

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM
ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS PRIMVS
VOLUMEN PRIMVM
PARS PRIMA

MDCCCCXXVII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-
BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.
BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE EPHESENVN

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN PRIMVM

ACTA GRAECA

PARS PRIMA

COLLECTIO VATICANA 1—32

MDCCCCXXVII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-
BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.
BEROLINI ET LIPSIAE

PRÆFATIO

I. DE COLLECTIONIBVS ET CODICIBVS GRAECIS

Concilii uniuersalis quod a. 431 Ephesi habitum est, gesta cum iis uarii generis scriptionibus quæ inde ab initio per longum temporum decursum gestis ipsis additæ sunt, tribus exhibentur collectionibus, quas secundum illorum codices primarios appellauī Vaticanam Seguieranam Atheniensem. omnes tres in hoc uolumine proponuntur, primo in sex primis uoluminis partibus Vaticana quippe quæ ordine et copia ceteras superet quamuis ætate inferior, deinde in septima parte Seguieriana et Atheniensis, addentur denique in eadem parte collectiones quædam minores.

V Collectionis Vaticanæ formam plenam unus continet codex Vaticanus 830 chartaceus. quæ præcedunt Gestis Ephesenis, Gelasii Historia ecclesiastica et alia, ex alio exemplari transscripta esse testatur subscriptio quæ legitur f. 105^v ἀπὸ βιβλίου μεμβράνου τοῦ μοναστηρίου τῆς χώρας; illis, quæ incipiunt f. 106^r, desinunt fol. 474^v, subscriptum est μετεγράφη τὸ παρὸν βιβλίον τῶν πρακτικῶν τῆς οἰκουμένης τρίτης συνόδου ἀπὸ βιβλίου παλαιοτάτου βαμβικίνου τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἁγίας σοφίας κατὰ τὸ ς Πνε ἔτος [1446] ὀκτωβρίου ιε ἡνδ ι. codex non pulcre sed accurate scriptus est; contra orthographiæ regulas raro peccatum est. præcedit capitulatio ex antiquo exemplari transsumpta neque ex ipso codice compilata: nam ad numeros 47 48 49 50 deest ipse epistularum textus, ni fallor, quia in codice aliquo eorum ex quorum stirpe Vaticanus descendit, nonnulla folia exciderunt, librarius autem qui hunc defectum inuenit, truncata capita maluit omittere quam transscribere. de codicibus qui ex V transscripti sunt, referam in capite quarto, ubi de editione Romana loquar.

MP Eiusdem collectionis formæ breuioris codex antiquissimus est Ambrosianus M 88 sup. chartaceus s. XIII, de quo Martini et Bassi in catalogo codicum Græcorum bibliothecæ Ambrosianæ referunt sub numero 534. scriptus est a monacho quodam Iohanne, fuit olim Manuelis Sophiani atque a. 1606 ex insula Chio Mediolanum portatus est. margines superior et multo magis inferior humiditate corrosi sunt adeo ut lectio sæpe incerta sit. codicis per se boni usui obstat quod librarius multa in breuius contraxit aut prorsus omisit. præter M igitur adhibenda sunt alia huius recensiois exempla, quæ quamuis ss. xv et xvi non antiquiora tamen antiqui alicuius codicis unde descripti sunt, imaginem satis accurate repræsentant. quorum inspexi codices Vat. 2179 [= Column. 18] scriptum a Georgio Bastraleto a. 1421 ¹⁾, Parisinum 417 uitii et interpolationibus fœdatum, Monacensem 40 ex 43 transscriptum; in apparatus recepi Parisinum 416 [h] olim 206. 2041 ex bibliotheca Jo. Huralti Boistallerii, chart. s. xvi et Monacensem 43 [h] chart. s. xvi, cuius altera pars inde a uerbis ἀ δὲ γεγράφαμεν ὁρθῶς κατὰ τῶν Νεστορίου quæ sunt ex Cyrilli epistula ad Acacium Melitenensem [V 128, pars IIII p. 21, 28], ab eodem librario scripta extat in Monacensi 45.

¹⁾ Gestis Ephesenis præcedit Gelasius; ab editoribus Berolinensibus codex prætermisus est.

SD Collectionis Seguieranae codex antiquissimus est Parisinus Coislinianus 32 membr. s. XII. nitidissime scriptus est a librario non docto, qui terminationum notas sæpe non recte interpretatus est, sed contra orthographiam haud ita multum peccauit. præter folia hic illic amissa codici damnum inde allatum est, quod paginarum partes exteriores non raro plus minus abscisæ sunt. eiusdem collectionis alteram recensionem exhibuit ille codex bombycinus qui cum s. XVI primo Monachium peruenisset, ibi bis descriptus est et pro bibliotheca ducis Bauariæ [Mon. 115] et pro Fuggerana [Mon. 116], tum in bibliothecam Reuchlinianam receptus possessorem habuit marchionem Turlacensem. ex hoc codice eiusque apographo a Bernhardo Hausio pro Iohanne Pistorio Turlacensi confecto H. Commelinus Acta œcumenicæ tertiæ synodi Heidelbergæ a. 1591 edidit, codicem præter paucissima fideliter secutus¹⁾. ipse codex periit, sed ex duobus apographis Monacensibus facile restituitur præsertim adhibita editione Heidelbergensi.

A Codicem Atheniensem collectionis propriæ et a ceteris mirum quantum discrepantis testem unicum, A. Ehrhard, collega meus Argentoratensis et huius operis adiutor insignis, illic in bibliotheca Societatis Christianæ archæologicæ detexit numero 9 signatum eiusque de inuentione statim me fecit certiore. cum per Paulum Marc plura comperissem, id egi ut codex totus phototypice exprimeretur, quod ut factum sit, indefesso studio et peritæ prudentiæ Georgii Karo debetur, qui illo tempore instituto quod dicitur imperii Germanici archæologico præerat. uere a. 1914 Fimmen, iuuenis optimæ spei, quem postea in bello gloriosa mors patriæ et litteris eripuit, codicis phototypa mihi Argentorate detulit. codex scriptus est ab homine docto multis scripturæ compendiis adhibitis uersus finem s. XII in charta quæ bombycina dici solet. initio non plus tria folia periire, paucissima in ipso codice, paulo plura in fine; præterea foliorum primorum uiginti angulus exterior partis inferioris abscissus est.

His uniuersorum corporum codicibus, quorum numerus ceterorum conciliorum codices longe superat, accedunt ii qui maiorem minoremue alicuius corporis partem continent.

W Codices Vindobonenses theolog. gr. 18 et 40 unius codicis esse partes ita discerpti, ut prior pars codici 18, altera codici 40 attribueretur, olim ex scripturæ similitudine numerisque quaternionum agnouit Ph. E. Fusey breuiterque rem exposuit in schedula, quæ primæ codicis 18 paginæ adnexa est. scripta est ingens moles in charta bombycina nitide et accurate ab uno librario præter pauca ab homine ætatis inferioris in f. 250^v — 251^r perscripta sæculo XII, ni fallor, exeunte, post mortem imperatoris Iohannis Comneni [1143], in quo finitur catalogus imperatorum f. 258^r [cf. A. Pusch, *das χρονικὸν ἐπιτομὴν der Wiener Hs. P. gr. 40*, Jena 1908]. in orthographicis non peccatum est nisi raro, 1 semper subscribitur. quæcumque occurrunt correcturæ, ipsi scribæ debentur. totus codex comparatus est ab Augerio de Busbeke Constantinopoli, cum legati Cæsarei munere fungeretur.

Post aliquot Gregorii Nazianzeni et Basilii scripta quæ enumerata sunt a Lambecio in commentariorum de Bibliotheca Cæsarea libro III p. 473, sequitur materies Ephesena. initium faciunt scriptiones nonnullæ, quæ quamuis ab ipsis gestis alienæ, tamen fere non tradi solent nisi in collectionibus Ephesenis. quarum numeros adscripsi adiecta collectione codicis R, quam descripsi in libello singulari [*Abhandlg. d. bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6]:

¹⁾ Plura de his disserui in Commentatione de codice Atheniensi [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXX 8 p. 80 sq.], Hartigii sagaces secutus expositiones [ibid. XXVIII 3 p. 277].

- a. cod. 18 f. 163^r τοῦ ἐν ἁγίοις πρσ ἡμῶν κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας πρὸς βασιλίδας λόγος ἐν κεφαλαίοις τεσσαράκοντα πρὸς τοῖς τρισὶ
= *V* 149 *S* 43 *A* 2 *R* 8
- b. f. 178^r τοῦ μακαρίου κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ θεοῦ λόγου τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός = *V* 140 *S* 37.
- c. συζήτησις περὶ τοῦ αὐτοῦ = *V* 141 *S* 37
- d. f. 178^u περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ θῦ λόγου τοῦ υἱοῦ τοῦ πρσ: ἐκ-
θεσις τῶν ἐν νικαία συναχθέντων πρὸς παῦλον σαμοσατέα
= *V* 142 *S* 37 *A* 27 *R* 2

Iam incipiunt ipsa Acta Ephesena:

1. f. 197^r ἡ κατὰ νεστορίου τοῦ ἀνολάτρου καὶ ἀσεβοῦς παρακολουθήσασα πράξις ἐν ἐφέσω: — πρὸ τῆς συνόδου: sequitur Cyrilli epistula ad monachos
= *V* 1 *S* 1 *R* 10
2. f. 185^r Cyrilli epistula prima ad Nestorium = *V* 2 *S* 2 [7] *A* 10 *R* 11
3. f. 185^u Nestorii epistula prior ad Cyrillum = *V* 3 *S* 3 *A* 11 *R* 12
4. [hinc incipit cod. 40] f. 1^r ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου κυρίλλου πρὸς νεστόριον = *V* 4
S 11 *A* 12 *R* 13
5. f. 2^r Nestorii epistula altera ad Cyrillum = *V* 5 *S* 12 *A* 13 *R* 14
6. f. 4^r ἐπιστολὴ κυρίλλου πρὸς νεστόριον ἐπιφωνητικὴ τρίτη = *V* 6 *S* 13 *A* 23 *R* 15;
de capitulis omissis et subscriptione cf. notam p. 40, 21
7. f. 7^r κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς κελεστίνον ἐπίσκοπον ῥώμης = *V* 144 *S* 39 *A* 161
8. f. 8^u Cælestini epistula ad Cyrillum = *V* 9 *S* 15 *A* 6
9. f. 9^r Cælestini epistula ad Nestorium = *V* 10 *S* 16 *A* 7
10. f. 11^u Cælestini epistula ad Constantinopolitanos = *V* 11 *S* 17 *A* 8
11. f. 14^u Cælestini epistula ad Iohannem Antiochenum = *V* 12 *S* 18 *A* 9
12. f. 15^r τοῦ ἁγίου κυρίλλου καὶ τῆς αὐτοῦ συνόδου = *V* 145 *S* 40 *A* 162
13. f. 15^u ἐπιστολὴ ἰωάννου ἐπισκόπου ἀντιοχείας πρὸς νεστόριον = *V* 14 *S* 41
A 20 *R* 16
14. f. 17^r Cyrilli epistula ad Iohannem Antiochenum = *V* 13 *S* 19 *A* 16
15. f. 17^u Cyrilli epistula ad Iuvenalem = *V* 15 *S* 23 *A* 18
16. f. 18^r Cyrilli epistula ad Acacium Berœensem = *V* 16 *S* 21 *A* 35
17. f. 18^u Acacii Berœensis epistula ad Cyrillum = *V* 17 *S* 22 *A* 36
18. f. 19^r διαμαρτυρία προτεθεῖσα ἐν δημοσίῳ κατὰ τῶν κληρικῶν κωνσταντινου-
πόλεως καὶ κατὰ ἐκκλησίας ἐμφανισθεῖσα ὡς ὅτι ὁμόφρων ἐστὶ νεστόριος
παύλου τοῦ σαμοσατέως τοῦ ἀναθεματισθέντος πρὸ ἐτῶν ρξ ἀπὸ τῶν
ὀρθοδόξων ἐπισκόπων = *V* 18 *S* 10 *A* 21
19. f. 19^u τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου πρὸς τοὺς ἐν κωνσταντινουπόλει ὄντας κληρι-
κοὺς αὐτοῦ = *V* 22 *S* 9 *A* 137
20. f. 21^r τοῦ αὐτοῦ προσφωνητικὸς πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα θεοδόσιον
περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως τῆς εἰς τὸν κύριον ἡμῶν ἰν τὸν χν = *V* 7 *S* 4 *A* 1
21. f. 33^r τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς τὸν κληρον καὶ τὸν λαὸν κωνσταν-
τινουπόλεως ἐν ἣ γράφει ὥστε μὴ προσέχειν αὐτοὺς τῇ δυσσεβεῖ διδασ-
καλίᾳ τοῦ αἰρετικοῦ νεστορίου μήτε μὴν κοινωνεῖν αὐτῷ εἰ μένει λύκος
ἀντὶ ποιμένοσ· ἀλλὰ μάλλον ἀνδρίζεσθαι ἐν κῶ· καὶ τὴν ἑαυτῶν πίστιν
τηρεῖν ἀπαράθραυστον· ἔτι τὲ γράφει κοινωνικοὺς εἶναι τοὺς ἐκβληθέντας
παρὰ νεστορίου· ἀντειπόντας αὐτοῦ τῇ διδαχῇ = *V* 24 *S* 14 *A* 22
22. f. 34^r Theodosii sacra ad Cyrillum = *V* 8 *S* 6 *A* 5 *R* 21

23. f. 34^u ἴσον σάκρας γραφείσῃσ πρὸς ἀκάκιον τὸν τῆς βεροιαίων· συμεῶνα τὸν ἀντιοχείας ἀναχωρητὴν καὶ ἄλλαις ἐπαρχίαις ἰδία ἐκάστω = *V* 23 *S* 94 *A* 138
24. f. 35^r ἴσον ὑπομνημάτων τῶν πραχθέντων ἐν τῇ ἐν ἐφέσῳ συνόδῳ: — ἀρχὴ τῆς συνόδου: sequitur sacra imperatorum = *V* 25 *S* 24 *A* 30
- f. 35^u καὶ ἀναγνωσθείσῃσ πράττεται τὰ ὑπομνήματα πραχθέντα ἐν ἐφέσῳ παρὰ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμένης συνόδου ἕνεκα τοῦ δυσσεβοῦς νεστορίου: ipsa gesta omissa sunt, secuntur statim
25. τὰ παρεκβληθέντα κεφάλαια ἀπ' ἐνόσ τῶν αἵρετικῶν βιβλίων τοῦ δυσσεβοῦς νεστορίου τὰ ἐπὶ συνόδου ἀναγνωσθέντα παρὰ πέτρου πρεσβυτέρου ἀλεξανδρείας = *V* 60 *S* 32 *A* 32 *R* 17
26. f. 37ⁿ synodi sententia de Nestorio = *V* 62 *S* 34 *A* 32
27. καθαίρεσις = *V* 63 *S* 35 *A* 33
28. τῇ ἐξῆς τοῦ καθαιρεθῆναι τὸν αὐτὸν νεστόριον ἀπεστάλη αὐτῷ τοῦτο ἐπίσταλμα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου: — ipsa epistula omissa est, cf. *V* 64 *S* 36 *A* 34
29. Cyrilli epistula ad Comarium Potamonem etc. = *V* 67 *S* 47
30. f. 38ⁿ Cyrilli epistula ad patres monachorum = *V* 68 *S* 48
31. f. 39^r ἀναφορὰ πρὸς τοὺς εὐσεβεστάτους βασιλεῖς παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου περὶ τῆς καθαιρέσεως νεστορίου = *V* 81 *S* 49
32. f. 40^r ἐπιστολὴ γραφείσα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν κωνσταντινουπόλεως περὶ τῆς καθαιρέσεως νεστορίου = *V* 85 *S* 50
33. ἐπιστολὴ γραφείσα παρὰ τοῦ κλήρου κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον = *V* 86 *S* 51 [= 110]
34. f. 40^u ἴσον βασιλικῷ γράμματι ἀποσταλὲν ἐν ἐφέσῳ πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον διὰ παλλαδίου μαγιστριανοῦ ἀνατρέποντος τὰ παρ' αὐτῶν πραχθέντα· ὡς ὀφειλούσης ἄνωθεν γενέσθαι ζητήσεως = *V* 83 *S* 52
35. ἀναφορὰ τῆς συνόδου ἀντίγραφος πρὸς τὴν σάκραν διδάσκουσα ὡς ψευδῇ τὰ ἀνενεχθέντα παρὰ τοῦ κανδιδιανοῦ = *V* 84 *S* 53
36. f. 41^u ἴσον ἀναφορᾶς παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τοὺς εὐσεβεστάτους βασιλεῖς περὶ τῶν ἀνατολικῶν = *V* 92 *S* 60 *A* 39
37. f. 42^u γράμματα ἀποσταλέντα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τοῖς καθ' ἐκάστην ἐπαρχίαν τὲ καὶ πόλιν ἐπισκόποις πρεσβυτέροις ὑποδιακόνοις διακόνοις καὶ λαικοῖς περὶ τῶν ἀνατολικῶν = *V* 91 *S* 61 *A* 40
38. f. 43^r ἴσον ἀναφορᾶς πρὸς τοὺς εὐσεβεστάτους βασιλεῖς παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου περὶ τῶν ἀπὸ ῥώμης ἐλθόντων ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων διὰ τοῦ διακόνου εὐτυχοῦς = *V* 107 *S* 65 *A* 43
39. f. 43^u ἴσον σάκρας ἀποσταλείσης διὰ ἰω̄ τοῦ κόμητος σακρῶν παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων βασιλέων τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ συνόδῳ = *V* 93 *S* 66 *A* 44
40. ἴσον ἀναφορᾶς τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὴν σάκραν τὴν ἀναγνωσθείσαν παρὰ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος τῶν σακρῶν ἰω̄ = *V* 94 *S* 67 *A* 47
41. f. 44^r ἴσον ἐπιστολῇσ κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας γραφείσῃσ πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν κωνσταντινουπόλεως = *V* 100 *S* 68 *A* 51
42. f. 44^u ἴσον ἐπιστολῇσ γραφείσῃσ παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου κυρίλλου τοῖς ἐν κωνσταντινουπόλει εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις θεοπέμπτῳ καὶ ποτάμῳ καὶ δανιήλῳ ὑπὲρ ὧν ἔπαθε συσκευῶν τῶν κατὰ νεστόριον καὶ ἰω̄ χάριν = *V* 104 *S* 74 *A* 46
43. f. 45^r ἐπιστολὴ πραχθείσα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τοῖς ἀποσταλείσι παρ'

- αὐτῆς τῆς ἁγίας συνόδου ἐν κωνσταντινουπόλει εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις ὥστε αὐτοὺς δικάσασθαι τοῖς ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς = *V* 95 *S* 75 *A* 58
44. f. 45^u κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας κατὰ τοῦ ἀποσχίσαντος ἱω τοῦ τῆς ἀντιοχείας = *V* 78 *S* 79 *R* 20
45. f. 46^r Cyrilli sermo = *V* 75 *S* 80
46. f. 47^r τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου = *V* 77 *S* 81
47. f. 47^u τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐξήγησις λεχθεῖσα ἐν ἐφέσῳ ἐν ἁγίῳ ἱω τῷ εὐαγγελιστῇ = *V* 76 *S* 78
48. f. 48^u τοῦ αὐτοῦ κατὰ νεστορίου = *V* 80 [= 136] *S* 82
49. f. 49^r ἀνελθόντων ἐν κωνσταντινουπόλει κτλ. = *V* 109 *S* 115 *A* 149
50. f. 49^u ἀντίγραφον ἐρμηνείας βασιλικοῦ θεσπίσματος γραφέντος πρὸς ἰσίδωρον ἑπαρχὸν πραιτωρίων καὶ ὑπατον περὶ τῆς ἐξορίας νεστορίου = *V* 110 *S* 116 *A* 150
- ἀντίγραφον θείου νόμου = *V* 111 *S* 117 *A* 151
51. f. 50^r Maximiani epistula ad Cyrillum = *V* 114 *S* 83 *A* 88
52. Cyrilli epistula ad Maximianum = *V* 115 *S* 84 *A* 89
53. f. 51^u τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου λόγος ἀπολογητικὸς πρὸς τὸν βασιλέα Θεοδόσιον = *V* 118 *S* 85 *A* 96
54. f. 57^u ἴσον θείου γράμματος ἀποσταλέντος δι' ἀριστολάου τριβούνου καὶ νοταρίου ἱω τῷ ἐπισκόπῳ ἀντιοχείας περὶ εἰρήνης καὶ ἐνώσεως τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν = *V* 120 *S* 86 *A* 102
55. f. 58^u λίβελλοι ἐπιδοθέντες τῷ ἁγιωτάτῳ ἐπισκόπῳ κυρίλλῳ παρὰ παύλου ἐπισκόπου ἐμέσης ἀποσταλέντος παρὰ ἰωάννου ἀντιοχείας = *V* 122 *S* 87 *A* 109 *R* 23
56. f. 59^r Iohannis Antiocheni epistula ad Cyrillum = *V* 123 *S* 88 *A* 110 *R* 22
57. f. 59^u τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου ἐπιστολὴ ἐτέρα γραφείσα πρὸς ἱω τὸν ἀντιοχείας ἐπισκοπὸν καὶ τὴν συναχθεῖσαν ἐκείσε σύνοδον = *V* 133 *S* 92 *A* 132 *R* 35
58. f. 60^u ὁμιλία πρόκλου ἐπισκόπου λεχθεῖσα καθεζομένου νεστορίου ἐν μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ κωνσταντινουπόλεως = *V* 19 *S* 93 *A* 19 *R* 47
59. f. 62^r κυρίλλου ἐπιστολαὶ πρὸς τοὺς ἀλεξανδρεῖς· πρὸ τῆς συνόδου· ἐπιστολὴ πρώτη ἀπὸ βόδου = *V* 26 *S* 95 *A* 139
60. f. 62^u τοῦ αὐτοῦ δευτέρα ἐπιστολὴ = *V* 27 *S* 96 *A* 140
61. τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ τρίτη = *V* 28 *S* 97
62. f. 63^r τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ δ = *V* 29 *S* 98 *A* 141
63. ἡ ἐν νικαία σύνοδος πίστιν ἐξέθετο ταύτην = *S* 100 cf. *A* 74
64. ὅτε χαρεῖσιος προσῆλθε τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ κατὰ τῶν τεσσαρεσκαίδεκατιτῶν = *V* 55. 56 *S* 101 cf. *A* 76
65. f. 64^r ἴσον τῆς ἐκθέσεως τοῦ παραπλασθέντος συμβόλου = *V* 57. 58 *S* 102 cf. *A* 76
66. f. 65^r synodi definitio = *V* 59 *S* 103 *A* 77
67. θεοδότου ἐπισκόπου ἀγκύρων λεχθεῖσα ἐν ἐφέσῳ = *V* 71 *S* 106
68. f. 66^r τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν γένναν τοῦ ὁρσ ἀναγασθεῖς ἐν τῇ συνόδῳ ἐπὶ τοῦ ἐπισκόπου κυρίλλου = *V* 72 *S* 107 *A* 144
69. f. 69^r τοῦ αὐτοῦ λεχθεῖσα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς γεννήσεως τοῦ ὁρσ ἡμῶν ἱω χυ ὑπανεγνώσθη δὲ καὶ αὕτη ἐν τῇ αὐτῇ συνόδῳ = *V* 73 *A* 145
70. f. 72^u ἀκακίου ἐπισκόπου μελετίνης ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν ἐφέσῳ = *V* 74 *S* 108 *A* 146
71. f. 73^u ὁμιλία παύλου ἐπισκόπου ἐμέσης· λεχθεῖσα χοιὰκ κθ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἀλεξανδρείας καθημένου τοῦ μακαρίου κυρίλλου εἰς τὴν γένναν τοῦ

- $\chi\bar{\upsilon}$ καὶ ὅτι θεοτόκος ἡ ἁγία παρθένοσ μαρία καὶ ὅτι οὐ δύο υἱοὺς λέγομεν ἀλλ' ἓνα υἱὸν $\kappa\bar{\nu}$ τὸν χριστὸν· καὶ εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον ἐγκώμιον = *V* 124 *S* 123 *A* 111 *R* 24
72. f. 74^r τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἀλεξανδρείας τυβί· εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ $\sigma\rho\sigma$ ἡμῶν $\iota\omega$ $\chi\bar{\upsilon}$ καὶ εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον κύριλλον ἐγκώμιον = *V* 125 *S* 124 *A* 112 *R* 25
73. f. 75^r κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας εἰς τὸν προεξηγησάμενον καὶ εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ κυρίου = *V* 126 *S* 125 *A* 113 *R* 26
74. f. 75^v ὁμιλία ῥηγίνου ἐπισκόπου κύπρου λεχθεῖσα ἐν ἐφέσῳ μετὰ τὴν καθαίρεσιν νεστορίου = *V* 70 *S* 105 *A* 143
- f. 76^r uacuum relictum est, sequitur
75. f. 76^v κυρίλλου ἀλεξανδρείας πρὸς τὰ παρὰ θεοδώριτου εἰρημένα κατὰ τῶν ἀναθεματισμῶν = *A* 25 *R* 7
76. f. 95^r post spatium relictum sequitur τοῦ ἐν ἁγίοις $\pi\rho\sigma$ ἡμῶν κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς οὐαλεριανὸν ἐπίσκοπον τοῦ ἰκονίου = *V* 119 *A* 134 *R* 34
77. f. 99^v τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου πάπα ἀλεξανδρείας πρὸς εὐλόγιον πρεσβύτερον ἐπιστολὴ περὶ πίστεως = *V* 132 *S* 91 *A* 131 *R* 31
78. f. 100^r τοῦ αὐτοῦ πρὸς ἀκάκιον ἐπίσκοπον μελιτηνῆς = *V* 128 *S* 90 *A* 127 *R* 28
79. f. 104^r τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν μακαριώτατον ἐπίσκοπον σούκενσον τῆς διοικισαρέων πόλεως κατὰ τὴν ἰσαύρων ἐπαρχίαν περὶ πίστεως = *V* 171 *A* 135 *R* 32
80. f. 106^r πρόκλου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεως λόγος πρὸς ἀρμενίους περὶ πίστεως = *A* 133 *R* 46
81. f. 109^v τοῦ ἐν ἁγίοις $\pi\rho\sigma$ ἡμῶν ἀθανασίου τοῦ μεγάλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ δογματικὴ πρὸς ἐπίκτητον ἐπίσκοπον κορίνθου = *R* 55
82. f. 112^v τοῦ αὐτοῦ ἀπόδειξις ὅτι εἰς ὁ $\chi\bar{\sigma}$ = *R* 59 [Lietzmann, Apollinaris 294]
83. f. 114^v τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ $\theta\bar{\upsilon}$ λόγου καὶ περὶ τῆς ἁγίας τριάδος = *R* 62 [PG 26, 984]
84. f. 120^v ἐπιστολὴ τοῦ ἐν ἁγίοις $\pi\rho\sigma$ ἡμῶν κυρίλλου πρὸς τὸν μακαριώτατον πατριάρχην ἀντιοχείας $\iota\omega$ καὶ τοὺς τῆς ἀνατολῆς ἐπισκόπους περὶ εἰρήνης = *V* 127 *S* 89 *A* 114 *R* 27
85. f. 122^r ἐπιστολὴ τοῦ ἐν ἁγίοις $\pi\rho\sigma$ ἡμῶν λέοντος πάπα ῥώμης γραφεῖσα πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις φλαβιανὸν $\pi\rho\tau$ ίάρχην κωνσταντινουπόλεως κατὰ εὐτυχοῦς αἵρεσιάρχου ἢ ὀνομασθεῖσα παρὰ τῆς ἁγίας τετάρτης συνόδου στήλη ὀρθοδοξίας = *R* in appendice [Leo ep. 28]
86. f. 125^v προσφωνητικὸς παρὰ τῆς ἁγίας τετάρτης συνόδου πρὸς τὸν φιλόχριστον βασιλέα μαρκιανόν· ὅτι οὐ καινοτομῶν τί καὶ κατὰ τῆς ἐν νικαία πίστεως νῦν ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος λέων ἐποιήσατο τὴν ἐπιστολὴν τὴν πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις ἐπίσκοπον τῆς βασιλίδος κωνσταντινουπόλεως φλαβιανόν· ἀλλὰ τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἀκολουθῶν· τοῖς καὶ μετὰ τὴν μεγάλην σύνοδον τὴν ἐν νικαία τὰς κατὰ καιρὸν ἀναφύεσας αἱρέσεις ὁμοιοτρόπως ἐλεγξάσασαν = *L* 111 819 *M* vii 456
87. f. 128^r λέοντος πάπα ῥώμης τοῦ μακαριωτάτου καὶ σοφωτάτου ἐπιστολὴ πρὸς λέοντα βασιλέα τὸν μέγαν μετὰ μαρκιανὸν βασιλεύσαντα = *R* in appendice (Leo ep. 165]; edidi in libro speciali de codice *R* [Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. xxxii 6 p. 56 sq.]
- f. 131^r ἐπιστολὴ μιχαὴλ τοῦ ἁγιωτάτου $\pi\rho\tau$ ίάρχου κωνσταντινουπόλεως πεμφθεῖσα πρὸς τὸν μακαριώτατον $\pi\rho\tau$ ίάρχην ἀντιοχείας κύριον πέτρον· cf. Krum-

bacher p. 82, 6. hinc incipit farrago ætatis recentioris et a conciliis aliena, quam enumeratam inuenies in Lambecii commentariis facileque inde codicem tempore Comnenorum compositum esse concludes. unum tamen specimen antiquitatis his immixtum est f. 146^r ἐκθεσις τῆς ἁγίας πρώτης συνόδου τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πρῶν κατὰ παύλου τοῦ σαμοσατέως = nr. d supra p. III

Collectorem, quem orthodoxiæ Constantinopolitanæ asseclam et Cyrillum Leonemque papam pro rectae fidei columnis habuisse apparet, materiem ex uno eodemque fonte petiisse nemo credit; tamen nr. 1—74 ex quodam gestorum Ephesenorum codice transcriptos esse et per se probabile est et inde confirmatur quod haud raro occurrunt spatia uacua relictæ, unde illum codicem hic illic male habitum fuisse concludas; eiusmodi locos inueni f. 9^r [V 10 p. 77, 25], f. 18^r [V 15 p. 97, 28], f. 22^r [V 7 p. 46, 12/13], f. 24^r [V 7 p. 50, 7], f. 25^u [V 7 p. 54, 13/14], f. 34^u [V 8 p. 74, 22/23], f. 49^r [duobus locis, V 80], f. 51^u [V 118 p. 76, 21. 21/22], f. 58^u [V 122 p. 7, 6], f. 61^r [V 19 p. 105, 6], f. 65^u [V 71], f. 70^r [V 73], f. 72^r [V 73], f. 73^r [V 74]. neque scio an in isto codice gestis adnexa fuerit illa Cyrilli apologiæ pro XII capitulis aduersus Theodoretum recensio quæ codicum *WAR* propria est et sub nr. 75 in *W* inuenitur ab eis quæ præcedunt et quæ secuntur, distincta; nam f. 93^r pro ἀνθρωποφαγίαν ἡμῶν ἀποφαίνει [p. 360, 19/20 Pusey] scriptum est in *W* ἀνθρωπο spatium ἀποφαίνει. notandum autem in nr. 76—81 eiusmodi lacunas non extare.

H Ratione longe diuersa materies Ephesena et Chalcedonensis commixta est in collectiuncula quadam quæ extat in codicibus Musei Britannici Arundeliano 529 [= Add. 10 445] et Parisino 1115. ipsam collectiunculam edam in fine uoluminis; at in codice Britannico [H] ei quædam præcedunt, quæ causam præbent iam hic de eo referendi. scriptus est priore quadam, sed non multo antiquiore scriptura detera a. 1111, sicut testatur subscriptio in fine codicis: ἔλαβε τὸ προσῆκον πέρασ ἡ πανιέροσ αὐτῇ βιβλοσ μνηϊ ιουνίω ζ̄ ινδ̄ ᾱ [legas δ] ἔτους <ε>χιθ. collectionibus et Ephesena et Chalcedonensi interponit librarius excerpta ex Cyrilli Scythopolitani uitis Euthymii et Sabæ quæ enumerata sunt in catalogo bibliothecæ Arundelianæ [*Catalogue of manuscripts in the British Museum. New Series. Vol. I p. 529 sq. London 1834*]. f. 1—5^r leguntur uaria excerpta quæ ad concilium Nicænum pertinent, f. 5^b—6^u excerptum de concilio Epheseno ex Cyrilli uita Euthymii [Anal. Gr. Paris 1688 p. 40, 3—42, 21], deinde folium siue folia interciderunt. iam f. 7^r materies Ephesena incipit a uerbis — βόλων τιπρώσκεται Cælestini epistolæ ad Nestorium [V 10 p. 80, 23], quam secuntur [f. 10^r] ipsa quæ post epistolæ lectionem in concilio gesta sunt [καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι πᾶσαν πέτροσ πρεσβύτεροσ ἀλεξανδρείασ — ἐμπερέσθω τοῖς ὑπομνήμασιν καὶ προεκομίσθη ἐν ἐφέσω ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἐν ἁγίοις κυρίλλου ἡ πρὸς νεστόριον cf. V 50 p. 36, 16—20] et Cyrilli epistula tertia [V 6] ad Nestorium. cuius finis legitur f. 19^u; in margine superiore scriptum est ἔωσ ὡδε τὰ τῆς γ̄ συνόδου· τὰ δὲ ἐντεῦθεν ἀρχόμενα περὶ ἐνώσεωσ εἰσὶν atque sequitur collectiuncula illa quæ, sicut dixi, H cum codice Parisino [X] communis est et in ultima huius uoluminis parte edetur. ceterum codex H plurimis et pessimis scripturæ uitiis non minus laborat quam codex X, quo damno ne quis ab eius usu deterreatur, moneo ut animaduertatur p. 82, 14, quo loco ex magna testium multitudine unus H ueram lectionem exhibet.

De parua, sed docta collectione de Cyrilli cum Nestorio certamine et de pace ab eo cum Iohanne Antiocheno facta, quæ extat in codice Vaticano 504 s. XII [E], in ultima I huius uoluminis parte agendum erit; hic ad describendum transeo codicem Vallicellianum F 22 chart. s. xv a plus uno librario conscriptum, ubi ex gestis Ephesenis præ-

cipue ea excerpta sunt quæ ad rixam et ad pacem Cyrilli et Orientalium episcoporum pertinent. codici inest collectio canonum, quam recentem esse probant additamenta s. xiiii debita [cf. Martini, Catalogo di manoscritti Greci esistenti nelle biblioteche italiane 2, 148 sq.]; præcedunt canonibus hæc, titulos desumpsi ex tabula f. 9^r perscripta:

- α συνοδικὸν ἀναγινωσκόμενον τῇ κυριακῇ τῆς ὀρθοδοξίας [f. 10^r—37^v]
 β ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς πρώτης συνόδου [f. 40^r—48^r]: excerpta sunt e Gelasio
 γ ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς τρίτης συνόδου· ἔνθα καὶ τὰ κεφάλαια τοῦ ἁγίου κυρίλλου [f. 48^v—134^v]
 δ ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς τετάρτης συνόδου· ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου λέοντος πάπα ῥώμης [f. 135^r—142^v, Leon. ep. 28]

Parte numero γ signata comprehensa sunt:

1. f. 48^v ἐπιστολὴ τῶν ἐπτά ἀνατολικῶν ἐπισκόπων πρὸς τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν ἐφέσω = *A* 65
2. f. 49^r ἄλλη ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς αὐτοὺς = *A* 66
3. f. 50^r ἀντίγραφα τῶν ἐν ἐφέσω ἀνατολικῶν πρὸς τοὺς ἐν κωνσταντινουπόλει = *A* 67
4. f. 51^v ἀναφορὰ τῶν ἐν ἐφέσω ἀνατολικῶν καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς πρὸς τὸν βασιλέα = *A* 68
5. f. 52^v ἐπιστολὴ θεοδώριτου ἐπισκόπου κύρου πρὸς ἀλέξανδρον τὸν ἱεραπόλεως γραφείσα ἀπὸ χαλκηδόνης = *A* 69
6. f. 55^r ἐπιστολὴ τῶν ἐν κωνσταντινουπόλει σταλέντων ἀνατολικῶν πρὸς τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν ἐφέσω = *A* 70
7. f. 56^v κυρίλλου πρὸς τὰ παρὰ θεοδώριτου εἰρημένα κατὰ τῶν ἀναθεματισμῶν: est eadem recensio atque in *A* 25 *R* 7 *W* 75
8. f. 108^r ἴσον ἀναφορὰς σταλείσης παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα θεοδόσιον = *A* 49 *V* 102
9. f. 110^r ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς ῥώμης κελεστίνον δηλοῦσα πάντα τὰ πραχθέντα ἐν αὐτῇ τῇ ἐφεσίῳ ἁγία καὶ μεγάλη συνόδω = *A* 54 *V* 82
10. f. 115^r Cyrilli epistula tertia ad Alexandrinos, in mg. scriptum extat τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ γ = *V* 28, deest in *A*
11. f. 115^v ἐπιστολὴ μαξιμιανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεως πρὸς κύριλλον τὸν ἁγιώτατον κατὰ νεστορίου καὶ περὶ τῆς οἰκείας χειροτονίας = *A* 88 *V* 114
12. f. 116^v κυρίλλου πρὸς τὸν αὐτὸν μαξιμιανὸν σταλείσα διὰ ἀριστολάου = *A* 125 *V* 131
13. f. 117^v τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν ἐπιστολὴ β = *A* 126
14. f. 118^v θεῖον γράμμα πρὸς τὴν ἐν ἐφέσω ἁγίαν σύνοδον ἀπολύων πάντα τοὺς ἐπισκόπους εἰς τὰ ἴδια καὶ ἀποκαθιστῶν κύριλλον καὶ μέμνονα τοὺς ἁγιωτάτους ταῖς ἰδίαις ἐκκλησίαις = *A* 97
15. f. 119^r ἀρχὴ τῶν κεκινημένων ἐπὶ τῇ ἐνώσει τῶν ἐκκλησιῶν: — γράμμα βασιλικὸν ἀποσταλὲν διὰ ἀριστολάου τριβούνου καὶ νοταρίου ἰωάννη ἐπισκόπου ἀντιοχείας περὶ τῆς ἐνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν = *A* 102 *V* 120
16. f. 121^v ἐπιστολὴ ἰωάννου ἐπισκόπου ἀντιοχείας πρὸς κύριλλον ἀρχιεπίσκοπον ἀλεξανδρείας περὶ τῆς συμβάσεως διὰ παύλου πεμφθεῖσα τοῦ ἐμέσης καὶ μὴ προσδεχθεῖσα παρὰ κυρίλλου = *A* 108
17. f. 124^v τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν κύριλλον τὸν ἁγιώτατον = *A* 110 / 123

18. f. 126^u κυρίλλου τοῦ ἀγιωτάτου πρὸς τὸν μακάριον ἰωάννην τὸν ἀντιοχείας ἐπιστολὴ σταλλεῖσα διὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου παύλου = *A* 114 *V* 127
 19. f. 131^r ἐπιστολὴ ἰωάννου ἐπισκόπου ἀντιοχείας πρὸς κύριλλον = *A* 118
 20. f. 132^u τοῦ αὐτοῦ γρὸς πάντας τοὺς τῆς ἀνατολῆς ἐπισκόπους μνηνύουσα τὴν γεγεννημένην εἰρήνην = *A* 119

Accuratius de hac collectione disputandum erit simul cum collectione Atheniensi, quacum eam arte cohærere primo obtutu apparet; hic adnotasse sufficiat *J* ex ipso codice *A* descriptum esse non posse, quoniam unam certe epistolam [10] continet, quæ in Collectione *A* primaria quidem inerat, in codice tamen *A* cum haud paucis aliis iam non extat.

Fuit cum crederem similiter iudicandum esse de codice Marciano 504 s. xv, qui inter multa alia hanc parvam continet collectionem:

- f. 279^r θεοδώριτου πρὸς ἰωάννην ἐπίσκοπον ἀντιοχείας = *A* 128
 f. 279^u κυρίλλου πρὸς δυνατὸν ἐπίσκοπον νικοπόλεως παλαιᾶς ἡπείρου = *A* 129 *V* 129
 f. 280^u τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς εὐσέβιον πρεσβύτερον = *A* 130
 f. 281^u τοῦ αὐτοῦ πρὸς εὐλόγιον πρεσβύτερον ἀλεξανδρείας στάζοντα [sic] ἐν κωνσταντινουπόλει = *A* 131 *V* 132
 f. 283^r τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς ἰωάννην ἀντιοχείας ἐπίσκοπον καὶ τὴν συναχθεῖσαν ἐκεῖ σύνοδον = *A* 132 *V* 133
 f. 285^r πρόκλου ἐπισκόπου κωνσταντινουπόλεως πρὸς ἀρμενίους περὶ πίστεως = *A* 133

Ordine scriptionum artus inter Marcianum et *A* conexus demonstratur, sed spes qua plectus me gemellum codicis Atheniensis inuenisse putaveram, fefellit: non gemellus est Marcianus, sed ex ipso codice Atheniensi descriptus. in Cyrilli commonitorio ad Eulogium uerba ἡμᾶς τοὺς ὀρθοδόξους ταῖς Ἀπολιναρίου δόξαις ἀκολουθεῖν καὶ φρονεῖν ὅτι σύγκρασις ἐγένετο ἢ [uol. 14 p. 35, 18'19] omissa sunt in Marciano, lineam faciunt in *A*. ibidem p. 36, 10'11 in *A* linea incipit αὖ μὲν νῦν νοερῶς, desinit in ἐνώσεως ὁμολογίου |: Marcianus uerba νοερῶς usque ad ἐνώσεως ὁμολογουμένης omittit. nota igitur *T* = *cod. Marcianus* 504 in catalogo codicum parti quartæ huius uoluminis præmisso delenda est.

Eius inter duo concilia a. 431 Ephesi habita quod uniuersalis et orthodoxi nomine dignum esse paulo post uel aduersarii Orientales pronuntiarunt, caput præ omnibus ceteris eminens fuit Cyrillus. neque minus recte molis ingentis librorum commentariorum sermonum epistularum quas ille per longum episcopatus tempus conscripsit, pars quamuis non maxima, sed primaria et ea quam posterius plurimi aestimabant, dici potest uaria illa et multiplex series scriptionum quibus ecclesiæ Aegyptiacæ archiepiscopus et dominus pugnam contra Nestorium eiusque et socios et præcessores ante concilium instituit, in concilio peruicit, post synodum et terminauit et continuauit. inde factum est ut non in ipsis tantum concilii gestorum corporibus materies, ut ita dicam, Ephesena et Cyrilliana simul crescerent et magis magisque inter se coalescerent, sed etiam collectiones et ex gestorum corporibus et ex Cyrilli operibus aliunde petitis uario modo componerentur. quarum antiqua et insignia exempla sunt collectio codicis Vaticani 1431 [*R*], cui propter nimiam et partim a concilio Epheseno alienam materiem peculiarem destinaui librum [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxxii 6], et codicis Vallicelliani *C* 4 [*U*], quam ultimæ huius uoluminis parti reseruauim. simili intentione confectam, ab eis tamen quæ in codicibus ad hæc tempora peruenerunt, longe diuersam describit Photius in bibliothecæ codice 169; continebat illa *V* 165. 166. 4. 5. 6. 119 et alias epistulas inter quas certo erant *V* 135, *V* 134 et scholia de incarnatione

unigeniti. hic numero eas quæ sicut illæ, materiem et Ephesenam et Cyrillianam præbent, sed non dignæ sunt quæ specialiter ederentur.

z Incipio a codice Parisino 1308 [olim MDCCXXVIII. 1897. 2981], quem ut hic explorare potuerim, Henrici Omont probatæ debeo liberalitati. in fine codicis f. 167^r alia manu subscriptum est ἐν ἔτει ϷωϷΖ' γέγραπται, i. e. anno p. C. 1388, 89. post alia et recentia continet:

- f. 89^v τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς νεστόριον ἐπισκοπον κωνσταντινουπόλεως = *V* 6
- f. 99^r θεοδωρήτου ἐπισκόπου κύρου ἀνατροπὴ τῶν τοιούτων 18' κεφαλαίων, secuntur litteræ fere euanidæ quas ita legere mihi uisus sum ἐν οἷς αἱ ἀπολογίαι πρὸς, tum clare legitur ἐν ἑκαστον τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας. est recensio genuina apologiæ Cyrilli contra Theodoretum qualis extat in *V* 167—169. in fine scriptæ sunt litteræ cryptographicæ, quibus rubrica hæc superposita est explicatio: τέλος τῆς φιλονεικίας
- f. 139^r τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας λόγος περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ θυ λόγου υἱοῦ τοῦ πρσ = *V* 140
- f. 140^v τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐκ τοῦ συνοδικοῦ τόμου. inscriptio falsa est; sequitur anathematismus VIII concilii quinti [L v 573 = *M* VIII 382 εἰ τις ἐκ δύο φύσεων — ἡ τοῦ θεοῦ ἐκκλησία]
- f. 141^r τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου ὑπομνηστικὸν εὐλογίῳ διακόνῳ ἀλεξανδρείας παραμένοντι ἐν κωνσταντινουπόλει ὄντι ἀποκρισεαρίῳ = *V* 132
- f. 144^r τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς τὸν μακαριώτατον σου-κενσον ἐπίσκοπον τῆς διοκαισαρέων τῆς κατὰ τὴν ἰσαύρων ἐπαρχίαν περὶ τῶν δυσσεβεστάτων νεστορίου δογμάτων = *V* 171
- f. 150^v τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ δευτέρα πρὸς σουκενσον: — ἕτερον ὑπομνηστικὸν ἀντιγραφὲν πρὸς τὰς πεύσεις ἡμῶν παρ' αὐτοῦ = *V* 172
- f. 155^v τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς: secuntur excerpta ex Cyrilli Scholiis quæ edidi uol. v p. 219—226

Finem faciunt scriptiones Athanasio et Basilio suppositæ de imaginibus. ceterum ex hoc codice descriptus est Parisinus 882, quo usus est Aubert in Scholiorum editione.

B Aliam huius generis inueni collectionem in codice Borbonico 11 B 15 bibliothecæ Neapolitanæ s. XIII. initium faciunt [Codices Græci mss. regiæ bibliothecæ Borbonicæ descripti a S. Cyrillo. Neapoli 1826 t. 1 p. 163 sq.] f. 1 αἱ τῶν ἀρμενίων αἱρέσεις κεφαλαιωδῶς, f. 3 τοῦ ὑπερτίμου τοῦ ψελλοῦ πρὸς τὸν βασιλέα κύριν μιχαήλ τὸν δούκαν [1071—1078] τὸ σύμβολον τῆς ἁγίας πίστεως καὶ περὶ τοῦ [sic] Ζ' συνόδου διὰ στίχων πολιτικῶν, deinde secuntur

- f. 4^v ᾧ ἀναθεματισμοὶ τῶν τοῦ ὠριγένους ληρημάτων τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἑ συνόδου: non sunt illi xv anathematismi quos olim Lambecius in cod. Vindob. hist. gr. 7 inuenit, sed decem a Iustiniano in fine tractatus contra Origenem prolati [L v 677 = *M* VIII 533]
- f. 5^v δ τοῦ ἐν ἁγίοις πρσ ἡμῶν κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐρμηνεία τῶν ἐκτεθέντων παρ' αὐτοῦ κατὰ νεστορίου δώδεκα κεφαλαίων = *V* 148
- f. 15^r ε τοῦ ἐν ἁγίοις κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας β ἐπιστολὴ πρὸς νεστόριον τὸν ἐν βεβήλοις = *V* 4
- f. 18^v Ϸ τοῦ ἐν ἁγίοις κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ γ πρὸς τὸν αὐτὸν δυσσεβῆ νεστόριον = *V* 6
- f. 28^v ζ τοῦ ἐν ἁγίοις κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς ἰωάννην ἀντιοχείας ἀρχιεπίσκοπον = *V* 127

- f. 40^r ἡ τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς σοῦκενσον τὸν μακαριώτατον ἐπίσκοπον τῆς διο-
καισαρέων ἐκκλησίας κατὰ τὴν ἰσαύρων ἐπαρχίαν = *V* 171
- f. 46^v θ τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν αὐτὸν ἐπίσκοπον σοῦκενσον περὶ τῶν δύο
φύσεων = *V* 172
- f. 51^u ι τοῦ αὐτοῦ πρὸς ἀκάκιον ἐπίσκοπον μεμψάμενον αὐτὸν ὡς συνθέμενον τοῖς
ἀνατολικοῖς = *V* 128
- f. 64^u ια τοῦ αὐτοῦ ἐν ἀγίοις κυρίλλου ἐπιστολὴ πρὸς εὐλόγιον πρεσβύτερον χρη-
ματίζοντα ἐν κωνσταντινουπόλει = *V* 132
- f. 67^r ιβ τοῦ μεγάλου ἀγίου βασιλείου ἐκ τῶν ἀσκητικῶν αὐτοῦ λόγων: ἐρωτήσεις
ὀλίγαι. *primam sententiam* [ἐν μὲν δὴ τοῦτο ἔχειν δεῖ προειλημμένον ἐν
ταῖς διανοίαις ἡμῶν ὅτι ποίημα ὄντες τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ καὶ ὑπ' αὐτοῦ συγκρο-
τούμενοι μικρά τε καὶ μεγάλα περὶ ἡμᾶς οἰκονομοῦντος οὔτε πάθοιμεν ἂν τι
θεοῦ μὴ βουλομένου οὔτε μὴν ὧν πάσχομεν, βλαβερόν τί ἐστὶν ἢ τοιοῦτον
ὥστε ἐνεῖναι κἂν ἐπινοοίαι βέλτιον λαβεῖν] *in eis quæ feruntur asceticis*
Basilii non inueni; ceteræ tres sunt regularum breu. tract. interr. et
resp. 204 [usque ad τηρήσετε]. 211. 259
- f. 67^v ἐκ τοῦ εἰς τὰ γενέθλια τοῦ σρσ λόγου τοῦ αὐτοῦ = PG 31, 1460. 1461
[τίνα τρόπον φησὶν ἐν σαρκὶ — οὐ τῇ θεότητι τῆς οἰκείας μετέδωκεν ἀσθενείας]
- f. 68^r ιγ τοῦ ἐν ἀγίοις γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ
θυ λόγου πίστις ἐκτεθείσα ἐν κεφαλαίοις ιβ καὶ ἐρμηνευθείσα = *V* 170
- f. 72^r ιδ εἰς τὸ ἐγὼ καθεύδω καὶ ἡ καρδία μου ἀγρυπνεῖ [Cant. 5, 2] = Greg. Nyss.
homil. in Cant. 10 p. 993 [ὅταν γὰρ ἡ ψυχὴ μόνη — δέχεται τοῦ θεοῦ τὴν
ἐμφάνειαν]
- f. 72^v ιε τοῦ ἐν ἀγίοις πρσ ἡμῶν γρηγορίου τοῦ θεολόγου πρὸς νεκτάριον ἐπίσκοπον
κωνσταντινουπόλεως = Greg. Naz. ep. 202
- f. 74^u ις τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ β πρὸς κληδόνιον κατὰ ἀπολιναρίου = Greg. Naz.
ep. 101, *quæ in editionibus prior numeratur*
- f. 83^r ιζ λέοντος τοῦ ἐν ἀγίοις ἐπισκόπου ῥώμης πρὸς φλαβιανὸν τὸν ὀσιώτατον
ἐπίσκοπον κωνσταντινουπόλεως κατὰ εὐτυχοῦς τοῦ ἐν βεβήλοις περὶ τῆς
ἐνώσεως τῶν δύο φύσεων τῆς υἱικῆς ὑποστάσεως καὶ τῆς ἐκατέρας αὐτῶν
ἐν τῇ οἰκείᾳ ιδιότητι μονῆς = Leon. ep. 28. *in hoc tomo celeberrimo*
finem facit collectio; quæ secuntur inde a f. 93^r, aliorum spectant.
- Finem faciat codex Vaticanus 720 s. xii, ubi inter multa et uaria extant
- f. 36^v τοῦ ἀγίου κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας ἔκθεσις περὶ τῆς ἐνανθρωπή-
σεως τοῦ θεοῦ λόγον τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς = *V* 140. *adiungitur f. 38^r sine*
interuallo uel distinctione συζήτησις περὶ τοῦ αὐτοῦ = V 141
- f. 39^r τοῦ ἐν ἀγίοις κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς σοῦκενσον ἐπί-
σκοπον διοκαισαρέας τῆς ἰσαύρων χώρας = *V* 171
- f. 43^r τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν σοῦκενσον ἐπιστολὴ δευτέρα = *V* 172
- Singulares Cyrilli epistolæ raro in codicibus occurrunt; hic adferendi sunt
- Codex Oxoniensis Laudianus 92^b s. x, ubi Leontium sequitur f. 210^r ὑπομνηστικὸν
τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου κυρίλλου πρὸς τὸν μακάριον σοῦκενσον ἐπίσκοπον τῆς
διοκαισαρέων κατὰ τὴν ἰσαύρων ἐπαρχίαν [= *V* 171] et f. 218^r ἕτερον ὑπομνηστικὸν ἀντι-
γραφὲν πρὸς τὰς πεῦσεις ἡμῶν παρὰ τοῦ αὐτοῦ [*V* 172]
- et codex Oxoniensis Baroccianus 26, qui in initio appendicis quæ canonum col-
lectioni adnexa est, f. 341^u continet τοῦ ἀγίου κυρίλλου ἀλεξανδρείας ἐκ τῆς βιβλου τῆς
τρίτης συνοδου ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς οικειοὺς ἀποκρισιαριοὺς [= *V* 22]. *de codice*
et canonum collectione plura inuenies in libro rossico Wladimiri Beneševič de col-

lectione canonica quattuordecim titulorum p. 316 sq. de codicibus singularibus earum Cyrilli scriptionum, quas pro capitulis suis confecit, suo loco in præfationibus partium v. vi. vii agetur.

In concilii Chalcedonensis actione prima lectæ sunt epistolæ *V* 4 cum initio eorum quæ post lectionem gesta sunt [1 2 p. 13, 20—14, 12] et *V* 127, eadem epistolæ sine gestis iterum in actione tertia quæ uulgo secunda dicitur. hac de causa facere non potui quin uel hic adhiberem codices Gestorum Chalcedonensium, quos in codicum tabula p. 2 enumeraui; adieci duos qui epistulas *V* 4 et *V* 127 ex Gestis Chalcedonensibus præbent excerptas. accurate de his agendum erit in præfatione tomi alterius.

II. DE FLORILEGIO CYRILLIANO

Cyrillus ut primus si non instituit, certe diuulgauit communemque reddidit morem fidei doctrinam quam ueram et unice traditam proclamabat, locis ex patribus excerptis probandi et fulciendi, ita inde ab initio primarium fere locum obtinuit in eis florilegiis quæ eius exemplum secuti composuerunt qui doctrinam eius contra concilium Chalcedonense non magis quam contra Eutychianos defendebant, Timotheus Aelurus et compiler florilegii quod ex codice Vaticano 1431 nuper a me editum est [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxxii 6 p. 28 sq.], neque duarum naturarum doctrinæ propugnatores sicut Theodoretus et Leo papa facere poterant quin florilegiis a se collectis locos adderent Cyrillianos. etiam magis studium effloruit Cyrillum excerpti, postquam Iustiniani tempore et auspiciis consuetudo inualuit symbolum Chalcedonense explicandi ex Cyrilli doctrina, sicut faciunt Ephraim Antiochenus et Eulogius a Photio excerpti [bibl. 229. 230]; quod ultimum dicere possis antiquorum florilegiorum exemplum, Doctrina patrum plena est locis Cyrillianis. de quibus omnibus hoc loco agere eo minus in animo est, quo de antiquissimis florilegiis Timothei Aeluri et florilegio codicis Vaticani in libro memorato disserui, de posterioribus utilia dici non possunt dum quis ausus sit Leontii Byzantii libros ex codicibus qui extant boni et antiqui, integros edere. de uno uero uel hic plura dicere commodum duxi, de florilegio illo Cyrilliano nondum edito, quod olim Angelus Maius [Noua bibl. patr. 2, 445], Philippus Edwardus Pusey [Cyrill. in Iohann. euang. uol. 3, 476. de recta fide ad imperatorem etc. p. xi sq.], Franciscus Diekamp [Doctr. patr. p. xlviii sq.] Iohanni Cæsariensi concilii Chalcedonensis defensori adscripserunt. quod falsum esse docte et sagaciter ex Seueri memoria syriaca probauit R. Draguet [*Julien d'Halicarnasse* p. 50 sq.]; quæ ab eo edoctus nuper [*Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 1926 p. 73] exposui, eo magis breuiter hic repetenda esse censui, quo ipse olim [Act. Conc. I 5, 1 p. xv] illos uiros secutus falsa protuli. Seuerus cum a. 508—511 Constantinopoli degeret, ibi in collectionem quandam cccxxxiiii locorum incidit, quos homines complures eo consilio ex Cyrilli scriptis excerpterunt, ut symbolum Chalcedonense ab illius doctrina non abhorreere probarent. quod illis male cecidisse ut demonstraret, conscripsit ipse librum Φιλαλήθης nomine inditum et ita dispositum, ut parte priore florilegium illud Cyrillianum repeteret integrum atque totum, parte altera locos illos non accurate exscriptos aut falso intellectos aut similia doceret. libri huius Seueriani memoria extat duplex. totum præbet illum uersio syriaca in cod. Vaticano 139 s. viii; partem priorem, id est florilegium Cyrillianum, et initium refutationis Seuerianæ seruauerunt duo codices Græci inter se simillimi, codex Parisinus 415 [P] s. xii, quem hic explorare per Henrici Omont liberalitatem mihi licuit, et codex, s. xiii male et raptim scriptus, olim monasterii S. Ecatherinæ Cairensis, ubi Ph. E. Pusey eum detexit, nunc Sinaiticus 1690 [s], iterum ab W. Benešević inuentus, qui

phototypa a se expressa olim mihi donauit. codicis Parisini apographon est codex Ven. 165 [p] s. xv; quoniam ille antequam in bibliothecam Parisinam peruenit, haud paucas quaterniones et inter eas maximam florilegii partem amisit, apographon in hac certe codicis parte utilius est exemplari. in utroque codice, et Parisino et Sinaitico, adiunctum est florilegium epistularum quæ ad instituendum concilium Chalcedonense pertinent, collectioni et ipsis primæ sessionis gestis; in Parisino sequitur canonum collectio. opus quod huc pertinet, incipit nullo titulo uel auctoris nomine præmisso a definitione fidei Chalcedonensi [cf. *Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 1926 p. 72]; sequitur comparatio singularum symboli sententiarum cum singulis locis Cyrilli; hæ partes receptæ sunt in Doctrinæ patrum c. 24 tmemata x et xii. iam sequitur ipsum florilegium:

Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας χρήσεις διάφοροι, ἐν αἷς ἔστιν εὐρεῖν τῶν δύο φύσεων τὸ διάφορον καὶ τὸν θεὸν λόγον ἀπαθῆ καὶ ἀθάνατον, τὸν δὲ ναὸν παθητὸν καὶ θνητὸν παρ' αὐτοῦ κηρυττόμενον

- ᾱ—ς̄ ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον δευτέρας ἐπιστολῆς, ἥς ἡ ἀρχή· Καταφλυαροῦσι μὲν, ὡς μανθάνω, τινὲς τῆς ἐμῆς ὑπολήψεως [V 4]: excerpta vi
- ζ̄ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον τρίτης ἐπιστολῆς, ἥς ἡ ἀρχή· Τοῦ σωτήρος ἡμῶν ἐναργῶς λέγοντος [V 6]: excerptum i
- η̄—ιᾱ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας ἀρχιεπίσκοπον ἐπιστολῆς ἥς ἡ ἀρχή· Εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιástῃ ἡ γῆ [V 127]: excerpta iiii
- ιβ̄—ιε̄ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Εὐλόγιον ἐπιστολῆς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀποκρισιάριον, ἥς ἡ ἀρχή· Ἐπιλαμβάνονται τινες τῆς ἐκθέσεως ἥς πεποιήνται οἱ Ἀνατολικοὶ [V 132]: excerpta iiii
- ις̄—ιθ̄ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τοῦ περὶ ἐνανθρωπήσεως λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· Βαθὺ μὲν καὶ μέγα καὶ ἀξιοθαύμαστον [R 19, *Abhndlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxxii 6 p. 13]: excerpta iiii
- κ̄ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ἀκάκιον τὸν Βεροίας δευτέρας ἐπιστολῆς, ἥς ἡ ἀρχή· Πρέπουσαν ἑαυτῇ φροντίδα καὶ νῦν ἡ σὴ ὁσιότης ἀνεδέξατο [A 107]: excerptum i
- κᾱ—κη̄ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς ἐρμηνείας τοῦ ἀποπομπαίου ἥς ἐποίησε πρὸς Ἀκάκιον τὸν Σκυθοπόλεως ἐπίσκοπον, ἥς ἡ ἀρχή· Τοῖς παρὰ τῆς σῆς ὁσιότητος ἀρτίως ἐπεσταλμένοις ἐντυχὼν ἥσθη ἄγαν [V 134]: excerpta viii
- κθ̄—λε̄ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς Ἀκάκιον τὸν Μελιτηνῆς ἐπίσκοπον ἐπιστολῆς, ἥς ἡ ἀρχή· Χρῆμα μὲν ἀδελφοῖς ἡ πρόσρησις [V 128]: excerpta vii
- λς̄—μζ̄ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πρώτου ὑπομνηστικοῦ τοῦ πρὸς Σούκενσον ἐπίσκοπον τῆς Διοκαισαρέων τῶν κατὰ τὴν Ἰσαύρων ἐπαρχίαν, οὗ ἡ ἀρχή· Ἐνέτυχον μὲν τῷ ὑπομνηστικῷ τῷ παρὰ τῆς σῆς ὁσιότητος ἀποσταλέντι [V 171]: excerpta xii
- μη̄—νδ̄ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πρὸς τὸν αὐτὸν Σούκενσον δευτέρου ὑπομνηστικοῦ, οὗ ἡ ἀρχή· Ἐμφανῆ μὲν καθίστησιν ἑαυτὴν ἡ ἀλήθεια τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτήν [V 172]: excerpta vii
- νε̄—νζ̄ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Θεοδώρητον ἐρμηνείας τοῦ πρώτου ἀναθεματισμοῦ [V 169]: excerpta iiii
- νη̄ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδώρητον ἐρμηνείας τοῦ δευτέρου ἀναθεματισμοῦ [V 169]: excerptum i
- νθ̄. ξ̄ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδώρητον ἐρμηνείας τοῦ τρίτου ἀναθεματισμοῦ [V 169]: excerpta ii
- ξᾱ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδώρητον ἐρμηνείας τοῦ τετάρτου ἀναθεματισμοῦ [169]: excerptum i

εβ	τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδώρητον ἐρμηνείας τοῦ ἔκτου ἀναθεματισμοῦ [V 169]: excerptum i
εγ	τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδώρητον ἐρμηνείας τοῦ ἑβδόμου ἀναθεματισμοῦ [V 169]: excerptum i
εδ	τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Θεοδώρητον ἐρμηνείας τοῦ ιβ ἀναθεματισμοῦ [V 169]: excerptum i
εε—οα	τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς μονάζοντας πρώτης ἐπιστολῆς, ἥς ἡ ἀρχή· Ἀφίκοντο μὲν τινες [V 1]: excerpta vii
οβ	τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς μονάζοντας δευτέρας ἐπιστολῆς, ἐν ἣι ὑπομνηματίζει τὸ τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ σύμβολον, ἥς ἡ ἀρχή· Τὸ φιλομαθὲς καὶ φιλόπονον τῆς ὑμετέρας ἀγάπης [V 135]: excerptum i
ογ	τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ περὶ ἐνανθρωπήσεως λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· Αὐτὸς γὰρ ὑπάρχων τοῦ θεοῦ καὶ πατρός: excerptum i [in editis non inueni]
οδ. οε	τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Οὐαλεριανὸν ἐπίσκοπον Ἰκονίου ἐπιστολῆς, ἥς ἡ ἀρχή· Ἀπόχρη μὲν ὡς διακείμεναι [sic], μᾶλλον δὲ καὶ ὡς ἔχει φύσεως τὸ ἀληθές [V 119]: excerpta ii
ος—q	τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κατὰ συνουσιαστῶν λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· Ὁ μακρὸς ἡμῖν ἀρτίως πεποιήται λόγος: excerpta xv [edita sunt a Ph. E. Pusey in Cyrilli comment. in euang. Ioh. uol. 3, 476—489]
qα	τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς ἐρμηνείας τῆς εἰς τὸν Ἀβραάμ καὶ τὸν Μελχισεδέκ, ἥς ἡ ἀρχή· Νόμον μὲν εἰς βοήθειαν ἔδωκεν ὁ τῶν ὄλων θεός [Glaiphyra 2 PG 69, 80]: excerptum i
qβ—ριθ ρκ	τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῶν Σχολίων [edidi uol. v p. 226—230]: excerpta xxviii τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἀπὸ τῆς πραγματείας τῆς περὶ δογμάτων ἐπιλύσεως, ἥς ἡ ἀρχή· Ὁ ἐπὶ πάντων θεὸς χεῖρας πόδας ὀφθαλμοὺς ὠτὰ τε καὶ πτέρυγας ἔχειν ὑπὸ τῆς θείας γραφῆς ὀνομάζεται: excerptum i [editum a Ph. E. Pusey l. c. p. 549]
ρκα	τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου πρὸς τοὺς λέγοντας ὅτι ἡγνόησεν ὁ υἱὸς τὴν ἐσχάτην ἡμέραν, τὸ δὲ προοίμιον ἐστὶ τόδε: excerptum i [editum a Ph. E. Pusey l. c. p. 583]
ρκβ. ρκγ	τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς ἀπολογίας τοῦ πρώτου ἀναθεματισμοῦ ἦν [ὄν p ὁ s] ποιεῖται πρὸς τοὺς τῆς Ἀνατολῆς, ἥς ἡ ἀρχή· Τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας [A 24]: excerpta ii
ρκδ—ρκς	τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπολογίας τοῦ τρίτου ἀναθεματισμοῦ, ἥς ἡ ἀρχή· Ὁ θεσπέσιος Παῦλος [A 24]: excerpta iii
ρκζ—ρλ	τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπολογίας τοῦ τετάρτου ἀναθεματισμοῦ, ἥς ἡ ἀρχή· Σκοπός, ὡς ἔοικε, τοῖς ἐθέλουσιν ἀπερισκέπτως [A 24]: excerpta iiii
ρλα. ρλβ	τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπολογίας τοῦ ἑβδόμου ἀναθεματισμοῦ, ἥς ἡ ἀρχή ἐστὶ τόδε· Καὶ νῦν ἡμῖν οὐδὲν ἦττον δὴ [sic] τῶν ἴσων ἔρχεται λόγων τῆς ἀπολογίας ὁ τρόπος [A 24]: excerpta ii
ρλγ. ρλδ ρλε—ρνε	τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς ἀπολογίας τοῦ ιβ ἀναθεματισμοῦ [A 24]: excerpta ii τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τοῦ προσφωνητικοῦ λόγου τοῦ πρὸς Θεοδόσιον τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα, οὗ ἡ ἀρχή· Τῆς μὲν ἐν ἀνθρώποις εὐκλείας τῷ ἀνωτάτῳ [sic] καὶ ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς [V 7]: excerpta xxi
ρνε—ρξδ	τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὰς βασιλίσσας Ἀρκαδίαν καὶ Μαρίναν, ἥς ἡ ἀρχή· Σεμνολόγημα μὲν οἰκουμενικόν [V 150]: excerpta viiii
ρξε—ροε	τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὰς εὐσεβεστάτας βασιλίδας Πουλχερίαν καὶ Εὐδοκίαν, ἥς ἡ ἀρχή· Τοῖς τὸ θεῖον καὶ οὐράνιον ἱεουργοῦσι

κήρυγμα διὰ φωνῆς Ἡσαίου διακελεύεται [sic] λέγων ὁ τῶν ἄλων θεός· ἐπ' ὄρους [sic] ὑψηλὸν ἀνάβηθι ὁ εὐαγγελιζόμενος Σιών, ὕψωσον [V 149]: excerpta xi

ροϛ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κατὰ Ἰουλιανοῦ δευτέρου βιβλίου, λόγου δὲ ἔκτου, οὗ ἡ ἀρχή· Ἐπὶ καιροῦ δὲ πάλιν ἐροῦμεν τὰ ἐκ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς· ἔφη γὰρ ὅτι θάνατος καὶ Ζωὴ ἐν χειρὶ γλώσσης [PG 76, 780]: excerptum i

ροζ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου λόγου ὀγδόου, οὗ ἡ ἀρχή· Φέρεται [sic] μὲν οὖν τῷ σοφῷ κατὰ τῆς ἀρρήτου δόξης ὁ πόλεμος [PG 76, 885]: excerptum i

ροη τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ κατὰ Ἰουλιανὸν [sic] βιβλίου τρίτου λόγου τετρακαιδεκάτου, οὗ ἡ ἀρχή· Ὁ θεσπέσιος προφήτης Ἰερεμίας ἤγουν δι' αὐτοῦ θεὸς τοῖς τῆς ἀληθείας ἐχθροῖς οἶονεί πως: excerptum i [nondum editum¹]

ροθ τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς αὐτῆς βίβλου τρίτης λόγου δωδεκάτου, οὗ ἡ ἀρχή· Πειράται μὲν οὖν ὁ δι' ἐναντίας πολυτρόποις συκοφαντίαις [legendum συκοφαντίας] εὐρήμασιν ἐκπολιορκεῖν τὴν ἀλήθειαν: excerptum i [nondum editum¹]

ρπ τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς βίβλου λόγου τρισκαιδεκάτου, οὗ ἡ ἀρχή· Ἀκόρεστος μὲν εἰς φιλοσογίας ὁ τῶν ἀγίων κατήγορος: excerptum i [nondum editum¹]

ρπα—ρqa τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τοῦ λόγου τοῦ κατὰ Διοδώρου ἐπισκόπου Ταρσοῦ, οὗ ἡ ἀρχή· Προτετάσσεται μὲν τῆς ἀληθείας οὐδὲν παρὰ γε τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὴν καὶ εὖ εἰδόσι λαλεῖν περὶ αὐτῆς: excerpta xi [edita a Ph. E. Pusey l. c. p. 492 sq.]

ρqb—ρqd τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τοῦ πρὸς τὰ Θεοδώρου δευτέρου λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· Οἱ τὴν ἀγίαν καὶ θεόπνευστον γραφὴν καθαρῶι διανοίας περιαθρήσαντες ὀφθαλμῶι: excerpta iii [edita a Ph. E. Pusey l. c. p. 511 sq.]

ρqε. ρqς τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τοῦ πρὸς τὰ Θεοδώρου ἐπισκόπου Μοψουεστίας τρίτου λόγου, οὗ ἡ ἀρχή· Φορτικοὶ μὲν γὰρ ἴσως οἱ πρὸς ἡμῶν εἰσι λόγοι: excerpta ii [edita a Ph. E. Pusey l. c. p. 525 sq.]

ρqz—σλα²) τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐκ τῆς περὶ τριάδος πραγματείας ἣν πρὸς Νεμεσινόν τινα ποιεῖται, καλεῖται δὲ Θησαυρὸς ἡ βίβλος [PG 75]: excerpta xxxv. inde ab excerpto σς [= Thesaur. 15, PG 75, 292] uerbis ultimis [καὶ συνδεσμούμενους πρὸς ἐμὲ διὰ τὴν κατὰ σάρκα συγγένειαν] præsto est codex Parisinus 415. codex Sinaiticus desinit in fine excerpti σλ; excerpti quod sequitur, codex Parisinus non seruauit nisi initium Καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· περὶ quæ secuntur, uerba esse Seueri ad suam refutationem transeuntis exposui l. I. [*Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 1926, 73]. quoniam florilegium excerpta cccxxxiiii continuisse Seueri testimonio constat, apparet in codicum Græcorum archetypo prioris partis libri Seueriani finem casu quodam periisse. nam codicibus illis florilegii non formam primariam exhiberi, sed eam quam Seuerus in ipsius librum Φιλαλήθης recepit, demonstratur ultimis quamuis laceris et disiectis codicis Parisini uerbis. coniecerim igitur hominem quendam orthodoxiæ Chalcedonensis asseclam ex libro Seueri titulum et partem alteram Seueri ipsi debitam præter prima uerba in eadem pagina atque florilegii finem perscripta cultro adhibito resecuisse et hunc truncum postmodum transscriptum esse cum ipsis illis uerbis, quæ Seueri hæretici esse librarius non nouerat. ceterum si quis Seueri hunc librum critice edere sibi proposuerit, uereor ne codicem Vat. syr. 139 non adiumentum

¹) Fr. Diekamp se hæc excerpta editurum esse olim pollicitus est [*Sitzungsber. d. Berl. Akad.* 1901, 1051¹], sed, quantum scio, promisso non stetit.

²) De errore quem in numeris adponendis librarius codicis Parisini commisit, cf. *Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 1926, 72¹.

tantum necessarium habeat in florilegio, cum codices Græci sat multis uitiis laborasse uideantur, sed impedimentum quoque molestum, ne dicam insuperabile; codex enim et mutilus est et pessime habitus. mihi in eo acquiescendum erat, ut excerptorum Græcorum uariam lectionem plenam apparatusi insererem.

III. DE VERSIONIBVS

Ex eis quæ in gestorum Ephesenorum corpora relata sunt, Marius Mercator monachus in monachorum usum statim post ipsum concilium Latine uertit *V* 2. 4. 5. 22 et symbolum illud transformatum quod Ephesi d. 22. m. Iul. a. 431 lectum est [*A* 76] et ipse contra gestorum testimonium Theodoro Mopsuesteno adscripsit. quorum omnium exemplaria Græca non e gestorum quadam collectione, sed ni fallor [cf. uol. v I p. XI sq.], a Cyrilli apocrisiariis Constantinopoli constitutis accepit. neque ad gestorum Ephesenorum memoriam pertinet Cyrilli Scholiorum uersio Leonis epistula 165 antiquior, cf. uol. v I p. XIII.

Quæ Ephesi et postmodum Constantinopoli de Nestorii depositione et ordinatione Maximiani acta sunt, præterea pacis formulam quæ inter Cyrillum et Iohannem Antiochenum a. 433 constituebatur, Romam siue per ipsos Cælestini legatos siue per litteras synodales Græce conceptas esse nuntiata certum est; sed horum omnium uersiones Latinæ in scrinio Romanorum pontificum non extabant nisi epistularum Cyrilli alterius ad Nestorium [*V* 4] et de pace ad Iohannem Antiochenum [*V* 127], quas ex Collectione Quesneliana edidi uol. v p. 334—340; sunt concilio Chalcedonensi antiquiores [cf. uol. v 2 p. XIII sq.]. quam parua uel sub finem sæculi quinti in Occidente fuerit rerum Ephesi gestarum, nedum gestorum Ephesenorum in magna corpora redactorum notitia, testis est Dionysius exiguus qui in epistula uersioni epistolæ Cyrilli synodicæ ad Nestorium [*V* 6, cf. uol. v p. 235, II sq.] præmissa illam Græcis iam dudum bene compertam hactenus Latinis esse ignoratam queritur. Dionysius præterea transtulit primus epistulas Cyrilli ad Successum [*V* 171. 172, uol. v 294 sq.].

Cum uero schismate Acaciano sublato et communione inter ecclesias Constantinopolitanam Romanamque restituta controuersia primo de uno ex trinitate passo, tum de doctrina Cyrilli concilii Epheseni ducis et propugnatoris, quæ aliis a symbolo Chalcedonensi discrepare, aliis cum eo conciliari posse uidebatur, ex Oriente magis magisque in Occidentem transfluerent, acre cœpit studium apud Latinos et ea noscendi quæ Ephesi gesta erant, et quæ aliquo modo ad illud concilium pertinebant. præterea crescebat Constantinopoli notitia sermonis Latini, uel antequam Italia imperio recuperari cœpit. inde factum est ut sæculo sexto quasi pullularent translationes uel partium uel totorum corporum Ephesenorum. primo, ut uidetur, translata sunt ea quæ gesta sunt Ephesi d. 22. m. Iul. a. 431, quæ uulgo contra codicum memoriam dicitur actio sexta; harum uersionum historiam satis intricatam enarraui uol. v 2 p. VIII sq. accedebant alia, quæ in Collectionem quam dixi Sichardianam recepta sunt: Cyrilli defensionis capitulorum contra Theodoretum ea recensio qua illa cum interpretationibus eiusdem coniuncta est [*A* 25], synodi Orientalium decretum [*V* 96] et alia quæ iam Græce ne extant quidem. huic collectori extitit aduersarius collector Palatinus: præter nouam uersionis illorum quæ Ephesi d. 22. m. Iul. a. 431 gesta sunt, recensionem Cyrilli defensionis capitulorum contra Theodoretum formam primariam [*V* 167—169] et defensionem eorundem capitulorum contra Orientales [*A* 24] transtulit [uol. v p. 116 sq.]. eodem fere tempore, certe antequam Liberatus diaconus breuiarium paulo post concilium Constantinopolitanum a. 553 con-

scripsit, facta est translatio concilii Epheseni prima, sicut gloriatur eius auctor in sub-
 scriptione quæ antiquissimo illius codice Parisino 1572 seruata est. hæc uersio quæ
 etiamnunc extat in ea Collectione, quam Fridericum Maassen secutus appellauit Turo-
 nensem, bis correcta et emendata est, primo in Collectione Veronensi, qua tamen non
 recepta est nisi pars illius uersionis, deinde tota et multo diligentius a Rustico, cuius
 recensio uersionis antiquæ est prior pars Collectionis Casinensis, alteram quam edidi
 in uol. IIII, de suo adiecit. hæc hic sufficiant; plura præter præfationem uol. II
 inuenies in uol. III, ubi uersionem antiquam proponam qualis a Rustico emendata
 est, ita tamen ut etiam illius forma primaria facile possit agnosci.

Syriace totum gestorum corpus translatum non fuisse uidetur; certe nullius
 eiusmodi uersionis notitia ad me peruenit. neque earum quæ singularium scriptio-
 num quæ in corpora Græca peruenerunt, notæ sunt uersionum Syriacarum exemplaria
 Græca ex corporibus gestorum Ephesenorum desumpta esse uidentur. omnium
 antiquissima est ea quam Rabbula inter annos 432 et 435 [cf. *Concilstud.* 2, 24 sq.] con-
 fecit orationis Cyrilli ad Theodosium de recta fide [V 7], cuius exemplar Cyrillus ipse
 ei miserat; e codice Musei Britannici add. 14 557 s. VII edidit Ph. Ed. Pusey in editione
 illius libri Oxonii 1877. est magis paraphrasis uerba Græca sermoni Syriaco libere
 accommodans quam translatio unde editor lectiones exemplaris Græci diuinari possit,
 sed uel ita non prorsus inutilis in illius libri recensione ultra modum difficili ¹⁾. ex
 eodem codice P. Bedjan in editionis Nestorii libri Heraclidæ appendice publicauit uer-
 siones interpretationum seu solutionum quas Cyrillus capitulorum suorum synodali-
 bus Ephesenis protulit [V 148], Cyrilli epistolæ ad Valerianum [V 119], libelli a Paulo
 Emeseno Cyrillo oblatis [V 122], epistolæ Iohannis Antiocheni ad Cyrillum [V 123],
 Cyrilli epistolæ ad Iohannem Antiochenum [V 127]. denique codici dudum celebri
 Musei Britannici Add. 12 156 s. VI, de cuius parte priore egi in adnotationibus ad flori-
 legium codicis Vaticani 1431 [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxxii 6] insunt
 uersiones Cyrilli defensionis capitulorum suorum aduersus Orientales i. e. Andream
 Samosatenum [f. 91^a—107^b], et eiusdem defensionis eorundem capitulorum aduersus
 Theodoretum [f. 107^b—122^a]. quas ut per codicis phototypa commode explorare
 possim, debeo munificentia Pii pontificis XI, qui multis quæ pro conciliorum editione
 fecit, etiam hoc pretiosum donum adici uoluit.

IIII. DE EDITIONIBVS

Primus Gesta concilii Epheseni Græca typis imprimenda curauit typotheta doc-
 tus Hieronymus Commelinus cuius opera ACTA OECUMENICAE TERTIAE SYNODI EPHESI
 HABITAE Græce nunc primum e REUCHLINIANAE BIBLIOTHECAE exemplari peruetusto
 fideliter expressa Heidelbergæ a. 1591 in lucem prodierunt. codice usus est arche-
 typo collectionis D, qui cum plurimis ceteris bibliothecæ Reuchlinianæ codicibus perit,

¹⁾ Quæstionem ad amussim pertractare non huius præfationis est; sed liceat quæ grauissima sunt, in ad-
 notatione perstringere. Cynillum orationis ad imperatorem alteram confecisse editionem et dialogis ad Hermian
 adunxisse cum cognouisset Pusey, optime egit quod etiam huius libri formæ proposuit editionem ad codices
 exactam si quæ lectiones dialogi [Δ] sensu et sermone commendabantur, eas recipere non dubitauit; sed re-
 stant loci nonnulli quibus aperta uitia et Δ et codicibus orationis inprimis DA communia sunt. quem consen-
 sum inde ortum esse quod DA redeant ad codicem ex Δ correctum, neque per se probabile est et eo refellitur
 quod earum mutationum quæ Δ propter dialogi formam orationi primariæ superductam propriæ sunt, in DA
 nullum inuenitur uestigium. unde consensus ille mirus non uideo qua alia ratione explicari possit quam ita
 ut DA redeant ad exemplar quoddam orationis ex codice correctum gemello eius quod Cyrillus transscriben-
 dum dedit librariis, cum paucis permutatis orationem in dialogum transformasset. ab hoc codice discre-
 pabat ille quem Rabbula destinauerat, ne eum quidem uitius propriis destitutum.

et istius apographo pro Pistorio magistro confecto et illi donato, quod postquam exemplar typothetis Commelinianis fuit, abiectum esse uidetur. summopere se curasse ut editione quantum potuit codex ille archetypus repræsentaretur, ipse dicit Commelinus et testatur artissimus consensus qui inter editionem atque apographa illa Monac. 115 et 116 intercedit [cf. supra p. 11].

Plura uoluerunt ii homines docti quibus a Sixto v et Paulo v munus impositum est ut conciliorum œcumenicorum acta græca ex codicibus ederent adiecta uersione Latina. primus hoc consilium capere ausus est Antonius Augustinus uir ingenio atque doctrina non inter Hispanos tantum et ultra illud sæculum ingeniis fertile emens, sed consilii magni et uasti fructus remansit nullus nisi apographa codicum Græcorum a Græculis opera mercenaria confecta, quæ postea Romam in bibliothecam Vaticanam perlata sunt. cum Gregorio papæ XIII frustra suasisset ut concilia non Latine tantum, sed etiam Græce edi iuberet, post mortem eius Sixtus papa v consilium ex feruore uera funditus sciendi exortum suum fecit, ut imperio ecclesiæ uniuersali instrumentum fieret. sicut Vulgatæ Bibliorum, ita conciliorum quoque editionem quam celerrime non præparari tantum atque inchoari, sed etiam ad finem perducere uolebat papa, frena uero eius festinationi imperiosæ imposuerunt uiri docti quibus munus edendi imponebatur ne nominum quidem mentione permissa. certe hoc consecuti sunt, ut non unus, sed plures adhiberentur codices ex eis quorum copia facile præsto erat; quod nimis pauci erant et pauci illi opera nisi festina non explorabantur, temporum, ut caute loquar, erat, non illorum culpa. primus conciliorum generalium ecclesiæ catholicæ Pauli v pont. max. auctoritate editorum tomus Romæ a. 1608 ex typographia Vaticana prodiit. indici eorum quæ sub concilii Epheseni titulo continentur, præmissa est nota editorum hæc:

Cum quattuor Græcis codd. mmss. collatum, Bibliothecæ Vaticanæ, et Sfortianæ, tertio Card. Columnæ, olim Card. Sirleti, quarto Ant. Aug. Archiepiscopi Tarraconen. ex Hispaniis Romam allato: ac etiam cum impresso in Germania apud Commelinum. Latina uero interpretatio ubi aliud non adnotatur, est Theodori Peltani, multis locis ad Græcum exemplar castigata.

Quam notam ut explicarem et codices qui illic commemorati sunt, inuenirem, contigit mihi, cum a. 1910 Romæ codices Vaticanos explorarem a Francisco Ehrle nunc eminentiæ purpura decorato et Iohanne Mercati docte et beneuole adiutus. codex quem typographiæ tradiderunt editores Romani, est is quem illi quarto loco numerant, Vaticanus 1177¹⁾ ex bibliotheca Antonii Augustini, codicis Ottoboniani 49, sine dubio eius quem editoribus præbebat bibliotheca Sfortiana, apographon a. 1557 confectum; codex Ottobonianus a. 1524 ex codice transcriptus est Vaticano 830 [V], quem primo loco adferunt. qui in nota codex dicitur cardinalis Columnæ, olim cardinalis Sirleti, est Vaticanus 1431, cuius historiam enarraui in libro quem de eo conscripsi [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* XXXII 6 p. 3 sq.]. eiusmodi apparatui recensio critica superstrui non poterat; nam ipsorum gestorum codices tres, Vaticani 830 et 1177 atque Ottobonianus 49 re uera ad unum redeunt ceterorum duorum patrem et aum, Vaticanum 830; Vaticanus autem 1431 quippe qui non gestorum codex sit, sed collectio alio et proprio consilio compilata, multa omittit, quæ in concilii editione deesse non poterant. codicem Vaticanum non sufficere editores Romani uel inde nouerant, quod quattuor capitulationis titulis $\alpha\gamma$ $\alpha\delta$ $\rho\gamma$ $\rho\delta$ in ipso corpore textus desunt,

¹⁾ Codicis folia 341—348 per casum in cod. Vat. lat. 6418 perlata et ibi numeris 209—216 signata esse me docuit I. Mercati.

cf. supra p. 1. propter hunc defectum sane intolerabilem ad codicem quendam confugerunt, quem in notis codicis Vaticani 1177 marginibus adscriptis et in titulo ipsorum illorum textuum [*Copie del Bavarico*], qui in foliis nonnullis eidem codici Vaticano post capitulationem insertis perscripti sunt, Bauaricum dicunt. est codex Monacensis 115 [cf. supra p. 11], quem d. 12. m. Nou. a. 1588 ad Sixtum v missum esse testatur F. Oefele bibliothecarius in nota d. 24. m. Febr. a. 1782 perscripta et codici inserta. cuius codicis ut notitia Romam perueniret, ante aliquot annos per mirum causarum casuumque conexum accidit. cum enim circa a. 1558 codex ille uetustus *D*, qui postea bibliothecæ Reuchlinianæ fuit [cf. supra p. 11], Monachii esset et transcriberetur, ducis Bauariæ Alberti iussu sodalis quidam societatis Iesu Theodorus Peltanus, id est de Pelte uico quodam monasterii Leodiensis oriundus, concilium Ephesenum ex illo codice siue potius eius apographo Latine uertit, ea tamen condicione ut translatio simul cum Græco exemplari, id est codice Monac. 115, Romam mitteretur et hoc illic cum codicibus Vaticanis conferretur. et uersio et exemplar Græcum Romæ per XII annos delituerunt, dum Peltano illuc profecto cardinalis Sirletus tum bibliothecarius utrumque librum qui post uaria fata ad illum peruenerunt, reddidit adiuncta collatione Monacensis 115 cum Vaticano 830; alterum uersionis Peltanianæ exemplar Romæ remansit [Vat. lat. 5512]. Peltanus Ingolstadium, ubi ducis mandato primum Græcam, mox Hebraicam Chaldaicamque linguam, denique theologiam docebat, reuersus translationem denuo ad collationem Sirletianam Vaticani 830 et ad alterum codicis *D* apographon Fuggeranum [Mon. 116] exactam et correctam Ingolstadiæ a. 1576 edidit. quarum rerum memoria cum Romæ mansisset, uiri quibus munus concilia edendi impositum erat, a Sixto v impetrauerunt, ut codicem Mon. 115 iterum Romam mitti a Bauariæ duce rogaret. postea cum Commelini editionem, quæ tribus annis postquam codicem Bauaricum Romam transmissum acceperunt, in lucem prodiit, cum eis quæ ex Bauarico transcripserant et adnotauerant, accurate consentire cognouissent, non tantum capitibus illis ex Bauarico descriptis paginas editionis Commelinianæ adscripserunt, sed etiam in nota illa de codicibus quos adhibuerunt, Bauarici loco editionem Heidelbergensem commemorare maluerunt.

Vt omnes has animaduersiones quas in bibliothecis Vaticana et Monacensi coram ipsis codicibus feci, in summam redigam, editio Romana exprimit mixtam quandam lectionum uarietatem, quarum maxima pars debetur propagini codicis *V*, minor codicibus *D*, minima codici *R*. ex hac materie quamuis parca textum non imperite et cum sensu quodam eius quod aptum et probabile sit, extractum esse iterum iterumque, dum ipse opus non restauro, sed ex fundamentis nouum ædifico, expertus sum; certe concilii Epheseni recensionem Romanam multo meliorem inueni quam Chalcedonensis, quæ raptim et sine diligentia conserta esse uidetur.

Operi ab editoribus Romanis non perpetrato, sed incepto nihil addiderunt qui secuti sunt Conciliorum Collectores uel cloaca illa maxima Migneana, quæ Patrologiæ Græcæ nomine gloriatur, quamuis ueræ patrologiæ grauissima damna intulerit et inferre pergat. nam quod Labbei operosa futilitas marginibus tomi 111 editionis regiæ renouatæ quæ Parisiis a. 1671 prodiit, lectiones quasdam ex codice *S* excerptas adpersit, nullius erat usus, quoniam notas nullo signo ab eis distinxit quas ex editione Romanas desumpsit. immo et ille et qui eum secuti sunt, imprimis Dominicus Mansi, in quo desiit ista editorum series immerito celebrata, textum Romanum deprauauerunt typtothecarum erroribus haud paucis admissis neque correctis.

Vnus post uiros illos numquam nominatos qui editionem Romanum curauere, strenuam operam non ipsis gestis, sed aliquot gestorum partibus codicum ope recen-

sendis nauauit Philippus Edwardus Pusey. qui feruenti zelo Cyrillum tamquam orthodoxiæ columnam ueneratus magnam temporis pecuniæ laboris copiam eorum illius operum quibus plurimum tribuebat, editionibus nouis parandis impendit; ex haud parua harum editionum mole duo huc pertinent uolumina, quorum alterum Oxoniæ a. 1875 emissum continet Cyrilli duo epistulas ad Nestorium [V 4. 6], epistulam ad Iohannem Antiochenum [V 127], libros quinque aduersum Nestorium [V 166], duodecim capitum explanationem [V 148], eorundem defensiones contra Orientales episcopos [A 24] et contra Theodoretum [V 167—169], Scholia de incarnatione unigeniti [edidi aliter disposita uol. v 184 sq.], alterum ibidem a. 1877 publicatum de recta fide ad Theodosium imperatorem [V 7] simul cum dialogo de incarnatione unigeniti, de recta fide ad Arcadium Marinamque principissas [V 150], de eadem re ad Pulcheriam Eudociamque Augustas [V 149], quod unus Christus dialogum, apologeticum ad Theodosium imperatorem [V 118]. quam promisit epistularum Cyrilli omnium editionem, ea numquam in lucem prodiit. bene de Cyrilli memoria uir Anglus primo eo meritus est quod haud paucos codices primus ex bibliothecarum tenebris ad lucem protraxit aut per se ipsum aut per optimos illorum temporum exploratores codicum Hermannum Hinck et Augustum Mau summa diligentia collatos, deinde indefesso illo et tenaci labore quo Cyrilli librorum quos edebat, memoriam per catenas, panoplias dogmaticas Byzantinorum, excerpta innumera in codicibus Syriacis Musei Britannici abdita persecutus ingentem molem conquisiuit, unde e. g. ei contigit ut Scholiorum Cyrilli Græcorum reliquias omnes quæ extant, colligeret. neque tamen opus inceptum ita absoluit, ut nouo editori nihil nisi spicas legendas relinqueret, immo apparatus ita obscure et ambigue instituit, ut nullius codicis quamuis bene collati accurata notitia inde peti posset et omnes denuo conferri deberent. grauius est quod codices imprudenter et antiquitatis specie nimis confusus elegit memoriæ historia illius sæculi more neglecta; grauius quod codicibus imprudenter electis imprudentem tribuebat fiduciam sermonis leges sensusque aptitudinem parum curans; e. g. in Cyrilli apologetico codices *SDW*, quos solos adhibuit, peiorem textum præbere non agnouit, sed ita presse eos secutus est, ut editionem Romanam non emendaret, sed prauiores redderet. hic quoque igitur omnia de fundamentis denuo erant extruenda.

Hæc in usum lectorum quos non omnes defuturos spero, primæ Actorum Græcorum parti præmittenda esse duxi; caput de collectionum origine et historia in partis quartæ præfationem distuli, quando primaria certe Collectionis Vaticanæ forma edita erit.

Iam cum præfationem eius partis concludo, quod totius operis initium est, in mentem ascendit pia collegæ Argentoratensis et per multos annos amici memoria, HENRICI BRESSLAU ante paucos menses inter graues morbi perniciosi dolores defuncti. qui simul atque Societati scientiarum Argentoratensi per testamentum Trübnerianum maiora audere licuit, consilium concilia œcumenica edendi feruide arripuit, deinde Societatis præses electus indefessa opera atque perita prudentia opus hoc ipsum fouit promouitque neque temporibus infaustis, cum patriæ calamitas Societatem grauiter opprimeret, studium certe et spem præbere destitit. non officii magis quam ueritatis causa nomen uiri optimi cum hoc opere quod ei tantum debet, semper coniunctum fore hoc loco publice testari uolui.

Monachii mense Maio a. xxvii h. s.

E. Schwartz

EDITIONVM CONSPECTVS

Concilia ed. Labbeus et Cossartius Parisiis 1671 t. III	Conciliorum collectio ed. Mansi t. II. v	
p. 9—20	III p. 577—588	V 19 uol. I pars I
p. 20—45	III p. 588—617	V 1 uol. I pars I
p. 45—105	III p. 617—680	V 7 uol. I pars I
p. 105—225	III p. 680—801	V 150 uol. I pars V
p. 225—314	III p. 804—884	V 149 uol. I pars V
p. 314. 315	III p. 884. 885	V 2 uol. I pars I
p. 315	III p. 885	V 3 uol. I pars I
p. 315—322	III p. 885—892	V 4 uol. I pars I
p. 322—327	III p. 892—1000	V 5 uol. I pars I
p. 327—330	III p. 1000	V 21 uol. I pars I
p. 330. 331	III p. 1000. 1001	V 20 uol. I pars I
p. 331—338	III p. 1004—1008	V 22 uol. I pars I
p. 338. 339	III p. 1008—1012	V 18 uol. I pars I
p. 339—346	III p. 1012—1017	V 144 uol. I pars V
p. 346—350	III p. 1017—1021	V 9 uol. I pars I
p. 349—352	III p. 1021—1024	Coll. Veron. 3. 4 uol. II
p. 351	III p. 1023	V 24 ¹ uol. I pars I
p. 354—363	III p. 1025—1036	V 10 uol. I pars I
p. 363—374	III p. 1036—1048	V 11 uol. I pars I
p. 375—378	III p. 1048. 1049	V 12 uol. I pars I
p. 378. 379	III p. 1049—1052	V 13 uol. I pars I
p. 379. 382	III p. 1053. 1056	V 16 uol. I pars I
p. 382—386	III p. 1056. 1057	V 17 uol. I pars I
p. 386. 387	III p. 1057. 1060	V 15 uol. I pars I
p. 387—395	III p. 1061—1068	V 14 uol. I pars I
p. 395—410	III p. 1068—1084	V 6 uol. I pars I
p. 410—419	III p. 1085—1094	uol. V p. 235—244
p. 419. 422	III p. 1093. 1096	V 24 uol. I pars I
p. 422. 423	III p. 1097	V 145 uol. I pars v
p. 423—426	III p. 1099. 1100	uol. v p. 247—249
p. 426—431	III p. 1101—1108	V 143 uol. I pars v
p. 434. 435	III p. 1109. 1112	V 8 uol. I pars I
p. 435—439	III p. 1112—1116	V 25 uol. I pars I
p. 439	III p. 1116	V 26 uol. I pars I
p. 439. 442	III p. 1117	V 27 uol. I pars I
p. 442. 443	III p. 1117. 1120	V 31 uol. I pars I

L

p. 443. 446
 p. 446—518
 p. 518. 519
 p. 519—530
 p. 530—547
 p. 560
 p. 560—564
 p. 564—568
 p. 568—572
 p. 572. 573
 p. 573
 p. 576
 p. 576. 577
 p. 577. 580
 p. 580—584
 p. 584—589
 p. 589—600
 p. 600
 p. 601
 p. 601. 604
 p. 604. 605
 p. 605. 608
 p. 608. 609
 p. 609—632
 p. 633
 p. 633—653
 p. 656—660
 p. 660—668
 p. 668. 669
 p. 672
 p. 673—689
 p. 693—697
 p. 697—700
 p. 701. 704
 p. 704. 705
 p. 705—709
 p. 709
 p. 712
 p. 712—716
 p. 716
 p. 717. 720
 p. 721
 p. 724—728
 p. 727—731
 p. 732. 733
 p. 733—735
 p. 735. 736

M

III p. 1121
 III p. 1124—1193
 III p. 1196
 III p. 1196—1208
 III p. 1208—1225
 III p. 1228
 III p. 1228—1232
 III p. 1232—1236
 III p. 1236—1240
 III p. 1240
 III p. 1241. 1244
 III p. 1244
 III p. 1244. 1245
 III p. 1245. 1248
 III p. 1248—1252
 III p. 1252—1257
 III p. 1260—1269
 III p. 1269. 1272
 III p. 1272. 1273
 III p. 1273
 III p. 1273. 1276
 III p. 1276. 1277
 III p. 1277. 1280
 III p. 1280—1304
 III p. 1304. 1305
 III p. 1305—1325
 III p. 1325—1329
 III p. 1329—1337
 III p. 1337—1341
 III p. 1341. 1344
 III p. 1344—1361
 III p. 1368—1372
 III p. 1372. 1373
 III p. 1376. 1377
 III p. 1377. 1380
 III p. 1380—1384
 III p. 1384. 1385
 III p. 1385
 III p. 1385—1389
 III p. 1389
 III p. 1392
 III p. 1396
 III p. 1400. 1401
 III p. 1401—1407
 III p. 1407. 1408
 III p. 1408—1410
 III p. 1410. 1411

V 30 uol. I pars I
 V 33—54 uol. I pars II
 A 75 uol. I pars VII
 V 60 uol. I pars II
 V 61. 62 uol. I pars II
 V 63—65 uol. I pars II
 V 67 uol. I pars II
 V 146 uol. I pars V
 V 81 uol. I pars III
 V 69 uol. I pars II
 V 28 uol. I pars I
 V 29 uol. I pars I
 V 68 uol. I pars II
 V 70 uol. I pars II
 V 75 uol. I pars II
 V 80 uol. I pars II
 V 151 uol. I pars V
 V 152 uol. I pars V
 V 153 uol. I pars V
 V 155 uol. I pars V
 V 156 uol. I pars V
 V 157 uol. I pars V
 V 160 uol. I pars V
 V 106. 107 uol. I pars III
 V 85 uol. I pars III
 V 87—90 uol. I pars III
 V 92 uol. I pars III
 V 82 uol. I pars III
 V 78 uol. I pars II
 A 74 uol. I pars VII
 A 76. 77 uol. I pars VII
 V 79 uol. I pars II
 V 163 uol. I pars V
 V 96 uol. I pars III
 V 83 uol. I pars III
 V 154 uol. I pars V
 V 161 uol. I pars V
 V 162 uol. I pars V
 V 158 uol. I pars V
 V 159 uol. I pars V
 V 164 uol. I pars V
 V 93 uol. I pars III
 V 96 uol. I pars III
 Coll. Winteriana 15—18 uol. V
 Coll. Winteriana 22 uol. V
 Coll. Winteriana 24 uol. V
 Coll. Winteriana 25 uol. V

L

p. 736
 p. 736—741
 p. 743
 p. 744
 p. 745. 746
 p. 745—752
 p. 752. 753
 p. 753
 p. 756
 p. 756—760
 p. 760. 761
 p. 761. 764
 p. 764—768
 p. 768. 769
 p. 769. 770
 p. 772
 p. 772. 773
 p. 773. 776
 p. 777. 780
 p. 780. 781
 p. 781—785
 p. 785. 788
 p. 787 sq.
 p. 802
 p. 802—806
 p. 806. 807
 p. 809
 p. 810
 p. 811—827
 p. 827—887
 p. 887—943
 p. 944—974
 p. 974—979
 p. 979—983
 p. 983—987
 p. 988
 p. 987—1006
 p. 1007—1022
 p. 1023—1027
 p. 1027—1058
 p. 1058. 1059
 p. 1059. 1062
 p. 1062. 1063
 p. 1063—1067
 p. 1067—1069
 p. 1069—1072
 p. 1072—1074

M

III p. 1411. 1412
 III p. 1412—1417
 III 1417—1419
 III 1419. 1420
 III p. 1420—1422
 III p. 1421—1425
 III p. 1428. 1429
 III p. 1429
 III p. 1432
 III p. 1433. 1436
 III p. 1436. 1437
 III p. 1437. 1440
 III p. 1441. 1444
 III p. 1444—1448
 III p. 1448
 III p. 1449
 III p. 1450
 III p. 1450. 1453
 III p. 1453. 1456
 III p. 1457. 1460
 III p. 1460—1464
 III p. 1464
 III p. 1465—1468
 III p. 1469
 III p. 1469—1473
 III p. 1476
 III p. 1477. 1478
 III p. 1478
 V p. 1—20
 V p. 20—81
 V p. 81—140
 V p. 141—169
 V p. 169—176
 V p. 177—180
 V p. 181—185
 V p. 186
 V p. 185—204
 V p. 204—217
 V p. 221—225
 V p. 225—256
 V p. 256
 V p. 257
 V p. 257. 260
 V p. 260—265
 V p. 265. 266
 V p. 266—269
 V p. 269—271

Coll. Winteriana 19 uol. V
 V 97 uol. I pars III
 Coll. Winteriana 20 uol. V
 Coll. Winteriana 21 uol. V
 Coll. Winteriana 23 uol. V
 V 84 uol. I pars III
 V 66 uol. I pars II
 V 67 uol. I pars II
 V 86 uol. I pars III
 V 94 uol. I pars III
 V 100 uol. I pars III
 V 101 uol. I pars III
 V 102 uol. I pars III
 V 105 uol. I pars III
 Coll. CT 64 uol. III
 V 104 uol. I pars III
 V 98 uol. I pars III
 V 99 uol. I pars III
 V 103 uol. I pars III
 V 95 uol. I pars III
 V 108 uol. I pars III
 V 116 uol. I p. III
 Coll. Winteriana 6 uol. V
 A 82 uol. I pars VII
 V 91 uol. I pars III
 A 83 uol. I pars VII
 Coll. Winteriana 3 uol. V
 Coll. Winteriana 4 uol. V
 V 148 uol. I pars V
 A 24 uol. I pars VII
 V 167—169 uol. I pars VI
 Coll. Palat. 57 uol. V
 V 140—142 uol. I pars V
 V 77 uol. I pars II
 V 74 uol. I pars II
 Coll. CT 50 uol. III
 V 73 uol. I pars II
 V 72 uol. I pars II
 V 71 uol. I pars II
 V 118 uol. I pars III
 V 109. 110 uol. I pars III
 V 113 uol. I pars III
 V 114 uol. I pars III
 V 115 uol. I pars III
 Coll. CT 66 uol. III
 Coll. Veron. 26 uol. II
 Coll. Veron. 23 uol. II

L	M	
p. 1074. 1075	V p. 271—272	Coll. Veron. 24 uol. II
p. 1075—1086	V p. 273—277	Coll. Veron. 25 uol. II
p. 1082—1082	V p. 277—281	V 120 uol. I pars IIII
p. 1086	V p. 281. 284	V 121 uol. I pars IIII
p. 1087	V p. 284	V 23 uol. I pars I
p. 1087. 1090	V p. 285	V 130 uol. I pars IIII
p. 1090. 1091	V p. 288	V 122 uol. I pars IIII
p. 1091	V p. 289. 290	Coll. CT 73 uol. III
p. 1091—1095	V p. 289—292	V 123 uol. I pars IIII
p. 1095. 1098	V p. 293. 296	V 124 uol. I pars IIII
p. 1089—1103	V p. 296—301	V 125 uol. I pars IIII
p. 1103	V p. 301	V 126 uol. I pars IIII
p. 1106—1111	V p. 301—309	V 127 uol. I pars IIII
p. 1111—1130	V p. 309—325	V 128 uol. I pars IIII
p. 1130—1146	V p. 328—344	V 134 uol. I pars IIII
p. 1147. 1150	V p. 344—348	V 132 uol. I pars IIII
p. 1151. 1154	V p. 348—352	V 129 uol. I pars IIII
p. 1155	V p. 352	V 131 uol. I pars IIII
p. 1155—1175	V p. 353—372	V 119 uol. I pars IIII
p. 1175—1178	V p. 371—373	Coll. Veron. 32 uol. II
p. 1178. 1179	V p. 379. 380	Coll. Veron. 31 uol. II
p. 1179—1206	V p. 384—408	V 135 uol. I pars IIII
p. 1206—1210	V p. 408—413	V 133 uol. I pars IIII
p. 1210. 1211	V p. 413	V 111 uol. I pars III
p. 1211. 1214	V p. 416. 417	V 112 uol. I pars III
p. 1214. 1215	V p. 417. 420	V 138. 139 uol. I pars IIII
p. 1218—1231	V p. 421—437	t. IIII 2 p. 187—195
p. 1234—1242	V p. 437—445	V 137 uol. I pars IIII

Hæc editio

R = Collectio codicis Vaticanæ, de qua cf.
Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss. XXXII 6

Migne, Patrologia Græca
75 p. 1369—1412
75 p. 1413—1420
76 p. 9—248
76 p. 256—292
76 p. 293—312
76 p. 316—385
76 p. 385—452
76 p. 453—488
76 p. 1133—1200
76 p. 1201—1336
76 p. 1336—1420
77 p. 10—40 [ep. 1]
77 p. 40. 41 [ep. 2]
77 p. 44 [ep. 3]
77 p. 44—49 [ep. 4]

uol. V p. 184—231
V 140. 141 uol. I pars V
V 166 uol. I pars VI
A 3 uol. I pars VII
V 148 uol. I pars V
A 24 uol. I pars VII
V 167—169 uol. I pars VI
V 118 uol. I pars III
V 7 uol. I pars I
V 150 uol. I pars V
V 149 uol. I pars V
V 1 uol. I pars I
V 2 uol. I pars I
V 3 uol. I pars I
V 4 uol. I pars I

Migne, Patrologia Græca

77 p. 49—57 [ep. 5]
 77 p. 60. 61 [ep. 8]
 77 p. 61. 64 [ep. 9]
 77 p. 64—69 [ep. 10]
 77 p. 80—85 [ep. 11]
 77 p. 85—89
 77 p. 89—93 [ep. 12]
 77 p. 93. 96 [ep. 13]
 77 p. 97. 100 [ep. 14]
 77 p. 100. 101 [ep. 15]
 77 p. 104. 105 [ep. 16]
 77 p. 105—121 [ep. 17]
 77 p. 124. 125 [ep. 18]
 77 p. 125. 128 [ep. 19]
 77 p. 128. 129 [ep. 20]
 77 p. 129. 132 [ep. 21]
 77 p. 132 [ep. 22]
 77 p. 132—137 [ep. 23]
 77 p. 137 [ep. 24]
 77 p. 137. 140 [ep. 25]
 77 p. 140. 141 [ep. 26]
 77 p. 141. 144 [ep. 27]
 77 p. 144. 145 [ep. 28]
 77 p. 145. 148 [ep. 29]
 77 p. 148. 149 [ep. 30]
 77 p. 149—156 [ep. 31]
 77 p. 156. 157 [ep. 32]
 77 p. 157—162 [ep. 33]
 77 p. 161—164 [ep. 34]
 77 p. 164. 165 [ep. 35]
 77 p. 165. 168 [ep. 36]
 77 p. 168. 169 [ep. 37]
 77 p. 169—173 [ep. 38]
 77 p. 173—181 [ep. 39]
 77 p. 181—201 [ep. 40]
 77 p. 201—221 [ep. 41]
 77 p. 221 [ep. 42]
 77 p. 221. 224 [ep. 43]
 77 p. 224—228 [ep. 44]
 77 p. 228—237 [ep. 45]
 77 p. 237—245 [ep. 46]
 77 p. 248. 249 [ep. 47]
 77 p. 249—253 [ep. 48]
 77 p. 253. 256 [ep. 49]
 77 p. 256—277 [ep. 50]
 77 p. 277—282 [ep. 51]
 77 p. 283—286 [ep. 52]

V 5 uol. I pars I
 V 21 uol. I pars I
 V 20 uol. I pars I
 V 22 uol. I pars I
 V 144 uol. I pars V
 U 3 uol. I pars VII
 V 9 uol. I pars I
 V 13 uol. I pars I
 V 16 uol. I pars I
 V 17 uol. I pars I
 V 15 uol. I pars I
 V 6 uol. I pars I
 V 24 uol. I pars I
 V 145 uol. I pars V
 V 26 uol. I pars I
 V 27 uol. I pars I
 V 30 uol. I pars I
 V 67 uol. I pars II
 V 28 uol. I pars I
 V 29 uol. I pars I
 V 68 uol. I pars II
 V 100 uol. I pars III
 V 104 uol. I pars III
 V 116 uol. I pars III
 V 114 uol. I pars III
 V 115 uol. I pars III
 CT 66 uol. III
 C 145 uol. III
 C 196 uol. III
 V 130 uol. I pars III
 V 122 uol. I pars III
 A 117 uol. I pars VII
 V 123 uol. I pars III
 V 127 uol. I pars III
 V 128 uol. I pars III
 V 134 uol. I pars III
 R 40
 R 41
 V 132 uol. I pars III
 V 171 uol. I pars VI
 V 172 uol. I pars VI
 A 118 uol. I pars VII
 V 129 uol. I pars III
 V 131 uol. I pars III
 V 119 uol. I pars III
 Coll. Veron. 30 uol. II
 Coll. Veron. 31 uol. II

Migne, Patrologia Græca

77 p. 288. 289 [ep. 54]
 77 p. 289—320 [ep. 55]
 77 p. 320 [ep. 56]
 77 p. 320. 321 [ep. 57]
 77 p. 321 [ep. 58]
 77 p. 323. 324 [ep. 59]
 77 p. 323—326 [ep. 60]
 77 p. 325—328 [ep. 61]
 77 p. 327. 328 [ep. 62]
 77 p. 328 [ep. 63]
 77 p. 327—330 [ep. 64]
 77 p. 329. 330 [ep. 65]
 77 p. 329—332 [ep. 66]
 77 p. 332—337 [ep. 67]
 77 p. 337. 338 [ep. 68]
 77 p. 337. 340 [ep. 69]
 77 p. 341 [ep. 70]
 77 p. 341—344 [ep. 71]
 77 p. 344. 345 [ep. 72]
 77 p. 348—352 [ep. 75]
 77 p. 352—360 [ep. 76]
 77 p. 376 [ep. 82]
 77 p. 981—985 [hom. 1]
 77 p. 985—989 [hom. 2]
 77 p. 989. 992 [hom. 3]
 77 p. 992—996 [hom. 4]
 77 p. 996—1001 [hom. 5]
 77 p. 1001—1005 [hom. 6]
 77 p. 1005—1009 [hom. 7]
 77 p. 1009 [hom. 8]
 77 p. 1089—1096 [hom. 15]
 77 p. 1096 [hom. 16]
 77 p. 1349—1369
 77 p. 1369—1385
 77 p. 1385—1389
 77 p. 1433—1437
 77 p. 1437—1444
 77 p. 1444
 77 p. 1449—1457
 77 p. 1457—1461
 77 p. 1464. 1465
 77 p. 1468—1472

A 130 uol. I pars VII
V 135 uol. I pars III
R 38
R 44
R 43
C 283 uol. III
C 300 uol. III
C 284 uol. III
C 298 uol. III
R 30
C 299 uol. III
C 302 uol. III
 Coll. Sichard. 14 uol. V
V 133 uol. I pars III
C 303 uol. III
R 36
R 37
C 288 uol. III
R 39
R 48
R 50
R 42
V 77 uol. I pars II
V 76 uol. I pars II
V 126 uol. I pars III
V 80 uol. I pars II
V 75 uol. I pars II
V 78 uol. I pars II
V 79 uol. I pars II
CT 50 uol. III
R 19
E 8 uol. I pars VII
V 73 uol. I pars II
V 72 uol. I pars II
V 71 uol. I pars II
V 124 uol. I pars III
V 125 uol. I pars III
HX 2 uol. I pars VII
V 14 uol. I pars I
V 120 uol. I pars III
V 101 uol. I pars III
V 74 uol. I pars II

COLLECTIO VATICANA

1—32

Acta conciliorum oecumenicorum. I, 1.

- V = Collectio Vaticana
 Codex Vaticanus 830 s. XV
- MP = Collectionis Vaticanæ recensio breuior
- M = Codex Ambrosianus M 88 sup. s. XIII
- P {h = Codex Parisinus 416 s. XVI
 {k = Codex Monacensis 43 s. XVI
- S = Collectio Seguierana
 Codex Parisinus Coislinianus 32 s. XI
- D = Collectionis Seguieranæ recensio altera
 m = Codex Monacensis 115 s. XVI
 n = Codex Monacensis [Fuggeranus] 116 s. XVI
- A = Collectio Atheniensis
 Codex Atheniensis societatis archæologiæ Christianæ 9 s. XII
- W = Codex Vindobonensis theol. gr. 40 s. XII, in epistulis 1—3 = Codex Vindobonensis theol. gr. 18 s. XII
- R = Codex Vaticanus 1431 s. XI
- H = Codex musei Britannici Arundelianus 529 s. XII, in 18 = Codex Monacensis 467
- B = Codex Neapolitanus II B 15 s. XIII
- E = Codex Vaticanus 504 s. XII
- F = Codex Vaticanus 720 s. XII
- L = Codex Laudianus 92^b s. X
- U = Codex Vallicellianus C 4 s. XIII
- J = Codex Vallicellianus F 22 s. XV
- Z = Codex Parisinus 1308 s. XIII
- O = Codex Oxoniensis Baroccianus 26 s. X
- Acta Chalcedonensia
- Δ^w = Codex Vindobonensis hist. gr. 27 s. XII
- Δ^m = Codex Venetus 555 s. XII
- Δ^p = Codex Parisinus 415 s. XII unde descriptus est codex Venetus 165 s. XV
- Δ^s = Codex Sinaiticus 1690 s. XIII
- Excerpta ex Actis Chalcedonensibus
- Θ^p = Codex Parisinus 415
- Θ^r = Codex Vaticanus 712

Τὰδε ἔνεστι τῇδε τῇ βίβλῳ

Τὰ πρὸ τῆς τρίτης συνόδου κατὰ Νεστορίου παρακολουθήσαντα κεφάλαια

- α̅ Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς μονάζοντας: —
 β̅ Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεστόριον ἐπιστολὴ: —
 γ̅ Νεστορίου ἐπιστολὴ πρὸς Κύριλλον: — 5
 δ̅ Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον ἐπιστολὴ: —
 ε̅ Νεστορίου ἐπιστολὴ πρὸς Κύριλλον: —
 ς̅ Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον ἐπιστολὴ, ἐν ἣ καὶ οἱ ἀναθεματισμοὶ ἦτοι τὰ κεφάλαια: —
 ζ̅ Τοῦ αὐτοῦ προσφωνητικὸς πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Θεοδόσιον περὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως: — 10
 η̅ Θεοδόσιος ἔνδοξος θριαμβευτὴς αἰὲ αὐγουστος Κυρίλλῳ ἐπισκόπῳ: —
 θ̅ Ἐπιστολὴ Κελεστίνου ἐπισκόπου Ῥώμης πρὸς τὸν ἅγιον Κύριλλον: —
 ι̅ Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεστόριον: —
 ια̅ Κελεστίνος ἐπισκόποις πρεσβυτέροις διακόνους κλήρωι θεοῦ δούλοις καὶ καθολικῶι λαῶι διάγουσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει: — 15
 ιβ̅ Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ Κελεστίνου πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας: —
 ιγ̅ Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς τὸν αὐτὸν Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας: —
 ιδ̅ Ἀντίγραφον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας πρὸς Νεστόριον: —
 ιε̅ Ἐπιστολὴ Κυρίλλου πρὸς Ἰουβενάλιον ἐπίσκοπον Ἱεροσολύμων: — 20
 ις̅ Ἐπιστολὴ Κυρίλλου πρὸς Ἀκάκιον: —
 ιζ̅ Ἐπιστολὴ Ἀκακίου πρὸς Κύριλλον: —
 ιη̅ Διαμαρτυρία προτεθεῖσα ἐν δημοσίῳις κατὰ τῶν κληρικῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ κατὰ ἐκκλησίαν ἐμφανισθεῖσα ὡς ὅτι ὁμόφρων ἐστὶ Νεστόριος Παύλου τοῦ Σαμοσατέως τοῦ ἀναθεματισθέντος πρὸ ἐτῶν ρξ̅ ἀπὸ τῶν ὀρθοδόξων ἐπισκόπων: — 25
 ιθ̅ Ὁμιλία Πρόκλου ἐπισκόπου Κυζίκου λεχθεῖσα καθεζομένου Νεστορίου ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως: —
 κ̅ Κυρίλλου πρὸς τινὰ Ζηλωτὴν περὶ Νεστορίου: —
 κα̅ Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐγγράφως αὐτὸν αἰτιασαμένους ὅτιπερ οὐ σεσιώπηκεν ἐξ ἀκοῆς μαθὼν ἔρπειν ἐπὶ τὸ χεῖρον τὴν δυσσεβῆ τοῦ Νεστορίου διδασκαλίαν: — 30

VM, P [= hk]

1 om. M ἐστὶν ἐν τῇ P 2 τὰ δὲ M πρὸ — συνόδου om. M κατὰ] τὰ κατὰ τοῦ P κεφάλαια VP ἐν τῇ ἁγίᾳ τρίτῃ συνόδῳ ἐστὶ ταῦτα M 8 καὶ ἀναθεματισμὸς P 11 θεοδοσίου βασιλέως ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ἅγιον κύριλλον M 12 πρὸς — Κύριλλον euapuerē in M 13 τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ M 14/15 κελεστίνου ἐπισκόπου πᾶσι τοῖς ἐν cetera euapuerē M 16 ἐπιστολὴ om. M 17 τοῦ — κυρίλλου ἐπιστολὴ M 18 ἀντίγραφον — παρὰ om. M ἀντιοχείας ἐπιστολὴ M 20 κυρίλλου ἐπιστολὴ M Ἱεροσολύμων euapuit in M 23 ἐν om. M δημοσίᾳ MP 24 κατὰ τὴν P 25 ρξ̅ M ἐκατὸν ἑξήκοντα P ρζ̅ V παρὰ M 26 Κυζίκου om. MP 28 om. MP 29 κ̅ MP τοῦ αὐτοῦ V κυρίλλου MP 30 τοῦ om. MP

- κβ Τοῦ αὐτοῦ: —
- κγ Ἴσον σάκρας γραφείσης πρὸς Ἀκάκιον τὸν τῆς Βεροιαίων καὶ Συμεῶνα τὸν ἐν Ἀντιοχείαι ἀναχωρητὴν καὶ ἄλλαις ἐπαρχίαις ἰδίαι ἐκάστωι: —
- κδ Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐπιστολὴ γραφείσα πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν Κωνσταντινουπόλεως: — 5
- κε Θεῖον γράμμα ἀποσταλὲν ἐν Ἀλεξανδρείαι Κυρίλλω ἐπισκόπῳ καὶ τοῖς κατὰ χώραν τῶν μητροπόλεων ἐπισκόποις: —
- κς Πρὸ τῆς συνόδου ἐπιστολὴ Κυρίλλου πρὸς τοὺς ἐν Ἀλεξανδρείαι, ἀπὸ Ῥόδου: —
- κζ Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ δευτέρα, ἀπὸ Ῥέσου: —
- κη Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ τρίτη, περὶ τῆς συνόδου: — 10
- κθ Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ τετάρτη, περὶ τῆς καθαιρέσεως Νεστορίου: —
- λ Ἐπιστολὴ Ἰωάννου Ἀντιοχείας πρὸς Κύριλλον: —
- λα Πάντων συνεδρουσάντων ἐν Ῥέσῳ, ἀπεστάλη ἐν Ῥέσῳ τὸ ἐξῆς θεῖον γράμμα: —
- λβ Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι ἐν Ῥέσῳ τοῦτο αὐτὸ τὸ προγεγραμμένον θεῖον γράμμα πράττεται παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων καὶ ἐπισκόπων τὰ τῇ ὑποθέσει ἡρμοσμένα: — 15
- λγ Αἱ ὀνομασίαι τῶν ἐν τῇ συνόδῳ ἐπισκόπων καὶ τῶν πόλεων αὐτῶν: —
- λδ Διδασκαλία Πέτρου πρεσβυτέρου Ἀλεξανδρείας καὶ νοταρίου περὶ τῶν Νεστορίου ὁμιλιῶν: —
- λε Διαλαλιὰ Ἰουβενάλιου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων περὶ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ θείου γράμματος τοῦ πρὸς ἕκαστον μητροπολίτην ἀποσταλέντος: — 20
- λς Αἴτησις Φίρμου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας καὶ κατάθεσις Μέμνονος ἐπισκόπου Ῥέσου περὶ τοῦ ποιῆσαι τοὺς ἐπισκόπους ἡμέρας δέκα καὶ ἕξ ἐν Ῥέσῳ μετὰ τὴν ὀρισθείσαν προθεσμίαν, καὶ τότε συνήδρευσαν: —
- λζ Διαλαλιὰ Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀγκύρας περὶ τοῦ παραγενέσθαι Νεστόριον ἐν τῇ συνόδῳ: — 25
- λη Καταθέσεις τῶν ἐπισκόπων τῶν ἀποσταλέντων πρὸς Νεστόριον: —
- λθ Διαλαλιὰ Φλαβιανοῦ ἐπισκόπου Φιλίππων περὶ τοῦ κληθῆναι Νεστόριον ἐκ δευτέρου: —
- μ Καταθέσεις τῶν ἀποσταλέντων ἐπισκόπων ἐν τῇ δευτέρῃ κλήσει Νεστορίου: —
- μα Διαλαλιὰ Φλαβιανοῦ περὶ τρίτης κλήσεως: —
- μβ Καταθέσεις τῶν ἐν τῇ τρίτῃ κλήσει ἀποσταλέντων ἐπισκόπων: — 30
- μγ Διαλαλιὰ Ἰουβενάλιου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων περὶ τῶν τριῶν Νεστορίου κλήσεων καὶ περὶ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ συμβόλου: —
- μδ Διδασκαλία Πέτρου πρεσβυτέρου καὶ νοταρίου καὶ διαλαλιὰ Ἀκακίου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς περὶ τῆς δευτέρας Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς: —
- με Καταθέσεις πάντων τῶν ἐπισκόπων περὶ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς: — 35
- μς Διαλαλιὰ Παλλαδίου ἐπισκόπου Ἀμασείας περὶ τῆς ἀναγνώσεως τῆς Νεστορίου πρὸς Κύριλλον ἐπιστολῆς: —

VM, P [= hk]

1 κα τοῦ αὐτοῦ: — κβ τοῦ αὐτοῦ MP 2 τῆς om. P βεροιαίων V 4 5 om. MP 6 κδ MP
σταλὲν M κυρίλλῳ ἐν ἀλεξανδρείαι M ἀρχιεπισκόπῳ P om. M 8 κε MP κυρίλλου ἐπιστολὴ M
τὸν ἐν — λαὸν P 9 κς MP 10 κζ MP 11 κη MP 12 om. MP 13 κθ MP
ἐστάλη M om. P ἐν Ῥέσῳ om. MP θεῖον om. M 14 λ MP ἐν — προγε-
γραμμένον VP τὸ α γεγραμμένον γράμμα ἐν Ῥέσῳ M 16 λα MP 17 λβ MP 19 λγ MP ἐπισκό-
που VP τοῦ M θείου om. M 20 πρὸς — ἀποσταλέντος] σταλέντος πρὸς τοὺς μτροπολίτας M
21 λδ MP 22 δέκα καὶ ἕξ Y δεκάεξ P ις M 24 λε P λς M ἀγκύρων VM 26 λς P λζ M
27 λζ P λη M 28 λη P λθ M τῶν ἐπισκόπων τῶν ἀποσταλέντων P 29 λθ P μ M
Φλαβιανοῦ] τοῦ αὐτοῦ MP τρίτης] τῆς P in fine add. νεστορίου εἰς τὸ ἐλθεῖν M 30 μ P μα M
31 μᾶ P om. M ἐπισκόπου VP τοῦ M 33 μβ MP 35 μγ MP ὑπὲρ MP 36 μδ MP
παλαδίου VMP, corr. V 36/37 ἐπιστολῆς πρὸς κύριλλον M

- μζ Καταθέσεις πάντων τῶν ἐπισκόπων περὶ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς: —
- μη Αἱ τῶν ἐπισκόπων ἐκβοήσεις κατὰ Νεστορίου: —
- μθ Διαλαλία Ἰουβενάλιου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων περὶ τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἐπιστολῆς Κελεστίνου ἐπισκόπου Ῥώμης: —
- ν Καταθέσεις τῶν ἐπισκόπων ἀποδεδωκότων Νεστορίῳ τὰς ἐπιστολάς: — 5
- να Διδασκαλία Φείδου ἐπισκόπου Ἰόπης περὶ ὧν καὶ ἐν Ἐφέσῳ Νεστόριος ἐδυσφήμησεν: —
- νβ Διαλαλία Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας περὶ τῶν αὐτῶν δυσφημιῶν: —
- νγ Καταθέσεις Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀγκύρας καὶ Ἀκακίου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς: —
- νδ Διδασκαλία Πέτρου πρεσβυτέρου καὶ νοταρίου περὶ τῶν χρήσεων τῶν ἁγίων πατέρων: — 10
- νε Ὅτε Χαρίσιος προσῆλθε τῇ συνόδῳ κατὰ τῶν τεσσαρεσκαίδεκατιτῶν: —
- νς Οἱ ἐπιδοθέντες λίβελλοι παρὰ Χαρισίου πρεσβυτέρου: —
- νζ Ἴσον ἐκθέσεως τοῦ παραπλασθέντος συμβόλου: —
- νη Αἱ ὑπογραφαὶ τῶν μεταθεμένων ἀπὸ τῶν τεσσαρεσκαίδεκατιτῶν καὶ ὑπογραψάντων εἰς αὐτό: — 15
- νθ Ὅρος τῆς συνόδου περὶ τοῦ μηδενὶ ἐξεῖναι πίστιν ἑτέραν ἐκτίθεσθαι παρὰ τὸ ἅγιον σύμβολον: —
- ξ Διδασκαλία Πέτρου πρεσβυτέρου καὶ νοταρίου καὶ διαλαλία Φλαβιανοῦ ἐπισκόπου Φιλίππων περὶ τῆς ἀναγνώσεως τῶν Νεστορίου λόγων: —
- ξα Διδασκαλία Πέτρου πρεσβυτέρου καὶ νοταρίου περὶ τῆς σταλείσης ἐπιστολῆς ἀπὸ Καρ- 20
θαγένης παρὰ Καπραίου ἐπισκόπου: —
- ξβ Ἀπόφαισις τῆς συνόδου κατὰ Νεστορίου καὶ ὑπογραφαὶ τῶν ἐπισκόπων: —
- ξγ Καθαίρεσις: —
- ξδ Τῇ ἐξῆς τοῦ καθαιρεθῆναι τὸν αὐτὸν Νεστόριον ἀπεστάλη αὐτῷ τοῦτο τὸ ἐπίσταλμα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου: — 25
- ξε Ἐπιστολὴ πεμφθεῖσα πρὸς τοὺς κληρικοὺς καὶ οἰκονόμους τῆς ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἐν ἣ ἡ αὐτῷ Νεστορίῳ ἀπεστάλη: —
- ξς Τῶν εὐρεθέντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόπων ὑπομνηστικόν: —
- ξζ Ἡ σταλείσα ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Κομαρίῳ καὶ Ποτάμῳ ἐπισκόποις καὶ τῷ ἀρχιμανδρίτῃ Δαλματίῳ καὶ Τιμοθέῳ καὶ Εὐλογίῳ: — 30
- ξη Κυρίλλου ἐπιστολὴ γραφεῖσα ἀπὸ Ἐφέσου πρὸς τοὺς πατέρας τῶν μοναζόντων: —
- ξθ Συνοδικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαόν: —
- ο Ὅμιλία Ῥηγίνου ἐπισκόπου Κύπρου λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσῳ μετὰ τὴν καθαίρεσιν Νεστορίου: —
- οα Ὅμιλία Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀγκύρας λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσῳ: —
- οβ Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν γένναν τοῦ σωτῆρος ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῇ συνόδῳ ἐπὶ τοῦ ἐπι- 35
σκόπου Κυρίλλου: —
- ογ Τοῦ αὐτοῦ λεχθεῖσα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς γεννήσεως τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπανεγνώσθη δὲ καὶ αὐτὴ ἐν τῇ αὐτῇ συνόδῳ: —

VM, P [= lk]

1 μΊ MP	2 μς MP	τῶν ἐπισκόπων VP κατὰ τῶν ἐπισκόπων ἦτοι M	3 μζ MP
ἐπισκόπου om. M	τῆς' om. P	5 μῃ MP	ἀποδεδωκότων ἐπισκόπων M
6 μθ P euanuit in M	φίδου P	10 Ἰόπησ P	8 ν P euanuit in M
ἀγκύρων M	Ἀκακίου om. P	ἐπισκόπου om. M	in fine add. περὶ τῶν αὐτῶν δυσφημιῶν MP
10 νβ MP	11 νγ MP	12 νδ MP	13 νε MP
18 νζ MP	20 νη MP	Διδασκαλία — νοταρίου]	ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ πέτρου M
20/21 καθαργένησ MP	21 κραπαιόλου V	22 νθ MP	τῆς om. V
24—32 om. MP	30 δαλμάτω V	33 εα MP	ῤηγίνου MP
ἀγκύρων M	35 εγ MP	γέννησιν V	37 εδ P om. M
			37/38 γεννήσεως — αὐτῇ] χυ γεννή- σεως ὑπανεγνωσθεῖσα M

- οδ Ἀκακίου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσῳ: —
- οε Ὅμιλία Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσῳ συνάξεων ἐπιτελουμένων καθαιρεθέντος Νεστορίου: —
- d. 26. m. Sept. 431 ος Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν ἡμέραι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ εὐαγγελιστοῦ: —
- 431 οζ Τοῦ αὐτοῦ ἐν Ἐφέσῳ ὁμιλία ὠραία πάνυ: 5
- οη Τοῦ αὐτοῦ κατὰ Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχείας: —
- οθ Τοῦ αὐτοῦ πρὶν συσχεθῆναι παρὰ τοῦ κόμητος καὶ ὑπὸ στρατιωτῶν φυλαχθῆναι: —
- π Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεστόριον, ἥνικα κατῆλθον οἱ ἑπτὰ εἰς τὴν ἁγίαν Μαρίαν: —
- πα Ἀναφορά πρὸς τοὺς εὐσεβεστάτους βασιλεῖς περὶ τῆς καθαιρέσεως Νεστορίου: —
- πβ Ἀναφορά πρὸς Κελεστίνον ἐπίσκοπον Ῥώμης: — 10
- πγ Ἴσον βασιλικοῦ γράμματος ἀποσταλέντος ἐν Ἐφέσῳ πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον διὰ Παλλαδίου μαγιστριανοῦ: —
- πδ Ἴσον ἀναφορᾶς τῆς ἁγίας συνόδου σταλείσης διὰ Παλλαδίου μαγιστριανοῦ Καλανδῶν Ἰουλίῳν Ἐπιφῶν Ἰνδ. ιε: —
- d. 1. m. Iul. 431 πε Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν 15 Κωνσταντινουπόλεως: —
- πς Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τοῦ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον: —
- πζ Λίβελλοι ἐπιδοθέντες παρα τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων Κυρίλλου καὶ Μέμνονος: —
- πη Διαλαλία Ἰουβενάλιου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων περὶ τῆς ἀναγνώσεως τῶν αὐτῶν 20 λιβέλλων: —
- πθ Καταθέσεις τῶν ἐπισκόπων τῶν ἀποσταλέντων παρὰ τῆς συνόδου πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας: —
- q Διαλαλία τῆς συνόδου ἀνατρέπουσα τὰ πεπραγμένα παρὰ Ἰωάννου κατὰ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος: — 25
- qa Ἐπιστολὴ ἀποσταλείσα παρὰ τῆς συνόδου τοῖς καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τε καὶ πόλιν ἐπισκόποις πρεσβυτέροις διακόνους καὶ παντὶ τῷ λαῷ: —
- qb Ἴσον ἀναφορᾶς τῆς συνόδου πρὸς τοὺς βασιλεῖς: —
- qγ Ἴσον σάκρας ἀποσταλείσης διὰ Ἰωάννου τοῦ κόμητος τῶν σάκρων τῇ συνόδῳ: —
- qd Ἴσον ἀναφορᾶς τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὴν σάκραν τὴν ἀναγνωσθεῖσαν παρὰ Ἰω- 30 άννου κόμητος τῶν σάκρων: —
- qe Ἐντολιμαῖον γράμμα πρὸς τοὺς ζ ὥστε ἐν Κωνσταντινουπόλει δικάσασθαι πρὸς Ἰω- άννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας: —
- qz Ἴσον ἐντολικοῦ: —

VM, P [= hk]

1 Ἐε P om. M	2 Ἐς P om. M	ἐπισκόπου om. M	2/3 τελουμένων M	4 Ἐζ P om. M
ὁμιλία — εὐαγγελιστοῦ] εἰς τὰ τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου [Ἰωάννου om. P] MP	5 Ἐη P om. M			
ὁμιλία — πάνυ om. MP	6 Ἐθ P om. M	Ἰωάννην P	τοῦ Ἀντιοχείας om. MP	7 ο P om. M
συσχεθῆναι — φυλαχθῆναι SD in inscriptione συσχεθῆ — φυλαχθῆ VMP	8 οα P om. M			πρὸς P
Ἐδ M	9 οβ P			
βασιλέας M	10 ογ P Ἐε M	11 οδ P Ἐς M	13 οε P om. M	ἀποσταλείσης P
τοῦ αὐτοῦ παλλαδίου M	μαγιστριανοῦ om. M	14 ἐπὶ φιξίνδι Ἰνδικτιώνος πέμπτης P ἐπιφίξιν M		
15 ος P om. M	16 τῆς κωνσταντινουπόλεως M	17 οζ P om. M	18 σύνοδον MP	σύνοδον καὶ
τὸν λαόν V	19 οη P om. M	20 οθ P om. M	22 π P om. M	τῶν σταλέντων ἐπισκόπων M
23 ἐπίσκοπον ἀντιοχείας MP	24 πα P om. M	κατὰ Κυρίλλου om. P	26 πβ P om. M	
σταλείσα M	τοῖς om. M	τε om. M	27 ἐπισκόποις om. P	διακόνους ἅμα ἐπισκόποις P
τῷ om. M	28 πγ P om. M	τῆς — βασιλεῖς om. MP	29 πδ P om. M	σταλείσης M
κόμητος τῶν σάκρων Ἰωάννου M	30 πε P om. M	τὴν ἀναγνωσθεῖσαν σάκραν M	30/31 Ἰωάν- νου — σάκρων] τοῦ κόμητος Ἰωάννου M	33 ἐπίσκοπον]
τὸν M	34 πζ P om. M	32 πς P om. M	ζ scripsi ἔξῃς VMP	

- $\overline{\alpha\zeta}$ Ἐπιστολή γραφεῖσα παρὰ τοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ πρὸς Ῥούφον ἐπίσκοπον Θεσσαλονίκης: —
 $\overline{\alpha\eta}$ Ἴσον ἐπιστολῆς γραφείσης τῇ ἐν Ἐφέσῳ ἁγίαι συνόδῳ παρὰ τῶν εὐρεθέντων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισκόπων: —
 $\overline{\alpha\theta}$ Ἀντίγραμμα τῆς προτεταγμένης ἐπιστολῆς παρὰ τῆς συνόδου: — 6
 $\overline{\rho}$ Ἴσον ἐπιστολῆς Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως: —
 $\overline{\rho\alpha}$ Ἴσον ἐπιστολῆς Μέμνονος ἐπισκόπου Ἐφέσου πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως: —
 $\overline{\rho\beta}$ Ἀναφορὰ πρὸς τοὺς βασιλεῖς περὶ τῆς ὑπογραφῆς παρὰ τῆς συνόδου: —
 $\overline{\rho\gamma}$ Δέσεις παρὰ τοῦ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα: — 10
 $\overline{\rho\delta}$ Ἐπιστολή Κυρίλλου πρὸς Θεόπεμπτον Ποτάμωνα καὶ Δανιὴλ ἐπισκόπους: —
 $\overline{\rho\epsilon}$ Συνοδικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως: —
 $\overline{\rho\varsigma}$ Ἴσον ὑπομνήματος πραχθέντος ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τῶν ἀπὸ Ῥώμης ἐλθόντων ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων: —
 $\overline{\rho\zeta}$ Ἴσον ἀναφορᾶς πρὸς τοὺς εὐσεβεστάτους βασιλεῖς περὶ τῶν ἀπὸ Ῥώμης ἐπισκόπων τε 15 καὶ πρεσβυτέρων διὰ τοῦ διακόνου Εὐτυχίου: —
 $\overline{\rho\eta}$ Ἀντίγραφον ἀναφορᾶς παρὰ τῆς συνόδου διὰ Ἰουβενάλιου Φίρμου Φλαβιανοῦ Ἀρκადίου Ἀκακίου Θεοδότου Εὐοπτίου ἐπισκόπων καὶ Φιλίππου πρεσβυτέρου: —
 $\overline{\rho\theta}$ Βασιλικὸν θέσπισμα τὸ δημεῖον καὶ ἐξορίζον Νεστόριον: —
 $\overline{\rho\iota}$ Ἀντίγραφον ἐρμηνείας βασιλικοῦ θεσπίσματος γραφέντος πρὸς Ἰσίδωρον ἑπαρχὸν πραι- a. 436 τωρίων καὶ ὕπατον περὶ τῆς ἐξορίας Νεστορίου: — 21
 $\overline{\rho\iota\alpha}$ Ἀντίγραφον θείου νόμου: —
 $\overline{\rho\iota\beta}$ Διάταξις τῶν ἐπάρχων: —
 $\overline{\rho\iota\gamma}$ Ἐπιστολὴ συνοδικὴ γραφεῖσα ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως: —
 $\overline{\rho\iota\delta}$ Ἐπιστολὴ γραφεῖσα παρὰ τοῦ γενομένου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως Μαξιμιανοῦ 25 πρὸς Κύριλλον ἀρχιεπίσκοπον Ἀλεξανδρείας: —
 $\overline{\rho\iota\epsilon}$ Ἐπιστολὴ Κυρίλλου πρὸς Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως: —
 $\overline{\rho\iota\varsigma}$ Ἐπιστολὴ Ἀλυπίου πρεσβυτέρου τῶν ἀποστόλων πρὸς Κύριλλον: —
 $\overline{\rho\iota\zeta}$ Κύριλλος Ἀλυπίῳ πρεσβυτέρῳ: —
 $\overline{\rho\iota\eta}$ Κυρίλλου ἀπολογητικὸς πρὸς τὸν βασιλέα Θεοδόσιον: — 30
 $\overline{\rho\iota\theta}$ Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Οὐαλεριανὸν ἐπίσκοπον κατὰ τῶν τὰ Νεστορίου φρονούντων: —
 $\overline{\rho\kappa}$ Ἴσον θείου γράμματος ἀποσταλέντος δι' Ἀριστολάου τριβούνου καὶ νοταρίου Ἰωάννη ἐπισκόπῳ Ἀντιοχείας περὶ τῆς εἰρήνης καὶ ἐνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν: —
 $\overline{\rho\kappa\alpha}$ Θεῖον γράμμα ἀποσταλὲν πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον Βεροίας: —
 $\overline{\rho\kappa\beta}$ Λίβελλος ἐπιδοθεὶς τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Κυρίλλῳ παρὰ Παύλου ἐπισκόπου Ἐμέσης τοῦ 35 ἀποσταλέντος παρὰ Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχείας ἐπισκόπου: —
 $\overline{\rho\kappa\gamma}$ Ἐπιστολὴ Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας πρὸς Κύριλλον: —

VM, P [= hk]

1 $\overline{\pi\eta}$ P om. M γραφεῖσα — αὐτοῦ om. M 3 $\overline{\pi\theta}$ P om. M 5 $\overline{\eta}$ P om. M ἀντίγραφα MP
6 $\overline{\alpha\alpha}$ P om. M ἐπισκόπου om. MP Ἀλεξανδρείας om. M 8 $\overline{\alpha\beta}$ P om. M ἐπισκόπου]τοῦ M
τὸν αὐτὸν MP Κωνσταντινουπόλεως om. MP 9 $\overline{\alpha\gamma}$ P om. M πρὸς — συνόδου om. MP
post 9 ins. $\overline{\alpha\delta}$ [om. M] Πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως παρὰ τῆς συνόδου: — MP 10 $\overline{\alpha\epsilon}$
P om. M εὐσεβέστατον om. M 11 $\overline{\alpha\varsigma}$ P om. M 12 om. MP 13 $\overline{\alpha\zeta}$ P om. M τῇ om. P
15 $\overline{\alpha\eta}$ P om. M εὐσεβεῖς M 17 $\overline{\alpha\theta}$ P $\overline{\epsilon\theta}$ M 19 $\overline{\rho}$ P $\overline{\delta}$ M 20 $\overline{\rho\alpha}$ P $\overline{\sigma\alpha}$ M 20/21 πραιτωρίων —
ὑπατον om. M 22 $\overline{\rho\beta}$ P $\overline{\sigma\beta}$ M 23 $\overline{\rho\gamma}$ P inde ab hoc omnes numeros om. M 24 $\overline{\rho\delta}$ P 25 $\overline{\rho\epsilon}$ P
26 ἐπίσκοπον P τὸν M 27 $\overline{\rho\varsigma}$ P 28 $\overline{\rho\zeta}$ P 29 $\overline{\rho\eta}$ P ἐπιστολὴ κυρίλλου πρὸς ἀλύπιον
πρεσβύτερον M κυρίλλου P 30 om. M $\overline{\rho\theta}$ P 31 $\overline{\rho\iota}$ P φρονούντων τὰ νεστορίου M
32 $\overline{\rho\iota\alpha}$ P 34 $\overline{\rho\iota\beta}$ P Βεροίας V 35 $\overline{\rho\iota\gamma}$ P τῷ ἀρχιεπισκόπῳ om. M 37 $\overline{\rho\iota\delta}$ P
τὸν Ἀλεξανδρείας ἅγιον κύριλλον M

- d. 25. m. ρκδ 'Ομιλία Παύλου ἐπισκόπου Ἐμέσης λεχθεῖσα Χοιὰκ εἰκοστῇ ἐνάτῃ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίαι Ἀλεξανδρείας καθημένου τοῦ μακαρίου Κυρίλλου εἰς τὴν γένναν τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅτι θεοτόκος ἡ ἁγία παρθένος Μαρία καὶ ὅτι οὐ δύο υἱοὺς λέγομεν, ἀλλ' ἓνα υἱὸν καὶ κύριον τὸν Χριστόν, καὶ εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον ἐγκώμια: —
- d. 1. m. Ian. ρκε Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίαι Ἀλεξανδρείας Τυβὶ εἰς τὴν 5 ἐνανθρώπησιν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κύριλλον ἐγκώμια: —
- ρκς Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν προεξηγησάμενον καὶ εἰς τὴν ἐνανθρώ-
πησιν τοῦ κυρίου: —
- ρκζ Ἐπιστολὴ Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας: — 10
- ρκη Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον Μελιτηνῆς: —
- ρκθ Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Δυνατὸν ἐπίσκοπον Νικοπόλεως Παλαιᾶς Ἡπείρου: —
- ρλ Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ τῶν λοιπῶν τῶν σὺν αὐτῷ ἐπιστολὴ πρὸς Ξύστον ἐπίσκοπον Ῥώμης καὶ πρὸς Κύριλλον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας καὶ πρὸς Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως: — 15
- ρλα Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντι-
νουπόλεως: —
- ρλβ Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Εὐλόγιον πρεσβύτερον Ἀλεξανδρείας στατίζοντα ἐν Κωνσταντινουπόλει: —
- ρλγ Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας καὶ τὴν συναχθεῖσαν ἐκεῖ σύνοδον: —
- ρλδ Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον [Μελιτηνῆς] περὶ τοῦ ἀποπομπαίου: — 20
- ρλε Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον σύμβολον: —
- ρλς Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Νεστόριον, ἡνίκα κατήλθον οἱ ἑπτὰ εἰς τὴν ἁγίαν Μαρίαν: —
- ρλζ Βασιλικὸς νόμος περὶ τῶν προσφευγόντων ἐν ἐκκλησίαι: —
- ρλη Ἴσον θεοῦ θεοσίσματος τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Θεοδοσίου κατὰ τε Πορφυρίου καὶ Νεστοριανῶν καὶ κατὰ Εἰρηναίου ἐπισκόπου Τυρίων: — 25
- ρλθ Διάταγμα προτεθὲν παρὰ τῶν ἐπάρχων μετὰ τοῦ θεοῦ πραγματικοῦ κατὰ Πορφυρίου καὶ Νεστορίου καὶ Εἰρηναίου: —
- ρμ Κυρίλλου περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ θεοῦ λόγου τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς: —
- ρμα Συζήτησις περὶ τοῦ αὐτοῦ: —
- ρμβ Ὅροι ἐπισκόπων τῶν ἐν Νικαίαι συναχθέντων ἐν τῇ συνόδῳ καὶ ἐκθεσις τῆς αὐτῆς 30 συνόδου κατὰ Παύλου Σαμοσατέως: —
- ρμγ Δέσις Βασιλείου διακόνου καὶ λοιπῶν μοναχῶν πρὸς τοὺς φιλοχρίστους βασιλεῖς: —
- ρμδ Κυρίλλου ἐπιστολὴ πρὸς Κελεστίνον: —
- ρμε Τοῦ αὐτοῦ συνοδικὴ πρὸς τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει μοναχοὺς: —
- ρμς Ἀναφορὰ Νεστορίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἐπισκόπων πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τῶν πεπραγ- 35 μένων παρὰ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, γραφείσα πρὸ τοῦ παραγενέσθαι ἐν Ἐφέσῳ τὸν Ἀντιοχείας ἐπίσκοπον: —

V, MP [usque ad 27 Εἰρηναίου: —]

1 ριε P	ἐμίσησ M	2 γέννησιν V	4 ἐγκώμιον εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον V	5 ρις P
τυβὶ ε V ε	τυβὶ M καὶ P	6 τοῦ κῦ τοῦ σρσ M	ἡμῶν om. M	ἀρχιεπίσκοπον] ἅγιον M
7 ἐγκώμιον V	8 ριζ P	ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας om. M	10 ριη P	Ἐπιστολὴ —
Ἀλεξανδρείας] τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ M	11 ριθ P	12 ρκ P	ἐπιστολὴ om. P	δονάτον V
13 ρκα P	καὶ — ἐπιστολὴ om. M	14 καὶ πρὸς om. M	ἐπίσκοπον om. VM	πρὸς om. M
15 ἐπίσκοπον om. M	κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολὴ M	16 ρκβ P	ἐπισκόπου —	
ἐπιστολὴ om. P	ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας om. M	ἐπίσκοπον om. M	18 ρκγ P	πρεσ- βύτερον VM ἐπίσκοπον P
coll. M	ἐπίσκοπον om. M	Μελιτηνῆς falso additum	20 ρκε P	ἐπιστολὴ in fine
23 ρκζ P	24 ρκη P	τε om. M	27 καὶ om. V	22 om. MP

- ρμζ Θεῖον γράμμα ἀποσταλὲν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ διὰ Κανδιδιανοῦ τοῦ καὶ τὴν εὐταξίαν τῆς συνόδου ἐγχειρισθέντος: —
- ρμη Ἐπίλυσις τῶν δώδεκα κεφαλαίων ῥηθείσα ἐν Ἐφέσῳ ὑπὸ Κυρίλλου, τῆς ἁγίας συνόδου ἀξιώσεως αὐτὸν σαφέστερον αὐτοῖς ἐκτρανωθῆναι τὴν τούτων λύσιν: —
- ρμθ Κυρίλλου προσφωνητικὸς ταῖς εὐσεβεστάταις βασιλίσσαις περὶ τῆς ὁρθῆς πίστεως: — 5
- ρν Τοῦ αὐτοῦ ἕτερος προσφωνητικὸς ταῖς εὐσεβεστάταις δεσποίνας: —
- ρνα Ὑπομνήματα παρὰ τοῖς Ἀνατολικοῖς ἐπισκόποις πραχθέντα κατὰ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος καὶ τῆς ἁγίας συνόδου: —
- ρνβ Γράμμα τῶν αὐτῶν περὶ τῆς ἀκοινωνησίας σταλὲν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ: —
- ρνε Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα δι' ἧς ἐμήνυσαν τὰ πραχθέντα καὶ τὴν αἰτίαν 10 τῆς βραδυτήτος τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀντιοχείας: —
- ρνδ Ἀναφορὰ πρὸς τὸν βασιλέα Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, ἦν ἀντέγραψαν διὰ Παλλαδίου: —
- ρνε Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν κλῆρον Κωνσταντινουπόλεως: —
- ρνς Ἐτέρα πρὸς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει σύγκλητον: — 15
- ρνζ Ἐτέρα πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει λαόν: —
- ρνη Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τῆς καθαιρέσεως Κυρίλλου καὶ Μέμνονος: —
- ρνθ Ἐτέρα ἀναφορὰ, ἦν δεδώκασι μετὰ τῆς προειρημένης Εἰρηναίῳ τῷ κόμητι: —
- ρξ Ἐτέρα ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὰς βασιλίδας: —
- ρξα Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν ἑπαρχον: — 20
- ρξβ Ἐπιστολὴ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν πραιπόσιτον: —
- ρξγ Ἀναφορὰ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν βασιλέα, ἧς προέταξαν τὸ σύμβολον τῶν ἐν Νικαίᾳ, ἀναγαγόντες τὰ τυπωθέντα ὑπὸ τῆς ἁγίας συνόδου ἐπὶ τοῖς δοθείσιν αὐτῇ λιβέλλοις παρὰ Κυρίλλου καὶ Μέμνονος, ἧτις ἐστάλη Εἰρηναίῳ κόμητι καὶ δι' αὐτοῦ ἐπεδόθη: —
- ρξδ Ἐπιστολὴ κόμητος Εἰρηναίου πρὸς τοὺς Ἀνατολικοὺς περὶ τῶν πραχθέντων μετὰ τὴν 25 ἐν Κωνσταντινουπόλει εἴσοδον αὐτοῦ καὶ τὴν τῶν ἀναφορῶν ἀπόδοσιν: —
- ρξε Τὰ ἀντιλεγόμενα ἐκ τῶν Νεστορίου δυσφημιῶν κεφάλαια ἐν τοῖς κατ' αὐτοῦ γεγραμμένοις πέντε βιβλίοις τῷ ἐν ἁγίοις Κυρίλλῳ ἡγουν ἐν μὲν τῷ α̅ κεφάλαιῳ ια̅, ἐν τῷ 30 δευτέρῳ ιδ̅, ἐν τῷ τρίτῳ ἔξ, ἐν τῷ δ̅ ἐπτὰ καὶ ἐν τῷ πέμπτῳ ἐπτὰ: —
- ρξς Ἡ κατὰ τῶν τοιούτων κεφαλαίων πεντάβιβλος ἀντίρρησις ἡγουν οἱ πέντε τόμοι τοῦ ἁγίου Κυρίλλου: —
- ρξζ Ἐπιστολὴ Θεοδωρήτου κατὰ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου περὶ τῶν γραφέντων παρ' αὐτοῦ δώδεκα κεφαλαίων ἀναθεματισμῶν διαλαμβάνουσα: — 35
- ρξη Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς Εὐόπτιον πρὸς τὴν παρὰ Θεοδωρήτου κατὰ τῶν δώδεκα κεφαλαίων ἀντίρρησιν: —
- ρξθ Αὐτὰ τὰ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου κεφάλαια τῶν ἀναθεματισμῶν δώδεκα, ἔχοντα ἐν ἑκάστῳ ὑποτεταγμένην τὴν παρὰ Θεοδωρήτου μέμψιν καὶ τὴν παρὰ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου πρὸς τὴν μέμψιν ἀντίρρησιν καὶ ἀπολογία: — 40
- ρο Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας κεφάλαια περὶ πίστεως δώδεκα, ἐν οἷς καὶ ἀναθεματισμὸς κεῖται καὶ ἐρμηνεία ἐκάστῳ ὑποτετάκται: —
- ροα Ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς τὸν μακαριώτατον Σούκενσον ἐπίσκοπον τῆς Διοκαισαρέων: —
- ροβ Ἅτερον ὑπομνηστικὸν ἀντιγραφὲν πρὸς τὰς πεύσεις ἡμῶν παρ' αὐτοῦ: — 45

1 = S 1. Latine extat in Collectione CT 1

L III 20 1 Κύριλλος πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις πατράσι μοναχῶν καὶ τοῖς σὺν ὑμῖν τὸν μονήρη
M III 588 βίον ἀσχοῦσιν καὶ ἐν πίστει θεοῦ ἰδρυμένοις ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις ἐν κυρίῳ χαί-
PG 77, 9 ρειν. Ἀφίκοντο μὲν τινὲς κατὰ τὸ εἰωθὸς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῶν σὺν ὑμῖν ἐρομένῳ δέ
[ep. 1] μοι καὶ φιλοπευστοῦντι λίαν εἰ τῆς τῶν πατέρων ἐπεικειάς ἰόντες κατ' ἵχνος καὶ ὑμεῖς 5
αὐτοὶ πίστει μὲν ὀρθῇ τε καὶ ἀμωμήτῳ διαπρέπειν ἐπείγεσθε, πολιτεῖαι δὲ τῇ παγκάλῃ
κατασεμνύνεσθε καὶ τοῖς τῆς ἀσκήσεως ἐναβρύνεσθε πόνοις, τρυφὴν ἀληθῶς ἡγούμενοι
τὸ ὑπὲρ γε τοῦ ἀγαθοῦ τληπαθεῖν ἐλέσθαι γεννικῶς, ἀπήγγελλον μὲν ἐκείνοι ταυτὰ γε ὑμῖν
οὕτως ἔχειν, προσέθεσαν δὲ ὅτι τοῖς τῶν προλαβόντων ἀνδραγαθήμασιν ἀμιλλᾶσθε φιλοτι-
μότερον. ἔχαιρον οὖν ἀναγκαίως ἐγὼ καὶ μοι διεχέιτο πρὸς εὐθυμίαν ὁ νοῦς τὰς τῶν 10
ἐμῶν τέκνων εὐδοκίμησεις οἰκουμενῶν, καὶ σφόδρα εἰκότως. καὶ γὰρ ἐστὶ τῶν ἀτόπων
PG 12 παιδοτρίβας μὲν ταῖς τῶν νέων ἐπιγάνυσθαι ῥώμας κἂν εἴ τι γένοιτο παρ' αὐτῶν τῶν
εἰς ἐπαίνους τελούντων τῇ τέχνῃ, τοῦτο ταῖς σφῶν αὐτῶν οἶα τινα στέφανον ἀνάπτειν
κεφαλαῖς καὶ τῆς ἐκείνων ἀνδρείας μερίζεσθαι τὰ αὐχήματα, ἡμᾶς δὲ πατέρας ὄντας πνευ-
ματικούς καὶ λόγοις ὑμᾶς ἐπαλείφοντας τοῖς εἰς ἀγαθὴν εὐτολμίαν, ἵνα καταθλήσαντες μὲν 15
τῶν τῆς σαρκὸς κινήματων παραιτούμενοι δὲ τὸ πίπτειν εἰς ἁμαρτίαν καὶ μὴν καὶ ἡττᾶσθαι
πειράζοντι τῷ σατανᾷ κομίσησθε τὸ βραβεῖον, μὴ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἢ ἐκείνοι θεοφιλοῦς
M III 589 2 ἀναπίμπλασθαι θυμηδίας. οὐκοῦν, καθά φησιν τοῦ σωτῆρος ὁ μαθητής, σπουδὴν
2 Petr. 1, 5-8 πᾶσαν παρεισενεγκόντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν,
ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, ἐν δὲ τῇ γνῶσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ 20
ἐγκρατεῖᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, ἐν δὲ τῇ
εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. ταῦτα γὰρ
ὑμῖν παρόντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν
εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν. χρῆναι γὰρ ἔγωγε φημί
τοὺς οἵπερ ἂν ἔλαιντο τῆς ἐν Χριστῷ νοουμένης ζωῆς τὴν εὐκλεᾶ τε καὶ ἀξιέραστον διάιτ- 25
τειν ὁδόν, πρῶτον μὲν ἀπλῇ τε καὶ ἀλωβήτῳ κατασεμνύνεσθαι πίστει, προσεπάγειν δὲ
οὕτως αὐτῇ τὴν ἀρετὴν, οὗ δὴ γεγονότος πειρᾶσθαι καταπλουτεῖν τοῦ κατὰ Χριστὸν μυ-

Flor. Cyr. 65 ἐκ τῆς πρὸς μονάζοντας πρώτης ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχὴ Ἀφίκοντο μὲν τινες

VM, P [= hk], S, D [= mn], W R Λ^c Λ^e

inscr. βιβλίον πρῶτον τῶν πρακτικῶν τῆς τρίτης συνόδου SD ἡ κατὰ νεστορίου τοῦ ἀνθρωπολά-
τρου καὶ ἀσεβοῦς παρακολουθήσασα πράξις ἐν ἐφέσω W ᾱ VSD 2 μοναχοῖς VSD
ἡμῖν VMRS 3 καὶ ποθεινοτάτοις om. M ποθεινοτάτοις ἀδελφοῖς D χῶ S 4 ἐν ἀλεξαν-
δρείᾳ κατὰ τὸ ἡωθὸς R ἐν ἀλεξανδρείᾳ S ὑμῖν MDWR^{corr} Λ^c ἡμῖν VPSR 5 ὄντες S 6 τε
om. VR δὲ] τε RΛ^c καλλίστη V 7 ἐναβρύνεσθε P 8 γε om. D ἀληθοῦς S
γεννικῶς R γεννικῶς VMPSW γενναίως D ἀπήγγελλον W γε] τε SD om. R 8/9 οὕτως
ὑμῖν P 8 ἡμῖν R 9 ἀμιλλᾶσθαι VR 9/10 φιλοτιμότεροι V 10 μὲν οὖν D ἐγὼ om. V
εὐφημίαν D 11 ἀτοπωτάτων R 12 ἐπιγάνυσθαι VMPSDW γένοιτό τι D τι γένηται V
13 ἔπαινον P συντελούντων D 14/15 πνευματικούς ὄντας V 15 λόγους R 16 ἁμαρ-
τίαν VΛ^c ἁμαρτίας MPSDW μὴν καὶ] μὴ P 17 ἡ om. SD ἐκείνων D 19 παρεισε-
νέγκαντες DR συνεισενέγκαντες S ὑμῶν ἐν τῇ πίστει M 23 ἀκάρπους] ἀπράκτους W πα-
ρίστησιν SD 25/26 διάγειν VD 26 τε] δὲ M

στηρίου τὴν γνῶσιν καὶ ἀναφοιτᾶν εὖ μάλα πρὸς τελεωτάτην σύνεσιν. τοῦτο γάρ, οἶμαι, ἐστὶν τὸ εἰς ἄνδρα τέλειον καταντῆσαι καὶ εἰς μέτρον ἡλικίας ἐλθεῖν τοῦ πλη- Eph. 4, 13
ρώματος αὐτοῦ. νήψει δὲ οὖν τῇ προπούσῃ μονασταῖς τὰς ἐαυτῶν ὁσφύας εὖ μάλα
διεζωσμένοι κατανδρίξεσθε τῶν παθῶν ψυχικῶν τε ἅμα καὶ σωματικῶν ἔσεσθε γὰρ οὕτω 4
λαμπροὶ καὶ εὐδόκιμοι καὶ ἐν καλῶι τῆς ἐλπίδος τῆς τοῖς ἁγίοις ἡύτρεπισμένης. ἔστω L III 21
δὲ ἐν ὑμῖν καὶ πρό γε τῶν ἄλλων ἡ πίστις ὀρθὴ καὶ τὸ ἀνεπίληπτον ἔχουσα παντελῶς.
οὕτω γάρ οὕτω καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων ἰχνηλατοῦντες εὐσέβειαν ἐναυλι-
σθήσεσθε σὺν αὐτοῖς ταῖς ἄνω μοναῖς καὶ σκηναὶς οἰκήσετε τὰς ἐν οὐρανοῖς, ὧν καὶ ὁ θε-
σπέσιος Ἡσαΐας διαμέμνηται λέγων· οἱ ὀφθαλμοὶ σου ὄψονται Ἱερουσαλήμ, πόλις Ies. 33, 20
πλουσία, σκηναὶ αἱ οὐ μὴ σεισθῶσιν. 10

3 Λαμπρὸς μὲν οὖν ὅτι καὶ ἀξιάγαστος ὑμῖν ὁ βίος ὀρθὴ τε καὶ ἀκαπήλευτος ἐνίδρυται
πίστις, οὐκ ἡγνόηκα, πόθεν; τετάρταγμα δὲ οὐ μετρίως ἀκηκῶς ὅτι θρύλοι τινὲς εἰς ὑμᾶς
ἀφίκοντο χαλεποὶ καὶ περινοστοῦσι τινὲς τὴν ἀπλὴν ὑμῶν παραλύοντες πίστιν καὶ ῥηματίων
εἰκαίων ἀποπτύοντες ὄχλον ἀναπυνθανόμενοι τε καὶ λέγοντες τὴν ἁγίαν παρθένον πότερον 14
ποτε θεοτόκον ἢ μὴ κατονομάζεσθαι χρή. καὶ ἦν μὲν ἄμεινον τῶν τοιούτων ὑμᾶς ζητη- PG 13
μάτων εἰς ἅπαν ἀποφοιτᾶν καὶ ἃ μόλις ἐστὶν ὡς ἐν ἐσόπτρῳ καὶ αἰνίγματι θεωρούμενα 1 Cor. 13, 12
τοῖς ἀρτίοις τὴν φρένα καὶ βεβηκόσι τὸν νοῦν, μηδὲ ἀνορύττειν ὅλως (τὰ γάρ τοι τῶν
θεωρημάτων ἰσχυρότερα τὸν τῶν ἀκεραιτέρων ὑπερνήχεται νοῦν)· ἐπειδὴ δὲ ἅπαξ οὐκ
ἀνήκοι τῶν τοιούτων μεμενήκατε λόγων καὶ φιλονεικεῖν εἰκὸς ἐλέσθαι τινὰς καὶ τοῖς τὸν
νοῦν οὐκ ἐρηρυσμένοις οἶά τινα σκόλοπα τὸ ἐπ' αὐτοῖς δὴ τούτοις ἐμπερονῆσαι βλάβος, 20
δεῖν ωῆθην ἀναγκαιῶς ὀλίγ' ἄττα πρὸς ὑμᾶς περὶ τούτων εἰπεῖν, οὐχ ἵνα λογομαχήτε
μᾶλλον, ἀλλ' ἵνα εἴ τις ὑμῖν ἐπιφύοιτο, ταῖς ἐκείνων εἰκαιολογίαις τὸ ἀληθὲς ἀντε- M III 592
ξάγοντες αὐτοὶ τε διαδιδράσκητε τὴν ἐκ τοῦ πλανᾶσθαι ζημίαν, προσωφελεῖτε δὲ καὶ ἐτέ-
ρους, τοῖς καθήκουσι λογισμοῖς ὡς ἀδελφοὺς ἀναπείθοντες τὴν ἄνωθεν ταῖς ἐκκλησίαις καὶ
ἐκ τῶν ἁγίων ἀποστόλων παραδοθεῖσαν πίστιν καθάπερ τινὰ πολῦτιμον μαργαρίτην ἐν ἰδίαις 25
ἔχειν ψυχαῖς.

4 Θεθαύμακα τοίνυν εἴπερ ὅλως ἐνδοιάζουσι τινὲς πότερον ποτε θεοτόκος ἢ μὴ λέγοιτ'
ἂν ἡ ἁγία παρθένος. εἰ γάρ ἐστι θεὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, πῶς οὐ θεοτόκος
ἢ τεκοῦσα παρθένος; ταύτην ἡμῖν παρέδωσαν τὴν πίστιν οἱ θεσπέσιοι μαθηταί, κἂν εἰ
μὴ τῆς λέξεως πεποιήνται μνήμην· οὕτω φρονεῖν δεδιδάγμεθα παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων. 30
καὶ γοῦν ὁ τῆς αἰοιδίου μνήμης πατὴρ ἡμῶν Ἀθανάσιος τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας κατα-
κοσμήσας τὸν θρόνον ἐφ' ὅλοις ἔτεσιν τεσσαράκοντα καὶ ἕξ τὸν ἀριθμὸν καὶ ταῖς τῶν
ἀνοσίων αἰρετικῶν εὐρεσιλογίαις ἅμαχόν τινα καὶ ἀποστολικὴν ἀντιτάττων σύνεσιν καὶ οἷον
εὐδοσμοτάτῳ τινὶ μύρῳ τοῖς ἰδίῳις συγγράμμασι κατευφραίνων τὴν ὑπ' οὐρανὸν καὶ ἐπ'

VM, P [= hk], S, D [= mn], WR Λ^c Λ^c

3 αὐτοῦ] τοῦ χυ D δ' οὖν P μονασταὶ D 4 διαζωσμένοι R γάρ φησιν S 5 ἔστι S
ἔσται R 6 ἡμῖν S ὀρθὴ SDRΛ^c ὀρθὴ καὶ ἀκαπήλευτος VMPW ἀνεπίληπτον R ἀνεπίπληκτον VMW
εἶχε ἀνεπίπληκτον h^{ms} 7 οὕτω² om. PΛ^c, add. h αὐτοὶ om. P 7/8 συναυλισθήσεσθε P
8 ὧν] ὡς D 9 μου SD 9/10 πόλεις πλουσίας D 10 σκηναὶ MSWR σκηναὶ VPD 11 οὖν
om. D ὑμῖν ὅτι καὶ ἀξιάγαστος D ὑμῶν W ἐνήδρωται W ἢ D 12 θρύλλοι VPSD
θρῶλοι W εἰς] ὡς R 13 ἀπλανῆ D om. W ἡμῶν V 14 παραπτύοντες SD παραλύ-
οντες R παρθένον SDRΛ^c παρθένον μαρίαν VPW παρθένον καὶ θεοτόκον M 15 ποτε om. D
ἡμᾶς R 16 αἰνίγμασι S 17 μὴ VMPW τοι om. VMPDW 18 ἰσχυρότερα τῶν θεωρη-
μάτων VMPW τῶν νοημάτων ἰσχυρότερα D τὸν] τὸ R 19 ἐλέσθαι τινὰς εἰκὸς VP 20 τού-
τοις SDR τοῦτο VMPW 21 ὀλίγα ἄττα SWR ὀλίγα τινὰ VMm περὶ τούτων πρὸς ὑμᾶς M
22 ἵνα VR 22/23 ἀντεξετάζοντες SD 23 αὐτοὶ τε om. VMPW πλανᾶσθε D προσωφελεῖτε W
24 ἄνωθεν ἐν VMPSW καὶ om. MDWΛ^c, corr. W 25 πολῦτιμητον VMDW ταῖς ἰδίαις D
27 τοίνυν] γάρ R ποτε om. D πῶς M 28 ὁ χ^σ MWR 29 τεκοῦσα] τεκοῦσα ἡ ἁγία V αὐτὸν
τεκοῦσα P τὴν πίστιν παρέδωσαν VMPSW εἰ om. M 31 ὁ τῆς V 33 εὐρησιλογίαις WR
ἀντιτάσων SR 34 εὐδοσμοτάτην W τὴν ὑπ' τὸν S

ὀρθότητι καὶ ἀκριβεῖαι δογμάτων παρὰ πάντων μαρτυρούμενος τὸ περὶ τῆς ἁγίας ἡμῖν καὶ ὁμοουσίου τριάδος συντιθεῖς βιβλίον, ἐν τῷ τρίτῳ λόγῳ ἄνω τε καὶ κάτω θεοτόκον ἀποκαλεῖ τὴν ἁγίαν παρθένον, καὶ χρήσομαι δὲ ἀναγκαίως ταῖς αὐτοῦ φωναῖς, αὐταῖς λέξεσιν ἐχούσαις ὥδε

- Ath. c. Ar. 3, 29
L III 24
c. Ar. 3, 33
Jer. 1, 5
Lc. 1, 41
- Σκοπὸς τοίνυν οὗτος καὶ χαρακτήρ τῆς θείας γραφῆς, ὡς πολλάκις εἵπομεν, διπλὴν 5 εἶναι τὴν περὶ τοῦ σωτῆρος ἐπαγγελίαν ἐν αὐτῇ, ὅτι τε αἰεὶ θεὸς ἦν καὶ ἐστὶν υἱός, λόγος ὢν καὶ ἀπαύγασμα καὶ σοφία τοῦ πατρός, καὶ ὅτι ὕστερον δι' ἡμᾶς σάρκα λαβὼν ἐκ παρθένου τῆς θεοτόκου Μαρίας ἄνθρωπος γέγονεν.
- Καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· Πολλοὶ γοῦν ἅγιοι γεγονῶσι καὶ καθαροὶ πάσης ἁμαρτίας· 'Ιε-
ρεμίας δὲ καὶ ἐκ κοιλίας ἡγιασθῆ καὶ 'Ιωάννης ἔτι κυοφορούμενος ἐσκίρτησεν ἐν ἀγα- 10
λιάσει ἐπὶ τῇ φωνῇ τῆς θεοτόκου Μαρίας.

Ἀξίохρεως μὲν οὖν ὁ ἀνὴρ καὶ θαρσεῖσθαι πρέπων ὡς οὐκ ἂν ἔφη τι τῶν ὅσα ἐστὶν τοῖς ἱεροῖς οὐ συμβαίνοντα λόγοις. πῶς γὰρ ἂν ἁμάρτοι τάληθους ὁ λαμπρὸς οὕτω καὶ διαβόητος καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ συνόδῳ, τῇ ἐν Νικαίᾳ φημί κατὰ PG 16 καιροῦς συναγερμένη, πρὸς ἀπάντων τεθαυμασμένος; οὐπω μὲν γὰρ τὸν τῆς ἐπισκοπῆς 15 διείπε θρόνον, ἐτέλει δὲ μᾶλλον ἐν κληρικοῖς· πλὴν ἀγχινοίας ἔνεκα καὶ τῆς ἄλλης ἐπικείας καὶ ἰσχνῆς ἄγαν καὶ ἀσυγκρίτου φρενὸς παρελήφθη μὲν τὸ τηνικάδε παρὰ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Ἀλεξάνδρου τοῦ ἐπισκόπου, συνῆν δὲ τῷ πρεσβύτῃ οἵᾳπερ υἱὸς πατρί, ποδηγῶν εἰς ἕκαστα τῶν χρησίμων καὶ τὴν ἐφ' ἑκάστῳ τῶν πρακτέων ὁδὸν εὖ μάλα παραδεικνύς. 20

M III 593
5

Ἐπειδὴ δὲ τινὰς εἰκὸς δεῖν μὲν οἶεσθαι τὸν ἐπὶ τούτοις ἡμῖν ἐμπεδοῦσθαι λόγον καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἱεράς καὶ θεοπνεύστου γραφῆς φάναι τε πρὸς τούτῳ τὴν ἁγίαν ἐκείνην καὶ μεγάλην σύνοδον μῆτε θεοτόκον εἰπεῖν τὴν τοῦ κυρίου μητέρα μῆτε μὴν ὅλως ὀρίσαι τι τοιοῦτον, φέρε δὴ φέρε καὶ νῦν, ὡς ἔνι, καταδεικνύμεν τῆς ἐν Χριστῷ νοουμένης οἰκονομίας τὸ μυστήριον τίνα μὲν τρόπον παρὰ τῆς θείας ἡμῖν κεκήρυκται γραφῆς, τί δὲ 25 καὶ αὐτοὶ λελαλήκασιν οἱ πατέρες τὸν τῆς ἀμωμήτου πίστεως ὅρον ἐκφέροντες, ἐνηχοῦντος αὐτοῖς τάληθές τοῦ ἁγίου πνεύματος. οὐ γὰρ ἦσαν οἱ λαλοῦντες αὐτοὶ κατὰ τὴν τοῦ σωτῆρος φωνήν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ καὶ πατὴρ τὸ λαλοῦν ἐν αὐτοῖς. ἀποδεδειγμένου γὰρ οὕτως ὅτι θεὸς κατὰ φύσιν ἐστὶν ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένος, κατοκνήσειν οἶμαι παντελῶς οὐδένα πρὸς γε τὸ χρῆναι νοεῖν καὶ μὴν καὶ φράσαι ὅτι θεοτόκος ἂν 30 λέγοιτο, καὶ μάλα εἰκότως. ἔχει δὲ οὕτως ἡμῖν τὸ τῆς πίστεως σύμβολον

- 6 Πιστεύομεν εἰς ἓνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητὴν· καὶ εἰς ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν

9—11 cf. Exc. Ephes. III

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRA¹Λ^c

1 ἀκριβεῖαι] εὐσεβεῖα V 2 τε om. R 3 καὶ χρήσομαι R κεχρήσομαι VMPSDW ταῖς
αὐτοῦ φωναῖς ἀναγκαίως V 3/4 λέξεσιν αὐταῖς S 6 παρὰ V ἐπαγγελίαν PDRA¹ ἀπα-
γγελίαν VMSWΛ^c αἰεὶ om. V 9 πάλιν om. V καὶ om. SR 12 οἶα VMPW 13 μὴ ἔστι
τοῖς ἱεροῖς D ἂν om. VMPWR 14 οὕτως D 14/15 κατὰ καιροῦς om. D 21 ἐπεὶ D 22 φανή-
ναί SA¹ et φάναι et φανῆναι uertit Λ^c τοῦτο P 23/24 ὀρίσαι τι τοιοῦτον ὅλως D 24 τοιοῦ-
των R καὶ νῦν om. P καταδεικνύομεν W ἐν VMPWR ἐπὶ SD 27 αὐτοῖς om. V
τάληθους Λ^c σωτῆρος] κῦ R 29 οὕτως] αὐτοῖς S ἐστὶν om. R γεγεννημένος VS,
corr. V 30 μὲν οἶμαι V , νοεῖν — φράσαι] εἰπεῖν καὶ νοῆσαι V 31 καὶ — εἰκότως om. VA¹
32 πιστεύω D 32/33 ποιητὴν πάντων — ἀοράτων D 32 τε om. P 33—13, 5 θὺ τὸν μονο-
γενῆ καὶ τὰ λοιπὰ V 34 αὐτοῦ] τοῦ πρὸ R

ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο
τὰ τε ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέ-
ραν σωτηρίαν κατελθόντα σαρκωθέντα ἐνανθρωπήσαντα παθόντα καὶ ἀναστάντα τῇ τρί-
τῃ ἡμέρᾳ, ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· καὶ εἰς τὸ
ἅγιον πνεῦμα.

6

- 7 Οἱ μὲν γάρ τῶν αἱρέσεων εὔρεται τοὺς τῆς ἀπωλείας σφίσιν τε αὐτοῖς καὶ μὴν καὶ L III 25
ἐτέροις ὀρύττοντες βόθρους ματαιότητος εἰς τοῦτο κατώλισθον ἐννοιῶν, ὥς οἶεσθαι τε καὶ
λέγειν πρόσφατον εἶναι τὸν υἱὸν καὶ ἐν ἴσῳ τοῖς κτίσμασιν παρῆχθαι πρὸς ὕπαρξιν παρὰ τοῦ
θεοῦ καὶ πατρός. καὶ τὸν πρὸ παντὸς αἰῶνος καὶ χρόνου, μᾶλλον δὲ τῶν αἰώνων τὸν
ποιητὴν τῇ κατὰ χρόνον ἀρχῇ περιγράφοντες οὐκ ἐρυθριῶσιν οἱ δέιλαιοι, ὑποβιβάζοντες 10
δέ, κατὰ γε τὸ αὐτοῖς δοκοῦν, τῆς πρὸς τὸν πατέρα καὶ θεὸν ἰσότητός τε καὶ δόξης, τὸ PG 17
προὔχειν αὐτῷ τῶν ἄλλων παραχωροῦσι μόλις, μεσίτην δὲ εἶναί φασι θεοῦ καὶ ἀνθρώ-
πων οὔτε τῆς εἰς λῆξιν ὑπεροχῆς λαχόντα τὴν δόξαν οὔτε μὴν τοῖς τῆς κτίσεως ἐνιζή-
σαντα μέτροις. τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ καὶ τῆς θείας ὑπεροχῆς ἡττώμενος καὶ τῶν τῆς
κτίσεως μέτρων ἀνωικισμένος; ἀδιανόητον παντελῶς τὸ χρῆμά ἐστιν, καὶ τόπος ἢ λόγος 15
οὐδεὶς ὁράται μεταξύ ποιητοῦ καὶ κτίσματος. κατασύροντες τοίνυν αὐτόν, τό γε ἤκον ἐπ'
αὐτοῖς, τῶν τῆς θεότητος θώκων, υἱὸν καὶ θεὸν ὀνομάζουσιν καὶ προσκυνεῖσθαι δεῖν οἶον· M III 596
ταί, καίτοι τοῦ νόμου βοῶντος ἀναφανδὸν κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ Deut. 6, 13
αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις, καὶ μὴν καὶ διὰ φωνῆς τοῦ Δαυὶδ θεοῦ λέγοντος τοῖς ἐξ
Ἰσραὴλ οὐκ ἔσται ἐν σοὶ θεὸς πρόσφατος οὐδὲ προσκυνήσεις θεῷ ἄλλοτρίῳ. Ps. 80, 10
8 ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν οἰάπερ ἀμαξιτὸν ἀφέντες εὐτριβὴ τὴν ἀλήθειαν, ἐπὶ βόθρους ἵενται καὶ 21
πέτρας καὶ ἡ φησὶν ὁ Σολομὼν, τοὺς ἄξονας τοῦ ἰδίου γεωργίου πεπλάνηνται καὶ Prov. 9, 12
συνάγουσι χερσὶν ἀκαρπίαν· ἡμεῖς δέ, οἷς τὸ θεῖον εἰς νοῦν ἐνήστραψε φῶς, τῆς ἐκείνων
ἀβελτηρίας τὰ ἀσυγκρίτως ἀμείνῳ φρονεῖν ἡρημένοι καὶ τῇ τῶν ἁγίων πατέρων ἐπόμενοι
πίστει γεγεννησθαι φαμέν ἀληθῶς ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρός οὐσίας τὸν υἱὸν θεοπρεπῶς 25
τε καὶ ἀπορρήτως καὶ ἐν ἰδίᾳ μὲν ὑποστάσει νοεῖσθαι, τῇ δὲ ταυτότητι τῆς οὐσίας ἐνοῦ-
σθαι τῷ γεγεννηκότι καὶ εἶναι μὲν ἐν αὐτῷ, ἔχειν δὲ πάλιν ἐν ἑαυτῷ τὸν πατέρα.
ὁμολογοῦμεν δὲ εἶναι φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν ἰσοκλεᾶ τε καὶ ἰσουργὸν
χαρακτῆρά τε καὶ ἀπαύγασμα καὶ κατὰ πᾶν ὅτιον ἰσομέτρως ἔχοντα καὶ κατ' οὐδένα Hebr. 1, 3
τρόπον μειονεκτούμενον. ἐπαριθμουμένου γὰρ οὕτως τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἡ ἁγία 30
τε καὶ ὁμοούσιος τριάς εἰς μίαν θεότητα ἐνοῦται φύσιν.
- 9 Ἀλλ' ἡ μὲν θεόπνευστος γραφὴ σάρκα φησὶν γεγενῆσθαι τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, τουτέστιν Io. 1, 14
ἐνωθῆναι σαρκὶ ψυχὴν ἐχούσῃ τὴν λογικὴν· ἐπομένη δὲ τοῖς εὐαγγελικοῖς κηρύγμασιν ἡ
ἁγία καὶ μεγάλη σύνοδος αὐτὸν ἔφη τὸν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ καὶ πατρός γεγεννημένον

32—33 Flor. Cyr. 65 ἡ μὲν θεόπνευστος — λογικὴν

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRA¹Λ^c

2 τῷ om. MPDW τὰ om. P 3 καὶ σαρκωθέντα MPR καὶ σαρκωθέντα καὶ WΛ^c καὶ
παθόντα καὶ ταφέντα P 4 τοὺς om. SR καὶ πάλιν ἐρχόμενον P 8 καὶ ἐν ἴσῳ PSDR ἐν
ἴσῳ τε VM ἐν ἴσῳ W παρῆχθαι S, corr. S^m πρὸς ὕπαρξιν om. D 9/10 τὸν ποιητὴν τῶν
αἰώνων M τὸν om. R 10 τῇ — χρόνον] καὶ κατὰ καιρὸν D 11 γε om. V ἑαυτοῖς VW
τὸν om. DR τὸ] τοῦ S 12 προϋπάρχειν V προπροὔχειν M μόλις παραχωροῦσι M 12/13 θῷ
καὶ ἀνῶν φασὶν R 14 καὶ om. VMPW 15 ὑπερανωκισμένους SD 15/16 οὐδεὶς ἢ λόγος P
τοίνυν]οὖν P γοῦν W 17 θάκων DR 18/19 καὶ — λατρεύσεις om. R 19 τοῦ θῷ P
21 ἀμαξιτὸν D 22 ἡ] ὡς S 23 εἰς νοῦν om. P 25 γεγενῆσθαι PS ἀληθῶς
om. R τὸν μονογενῆ ὡν R 27 τε τῷ MPWR ἐν αὐτῷ μὲν εἶναι V αὐτῷ S 28 δὲ Λ^c
29 τε om. P πάντα R καὶ om. SD 30 μὲν γάρ V 32 γενέσθαι Flor. Cyr. ἐκ
θεοῦ om. V θῷ θῷ M 33 ἔχοντα Flor. Cyr. 34 γεγεννημένον S

- μονογενῇ, τὸν δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἐν ᾧ τὰ πάντα, δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν καταφοιτῆσαι μὲν ἐξ οὐρανῶν, σαρκωθῆναι δὲ καὶ ἐνανθρωπήσαι παθεῖν τε καὶ ἀναστῆναι καὶ ὅτι κατὰ καιροὺς ἀφίξεται κριτῆς· ὠνόμαζον δὲ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. ἄθρει δὴ οὖν ὅπως ἓνα λέγοντες υἱόν, κύριον δὲ αὐτὸν καὶ
- L III 28 Χριστόν Ἰησοῦν ὀνομάζοντες, ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατὸς γεγεννησθῆναι φασιν εἶναι τε μονογενῇ καὶ 5
- PG 20 10 θεὸν ἐκ θεοῦ καὶ φῶς ἐκ φωτός, γεννηθέντα καὶ οὐ ποιηθέντα καὶ ὁμοούσιον τῷ πατρί. καίτοι τό Χριστός ὄνομα φαίη τις ἂν ὡς ἤρμοσε μὲν οὐ μόνῳ τῷ Ἐμμανουήλ, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐφ' ἐτέρων αὐτὸ τεθειμένον εὐρήσομεν. ἔφη γάρ που θεὸς περὶ τῶν ἐξελεγμένων καὶ ἡγιασμένων
- Ps. 104, 15 ἐν πνεύματι· μὴ ἄπτεσθε τῶν χριστῶν μου καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ πονη-
ρεύεσθε. καὶ μὴν καὶ ὁ θεσπέσιος Δαυὶδ κεχρισμένον εἰς βασιλέα παρὰ τοῦ θεοῦ 10
- 1 Reg. 24, 7 διὰ χειρὸς Σαμουὴλ χριστὸν κυρίου τὸν Σαοὺλ ἀποκαλεῖ. καὶ τί τοῦτο λέγω, καίτοι μετὸν
- M III 597 εὐκόλως τοῖς ἐθέλουσιν ἰδεῖν τοὺς ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ δεδικαιωμένους καὶ ἡγιασμένους ἐν πνεύματι τῇ τοιαύτῃ κλήσει τετιμημένους; καὶ γοῦν ὁ προφήτης Ἀμβακούμ τὸ ἐπὶ Χριστῷ
- Hab. 3, 13 μυστήριον καὶ τὴν δι' αὐτοῦ σωτηρίαν προανακέκραγε λέγων· ἐξῆλθες εἰς σωτηρίαν λαοῦ σου τοῦ σῶσαι τοὺς χριστοὺς σου. οὐκοῦν τὸ Χριστός ὄνομα πρόποι ἂν 15 οὐχὶ μόνῳ τε καὶ ἰδικῶς, ὡς ἔφην, τῷ Ἐμμανουήλ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν οἵπερ ἂν εἶεν τῇ τοῦ ἁγίου πνεύματος χάριτι κατακεχρισμένοι. πεποιῆται γὰρ ἀπὸ τοῦ πράγματος ἡ φωνὴ καὶ ἀπὸ τοῦ κεχρίσθαι χριστοί. ὅτι δὲ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ τὴν οὕτως εὐκλεᾶ
- 1 Ioh. 2, 20. τε καὶ ἀξιοῦμεν ἀληθῶς καταπλουτοῦμεν χάριν, ἐμπεδοὶ λέγων ὁ σοφὸς Ἰωάννης· καὶ 27 ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου. καὶ πάλιν· οὐ χρεῖαν ἔχετε ἵνα τις 20 διδάσκηι ὑμᾶς, ἀλλ' ὡς τὸ αὐτοῦ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς. γέγραπται δὲ καὶ
- Act. 10, 38 περὶ τοῦ Ἐμμανουήλ· Ἰησοῦν τὸν ἀπο Ναζαρέτ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει. καὶ μὴν καὶ ὁ θεσπέσιος Δαυὶδ πρὸς αὐτὸν ποῦ
- Ps. 44, 8 φησιν· ἡγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀδικίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε ὁ θεός, ὁ θεός σου, ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. τί οὖν ἂν 25 τις ἴδοι τὸ περιττὸν ἐν τῇ ἁγίᾳ παρθένῳ παρὰ τὰς ἄλλας, κἂν εἰ λέγοιτο τεκεῖν αὐτὴν τὸν Ἐμμανουήλ; ἄτοπον γὰρ οὐδέν, κἂν εἰ ἔλοιτό τις καὶ τὴν ἐκάστου τῶν κεχρισμένων μη-
11 τέρα Χριστοτόκον ἀποκαλεῖν. ἀλλ' ἔστι πολὺ τὸ μεσολαβοῦν καὶ ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν εὐκλείας καὶ ὑπεροχῆς ἀποτειχίζον τὰ καθ' ἡμᾶς. οἰκέται μὲν γὰρ ἡμεῖς, ὁ δὲ κατὰ φύσιν κύριος καὶ θεός, κἂν εἰ γέγονε μεθ' ἡμῶν καὶ ἐν τοῖς καθ' 30 ἡμᾶς οἰκονομικῶς. ταύτηι τοι καὶ ὁ μακάριος Παῦλος Χριστὸν αὐτὸν ὠνόμαζε καὶ θεόν,
- Eph. 5, 5 οὕτω λέγων· τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλεονέκτης, ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ. οὐκοῦν οἱ μὲν ἄλλοι πάντες, ὡς ἔφην, εἶεν ἂν καὶ μάλα εἰκότως διὰ τὸ κεχρίσθαι χριστοί, μόνος δὲ Χριστός καὶ θεός ἀληθῶς ὁ Ἐμμανουήλ, καὶ οὐκ 35

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRA^{Ac}

- 1 καὶ — πάντα om. VMPW τὸν δι R διὰ om. SA^{Ac} 2 καταφοιτήσαντα D 4 οὖν
om. V πῶς DR 5 Ἰησοῦν om. W τοῦ om. VMPW γεγεννησθαι S τε καὶ D 6 καὶ²
om. V καὶ³ om. V 7 ὡς ἤρμοσε μὲν οὐ SD ὡς ἤρμοσθαι μὲν οὐ R οὐχ ὡς ἤρμοσμένον [ἤρμοσμένω
PW, corr. W] VMPW μόνον SD^{Ac} γὰρ om. VDR, corr. V ἐτέρῳ D ἐκατέρων μάλλον δὲ
ἐφ' ἐτέρων V S που] ὁ P 9 ἄπτεσθαι SR 10 καὶ² om. VMPW κεχρισμένον MPSW^{Ac}
κεχρισμένον VD ἐχρισμένον R βασιλεῖαν R τοῦ om. SD 11 ἀπεκάλει S ἐπεκάλει D
μετὸν SR μετὸν D μὲν VMPW 12 εἰς χν W καὶ ἡγιασμένους om. D 13 ἀββακούμ V
χν P χυ R 14 σωτηρίαν] παρουσίαν S προανακέκραγε DA^{Ac} ἀνακέκραγε S προανακεκράγει VMPWR
17 κεχρισμένοι D 18 ὅτι — αὐτοὶ om. R ὑμεῖς S 20 ἁγίου VMSWRA^{Ac} θυ PD πάλιν
om. D καὶ οὐ R 21 διδάξη S ἀλλ' ὡς] ἀλλὰ V ημας R 23 ἐν πνι D καὶ³
om. VMPSW πού om. VMPW 24 ἀδικίαν MPSPWR ἀνομίαν Vn 25 θεός²] υς M ὁ θεός
om. S 26 αὐτῇ R αὐτὸν MPW 27 κἂν] καὶ R 29 τὰ] τὸ W μὲν om. V 31 ὀνομάζει R
32 ἴστε VMPWR ἐστὲ SD inter utrumque uariant A^{Ac} 33 ὅς MPDWR ὁ SA^{Ac} ὅστις V 34 τοῦ
om. VS 34/35 καὶ μάλα εἰκότως post χριστοὶ coll. D om. SA^{Ac} 35 χς θς W om. R ἀληθῶς om. P

ἀν ἁμάρτοι τάληθοῦς, εἴ τις ἔλοιτο λέγειν ὡς αἱ μὲν τῶν ἄλλων μητέρες χριστοτόκοι μὲν, οὐ μὴν ἔτι καὶ θεοτόκοι, μόνη δὲ παρ' ἐκείνας ἡ ἁγία παρθένος χριστοτόκος τε ὁμοῦ καὶ θεοτόκος νοεῖται τε καὶ λέγεται. γεγέννηκε γὰρ οὐ ψιλὸν ἄνθρωπον καθ' ἡμᾶς, σαρκω- PG 21
θέντα δὲ μᾶλλον καὶ ἐνανθρωπήσαντα τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον. ὠνομάσμεθα μὲν γὰρ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ κατὰ χάριν θεοῖ· πλὴν οὐχ οὕτω θεὸς ὁ υἱός, φύσει δὲ μᾶλλον καὶ L III 29
ἀληθείαι, κἂν εἴ γέγονε σὰρξ.

12 Ἀλλ' ἴσως ἐκείνο ἐρεῖς· ἄρ' οὖν, εἰπέ μοι, θέοτης μήτηρ γέγονεν ἡ παρθένος; καὶ πρὸς γε τοῦτο φαμέν ὅτι γεγέννηται μὲν ὁμολογουμένως ἐξ αὐτῆς τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὁ Ζῶν τε καὶ ἐνυπόστατος αὐτοῦ λόγος καὶ ἀναρχὸν ἐν χρόνῳ τὴν ὑπαρξίν M III 600
ἔχει, αἰετὶ συνεφεστῆκεν τῷ γεγεννηκότῳ ἐν αὐτῷ τε καὶ σὺν αὐτῷ καὶ ὑπάρχων καὶ νοοῦ- 10
μενος· ἐν ἐσχάτοις δὲ τοῦ αἰῶνος καιροῖς, ἐπειδὴ γέγονε σὰρξ, τουτέστιν ἡνῶθη σαρκὶ ψυ-
χὴν ἐχούσῃ τὴν λογικὴν, γεγεννηθῆναι λέγεται καὶ σαρκικῶς διὰ γυναικός. ἔοικε δὲ πῶς
τῷ καθ' ἡμᾶς τόκῳ τὸ ἐπ' αὐτῷ μυστήριον. αἱ μὲν γὰρ τῶν ἐπὶ γῆς μητέρες, ὑπη-
ρετοῦσαι τῇ φύσει πρὸς γένεσιν, ἔχουσι μὲν ἐν μήτραις πηγνυμένην κατὰ βραχὺ τὴν σάρκα
καὶ ἀφράστοις τισὶν ἐνεργείαις θεοῦ προιοῦσάν τε καὶ τελειουμένην εἰς εἶδος τὸ ἀνθρώπινον· 15
ἐνίησι δὲ τῷ Ζῳίῳ τὸ πνεῦμα ὁ θεὸς καθ' ὃν οἶδεν τρόπον. πλάττει γὰρ πνεῦμα ἀν- Zach. 12, 1
θρώπου ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν τοῦ προφήτου φωνήν. ἕτερος δὲ σαρκὸς καὶ ὁμοίως
ἕτερος ὁ ψυχῆς ἐστὶ λόγος. ἀλλ' εἰ καὶ γεγόνῃσι μόνων αὐτῶν τῶν ἀπὸ γῆς σωματῶν
μητέρες, ἀλλ' οὖν ὅλον ἀποτεκοῦσαι τὸ Ζῳιον, τὸ ἐκ ψυχῆς δὴ λέγω καὶ σώματος, οὐχὶ
μέρος λέγονται τεκεῖν, οὐδ' ἂν εἴποι τις, φέρε εἰπεῖν, τὴν Ἑλισάβετ σαρκοτόκον μὲν, οὐ 20
μὴν ἔτι καὶ ψυχοτόκον· ἐκτέτοκε γὰρ ψυχωθέντα τὸν βαπτιστὴν καὶ ὡς ἐν ἐξ ἀμφοῖν τὸν
ἄνθρωπον, ψυχῆς δὴ λέγω καὶ σώματος. τοιοῦτόν τι πεπραχῆναι παραδεξόμεθα καὶ
ἐπὶ τῇ γεννήσει τοῦ Ἑμμανουήλ. γεγέννηται μὲν γὰρ, ὡς ἔφην, ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ καὶ
πατρὸς οὐσίας ὁ μονογενὴς αὐτοῦ λόγος· ἐπειδὴ δὲ σὰρκα λαβὼν καὶ ἰδίαν αὐτὴν ποιη-
σάμενος κεκρημάτικε καὶ υἱὸς ἀνθρώπου καὶ γέγονε καθ' ἡμᾶς, οὐδέν, οἶμαι, τὸ ἄτοπον 25
εἰπεῖν, μᾶλλον δὲ καὶ ἀναγκαῖον ὁμολογεῖν ὅτι γεγέννηται κατὰ σάρκα διὰ γυναικός, κα-
θ' ἧς ἀμέλει καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ τῷ ἰδίῳ συναπογεννᾶται σώματι καὶ ὡς ἐν λε-
λόγισται πρὸς αὐτό, καίτοι τὴν φύσιν ἑτέρα παρ' αὐτὸ νοουμένη τε καὶ ὑπάρχουσα κατὰ
τὸν ἴδιον λόγον. κἂν εἰ βούλοιτό τις τὴν τοῦ δεινὸς μητέρα λέγειν ὡς ἔστι μὲν σαρκο-
τόκος, οὐ μὴν ἔτι καὶ ψυχοτόκος, περισσοεπήσει λίαν· τέτοκε γὰρ, ὡς ἔφην, συντεθειμένον 30
εὐτεχνῶς ἐξ ἀνομοίων τὸ Ζῳιον καὶ ἐκ δυοῖν μὲν, πλὴν ἄνθρωπον ἕνα, μένοντος μὲν
ἐκατέρου τοῦθ' ὅπερ ἐστίν, συνδεδραμηκότων δὲ ὥσπερ εἰς ἐνότητα φυσικὴν καὶ οἷον ἀνα-
κίρναντων ἀλλήλοις ὅπερ ἂν ὡς ἴδιον ἐκατέρῳ προσῇ.

7—18 Flor. Cyr. 66 ἄλλ' ἴσως — λόγος

VM, P [= lk], S, D [= mn], WRL^aΛ^c

1 ἂν ἔλοιτο VSD	μὲν om. SDA ^c	2 μὴν δὲ P	ἐκείναις S	4 τοῦ θῦ D	μὲν
om. MPW del. V	5 καὶ om. D	αὐτοὶ om. V	θεοὶ κατὰ χάριν D	5/6 πλὴν — εἰ om. S	
7 διὰ θεότητος SD	ἡ ἁγία παρθένος Flor. Cyr.	8 πρὸ S πρῶτον D	γεγέννηται S	9 λόγος	
αὐτοῦ V τοῦ θεοῦ λόγος Flor. Cyr.	10 συνεφεστῆκεν R συνεφεστῶς SD συνεφεστῆκεν Flor. Cyr.	10/11 καὶ [om. SD Flor. Cyr.] ὑπάρχων καὶ νοούμενος MPWDWR Flor. Cyr.	Λ ^c συνυπάρχων καὶ συν- νοούμενος V	12 καὶ γεγεννηθῆναι λέγεται [λέγεται καὶ S] SD	14 γέννησιν S τῇ μήτρᾳ R
15 ἀφράστως D	τε om. VMPW	τελουμένην R	16 τῷ Ζῳίῳ om. W	δ om. MPWDW	τὸ
πνεῦμα V	18 δ om. PR	τῆς ψυχῆς SD	αὐταὶ μόνων S μόνον αὐταὶ DW	19 δὴ λέγω om. RA ^c	
20 λέγεται M	τὴν Ἑλισάβετ φέρε εἰπεῖν S	21 ἕνα D ἐν W om. S	ἐξ om. W	22 ἐκ	
ψυχῆς W	δὴ om. W	παραδεξόμεθα MPWR, corr. R	22/23 καὶ ἐπὶ — ἑμμανουήλ παραδεξώ- μεθα P	23 γενέσει MSWR	γεγέννηται S
om. M	26 καὶ om. S	ὅτι καὶ V	γεγέννηται S	27 ἀμέλει om. VMPW	28 ἐστὶν ἑτέρα R
29 καὶ D	30 ἔτι καὶ ἔτι S	περιττοεπήσει P	περιττοεπήσῃ εἰ W	περιττοεπήσῃ ἢ M	περιττοεπὸν
ὑπάρχει V	31 ἐντέχνως P ἀτέχνως D	δυεῖν D	ἕνα ἄνθρωπον P	32 τοῦτο] τὸ R	
ὥσπερ om. R	32/33 ἀνακίρναντων P	33 ἂν] ἐστὶν W			

- PG 24 18 "Οτι δέ ἐστιν αναγκαιοτάτη λίαν ἡ ἔνωσις ἐπὶ Χριστοῦ, καταθρῆσαι ῥάδιον καὶ ἀταλαί-
 πωρον παντελῶς καὶ διὰ πολλῶν ἐτέρων. φέρε γάρ, εἰ δοκεῖ, τὰς τοῦ μακαρίου Παύλου
 πολυπραγμονώμεν φωνάς, ἀκριβῆ τὸν νοῦν καὶ ὡς ἐνι λεπτῶς ἐνερείδοντες. ἔφη τοίνυν
 L III 32 περὶ τοῦ μονογενοῦς· ὅς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἀρπαγμὸν ἡγήσατο
 Phil. 2, 6-8 τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώ- 5
 ματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὐρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπεί-
 M III 601 νωσεν ἑαυτόν. τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ ὑπάρχων ἐν μορφῇ τοῦ θεοῦ καὶ οὐχ ἀρπαγ-
 μὸν ἡγησάμενος τὸ εἶναι ἴσα θεῷ; ἢ τίνα κεκένωται τρόπον, καθίεται δὲ ὅπως εἰς ταπεί-
 νωσιν καὶ ἐν τῇ τοῦ δούλου μορφῇ; εἰ μὲν οὖν εἰς δύο τέμνοντες τὸν ἕνα κύριον
 Ἰησοῦν Χριστόν, εἰς τε ἄνθρωπον φημί καὶ τὸν ἐκ θεοῦ πατρός λόγον, τὸν ἐκ τῆς ἀγίας 10
 παρθένου φασὶν ὑπομεῖναι τὴν κένωσιν, ἀποδυστάντες αὐτοῦ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, προαπο-
 δεικνύντων ὅτι καὶ ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι νοεῖται τε καὶ ἦν τοῦ πατρός, ἵνα καὶ τὸν τῆς
 κενώσεως ὑπομείνῃ τρόπον, εἰς ὅπερ οὐκ ἦν, καθιγμένους. ἀλλ' οὐδέν ἐστιν τῶν πε-
 ποιημένων, εἰ κατ' ἰδίαν νοοῖτο φύσιν, τὸ ἐν ἰσότητι τοῦ πατρός· πῶς οὖν ἄρα κεκενωσθαι
 λέγεται, εἰ τὴν φύσιν ἄνθρωπος ὢν γεγέννηται καθ' ἡμᾶς ἐκ γυναικός; ἐκ ποίας, εἰπέ μοι, 15
 πρεσβυτέρας ὑπεροχῆς τῆς ἀνθρώπου ἰ. .ονος εἰς τὸ ἄνθρωπος εἶναι κατέβη; ἢ πῶς ἂν
 νοοῖτο λαβεῖν, ὡς οὐκ ἔχων ἐν ἀρχῇ, τὴν τοῦ δούλου μορφὴν ὁ φύσει τελῶν ἐν οἰκέταις
 14 καὶ ὑπὸ ζυγᾷ δουλείας κείμενος; ἀλλὰ ναί, φησὶν, ὁ φύσει τε καὶ ἀληθῶς καὶ ἐλεύθερος
 υἱός, ὁ ἐκ θεοῦ πατρός λόγος, ἐν μορφῇ τοῦ γεγεννηκότος ὑπάρχων καὶ ἴσος ὢν αὐτῷ,
 κατώικησεν ἐν ἀνθρώπῳ γεννηθέντι διὰ γυναικός, καὶ τοῦτό ἐστιν ἡ κένωσις καὶ τὸ τῆς 20
 ταπεινώσεως χρήμα καὶ τὸ ἐν τῇ τοῦ δούλου καθικέσθαι μορφῇ. εἶτα, ὦ βέλτιστοι, τὸ
 κατοικῆσαι μόνον ἐν ἀνθρώπῳ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἀρκέσειεν ἂν εἰς κένωσιν αὐτῷ, καὶ
 ἀσφαλὲς εἰπεῖν ὅτι τε οὕτως ὑπέδου τὴν τοῦ δούλου μορφὴν καὶ οὗτος αὐτῷ γένοιτ' ἂν
 Ioh. 14, 23 ὁ τῆς ταπεινώσεως τρόπος; καίτοι λέγοντος ἀκούω τοῖς ἀγίοις ἀποστόλοις· ἂν τις ἀγαπᾷ με,
 τὸν λόγον μου τηρήσει καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτὸν καὶ πρὸς αὐτὸν 25
 ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιησόμεθα. ἀκούεις ὅπως ἐν τοῖς ἀγα-
 πῶσιν αὐτὸν συγκατοικήσει αὐτῷ καὶ αὐτὸν ἔφη τὸν θεὸν καὶ πατέρα; ἄρ' οὖν καὶ αὐτὸν
 κεκενωσθαι δώσομεν καὶ τὴν ὁμοίαν ἀνατλήναι ταπεινώσιν τῷ υἱῷ καὶ τὴν τοῦ δούλου
 μορφὴν ἀναλαβεῖν, ὅτι τὰς τῶν ἀγαπώντων αὐτὸν ψυχὰς ἀγίας ποιεῖται μονάς; τί δὲ
 PG 25 τὸ πνεῦμα τὸ κατοικοῦν ἐν ἡμῖν; ἄρα καὶ αὐτὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως ἀποπληροῖ τὴν 30
 οἰκονομίαν, ἣν διὰ μόνου τοῦ υἱοῦ πεπραῆχαι φάμεν τῆς ἀπάντων σωτηρίας ἕνεκα καὶ
 15 ζωῆς; ἄπαγε τῆς οὕτω περιττῆς καὶ ἀνονήτου παντελῶς εἰκαιοβουλίας. τεταπείνωκε
 τοίνυν ἑαυτὸν ὁ ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι τοῦ θεοῦ καὶ πατρός ὑπάρχων λόγος, ὅτε γενόμενος
 Ioh. 1, 14 σάρξ, καθά φησιν Ἰωάννης, γεγέννηται διὰ γυναικός καὶ ὁ γέννησιν ἔχων τὴν ἐκ θεοῦ
 M III 604

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ'Λ'

1 ἀναγκαιοτάτον D	ῥάδιον D	3 φωνάς] ἀφορμὰς S	καὶ om. VMWL'	λεπτομερῶς V
ἐπερείδοντες VD	5/6 ὁμοιότητι S	7 τοῦ om. D	8 κατῆλθε V	9 εἰ RΛ'
οἱ VMPSDW	οὖν om. S	τεμόντες R	10 τοῦ θῷ R	11 ἀποδυστῶντες V ἀποδυστόν- τες P
11/12 προαποδεικνύντες D	προαποδεικνύωσαν V	12 τε καὶ ἦν] γε εἶναι P	12—14 ἵνα	
— πατρός om. S	13 ὑπομεῖναι R	οὐκ om. M	καθηγμένους P	14 ἄρα om. S ἔτι D
15 καθ' ἡμᾶς om. P	ἐκ ² SDRΛ' καὶ ἐκ VMPW	16 ὑπεροχῆς πρεσβυτέρας καὶ P ὑπεροχῆς S	τῆς	
τοῦ D τοῦ S	17 ἀρχαῖς R	18 ὑπὸ] οὐχ ὑπὸ V	ζυγὸν VPW	δούλου V φασιν VMPWL'
ἀληθῶς ὑπάρχων PD	καὶ om. M	20 κατώικηκεν R	21 καθικνεῖσθαι VMPW	23 οὗτος S
οὕτως VPW οὕτω M	αὐτῷ om. M	24 κενώσεως D	λέγοντος ὡς V	26 πῶς SD
27 αὐτὸν om. V	καὶ αὐτὸν ἔφη συγκατοικήσει αὐτῷ P	αὐτῷ om. D	28 δώσομεν	
SDRΛ' λέγετε VMPW	υἱῷ] θῷ R	29 ἀγίας VPSWRΛ' ἰδίας D	πεποιήται W	
μονὰς DRL' μονὰς ἰδίας VMPSW	30 τὸ ἄγιον πᾶν V	τὸ ² om. R	ἐνανθρωπίσεως W	
ἀποπληροῖ SDRΛ' ἀπεπλήρου VMPW	31 ἦν] ἡ Λ'	πάντων ἕνεκα σωτηρίας VMPW	32 ἀνονή- του R ἀνοήτου VMPDW	
33 τοῦ — πρὸς καὶ ἰσότητι P	θεοῦ καὶ om. W	34 καθὼς P		
ὁ Ἰωάννης D	γεγέννηται S			

πατρός καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ὑπέμεινε παθεῖν δι' ἡμᾶς. ἐπεὶ διδασκόντων αὐτοὶ κατὰ τίνα τρόπον ὁ ἐκ θεοῦ πατὴρ λόγος Χριστὸς ἂν νοοῖτο καὶ λέγοιτο πρὸς ἡμῶν. εἰ ἀπὸ γε L III 33 τοῦ κεχρίσθαι Χριστὸς ὀνομάζεται, τίνα κέχρικεν ὁ πατήρ τῷ ἐλαίῳ τῆς ἀγαλλιάσεως Ps. 44, 8 ἦτοι τῷ ἁγίῳ πνεύματι; εἰ μὲν οὖν ἰδικῶς τὸν ἐξ αὐτοῦ καὶ μόνον γεννηθέντα θεὸν λόγον καὶ τοῦτο εἶναι φασιν ἀληθές, ἀγνοοῦσιν ὅπως καὶ τὴν τοῦ μονογενοῦς ἀδικουσί φύσιν καὶ 5 τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας παρασημαίνουσι τὸ μυστήριον. εἰ γὰρ κέχρισται τῷ ἁγίῳ πνεύματι θεὸς ὢν ὁ λόγος, ἐπιδεᾷ πάντως ἁγιασμοῦ καὶ οὐχ ἐκόντες ὁμολογήσουσιν κατὰ τοὺς ἄνωθεν ἔτι χρόνους ὑπάρχειν αὐτόν, καθ' οὓς οὕτω κεχρισμένος ἀμέτοχος ἦν ἔτι τῆς ὕστερον αὐτῷ δοθείσης δωρεᾶς. τὸ δὲ ἁγιασμοῦ τητῶμενον σεσάλευται κατὰ φύσιν καὶ οὐκ ἂν νοοῖτο παντελῶς ἡμοιορηκὸς ἀμαρτίας ἦτοι τοῦ δύνασθαι πλημμελεῖν 10 ὑπομεμένηκεν οὖν ἄρα καὶ τροπὴν τὴν εἰς τὰ ἀμείνω τυχόν ὁ λόγος. πῶς οὖν ὁ αὐτός Mal. 3, 6 ἐστὶ καὶ οὐκ ἡλλοίωται; καὶ εἰ θεὸς ὢν ὁ λόγος καὶ ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι τοῦ πατρὸς ἐχρίετό τε καὶ ἡγιάζετο, φαίη τις ἂν ἴσως ὡς ἀπὸ γε τοῦ πράγματος εἰς ἐξιτήλους ἐννοίας ἀπενηνεγμένος ὅτι τάχα που καὶ αὐτὸς ὁ πατήρ δέοιτ' ἂν ἁγιασμοῦ, μᾶλλον δὲ ἤδη καὶ μείζων αὐτοῦ ἐφῆνεν ὁ υἱός, εἴπερ ἡγιάσται μὲν αὐτός, ἴσος ὢν αὐτῷ καὶ ἐν μορφῇ πρὸ 15 ἁγιασμοῦ, ὃ δὲ ἀπομεμένηκεν ἐν οἷς ἦν αἰεὶ καὶ ἔστιν καὶ ἔσται, οὕτω τὴν εἰς τὰ ἀμείνω λαβὼν ἐπίδοσιν διὰ γε τοῦ ἡγιάσθαι καθ' ὁμοιότητα τοῦ υἱοῦ. μείζων δὲ ἤδη καὶ ἀμφοῖν ὁράται τὸ πνεῦμα τὸ ἁγιάζον αὐτούς, εἴπερ ἐστὶν οὐκ ἐνδοιαστὸν ὡς ἀπάσης ἀντιλογίας δίχα τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. ἀλλ' ἐστὶν ταῦτα λῆρος καὶ Hebr. 7, 7 τερθρεία καὶ ἀποπληξίας ἐγκλήματα. ἁγία γὰρ κατὰ φύσιν ἡ ὁμοούσιος τριάς, ἅγιος ὁ 20 πατήρ, ἅγιος δὲ καὶ ὁ υἱὸς οὐσιωδῶς κατὰ τὸν ἴσον τρόπον, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα. 16 οὐκοῦν ὅσον εἰς ἰδίαν φύσιν, οὐχ ἡγιάσται κατὰ μόναν ὁ ἐκ θεοῦ πατὴρ λόγος. εἰ δὲ δὴ τις οἶοιτο τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου γεγεννημένον κεχρίσθαι τε καὶ ἡγιάσθαι μόνον ταύτῃ τοι καὶ ὠνομάσθαι Χριστόν, λεγέτω παρελθὼν εἰ ἀπόχρη τὸ χρίσμα πρὸς τὸ ἀπο- PG 28 φῆναι τὸν χριόμενον ἰσοκλεᾶ καὶ ὁμόθρονον τῷ πάντων ἐπέκεινα θεῷ. καὶ εἰ μὲν 25 ἀπόχρη, καὶ τοῦτο ἐροῦσιν ὡς ἐστὶν ἀληθές· κεχρίσμεθα καὶ ἡμεῖς, καὶ μαρτυρήσει λέγων ὁ θεσπέσιος Ἰωάννης καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου. ἐσόμεθα 1 Ioh. 2, 20 δὴ οὖν ἐν ἴσῳ τάχα που καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ τῷ θεῷ, εἴργει δέ, οἶμαι, παντελῶς οὐδὲν καὶ συνεδρεῦειν αὐτῷ, καθάπερ ἀμέλει καὶ αὐτὸς ὁ Ἐμμανουήλ· εἴρηται γὰρ πρὸς αὐτὸν κάθου Ps. 109, 1 ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. προσ- M III 605 κυνέτω καὶ ἡμᾶς ἡ τῶν ἄνω πνευμάτων ἁγία πληθὺς· ὅταν γὰρ φησιν, εἰσαγάγῃ τὸν 31 πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες Hebr. 1, 6

3—22 Flor. Cyr. 67 τίνα κέχρικεν — λόγος

22—25 οὐκοῦν — θεῷ adferuntur a Cyrillo in apologia xii capitulorum contra Orientales [A 24]

27 [= PG 76, 329], cf. hos ipsos in 20 [PG p. 325] φησὶν ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRA¹Λ^c

1 καὶ πρὸ VR, corr. R	ὑπομείναι R	δι' ἡμᾶς παθεῖν R	αὐτῶν MDW	καὶ κατὰ D
2—3 ἂν νοοῖτο — Χριστὸς om. MW	2 εἰ μὴ P	3 καὶ τίνα M	4 τῷ om. P	τὸν
μόνον ἐξ αὐτοῦ V	λόγον καὶ θῶ D	5 τοῦτον Flor. Cyr.	φασὶν εἶναι D	εἶναι φασὶν S
τάληθές Λ ^c ἀληθῶς Flor. Cyr.	6 παρασιαινέουσι V	7—12 ἐπιδεᾷ — ὁ λόγος om. Flor. Cyr.		
9 εἰς ὕστερον M ἐσῦστερον VW	ἡττώμενον VMW	σαλεύεται VMPW	10 ἡμοιορηκῶς MR, corr. R	
ἀμαρτίαν V	11 ἄρα] ἔτι D	τὴν om. VMPW	ὁ om. M	13 τε om. Flor. Cyr.
om. VMPW	εἰς om. R	14—16 μᾶλλον — ἁγιασμοῦ om. SD	15 μείζων M	πέφηνεν R
Flor. Cyr.	ἀναπέφηνεν VP ἀπέφηνεν MW	αὐτοῦ VW Flor. Cyr.	αὐτὸς M	καὶ πρὸ P πρὸ τοῦ V
16 ὑπομεμένηκεν SD ἐναπομεμένηκεν V	ἐν om. Vm	καὶ ἔσται om. Λ ^c	17 διὰ γε] δὲ γε ei δὲ Flor. Cyr. codd.	18 ὁράται om. R
18 ὁράται om. R	ὡς] καὶ M	πάσης W	18/19 ἀπολογία P	19 λῆρος ταῦτα SD
20 γὰρ ἐστὶ Flor. Cyr.	21 καὶ κατὰ SD	τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον Flor. Cyr.	22 ὅσον VMPWRA ¹ c	
apoi. ὅσον ἦκεν SD Flor. Cyr.	κατὰ — λόγος om. R	23 οἶεται V	ἡγιάσθαι] ἡβάσθαι V	
25 ἀλειφόμενον V	26 ἀπόχρη SDR ¹ c ἀπόχρη τὸ χρίσμα VMPW	28 δὴ om. P	αὐτοὶ om. R	

- L III 36** ἄγγελοι θεοῦ. ἀλλ' ἡμεῖς μέν, εἰ καὶ τῷ ἀγίῳ κεχρίσμεθα πνεύματι, τὴν μὲν τῆς υἰοθεσίας καταπλουτοῦμεν χάριν, κεκλήμεθα δὲ καὶ θεοί, τό γε μὴν τῆς ἑαυτῶν φύσεως μέτρον οὐκ ἀγνοήσομεν. ἐσμέν γὰρ ἐκ γῆς καὶ τελοῦμεν ἐν οἰκέταις, ὃ δὲ ἐστὶν οὐκ ἐν οἷς ἡμεῖς, ἀλλὰ
- 17** φύσει τε καὶ ἀληθῶς υἱὸς καὶ τῶν ὅλων κύριος καὶ ἔξ οὐρανῶν. καὶ οὐ δῆπου φαμέν ὀρθὰ φρονεῖν ἡιρημένοι σαρκὸς γενέσθαι πατέρα τὸν θεὸν οὐδ' αὖ τὴν τῆς θεότητος φύσιν γεγενῆσθαι διὰ γυναικός, οὕτω προσλαβοῦσαν τὸ ἀνθρώπινον, συνενεγκόντες δὲ μᾶλλον εἰς ἔνωσιν τὸν τε ἐκ θεοῦ φύντα λόγον καὶ τὸν ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου τελείως ἄνθρωπον, ἓνα Χριστὸν Ἰησοῦν καὶ κύριον προσκυνήσομεν, οὔτε τῶν τῆς θεότητος ὄρων ἔξω τιθέντες διὰ τὴν σάρκα οὔτε μὴν εἰς ἀνθρωπότητα φιλήν καταβιβάζοντες διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν. οὕτω νοήσεις τὸν ἐκ θεοῦ φύντα λόγον τὴν ἐκούσιον ὑπομεῖναι κέ-
- Phil. 2, 8. 7 νωσιν· οὕτω τεταπείνωκεν ἑαυτὸν μορφὴν δούλου λαβὼν ὁ κατὰ φύσιν ἰδίαν ἐλεύθερος·
- Hebr. 2, 16. οὕτω σπέρματος Ἀβραάμ ἐπελάβετο καὶ κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός. εἰ γὰρ ἄν-
- 14**θρωπος νοεῖται φιλὸς καθ' ἡμᾶς, πῶς ἐτέρου παρ' αὐτὸν φυσικῶς ἐπελάβετο σπέρματος
- Hebr. 2, 17 Ἀβραάμ; πῶς δὲ τῆς ἰδίας σαρκὸς κεκοινωνηκέναι λέγεται, ἵνα κατὰ πάντα τοῖς ἀδελ-
- φοῖς ὁμοιωθῇ; τὸ γὰρ τισιν ὁμοιοῦσθαι λεγόμενον ἔξ ἀνομοίου τινὸς ἐπὶ τὸ δεῖν ὁμοιοῦ-
- 18**σθαι τρέχει. ἐπελάβετο τοίνυν σπέρματος Ἀβραάμ καὶ κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ἴδιον ποιησάμενος σῶμα τὸ ἐκ γυναικός, ἵνα μὴ μόνον ὑπάρχων θεός, ἀλλ' ἤδη καὶ ἄνθρωπος γεγονώς καθ' ἡμᾶς νοοῖτο διὰ τὴν ἔνωσιν. οὐκοῦν ἐκ δυοῖν μὲν πραγμάτων ὁμολογουμένως, θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος ὁ Ἐμμανουήλ· πλὴν εἰς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς τε καὶ ἀληθῶς υἱὸς θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἄνθρωπος
- PG 29 θεοποιηθεὶς ἐν ἴσῳ τοῖς κατὰ χάριν, θεὸς δὲ μᾶλλον ἀληθινὸς ἐν ἀνθρωπείᾳ μορφῇ πεφηνώς δι' ἡμᾶς. πιστῶσεται δὲ πρὸς τοῦτο ἡμᾶς καὶ ὁ θεσπέσιος Παῦλος λέγων·
- Gal. 4, 4 ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἔξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἔξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν ἡμεῖς. εἶτα τίς ὁ ἀπεσταλμένος ὑπὸ
- M III 608 νόμον τε καὶ ἐκ γυναικός, ὡς ἔφη, γεγεννημένος, πλὴν ὅτι πάλιν αὐτὸς ὁ πέρα μὲν νόμων
- Hebr. 2, 17 ὡς θεός, ἐπειδὴ δὲ κεχηρμάτικεν ἄνθρωπος, γεγονώς καὶ ὑπὸ νόμον, ἵνα κατὰ πάντα τοῖς
- Mt. 17, 27 ἀδελφοῖς ὁμοιωθῇ; καὶ γοῦν συνετέλει μὲν ὁμοῦ τῷ Πέτρῳ τὸ δίδραχμον κατὰ τὸν Μωσέως νόμον· ὅτι δὲ ἐστὶν ἐλεύθερος ὡς υἱὸς καὶ νόμου κρείττων ὡς θεός, καὶ εἰ
- Mt. 17, 25. 26 γέγονεν ὑπὸ νόμον ὡς ἄνθρωπος, ἐδίδασκε λέγων· οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι κῆνσον ἢ τέλη; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; Πέτρου δὲ φάσκοντος ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων, ἐπήνεγκεν αὐτός· ἄρα γε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί.
- Ὅντος δὲ οὖν ἐναργεῶς ὡς οὐκ ἂν λέγοιτο Χριστὸς ἔξω τε σαρκὸς ὑπάρχων καὶ
- L III 37** οἶον εἰ κατὰ μόνας ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, πρεπούσης δὲ μᾶλλον αὐτῷ τῆς τοιαύτης κλήσεως, ὅτε 35 γέγονεν ἄνθρωπος, φέρε δὲ φέρε δεικνύμεν ἔξ αὐτῶν ἐλόντες τὰς πίστεις τῶν ἱερῶν γραμμάτων

4—12 Flor. Cyr. 68 καὶ οὐ — σαρκός

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ ^c Λ ^c				
2 τότε γε D	2/3 ἡγνοήσαμεν SD	4 οὐρανῶν SDRΛ ^c οὐρανοῦ VMPW	5 πατέρα]	
παρά S	οὐδὲ [οὐδ' M] αὐτὴν τὴν MSD	αὖ πάλιν Flor. Cyr.	6 γεγενῆσθαι S	προλαβοῦ-
σαν S	8 προσκυνήσωμεν MR, corr. R, W	τὸν — δρον D	12 σαρκὸς δ τοῦ θῷ λόγος D	13 πῶς
ὡς R	14 ἵνα om. S	15 ὁμοιωσθαι VκWR	ὡμοιωσθαι Mh	ἰδεῖν S om. P
σθαι M	18 ἐν MW	δυεῖν D	19 ὁμολογουμένων MPW	ὁμολογομένων V
20 καὶ ¹ om. R	καὶ οὐκ ἄνθρωπος SDRΛ ^c	οὐ VMPW	21 ἀληθινός om. D	22 δὲ om. R
πρὸς om. SD	23 δὲ ἦλθεν] διήλθε M	24 γεννώμενον ἐκ γυναικός VMmW	25 λάβωμεν M	
ἀποστελλόμενος VMPW	26 ἐκ] ἀπὸ P	γεγεννημένος ὡς ἔφη R	ἔφην D	γεγεννη-
μένος SΛ ^c	28 καὶ γοῦν καὶ R	συντελεῖ RΛ ^c συντελεῖ VMPDW	δίδραχμον VMPDW	
30 ὑπο R	τίνοσ W	32 ἐκ SR	αὐτὸς SRA ^c ὁ αὐτὸς D	αὐτοῖς VMPW
34 ἐναργῶς VR			ἄρα] ἐτι D	

ὅτι θεὸς κατὰ φύσιν ἐστὶ καὶ εἰς ἐνότητα συνενηνεγμένος, τὴν πρὸς γε φημί τὴν ἰδίαν σάρκα· οὐδὲ πεφηνότος ἀληθοῦς, θεοτόκος ἂν λέγοιτο πρὸς ἡμῶν καὶ σφόδρα εἰκότως ἢ ἁγία παρθένος. 19 οὐκοῦν ὁ προφήτης Ἰσαΐας μόνον οὐχὶ καὶ ἐνανθρωπήσαντα τὸν υἱὸν καὶ ὅσον οὐδέπω παρεσόμενον προκατεδείκνυε λέγων· ἰσχύσατε χεῖρες ἀνειμέναι καὶ γόνατα παρα- Ies. 35, 3-6
λελυμένα· παρακαλέσατε οἱ ὀλιγόψυχοι τῇ διανοίᾳ· ἰσχύσατε, μὴ φο- 5
βεῖσθε. ἰδοὺ ὁ θεὸς ἡμῶν κρίσιν ἀνταποδίδωσι καὶ ἀνταποδώσει· αὐτὸς ἥξει καὶ σώσει ἡμᾶς. τότε ἀνοιχθήσονται ὀφθαλμοὶ τυφλῶν καὶ ὦτα κωφῶν ἀκούσονται· τότε ἀλείται ὡς ἔλαφος ὁ χωλὸς καὶ τρανὴ ἔσται γλῶσσα μο-
γιλάλων. ἄθρει δὴ οὖν ὅπως καὶ κύριον ἀποκαλεῖ καὶ θεὸν ὀνομάζει καίτοι λαλῶν ἐν πνεύματι, ὅτι μὴ ἀνθρωπον ἀπλῶς θεοφόρον ἡπίστατο τὸν Ἐμμανουὴλ οὔτε μὴν ὡς ἐν 10
ὀργάνου τάξει παρειλημμένον, ἀλλὰ θεὸν ἀληθῶς ἐνηνθρωπηκότα. τότε γὰρ τότε καὶ ἀνέωιχθησαν μὲν ὀφθαλμοὶ τυφλῶν, ἤκουσαν δὲ καὶ ὦτα κωφῶν, τότε καὶ ἐλάφου δίκην ὁ χωλὸς ἀνεπήδα, γέγονε δὲ καὶ τρανὴ γλῶσσα μογιλάλων. οὕτως αὐτὸν τοῖς ἁγίοις εὐαγγελισταῖς διακηρύττειν ἐκέλευεν τὸ πνεῦμα λέγον· ἐπ' ὄρος ὑψηλὸν ἀνάβηθι, ὁ Ies. 40, 9-11
εὐαγγελιζόμενος Σιών, ὕψωσον τῇ ἰσχύϊ τὴν φωνήν σου, ὁ εὐαγγελιζό- 15
μενος Ἱερουσαλήμ· ὑψώσατε, μὴ φοβεῖσθε. εἰπὼν ταῖς πόλεσιν Ἰουδα· ἰδοὺ ὁ θεὸς ἡμῶν, ἰδοὺ κύριος μετὰ ἰσχύος ἔρχεται καὶ ὁ βραχίων μετὰ κυρείας. ἰδοὺ ὁ μισθὸς μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἔργον ἐνώπιον αὐτοῦ. ὡς ποι- PG 32
μὴν ποιμανεῖ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ καὶ τῷ βραχίονι αὐτοῦ συνάξει ἄρνας. ἐπέφανε γὰρ ἡμῖν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἰσχύν ἔχων τὴν θεοπρεπῆ καὶ βραχί- 20
ονα μετὰ κυρείας, τουτέστιν ἐν ἐξουσίᾳ τε καὶ κυριότητι. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκε τῷ μὲν λεπρῷ θέλω, καθαρίσθητι, ἤπτετο δὲ τῆς σοροῦ καὶ ἀνίστη τεθνεῶτα τὸν τῆς χήρας Mt. 8, 3
20 υἱόν. συνῆγαγε δὲ καὶ ἄρνας· ποιμὴν γὰρ ἐστὶν ἀγαθός, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θείᾳ ὑπὲρ Lc. 7, 14
τῶν προβάτων. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκε· καθὼς γινώσκει με ὁ πατήρ, κἀγὼ γι- Ioh. 10, 15. 16
νώσκω τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. καὶ M III 609
ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἐστὶν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, 28
καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι καὶ γενήσονται μία ποίμνη, εἰς ποιμὴν. ἀρχόμενος δὲ τῶν ἐπ' αὐτῷ κηρυγμάτων καὶ ὁ θεσπέσιος βαπτιστὴς οὔτε θεότητος ὄρ-
γανον οὔτε μὴν ἀνθρωπον ἀπλῶς θεοφοροῦντα κατὰ τινάς, θεὸν δὲ μᾶλλον μετὰ σαρκὸς ἢ γοῦν ἐνηνθρωπηκότα τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἰουδαίαν εὐηγγελίζετο λέγων· ἐτοιμάσατε Mt. 3, 3
τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους τοῦ θεοῦ ἡμῶν. τίνοσ οὖν 31
ἄρα προστέταχεν ἐτοιμάζεσθαι τὰς ὁδοὺς πλην ὅτι Χριστοῦ, τουτέστιν ἐν ἀνθρωπεῖαι μορ-
φῇ πεφηνότος τοῦ λόγου; ἀπόκρι δέ, οἶμαι, πρὸς πίστιν καὶ ὁ θεσπέσιος Πάυλος, L III 40
ἐπιμαρτυρῶν τε καὶ λέγων· τί οὖν ἐροῦμεν; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' Rom. 8, 31. 32
ἡμῶν; ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέ- 35

VM, P [= bk], S, D [= mn], WRAL^c

1 ὅτι καὶ D 2 ἀληθοῦς om. S καὶ σφόδρα VMPWR σφόδρα καὶ μάλα SD 3 καὶ
om. D οὕτω V 4 προκαταδεικνύει R 5 παρακαλεῖσθε SD 6 ἡμῶν — αὐτὸς om. SD
8/9 μογιλάλων γλῶσσα V μογιλάλων PWSD μογιλάλου M 9 οὖν om. W καίτοι MPSPWRAL^c
ἄτε V 11 ἀληθῶς VMPWRAL^c ἀληθῶς καὶ S καὶ ἀληθῶς καὶ D γὰρ SDR γὰρ δὴ VMPW
12 μὲν om. R τυφλῶν ὀφθαλμοὶ SD 13 μογιλάλων VPMWSD τοῖς ἁγίοις αὐτόν M 14 ἐκέ-
λευσε SD πᾶν MSDWR πᾶν τὸ VP λέγων W 15 τὴν σιών VMPW ἐν τῇ P 16 τὴν
ἱερουσαλήμ VMPW 17 βραχίων SDRAL^c βραχίων αὐτοῦ VMPW 18 μισθὸς SDRAL^c μισθὸς αὐτοῦ
VMPW ἐνώπιον αὐτῶν S 19 τῷ MWRAL^c ἐν τῷ VPSD 20 ὁ om. VMPSD τὴν om. P
20/21 μετὰ — βραχίονα V 21 ἐν om. PR μὲν om. R 22 ἀνίστει W ἀνίστα SD τεθνεῶτα
om. SD 23 συνῆγε P ἑαυτοῦ S τιθεῖς SD θήσει MW 24 τῶν om. V 26 δεῖ με
MWR 27 ἀκούσωσι D ἀκούουσι R γενήσεται VMPAL^c 28 αὐτοῦ R βαπτιστῆς ἰωάν-
νησ SD 30 ἐνανθρωπηκότα M τὴν om. V 31 τοῦ — ἡμῶν MSDRAL^c αὐτοῦ VPW 32 ἄρα
om. VMPW ἐτοιμάσαι D ὀνομαζεσθαι R ἀνοῦ V 33 πεφηνότι V μακάριος SD
34 τε om. SD τίς ὁ M 35 ἀπάντων R om. S

δωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίζεται; εἶτα, εἰπέ μοι, πῶς ἂν νοοῖτο θεοῦ καὶ ἴδιος υἱὸς ὁ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου; ὥσπερ γὰρ ἴδιον ἀνθρώπου καὶ μὴν καὶ ἐκάστου τῶν ἐτέρων ζώων τὸ ἐξ αὐτοῦ κατὰ φύσιν γεγεννημένον, οὕτως ἴδιον θεοῦ τὸ ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ νοοῖτ' ἂν εἶναι καὶ λέγοιτο. πῶς οὖν ἴδιος θεοῦ υἱὸς ὠνόμασται ὁ Χριστός, ὃς καὶ δέδοται παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατὴρ τῆς ἀπάν- 5
 Rom. 4, 25 των ἕνεκα σωτηρίας καὶ ζωῆς; παρεδόθη γὰρ διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ
 Ies. 53, 12 αὐτὸς ἀνομίας πολλῶν ἀνῆνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον κατὰ
 1 Petr. 2, 24 τὴν τοῦ προφήτου φωνήν. πρόδηλον οὖν ὅτι τὸ τῆς ἐνώσεως χρήμα παραληφθὲν ἀναγ-
 καίως ἴδιον υἱὸν ἀποφαίνει τοῦ θεοῦ τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου. σῶμα γὰρ ἦν οὐχ
 ἐτέρου τινὸς τῶν καθ' ἡμᾶς, ἴδιον δὲ μᾶλλον αὐτοῦ τοῦ ἐκ τοῦ πατρὸς ὄντος λόγου τὸ 10
 γεννηθὲν ἐξ αὐτῆς.
 21 Εἰ δὲ δὴ ψιλὴν καὶ μόνην ἀπονέμει τις αὐτῷ τὴν ὀργανικὴν ὑπουργίαν, ἀποπέμψει
 καὶ οὐχ ἐκὼν καὶ τοῦ εἶναι κατὰ ἀλήθειαν υἱόν. ὑποκείσθω γὰρ τις τῷ λόγῳ, φέρε
 εἰπεῖν, ἄνθρωπος, ἔστω δὲ αὐτῷ καὶ παῖς τὰ εἰς λύραν τεχνίτης ψάλλειν τε ἄριστα μεμελετηκώς·
 ἄρ' οὖν ὁ τοιοῦτος καταλογίζεται τὴν λύραν καὶ τὸ τῆς ὠιδῆς ὄργανον ἐν υἱοῦ τάξει σὺν τῷ 15
 PG 33 υἱῷ; καίτοι πῶς οὐκ εὐθες λίαν τὸ χρήμ' ἐστίν; ἢ μὲν γὰρ εἰς ἔνδειξιν παρελήφθη τῆς
 τέχνης, ὃ δὲ ἐστὶ καὶ ὄργανον δίχα τοῦ τεκόντος υἱός. εἰ δὲ δὴ φαῖεν ὅτι παρελήφθη
 πρὸς ὑπουργίαν ὁ ἐκ γυναικός, ἵνα δι' αὐτοῦ τελῆται τὰ θαύματα καὶ τῶν εὐαγγελικῶν
 θεσπισμάτων ἀναλάμψη τὸ κήρυγμα, λεγέσθω καὶ ἕκαστος τῶν ἁγίων προφητῶν θεότητος
 Exod. 7, 20 ὄργανον καὶ πρό γε τῶν ἄλλων ὁ ἱεροφάντης Μωυσῆς, ὃς ἀνασχὼν τὴν ῥάβδον μετετίθει 20
 14, 21, 17, 6 μὲν εἰς αἶμα τοὺς ποταμούς, διστὰς δὲ καὶ αὐτὴν τὴν θάλασσαν διὰ μέσων ἰέναι κυμάτων
 Ps. 113, 8 ἐκέλευε τοῖς ἐξ Ἰσραὴλ, ἐπιφέρων δὲ αὐτὴν καὶ πέτραις ὑδάτων αὐτὰς ἐποίει μητέρας καὶ
 1 Tim. 2, 5 πηγὴν ἔδειξε τὴν ἀκρότομον καὶ μεσίτης γέγονε θεοῦ καὶ ἀνθρώπων καὶ νόμου διάκονος
 M III 612 ἦν καὶ καθηγεῖτο λαῶν. οὐδὲν οὖν ἄρα τὸ περιττὸν ἐν Χριστῷ καὶ πεπλεονέκτηκε μὲν
 οὐδαμῶς τοὺς πρὸ αὐτοῦ γεγονότας ὡς ἐν ὀργάνων χρεῖαι τε καὶ τάξει κατὰ τὸν ἴσον 25
 Ps. 88, 7 τρόπον παρειλημμένος, πεφλυάρηκε δὲ κατὰ τὸ εἶκος ὁ θεσπέσιος Δαυὶδ ἐκείνο εἰπὼν ὅτι
 22 τίς ἐν νεφέλαις ἰσωθήσεται τῷ κυρίῳ καὶ τίς ὁμοιωθήσεται τῷ κυρίῳ
 ἐν υἱοῖς θεοῦ; ἀλλ' ὁ γε σοφώτατος Παῦλος τελούντα μὲν ἐν οἰκέταις ἀποφαίνει
 Μωσέα, θεὸν δὲ καὶ κύριον ἀποκαλεῖ τὸν ἐκ γυναικός οἰκονομικῶς γεγονότα, τουτέστι Χριστόν.
 Hebr. 3, 1-6 γέγραφε γὰρ ὡδί· ὥστε, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατα- 30
 νοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν πιστὸν
 ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωυσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. πλείο-
 νος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωυσῆν ἡξίωται, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει

8—11 Flor. Cyr. 69 πρόδηλον — αὐτῆς

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ^cΛ^c

1	αὐτόν S	χαρίζεται MWR	2	νοῆται P	καὶ VMPWRΛ ^c om. SDΛ ^c	3	καὶ μὴν
	καὶ MPSR καὶ μὴν VW καὶ D	ἐτέρου S		καὶ κατὰ SD	3/4 γεγεννημένον S	4	ἐκ om. V
	νοοῖτο SD	εἶναι om. PΛ ^c	5	ὁ om. R	καὶ om. SD		τοῦ om. VMPW καὶ om.
	Flor. Cyr.	πρὸς VMPWRΛ ^c	6	γάρ] δὲ P	8 προφήτου] μακαρίου S		τὸ om. SR
9	ἀποφαίνεται M	τοῦ om. SD		τὸν] τὸ Λ ^c τὸν ἔμμανουὴλ τὸν V	10	ἐκ πρὸς MPWK	
	θυ πρὸς Flor. Cyr.	13 τις] πωσ V	14	τε] τὰ VMW τε non uertunt Λ ^c	15	ἄρα VMPW	σὺν]
	ἐν M	16 ἀηθεσ M		λίαν om. R	γὰρ λύρα SDΛ ^c	18	τελεῖται M
	τελῆται V τελῆ S	19 ἀναλάβη D		ἀγίων om. R	19/20 ὄργανον θεότητος M	20	ἄλλων
	VMPWRΛ ^c ἄλλων ἀπάντων SD	μωσῆς SDR	21	διαχωρίζων V	δέ om. W		θάλατταν R
22	ἐκέλευσε SD	ἰσραηλίταις P	25	εἰώσ V	τάξει τε καὶ χρεῖα V	τε om. P	25/26 κατὰ —
	τρόπον anie πεφλυάρηκε coll. P	26	παρειλημμένος SR ^{corr}	παρειλημμένους MPDWRΛ ^c			καὶ οὗτος
	παραλαμβάνεται V	καὶ ὁ V		κακείνῳ V τοῦτο SD	ὅτι om. PΛ ^c	27	καὶ τίς om. SD
29	καὶ om. S	γεγονότα om. R		τὸν χ ^v P	30	γέγραπται SD	δέ P
	ἁγίας VMW μου ἁγίας P	32	μωσῆς D	δ ^{λω} SDRΛ ^c om. VMPWΛ ^c			33 δόξῃς οὗτος VR

τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπὸ **L III 41**
 τινος, ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας θεός. καὶ Μωυσῆς μὲν πιστός ἐν ὅλῳ
 τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων· Χριστὸς
 δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκος ἐσμὲν ἡμεῖς. ἄθρει δὴ οὖν ὅπως
 καὶ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος αὐτῷ τετήρηκε μέτρον καὶ τῆς ἀνωτάτω δόξης καὶ θεοπρεποῦς **5**
 ἀξίας ἀπονέμει τὴν ὑπεροχὴν. ἀρχιερέα γὰρ καὶ ἀπόστολον εἰπὼν καὶ μὴν καὶ
 γενέσθαι πιστὸν τῷ ποιήσαντι αὐτὸν εὖ μάλα διαβεβαιούμενος, τιμηθῆναι μειζόνως
 ἢ κατὰ Μωσέα φησὶν, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας
 αὐτόν· εἴτα προσεπάγει πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπὸ τινος, ὁ δὲ τὰ
 πάντα κατασκευάσας θεός. οὐκοῦν τέτακται μὲν ἐν ποιήμασιν καὶ ἐν τοῖς κα- **10**
 τεσκευασμένοις ὁ θεοπέσιος Μωυσῆς, κατασκευαστὴς δὲ τῶν ὅλων δέδεικται Χριστός, καίτοι
 θεοῦ λεγομένου κατασκευάσαι τὰ πάντα. θεός οὖν ἄρα καὶ ἀληθινὸς ἀνενδοιάστως ἐστί.
 καὶ Μωυσῆς μὲν ὡς θεράπων ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ πιστός, Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν
 οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκος ἐσμὲν ἡμεῖς, καίτοι θεοῦ λέγοντος διὰ φωνῆς προφητῶν ὅτι **14**
 ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεός καὶ αὐτοὶ **2 Cor. 6, 16**
23 ἔσονται μοι λαός. ἀλλὰ τίς ἂν νοοῖτο, φαίη τις ἂν ἴσως, ἡ διαφορὰ Χριστοῦ καὶ **PG 36**
 Μωυσέως, εἴπερ ἄμφω γεγόνασι διὰ γυναικῶν; πῶς ὁ μὲν οἰκέτης καὶ ὡς ἐν οἴκῳ
 πιστός, ὁ δὲ καὶ φύσει κύριος ὡς υἱὸς καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, τουτέστιν ἡμᾶς; οἶμαι
 δὲ ἔγωγε παντὶ τῷ τὸ χρῆμα ὑπάρχειν ἐναργές, εἴπερ ἐστὶν ἐν καλῷ φρενὸς καὶ νοῦν **1 Cor. 2, 16**
 ἔχει Χριστοῦ κατὰ τὸν μακάριον Παῦλον. ὁ μὲν γὰρ ἦν ἄνθρωπος καὶ ὑπὸ ζυγὰ δουλείας, **20**
 ὁ δὲ κατὰ φύσιν ἐλεύθερος ὡς θεός καὶ δημιουργὸς τῶν ὅλων καὶ κένωσιν ἀνατλάς τὴν
 ἐθελούσιον δι' ἡμᾶς, ἀλλ' οὐχὶ τοῦτο αὐτὸν τῆς θεοπρεποῦς δόξης ἐξοικεῖ οὔτε μὴν τῆς
 ὑπερτάτης καὶ κατὰ πάντων ὑπεροχῆς ἀποσοβήσῃ· πόθεν; ὥσπερ γὰρ ἡμεῖς τὸ αὐτοῦ **M III 613**
 πνεῦμα πλουτήσαντες (κατώκηκε γὰρ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν) τετάγμεθα μὲν ἐν τέκνοις **Eph. 3, 17**
 θεοῦ, τό γε μὴν εἶναι τοῦθ' ὅπερ ἐσμὲν, οὐκ ἀποβεβλήκαμεν (ἐσμὲν γὰρ ἄνθρωποι κατὰ **25**
 φύσιν, καίτοι θεῷ λέγοντες ἄββᾶ ὁ πατήρ), οὕτως καὶ αὐτὸς ὁ τῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς **Rom. 8, 15**
 οὐσίας ἀπορρήτως ἐκπεφηνῶς θεὸς λόγος προσλαβὼν τὸ ἀνθρώπινον τετίμηκε μὲν τὴν
 φύσιν, οὐ μὴν ἔξω γέγονε τῆς ἰδίας ὑπεροχῆς, μεμένηκε δὲ καὶ ἐν ἀνθρωπότητι θεός.
 οὐκοῦν οὐκ ἐν ὀργάνου τάξει παρελήφθαι φαμέν τὸν ἐκ τῆς παρθένου ναόν, ἐπόμενοι
 δὲ μᾶλλον τῇ πίστει τῶν ἱερῶν γραμμάτων καὶ ταῖς τῶν ἁγίων φωναῖς σάρκα γεγενῆσθαι **Ioh. 1, 14**
 τὸν λόγον διακεισόμεθα κατὰ γε τοὺς ἤδη πλειστάκις ἡμῖν προαποδοθέντας τρόπους. **31**
 οὕτως καὶ τέθεικεν ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ἰδίαν ψυχὴν. ἐπειδὴ γὰρ ἦν ὁ θάνατος αὐτοῦ τῷ κόσμῳ
 σωτήριος, ὑπέμεινε σταυρόν, αἰσχύνῃς καταφρονήσας, καίτοι ζωὴ κατὰ φύσιν ὑπάρχων **Hebr. 12, 2**
 ὡς θεός. πῶς οὖν ἡ ζωὴ τεθνάναι λέγεται; τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ παθοῦσα τὸν θάνατον, ἵνα **L III 44**

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRA¹Ac

2 ὁ μωυσησ P 3 μαρτυρίαν V 4 ὁ οἶκος D πῶς SD 5 αὐτοῦ V δόξης
 om. SD 8 μωυσεά M 9 εἴτα προσεπάγει MPWR εἴτα προσάγει SD om. V τὰ om. R
 10/11 κατεσκευασμένοις MW κατασκευασμένοις PR κατασκευαζομένοις V κατασκευασμοῖς SD 11 μωυσησ R
 τῶν — $\bar{\chi}\bar{\sigma}$ SDR¹Ac τούτων ὁ τῶν ὅλων θ $\bar{\sigma}$ V τούτων ὁ τῶν ὅλων δέδεικται $\bar{\kappa}\bar{\sigma}$ [$\bar{\kappa}\bar{\sigma}$ om. MW] $\bar{\chi}\bar{\sigma}$ MPW
 13 ἐν ὅλῳ — πιστός ὡς θεράπων S οἴκῳ αὐτοῦ SD 14 ὁ οἶκος D τῶν προφητῶν SD
 16 μου R νοοῖτο om. P ἴσως om. WR 17 μωυσεῶς PSD ἄμφω om. V γυναικός SD
 18 καὶ om. W ὡς VMPWR¹Ac καὶ SD καὶ SDR¹Ac om. VMPW αὐτοῦ om. M 19 τῷ
 om. D 20 ζυγὸν δοῦλου V 22 ἐθελουσίαν S ἐξοικεῖ SR ἐξοικεῖ D ἐξοικίσει VMW ἐξοικήσει P
 23 καὶ om. D ἀποσοβεῖ R αὐτὸ S¹Ac 24 κατώκησε VD καὶ τετάγμεθα W μὲν
 om. W 26 τῷ θ $\bar{\omega}$ D λέγοντος R 28 οἰκείας M 29 τὸν — ναόν om. R ναόν] υἱόν V
 30 γεγενῆσθαι VP γενέσθαι D 31 διεισόμεθα P ἡμῖν om. R 32 οὕτω γὰρ SD οὕτως V
 οὔτι M τέθεικεν P ἰδίαν om. V 32/33 τοῦ κόσμου VMPW 33 ὁ σωτήριος V
 34 ὡς] ὁ S

- 24 φαίνεται Ζωή, ζωοποιούσα πάλιν αὐτήν. φέρε γάρ, εἰ καὶ ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν ὁ τοῦ θανάτου πολυπραγμονοῖτο τρόπος, οὐχ ἅπας τις οὖν τῶν εὖ φρονούντων ἐρεῖ τοῖς ἀπὸ γῆς σώμασιν οὐ συγκαταφθεῖρεσθαι τὰς ψυχάς; ἀλλ' οἶμαι τοῦτό ἐστιν οὐδενὶ τῶν ὄντων ἐνδοιαστόν· πλὴν ἀνθρώπου θάνατος τὸ συμβεβηκὸς ὀνομάζεται. οὕτω νοήσεις καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Ἑμμανουήλ. ἦν μὲν γὰρ ὁ λόγος ὡς ἐν ἰδίῳ σώματι τῷ ἐκ γυναικός, ἐδίδου 5 δὲ αὐτὸ τῷ θανάτῳ κατὰ καιρὸν, πάσχων μὲν οὐδὲν εἰς ἰδίαν φύσιν αὐτός (Ζωὴ γάρ ἐστι καὶ ζωοποιός), οἰκειούμενος δὲ τὰ σαρκός, ἵνα καὶ αὐτοῦ λέγεται τὸ παθεῖν καὶ εἰς ὁ πάντων ἀντάξιός τεθνεὺς ὑπὲρ πάντων ἀγοράσῃ τῷ ἰδίῳ αἵματι τὴν ὑπ' οὐρανὸν καὶ κατακτή-
- PG 37 σῇται τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τοὺς ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν. καὶ τοῦτο ὡς ἀληθὲς ὁ μακάριος
- Ies. 53, 12 προφήτης Ἡσαίας διακηρύττει λέγων ἐν πνεύματι· διὰ τοῦτο αὐτὸς κληρονομήσει 10 πολλοὺς καὶ τῶν ἰσχυρῶν μεριεῖ σκῦλα, ἀνθ' ὧν παρεδόθη εἰς θάνατον ἡ ψυχὴ αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη καὶ αὐτὸς ἁμαρτίας πολλῶν
- 25 ἀνῆνεγκεν καὶ διὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν παρεδόθη. εἰς οὖν ὁ πάντων ἀξιώτερος τὴν ἰδίαν ὑπὲρ πάντων τέθεικε ψυχὴν, καὶ συνεχῶς μὲν οἰκονομικῶς καταβιβάζεσθαι βραχὺ τῷ θανάτῳ τὴν σάρκα, κατήργηκε δὲ πάλιν αὐτὸν ὡς Ζωὴ παθεῖν οὐκ ἀνεχομένη τὸ 15
- M III 616 παρὰ φύσιν ἰδίαν, ἵνα καὶ ἐν τοῖς ἀπάντων ἀτονήσῃ σώμασιν ἡ φθορὰ καὶ τὸ τοῦ θανάτου
- 1 Cor. 15, 22 παραλύοιτο κράτος. ὡς περ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκομεν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσόμεθα. εἰ γὰρ μὴ πέπονθεν ἀνθρωπίνως ὑπὲρ ἡμῶν, οὐδὲ ἐνήργηκε θεικῶς τὰ εἰς σωτηρίαν ἡμῶν. λέγεται γὰρ πρότερον μὲν ἀποθανεῖν ὡς ἄνθρωπος, ἀναβιώναι δὲ μετὰ τοῦτο διὰ τοι τὸ εἶναι κατὰ φύσιν θεός. εἰ τοίνυν 20
- 1 Petr. 3, 18 οὐ πέπονθε τὸ τεθνάναι σαρκὶ κατὰ τὰς γραφάς, οὐδὲ ἐζωοποιήθη πνεύματι, τουτέστιν
- 1 Cor. 15, 17 οὐκ ἀνέβίω. καὶ εἰ τοῦτό ἐστιν ἀληθές, ματαία ἡ πίστις ἡμῶν· ἔτι ἐσμέν ἐν ταῖς
- Rom. 6, 3 ἁμαρτίαις ἡμῶν. βεβαπτίσμεθα γὰρ εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ κατὰ τὰς τοῦ μακαρίου
- Eph. 1, 7 Παύλου φωνὰς καὶ τὴν ἀφῆσιν τῶν ἁμαρτιῶν ἐσχήκαμεν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ.
- 26 Ἀλλ' εἶπερ ἐστὶν ὁ Χριστὸς οὔτε υἱὸς ἀληθῶς οὔτε μὴν φύσει θεός, ἄνθρωπος δὲ 25 φιλὸς καθ' ἡμᾶς καὶ θεότητος ὄργανον, σεσῶσμεθα μὲν οὐκ ἐν θεῷ, πόθεν; ἐνός δὲ μᾶλλον τῶν καθ' ἡμᾶς τεθνεώτος ὑπὲρ ἡμῶν καὶ δυνάμεσιν ἁλλοτρίαις ἐγγεγερμένου. πῶς οὖν ἔτι κατηργήθη θάνατος διὰ Χριστοῦ; καίτοι λέγοντος ἀκούω σαφῶς περὶ τῆς
- Ioh. 10, 18 ἰδίας ψυχῆς· οὐδεὶς αἶρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ.
- L III 45 ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτὴν καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν. κατέβη 30 γὰρ μεθ' ἡμῶν εἰς θάνατον διὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ὁ θάνατος οὐκ εἰδώς, ἵνα καὶ ἡμεῖς ἀναβαίνωμεν σὺν αὐτῷ πρὸς Ζωήν. ἀνέβίω γὰρ σκυλευσας τὸν αἶδην οὐχ ὡς ἄνθρωπος

1—7 Flor. Cyr. 70 φέρε — ζωοποιός

13—17 Flor. Cyr. 71 εἰς — κράτος

13—16 Orientales adu. Cyrilli xi capita [A 24] 106 [= PG 76, 377] ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ· 'εἰς — ἰδίαν'.

20—21 ibid. 75 [= p. 353] ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ· 'εἰ — πνεύματι'.

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ^cΛ^c

1 ζωοποιούσα Ζωὴ S εἰ om. DΛ^c ὑμῶν M 2 πολυπραγμονοῖτο SR Flor. Cyr. *perscrutatur* Λ^c πολυπραγμονεῖται VMPW πολυπραγμονεῖσθω D οὖν om. D φήσει P ἀπὸ γῆς om. V

3 μὴ P om. V οὐ del. M ἐν οὐδενὶ D 4 νομίζεται Flor. Cyr. 5 ὁ λόγος] λόγος S ὁλος R

6 ἑαυτὸν Flor. Cyr. 7 σαρκικὰ S αὐτῇ D 8 ἀγοράσει W 9 ὡς om. VMPW 10 δια-

κηρύσσει R 11 μεριεῖται P 12/13 αὐτός — καὶ om. SD 13 ἁμαρτίας SD 13/14 ὑπὲρ

πάντων ὁ πάντων — ἰδίαν D 14 καταβιβάζεσθαι SDRΛ^c Orient. Flor. Cyr. καταβιβάζεσθαι VMPW

15 κατήργει VMPW δὲ om. S τέ VMPW τὸ om. VMPW 16 ἀτονήσῃ W ἀσθενήσῃ P

17 καὶ om. S 18 ζωοποιησόμεθα P ζωοποιησώμεθα in ζωοποιηθησόμεθα corr. W μὴ] καὶ P

19 οὐδὲ ἐνήργηκε] ἀλλ' ἐνήργει καὶ P ἐνήργησε PSD μὲν γὰρ R το πρότερον V

19/20 ἀποθανεῖν μὲν D 20 τοι om. VSD θεός om. SD 21 τὸ VMSDWR τὸ V^{corr} P

26 ὑμᾶς P 27 τεθνεώτων P 28 ὁ θάνατος VMPW 30 ἐξουσίαν γὰρ D λαβεῖν πάλιν S

31 μεθ' ἡμῶν om. V ἰδίας om. S 31/32 ἀναβῶμεν VD

καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὡς θεὸς ἐν σαρκὶ μεθ' ἡμῶν καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς. κατεπλούτει δὲ ἡ φύσις ὡς ἐν αὐτῷ δὴ καὶ πρῶτῳ τὴν ἀφθαρσίαν καὶ συνετρίβη θάνατος τῷ τῆς ζωῆς σώματι πολεμίου δίκην ἐμβαλὼν· ὥσπερ γὰρ νενίκηκεν ἐν Ἀδάμ, οὕτω πέπτωκεν ἐν Χριστῷ. καὶ γοῦν ἀναβαίνουντι δι' ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς τὸν ἐν οὐρανοῖς πατέρα καὶ θεόν, ἵνα τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς βάσιμον ἀποφῇνη τὸν οὐρανόν, τὰς ἐπινικίους ὠιδὰς ἀνετίθει λέγων ὁ θε- 5 σπέσιος μελιιδός· ἀνέβη ὁ θεὸς ἐν ἀλαλαγμῷ, κύριος ἐν φωνῇ σάλπιγγος. Ps. 46, 6-9 ψάλατε τῷ θεῷ ἡμῶν, ψάλατε· ψάλατε τῷ βασιλεῖ ἡμῶν, ψάλατε. ψάλατε PG 40 συνετῶς· ἐβασίλευσεν ὁ θεὸς ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη. ἔφη δὲ πού καὶ ὁ μακάριος Παῦλος περὶ αὐτοῦ· ὁ καταβάς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβάς ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν, Eph. 4, 10 ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. 10

27 "Ὅτε τοίνυν καὶ θεὸς ἐστὶν ἀληθῶς καὶ βασιλεὺς κατὰ φύσιν, εἴρηται δὲ καὶ τῆς 1 Cor. 2, 8 δόξης κύριος ὁ ἐσταυρωμένος, πῶς ἂν ἐνδοιάσειέ τις θεοτόκον εἰπεῖν τὴν ἁγίαν παρθένον; προσκύνησον ὡς ἕνα, μὴ διελὼν εἰς δύο μετὰ τὴν ἔνωσιν· τότε γελάσει μάτην ὁ παράφρων Ἰουδαῖος· τότε κυριοκτόνος ἔσται κατὰ ἀλήθειαν, ἀλώσεται δὲ πεπλημμεληκῶς οὐκ εἰς ἕνα 14 τῶν καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν τῶν ὅλων σωτῆρα θεόν καὶ δὴ καὶ ἀκούσεται· οὐαὶ M III 617 ἔθνος ἀμαρτωλόν, λαὸς πλήρης ἀμαρτιῶν· σπέρμα πονηρόν, υἱοὶ ἄνομοι· Ies. 1, 4 ἐγκατελίπατε τὸν κύριον καὶ παρωργίσατε τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ. Ἑλλήνων δὲ παῖδες κατ' οὐδένα τρόπον τῇ Χριστιανῶν διαμωμήσονται πίστει· λελατρεύκαμεν γὰρ οὐκ ἀνθρώπῳ φιλῷ, μὴ γένοιτο, θεῷ δὲ μᾶλλον τῷ κατὰ φύσιν, οὐκ ἀγνοοῦντες αὐτοῦ τὴν δόξαν, κἄν εἰ γέγονε καθ' ἡμᾶς μεμενηκῶς ὅπερ ἦν, τουτέστι θεός. δι' αὐτοῦ τε 20 καὶ σὺν αὐτῷ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ ἡ δόξα σὺν ἁγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

2 = S 2 [7] A 10. Latīnæ uersiones habentur 1) Marii Mercatoris in Collectione Pa- latina 27; 2) in Collectione CT 2, unde deriuata est Collectio Veronensis 13 24

1 Τῷ εὐλαβεστάτῳ καὶ θεοσεβεστάτῳ συλλειτουργῷ Νεστορίῳ Κύριλλος ἐν κυρίῳ L III 314 χαίρειν. Ἄνδρες αἰδέσιμοι καὶ πίστεως ἄξιοι παραγεγόνασιν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, εἴτα μετέδο- M III 884 σαν ὡσανεὶ τῆς σῆς θεοσεβείας ἀγανακτοῦσης σφόδρα καὶ πάντα κινούσης κάλων εἰς τὸ PG 77, 40 [ep. 2]

VM, P [= hk], S, D [= mn], WRΛ^uΛ^c

1 καὶ om. P ἡμῶν D 2 δὴ om. VMPSW πρῶτον D ὁ θάνατος V 3 πολέ- μου P 3 τῷ ἀδὰμ V τῷ χῳ V 4 τοῖς οὐρανοῖς S 5 τῆς om. VS βάσιν D ἐνετίθει VMPW 7/8 ψάλατε συνετῶς om. V 8 πάντα om. V δήπου P ὁ om. SD μακάριος om. SDR 9 αὐτοῦ λέγων VMPW τῶν VMPSDWΛ^c πάντων τῶν R 11 τότε S ὅτι τέ VMW 15 τῶν ὅλων om. VMPW σῶν καὶ θῶ V καὶ² om. P 16 ἀμαρτωλῶν P 17 ἐγκατελίπατε D ἐγκατελείπατε R ἐγκατελίπετε VMP ἐγκατελείπετε SW 18 τὴν τῶν SD μωμήσονται D πίστιν SD 18/19 οὐ λελατρεύκαμεν γὰρ ἂνῳ P 19 οὐκ om. MW 21 θῶ πρὶ S θῶ τε καὶ πρὶ MW ἡ om. P τῷ ἁγίῳ καὶ ζωοποιῷ D αἰῶνας τῶν αἰώνων VMPWΛ^c αἰῶνας SDR

VM, P [= hk] SS₁, D [= mn], D₁ [= m₁n₁], AWRΛ^mΛ^uΛ^cΛ^u

β VMPSD ζ S₁D₁ inser. om. VMPS₁W κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας πρὸς νεστόριον S κυρίλλου [τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου D₁] ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας [ἐπ. ἀλ. om. D₁A] πρὸς νεστόριον ἡνίκα ἔμαθεν αὐ- τὸν κακῶς φρονεῖν DD₁A cf. Λ^u κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς νεστόριον εὐσπλαγχνίας καὶ ἀπολογίας μεστὴ ὡς αὐτοῦ νεστορίου ἐξ ἀρχῆς αἰτίου γενομένου σκανδάλου πᾶσι χριστιανοῖς τὸ [1. τῷ] μὴ ὁμολογεῖν αὐτὸν θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον ἀλλὰ χριστοτόκον ὡς τοῦ χριστοῦ μὴ ὄντος κατ' αὐτὸν θεοῦ ἀλλὰ μᾶλλον κοινοῦ ἀνθρώπου· παρακαλοῦντος δὲ χαρίσασθαι λέξιν τοῖς σκανδαλιζομένοις ἐπὶ τῇ αὐτοῦ ἐξηγήσει καὶ θεοτόκον ὀνομάσαι αὐτήν R 25/26 Τῷ — χαί- ρειν om. Λ^m 25 καὶ om. S θεοσεβεστάτῳ SS₁DD₁ΑΛ^u θεοφιλεστάτῳ VMPWR ἐπισκόπῳ συλλειτουργῷ V κύριλλος ἐπίσκοπος DD₁A 25/26 ἐν — χαίρειν om. Λ^u 25 χῳ P 26 εἴτα μετέδωσαν om. spat. rel. W εἴτα] οἵτινες M 27 καὶ τῆς D κάλων κινούσης VSS₁DD₁ πρὸς SS₁

λυπεῖν ἐμέ. βουλομένωι δέ μοι τῆς σῆς θεοσεβείας τὴν λύπην ἀναμαθεῖν ἔφασαν ὅτι
 ep. 1 τὴν πρὸς μοναστάς ἁγίους γενομένην ἐπιστολὴν περιφέρουσι τινὲς τῶν ἀπὸ τῆς Ἀλεξαν-
 2 δρείας καὶ ἡ τοῦ μίσους ἀφορμὴ καὶ τῆς ἀηδίας αὕτη γέγονεν. τεθαύμακα τοίνυν εἰ μὴ
 ἐκεῖνο μᾶλλον ἢ σὴ θεοσεβεία καθ' ἑαυτὴν ἐλογίσαστο· οὐ γὰρ πρότερον ἐμῆς γραφείσης
 ἐπιστολῆς ὁ ἐπὶ τῇ πίστει γέγονε θόρυβος, ἀλλ' ἡ εἰρημένων τινῶν παρὰ τῆς σῆς θεοσε- 5
 βείας ἢ καὶ μή. πλὴν χαρτίων ἢ γοῦν ἐξηγήσεων περιφερομένων, κάμνομεν ἡμεῖς ἐπα-
 PG 41 νορθοῦν ἐθέλοντες τοὺς διεστραμμένους. ἐγγὺς γὰρ γεγόνασι τινὲς τοῦ μὴ ἀνέχεσθαι
 λοιπὸν ὁμολογεῖν ὅτι θεὸς ἐστὶν ὁ Χριστός, ὄργανον δὲ μᾶλλον καὶ ἐργαλεῖον θεότητος καὶ
 ἄνθρωπος θεοφόρος καὶ τί γὰρ οὐχὶ τῶν τοιούτων ἐπέκεινα; ἦν οὖν ἄρα τὸ χαλεπαί-
 νειν ἡμῶν ἐφ' οἷς εἶρηκεν ἢ οὐκ εἶρηκεν ἡ σὴ θεοσεβεία· τοῖς γὰρ περιφερομένοις χαρ- 10
 τίοις οὐ σφόδρα πιστεύω. πῶς οὖν ἐνὶ σιωπῇσαι πίστει ἀδικουμένης καὶ τοσούτων
 διεστραμμένων; ἢ οὐ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ, οὐκ ἀπολογησόμεθα δὲ
 3 τῆς ἀκαίρου σιωπῆς ἔνεκα, καίτοι τεταγμένοι παρ' αὐτοῦ πρὸς τὸ λέγειν ἃ δεῖ; τί δὲ
 ποιήσω νῦν (δεῖ με γὰρ βουλευσασθαι μετὰ τῆς σῆς θεοσεβείας), μηνύοντος τοῦ εὐλαβέ-
 στάτου καὶ θεοσεβεστάτου τῆς Ῥωμαίων ἐπισκόπου Κελεστίνου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ θεο- 15
 σεβεστάτων ἐπισκόπων περὶ τῶν ἀπενεχθέντων οὐκ οἶδ' ὅπως ἐκεῖ χαρτίων, πότερόν ποτε
 τῆς σῆς θεοσεβείας ἢ μή; γράφουσι γὰρ ὡς πάνυ σκανδαλισθέντες. πῶς δὲ τοὺς ἀπὸ
 τῆς Ἀνατολῆς ἐκ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν ἐρχομένους θεραπεύσομεν καὶ τῶν χαρτίων καταγογγύ-
 M III 885 ζοντας; ἢ τάχα που νομίζει ἡ σὴ θεοσεβεία ὅτι μικρὸς ταῖς ἐκκλησίαις ἀνεφύη θόρυβος
 ἐκ τῶν τοιούτων ὁμιλιῶν; πάντες ἐσμέν ἐν ἀγῶσι καὶ πόνοις τοὺς ἕτερα φρονεῖν οὐκ οἶδ' 20
 ὅπως ἀναπεπεισμένους μεθιστάντες εἰς τὸ ἀληθές. ὅτε τοίνυν ἡ τὴν ἀνάγκην ἅπασιν τοῦ
 γογγύζειν ἐπενεγκοῦσα ἡ σὴ θεοσεβεία ἐστίν, πῶς αἰτιάται δικαίως; τί δέ μου καὶ μάτην
 καταβοᾷ καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπανορθοῖ τὸν ἑαυτῆς λόγον, ἵνα παύσῃ σκάνδαλον οἰκουμε-
 L III 315 νικόν; εἰ γὰρ καὶ παρερρῆ λόγος ὡς ἐπὶ λαοῦ τρέχων, ἀλλ' ἐπανορθοῦσθω ταῖς ἐπι-
 σκέψεσιν, καὶ λέξιν χαρίσασθαι τοῖς σκανδαλιζομένοις καταξίωσον, θεοτόκον ὀνομάζων τὴν 25
 ἁγίαν παρθένον, ἵνα θεραπεύσαντες τοὺς λελυπημένους καὶ ὀρθῇ παρὰ πᾶσιν δόξαν
 ἔχοντες ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμοψυχίᾳ τῶν λαῶν τὰς συνάξεις ἐπιτελῶμεν. ὅτι δὲ ὑπὲρ
 τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως πάντα ἔτοιμοι παθεῖν ἐσμέν καὶ δεσμωτηρίων εἰς πείραν ἐλθεῖν
 4 καὶ αὐτοῦ τοῦ θανάτου, μὴ ἀμφιβαλλέτω ἡ σὴ θεοσεβεία. ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὅτι καὶ πε-
 ριόντος ἔτι τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Ἀττικοῦ συντέθειταί μοι βιβλίον περὶ τῆς ἀγίας καὶ ὁμοουσίου 30

29—25, 3 loquitur de Dialogis ad Hermiam, quorum liber sextus est de incarnatione

VM, P [= hk], S S₁, D = mn], D₁ [= m₁m₁], AWRΛ^ωΛ^αΛ^υ

1 ἔφασαν SS₁A om. R μετέδωσαν R^ωε 2 τὴν om. D γεγεννημένην S₁D₁ γινομένην S
 τῆς om. PD 3 καὶ ἡ om. S₁ ἀδικίας SD 4 ἑαυτὴν VMPS₁D₁WR ἑαυτὸν SDA 5 θόρυβος]
 θρύλλος S₁ ἡ om. MPWR περὶ S 6 εἰ RΛ^αε χαρτίων τινῶν AR 7 θέλοντες V
 8 λοιπὸν om. D μᾶλλον δὲ Λ^ω 9 θεοφόρος ἀνὸς A τῶν τοιούτων VMPSS₁D₁WRΛ^ωε
 τούτων D₁A 10 ἡμᾶς R εἶρηκεν VSS₁DRΛ^ωε^ω ἡ εἶρηκεν MPD₁WΛ 11 σφόδρα] πάνυ τι R
 ἐνὶ VMPS₁D₁WARΛ^ωε^ω ἦν SDA^αε σιωπᾶν R 12 δὲ om. S₁ 13 καίτοι γε VS₁D εἰς SDD₁A
 δὲ καὶ S₁D₁ 14 γὰρ με VS₁D₁ γὰρ M μηνύοντι S 15 θεοφιλεστάτου VMPW^ω ρώμησ V
 ἐπισκόπου VMPWΛ^ωε^ω ἐκκλησίας ἐπισκόπου S₁DD₁AL^ω ἐπισκόπου ἐκκλησίας S ἐκκλησίας R 15/16 θεο-
 σεβεστάτων MPWRΛ^ωε^ω θεοφιλεστάτων VSS₁DD₁AL^ωε^ω 16 ἐκεῖ χαρτίων οὐκ οἶδ' ὅπως D ἐκεῖ om. S₁
 χάρτων V^ω πότερόν ποτε VSDAKΛ^ωε^ω πότερον S₁D₁ πρότερον MPWΛ^ωε^ω 17 σῆς εἰς R ἢ μὴ
 VSS₁DD₁ARΛ^ωε^ω om. MPWΛ^ωε^ω ἐκ R 18 ἀνατολικῆς P χάρτων V 18/19 καταγογγυζόν-
 των SΛ^αε 19 οὐ μικρὸς AR ἐνεφύη R 20 πάντες μὲν S πάντες γὰρ S₁ ἢ πάντες R
 21 ὅτι VMkW ἡ om. D πᾶσι A 22 ἐνεγκοῦσα S₁ εἰκαίωσ P τί δέ μου VMPWRL^ωε^ω
 πῶς δὲ μισεῖ SS₁DD₁AL^ωε^ω 23 καὶ ἡ S₁ ἑαυτοῦ SS₁ 24 παρρηρῆ VS₁ παρῆ R ὡς om. D
 ἀλλ' om. V 26 ὀρθῶς S πᾶσαν S 27 ἐν οἴν. R δὲ καὶ S περὶ R 28 πάντες SA
 ἐτοίωσ R ἐσμέν παθεῖν M 29 τοῦ om. S₁D₁R ἀμφιβαλλέτω VSS₁DD₁ corr. V δὲ om. R
 30 τοῦ τοῦ ἔτι S₁ ἐπὶ S om. R βιβλία MPW

τριάδος, ἐν ᾧ καὶ λόγος περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς, οἷς νῦν γέγραφα, συν-
 ωιδός, καὶ ὑπανέγνωμεν αὐτά καὶ ἐπισκόποις καὶ κλήρῳ καὶ τοῖς φιλακροάμοσι τῶν λαῶν,
 ἐκδédωκα δὲ τέως οὐδενί. εἰκὸς οὖν ἐκδοθέντος τοῦ λόγου πάλιν ἐγκαλεῖσθαι με ὅτι
 καὶ πρὸ τῆς χειροτονίας τῆς σῆς θεοσεβείας συντέθεικα τὸ λογίδιον.

= S 3 A 11. Latine extat in Collectione CT 3

5

Τῷ δεσπότῃ μου θεοφιλεστάτῳ καὶ ἀγιωτάτῳ συλλειτουργῷ Κυρίλλῳ Νεστόριος PG 77, 44
 ἐν κυρίῳ χαίρειν. Οὐδὲν ἐπικείας Χριστιανικῆς βιαίτερον. ὑπὸ ταύτης γοῦν νῦν [ep. 3]
 διὰ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου Λάμπωνος πρὸς τὸ παρὸν βεβιάσμεθα γράμμα, πολλὰ Loofs Nest.
 169 μὲν εἰπόντος ἡμῖν περὶ τῆς σῆς εὐλαβείας, πολλὰ δὲ ἀκούσαντος, τὸ δὲ τελευταῖον οὐκ
 ἐνδόντος ἡμῖν, ἕως τὸ παρ' ἡμῶν εἰσεπράξατο γράμμα. καὶ τῇ τοῦ ἀνδρὸς νενικήμεθα βίαι·¹⁰
 φόβον γάρ ὁμολογῶ κεκτηῖσθαι πολὺν περὶ πᾶσαν παντὸς ἀνδρὸς Χριστιανικὴν ἐπιείκειαν,
 ὡς ἐγκαθήμενον αὐτῇ τὸν θεὸν κεκτημένην. τὰ μὲν οὖν παρ' ἡμῶν, καίτοι πολλῶν παρὰ
 τῆς σῆς θεοσεβείας οὐ κατὰ ἀδελφικὴν ἀγάπην (δεῖ γάρ εἰπεῖν εὐφημότερον) γεγο-
 νότων, ἐν μακροθυμίᾳ τε καὶ γραμμάτων ἀγάπῃ προσρητικῇ· δείξει δὲ ἡ πείρα ποταπὸς
 ἡμῖν ὁ τῆς παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου Λάμπωνος βίας καρπός.¹⁵

Πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα ἐγὼ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ προσαγορεύομεν.

4 = S 11 A 12. Lecta est in concilio Chalcedonensi, cuius Gestorum lectiones non
 adfero nisi selectas. Latinæ uersiones habentur 1) Marii Mercatoris [Λ^m] in Collec-
 tione Palatina 26, ad quam proxime accedit uersio Gestorum Chalcedonensium
 antiqua [Λ^k]; hanc correxit Rusticus [Λ^r]; 2) in Collectione Quesneliana [Λ^q] 66 [uol. 20
 v 337—340]; 3) in Collectione CT 6, unde deriuata est uersio Collectionis Veronen-
 sis 14 [Λ^v] et Gestorum concilii quinti [Λ^{ns}]

Τῷ εὐλαβεστάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ συλλειτουργῷ Νεστορίῳ Κύριλλος ἐν κυρίῳ M III 888
 χαίρειν. Καταφλυαροῦσι μὲν, ὡς μανθάνω, τινὲς τῆς ἐμῆς ὑπολήψεως ἐπὶ τῆς σῆς PG 77, 44
 [ep. 4]

4 Flor. Cyr. 1 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον δευτέρας ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχὴ· Καταφλυαροῦσι μὲν, ὡς μαν-
 θάνω, τινὲς τῆς ἐμῆς ὑπολήψεως

Scripta est mense Mechir [d. 26 m. Ian. — d. 24 m. Febr.] 430, subscribitur in SD: Αὕτη ἡ πρώτη
 ἐπιστολὴ ἀνεγνώσθη ἐν τῇ ἐν ἐφέσω συνόδῳ ἀνελήφθη ἐν τοῖς ὑπομνήμασι καθὼς περιέχει

VM, P [= hk], SS₁, D [= mn], D₁ [= m₁n₁], AWRΛ^mΛ^rΛ^cΛ^a

1 ἐν — λόγος] καὶ MPW 1/2 συνωδὸς VARΛ^mτε συνωδὰ MPSS₁DD₁WΛ^a 2 ὑπανέγνω-
 μὲν MPSS₁W αὐτῷ SD καὶ² om. ARΛ^m κλήρῳ SS₁DD₁AR Λ^mτε^{cu} κληρικοῖς VMPW 3 οὐ-
 δέν MPW 4 θεοσεβείας om. R συντέθειται V λογάδιον M in fine add. ἔρρωσο ἐν
 κυρίῳ AR alia Λ^{mc}

3 VM, P [= hk], SD [= mn], AWR Λ^c

γ VPSD inscr. ἐπιστολὴ νεστορίου πρὸς κύριλλον τὸν ἀλεξανδρείας διὰ λάμπωνος πρεσβυτέρου
 καὶ μονάζοντος SD νεστορίου πρὸς κύριλλον A 6 ἀγιωτάτῳ δεσπότῃ μου M om. V τῷ θεοφιλε-
 στάτῳ A om. MR ἀγιωτάτῳ μου V om. M 7 ἐν — χαίρειν om. R βιαίτερον VMARΛ^c βεβαιότερον
 PSDW *suauius* Λ^r ὑπ αὐτῆς A οὖν V 9 δὲ καὶ ἀκούσαντος VPR δὲ om. V
 10 ἡμῖν R 11 χριστιανικῆς R 12 αὐτὸν R 14 τε om. S ποταμός Vm 16 οἱ] ἡ W

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARBEUW Δ^wΔ^mΔ^p [= Ven. 165], Δ^sΘ^pΘ^rΛ^mΛ^qΛ^rΛ^cΛ^aΛ^kΛ^rΛ^oΛ^s
 δ VP ἱα S ἱβ D inscr. om. VMPSDR κυρίλλου πρὸς νεστόριον A ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου
 κυρίλλου πρὸς νεστόριον W τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας πρὸς νεστόριον ἐπιστολὴ E
 τοῦ ἐν ἁγίοις κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς νεστόριον τὸν ἐν βεβήλοις B τοῦ
 αὐτοῦ ἐπιστολὴ δευτέρα πρὸς νεστόριον U ἀντίγραφον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου
 ἀλεξανδρείας ἐπισκόπου [ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας Δ^m] κυρίλλου πρὸς νεστόριον ἐπίσκοπον [ἐπ. om. Δ^m]
 μηνὶ μεχίρ ἰνδικτιώνος τρισκαίδεκάτης [ιγ' Δ^m] Δ^w [in prima actione], Δ^m ἡ [om. Θ^m] ἐπιστολὴ τοῦ
 μακαρίου κυρίλλου πρὸς νεστόριον Δ^w [in tertia actione], Θ^r ἀντίγραφον ἐπιστολῆς ἀποσταλείσης παρὰ
 κυρίλλου πρὸς νεστόριον Δ^s 23/24 Τῷ — χαίρειν om. EΔ^mps Λ^mqukms 23 εὐσεβεστάτῳ B
 θεοσεβεστάτῳ RBA^c om. A 23/24 ἐν — χαίρειν om. AR 24 μὲν om. VΔ^{ps}

Acta conciliorum oecumenicorum. I, 2.

- θεοσεβείας, καὶ τοῦτο συχνῶς, τὰς τῶν ἐν τέλει συνόδους καιροφυλακούντες μάλιστα, καὶ
 τάχα που καὶ τέρπειν οἰόμενοι τὴν σὴν ἀκοὴν καὶ ἀβουλήτους πέμπουσι φωνάς, ἡδίκημένοι
 L III 318 μὲν οὐδέν, ἐλεγχθέντες δέ, καὶ τοῦτο χρηστῶς, ὃ μὲν ὅτι τυφλοὺς ἡδίκηει καὶ πένητας, ὃ δὲ
 ὡς μητρὶ ξίφος ἐπανατείνας, ὃ δὲ θεραπαίνῃ συγκεκλοφῶς χρυσίον ἀλλότριον καὶ τοι-
 αῦτην ἐσχηκῶς αἰετὴν τὴν ὑπόληψιν, ἣν οὐκ ἂν εὖζαιτό τις συμβῆναι τισὶν καὶ τῶν λίαν 5
 ἐχθρῶν. πλὴν οὐ πολὺς τῶν τοιούτων ὁ λόγος ἐμοί, ἵνα μήτε ὑπὲρ τὸν δεσπότην καὶ
 διδάσκαλον μήτε μὴν ὑπὲρ τοὺς πατέρας τὸ τῆς ἐνούσης ἐμοὶ βραχύτητος ἐκτείνωμι
 μέτρον. οὐ γὰρ ἐνδέχεται τὰς τῶν φαύλων διαδρᾶναι σκαιότητας, ὡς ἂν ἔλοιτό τις διαβιοῦν.
 Rom. 3, 14 2 ἄλλ' ἐκείνοι μὲν ἀρᾶς καὶ πικρίας μεστὸν ἔχοντες τὸ στόμα τῷ πάντων ἀπολογῆσονται
 κριτῇ· τετράψομαι δὲ πάλιν ἐγὼ πρὸς τὸ ὅτι μάλιστα πρέπον ἐμαυτῷ καὶ ὑπομνήσω καὶ 10
 PG 45 νῦν ὡς ἀδελφὸν ἐν Χριστῷ τῆς διδασκαλίας τὸν λόγον καὶ τὸ ἐπὶ τῇ πίστει φρόνημα
 μετὰ πάσης ἀσφαλείας ποιείσθαι πρὸς τοὺς λαοὺς ἐννοεῖν τε ὅτι τὸ σκανδαλίσαι καὶ μόνον
 Mt. 18, 6 ἓνα τῶν μικρῶν τῶν πιστευόντων εἰς Χριστὸν ἀφόρητον ἔχει τὴν ἀγανάκτησιν. εἰ δὲ δὴ
 πληθὺς εἴη τοσαύτη τῶν λελυπημένων, πῶς οὐχ ἀπάσης εὐτεχνίας ἐν χρεῖαι καθεστήκαμεν πρὸς
 γε τὸ δεῖν ἐμφρόνως περιελεῖν τὰ σκάνδαλα καὶ τὸν ὑγιᾶ τῆς πίστεως κατευρύναι λόγον τοῖς 15
 ζητοῦσι τὸ ἀληθές; ἔσται δὲ τοῦτο καὶ μάλα ὀρθῶς, εἰ τοῖς τῶν ἀγίων πατέρων περιτυγχάνον-
 τες λόγοις περὶ πολλοῦ τε αὐτοὺς ποιείσθαι σπουδάζοιμεν καὶ δοκιμάζοντες ἑαυτοὺς εἰ ἐσμέν
 2 Cor. 13, 5 ἐν τῇ πίστει κατὰ τὸ γεγραμμένον, ταῖς ἐκείνων ὀρθαῖς καὶ ἀνεπιλήπτοις δόξαις τὰς ἐν
 ἡμῖν ἐννοίας εὖ μάλα συμπλάττομεν.
 3 Ἐφη τοίνυν ἡ ἀγία καὶ μεγάλη σύνοδος αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ πατρός κατὰ φύσιν 20
 γεννηθέντα υἱὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ θεὸν ἀληθινόν, τὸ φῶς τὸ ἐκ τοῦ φωτός,
 τὸν δι' οὗ τὰ πάντα πεποίηκεν ὁ πατήρ, κατελθεῖν σαρκωθῆναι ἐνανθρωπήσαι παθεῖν ἀνα-
 στῆναι τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἀνελθεῖν εἰς οὐρανοὺς. τούτοις καὶ ἡμᾶς ἐπεσθαι δεῖ καὶ τοῖς
 λόγοις καὶ τοῖς δόγμασιν, ἐννοοῦντας τί τὸ σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπήσαι δηλοῖ τὸν ἐκ
 θεοῦ λόγον. οὐ γὰρ φαμέν ὅτι ἡ τοῦ λόγου φύσις μεταποιηθεῖσα γέγονε σὰρξ, ἀλλ' 25
 οὐδὲ ὅτι εἰς ὅλον ἄνθρωπον μετεβλήθη τὸν ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος, ἐκείνο δὲ μᾶλλον ὅτι
 M III 889 σάρκα ἐψυχωμένην ψυχῇ λογικῇ ἐνώσας ὁ λόγος ἑαυτῷ καθ' ὑπόστασιν ἀφράστως τε
 καὶ ἀπερινοήτως γέγονεν ἄνθρωπος καὶ κεχημάτικεν υἱὸς ἀνθρώπου, οὐ κατὰ θέλησιν μόνην

20—23/24 ἀναστῆναι adfert Nestorius in ep. 5

25—p. 28, 18 Flor. R II 57 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς β' οὐ γάρ — ὁ λόγος

25—28 Flor. Cyr. 1 οὐ γάρ — ἄνθρωπος

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARBEUWΔ^wΔ^mΔ^p [= Ven. 165], Δ^sΘ^pΘ^rΛ^wΛⁱΛⁱΛ^cΛ^uΛ^kΛ^rΛⁿΛ^s
 1 συνεχῶς E καὶ om. AΛⁱuns 2 καὶ om. W πεπόμφασι SD 3 χρησίμωσ DAΛⁱuns
 δέ] δ' ἄλλος E 4 ὡς θεραπαίνῃ VMFA 5 εὖζαιτό P 6 ὁ λόγος τῶν τοιούτων SDE τῶν τοιού-
 των λόγος UΘ^r 6/7 διδάσκαλον καὶ δεσπότην SD 7 μοι VMP ἐκτείνωτο DΛ^mkr
 8 βιοῦν A 9 μεστὸν om. V post τὸ στόμα coll. B τὸ om. VMP 9/10 ἀπολογῆσονται τῷ τῶν πάν-
 των κριτῇ Λ 10 τρέφομαι P ὑπομνήσκω A 11 κῶ DAΛ^a θῶ VMPE τὸν τῆς διδασκαλίας M
 12 ἀκριβείας E δὲ A 12/13 ἓνα καὶ μόνον SD 13 δὴ om. PAWΔ^wΘ^r 14 ἦν R οὐχὶ
 πάσης E 14/15 πρὸς — δεῖν] καιρὸς δὲ τὸ αἰετὴν E 15 τε VΔ^m ὑγιᾶ SEΔ^mps κατευ-
 ρύναι VMPSDARBEUWΔ^mpΘ^rΛ^{uns} κατευρῆναι Δ^s κατευθῆναι Δ^wΘ^rΛ^cte insinuetur Λ^mkr 16 καὶ
 μάλα ὀρθῶς τοῦτο SD μᾶλλον P εἰ] αἰετὴν E 16/17 λόγοις περιτυγχάνοντες B 17 σπουδάζο-
 μεν VSD EUΘ^r καὶ om. EΛⁱ δοκιμάζομεν R εἰ om. S 18 ταῖς] καὶ ταῖς W ἀν-
 επιλήκτοις VM, h [corr. h^mg], RBEUΘ^r ἀνεπιπλάστοις Δ^{ps} 19 εὐνοίας SE συμπλάττομεν VΔ^mpsΘ^r
 συμπράττομεν E 20 θῶ VMPBEΔ^wmpΘ^rΛ^mqteks θῶ καὶ SDARUWΛ^{uns} 20/21 γεννηθέντα κατὰ
 φύσιν Δ^wΘ^r γεννηθέντα Λⁱ 21 τοῦ om. PAU 22 per quem et cum quo Λⁱ ἐστὶν κατελθεῖν S
 σαρκωθῆναι τε καὶ ἐνανθρωπήσαι V 23 τοὺς οὐρανοὺς EΔ^mpsΘ^r δὲ καὶ V om. R 23/24 τοῖς
 λόγοις ἐπεσθαι δεῖ U 23 δεῖν R 24 δηλοῖ om. B 24/25 τὸν τοῦ θῶ λόγον BΛ^mkr dei uerbum de
 deo Λ^m 25 μεταποιεῖσθαι S 26 οὐδ' ARE ὅτι om. VΘ^r flor. Cyr. flor. R ἄνθρωπον
 om. P 27 ἐμψυχωμένην VκDΔ^sΘ^r ὁ λόγος ἐνώσας S ἑαυτῷ ὁ λόγος flor. Cyr. 28 μόνον
 SnEΔ^mpsΛ^mkr flor. R

ἢ εὐδοκίαν, ἀλλ' οὐδὲ ὡς ἐν προσλήψει προσώπου μόνου, καὶ ὅτι διάφοροι μὲν αἱ πρὸς ἐνότητα τὴν ἀληθινὴν συνενεχθεῖσαι φύσεις, εἰς δὲ ἐξ ἀμφοῖν Χριστὸς καὶ υἱός, οὐχ ὡς τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς ἀνηρημένης διὰ τὴν ἔνωσησιν, ἀποτελεσασῶν δὲ μᾶλλον ἡμῖν τὸν ἕνα κύριον καὶ Χριστὸν καὶ υἱὸν θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος διὰ τῆς ἀφράστου καὶ ἀπορ-
 4 ρήτου πρὸς ἐνότητα συνδρομῆς. οὕτω τε λέγεται, καίτοι πρὸ αἰώνων ἔχων τὴν ὑπαρ-
 5 ξιν καὶ γεννηθεῖς ἐκ πατρός, ἵγεννηθῆναι καὶ κατὰ σάρκα ἐκ γυναικός, οὐχ ὡς τῆς θείας αὐτοῦ φύσεως ἀρχὴν τοῦ εἶναι λαβούσης ἐν τῇ ἀγίᾳ παρθένῳ οὔτε μὴν δεηθείσης ἀναγ- L III 319
 καίως δι' ἐαυτὴν δευτέρας γεννήσεως μετὰ τὴν ἐκ πατρός (ἔστιν γὰρ εἰκαλὸν τε ὁμοῦ καὶ ἀμα-
 θές τὸν ὑπάρχοντα πρὸ παντός αἰῶνος καὶ συναϊδίον τῷ πατρὶ δεῖσθαι λέγειν ἀρχῆς
 τῆς εἰς τὸ εἶναι δευτέρας), ἐπειδὴ δὲ δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐνώσας 10
 ἐαυτῷ καθ' ὑπόστασιν τὸ ἀνθρώπινον προῆλθεν ἐκ γυναικός, ταύτῃ τοι λέγεται γεννη-
 θῆναι σαρκικῶς. οὐ γὰρ πρῶτον ἄνθρωπος ἐγεννήθη κοινός ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου,
 εἶθ' οὕτως καταπεφοίτηκεν ἐπ' αὐτὸν ὁ λόγος, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς μήτρας ἐνωθείς ὑπομῖναι λέ-
 5 γεται γέννησιν σαρκικὴν, ὡς τῆς ἰδίας σαρκὸς τὴν γέννησιν οἰκειούμενος. οὕτω φαμέν αὐτὸν PG 48
 καὶ παθεῖν καὶ ἀναστῆναι, οὐχ ὡς τοῦ θεοῦ λόγου παθόντος εἰς ἰδίαν φύσιν ἢ πληγᾶς ἢ δια- 15
 τρήσεις ἢ λων ἢ γοῦν τὰ ἕτερα τῶν τραυμάτων (ἀπαθὲς γὰρ τὸ θεῖον, ὅτι καὶ ἀσώματον),
 ἐπειδὴ δὲ τὸ γεγονός αὐτοῦ ἴδιον σῶμα πέπονθεν ταῦτα, πάλιν αὐτός λέγεται παθεῖν ὑπὲρ
 ἡμῶν· ἦν γὰρ ὁ ἀπαθὴς ἐν τῷ πάσχοντι σώματι. κατὰ τὸν ἴσον δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τοῦ τε-
 θνάναι νοοῦμεν. ἀθάνατος μὲν γὰρ κατὰ φύσιν καὶ ἀφθαρτος καὶ ζωὴ καὶ ζωοποιός
 ἔστιν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος· ἐπειδὴ δὲ πάλιν τὸ ἴδιον αὐτοῦ σῶμα χάριτι θεοῦ, καθά φησιν ὁ Hebr. 2, 9
 Παῦλος, ὑπὲρ παντός ἐγεύσατο θανάτου, λέγεται παθεῖν αὐτὸς τὸν ὑπὲρ ἡμῶν θάνατον, 21
 οὐχ ὡς εἰς πείραν ἐλθὼν τοῦ θανάτου τὸ γε ἦκον εἰς τὴν αὐτοῦ φύσιν (ἀποπληξία γὰρ
 τοῦτο λέγειν ἢ φρονεῖν), ἀλλ' ὅτι, καθάπερ ἔφην ἀρτίως, ἡ σὰρξ αὐτοῦ ἐγεύσατο θανάτου.

1—5 διάφοροι μὲν — συνδρομῆς adfert Flavianus in ep. ad Leonem [ep. 26]

1—4 Flor. R II 6 καὶ ὅτι — ἀνθρωπότητος ἀληθοῦς

1—3 Flor. Cyr. 2 Theodoret. eran. 2, 167 = flor. Chalc. 12 καὶ ὅτι διάφοροι — ἔνωσησιν

1—4 Doctr. patr. 5, 5 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς· 'διάφοροι — υἱὸν καὶ κύριον'

2—5 Ephr. ap. Phot. bibl. 229 p. 263^a 26 ἐν... τῇ πρὸς τὸν Νεστόριον α' φησὶν ἐπιστολῇ· 'οὐχ ὡς
 — συνδρομῆς'

2. 3 Doctr. patr. p. 171, 1 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς· 'οὐχ ὡς — ἔνωσησιν'

8—10 Flor. Cyr. 3 ἔστι γὰρ — δευτέρας

12—p. 28, 3 Flor. Cyr. 4 οὐ γὰρ — ὁμολογήσομεν

14—19 Doctr. patr. 7, 23 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον α' ἐπιστολῆς· 'οὕτω φαμέν — νοοῦμεν'

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWBEUΔ^w Δ^m, Δ^p [= Ven. 165], Δ^cΘ^mΘ^rΛ^mΛ^qΛ^cΛ^uΛ^kΛ^rΛⁿΛ^s
 1 μόνον ΕΛ^{mkr} καὶ] ἀλλ' ΕΛ^{mqt} 2 ἀληθῆ B om. Λ^c συναχθεῖσαι VMPS, ex συνεχθεῖ-
 σαι corr. flor. R ἀυφοτέρων V 4 ἕνα — υἱὸν MSRBEUWΔ^{wmps} Θ^rΛ^{mqs}ukrns flor. RII 57 ἕνα υἱὸν
 καὶ Χριστὸν καὶ κύριον Λ^c Doctr. ἕνα κύριον καὶ υἱὸν καὶ Χριστὸν Θ^p Ephr. ἕνα κύριον ἰησοῦν χ^v καὶ
 υἱὸν [καὶ υἱὸν om. Flau. Flor. RII 6] P Flau. ἕνα κ^v ἰησοῦν καὶ χ^v καὶ υἱὸν DA κ^v ἕνα χ^v καὶ υἱὸν V
 ἐκ θεότητός W 4/5 ἀπορρήτου] ἀπερινοήτου B Flau. Λ^k [loco altero] 5 τε om. DARΛ^m 6 καὶ^a om.
 P δὲ καὶ E κατὰ σάρκα om. S 7 post φύσεως add. *in qua consubstantius uel coessentialis, id est*
homousius est patri Λ^{mkr}, sed adnotat Rusticus *non est in Graeco* λαχούσης SD δεηθείσης τῆς V
 8 ἐαυτῆς U 9 πρὸυπάρχοντα Flor. Cyr. λέγειν δεῖσθαι P 10 ἐπεὶ W διὰ om. W
 11 ἐαυτῷ ὁ λόγος WΔ^wΘ^r τὸ ἀνθρώπινον καθ' ὑπόστασιν D τὸ ἀνθρώπινον S τὸ] σῶμα
 Λ^m σῶμα καὶ Δ^p τοι om. W 13 ἐξ αὐτῆς τῆς μήτρας ΕΔ^mps Θ^r flor. R ἐκ τῆς μήτρας αὐτῆς B
 ἐνωθείς] γεννηθείς S 14 σαρκικὴν γέννησιν E σαρκικὴν D 15 καὶⁱ om. W 16 γοῦν om.
 WΔ^w 17 ἴδιον αὐτοῦ D αὐτῷ ἴδιον P ταύτῃ Δ^m ταύτῃ τοι BΔ^p 19 μὲν om. V
 ζῶν Flor. Cyr. 20 τοῦ] ἐκ V τὸ ἴδιον αὐτοῦ [αὐ R] πάλιν SDARBU χάριτι θεοῦ
 om. S 21 Παῦλος] ἀπόστολος P *apostolus Paulus* Λ^mk 20/21 ὑπὲρ — θανάτου καθά — ὁ παῦ-
 λος DA 21 αὐτὸν Flor. Cyr. om. flor. R τὸν om. R flor. R 22 ἐαυτοῦ Flor. Cyr. 23 ἡ σὰρξ
 ἢ SEUΔ^mps flor. R

οὕτω καὶ ἐγγεγεμένῃς αὐτοῦ τῆς σαρκός, πάλιν ἡ ἀνάστασις αὐτοῦ λέγεται, οὐχ ὡς πε-
σόντος εἰς φθοράν, μὴ γένοιτο, ἀλλ' ὅτι τὸ αὐτοῦ πάλιν ἐγγήγερται σῶμα.

- 6 Οὕτω Χριστὸν ἓνα καὶ κύριον ὁμολογήσομεν, οὐχ ὡς ἄνθρωπον συμπροσκυνούντες
τῷ λόγῳ, ἵνα μὴ τομῆς φαντασία παρεισκρίνηται διὰ τοῦ λέγειν τὸ *συν*, ἀλλ' ὡς ἓνα καὶ
τὸν αὐτὸν προσκυνούντες, ὅτι μὴ ἀλλότριον τοῦ λόγου τὸ σῶμα αὐτοῦ, μεθ' οὗ καὶ αὐτῷ 5
συνεδρεύει τῷ πατρί, οὐχ ὡς δύο πάλιν συνεδρευόντων υἱῶν, ἀλλ' ὡς ἑνὸς καθ' ἑνωσιν
μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός. ἔαν δὲ τὴν καθ' ὑπόστασιν ἑνωσιν ἢ ὡς ἀνέφικτον ἢ ὡς ἀκαλ-
λῇ παραιτώμεθα, ἐμπίπτομεν εἰς τὸ δύο λέγειν υἱοὺς· ἀνάγκη γὰρ πᾶσα διορίσαι καὶ εἰπεῖν
M III 892 τὸν μὲν ἄνθρωπον ἰδικῶς τῇ τοῦ υἱοῦ κλήσει τετιμημένον, ἰδικῶς δὲ πάλιν τὸν ἐκ θεοῦ
λόγον υἰότητος ὄνομά τε καὶ χρῆμα ἔχοντα φυσικῶς. οὐ διαιρετέον τοιγαροῦν εἰς υἱοὺς 10
7 δύο τὸν ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. ὀνήσει δὲ κατ' οὐδένα τρόπον τὸν ὀρθὸν τῆς
πίστεως λόγον εἰς τὸ οὕτως ἔχειν, κἂν εἰ προσώπων ἑνωσιν ἐπιφημίζωσι τινές. οὐ
Ioh. 1, 14 γὰρ εἴρηκεν ἡ γραφή ὅτι ὁ λόγος ἀνθρώπου πρόσωπον ἤγνωσεν ἑαυτῷ, ἀλλ' ὅτι γέγονε
σὰρξ. τὸ δὲ σάρκα γενέσθαι τὸν λόγον οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν εἰ μὴ ὅτι παραπλησίως ἡμῖν
Hebr. 2, 14 μετέσχευ αἵματος καὶ σαρκὸς ἰδιόν τε σῶμα τὸ ἡμῶν ἐποίησατο καὶ προήλθεν ἄνθρωπος 15
ἐκ γυναικός, οὐκ ἀποβεβληκῶς τὸ εἶναι θεός καὶ τὸ ἐκ θεοῦ γεννηθῆναι πατρός, ἀλλὰ καὶ
ἐν προσλήψει σαρκὸς μεμενηκῶς ὅπερ ἦν. τοῦτο πρεσβεῦει πανταχοῦ τῆς ἀκριβοῦς πίστεως
L III 322 ὁ λόγος· οὕτως εὐρήσομεν τοὺς ἀγίους πεφρονηκότας πατέρας· οὕτως τεθαρσῆκασιν θεοτό-
κον εἰπεῖν τὴν ἁγίαν παρθένον, οὐχ ὡς τῆς τοῦ λόγου φύσεως ἥτοι τῆς θεότητος αὐτοῦ τὴν
ἀρχὴν τοῦ εἶναι λαβούσης ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, ἀλλ' ὡς γεννηθέντος ἐξ αὐτῆς τοῦ ἁγίου 20
σώματος ψυχωθέντος λογικῶς, ὡς καὶ καθ' ὑπόστασιν ἑνωθεὶς ὁ λόγος γεγεννησθαι λέγεται
κατὰ σάρκα. ταῦτα καὶ νῦν ἐξ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ γράφω, παρακαλῶν ὡς ἀδελφὸν
PG 49 καὶ διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων ταῦτα μεθ' ἡμῶν
καὶ φρονεῖν καὶ διδάσκειν, ἵνα σώζῃται τῶν ἐκκλησιῶν ἡ εἰρήνη καὶ τῆς ὁμονοίας καὶ
ἀγάπης ὁ σύνδεσμος ἀρραγῆς διαμένοι τοῖς ἱερεῦσι τοῦ θεοῦ. 25

Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα. σὲ ἡ σὺν ἡμῖν ἐν Χριστῷ προσαγορεύει.

7. 8 Doctr. patr. 7, 13 ἐκ τῆς συνοδικῆς Κυρίλλου πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῆς· ἔαν δὲ — δύο υἱοὺς

11. 12 Doctr. patr. 27, 3 p. 194, 24 [ex Eulogio Alexandrino] ὀνήσει — τινές·

14—16 Flor. Cyr. 5 τὸ δὲ σάρκα — εἶναι θεός

18—21 Flor. Cyr. 6 οὕτως — λογικῶς

18 Doctr. patr. p. 172, 12 οὕτως — πατέρας·

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWBEUΔ^wΔ^m, ΔP [= Ven. 165 usque ad 25 πεφρονηκότας, inde a
26 = πατέρας Par. 415], Δ^sΘPΘ^rΛⁿΛ^qΛ^tΛ^cΛ^uΛ^kΛ^rΛⁿΛ^s

1 τῆς αὐτοῦ Flor. Cyr. τῆς VMPΛ^{mqick} 1/2 πεσόντος αὐτοῦ Fl. Cyr. 2 διαφθοράν Flor. Cyr.
flor. R πάλιν τὸ αὐτοῦ E 3 κ^w ἓνα M^p ὁμολογήσωμεν mRBEΔ^{mrs}Θ^r ὁμολογοῦμεν WΛ^{mqick}
Flor. R συμπροσκυνῆσθαι R 4 διὰ τὸ WΘ^r ἀλλ' ὡς] ἄλλω E 5 μὴ] μὴ δὲ ὡς U τὸ
σῶμα τοῦ λόγου D αὐτῷ MPSCORR REUΛ^{qcurms} αὐτὸ VSDA τὸ σῶμα αὐτὸς Θ^r αὐτὸς BWΔ^{wmps}Θ^rΛⁱ
flor. R om. Λ^{mk} 7 ἰδίας VMPsDBEUΛ^{uns} ἰδίας αὐτοῦ R om. AWΔ^{wmps}Θ^rΛ^{mqickr} flor. R
8 παραιτούμεθα VMDΘ^p Doctr. flor. R λέγειν δύο SΔ^{wmps} Doctr. flor. R 10/11 δύο υἱοὺς MARΘ^p
11 ὦνησε MP ὠφέλησε V δὲ — τρόπον] κατ' οὐδένα γὰρ τρόπον V δὲ κατ' οὐδὲν S 12 λόγον] τρόπον P
εἰ] ἢ S εἰς VMBEWΘ^r ἐπιζημιώσωσί D 13 ἢ om. V πρόσωπον ἀνθρώπου M αὐτῷ S
14 τὸν λόγον γενέσθαι P γεγενῆσθαι τὸν λόγον Flor. Cyr. εἰ μὴ] ἢ B 15 μετασχών E κεκοινωνή-
κεν S τε] δὲ DΔΔ^{mrs}Λ^{kr} δὲ τὸ flor. R τὸ RE 16 ἐκ γυναικός om. Λ^m γεγενῆσθαι VMPΘ^p
16/17 ἀλλ' ἐν E 18 εὐρήσωμεν RΔ^m πατέρας πεφρονηκότας P πεφρονηκότας Flor. Cyr.
τέ θαρσῆκασιν P τεθαρρήκασιν EWΔ^{wmps}Θ^r Flor. Cyr. τεθαρσῆκαμεν U 18/19 εἰπεῖν θεοτόκον SU 19 ἢ P
τῆς om. AR τὴν om. WΔ^{wmps}Θ^r 20 λαχούσης SRB ἀγίου αὐτοῦ Flor. Cyr. 21 ψυχω-
θέντος τέ DΛ^{tuns} ὡς] ὡς E καὶ om. RBΛ^m γεγενῆσθαι S γεννηθῆναι WΔ^{wmps}Θ^r
22 δὲ καὶ M ὡς ἐξ V γράφων παρακαλῶ WΔ^wΘ^r 23 διαμαρτύρομαι WΔ^wΘ^p τοῦ θ^u VME
θ^u P *dei* Λ^m *deo* Λ^{tuns} ἀγγέλων αὐτοῦ VMP 24 καὶⁱ om. AR 25 διαμένοι VMPDAB διαμείνη SREU
διαμείνη WΔ^{wms}Θ^r διαμείνει Δ^s τοῖς τοῦ θ^u ἱερεῦσι B 26 om. SDRBUWΔ^{wmps}Θ^rΛ^{mqickrs}
πρόσειπε δὲ Λ ἐρῶνθαί σε καὶ μνημονεύειν τοῦ κ^w σὺν αὐτοῖς καὶ οἱ σὺν ἡμῖν λίαν προσαγορεύουσιν A
σοὶ P κ^w VMP

5 = S 12 A 13. Latinae uersiones habentur 1) Marii Mercatoris in Collectione Palatina 25; 2) in Collectione CT 7, unde deriuatae sunt uersiones Collectionis Veronensis 15 et Gestorum concilii quinti

- 1 Τῷ εὐλαβεστάτῳ καὶ θεοσεβεστάτῳ συλλειτουργῷ Κυρίλλῳ Νεστόριος ἐν κυρίῳ PG 77, 49
χαίρειν. Τὰς μὲν καθ' ἡμῶν ὕβρεις τῶν θαυμαστῶν σου γραμμάτων ἀφήμι ὡς μακρο- [εἰρ. 5]
θυμίας ἀξίας ἱατρικῆς καὶ τῆς διὰ τῶν πραγμάτων αὐτῶν κατὰ καιρὸν πρὸς αὐτὰς ἀπο- Loofs Nest.
κρίσεως· ὁ δὲ γε σιωπῆς οὐκ ἀνέχεται, ὡς μέγαν φέρον, εἰ σιγηθεῖ, τὸν κίνδυνον, 7 173—180
τούτου, καθὼς ἂν οἶός τε ᾧ, οὐ πρὸς μακρολογίαν ἀποτεινόμενος, ποιήσασθαι πειράσομαι
τὴν διήγησιν σύντομον, τὸν τῆς σκοτεινῆς καὶ δυσπέπτου μακρηγορίας ναυτιασμόν φυλατ-
τόμενος. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν πανσόφων τῆς σῆς ἀγάπης φωνῶν, αὐτὰς αὐτολεξεῖ 10
παραθεῖς. τίνες τοίνυν αἱ τῆς θαυμαστῆς τῶν σῶν γραμμάτων διδασκαλίας φωναί;
Ἡ ἁγία φησὶν καὶ μεγάλη σύνοδος αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ πατὸς κατὰ φύσιν γεννηθέντα p. 26, 20—23
υἱὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ θεὸν ἀληθινόν, τὸ φῶς τὸ ἐκ φωτός, τὸν δι' οὗ τὰ
πάντα πεποίηκεν ὁ πατήρ, κατελθεῖν σαρκωθῆναι ἐνανθρωπήσαι παθεῖν ἀναστῆναι. 14
- 2 Ταῦτα τῆς σῆς θεοσεβείας τὰ ῥήματα καὶ γνωρίζεις ἴσως τὰ σά· ἄκουε δὲ καὶ τὰ παρ' ἡμῶν, M III 893
ἀδελφικὴν ὑπὲρ εὐσεβείας παραίνεσιν καὶ ἣν ὁ μέγας ἐκεῖνος Παῦλος τῷ φιλουμένῳ παρ'
αὐτοῦ Τιμοθέῳ διεμαρτύρατο· πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδαχῇ. 1 Tim. 4, 13.
τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου. τί δέ 16
μοι τὸ πρόσεχε βούλεται; ὅτι τὴν τῶν ἁγίων ἐκείνων ἐξ ἐπιπολῆς ἀναγνώσκων παρά-
δοσιν συγγνώμης ἀξίαν ἡγήσας ἄγνοιαν, παθητὸν αὐτοὺς εἰρηκέναι νομίσας τὸν τῷ 20
πατρὶ συναίδιον λόγον· ἔγκυπον δέ, εἰ δοκεῖ, τοῖς ῥητοῖς ἀκριβέστερον καὶ τὸν θεῖον
ἐκείνον τῶν πατέρων εὐρήσεις χορὸν οὐ τὴν ὁμοούσιον θεότητα παθητὴν εἰρηκότα οὐδὲ πρόσ- PG 52
φατον γεννητὴν τὴν τῷ πατρὶ συναίδιον οὐδὲ ἀναστᾶσαν τὴν τὸν λευμένον ναὸν ἀνα-
στήσασαν. κἄν μοι τὰς ἀκοὰς εἰς ἀδελφικὴν ἱατρίαν παράσχῃς, αὐτὰς σοι τὰς τῶν ἁγί-
ων πατέρων φωνὰς παραθέμενος τῆς κατ' ἐκείνων ἀπαλλάξω συκοφαντίας καὶ τῆς κατὰ 25
τῶν θείων γραφῶν δι' ἐκείνων.
- 3 Πιστεύω τοίνυν φασί, καὶ εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ L III 323
τὸν μονογενῆ. σκόπησον ὅπως τὸ κύριος καὶ Ἰησοῦς καὶ Χριστός καὶ μονογενής καὶ
υἱός πρότερον θέντες τὰ κοινὰ τῆς θεότητος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ὡς θεμελίους ὀνόματα

5 subscribitur in Collectione C: *scripta est mense Iunio indictione quarta decima* [430]

24—p. 30, 4 adferuntur ab Eutherio in Coll. Casinensi 291 [uol. 4 p. 216, 36—217, 2]

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWRΛ^mΛ^cΛ^u

ε̅ VP ιβ̅ S ιγ̅ D νεστορίου πρὸς κύριλλον inscr. A Ἰσον ἐπιστολῇς νεστορίου πρὸς τὸν
πάππαν κύριλλον ἦτις πᾶσιν ἀπῆρσεν ἐν τῇ ἁγία συνόδῳ inscr. D 4/5 Τῷ — χαίρειν om. Λ^m
4 εὐλαβεστάτῳ καὶ θεοσεβεστάτῳ ARL^u εὐλαβεστάτῳ [εὐσεβεστάτῳ S] καὶ θεοφιλεστάτῳ SDA^c εὐλα-
βεστάτῳ W δεσπότη μου τῷ [τῷ om. P] θεοφιλεστάτῳ καὶ [καὶ om. P] ἁγιωτάτῳ VMP 4/5 ἐν —
χαίρειν om. WRΛ^{uns} 5 θαυμασίῳ M 6 ἀξία WR πατρικῆς M γραμμάτων Λ^c
αὐτῶν om. R καιροῦς W 7 μέγα R φέρων P σιγηθῆναι S 8 τούτου VMPSDWR
τοῦτο Λ^c τοῦτο οὐκ ἀποκρύψομαι ἀλλὰ A καθ' ὅσον MW ἂν om. W οὐ VMPAWRL^c
om. SD σοῦ Λ^m 9 δυσπέπτου P 10 ἀγάπης] διδασκαλίας S 11 αἱ om. MWR σου τῶν
γραμματῶν V τῶν γραμμάτων σου M 12 θεοῦ πατρός VMPWRΛ^m θεοῦ καὶ πατρός SDA^c τοῦ
θεοῦ καὶ πατρός Λ 13 τοῦ φωτός MPS 15 δέ VDAWRΛ^c δὲ MPSΛ^m τὰ VMPA
τὴν D om. S ταῦτα WR 16 παῦλος ἐκεῖνος PS 17 διδαχῇ VMPSWR διδασκαλίᾳ DA 19 ἐπι-
στολῇς V 20 αὐτὸν SD 21 λόγον om. S τοῖς ῥητοῖς ἀκριβέστερον εἰ δοκεῖ DA 22 ὁμο-
ούσιον SDAWRΛ^m ὁμοούσιον τοῦ πατρός VMPΛ^c 22/23 εἰρηκότας οὐτε WR 23 γεννητὴν SDA^c
γέννησιν VMPWRΛ^c 25 πατέρων DAWRL^u ἐκείνων VMP om. S *illorum patrum* Λ^m 26 ἁγίων P
27 πιστεύω VMPWRΛ^c Euthérius πιστεύομεν SDAΛ^m τοίνυν φασί A τοίνυν SDA^c φασὶν Λ^m
Euth. φησὶν VMPWR καὶ SAWΛ^m Euth. om. VMPDRA^c 28 ὅτι SD καὶ ιθ̅ καὶ χσ̅ MSDAWRL^c
καὶ ιθ̅ χσ̅ PΛ^m ιθ̅ χσ̅ V *et Christus Euth.* 29 θέντα S

τότε τὴν τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ τῆς ἀναστάσεως καὶ τοῦ πάθους ἐποικοδομοῦσι παρά-
 δοσιν, ἵνα τῶν ὀνομάτων τῆς φύσεως ἑκατέρας κοινῶν τινων σημαντικῶν προκειμένων
 μήτε τὰ τῆς υἰότητος καὶ κυριότητος τέμνηται μήτε τὰ τῶν φύσεων ἐν τῷ τῆς υἰότητος
 4 μοναδικῶι συγχύσεως ἀφανισμῶι κινδυνεύῃ. τούτου γὰρ αὐτοῖς παιδευτῆς ὁ Παῦλος
 γεγένηται, ὃς τῆς ἐνανθρωπήσεως τῆς θείας τὴν μνήμην ποιούμενος καὶ μέλλων τὰ τοῦ 5
 πάθους ἐπάγειν, πρῶτον θεῖς τὸ Χριστός, τὸ κοινόν, ὡς μικρῶι πρότερον ἔφην, τῶν φύ-
 σεων ὄνομα, προσάγει τὸν λόγον ἀμφοτέραις πρεπῶδη ταῖς φύσεσιν. τί γὰρ φησιν;
 Phil. 2, 5. 6 τοῦτο φρονείσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑ-
 πάρχων οὐχ ἄρπαγμόν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ. ἀλλ', ἵνα μὴ τὰ καθ' ἑκα-
 στον λέγω, ὑπήκοος ἐγένετο μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. ἐπειδὴ γὰρ 10
 ἔμελλεν τοῦ θανάτου μεμνησθαι, ἵνα μὴ τὸν θεὸν λόγον ἐντεῦθεν τις παθητὸν ὑπολάβῃ,
 τίθησιν τὸ Χριστός, ὡς τῆς ἀπαθοῦς καὶ παθητῆς οὐσίας ἐν μοναδικῶι προσώπῳ προση-
 γορίαν σημαντικὴν, ὅπως καὶ ἀπαθὴς ὁ Χριστὸς καὶ παθητὸς ἀκινδύνως καλοῖτο, ἀπαθὴς
 μὲν θεότητι, παθητὸς δὲ τῇ τοῦ σώματος φύσει.
 5 Πολλὰ λέγειν περὶ τούτου δυνάμενος καὶ πρῶτόν γε τὸ μηδὲ γεννήσεως ἐπὶ τῆς 15
 οἰκονομίας, ἀλλ' ἐνανθρωπήσεως τοὺς ἀγίους ἐκείνους μνημονεῦσαι πατέρας, τὴν τῆς βρα-
 χυλογίας ἐν προοιμίῳ ὑπόσχεσιν χαλινούσαν τὸν λόγον αἰσθάνομαι καὶ πρὸς τὸ δεύτερον
 6 τῆς σῆς ἀγάπης κινούσαν κεφάλαιον, ἐν ᾧ τὴν μὲν τῶν φύσεων ἐπὶ τῶν διαίρεσιν κατὰ
 τὸν τῆς ἀνθρωπότητος καὶ θεότητος λόγον καὶ τὴν τούτων εἰς ἑνὸς προσώπου συνά-
 M III 896 φειαν καὶ τὸ τὸν θεὸν λόγον δευτέρας ἐκ γυναικὸς μὴ φάσκειν δεδεῆσθαι γεννήσεως καὶ 20
 τὸ πάθους ἄδεκτον ὁμολογεῖν τὴν θεότητα. ὀρθόδοξα γὰρ ὡς ἀληθῶς τὰ τοιαῦτα καὶ ταῖς
 τῶν αἱρέσεων πασῶν περὶ τὰς δεσποτικὰς φύσεις ἐναντία κακοδοξίαις. τὰ λοιπὰ δὲ εἰ
 μὲν τινα σοφίαν κεκρυμμένην ἐπῆγετο ταῖς τῶν ἀναγινωσκόντων ἀκοαῖς ἀκατάληπτον, τῆς
 σῆς ἐστὶν ἀκριβείας εἰδέναι· ἐμοὶ γοῦν τὰ πρῶτα καταστρέφειν ἐδόκει. τὸν γὰρ ἐν τοῖς πρῶ-
 PG 53 τοῖς ἀπαθὴ κηρυχθέντα καὶ δευτέρας γεννήσεως ἄδεκτον πάλιν παθητὸν καὶ νεόκτιστον οὐκ 25
 οἶδ' ὅπως εἰσῆγεν, ὡς τῶν κατὰ φύσιν τῷ θεῷ λόγῳ προσόντων τῇ τοῦ ναοῦ συναφείαι
 διεφθαρμένων ἢ μικροῦ τινος τοῖς ἀνθρώποις νομιζομένου τοῦ τὸν ἀναμάρτητον ναὸν καὶ
 τῆς θείας ἀχώριστον φύσεως τὴν ὑπὲρ ἁμαρτωλῶν γέννησιν τε καὶ τελευτὴν ὑπομεῖναι ἢ
 Ioh. 2, 19 πιστεῦεσθαι τῆς δεσποτικῆς οὐκ ὀφειλοῦσης φωνῆς πρὸς Ἰουδαίους βοώσης· λύσατε τὸν
 L III 326 ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν, οὐ· λύσατέ μου τὴν θεότητα 30
 καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερθήσεται.

Πάλιν πλατύνει κἀνταῦθα βουλούμενος, τῇ τῆς ἐπαγγελίας ἀναστέλλομαι μνήμῃ·
 7 ῥητέον δ' οὖν ὅμως βραχυλογίαι χρησάμενον. πανταχοῦ τῆς θείας γραφῆς, ἥνικα ἂν

VM, P [= hk], SD [= mn], AWR Λ^mΛ^tΛ^eΛⁿ

1 τότε om. VWR τῆς ἀναστάσεως καὶ τοῦ πάθους VMSWRΛ^{mcu} Euthler. τοῦ πάθους καὶ
 τῆς ἀναστάσεως PDAΛ^t 2 τῆς φύσεως ἑκατέρας DAA τῶν φύσεων ἑκατέρων VMP τῶν φύσεων
 ἑκατέρας SR ἑκατέρας τῶν φύσεων W προκειμένων σημαντικῶν S 3 θεότητος S καὶ
 κυριότητος om. V θεότητος P 4 μοναδικῶς SD κινδυνεύεται VMP τοῦτο R αὐτὸς
 VMP 5 ἐγένετο WR δς] ὁ MP τὴν om. S 6 κοινόν VMPSWRA κοινόν τῶν
 δύο DA εἶπον WR τῶν om. A 8 τοῦτο] τοῦ S 9 τὰ om. VMPA 11 παθη-
 τὸν τίς WR ὑπολάβοι SDA 13 καὶ² om. R (οὐ)κ ἀκινδύνως M καλοῖτο VMPAΛ^{mten}
 ἐκκαλοῖτο W ἐκαλεῖτο R νοοῖτο SD 14 θεότητος S 15 ἐπὶ WR πρότερον V μηδὲ
 DAWRΛ^{mtc} μὴ VMPSAⁿ 16 ἀλλὰ καὶ D ἐκείνους τοὺς ἀγίους A ἀπομνημονεῦσαι ἢ ἀπο-
 μνημονεύεται k 18 τὴν μὲν] καὶ τὴν V 19 postulatur ἔν πρόσωπον 20 καὶ τὸν τοῦ θεοῦ λόγου R
 μὴ om. S φάσκειν om. SD 21 τοῦ VMP ἀνεπίδεκτον VMP εἶναι ὁμολογεῖν A 22 λοιπὰ
 δὲ SDAWR δὲ λοιπὰ VMP 23/24 ἐστὶ τῆς σῆς ἀκριβείας WR δ' οὖν S 26 εἰσῆγαγεν R
 27 τοῖς om. P τοῦ VPA τὸ MSDWR 28 φύσει αὐτῶν WR γένεσιν M 29 οὐκ
 ὀφειλοῦσης φωνῆς SDA φωνῆς οὐκ ὀφειλοῦσης WR οὐκ ὀφειλομένης φωνῆς VMP 30 οὐ om. D
 31 ἐγερθήσομαι W 32 πλατύνεσθαι P συστέλλομαι PΛⁿ στέλλομαι M 33 δ' οὖν S γοῦν VM
 οὖν PWR δ' DA χρησαμένου P χρησάμενος M χρησάμενοι WR

Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ θεὸν καὶ ἄνθρωπον τὸν αὐτὸν οὐδὲ ἐπινοίαις οὐδὲ λογισμοῖς διυστάμενον, ἵνα μὴ τὰ ἐνωθέντα λογισμοῖς διαστήσαντες οἰκονομίαν σωτήριον ἀρνησώμεθα. PG 1369 εἰ γὰρ ἔνωσις θεοῦ καὶ ἀνθρώπου διὰ τῆς οἰκονομίας γνωρίζεται, ὁ τὴν ἔνωσιν διαστήσας τὴν οἰκονομίαν ἡρνήσατο. πιστεύσωμεν οὖν τῆς οἰκονομίας τοῖς θαύμασιν, ἵνα πιστευθεῖς ὁ Χριστὸς τοῖς ὁμολογοῦσι ταύτην τὴν χάριν βασιλείαν οὐρανῶν δωρήσεται, ἥς γένοιτο 5 πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν χάριτι τοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

74 = S 108 A 146

L III 983
M V 181

Ἀκακίου ἐπισκόπου Μελιτηνῆς ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν Ἐφέσῳ

Ὅρωντί μοι, ἀγαπητοί, τὸ παιδρὸν τοῦτο καὶ πνευματικὸν τῆς ἁγίας συνόδου συνέδριον χαίρειν τε ὁμοῦ ἐπέρχεται καὶ θαρρεῖν, χαίρειν μὲν ὅτι πάντων ἐλάχιστος ὢν ἐν τῷ 10 μεγίστῳ τούτῳ τῆς σοφίας πελάγει τὸ πενιχρὸν τοῦτο τοῦ λόγου σκάφος ἰθύνειν ἐπείγομαι, θαρρεῖν δὲ ὅτι τὰ τῆς ἐπαναστάσεως ταχέως θραυσθήσεται κύματα καὶ τῇ γαλήνῃ τῆς τοῦ κυρίου εἰρήνης πρὸς τὸ οἰκουμένικόν τῆς ἐκκλησίας ἐπιστρέψει συνέδριον. εἰ γὰρ δώδεκα ὄντες τοῦ κυρίου μαθηταί, ὅτε αὐτοῖς τὸ σκάφος ὑπὸ τῆς βίας τῶν ἀνέμων ἠλαύνετο, ὁμοῦ τῷ βοῆσαι πρὸς τὸν κύριον τοῦ χειμῶνος ἀπηλλάττοντο, πόσω 15 τοῦτο νῦν ἐλπίζειν ἡμῖν ἀναμφίβολον, ὅτε τοσοῦτοι τοῦ κυρίου μαθηταί ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνδραμόντες ταῖς οἰκείαις ἐκδυσωπήσουσι φωναῖς τὸν κύριον, ὅτε ὁ μέγας οὗτος πάρεστι καὶ σοφὸς κυβερνήτης οὔτε βίας ἀνέμων εὐλαβούμενος οὔτε Ζάλης ταραχάς, ἀλλὰ σὺν τέχνῃ πολλῇ τοὺς συνερέτας ἐπὶ τὸ πηδάλιον ἄγων καὶ τούτου συνεφάπτεσθαι πείθων Mc. 4, 38. 39 καὶ πολλῇ τῇ συμφωνίᾳ πρὸς τὸν δεσπότην βοῶν οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; 20 καὶ ταχέως τῇ παρ' αὐτοῦ φωνῇ πρὸς τὸν σάλον τῶν κυμάτων δυσωπῶν λέγει· σιῶπα πεφίμωσο. θαρρεῖν οὖν ἡμῖν καὶ εὐχαριστεῖν ἐπὶ τοῖς παροῦσιν ἀρμοδιώτατον, ὅπερ L III 986 ἡ δόξασα κατὰ τῆς ἀληθείας γεγενῆσθαι ἀντίπνοια τοὺς τῆς οἰκουμένης φωστήρας ἐπὶ τὸ 2 Cor. 2, 15 αὐτὸ συνδραμεῖν παρεσκεύασεν, ὧν ὁ μὲν βίος Χριστοῦ εὐωδία ἐστὶ τῷ θεῷ, ἡ δὲ διάνοια πρὸς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν τῆς ἀληθείας συνήπται ἐκφώνησιν. οὐ γὰρ ἄλλα μὲν 25 τοὺς προσερχομένους διδάσκομεν, ἄλλα δὲ περὶ τῶν διδασκομένων πιστεύομεν, ἀλλ' ἡμῖν εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ θεοῦ, θεὸς λόγος, ὁ αὐτὸς πρὸ μὲν πάντων τῶν αἰώνων ἐκ μόνου πατὴρ, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν ἐν τῇ τοῦ δούλου μορφῇ, ἄνω μόνος ἐκ μόνου, κάτω μόνος ἐκ μόνης, τὰ αὐτὰ ἀμφοτέρω * * θεικῶς, ἀνθρωπίνως δὲ τῷ ἡμετέρῳ σαρκὶ καὶ νηπιότητι τεχθῆναι, ὁ αὐτὸς ἀπαθὴς θεότητι, παθὼν δὲ ὑπὲρ 30 Phil. 2, 7 ἡμῶν ἐκουσίως σαρκί, οὐκ ἀκουσίως τὴν οἰκονομίαν δεξάμενος, ἀλλ' ἑαυτὸν κενώσας ἐκουσίως λαβὼν τὴν τοῦ δούλου μορφὴν. καὶ λαβὼν διὰ τί; ἵνα σε σύμμορφον τῆς οἰκείας

V, P [= hk], AWΛ'Λ'

1 λόγοις W 2 τὰ] τὸν W 3 ἔνωσις — οἰκονομίας] *unitione dei et hominis dispensatio* Λ ἀνῶν PW 4 τῆς οἰκονομίας Λ τῇ οἰκονομίᾳ VPA τὴν οἰκονομίαν W 5 τὴν χάριν ταύτην P 6 χάριτι — αἰῶνας [αἰῶνας τῶν αἰώνων Λ] ἀμήν AL om. VW χάριτι καὶ φιланθρωπία τοῦ κῡ καὶ θυ καὶ σωτήροσ ἡμῶν ιῡ χῡ μεθ' οὗ δόξα κράτος τιμὴ αἰνεσις καὶ μεγαλοπρέπεια τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ πᾶρι καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωαρχικῷ καὶ ζωοποιῷ πᾶνι τῇ ἁγίᾳ καὶ δημοουσίῳ καὶ ἀδιαιρέτῳ καὶ ἀχωρίστῳ τριάδι νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν P

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

οὗ V ἔε P ρδ' D 8 μελετήνησ W 10 θαρεῖν P 11 σοφίας VPAW φιλας SD τοῦτο om. SD 12 κύματα ταχέως θραυσθήσεται P 13 τῆς] τὸ τῆς W συνέδριον SD πέλαγος VPAW 15 ἐκυμαίνεται V τὸν om. VD 16 ἡμᾶς D ἀμφίβολον S 17 τὸν χῡ W 18 ὅτι SD 19 συνεργάτας VP τούτῳ VA 20 συμφωνεία P μέλλει SDW 22 ἐπεισιν ἐπὶ V 24 παρεσκεύασεν VPAW συνεκάλεσεν SD 26 ἡμῖν om. V 28 ἐσχάτου W δὲ om. S 29/30 τὰ αὐτὰ — τεχθῆναι om. W *spatio relicto* 29 τὰ αὐτὰ VPA τὰ SD *malim* ὁ αὐτὸς *lacunam posui, supplendo e. g.* τῷ μὲν γεγενῆσθαι ἐκ πατρός ὧν 30 τῷ A τῇ VPSD τεχθῆναι om. D 31/32 καὶ ἐκουσίως P

L III 327 δειλίας καὶ βοηθείας ἀγγελικῆς ἐνδεᾶ. καὶ σιωπῶ περιτομὴν καὶ θυσίαν καὶ ἰδρῶτας καὶ πείναν, ἃ τῇ σαρκὶ μὲν ὡς δι' ἡμᾶς συμβάντα προσκυνητὰ προσαπτόμενα, ἐπὶ δὲ τῆς θεότητος ταῦτα καὶ ψευδῆ λαμβανόμενα καὶ ἡμῖν ὡς συκοφάνταις δικαίας κατακρίσεως αἴτια.

- 8 Αὐταὶ τῶν ἀγίων πατέρων αἱ παραδόσεις· ταῦτα τῶν θείων γραφῶν τὰ παραγγέλματα· οὕτω τις καὶ τὰ τῆς φιλανθρωπίας τῆς θείας καὶ τὰ τῆς αὐθεντίας θεολογεῖ· ταῦτα Tim. 4, 15 μελέτα· ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σοῦ ἡ προκοπὴ φανερά ᾗ πᾶσιν, ὁ Παῦλος πρὸς πάντας φησίν. τῆς δὲ γε τῶν σκανδαλιζομένων φροντίδος καλῶς μὲν ποιεῖς ἀντεχόμενος καὶ χάρις τῇ τῶν θείων μεριμνητικῇ σου ψυχῇ καὶ τῶν παρ' ἡμῖν φροντιζούσῃ· γίνωσκε δὲ πεπλανημένον σαυτὸν ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου καθηρημένων, ὡς PG 57 τὰ Μανιχαίων φρονούντων, ἡ τῶν τῆς σῆς ἴσως διαθέσεως κληρικῶν. τὰ γὰρ τῆς ἐκκλησίας καθ' ἐκάστην προκόπτει καὶ τὰ τῶν λαῶν ἐν ἐπιδόσει διὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ χάριν Ies. 11, 9 τοσαύτη, ὡς τὰ τοῦ προφήτου τοὺς βλέποντας τὰ πλήθη βοᾷ· πλησθήσεται ἡ γῆ τοῦ γνῶναι τὸν κύριον ὡς ὕδωρ πολὺ κατακαλύψει θαλάσσας. τὰ τε τῶν βασιλέων ἐν ὑπερβαλλούσῃ χαρᾷ πεφωτισμένου τοῦ δόγματος, καὶ ἵνα συνελὼν ἐπιστείλῃ, ἐκείνην ἐπὶ ταῖς θεομάχοις ἀπάσαις αἰρέσεσιν καὶ τῇ τῆς ἐκκλησίας ὀρθοδοξίᾳ καθ' 2 Reg. 3, 1 ἐκάστην εὗροι τις ἂν παρ' ἡμῖν τὴν φωνὴν πληρουμένην· ὁ οἶκος Σαοὺλ ἐπορεύετο καὶ ἡσθένει καὶ ὁ οἶκος Δαυὶδ ἐπορεύετο καὶ ἐκραταιοῦτο.
- 9 Ταῦτα τὰ παρ' ἡμῶν ὡς ἀδελφῶν πρὸς ἀδελφὸν συμβουλευμάτα· εἰ δέ τις I Cor. 11, 16 φιλονεικεῖ, κεκράζεται καὶ δι' ἡμῶν πρὸς τὸν τοιοῦτον ὁ Παῦλος ἡμεῖς τοιαύτην 20 M III 1000 συνήθειαν οὐκ ἔχομεν οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ. πάσαν τὴν σὺν σοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφότητα ἐγὼ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πλείστα προσαγορεύομεν. ἐρρωμένος ὑπερευχόμενος ἡμῶν διατελοίης, δέσπντα τιμιώτατε καὶ θεοσεβέστατε.

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWRΛ^mΛ^cΛ^u

1 καὶ Λ τέ καὶ VMPSDWR ἐνδεᾶ SDAWR ἐπιδεᾶ VMP 2 πείνην R πείναν καὶ δίψαν V προσκυνητὰ MPSAWRA προσκυνητῶς V πρόσκειται D συναπτόμενα VMP προσάπτομεν WR 3 ταῦτα ψευδῆ καὶ WR 5 καὶ ταῦτα D τῶν — τὰ VPA τῶν — γραφῶν SWR τὰ τῶν — γραφῶν D 7 ἡ φανερά A παρὰ πᾶσιν A ἐν πᾶσιν WR 7/8 δ — πάντας SDAWRΛ καὶ πρὸς πάντας καθὰ ὁ παῦλος VMP 8 ποιῶ M 9 ἡμῶν S 10 δὲ μᾶλλον σαυτὸν πεπλανημένον S 10—11 ἐνταῦθα — κληρικῶν] τῆς σῆς διαθέσεως κληρικῶν περὶ τῶν ἐνταῦθα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου καθηρημένων ὡς τὰ μανιχαίων φρονούντων D 11 φρονούντων PSDAWRΛ^{teu} νοσοούντων VMΛ^m ἡ τῶν SDAWRΛ^{mc} ἡμῶν P ὡμῶν VM 11/12 τῆς ἐκκλησίας om. V 12 τὰ] κατὰ R 12/13 ἐπιδόσει — τοσαύτη [τοσαῦτα S] SDAWR ἐπιδόσει τοσαύτη — χάριν VMP 12 χῦ VMPSWRΛ^{mcu} θῦ DAΛ^c 13 τὰ' παρὰ V τοὺς om. VMP 14 τε VMPSWRΛ^{mc} δὲ DAΛ^{cu} 15 ὑπερβαλοῦση MSm πεφωτισμένων VMP 16 θεομάχοις SDAWRΛ om. VMP · 17 πληρουμένην τὴν φωνὴν S 19 τὰ A om. VMPSDWR ἀδελφῶ in ἀδελφοῦ corr. S ἀδελφούς D ἀδελφόν S 19/20 φιλονεικεῖ SDAWRΛ^{teu} δοκεῖ φιλονεικεῖν VMP 21 οὕτε A χῦ A 21—23 πάσαν — θεοσεβέστατε om. VMP *ipsi gloria in saecula saeculorum* Λ^m 22 ἐν χῶ AWRΛ^{teu} om. SD 22/23 ἐρρωμένος — θεοσεβέστατε om. S 23 καὶ ὑπερευχόμενος DA^u δέσποτα WΛ^{teu} δέσποτά μου R πάντα μοι DA

6 = S 13 A 23. Latinae versiones extant Dionysii exigui [uol. V p. 236—244; A¹, in anathematismis A¹ et A¹] et in Collectione TC 8 [A¹A²], unde deriuatae sunt eae quas habent Collectio Veronensis 17 [A¹] et Gesta Concilii quinti [A¹]

- 1 Τῷ εὐλαβεστάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ συλλειτουργῷ Νεστορίῳ Κύριλλος καὶ ἡ συν-
 ελθοῦσα σύνοδος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐκ τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως ἐν κυρίῳ χαίρειν. L III 395
 Τοῦ σωτῆρος ἡμῶν λέγοντος ἐναργῶς ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ οὐκ M III 1068
 ἐστίν μου ἄξιος καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμέ οὐκ ἐστίν μου ἄξιος, PG 77, 105
 τί πάθωμεν ἡμεῖς οἱ παρὰ τῆς σῆς εὐλαβείας ἀπαιτούμενοι τὸ ὑπεραγαπᾶν σε τοῦ πάν- [ep. 17]
 των ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ; τίς ἡμᾶς ἐν ἡμέραι κρίσεως ὀνῆσαι δυνήσεται ἢ ποῖαν Mt. 10, 37
 εὐρήσομεν τὴν ἀπολογία, σιωπὴν οὕτω τιμήσαντες τὴν μακρὰν ἐπὶ ταῖς παρὰ σοῦ γενο- M III 1069
 μέναις κατ' αὐτοῦ δυσφημίαις; καὶ εἰ μὲν σαυτὸν ἠδίκεις μόνον τὰ τοιαῦτα φρονῶν καὶ 8
 διδάσκων, ἥτις ἂν ἦν ἡ φροντίς· ἐπειδὴ δὲ πᾶσαν ἐσκανδάλισας ἐκκλησίαν καὶ ζύμην
 αἵρέσεως ἀήθους καὶ ξένης ἐμβέβληκας τοῖς λαοῖς καὶ οὐχὶ τοῖς ἐκείσε μόνοις, ἀλλὰ γὰρ
 καὶ τοῖς ἀπανταχοῦ (περιγένηται γὰρ τῶν σῶν ἐξηγήσεων τὰ βιβλία), ποῖος ἔτι ταῖς παρ'
 ἡμῶν σιωπαῖς ἀρκέσει λόγος ἢ πῶς οὐκ ἀνάγκη μνησθῆναι λέγοντος τοῦ Χριστοῦ μὴ 15
 νομίσῃτε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν, ἀλλὰ μάχαιραν. ἦλθον Mt. 10, 34-35
 γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς PG 108
 μητρὸς αὐτῆς; πίστεως γὰρ ἀδικουμένης, ἐρρέτω μὲν ὡς ἔωλος καὶ ἐπισφαλῆς ἡ
 πρὸς γονέας αἰδώς, ἡρεμείτω δὲ καὶ ὁ τῆς εἰς τέκνα καὶ ἀδελφοὺς φιλοστοργίας νόμος
 καὶ τοῦ ζῆν ἀμείνων ἔστω λοιπὸν τοῖς εὐσεβέσιν ὁ θάνατος, ἵνα κρείττονος ἀναστά- Hebr. 11, 35
 σεως τύχωσιν κατὰ τὸ γεγραμμένον. 21

- 2 Ἰδοὺ τοίνυν ὁμοῦ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τῇ κατὰ τὴν μεγάλην Ῥώμην συνειλεγμένην
 προεδρεύοντος τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν Κε-
 λεστίνου τοῦ ἐπισκόπου καὶ τρίτῳ σε τούτῳ διαμαρτυρόμεθα γράμματι, συμβουλευόντες
 ἀποσχέσθαι τῶν οὕτω σκαιῶν καὶ ἐξεστραμμένων δογμάτων ἃ καὶ φρονεῖς καὶ διδάσκεις, 25

Flor. Cyr. 7 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον τρίτης ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχὴ· Τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἐναρ-
 γῶς λέγοντος

VM, P [= hk], S, D [= mn] ARWHBUZΛ^ΔΛ^ΔΛ^ΔΛ^Δ

inscr. om. VMPU ἴσον ἐπιστολῆς κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας πρὸς νεστόριον περὶ τῆς
 ἀκοινωνησίας SD τοῦ αὐτοῦ πρὸς νεστόριον A ἐπιστολῇ κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας πρὸς νεστό-
 ριον T παραινετικὴ ὥστε εἰ μὲν πισθεῖν καὶ καθυπογράψειεν τοῖς τεταγμένοις ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἐκκλησια-
 στικοῖς κεφαλαίοις κοινωνικὸν ἐπίσκοπον αὐτὸν εἶναι· εἰ δὲ μή. ἔξον καὶ ἀκοινωνήτον τυγχάνειν αὐτὸν
 παρὰ τοῦ τῆς Ῥωμαίων ἐπισκόπου κελεστίνου R ἐπιστολῇ κυρίλλου πρὸς νεστόριον ἐπιφωνητικὴ τρίτη W
 ἐπιστολῇ κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας πρὸς νεστόριον τὸν αἰρετικόν H τοῦ ἐν ἁγίοις κυρίλλου
 ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐπιστολῇ πρὸς τὸν αὐτὸν δυσσεβῆ νεστόριον B τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἀρχι-
 επισκόπου ἀλεξανδρείας ἐπιστολῇ πρὸς νεστόριον ἐπίσκοπον κωνσταντινουπόλεως Z

ξ VP ιγ S ιδ D 4 καὶ θεοφιλεστάτῳ om. V θεοσεβεστάτῳ RW 5 ἐν Ἀλεξανδρείᾳ
 om. W ἐν κυρίῳ χαίρειν om. V 6 ἐναργῶς om. RW ὑπὲρ ἐμέ om. A 7 καὶ ὁ φιλῶν
 — ἄξιος om. PW 8 πάθομεν M πάθοιμεν P θεοσεβείας S ἀπειθούμενοι RW τοῦ RW
 ὑπεραγαπᾶν σε VMPΛ^Δτε^α ὑπεραγαπάσθαι SDARWHBUZ 9 Χριστοῦ om. RWΛ^α ποῖαν οὕτως DA
 10 τὴν om. VB σιωπῇ H τιμήσαντες] σιγήσαντες AR σιωπήσαντες W 10/11 γινόμεναις H
 11 βλασφημίαις κατ' αὐτοῦ P δυσφημίαις V τὰ om. HZ, corr. H καὶ VPSRWIHBUZΛ^Δτε^α ἢ DAΛ^Δ
 12 ἦν om. SDH ἡ om. P ἐπεὶ P 13 ἄχθους V om. M τέ καὶ RW om. M ξένην VMS
 μόνον VMPZ 14 γὰρ om. V καὶ ποῖος RW 14/15 τῶν παρ' ἡμῖν VMP 15 σιωπῆς
 VMPS μεμνήσθαι VMP τοῦ χυ λέγοντος VMP τοῦ χυ RW 15/16 μὴ — ὅτι· οὐκ A
 16 εἰρήνην ἦλθον βαλεῖν SD τῆς γῆς Z ἀλλὰ VSAHL^Δ οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ
 MPDRWHBUZΛ^Δτε^α 18 ὡς ἔωλος] ἔλεος H ἔωλον καὶ ἐπισφαλές S 19 ὁ om. RW
 20 ἔσται DA 20/21 τύχωσιν ἀναστάσεως B 22 ὁμοῦ PARWHUZ ὁμοῦ M ἅμα VSDDB 23 ὁσι-
 τάτου καὶ om. DA καὶ θεοσεβεστάτου om. Z θεοφιλεστάτου RW 24 σοι SD τοῦτο VHI
 om. V διαμαρτυρόμεθα M 25 ἀποσχέσθαι μὲν VP οὕτως εἰκαίων U οὕτως κενῶν HΛ^Δ
 διεστραμμένων VH σου δογμάτων DA

Acta conciliorum oecumenicorum, I, 2.

ἀνθελέσθαι δὲ τὴν ὀρθὴν πίστιν τὴν ταῖς ἐκκλησίαις παραδοθεῖσαν ἐξ ἀρχῆς διὰ τῶν ἁγίων
 Lc. 1, 2 ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν, οἱ καὶ αὐτόπται καὶ ὑπηρεταί τοῦ λόγου γεγονόσιν. καὶ
 ep. 10 εἰ μὴ τοῦτο δράσειεν ἢ σὴ εὐλάβεια κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν προθεσμίαν ἐν τοῖς γράμμασι
 L III 318 τοῦ μνημονευθέντος ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν τῆς
 Ῥωμαίων Κελεστίνου, γίνωσκε σαυτὸν οὐδένα κληρὸν ἔχοντα μεθ' ἡμῶν οὐδὲ τόπον ἢ
 λόγον ἐν τοῖς ἱερεῦσιν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπισκόποις. οὐ γὰρ ἐνδέχεται περιδεῖν ἡμᾶς ἐκκλη-
 σίας οὕτω τεθορυβημένας καὶ σκανδαλισθέντας λαοὺς καὶ πίστιν ὀρθὴν ἀθετουμένην καὶ
 διασπώμενα παρὰ σοῦ τὰ ποίμνια τοῦ σώζειν ὀφείλοντος, εἴπερ ἦσθα καθ' ἡμᾶς ὀρθῆς
 δόξης ἐραστὴς τὴν τῶν ἁγίων πατέρων ἰχνηλατῶν εὐσέβειαν. ἅπασι δὲ τοῖς παρὰ τῆς
 σῆς εὐλαβείας κεχωρισμένοις διὰ τὴν πίστιν ἢ καθαιρεθεῖσι λαικοῖς τε καὶ κληρικοῖς κοι-
 νωνικοὶ πάντες ἐσμέν. οὐ γὰρ ἐστὶ δίκαιον τοὺς ὀρθὰ φρονεῖν ἐγνωκότας σαῖς ἀδικεί-
 σθαι ψήφοις, ὅτι σοὶ καλῶς ποιοῦντες ἀντειρήκασιν. τοῦτο γὰρ αὐτὸ καταμεμήνυκας
 ep. 3, 2 ἐν τῇ ἐπιστολῇ τῇ γραφείσῃ παρὰ σοῦ πρὸς τὸν τῆς μεγάλης Ῥώμης ἀγιώτατον καὶ
 M III 1072 συνεπίσκοπον ἡμῶν Κελεστίνον. οὐκ ἀρκέσει δὲ τῇ σῇ εὐλαβείᾳ τὸ συνομολογήσαι
 μόνον τὸ τῆς πίστεως σύμβολον τὸ ἐκτεθὲν κατὰ καιροὺς ἐν ἀγίῳ πνεύματι παρὰ τῆς
 ἁγίας καὶ μεγάλης συνόδου τῆς κατὰ καιροὺς συναχθείσης ἐν τῇ Νικαέῳ (γενόηκας γὰρ
 καὶ ἡρμήνευσας οὐκ ὀρθῶς αὐτό, διεστραμμένως δὲ μᾶλλον, κἂν ὁμολογήσῃ τῇ φωνῇ τὴν
 λέξιν), ἀλλὰ γὰρ ἀκόλουθον ἐγγράφως καὶ ἐνωμότως ὁμολογήσαι ὅτι καὶ ἀναθεματίζεις μὲν
 τὰ σαυτοῦ μιὰ καὶ βέβηλα δόγματα, φρονήσεις δὲ καὶ διδάξεις ἃ καὶ ἡμεῖς ἅπαντες οἱ τε
 κατὰ τὴν Ἑσπέραν καὶ τὴν Ἑώϊαν ἐπίσκοποι καὶ διδάσκαλοι καὶ λαὸν ἡγούμενοι. συνέθετο
 δὲ καὶ ἡ κατὰ τὴν Ῥώμην ἁγία σύνοδος καὶ ἡμεῖς ἅπαντες ὡς ὀρθῶς ἐχούσαις καὶ ἀνεπιλή-
 PG 169 τως ταῖς γραφείσαις ἐπιστολαῖς πρὸς τὴν σὴν εὐλάβειαν παρὰ τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλη-
 σίας. ὑπετάξαμεν δὲ τούτοις ἡμῶν τοῖς γράμμασιν ἃ σε δεῖ φρονεῖν καὶ διδάσκειν
 καὶ ὧν ἀπέχεσθαι προσήκει. αὕτη γὰρ τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἡ
 πίστις, ἣ συναινοῦσιν ἅπαντες οἱ τε κατὰ τὴν Ἑσπέραν καὶ τὴν Ἑώϊαν ὀρθόδοξοι ἐπίσκοποι. 25

V, P [= hk], S, D [= mn], ARWHBUZΛ^dΛ^cΛ^aΛ^o

1 ἀνελέσθαι P 2 γεγονάσι τοῦ λόγου S καὶ] ἢ RWHΛ^cουα, corr. H 3 θεοσεβεία S
 θεοσεβεία καὶ εὐλάβεια Z 4 μνημονευθέντος om. D 4/5 ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου [καὶ θ.
 om. SΛ^c] — τῆς Ῥωμαίων [τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας B] κελεστίνου SRBUZΛ^cουα ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστά-
 του ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν ἐπισκόπου τῆς Ῥωμαίων [τοῦ τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἐπισκόπου V]
 κελεστίνου VMP ὁσιωτάτου — ἐπισκόπου κελεστίνου τοῦ συλλειτουργοῦ ἡμῶν DA ὁσιωτάτου — ἐπισκόπου καὶ
 συνύπουργοῦ ἡμῶν κελεστίνου H ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Ῥωμαίων καὶ θεοφιλεστάτου συλλειτουργοῦ
 ἡμῶν κελεστίνου W 5 μηδένα SDHUZ οὐτε Z 6 οὐδὲ VRW παριδεῖν Z 7 οὕτω om. DA
 καὶ¹] ἢ Λ 8 διασπώμενα — σοῦ] διασπώμεναι ταρασσουσι H τὰ om. Z 8/9 ὀρθῆς --
 ἐραστῆς om. S 9 πατέρων om. RW 10 εὐλαβείας] εὐσεβείας S 10/11 κεχωρισμένοις --
 ἢ ἢ καὶ RH] — λαικοῖς — κληρικοῖς [κληρικοῖς τε καὶ λαικοῖς RUΛ^o] κοινωνικοὶ [κοινωνοὶ H] — ἐσμέν
 VMPSRHBUZΛ^cουα κεχωρισμένοις διὰ τὴν πίστιν κοινωνικοὶ — ἐσμέν W κεχωρισμένοις [κεχωρισμένοις
 κοινωνοῦμεν ἡμεῖς D] ἢ καθαιρεθεῖσι κληρικοῖς διὰ τὴν πίστιν ἢ λαικοῖς κοινωνικοὶ πάντες ἡμεῖς ἐσμέν
 DA 12 σοὶ] οἱ VM om. PS φρονούντες DA 13 τῇ γραφείσῃ ἐπιστολῇ V ἀγιώτατον
 τῆς μεγάλης Ῥώμης P τῆς μεγάλης] μέγαν Z καὶ VPDHBUZΛ^d om. MSARWΛ^cουα 14 ἐπί-
 σκοπον S τό] τοῦ D 15 σύμβουλον R καιρὸν P 16 ἁγίας καὶ μεγάλης SDAHBUZΛ^cουα
 μεγάλης καὶ ἁγίας RW μεγάλης VMP τῆς om. S κατὰ καιροῦς om. W συνηγμένης S νικαέων
 πόλει BΛ^o 17 ἐρμήνευσας H ἡρμήνευκας DABUZ ἐρμήνευκας S διεστραμμένα M 18 καὶ ἐνωμότως
 κατενόμοτον H ὁμολογήσαι σε H ἀναθεματίσεις W ἀναθεματήσεις R 19 αὐρία H
 καὶ βέβηλα om. H βδελυρά RW *abominanda* Λ^o πάντες VMPDH τε om. VMP 20 τὴν¹
 om. RWH 21 μεγάλην Ῥώμην B Ῥωμαίων AZ ἁγία om. VMPB ὡς om. RΛ^cουα 21/22 ἀν-
 επιλήκτως R 22 ταῖς ἐπιστολαῖς ταῖς γραφείσαις [πεμφθείσαις W] RW 23 ἃ σε Λ^cουα ἃ τε
 VMSDARWHBUZ ἃ γε P 24 ἀποσχέσθαι SDUZ 24/25 ἢ τῆς — ἐκκλησίας πίστις H 24 καὶ
 ἀποστολικῆς om. A 25 τὴν² om. RW ὀρθόδοξοι om. RW Λ^o

8 Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀορατῶν ποιητὴν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο 5 τὰ τε ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα καὶ σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα.

Τοὺς δὲ λέγοντας ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν· καὶ ἔτιν γεννηθῆναι οὐκ ἦν· καὶ ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἐτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι ἢ τρεπτόν ἢ ἀλλοιωτόν 10 τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τοὺτους ἀναθεματίζει ἡ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία.

Ἐπόμενοι δὲ πανταχῇ ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων ὁμολογίαις αἷς πεποιήνται λαλοῦντος ἐν αὐτοῖς τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἐννοιῶν ἰχνηλατοῦντες τὸν σκοπὸν καὶ βασιλικὴν L III 399 ὥσπερ ἐρχόμενοι τρίβον φαμέν ὅτι αὐτὸς ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος ὁ ἐξ αὐτῆς γεννηθεὶς τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς, ὁ ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ θεὸς ἀληθινός, τὸ φῶς τὸ ἐκ τοῦ φωτός, ὁ δι' οὗ τὰ 15 πάντα ἐγένετο τὰ τε ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ, τῆς ἡμετέρας ἕνεκα σωτηρίας κατελθὼν καὶ καθεὶς ἑαυτὸν εἰς κένωσιν ἐσαρκώθη τε καὶ ἐνανθρώπησε, τουτέστι σάρκα λαβὼν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου καὶ ἰδίαν αὐτὴν ποιησάμενος ἐκ μήτρας τὴν καθ' ἡμᾶς ὑπέμεινε γέννησιν καὶ προήλθεν ἄνθρωπος ἐκ γυναικός, οὐχ ὅπερ ἦν, ἀποβεβληκώς, ἀλλ' εἰ καὶ γέγονεν ἐν προσλήψει σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ οὕτω μεμενηκώς ὅπερ ἦν, θεὸς δηλονότι φύσει 20 τε καὶ ἀληθείᾳ. οὐτε δὲ τὴν σάρκα φαμέν εἰς θεότητος τραπήναι φύσιν οὐτε μὴν εἰς M IIII 1073 φύσιν σαρκὸς τὴν ἀπόρρητον τοῦ θεοῦ λόγου παρενεχθῆναι φύσιν. ἄτρεπτος γὰρ ἐστὶν καὶ ἀναλλοίωτος παντελῶς ὁ αὐτὸς αἰεὶ μένων κατὰ τὰς γραφάς, ὁρῶμενος δὲ καὶ βρέφος καὶ Ματ. 3, 6 ἐν σπαργάνοις ὡς ἔτι καὶ ἐν κόλπῳ τῆς τεκούσης παρθένου πᾶσαν ἐπλήρου τὴν κτίσιν ὡς θεὸς καὶ συνέδρος ἦν τῷ γεγεννηκότῳ· τὸ γὰρ θεῖον ἄποσόν τέ ἐστιν καὶ ἀμέγεθες καὶ 25 4 περιορισμῶν οὐκ ἀνέχεται. ἠνώσθαι γε μὴν σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν ὁμολογοῦντες τὸν λόγον, ἕνα προσκυνούμεν υἱὸν καὶ κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, οὐτε ἀνὰ μέρος τιθέντες καὶ διορίζοντες

19—23 Flor. Cyrill. 7 ἀλλ' εἰ — παντελῶς

21—23 Doctr. patr. 24 p. 170, 15 οὐτε δέ — γραφάς

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWHBUZ Λ^dΛⁱΛ^cΛ^uΛ^o

1 πιστεύομεν τὸ ἅγιον μάθημα S τε om. P 2/3 γεννηθέντα — μονογενῇ] τὸν μονογενῆ
γεννηθέντα ἐκ τοῦ πρῶ SD τοῦ πατρὸς — πατρὸς] τῆς οὐσίας τοῦ πρῶ μονογενῆ A 4 ποιη-
θέντα] ποιηθέντα δι' οὗ ἐποίησε τοὺς αἰῶνας DA 5 τε om. S τῷ om. Z ἐπὶ τῆς γῆς RW
6 καὶ σαρκωθέντα om. A καὶ² om. SDAZ καὶ³ om. A 7 ἡμέρα κατὰ τὰς γραφάς Z τοὺς
om. SRWH οὐρανόν S 8 τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον DA 9 ἐξ om. A 10 ἡ] καὶ V 11 ἁγία
καθολικὴ R ἁγία τοῦ (ὑ καθολικὴ W ἁγία S ἐκκλησία ἀμήν H 12 πανταχοῦ VA πατέρων
om. RW *marlyrum* Λ^d αἷς DARWBUZΛ^dαἷ VMPS 13 τὸν om. V 14 ἐχόμενοι R
αὐτὸς om. VMP λόγος τοῦ θῦ W ὁ om. DA 14/15 τῆς οὐσίας γεννηθεὶς P 15 καὶ ὁ S
τοῦ om. VPDA 16 ἐγένοντο Z τε om. SBZ ἐπὶ τῆς γῆς DAB 17 λαβὼν τὴν A
19 ἀποβαλὼν Z 20 ἐν om. SDAU Flor. Cyr. πρόσληψις Flor. Cyr. μεμένηκεν Z 21 τε
om. VSD δὴ PΛ^d om. A φύσιν τραπήναι RW 21, 22 οὐτε μὴν — παρενεχθῆναι φύσιν
om. B σαρκὸς εἰς φύσιν V εἰς σαρκὸς Doctr. 22 ἄρρητον Flor. Cyr. τοῦ om. VMP με-
τενεχθῆναι SD παραχθῆναι V ἄτρεπτος S μὲν γὰρ Flor. Cyr. 23 παντελῶς om. BΛ^d Doctr.
ὁ — αἰεὶ μένων SRWΛ^dαἷς Doctr. ὁ — αἰεὶ μένων VMZ θαυμαστός αἰεὶ μένων H ὁ — αἰεὶ διαμένων B ὁ — μέν
αἰεὶ ὡν P μένων ὁ αὐτὸς αἰεὶ DA 23/24 ὁρῶμενος — ἔτι] μένων δὲ ἔτι ἐν σπαργάνοις καὶ βρέφος
ὁρῶμενος P 23 καὶ² om. V 24 ἐν σπαργάνοις] ἐσπαργανωμένος RWH ὡν] μένων V
κόλπῳ MPSRWHL^cαἷς κόλποις VDABZΛ^d 25 γὰρ] θεῖον H ἀποσόν τέ ἐστιν] ἀπειρόν ἐστι
καὶ ἀποσόν Z 26 περιορισμῶν VSABZΛ^d περιορισμόν MPDHUΛ^cαἷς ὁρισμῶν RW γε μὴν! μέν H
λόγον om. B 27 καὶ¹ om. D ὁρίζοντες W

- PG 112 ἄνθρωπον καὶ θεὸν ὡς συνημμένους ἀλλήλοις τῇ τῆς ἀξίας καὶ αὐθεντίας ἐνότητι (κενοφω-
νία γὰρ τοῦτο καὶ ἕτερον οὐδέν) οὔτε μὴν Χριστὸν ἰδικῶς ὀνομάζοντες τὸν ἐκ θεοῦ λόγον
καὶ ὁμοίως ἰδικῶς Χριστὸν ἕτερον τὸν ἐκ γυναικός, ἀλλ' ἓνα μόνον εἰδότες Χριστὸν τὸν ἐκ
θεοῦ πατὴρς λόγον μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός. τότε γὰρ ἀνθρωπίνως κέχρισται μεθ' ἡμῶν,
Ioh. 3, 34 καίτοι τοῖς ἀξίοις τοῦ λαβεῖν τὸ πνεῦμα διδοὺς αὐτὸς καὶ οὐκ ἐκ μέτρου, καθά φησιν ὁ
μακάριος εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης. ἀλλ' οὐδὲ ἐκείνο φαμέν ὅτι κατώικηκεν ὁ ἐκ θεοῦ
λόγος ὡς ἐν ἀνθρώπῳ κοινῶι τῷ ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου γεγεννημένῳ, ἵνα μὴ θεοφόρος
Ioh. 1, 14 ἄνθρωπος νοοῖτο Χριστός. εἰ γὰρ καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν ὁ λόγος, εἴρηται δὲ καὶ
Col. 2, 9 ἐν Χριστῷ κατοικήσαι πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, ἀλλ' οὖν ἐννο-
οῦμεν ὅτι γενόμενος σὰρξ, οὐχ ὡς περ ἐν τοῖς ἀγίοις κατοικήσαι λέγεται, κατὰ τὸν ἴσον
καὶ ἐν αὐτῷ τρόπον γενέσθαι διοριζόμεθα τὴν κατοίκησιν· ἀλλ' ἐνωθεὶς κατὰ φύσιν καὶ
οὐκ εἰς σάρκα τραπεῖς, τοιαύτην ἐποίησατο τὴν κατοίκησιν, ἣν ἂν ἔχειν λέγοιτο καὶ ἡ τοῦ
5 ἀνθρώπου ψυχὴ πρὸς τὸ ἴδιον ἑαυτῆς σῶμα. εἰς οὖν ἄρα Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος,
οὐχ ὡς συνάφειαν ἀπλῶς τὴν ὡς ἐν ἐνότητι τῆς ἀξίας ἢ γοῦν αὐθεντίας ἔχοντος ἀνθρώπου
πρὸς θεόν· οὐ γὰρ ἐνοὶ τὰς φύσεις [ἢ] ἰσοτιμία. καὶ γοῦν Πέτρος τε καὶ Ἰωάννης ἰσό- 15
τιμοὶ μὲν ἀλλήλοις καθὼ καὶ ἀπόστολοι καὶ ἄγιοι μαθηταί, πλὴν οὐχ εἰς οἱ δύο. οὔτε μὴν
κατὰ παράθεσιν τὸν τῆς συναφείας νοοῦμεν τρόπον (οὐκ ἀπόχρη γὰρ τοῦτο πρὸς ἔνωσιν
L III 402 φυσικὴν) οὔτε μὴν ὡς κατὰ μέθεξιν σχετικὴν, ὡς καὶ ἡμεῖς κολλώμενοι τῷ κυρίῳ κατὰ
1 Cor. 6, 17 τὸ γεγραμμένον ἐν πνεῦμα ἐσμέν πρὸς αὐτόν, μᾶλλον δὲ τὸ τῆς συναφείας ὄνομα παραι-
τούμεθα ὡς οὐκ ἔχον ἱκανῶς σημῆναι τὴν ἔνωσιν. ἀλλ' οὐδὲ θεὸν ἢ δεσπότην τοῦ 20
Χριστοῦ τὸν ἐκ θεοῦ πατὴρς λόγον ὀνομάζομεν, ἵνα μὴ πάλιν ἀναφανδὸν τέμνωμεν εἰς
M III 1076 δύο τὸν ἓνα Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ κύριον καὶ δυσφημίας ἐγκλήματι περιπέσωμεν, θεὸν
ἑαυτοῦ καὶ δεσπότην ποιοῦντες αὐτόν. ἐνωθεὶς γάρ, ὡς ἤδη προείπομεν, ὁ τοῦ θεοῦ
λόγος σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν θεὸς μὲν ἐστὶ τῶν ὅλων, δεσπόζει δὲ τοῦ παντός, οὔτε
δὲ αὐτὸς ἑαυτοῦ δούλός ἐστιν οὔτε δεσπότης. εὐηθες γάρ, μᾶλλον δὲ ἤδη καὶ δυσ- 25
Ioh. 20, 17 σεβῆς τὸ οὕτω φρονεῖν ἢ λέγειν. ἔφη μὲν γὰρ θεὸν ἑαυτοῦ τὸν πατέρα, καίτοι θεὸς
ὢν φύσει καὶ ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ· ἀλλ' οὐκ ἠγνοήκαμεν ὅτι μετὰ τοῦ εἶναι θεὸς καὶ
ἄνθρωπος γέγονεν ὑπὸ θεῷ κατὰ γε τὸν πρέποντα νόμον τῇ τῆς ἀνθρωπότητος φύσει.
αὐτὸς δὲ ἑαυτοῦ πῶς ἂν γένοιτο θεὸς ἢ δεσπότης; οὐκοῦν ὡς ἄνθρωπος καὶ ὅσον

26. 27 adfert Ephraimi Antioch. ap. Phot. 229 p. 251^b 35

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWHBUZΛ^dΛ^cΛ^uΛ^o

- 1 ὡς om. MP οὔτε V μᾶλλον ἀλλήλους V ἀξίας] ἐξουσίας W 1/2 καινοφωνία V
2 οὐδέν ἕτερον Z ὀνομάζοντες ἰδικῶς Z ὀνομάζοντες P τοῦ θεοῦ MP λόγου P 3 ἰδι-
κῶς VMPAHUΛ^{dtu} ἰδικῶς ὡς SDRWBZΛ^{co} 3—4 ἀλλ' — σαρκός om. A 4 θῷ VMPZΛ^{dtu} θῷ
[τοῦ θῷ R] καὶ SDRWHBU τότε] οὔτε V τοῖς ταύτης Z ἀνθρώπινον W ἀνὸς H κέχρηται
S κέχρηται ZΛ^u μεθ'] παρ' V 5 τοῦ om. H τὸ om. RW ἐμέτρου H ἐκ μέρους A
μέτρου λαμβάνων τοῦτο παρὰ τοῦ πρᾶ Z 6 μακάριος om. RW ἄγιος Z εὐαγγελιστὴς om. VMP
κατώικηκεν VMmWHBU 7 ἐν om. VPS superscr. Z γεγεννημένῳ S 8 νοῆται ὁ Z
9/10 ἐννοῶμεν VMPSARB 10 λέγεται κατοικήσαι A οὐδὲ κατὰ Λ^d τὸ Z 11 γεγενῆ-
σθαι B διοριζόμεθα γενέσθαι PU ἀλλὰ τὴν MP 11/12 ἀλλ' — κατοίκησιν om. MPH, corr. H
12 ἂν om. Z 13 ψυχὴ] ἐστὼ M τὸ σῶμα αὐτῆς V ἴδιον μόνον II κᾶ καὶ ὡς καὶ χᾶ H
14 τὴν — ἀξίας om. R τῆς V ἐν MHUΛ^{dtu} θῷ SD om. VPAWBZ
ἐνότητα V ἔχοντος] ἔχων τῆς Z 15 ἡ om. VMPA καὶ γοῦν καὶ RW τε om. RWZ
16 καὶ¹ om. Z 17 τρόπον νοοῦμεν Z 18 ὡς om. B οἰκετικὴν RWΛ^o 20 ὡς om. B
σημᾶναι VMPRWHB 21 Χριστοῦ] παντός S τέμνωμεν RW 22 καὶ υἱὸν SDARWHBUZΛ^{ouo}
τὸν υἱὸν VMPΛ^{dt} 23 αὐτοῦ MS εἵπομεν Z θῷ πρᾶ P 25 καὶ ἤδη DA 26 οὕτω
φρονεῖν ἢ λέγειν SARWHBUΛ^{dtu} οὕτω φρονεῖν καὶ λέγειν D λέγειν οὕτως ἢ φρονεῖν ZΛ^c οὕτω
φρονεῖν VMP 27 οὐχ' R ἠγνόηκεν P μείναι VMPΛ^d 28 ὑπὸ θῷ VMPSWU ὁ ὑπὸ
[ὑπὸ γε B] θῷ DARBA^d ὁ ὑπὸ θῷ Z οὐ ποθὸν H γε om. AU τῇ φύσει τῆς ἀνθρωπότητος B
29 δ' M om. R αὐτοῦ Λ^u καὶ om. Λ^{du}

- ἦκεν εἰς γε τὸ πρόπον τοῖς τῆς κενώσεως μέτροις, ὑπὸ θεῷ μεθ' ἡμῶν ἑαυτὸν εἶναι φησιν. οὕτω γέγονε καὶ ὑπὸ νόμον, καίτοι λαλήσας αὐτὸς τὸν νόμον καὶ νομοθέτης Gal. 4, 4
 6 ὑπάρχων ὡς θεός. παραιτούμεθα δὲ λέγειν ἐπὶ Χριστοῦ 'διὰ τὸν φοροῦντα τὸν φοροῦμενον Loofs, Nestor. p. 262, 3. 4. 11. 12
 σέβω· διὰ τὸν ἄορατον προσκυνῶ τὸν ὁρῶμενον'. φρικτὸν δὲ πρὸς τούτῳ κάκεῖνο εἰπεῖν 'ὁ ληφθεὶς τῷ λαβόντι συγχρηματίζει θεός'. ὁ γὰρ ταῦτα λέγων διατέμνει πάλιν εἰς δύο PG 113
 Χριστοὺς καὶ ἄνθρωπον ἴστησιν ἀνὰ μέρος ἰδικῶς καὶ θεὸν ὁμοίως. ἀρνεῖται γὰρ ὁμολο- 6
 γουμένως τὴν ἔνωσιν, καθ' ἣν οὐχ ὡς ἕτερος ἑτέρῳ συμπροσκυνεῖται τις οὔτε μὴν συ-
 χρηματίζει θεός, ἀλλ' εἰς νοεῖται Χριστὸς Ἰησοῦς υἱὸς μονογενῆς, μιᾷ προσκυνήσει τιμώμε-
 νος μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός. ὁμολογοῦμεν δὲ ὅτι αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατὴρ γεννηθεὶς υἱὸς
 καὶ θεὸς μονογενῆς, καίτοι κατὰ φύσιν ἰδίαν ὑπάρχων ἀπαθής, σαρκὶ πέπονθεν ὑπὲρ ἡμῶν 1 Petr. 4, 1
 κατὰ τὰς γραφὰς καὶ ἦν ἐν τῷ σταυρωθέντι σώματι, τὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ἀπαθῶς οἰκει- 11
 οῦμενος πάθη. χάριτι δὲ θεοῦ καὶ ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου, διδοὺς αὐτῷ τὸ Hebr. 2, 9
 ἴδιον σῶμα, καίτοι κατὰ φύσιν ὑπάρχων ζωὴ καὶ αὐτὸς ὢν ἡ ἀνάστασις. ἵνα γὰρ Ioh. 11, 25
 ἀρρήτῳ δυνάμει πατήσας τὸν θάνατον ὡς ἔν γε δὴ πρώτῃ τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ γένηται πρῶ- Col. 1, 18
 τότοκος ἐκ νεκρῶν καὶ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ὁδοποιήσῃ τε τῇ ἀνθρώπου 1 Cor. 15, 20
 φύσει τὴν εἰς ἀφθαρσίαν ἀναδρομήν, χάριτι θεοῦ, καθάπερ ἔφημεν ἀρτίως, ὑπὲρ παντὸς 16
 ἐγεύσατο θανάτου τριήμερός τε ἀνεβίω σκυλεύσας τὸν αἶδην. ὥστε κἂν λέγεται 1 Cor. 15, 21
 δι' ἀνθρώπου γενέσθαι ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν, ἀλλὰ νοοῦμεν ἄνθρωπον τὸν ἐκ θεοῦ
 γεγονότα λόγον καὶ λελύσθαι δι' αὐτοῦ τοῦ θανάτου τὸ κράτος. ἥξει δὲ κατὰ καιροῦς L III 403
 ὡς εἰς υἱὸς καὶ κύριος ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρός, ἵνα κρίνῃ τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύ- Act. 17, 31
 νῃ, καθὰ γέγραπται. 21
- 7 Ἀναγκαίως δὲ κάκεῖνο προσθήσομεν. καταγγέλλοντες γὰρ τὸν κατὰ σάρκα θάνα-
 τον τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ, τουτέστιν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὴν τε ἐκ νεκρῶν ἀναβίωσιν
 καὶ τὴν εἰς οὐρανούς ἀνάληψιν ὁμολογοῦντες, τὴν ἀναίμακτον ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τελοῦμεν M III 1077
 λατρείαν πρόσμιέν τε οὕτω ταῖς μυστικαῖς εὐλογίαις καὶ ἀγιαζόμεθα μέτοχοι γινόμενοι τῆς 25
 τε ἀγίας σαρκὸς καὶ τοῦ τιμίου αἵματος τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ καὶ οὐχ ὡς
 σάρκα κοινὴν δεχόμενοι, μὴ γένοιτο, οὔτε μὴν ὡς ἀνδρὸς ἡγιασμένου καὶ συναφθέντος τῷ
 λόγῳ κατὰ τὴν ἐνότητα τῆς ἀξίας ἢ γοῦν ὡς θείαν ἐνοίκησιν ἐσχηκότος, ἀλλ' ὡς ζωο-
 ποιὸν ἀληθῶς καὶ ἰδίαν αὐτοῦ τοῦ λόγου. Ζωὴ γὰρ ὢν κατὰ φύσιν ὡς θεός, ἐπειδὴ
 γέγονεν ἐν πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σάρκα, ζωοποιὸν ἀπέφηνεν αὐτήν, ὥστε κἂν λέγῃ πρὸς ἡμᾶς 30
 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ Ioh. 6, 53

3/4 Cyrill. adu. Nestor. 2, 12 = Exc. Eph. VIII. XV

4/5 cf. Cyrill. I. c. 2, 12. Exc. Eph. XV

9—12 Doctr. patr. 7, 24. 8, 15 ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον γ' ἐπιστολῆς· ὁμολογοῦμεν — οἰκειούμενος πάθη
 29—p. 38, 3] Doctr. patr. 20, 2 Κυρίλλου ἐκ τῆς πρὸς Νεστόριον β' ἐπιστολῆς· Ζωή — χρηματίσαντος

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWHBUZΛ^dΛⁱΛ^cΛ^aΛ^σ

1 ἦκον Z γε] δὲ H τοῖς μέτροις τῆς κενώσεως B θν Z ἑαυτὸν om. AW
 2 καὶ ὑπὸ νόμον γέγονε S καίτοι — νόμον om. P 3 δὲ om. M τὸ φοροῦμενον RZΛ^u
 4 τὸ ὁρῶμενον ZΛ^u τοῦτο WH ὅτι δ Z 6 διίστησιν Z 7 ἐν ἐτέρῳ D τις om. H
 8 καὶ ἰσ χσ B υἱὸς om. W 8/9 μιᾷ — πατὴρ om. P 9 αὐτὸς δ om. VM δ om. H
 10 κατ' ἰδίαν φύσιν BU 11 ἐν om. K ἀπαθῶς om. P 12/13 τὸ ἴδιον om. W 13 ζωὴ
 κατὰ φύσιν ὑπάρχων P κατὰ φύσιν ὑπάρχων V 14 ἐν om. WΛ^u 15 τοῦ ἀνθρώπου VSD
 ἀνθρωπίνῃ Λ 16 ἔφημεν VPRWHΛⁱΛ^cΛ^aΛ^σ δημεν M ἔφην SDABZ 17 γευσάμενος H τριή-
 μερός τε ἀνεβίω SHBUZΛ^dΛⁱΛ^cΛ^aΛ^σ τριήμερος δὲ ἀνεβίω VMDARWΛ^σ καὶ ἀνεβίω τριήμερος P αἶδην]
 θάνατον V 18 γεγενῆσθαι DAB ἀλλὰ καὶ P ἀλλὰ γε A 19 γεννηθέντα DA τὸ τοῦ
 θανάτου DAΛⁱ 20 κύριος] χσ H 21 καθὼς DZ 23 ἀνάστασιν PD 24 ἐν om. M
 25 προσίεμεν MPRH τε om. VH δὲ RWZ οὕτως ἤδη Z τινόμενοι ΛWBHZ γινόμενοι SD
 γενόμενοι VMPRU 26 τε om. SHBZ 27/28 τοῦ λόγου S 28 ἔχοντος W 29 ἴδιον A
 30 ἐν om. HΛ^cΛ^u ταύτην A λέγεται Λ^c 31 ἀμὴν VMPRWHΛⁱΛ^cΛ^aΛ^σ ἀμὴν ἀμὴν SDAH^ccorrBZΛ^dΛ^eΛ^σ
 μὴ om. V superscr. IIU ἀνθ' τοῦ καθ' ἡμᾶς B

PG 116 πῖντε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐχ ὡς ἀνθρώπου τῶν καθ' ἡμᾶς ἐνὸς καὶ αὐτὴν εἶναι λογιούμεθα (πῶς γὰρ ἡ ἀνθρώπου σὰρξ ζωοποιὸς ἔσται κατὰ φύσιν τὴν ἑαυτῆς;), ἀλλ' ὡς ἰδίαν ἀληθῶς γενομένην τοῦ δι' ἡμᾶς καὶ υἱοῦ ἀνθρώπου γεγονότος τε καὶ χρηματίσαντος.

8 Τὰς δὲ γε ἐν τοῖς εὐαγγελίοις τοῦ σωτῆρος ἡμῶν φωνὰς οὔτε ὑποστάσει δις οὔτε μὴν προσώποις καταμερίζομεν. οὐ γάρ ἐστι διπλοῦς ὁ εἷς καὶ μόνος Χριστός, κἂν ἐκ δύο νοῆται καὶ διαφόρων πραγμάτων εἰς ἐνότητα τὴν ἀμέριστον συνενηνεγμένος, καθάπερ ἀμέλει καὶ ἄνθρωπος ἐκ ψυχῆς νοεῖται καὶ σώματος καὶ οὐ διπλοῦς μάλλον, ἀλλ' εἷς ἐξ ἀμφοῖν. ἀλλὰ τὰς τε ἀνθρωπίνας καὶ πρὸς γε τούτῳ τὰς θεικὰς παρ' ἐνὸς εἰρησθαι διακεισόμεθα, φρονούντες ὁρθῶς. ὅταν μὲν γὰρ θεοπρεπῶς λέγῃ περὶ ἑαυτοῦ

Ioh. 14, 9 ὁ ἑωρακώς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα καὶ ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐσμέν, τὴν θεῖαν αὐτοῦ 10
Ioh. 10, 30 καὶ ἀπόρρητον ἐννοούμεν φύσιν, καθ' ἣν καὶ ἐν ἔστιν πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα διὰ τὴν

Hebr. 1, 3 ταυτότητα τῆς οὐσίας εἰκὼν τε καὶ χαρακτήρ καὶ ἀπαύγασμα τῆς δόξης αὐτοῦ· ὅταν
Ioh. 8, 40 δὲ τὸ τῆς ἀνθρωπότητος μέτρον οὐκ ἀτιμάζων τοῖς Ἰουδαίοις προσλαλήῃ νῦν δέ με
ζητεῖτε ἀποκτείνειν, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, πάλιν οὐδὲν ἦττον αὐτὸν τὸν ἐν ἰσότητι τε καὶ ὁμοιότητι τοῦ πατρὸς θεὸν λόγον καὶ ἐκ τῶν τῆς 15
ἀνθρωπότητος αὐτοῦ μέτρων ἐπιγινώσκομεν. εἰ γὰρ ἐστὶν ἀναγκαῖον τὸ πιστεῦναι ὅτι
θεὸς ὢν φύσει γέγονε σὰρξ ἡ γοῦν ἄνθρωπος ἐψυχωμένος ψυχῇ λογικῇ, ποῖον ἂν ἔχοι
λόγον τὸ ἐπαισχύνεσθαι τινα ταῖς παρ' αὐτοῦ φωναῖς, εἰ γεγονάσιν ἀνθρωποπρεπῶς; εἰ
γὰρ παραιτοῖτο τοὺς ἀνθρώπων πρέποντας λόγους, τίς ὁ ἀναγκάσας γενέσθαι καθ' ἡμᾶς
ἀνθρωπον; ὁ δὲ καθεὶς ἑαυτὸν δι' ἡμᾶς εἰς ἐκούσιον κένωσιν διὰ ποῖαν αἰτίαν παραι- 20

I. III 406 τοῖτο ἂν τοὺς τῇ κενώσει πρέποντας λόγους; ἐνὶ τοιγαροῦν προσώπῳ τὰς ἐν τοῖς εὐαγ-
1 Cor. 8, 6 γελίοις πάσας ἀναθετέον φωνὰς, ὑποστάσει μιᾷ τῇ τοῦ λόγου σεσαρκωμένῃ. κύριος
M III 1080 9 γάρ εἷς Ἰησοῦς Χριστὸς κατὰ τὰς γραφάς. εἰ δὲ δὴ καλοῖτο καὶ ἀπόστολος καὶ ἀρχιερεὺς τῆς
Hebr. 3, 1 ὁμολογίας ἡμῶν, ὡς ἱεουργῶν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τὴν πρὸς ἡμῶν αὐτῷ τε καὶ δι' αὐτοῦ
τῷ θεῷ καὶ πατρὶ προσκομιζομένην τῆς πίστεως ὁμολογίαν καὶ μὴν καὶ εἰς τὸ ἅγιον 25
πνεῦμα, πάλιν αὐτὸν εἶναι φανέν τὸν ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν υἱὸν μονογενῆ καὶ οὐκ ἀνθρώ-
πῳ προσνεμούμεν παρ' αὐτὸν ἐτέρῳ τὸ τε τῆς ἱερωσύνης ὄνομα καὶ αὐτὸ δὲ τὸ χρῆμα.

4—6] Doctr. patr. 22, 13 Εὐβούλου ἐπισκόπου Λύστρων ἐκ τοῦ λόγου τοῦ πρὸς τὸν χάρτην τὸν ἐπιδοθέντα τῷ . . . βασιλεῖ Ἡρακλεῖμι ὑπὸ Ἀθανασίου τοῦ τῶν Σευηριανῶν ψευδεπισκόπου πονηθέντος αὐτῷ . . . ἐν τῇ πρὸς . . . Νεστόριον δευτέρῃ ἐπιστολῇ οὕτω πάλιν ἔγραψε· τὰς δὲ γε — συνενηνεγμένος.

5] Doctr. patr. 4, 12 in scholio K. ἐν τῇ πρὸς Νεστόριον ἐπιστολῇ φησιν ὅτιπερ οὐκ ἔστι διπλοῦς — Χριστός.

9—12 adfert Ephraim Antioch. ap. Phot. 229 p. 251^b 38 ὅταν — οὐσίας

21—23 idem ibidem p. 260^a 6 ἐν τῇ πρὸς Νεστόριον τρίτῃ ἐπιστολῇ· τοιγαροῦν — γραφάς

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWHBUZΛ^dΛ^cΛ^aΛ^o

1 τῶν VMPZ τοῦ SDARWHB τὸ U 1/2 λογιούμεθα εἶναι DA 2 ἀνθρωπεία V ἐστὶ VMP
3 υἱοῦ καὶ ἀνθ' D γενομένου DA τε om. H 4 ἡμῶν om. A ἤδη δις Z 5 προσ-
ώποις δυσὶ κατὰ μερίζομένου οὐ H οὐ] οὐδὲ DA κἂν εἰ RH καὶ εἰ W 6 δυοῖν B νοεῖ-
ται W νοεῖτο BZ νοεῖτο H συνενηνεγμένοις R συνηγαμένους CWΛ^c, corr. W 7 ὁ ἀνθ' Z
8 γε RWBU τοῦτο P πρὸς S 9 λέγεται RWΛ^c περὶ αὐτοῦ R παρὰ αὐτοῦ W om.
VMP 11 ἐννοούμεν V ἐννοῶμεν B 13 τὸ μέτρον οὐκ ἀτιμάζων τῆς ἀνθρωπότητος B 13/14 ζη-
τεῖτε με AB 15 τὸν om. A τε om. DARWZ τῆς om. V 16 μέτρων αὐτοῦ S μέτρον U
17 κατὰ φύσιν θς ὢν V ἐψυχωμένος VSDZ 18 τινὰς RWHL^a τὰς — φωνὰς H 19 γὰρ
καὶ A καθ' ἡμᾶς γενέσθαι SDAB 19/20 καθ' — ἄνθρωπον om. Z 20 ἄνθρωπον — ἡμᾶς
om. MP δι' ἡμᾶς om. Λ^c 21 ἂν om. P τοιγαροῦν ἐνὶ B Ephr. 22 πάσας om. A
τῇ om. U σεσαρκωμένου Λ^c 22/23 εἷς γὰρ κς Z Ephr. κς γὰρ ἐστὶν B 23 ἰσ' χς
εἷς V 24 αὐτοῦ Λ^c 25 τῆς πίστεως om. S 25/26 καὶ μὴν — πνεῦμα om. HΛ^d 25 ναί
μὴν καὶ τὴν Z καὶ μὴν U 26 ὡς ὅν VMP 27 προσνεμούμεν VPL^d προσνεμούμεν μὲν Λ^c ἐτέρῳ
παρ' αὐτὸν B τε om. MDA ὄνομα] δέξιμα Z αὐτὸ om. V δὴ PScorr Z γε H om. V
τὸ om. S, corr. S χρῆμα MPSDARWHBΛ^cτετα χρῆμα VBcorr UZ

γέγονε γὰρ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων καὶ διαλλακτὴς εἰς εἰρήνην, ἑαυτὸν ἀναθείς εἰς ὁσμὴν ^{1 Tim. 2, 5}
 εὐωδίας τῷ θεῷ καὶ πατρί. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκεν θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἡθέλη- ^{Eph. 5, 2}
 σας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι. [ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας.] ^{Hebr. 10, 5-7}
 τότε εἶπον· ἰδοὺ ἤκω ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ τοῦ ποιῆσαι,
 ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. προσκεκόμικε γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν εἰς ὁσμὴν εὐωδίας τὸ ἴδιον ⁵
 σῶμα καὶ οὐχ ὑπὲρ γε μᾶλλον ἑαυτοῦ. ποίας γὰρ ἂν ἐδεήθη προσφορὰς ἢ θυσίας
 ὑπὲρ ἑαυτοῦ, κρείττων ἀπάσης ὑπάρχων ἁμαρτίας ὡς θεός; εἰ γὰρ πάντες ἡμαρτον ^{Rom. 3, 23}
 καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, καθὼς γεγόναμεν ἡμεῖς ἔτοιμοι πρὸς παρα-
 φορὰν καὶ κατηρρώστησεν ἡ ἀνθρώπου φύσις τὴν ἁμαρτίαν, αὐτὸς δὲ οὐχ οὕτως καὶ
 ἡττώμεθα διὰ τοῦτο τῆς δόξης αὐτοῦ, πῶς ἂν εἴη λοιπὸν ἀμφίβολον ὅτι τέθυται δι' ἡμᾶς ¹⁰
 καὶ ὑπὲρ ἡμῶν ὁ ἀμνὸς ὁ ἀληθινός; καὶ τὸ λέγειν ὅτι προσκεκόμικεν ἑαυτὸν ὑπὲρ τε ἑαυτοῦ
 καὶ ἡμῶν, ἀμοιρήσειεν ἂν οὐδαμῶς τῶν εἰς δυσσέβειαν ἐγκλημάτων. πεπλημμέληκε γὰρ
 κατ' οὐδένα τρόπον οὔτε μὴν ἐποίησεν ἁμαρτίαν· ποίας οὖν ἐδεήθη προσφορᾶς, ἁμαρτίας
10 οὐκ οὔσης ἐφ' ἥπερ ἂν γένοιτο καὶ μάλα εἰκότως; ὅταν δὲ λέγη περὶ τοῦ πνεύματος
 ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, νοοῦντες ὀρθῶς οὐχ ὡς δόξης ἐπιδεᾶ τῆς παρ' ἐτέρου φαμέν ^{Ioh. 16, 14}
 τὸν ἕνα Χριστὸν καὶ υἱὸν τὴν παρά τοῦ ἁγίου πνεύματος δόξαν ἐλεῖν, ὅτι μὴδὲ κρείττον ¹⁶
 αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ αὐτὸν τὸ πνεῦμα αὐτοῦ. ἐπειδὴ δὲ εἰς ἔνδειξιν τῆς ἑαυτοῦ θεότητος
 ἐχρήτο τῷ ἰδίῳ πνεύματι πρὸς μεγαλουργίας, δεδοξάσθαι παρ' αὐτοῦ φησιν, ὥσπερ ἂν
 εἰ καὶ τις λέγοι τῶν καθ' ἡμᾶς περὶ τῆς ἐνούσης ἰσχύος αὐτῷ τυχὸν ἢ γοῦν ἐπιστήμης
 τῆς ἐφ' ὅτι οὐκ οἶδεν ὅτι δοξάσουσί με. εἰ γὰρ καὶ ἔστιν ἐν ὑποστάσει τὸ πνεῦμα ἰδικῇ καὶ ²⁰
 δὴ καὶ νοεῖται καθ' ἑαυτό, καθὼς πνεῦμά ἐστιν καὶ οὐχ υἱός, ἀλλ' οὖν ἐστιν οὐκ ἀλλότριον
 αὐτοῦ. πνεῦμα γὰρ ἀληθείας ὠνόμασται καὶ ἔστιν Χριστὸς ἡ ἀλήθεια καὶ προχεῖται ^{Ioh. 16, 13}
 παρ' αὐτοῦ καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐκ τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. ἐνεργήσαν τοιγαροῦν τὸ πνεῦμα ^{Ioh. 14, 6}
 καὶ διὰ χειρὸς τῶν ἁγίων ἀποστόλων τὰ παράδοξα μετὰ τὸ ἀνελθεῖν τὸν κύριον ἡμῶν
 Ἰησοῦν Χριστὸν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐδόξασεν αὐτόν. ἐπιστεύθη γὰρ ὅτι θεὸς κατὰ φύσιν ²⁵
 ἐστίν, πάλιν αὐτὸς ἐνεργῶν διὰ τοῦ ἰδίου πνεύματος. διὰ τοῦτο καὶ ἔφασκεν ὅτι ἐκ ^{M III 1081}
 τοῦ ἐμοῦ λήψεται καὶ ἀπαγγελεῖ ὑμῖν. καὶ οὔτι που φαμέν ὡς ἐκ μετοχῆς τὸ ^{Ioh. 16, 14}
 πνεῦμά ἐστιν σοφὸν τε καὶ δυνατόν. παντέλειον γὰρ καὶ ἀπροσδεές ἐστιν παντὸς ἀγαθοῦ. ^{L III 407}

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARWHBUZΛ^dΛ^aΛ^cΛ^eΛ^f

1 καὶ γὰρ γέγονε Z γὰρ om. A θῷ μεσίτησ Z τοῦ θῷ H 1/2 τῷ — πρὶ εἰς ὁσμὴν
 εὐωδίας Z 3 σῶμα — μοι Λ^a σῶμα — μοι. ὀλοκαυτώματα — εὐδόκησας [ἐζήτησας Z] VMPDAZ ὀλο-
 καυτώματα — ἡδύοκησας σῶμα — μοι SRWHBUZΛ^dΛ^a 5 τὸ θέλημά σου ὁ θ^ς VP τὸ θέλημά σου
 RWΛⁱ προκεκόμικε P περὶ S 6 οὐ μᾶλλον γε ὑπὲρ Z γε μᾶλλον om. V γε om. RW
 αὐτοῦ P πῶς H ἂν om. VMH, corr. H δεηθείη P 7 ὑπὲρ ἑαυτοῦ] καὶ H ἀπάσης
 ἁμαρτίας ὡς θ^ς ὑπάρχων B ἀπάσης ὑπάρχων ἁμαρτίας VMPS ὑπάρχων ἀπάσης ἁμαρτίας DZ ὑπάρχων
 ἁμαρτίας ἀπάσης A ἀπάσης ἁμαρτίας ὑπάρχων RWHU 8 εἰς U 8/9 παραφορὰν HZ^{corr}
 9 κατηρρώστησεν ARW 10 τητῶμεθα ἡγουν ὑστερούμεθα B διὰ τοῦτο om. VRW ἀμφί-
 λογον RW 11 τὸ om. S λέγειν δὲ DA προκεκόμικεν PBA γε V αὐτοῦ S
 11/12 ἡμῶν τε καὶ ἑαυτοῦ Z 12 καὶ ἡμῶν καὶ S καὶ ὑπὲρ RW ἂν om. PU 13 πῶς VA
 οὖν ἂν BU ἂν οὖν Z egeret Λ^a 14 καὶ — εἰκότως om. V 15 παρ' om. VMP 16 Χριστόν] κν S
 ἐλεῖν] αἰτεῖν Z 17 αὐτοῦ VZ 18 ἐκέχρητο VMP ἐχρήσατο H ἰδίῳ SDARWHBUZΛ^dΛ^aΛ^cΛ^eΛ^f
 ἁγίῳ VMPH μεγαλουργίαν VMPDWUΛ^a οὐχ ὥσπερ V 19 καὶ om. Z αὐτῷ ἰσχύος S
 ἢ γοῦν ἐπιστήμης τυχὸν B 20 ἐφοτουοῦν RW δοξάσουσιν [δοξάσωσιν H] ἐμὲ ARWHBUZ
 21 καὶ om. Z καθὼς καὶ H καὶ om. U οὐχ υἱός] οὐ χς RW ἐστίν οὐκ] οὐκ ἐστίν B
 22 ὠνόμασται] ἐστὶ καὶ ὠνόμασται Z ὁ χς U ἢ om. H 22/23 καὶ προχεῖται — πατρός
 om. W, add. in nig. m. rec. 23 θεοῦ καὶ om. P καὶ om. M ἐνήργησεν H 23/24 τοιγαροῦν —
 καὶ] δὲ το αὐτὸ πᾶν U 24 διὰ om. R παράδοξα ποιοῦν H 24/25 μετὰ — οὐρανόν om. U
 24 τὸν χν SDA 25 τοὺς οὐνοῦς Z 26 πάλιν om. P ἰδίου om. VMP ἁγίου AZ, superscr. H
 27 ἀπαγγελεῖ VMPSnA ἀναγγελεῖ mRWHBUZ ὅτι που U οὐ τύπου H 28 ἐστὶ] καὶ S
 γάρ] δὲ H παντὸς om. Z

1 Cor. 1, 24 ἐπειδὴ δὲ τῆς τοῦ πατρὸς δυνάμεως καὶ σοφίας, τουτέστιν τοῦ υἱοῦ, πνεῦμά ἐστιν, αὐτό-
χρημα σοφία ἐστὶ καὶ δύναμις.

11 Ἐπειδὴ δὲ θεὸν ἐνωθέντα σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν ἡ ἀγία παρθένος ἐκτέτοκε σαρκι-
κῶς, ταύτηι τοι καὶ θεοτόκον εἶναι φαμέν αὐτήν, οὐχ ὡς τῆς τοῦ λόγου φύσεως τῆς

Ioh. 1, 1 ὑπάρξεως τὴν ἀρχὴν ἐχοῦσης ἀπὸ σαρκός (ἦν γὰρ ἐν ἀρχῇ καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος καὶ 5

PG 120 ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν καὶ αὐτός ἐστι τῶν αἰώνων ὁ ποιητής, συναίδιος τῷ πατρὶ
καὶ τῶν ὅλων δημιουργός), ἀλλ' ὡς ἤδη προείπομεν, ἐπειδὴ καθ' ὑπόστασιν ἐνώσας ἐαυ-
τῷ τὸ ἀνθρώπινον καὶ ἐκ μήτρας αὐτῆς γέννησιν ὑπέμεινε σαρκικὴν, οὐχ ὡς δεηθεὶς ἀναγ-
καίως ἦτοι διὰ τὴν ἰδίαν φύσιν καὶ τῆς ἐν χρόνῳ καὶ ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς
γεννήσεως, ἀλλ' ἵνα καὶ αὐτὴν τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν εὐλογῇσιν τὴν ἀρχὴν καὶ τεκούσης 11

Gen. 3, 16 πρὸς θάνατον τὰ ἐκ γῆς ἡμῶν σώματα καὶ τὸ ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα δι' αὐτοῦ κα-

Ies. 25, 8 ταργούμενον ἀληθὲς ἀποφῆνι τό διὰ τῆς τοῦ προφήτου φωνῆς κατέπιεν ὁ θάνατος
ἰσχύσας καὶ πάλιν ἀφείλεν ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ παντὸς προσώπου.
ταύτης γὰρ ἕνεκα τῆς αἰτίας φαμέν αὐτὸν οἰκονομικῶς καὶ αὐτὸν εὐλογῆσαι τὸν γάμον καὶ 15

Ioh. 2, 1, 2 ἀπελθεῖν κεκλημένον ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας ὁμοῦ τοῖς ἀγίοις ἀποστόλοις.

12 Ταῦτα φρονεῖν δεδιδάγμεθα παρὰ τε τῶν ἀγίων ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν, καὶ
πάσης δὲ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς καὶ ἐκ τῆς τῶν μακαρίων πατέρων ἀληθοῦς ὁμολογίας·
τούτοις ἅπασιν καὶ τὴν σὴν εὐλάβειαν συναινέσαι χρή καὶ συνθέσθαι δίχα δόλου παντός.
ἃ δὲ ἐστὶν ἀναγκαῖον ἀναθεματίσαι τὴν σὴν εὐλάβειαν, ὑποτέτακται τῇδε ἡμῶν τῇ ἐπι- 20
στολῇ.

ᾱ Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ θεὸν εἶναι κατὰ ἀλήθειαν τὸν Ἐμμανουὴλ καὶ διὰ τοῦτο
θεοτόκον τὴν ἀγίαν παρθένον (γεγέννηκε γὰρ σαρκικῶς σάρκα γεγονότα τὸν ἐκ θεοῦ λόγον),
ἀνάθεμα ἔστω.

β Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν ἡνῶσθαι τὸν ἐκ θεοῦ πατὸς λόγον 25
ἕνα τε εἶναι Χριστὸν μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός, τὸν αὐτὸν δηλονότι θεὸν τε ὁμοῦ καὶ ἀνθρω-
πον, ἀνάθεμα ἔστω.

γ Εἴ τις ἐπὶ τοῦ ἐνὸς Χριστοῦ διαιρεῖ τὰς ὑποστάσεις μετὰ τὴν ἔνωσιν, μόνῃ συ-
νάπτων αὐτὰς συναφεῖαι τῇ κατὰ τὴν ἀξίαν ἢ γοῦν αὐθεντίαν ἢ δυναστείαν καὶ οὐχὶ δὴ
μᾶλλον συνόδῳ τῇ καθ' ἔνωσιν φυσικῇ, ἀνάθεμα ἔστω. 30

28—30] Ephraim Antioch. ap. Phot. 229 p. 259^b 34 ἐν τῷ τρίτῳ κεφαλαίῳ τῶν ἀναθεματισμῶν
'εἴ τις — ἔστω'

VM, P [= hk], S, D [= mn], AR, W [usque ad 21], HBUZΛ^d, Λ^p [inde ab 22], Λ'Λ^cΛ^uΛ^σ

1 πνεῦμα ἐστὶ, τουτέστι τοῦ υἱοῦ Z 2 ἐστὶ σοφία V 3 ἐπειδὴ δὲ] καὶ ἐπειδὴ V ἀγία
om. H τέτοκε A 4 εἶναι om. WΛ^{uσ} 4/5 τὴν τῆς ὑπάρξεως V ὑπάρξεως τὴν R 6 τῶν
— δ] ὁ τῶν ὅλων Z καὶ συναίδιος Z συναίδιος ὧν W 7 ὁ δημιουργός R 7/8 αὐτῷ R
8 καὶ om. UΛ^d 9 καὶ om. VMPΛ^d χρόνοις Z καιροῖς τοῦ αἰῶνος W 10 αὐτός S
11 ἐνωθέντα σαρκὶ om. RWΛ^σ 12 πρὸς¹ εἰς S 13 ἀληθῆ S καὶ ἀληθὲς A ἀποφῆναι A
τό om. S 16 ὁμοῦ — ἀποστόλοις om. V ἅμα H ἀγίοις om. RZΛ^σ 17 τε om. VMPW
ἀγίων om. Z 18 δὲ om. H τῆς ἐκ τῶν S ἀγίων BZ ὁμολογίας ἀληθοῦς M
19 καὶ om. P δεῖ M καὶ συνθέσθαι om. RΛ^σ λόγου VMPW 20 ἀναγκαῖα BΛ^u
τῇ om. Z 21 subscripsit εἰσὶ δὲ ἃ λέγει ὁ ἅγιος ὑποτετάχθαι ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ ἐπιστολῇ,
τὰ δυοκαίδεκα κεφάλαια τὰ κατὰ [1. μετὰ] τῶν ἀναθεματισμῶν· ἅτινα καὶ ἐτέθησαν ἔμπροσθεν μετὰ τὸ
ἅλῃ συμπεράσασθαι τῶν ἐν τῇ συνόδῳ πραχθέντων· ὅτι καὶ προεγράφησαν μετὰ καὶ τῶν ἐρμηνειῶν
αὐτῶν καὶ τῶν πρὸς τὰ κεφάλαια τοῦ ἁγίου, τοῦ θεοδωρήτου μέμψεων καὶ τῶν παρὰ τοῦ ἁγίου πάλιν
κυρίλλου, πρὸς τὰς τοῦ θεοδωρίτου μέμψεων ἀντιθέσεων: — W 22 sq. numerus om. SDZ
διὰ τοῦτο om. P σάρκα γεγονότα om. S 24. 27. 30 ἔστω om. Z hic om. M 25 πατὸς
om. S 26 τε² om. V 28 ὑποστάσεις] φύσεις H 29 ἡτοῦν H ἢ R αὐθεντία V Ephr.
ἢ δυναστείαν om. Ephr. Λ^c cf. V 148, 10 δυναστεία V 30 φυσικῇ RZ cf. V 169, 22 A 24, 19

δ Εἴ τις προσώποις δυσὶν ἢ γοῦν ὑποστάσειν τὰς τε ἐν τοῖς εὐαγγελικοῖς καὶ ἀποστολικοῖς συγγράμμασι διανέμει φωνὰς ἢ ἐπὶ Χριστῷ παρὰ τῶν ἁγίων λεγομένας ἢ παρ' **M III 1084** αὐτοῦ περὶ ἑαυτοῦ καὶ τὰς μὲν ὡς ἀνθρώπῳ παρὰ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἰδικῶς νοουμένῳ προσάπτει, τὰς δὲ ὡς θεοπρεπεῖς μόνῳ τῷ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγῳ, ἀνάθεμα ἔστω.

ε Εἴ τις τολμᾷ λέγειν θεοφόρον ἄνθρωπον τὸν Χριστὸν καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον θεὸν **6** εἶναι κατὰ ἀλήθειαν ὡς υἱὸν ἕνα καὶ φύσει, καθὼ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος καὶ κεκοινώνηκε **Hebr. 2, 14** παραπλησίως ἡμῖν αἵματος καὶ σαρκός, ἀνάθεμα ἔστω.

ζ Εἴ τις λέγει θεὸν ἢ δεσπότην εἶναι τοῦ Χριστοῦ τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον καὶ **PG 121** οὐχὶ δὴ μᾶλλον τὸν αὐτὸν ὁμολογεῖ θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον, ὡς γεγονότος σαρκὸς **Ioh. 1, 14** τοῦ λόγου κατὰ τὰς γραφάς, ἀνάθεμα ἔστω. **10**

η Εἴ τις φησιν ὡς ἄνθρωπον ἐνηργῆσθαι παρὰ τοῦ θεοῦ λόγου τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν τοῦ μονογενοῦς εὐδοξίαν περιῆφθαι ὡς ἐτέρῳ παρ' αὐτὸν ὑπάρχοντι, ἀνάθεμα ἔστω.

θ Εἴ τις τολμᾷ λέγειν τὸν ἀναληφθέντα ἄνθρωπον συμπροσκυνεῖσθαι δεῖν τῷ θεῷ λόγῳ καὶ συνδοξάζεσθαι καὶ συγχρηματίζειν θεὸν ὡς ἕτερον ἐτέρῳ (τὸ γὰρ **σὺν αἰ** προστιθέμενον τοῦτο νοεῖν ἀναγκάσει) καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον μιᾷ προσκυνήσει τιμᾷ τὸν Ἑμμανουὴλ καὶ μίαν αὐτῷ τὴν δοξολογίαν ἀνάπτει, καθὼ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, ἀνάθεμα ἔστω. **15**

θ Εἴ τις φησιν τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν δεδοξάσθαι παρὰ τοῦ πνεύματος, ὡς ἄλλοτρίαι δυνάμει τῇ δι' αὐτοῦ χρώμενον καὶ παρ' αὐτοῦ λαβόντα τὸ ἐνεργεῖν δύνασθαι κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων καὶ τὸ πληροῦν εἰς ἀνθρώπους τὰς θεοσημείας, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἴδιον αὐτοῦ τὸ πνευμᾶ φησιν, δι' οὗ καὶ ἐνήργηκε τὰς θεοσημείας, ἀνάθεμα ἔστω. **20**

ι Ἀρχιερέα καὶ ἀπόστολον τῆς ὁμολογίας ἡμῶν γεγενῆσθαι Χριστὸν ἡ θεία λέγει **Hebr. 3, 1** γραφή, προσκεκόμικε δὲ ὑπὲρ ἡμῶν ἑαυτὸν εἰς ὁσμὴν εὐωδίας τῷ θεῷ καὶ πατρί. **εἴ Eph. 5, 2** τις τοίνυν ἀρχιερέα καὶ ἀπόστολον ἡμῶν γεγενῆσθαι φησιν οὐκ αὐτὸν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, ὅτε γέγονε σὰρξ καὶ καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος, ἀλλ' ὡς ἕτερον παρ' αὐτὸν ἰδικῶς ἄνθρωπον ἐκ γυναικός, ἢ εἴ τις λέγει καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ προσενεγκεῖν αὐτὸν τὴν προσφορὰν καὶ οὐχὶ δὴ **25** μᾶλλον ὑπὲρ μόνων ἡμῶν (οὐ γὰρ ἂν ἐδεήθη προσφορᾶς ὁ μὴ εἰδὼς ἁμαρτίαν), ἀνάθεμα ἔστω.

ια Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ τὴν τοῦ κυρίου σάρκα ζωοποιὸν εἶναι καὶ ἰδίαν αὐτοῦ τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγου, ἀλλ' ὡς ἐτέρου τινὸς παρ' αὐτὸν συνημμένου μὲν σὺτῳ κατὰ τὴν

1—4 cf. ep. 128, 13

VM, P [= hk], S, D [= mn], ARHBUZΛ^d Αρ'Α'Λ'Λ'Λ'Λ'
 1 ὑποστάσεων H τε om. Z 2 γράμμασι R διανέμοι V λεγομένην S 3 αὐτῷ V
 αὐτοῦ PS ἐκ] τοῦ H νοουμένῳ ἰδικῶς Z νοουμένων H 4 προσάπτειν H ὡς
 om. U θεοπρεπεῖς Λ' πατρὸς om. ΑΛ' cf. V 169, 32 A 24, 19 ἔστω om. RZ 7 ἔστω
 om. MRZ 9 ὁμολογεῖ] ὁμοῦ λέγει H ὁμοῦ τε V 10 ἔστω om. MZ 11 ἐνεργῆσαι A
 ἐνεργεῖσθαι Z 12 εὐδοξίαν] δόξαν αὐτῷ Z ἕτερον — ὑπάρχοντα VBL^o ἔστω om. M
 13 τολμήσει V δεῖ V 14 θῷ VH ἐτέρῳ PS HBUZΛ^d ἐν ἐτέρῳ VMDARΛ' 14/15 τὸ —
 ἀναγκάσει om. ΑΛ' cf. V 148, 22. 169, 56. A 24, 62 αἰ συνπροστιθέμενον V προστεθέν H
 15 ἀναγκάσει VMSRHUZΛP ἀναγκάσει B ἀναγκάζει PDL^d αἰ δὴ] γε H τιμάν Z 16 ἀνάπτει
 MSU προσάπτει R *dependit* Λ^d *adhibet* Λ' *refert* Λ^{ss} ἀναπέμπει VPDAMB ἀναπέμπειν Z cf. II. cc. καθὰ S
 ἔστω om. M 17 Ἰησοῦν om. Λ' Χριστὸν om. VMP δεδοξάσθαι λέγει D δοξάζεσθαι Λ' πρὸς
 VM, corr. M 18 τῇ δι' αὐτοῦ om. D δύνασθαι ἐνεργεῖν M 19 κατὰ τε II πνευμά-
 των τέ B εἰς ἀνθρώπους om. Λ^d cf. V 169, 59 20 φήσει MS φύσει D ἔστω om. R
 21/22 Ἀρχιερέα — πατρί om. V 22 προσκεκόμικε MPSRHBUZΛ^d προσκεκομικέναι DΛΛ' cf.
 V 148, 26. 169, 66 A 24, 80 δὲ M'PSRHUZΛP γὰρ BΛ^{ss} τέ DΛΛ' cf. II. cc. ὑπὲρ ἡμῶν om. Λ^u
 αὐτὸν P 23 καὶ — γεγενῆσθαι φησὶν [λέγει DA] VMPDΛΛ^{ss} φησὶ καὶ ἀπόστολον ἡμῶν
 γεγενῆσθαι [γενέσθαι SRZ] SKHBUZ Λ' cf. II. cc. οὐχ R 24 ὅτι VMPS καὶ om. H
 παρ'] πρὸς P ἄνθρωπον ἰδικῶς M ἀνῶ R 25 καὶ om. RΛ^d cf. II. cc. αὐτοῦ H
 τὴν προσφορὰν om. Z 26 μόνων om. S 28 οὐκ H 29 αὐτῷ H κατὰ om. P

Acta conciliorum oecumenicorum. I, 1.

ἄξιαν ἢ γοῦν ὡς μόνην θείαν ἐνοίκησιν ἐσχηκότος, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ζωοποιόν, ὡς ἔφημεν, ὅτι γέγονεν ἰδίᾳ τοῦ λόγου τοῦ τὰ πάντα ζωογονεῖν ἰσχύοντος, ἀνάθεμα ἔστω.

ιβ Εἰ τις οὐχ ὁμολογῇ τὸν τοῦ θεοῦ λόγον παθόντα σαρκὶ καὶ ἐσταυρωμένον σαρκὶ καὶ θανάτου γευσάμενον σαρκὶ γεγονότα τε πρωτότοκον ἐκ τῶν νεκρῶν, καθὼς ζωὴ τέ ἐστι καὶ ζωοποιὸς ὡς θεός, ἀνάθεμα ἔστω.

5

7 = S 4 A 1. extat uersio Syriaca a Rabbula confecta et a Puseyo in editione Oxoniensi [1877] huius et aliorum Cyrilli libellorum publicata [Σ], adeo tamen ab exemplari recedit, ut eius ad recensionem paruus sit usus. inde a p. 44, 25 libellum totum repetiit ipse Cyrillus in dialogo septimo ad Hermiam [Δ].

Λόγος προσφωνητικός πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα Θεοδόσιον περὶ τῆς ὀρθῆς 10 πίστεως τῆς εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν παρὰ Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας

PG 76. 1 Τῆς μὲν ἐν ἀνθρώποις εὐκλείας τὸ ἀνωτάτω καὶ ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς τῶν ἄλλων
 1133 ἀπάντων ἀνεστηκός τε καὶ ὑπερκείμενον ὑμεῖς, ὦ φιλόχριστοι βασιλεῖς, καὶ κληρὸς ὑμῖν
 Ies. 45, 23 ἐξαίρετός τε καὶ πρέπων παρὰ θεοῦ τῆς ἐνούσης αὐτῷ κατὰ πάντων ὑπεροχῆς εἰκότος 15
 Col. 1, 16 ἐπὶ γῆς τὸ γέρας. κάμπτει μὲν γὰρ αὐτῷ πᾶν γόνυ θρόνόν τε καὶ ἀρχαὶ κυρίοτητές
 Ies. 6, 3 τε καὶ ἐξουσίαι δούλον ὑπέχουσιν τὸν αὐχένα καὶ ταῖς καθηκούσαις αἰεὶ δοξολογίαις κατα-
 γεραίρουσαι πλήρη τε εἶναι φασὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν τῆς δόξης αὐτοῦ. ἴδοι δ' 20
 ἄν τις καὶ ἐπὶ τῆς ὑμετέρας γαληνότητος τῆς οὕτω περιφανοῦς καὶ ἀνωτάτω πασῶν εὐ-
 κλείας διαπρέποντά τε καὶ ἐναργῆ τὸν τύπον. ὑμεῖς γὰρ ἐστὲ καὶ τῶν εἰς λῆξιν ἀξιω- 20
 μάτων πηγαὶ καὶ ἀπάσης ὑπεροχῆς ἐπέκεινα καὶ τῆς ἐν ἀνθρώποις εὐημερίας ἀρχὴ καὶ
 γένεσις, καὶ νεύμασι μὲν τοῖς ἡμερωτάτοις τοῦ ὑμετέρου κράτους πρὸς ἔννομόν τε
 καὶ ἀξιάγαστον καὶ ἀοίδιμον πηδاليουχεῖται ζωὴν πᾶν ὅσον ἐστὶ τοῖς τῆς βασιλείας
 θάκοις ὑπεστρωμένον, οἱ δὲ τῆς Ζεύγλης οὐκ ἀνεχόμενοι πίπτουσι ῥαιδίως, τῆς ἐνούσης 25
 ὑμῖν εὐσθενείας ἠττώμενοι, κἄν ἀστράψῃ μόνον ἢ βασιλέως ἀσπίς, φροῦδα τὰ ἐκείνων, 25
 PG 1136 οἷχονται, διολύλασι καὶ τῆς ἐνούσης αὐτοῖς ἀπονοίας τὸν οἰκεῖον εὐθύς ἀποστήσαντες
 νοῦν πεσόντες εἰς γόνυ ζητοῦσι τὸν ἔλεον. τοιγάρτοι κεκράτηκε τῆς ὑπ' οὐρανὸν
 τῶν ὑμετέρων ὑπασπιστῶν ἡ μαχιμωτάτη καὶ ἐμπειροπόλεμος καὶ αἰεὶ νικῶσα πληθὺς·
 ὑμεῖς ἐστὲ τῶν πρὸς ἔω καὶ ἐσπέραν καὶ ὠιδὴ καὶ λύρα καὶ ἀπάσης εὐφημίας 30
 ὑπόθεσις· ὑμᾶς οἱ πρὸς νότον καὶ μὴν καὶ ὅσοι βορειότεραν οἰκοῦσι χώραν, φωναῖς 30
 ταῖς χαριστηρίοις στεφανοῦντες οὐ καταλήγουσιν. ἔρεισμα δὲ τὸ ἀκράδαντον τῆς

Flor. Cyrill. 135 ἐκ τοῦ προσφωνητικοῦ λόγου τοῦ πρὸς Θεοδόσιον τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα, οὗ ἡ ἀρχή· Τῆς μὲν ἐν ἀνθρώποις εὐκλείας τὸ ἀνωτάτω καὶ ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς

1 ἐσχηκότα SΛ^{ms} 2 ἔφην AZΛ^s cf. V 148, 28 A 24, 96 τὰ om R 3 καὶ ἐσταυρω-
 μένον σαρκὶ om. H 4 καὶ θανάτου — σαρκὶ om. B τε om. S δὲ A 4/5 τέ ἐστι VMSHUZΛ^d
 ἐστι PDARB cf. V 169, 89

VM, P [= hk], S, D [= mn], WU

10 λόγος SD κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας VMP τοῦ αὐτοῦ WU προσφωνητικός om. U
 εὐλαβέστατον SD 11 τῆς — Χριστὸν om. S τὸν χν MW παρά — Ἀλεξανδρείας om. VMPWU
 Z VP δ SD 13 μὲν om. D ἀνωτάτων V ἀσυγκρίτως P 14 ἡμῖν WU 15 θεῷ P
 κατὰ om. S εἰκότος VMPWU εἰκότος γὰρ SD 16 τε| δὲ S 17 τε om. VMWU ὑπέχουσι SD
 αἰεὶ VMPWU αὐτῷ S αὐτῷ αἰεὶ D 17/18 καταγεραίρουσι D καταγεραίροντες S 18 δὲ SD
 19 ἡμετέρας S ἀνωτάτης S 20 τόν om. M ἡμεῖς U 21 πάσης SD 23 καὶ ἀοίδιμον om. SD
 πηδاليουχεῖτε M 24 θάκοις SD ὑπεστρωμένον SW 25 ἡμῖν S 26 οἷχεται MW
 27 καὶ κεκράτηκε D 29 ἔω SD ἑῶν VMPWU ἔσπερον D 29/30 ὑπόθεσις εὐφημίας V
 μὴν καὶ om. P βορειότερον — τόπον V 31 εὐχαριστηρίοις D εὐφημοῦντες W δὲ
 om. P ἀκρότατον D

οὕτω θεοφιλοῦς καὶ εὐαγεστάτης ὑμῶν βασιλείας αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. δι' αὐτοῦ γὰρ βασιλεῖς βασιλεύουσι καὶ οἱ δυνάσται γράφουσι δικαιοσύνην Prou. 8, 15 κατὰ τὸ γεγραμμένον. ἔστι γὰρ αὐτῷ παναλκὲς τὸ θέλημα καὶ ἐν τῷ κατανεῦσαι μόνον ἢ παντὸς πλήρωσις ἀγαθοῦ, διανέμει δὲ καὶ λίαν ἐτοιμῶς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν τὰ πάντων ἐξαιρέτα τῶν ὅσα ἐστὶν ἀξιόληπτα καὶ τεθαυμασμένα. καὶ ἀπόχρη μὲν εἰς ἀπόδειξιν 5 ὡν ἔφην, τὰ τῷ ὑμετέρῳ κράτει δεδωρημένα, δοθησόμενα δὲ ἔτι καθὰ πεπιστεύκαμεν· ὅτι δὲ ἐστὶ κρηπὶς ἀκατάσειστος ταῖς βασιλέων τιμαῖς τῆς εἰς θεὸν εὐσεβείας τὰ αὐχήματα, καὶ ἐξ αὐτῆς πειράσομαι τῆς ἀγίας καὶ θεοπνεύστου πληροφορήσαι γραφῆς, βραχυλογήσας ὡς ἔνι.

2 Πλείστοι μὲν γὰρ ὅσοι γεγόνασι κατὰ καιροὺς οἱ τῆς Ἰουδαίων ἄρξαντες χώρας καὶ 10 τοὺς τῆς παρ' αὐτοῖς βασιλείας διέποντες θρόνους· ἀλλ' οἱ μὲν τῆς εἰς θεὸν αἰδοῦς ἀνοσίως ὀλιγώρησαντες καὶ τὸν τῆς δικαιοσύνης πρῦτανιν παρ' οὐδὲν ποιούμενοι νόμον καὶ τοῖς τῆς φαυλότητος βόθροις ἑαυτοὺς ἐνιέντες οἱ τάλανες κακοὶ κακῶς ἀπολώλασι (παγχάλεπον γὰρ τὸ προσκρούειν θεῷ καὶ κατὰ τι γοῦν ὅλως ἔξω φέρεσθαι τοῦ εἰκότος λυποῦντας αὐτόν)· ὅσοι γε μὴν τῆς εἰς αὐτὸν εὐσεβείας γεγόνασιν ἐπιμεληταὶ καὶ τῶν ἀρεσκόντων 15 αὐτῷ γνήσιοι φύλακες, νενικήκασιν ἐχθροὺς ἀμογητὶ καὶ κεκρατήκασιν τῶν δι' ἐναντίας. τοιοῦτός τις ἦν Ἰωσίας ἐκεῖνος, ὃς αὐτοῖς τεμένεσι καὶ βωμοῖς τοὺς τῶν εἰδῶλων κατεμπρήσας θεραπευτὰς γοητείας τε πάσης καὶ ψευδομαντείας τρόπους περιελὼν καὶ τὰ τῆς δαιμονιώδους ἀπάτης καταλύσας παίγνια τοῦ παντὸς ἀξίαν ἀπέφηνε λόγου τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ ἀξιάγαστον μὲν τοῖς πάλαι, τεθαυμασμένην δὲ καὶ εἰς δεῦρο παρά γε τοῖς 20 εἰδόσι τιμᾶν τὰ οἷς ἂν ὁ θεὸς ἐφήδοιτο νοῦς. ἀλλὰ ταυτὶ μὲν ἅπαντα τοῖς τε ὑμετέροις προγόνοις καὶ ὑμῖν αὐτοῖς εὖ μάλα κατῴρθωται, διαμενήσομαι δὲ χρησίμως καὶ τῶν Ἑζεκίου τῷ σοφωτάτῳ κατὰ καιροὺς πεπραγμένων· ὀνήσει γὰρ οὐ μετρίως τὴν εὐσεβεστάτην ὑμῶν κορυφὴν τῶν διηγημάτων ἢ δύναμις.

24

3 Ἄνθρωπος τις τῶν ἐκ Βαβυλῶνος τῆς Περσικῆς (Ῥαψάκης οὗτος ἦν) εἶλε μὲν ἅπασαν PG 1137 ὡς ἔπος εἰπεῖν τὴν τῶν Ἰουδαίων χώραν, καταδηλώσας δὲ σὺν αὐτῇ τὴν Σαμάρειαν ἐπ' αὐτὴν ἦιεν τὴν Ἱερουσαλὴμ μυριάνδρῳι πληθύϊ τῶν ὑπὸ χεῖρα δορυφορούμενος καὶ φάλαγγα μὲν ἱππικὴν οὐκ εὐχείρωτον ἔχων, μάλλον δὲ καὶ δυσάντητον, ὀπλίτην δὲ πεζομάχον ταῖς ψάμμοις ἰσάριθμον. εἶτα τῷ τείχει περιστήσας τὰς ἐλεπόλεις καὶ τὴν τοῦ πολέμου παρασκευὴν ἀπονοαῖς τε βαρβαρικαῖς οὐ μετρίως ὠφρυωμένος, αἰρήσειν μὲν κατὰ κράτος 31 ταῖς ἄλλαις ὁμοῦ καὶ αὐτὴν ἔφασκε τὴν ἀγίαν πόλιν καὶ τῆς ἀρρήτου δόξης κατεθρασύνετο καὶ παλιμφήμους ἠφίει φωνάς, ἀκρατὴ καὶ ἀχάλινον ἐπὶ θεῷ τὴν γλῶσσαν ἀνείς. ἔφη γὰρ ὅτι κἂν εἰ βούλοιτο σῶζειν αὐτοὺς, ἀνόνητον ἔσεσθαι τοῖς ἐπ' αὐτῷ πεποιθόσι τῆς ἐπικουρίας τὴν χάριν. ἐπειδὴ δὲ ἤκον τινὲς ἀπαγγέλλοντες τῷ βασιλεῖ τῆς ἐκεῖνου σκαιότητος τὰ τολμήματα καὶ τοὺς Περσικοῦ φρονήματος γέμοντας λόγους, τότε δὴ τότε 35

VM, P [= hk], S, D [= mn], A [inde a 25 ἀνὴρ τις, per totum libellum foliorum anguli inferiores abscissi], WU

1 ἐναγεστάτης D	6 ἄσ MW	3 γὰρ καὶ D	5 ἀπόδοσιν V	6 ἔτι VMPWU
καὶ ἔτι SD	καθάπερ SD	8 γραφῆς πληροφορησάι PU, corr. U	11 αὐτῆς S	12 δίκης D
13 φιλαυτότητος D	14 καὶ om. S	ὅλως om. SD	φέρεσθαι ἔξω S	15 γε μὴν! δὲ V
16 καὶ om. MPSWU	18 ἀπάσης VMPU	ψευδομαντείας PU	19 ἀπάτης! ἀπάσης MW	
20 τε PSD	21 τε om. V	21/22 ἡμετέροις S	22 κατόρθωται W	διαμενησόμεθα SD
καὶ κατὰ S	τῶν ἐν D	23 σοφῶ SD	ὀνήσει γὰρ MSDWU καὶ γὰρ ὀνήσει P καὶ ὀνήσει V	
οὐ μετρίως SDUΣ om. VMPW	24 τῶν διηγημάτων ἢ MPSPDWUΣ ἢ τῶν λόγων V	25 οὗτος ἦν VMPWU οὗτος A οὗτος ἦν οὗτος SD	ἀνείλε SDA	27 ἦι om. W
28 δὲ! om. M	πεζομάχον [πεζομάχων M] καὶ VMPWU	τοῖς AW	29 ψάμμων S ψαλιούσ W	παραστήσας D
τάς om. VMPWU	30 ὀφρυωμένος M ὠφρυωμένος S	κατωφρυωμένος V	31 καὶ — ἀρρήτου	
τῆς ἀρρήτου δὲ U	32 καὶ VMPSPWU τε καὶ DA	ἐπὶ — ἀνείας MPAWU	τὴν γλῶσσαν ἀνείας ἐπὶ θεῷ V ἐπὶ θεῷ τὴν γλῶσσαν ἀφείας SD	
34 τὴν χάριν τῆς ἐπικουρίας V	35 τοῦ MSWU	τότε! om. V		

μόναις ὥσπερ ἐπαλήσας ταῖς κατὰ θεοῦ δυσφημίαις καὶ τοῦ τὴν πόλιν ἀλῶναι ταύτην
 ἔσεσθαι πρόφασιν ἐμφρόνως ὑπειληφώς, περιερρήγνυτο τὴν ἐσθῆτα καὶ εἰς τὸν οἶκον ἀνέβη
 τοῦ θεοῦ, λιταῖς δηλονότι τὴν θείαν ὀργὴν ὑποτρέχων καὶ τῶν ἐπὶ ταῖς δυσφημίαις αἰ-
 τιαμάτων ἑαυτὸν ἀπαλλάττων. καὶ τί τὸ ἐντεῦθεν; εὐμενὴ καὶ ἴλεων κατεστήσατο τὸν
 τῶν δυνάμεων κύριον· νενίκηκε τὸν Ἀσσύριον, οὐχ ἵππον εἰς μάχην ὀπλίσας εὐχάλινον, 5
 οὐ τοξοτῶν εὐστοχίαις, οὐ δοράτων βολαῖς οὐδὲ ταῖς τῶν τακτικῶν ἐμπειρίαις τῶν ὑπὸ
 χεῖρα χρώμενος, ψήφωι δὲ μᾶλλον τῇ παρὰ θεοῦ τῆς τῶν Ἀσσυρίων στρατιᾶς τὸν ἐν
 Ies. 37, 36 μιᾷ νυκτὶ καθορίσαντος θάνατον. ἐξῆλθε γάρ φησιν, ἄγγελος κυρίου καὶ ἀνείλεν
 ἐκ τῆς παρεμβολῆς τῶν Ἀσσυρίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε χιλιάδας. καὶ
 ἀναστάντες τὸ πρωὶ εὗρον πάντα τὰ σῶματα νεκρά. οὗτοι τῆς εἰς θεὸν 10
 εὐσεβείας καρποὶ καὶ τοῦ μὴ ἀνασχεῖσθαι φωνῆς, εἰ κατ' αὐτῆς τῆς θείας γένοιτο δόξης.
 4 Δεῖν δὲ οἶμαι μάλιστα ταῖς βασιλέων εὐσεβέσιν ἀκοαῖς παλίμνημον μὲν οὐδὲν λα-
 λείσθαι κατὰ θεοῦ, ἐκεῖνα δὲ μᾶλλον ὅσα καὶ μώμου παντός καὶ διαβολῆς ἐπέκεινα τρέχει
 καὶ τῆς πρεπούσης δοξολογίας αὐτῷ ποιεῖται τὴν ἔκτισιν. ἄριστα δὲ κἀγὼ τοῦτο εἰδὼς
 ἔχειν, παρωρμήθην ἀναγκαίως τῆς ὀρθῆς τε καὶ ἀποστολικῆς πίστεως τὴν παράδοσιν ἐγ- 15
 γράψαι μὲν τῷδε τῷ βιβλίῳ, ξένιον δὲ ὥσπερ τι πνευματικὸν προσκομίσαι τῷ ὑμετέρῳ
 κράτει, καὶ αὐταῖς δὲ ταῖς θεοφιλεστάταις ἀληθῶς βασιλίσιν, αἱ τῇ ὑμετέρῃ γαλη-
 νότητι συναστράπτουσιν, ἡ μὲν ταῖς εὐκταιοτάταις ὑμῖν ἐπαυχούσα γοναῖς καὶ τῆς
 PG 1140 εἰς αἰὲ διαμονῆς τὰς ἐλπίδας τοῖς σκήπτροις εἰσφέρουσα, ἡ δὲ τοῖς παρθενικοῖς
 βλαστήμασι συνακμάζουσα καὶ τὰς τῆς εὐκλεεστάτης ὑμῶν βασιλείας οἰκειομένη φρον- 20
 τίδας. λίθοι μὲν οὖν Ἰνδικαὶ τὰς αἰοιδίμους ὑμῶν καταφαιδρύνουσι κεφαλὰς, ψυχῆς
 δὲ καὶ νοῦ νοητός ἂν γένοιτο κόσμος πίστις ὀρθή τε καὶ ἀκιβδήλευτος, ἦν ὅτι τηρή-
 σετε, τεθαρσηκῶς προσάγω τὸν λόγον ὡς ἔρεισμα νοῦ καὶ ψυχῆς ἀγλαίσμα καὶ
 Prou. 8, 11 καρδίας στέφανον. γέγραπται γάρ ὅτι κρείσσω σοφία λίθων πολυτελῶν,
 πᾶν δὲ τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστίν. οὐκοῦν διὰ βραχέων εἰπεῖν πειράσομαι 25
 τὰ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς, καὶ ὃ τί ποτέ ἐστὶ τὸ ἐπ' αὐτῷ μυστήριον,
 Cor. 13, 12 διαρθοῦν ὅτι μάλιστα σαφῶς κατὰ γε τὸ ἐγχωροῦν τοῖς ἐν ἐσόπτρῳ καὶ αἰνίγματι βλέ-
 Eph. 4, 7 πουσι καὶ ἐκ μέρους γινώσκουσι κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύ-
 Phil. 1, 19 ματος, καθὰ καὶ ὁ θεσπέσιος γράφει Παῦλος. οὐδεὶς γὰρ λέγει κύριος Ἰησοῦς εἰ
 Cor. 12, 3 5 μὴ ἐν πνεύματι ἀγίῳ, καὶ οὐδεὶς λέγει ἀνάθεμα Ἰησοῦς εἰ μὴ ἐν Βεελζεβούλ. φαίη δ' 30
 ἂν οἰμαί τις· οὐκοῦν ἐπειδὴ σοὶ καὶ τῆς ἐπὶ τούτῳ κόνεως ἄψασθαι δοκεῖ καὶ τὸν οὕτω
 διαβριθῇ καὶ δύσοιστον ἀνατλήναι πόνον, ἀκνότατα διασάφει τὸν ἀκριβῆ τε καὶ ἀκιβδήλευ-
 τον καὶ ἀπάσης αἰτίας ἀπηλλαγμένον ἐπὶ Χριστῷ λόγον. διαφόροις γὰρ δόξαις κατα-
 μεθύουσι τινές, παραπλάττοντες εἰς τὸ ἀκαλλές τὰ ἐπ' αὐτῷ κεχρησμιωδημένα παρά τε
 τῆς νέας καὶ ἀρχαιοτέρας γραφῆς. οὐκ ἠγνοήκαμεν οὖν ὡς ἀνεπιτήδευτον ἐστὶ τῶν 35

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 βλασφημίαις P	3 ἀποτρέπων A	4 κατεκτήσατο SDA	5 νενίκηκε γὰρ PD
6/7 τῶν ὑπὸ χεῖρα om. S	7 χρώμενος D	χρωμένων VMPSAWU	τὸν om. P
9 παρα- τάξεως A	τῶν Ἀσσυρίων om. U	ἐν μιᾷ νυκτὶ ἑκατὸν MPAWU	10 τὸ VMScorr DU κατὰ τὸ A
τῷ PSW	11 οἱ καρποὶ MP	γένοιτο VMPWU	γένηται A λέγοιτο SD
12 βασιλέως A	13 παντός om. PA	14 αὐτῷ δοξολογίας SD	14/15 τοῦτο κἀγὼ ἔχειν εἰδὼς SD
16 ἡμε- τέρῳ S	17 ταῖς — ἀληθῶς MPWU	ταῖς ἀληθεστάταις ἀληθῶς V	ταῖς ἀληθῶς θεοφιλεστάταις SD
ἀληθῶς ταῖς θεοφιλεστάταις A	βασιλίσσαις D	18 καὶ ἡ μὲν DA	τοῖς S
19 ἔσαι V	20 εὐκλεεστάτης MW	21 Ἰνδικαὶ MPWU	Ἰνδικοὶ VSDA
22 ἀκαπήλευτος V	23 τεθαρρηκῶς SDA	προσφέρω A	26 ἐνανθρωπίσεως W
αὐτῆς SD	27 σοφῶς S	αἰνίγμασι VA, corr. V	29 λέγει P
κν̄ iv̄ D, de A non constat	30 iv̄ SDW, de A non constat	31 ἀψεσθαι V	32 δια- βριθῇ] διακριβῇ P
ἀκριβῇ VMPWU	ἀληθῇ SDA	33 πάσης VMPWU	ἐν P
24 παρα- πλάττοντες DA	κεχρησμιωδημένα SD	35 οὐκ ἀνεπιτήδευτον VMPWU	

6 Οἱ μὲν γὰρ ὅτι πέφηνε μὲν ἄνθρωπος ὁ ἐκ θεοῦ πατρός λόγος, οὐ μὴν ὅτι καὶ πεφόρηκε τὴν ἐκ τῆς ἁγίας [καὶ θεοτόκου] παρθένου σάρκα, φρονεῖν τε καὶ λέγειν τετολμήκασι, καταψεύδονται δὲ μόνην τοῦ μυστηρίου τὴν δόκησιν. ἕτεροι δὲ αὐτὸν κατερυθριαῖον σκηπτόμενον τὸ δοκεῖν ἀνθρώπῳ προσκυνεῖν καὶ τὴν ἀπὸ γῆς σάρκα ταῖς ἀνωτάτω δόξαις στεφανοῦν παραιτούμενοι καὶ ἐκ τῆς ἄγαν ἀμαθίας νόθην τινὰ καὶ παρεφθαρμένην νοσοῦντες εὐλάβειαν παρατετράφθαι φασὶ τὸν ἐκ θεοῦ πατρός φύντα λόγον εἰς ὁστέων τε καὶ νεύρων καὶ σαρκὸς φύσιν, τὴν ἐκ παρθένου γέννησιν τοῦ Ἑμμανουὴλ πλατὺ γελῶντες οἱ τάλανες καὶ τὸ ἀπρεπὲς καταγράφοντες τῆς οὕτως ἀρίστης καὶ θεοπρεποῦς οἰκονομίας. οἱ δὲ καὶ ὀψιγενῆ τὸν συναίδιον τῷ πατρὶ θεὸν λόγον εἶναι πεπιστεύκασι καὶ εἰς τὸ μόλις ὑπάρχει διακεκλησθαι τότε ὅτε καὶ τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως ἔλαχε τὴν ἀρχήν. εἰσὶ δὲ οἱ καὶ πρὸς 14 τοῦτο μανίας δυσσεβῶς ἡγμένοι, ὥστε καὶ ἀνυπόστατον τὸν ἐκ θεοῦ φασιν εἶναι λόγον, PG 1141 ῥῆμα δὲ ἀπλῶς τὸ κατὰ μόνην νοούμενον προφορὰν ἐν ἀνθρώπῳ γενέσθαι· Μάρκελλος δὲ οὗτοι καὶ Φωτεινός. δοκεῖ γε μὴν καὶ ἑτέροις ἐνανθρωπήσαι μὲν ἀληθῶς τὸν μονογενῆ καὶ ἐν σαρκὶ γενέσθαι πιστεύειν, μὴ μὴν ἔτι καὶ ἐψυχῶσθαι τελείως τὴν ἀναληφθεῖσαν σάρκα ψυχῇ λογικῇ καὶ νοῦν ἐχούσῃ τὸν καθ' ἡμᾶς, εἰς ἐνότητα δὲ τὴν εἰς ἅπαν, ὥσπερ οὖν οἶονται, κατασφίγγοντες τὸν τε ἐκ θεοῦ λόγον καὶ τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου 20 ναόν, κατοικῆσαί φασιν ἐν αὐτῷ τὸν λόγον καὶ ἴδιον μὲν ποιήσασθαι σῶμα τὸ ἀναληφθέν, ψυχῆς δὲ αὐτὸν τῆς λογικῆς τε καὶ νοερᾶς ἀναπληροῦν τὸν τόπον. ἕτεροι δὲ αὐτὸν πρεσβεύουσι μὲν ταῖς τούτων δόξαις τὰ ἐναντία καὶ ἀντιφέρονται τοῖς φρονήμασιν, ἐκ τε θεοῦ λόγου καὶ ψυχῆς τῆς λογικῆς καὶ σώματος ἥτοι τελείας ἀπλῶς ἀνθρωπότητος συνεστάναι τε καὶ ἀναπεπλέχθαι διαβεβαιούμενοι τὸν Ἑμμανουήλ, οὐ μὴν ἔτι καὶ ὑγιᾶ καὶ ἀμώμητον 25 παντελῶς τὴν ἐπ' αὐτῷ τετηρήκασι δόξαν. καταδιστάσι γὰρ εἰς δύο τὸν ἕνα Χριστὸν καὶ παχεῖαν ὥσπερ αὐτοῖς ἐνιέντες τὴν διατομήν, ἀνὰ μέρος ἐκάτερον μόνον οὐχὶ καὶ ἐστῶτα παραδεικνύουσιν, ἕτερον μὲν εἶναι διατεινόμενον τὸν ἐκ παρθένου τεχθέντα τελείως ἄνθρωπον, ἕτερον δὲ αὐτὸν ἐκ θεοῦ πατρός λόγον, οὐχ ὅτι ποτὲ ἐστὶν ἢ τε τοῦ λόγου φύσις καὶ τῆς σαρκὸς, διακρίνοντες οὐδὲ μόναις ταῖς εἰς τοῦτο διαφοραῖς ἐμφιλοχωρεῖν ἐθέλοντες 30 (οὐ γὰρ ἂν ἐννοίας τῆς ἀληθοῦς εἰς τοῦτο διήμαρτον, ἐπεὶ μὴ φύσις ἢ αὐτὴ σαρκὸς τε καὶ θεότητος), ἀλλὰ τὸν μὲν ὡς ἄνθρωπον ἰδία τιθέντες καὶ ἀνὰ μέρος, τὸν δὲ ὡς θεὸν φύσει τε καὶ ἀληθῶς υἱὸν ὀνομάζουσι, καίτοι θέλοντες εἶναι Χριστιανοί. καὶ δὴ καὶ λογίδι' ἅττα περὶ τούτου συγγράφοντες εἰπεῖν τετολμήκασιν αὐταῖς λέξεσιν ὧδε

17—22 Flor. Cyr. 136 δοκεῖ — τόπον

VM, P [= hk], S, D [= ma], AWU					
1 δὲ om. V	2 μῆτε ² om. S	3 θρύλλοι VMPSDAWU	ἄσμενα Flor. Cyr.	4 δεῖ εἰπεῖν A δὴ	
εἰπεῖν Flor. Cyr.	ἀναγκαῖως A	5 μὲν om. V	γὰρ om. A	πεφόρεκε DAU	πεφόρακε S
ἀγίας καὶ θεοτόκου παρθένου SU	τῆς [γῆς W]	καὶ θεοτόκου παρθένου MW	τῆς ἀγνῆς καὶ θεοτόκου παρθένου P	τῆς ἀγίας παρθένου Flor. Cyr.	6/7 καταφεύδονται — δόκησιν om. A
7 σκεπτόμενοι DA	8 τῆς — δόξης Flor. Cyr.	9 καὶ om. SD	νόθον D	10 τε om. S	11 οἱ τῶνες om. S
12 καὶ M	14 ἔλαβε S	15 ἱγμένοι VAU	16 τό] τοῦ S	17 φώτισσ V	γε μὴν] δὲ A
μὲν VMPWU μὴν S	γε μὴν A om. D	18 μὴ] γε Flor. Cyr.	ῥτι DAW	ἐμψυχῶσθαι VSD,	corr. S
19 τῶν W	20 τὸν ἐκ θῦ τε M	τὸν ἐκ θῦ A	τὸν ἐκ θυ πρὸς SD	21 καὶ κατοικῆσαι	Flor. Cyr.
22 δ' V om. MPU	τε Flor. Cyr.	23 τάναντία A	24 τῆς om. SD, de A non constat	25 ὅτι W	26 τῇν ἐπαυτὸν παντελῶς D, de A non codstat
τελειῶς SD	27 διανομὴν A	ἐκάτερον καὶ SDA	καὶ om. W	28 τῆς παρθένου D	29 λόγου VMPAWUΔ
θῦ SD	31 οὐδὲ D	ἀν om. P	34 λογίδια ἄττα SA	τούτων D	

Loofs, Nesto-
riana p. 217,
18. 19
ibid. 20-218,

Ὁ μὲν γὰρ φύσει καὶ ἀληθῶς υἱὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατὴρ λόγος ἐστίν, ὁ δὲ ὁμωνύμως τῷ υἱῷ υἱός.

Καὶ μεθ' ἑτέρα πάλιν· Οὐ σὰρξ ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ἀλλὰ ἄνθρωπον ἀνελήφως. ὁ μὲν γὰρ μονογενὴς προηγουμένως καὶ καθ' ἑαυτὸν υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐστίν τοῦ πάντων δημι-
ουργοῦ· ὃν δὲ ἀνέλαβεν ἄνθρωπον, οὐ φύσει θεὸς ὢν, διὰ τὸν ἀναλαβόντα αὐτὸν ἀλη- 5

Mt. 11, 27 θῶς θεοῦ υἱὸν ὁμωνύμως αὐτῷ χρηματίζει. τὸ μὲν γὰρ οὐδεὶς ἔγνω τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ τὸν φύσει τε καὶ ἀληθείᾳ δηλοῖ ἐκ τοῦ πατρὸς υἱόν, τὸ δὲ λεγόμενον ὑπὸ

Lc. 1, 30. 31 τοῦ Γαβριὴλ μὴ φοβοῦ, Μαριάμ, εὖρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ, καὶ ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν τῷ ἀνθρώπῳ ἐφαρμόζει. 10

7 Ἀλλὰ ταυτὶ μὲν ἐκείνοι· φρονήσομεν δὲ ἡμεῖς οὐχ ὥδε, πόθεν; ἀναπείσει γὰρ οὐδα-
μῶς τῶν ἑτεροδόξων ὁ λόγος τροχίαν ἀφέντας τὴν ἐπ' εὐθὺ διαστείχειν ἑτέραν τὴν ἔξω

PG 1144 σκοποῦ καὶ διεστραμμένην. καὶ εἰ μὲν τις ἔλοιτο μακρὸν ἐφ' ἐκάστῳ ποιείσθαι λόγον καὶ διαρκῇ τὴν βάσανον, οὐκ εὐαρίθμητον μὲν δαπανήσει χρόνον, δυσαχθῇ δὲ ἰδρῶτα καὶ
δυσδιάφυκτον ἀνατλάς κατορθώσει μόλις· παρέντες δὲ οὖν τό δεῖν οἶσθαι μακρὰ καὶ σφό- 15
δρα στενολεσχέιν καὶ ὀλίγην κομιδὴν τὴν βάσανον ἐπιρριπτοῦντες ἐκάστῳ, φέρε λέγωμεν

Mt. 22, 29 καὶ πρό γε τῶν ἄλλων τοῖς δοκίταις· πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς μήτε μὴν

1 Tim. 3, 16 τὸ μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον, τούτέστι Χριστόν, ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαι-
ώθη ἐν πνεύματι, ὡφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν
κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ. δεῖν δὲ οἶμαι τοὺς δι' ἐναντίας ἢ ψήφον ἐπάγειν 20
τὴν αἰσχίῳ τοῖς πάλαι καὶ ψευδηγόρους ἀποκαλεῖν τοὺς τῆς οἰκουμένης μυσταγωγούς, οἷς

Mt. 28, 19 αὐτὸς ἔφη Χριστὸς πορευθέντες μαθητεῦσατε πάντα τὰ ἔθνη, ἢ εἴπερ τοῦτο κα-
ταπεφρίκασι δρᾶν, ὁρθὰ μὲν ἐλέσθαι φρονεῖν τὰ ἐπὶ Χριστῷ, φράσαντας δὲ τὸ ἐρρῶσθαι
δεῖν ταῖς σφῶν αὐτῶν ἀμαθίαις ἀπρίξ μὲν ἔχεσθαι τῶν ἱερῶν γραμμάτων, τὴν δὲ ἀπλανῇ τῶν
8 ἀγίων διαίττοντας τρίβον ἐπ' αὐτὴν ἰέναι τὴν ἀλήθειαν. εἴη γὰρ ἂν οὐχ ἕτερον οἶμαί 25

τι τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον ἢ αὐτὸς ἡμῖν ὁ ἐκ θεοῦ πατὴρ λόγος, ὃς ἐφανερώθη ἐν
σαρκί· γεγέννηται γὰρ διὰ τῆς ἀγίας [καὶ θεοτόκου] παρθένου, μορφὴν δούλου λαβών·

Lc. 2, 14 ὡφθη δὲ καὶ ἀγγέλοις, οἱ γεννηθέντα καταγεραίρουσι δόξα τε, φασίν, ἐν ὑψίστοις
θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία, καὶ μὴν καὶ τοῖς ποιμέσι

Lc. 2, 11. 12 κατασημαίνοντες τὸν δι' ἡμᾶς ἐν σαρκὶ θεὸν λόγον, ἰδοὺ δὴ, φασίν, ἐγεννήθη ὑμῖν σήμερον 30
σωτήρ, ὃς ἐστὶ Χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δαυίδ. καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον·
εὐρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον καὶ κείμενον ἐν φάτνῃ. οὐ δὲ τόκος ὁ διὰ
παρθένου καὶ φανέρωσις ἐν σαρκί, πῶς οὐκ ἀδρανὴς εἰκαιμοθυμία, πῶς δὲ οὐχὶ μανία καὶ
λῆρος τὸ τῆς δοκίσεως ὄνομα τῆς οὕτω σαφοῦς τε καὶ ἐναργοῦς καταγράφειν οἰκονομίας;
εἰ γὰρ σκιά καὶ δόκησις ἦν καὶ οὔτε σάρκωσις ἀληθῶς οὔτε μὴν τέτοκεν ἢ παρθένος, 35

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 καὶ om. SD	υἱός] θσ P	θεοῦ om. W	ἐστὶ λόγος SD	3 μεθ' om. S	ἀλλ' DA
5 θσ VMPSDWU	καὶ A Δ	6 θῷ υἱόν SDA Δ	υἱόν θῷ VMPWU	7 τέ MPSPDAWU	τέλειον V
παρὰ D	8 τῷ om. VMPWU	9 τέξεις PD	11 φρονήσωμεν SDAU	πόθεν om. V	
ἀναπείθει D, de A non constat	12 ἀφέντες SD, de A non constat	εὐθείαν in ἐπ' εὐθείαν corr. V			
διατρέχειν D	12/13 ἔξω σηκοῦ καὶ M om. V	ἔξω σκοποῦ spat. relicto om. W	13 ἔκαστον V		
ἐκάστου A	14 διαρκῇ μου V	μὲν om. S	καιρὸν A	15 δυσδιάφυκτον A	16 σθενο- λεσχέιν D
ἔκαστα D, de A non constat	17 δοκίταις VA	πλανᾶσθαι S	18 ἐν om. P		
21 τοῖς] τῆς A	οὐσ V	22/23 καὶ πεφρίκασι A	23 φράσαντας n1 Δ	φράσαντες VMPSnAWU	
24 σφῶν om. D	μὲν om. D	εὐχεσθαι S	25 διάγοντας VD	ὁδὸν DA	ἂν om. A
27 γεγέννηται S	παρθένου Δ καὶ θεοτόκου παρθένου PSAWU	θεοτόκου παρθένου MD	παρθένου καὶ θεοτόκου VΣ	δούλου μορφὴν M	29 καὶ om. S
31 ἡμῖν SU, corr. U	32 εὐρήσετε γὰρ M	καὶ om. WU	οὐ MPSPDWUΣ	εἰ θῷ VA	εἰ Δ
δ MPWU Δ om. VSDA	33 τῆς παρθένου U	εἰκαιμοθυμία M	35 εἰ] ἢ S		

οὐκ ἐπελάβετο σπέρματος Ἀβραάμ ὁ ἐκ θεοῦ πατὴρ λόγος, οὐχ ὡμοιώθη τοῖς ἀδελφοῖς. Hebr. 2, 16.
 σκιά γὰρ οὐτι που τὰ καθ' ἡμᾶς ἢ δόκησις, ἀλλ' ἐσμέν ἐν σώμασιν ἀπτοῖς τε καὶ ὁρατοῖς ¹⁷
 9 καὶ τὴν γηγενῆ δὴ ταύτην σάρκα κατημφισμένοι καὶ φθορᾶς καὶ παθῶν ἠττήμεθα. οὐ-
 κουν εἰ μὴ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος, οὐδὲ ἐν ᾧ πέπονθεν, αὐτὸς πειρασθεὶς δύναι- Hebr. 2, 18
 ται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι· οὐδὲ γὰρ ἂν τι πάθοι σκιά. οἴχεται δὴ οὖν τὸ PG 1145
 σύμπαν ἡμῖν εἰς τὸ μηδὲν ἀληθῶς. ποῖον γὰρ ἔτι νῶτον δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν ἢ ποῖαν Ies. 50, 6
 τοῖς παῖουσι παρειάν ὑποστρώσας πρὸς τὰς ἐκ τῶν Ἰουδαίων διεκαρτέρει πληγὰς; ἡλοῖς 7
 δὲ διαπεπάρθαι χεῖράς τε καὶ πόδας τὸν οὐκ ἐν σαρκὶ πεφηνότα τίνα δὴ τρόπον οἰηθεῖν
 τις ἂν; ἢ ποῖαν, εἰπέ μοι, πλευρὰν διανύττοντες οἱ Πιλάτου δορυφόροι τὸ τίμιον αἷμα συ- Ioh. 19, 34
 ναναβλύζον ὕδατι τοῖς θεωμένοις παρέδειξαν; καὶ εἰ χρή τούτων τὸ ἐπέκεινα λέγειν, οὔτε 10
 ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν οὔτε μὴν ἐγήγερται Χριστός, οὐ παραδεχθέντος εἰς ἀλήθειαν κεκένωται
 μὲν ἡ πίστις, οἴχεται δὲ ὁ σταυρός, ἡ τοῦ κόσμου σωτηρία καὶ ζωὴ, καὶ διόλωλε παντελῶς
 ἡ τῶν ἐν πίστει κεκοιμημένων ἐλπίς. εὐ γὰρ ὥδε ἔχειν ἐδόκει καὶ τῷ μακαρίῳ Παύλῳ.
 παρέδωκε γὰρ ὑμῖν, φησὶν, ἐν πρώτοις ὁ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν 1 Cor. 15, 3-8
 ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφὰς καὶ ὅτι ἐτάφη καὶ ὅτι ἐγήγερται ¹⁵
 τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰς γραφὰς καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, εἶτα τοῖς δώ-
 δεκα, ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφ' ἅπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείους
 μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν· ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ,
 ἔπειτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν, ἔσχατον δὲ πάντων, ὥσπερ εἰ τῷ ἐκτρώματι, ¹⁹
 ὤφθη κάμοι. καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν 1 Cor. 15,
 ἐγήγερται, πῶς λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲς ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; εἰ ¹²⁻¹⁵
 δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ
 ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ [δὲ] καὶ ἡ πίστις ἡμῶν. εὐρι-
 σκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ
 ὅτι ἡγείρε τὸν Χριστόν, ὃν οὐκ ἡγείρεν, εἶπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. ²⁵
 τεθναίη γὰρ ἂν, εἰπέ μοι, τίνα δὴ τρόπον ἢ σκιά; πῶς οὖν ἀνέστησε τὸν Χριστόν ὁ πατὴρ
 σκιάν ὄντα καὶ δόκησιν καὶ τοῖς τοῦ θανάτου δεσμοῖς οὐχ ἀλώσιμον; οἰχέσθω δὴ οὖν
 ὁ ἐκείνων ἔμετος, μῦθον δὲ ἄλλως καὶ ἀνοσίου βουλῆς ἀποβράσματα τὰ παρ' αὐτοῖς ἡγώ-
 μεθα. τοὺς γὰρ τοιοῦτους ἡμῖν προκαταμηνύει γράφων τοῦ σωτῆρος ὁ μαθητὴς· ὅτι 1 Ioh. 4, 1-3
 πολλοὶ ψευδοπροφητῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον, ἐν τούτῳ γινώσκετε ³⁰
 τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστόν ἐν σαρκὶ
 ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστί, καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν, ἐκ
 τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστί. καὶ τοῦτό ἐστι τὸ τοῦ ἀντιχρίστου ὃ ἀκηκόατε ὅτι
 ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη. εἰ γὰρ μὴ γέγονεν ἄνθρωπος μήτε

6—10 Flor. Cyr. 137 ποῖον δέδωκε νῶτον — παρέδειξαν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

2 οὐτι που] οὐ τόπος D	ἢ δόκησις om. S	τε om. S	3 ταύτην δὴ SD ταύτην A
κατημφισμένοι U	ἠττήμεθα DA	4 πέπονθεν] γέγονε A	πειραθεὶς AW ^{corr}
Flor. Cyr.	ἢ ποῖαν] ὁποῖαν Flor. Cyr.	7 ἐκαρτέρει A	8 δὴ οὖν A om. D
δορυφόροι Πιλάτου Flor. Cyr.	10 χρή τι A Δ	11 μὴν om. P	ὁ $\overline{\chi\sigma}$ SD
VMPWU	διόλωλε μὲν A	13 γάρ] γε W	ἐδόκει ἔχειν A
14 παρέδωκε V	ἡμῖν φησὶν U	16 τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ W	κατὰ τὰς γραφὰς om. V
17 ἐπάνω]	18 εἶτα ὤφθη SD	19 ὡς περί P	τῷ MW τῷ VPSDAU
20 φησὶ καὶ S	κηρύττεται SD	21/22 εἰ — ἔστιν om. SD	22/23 εἰ — ἐγήγερται om. P
23 ἄρα καὶ A	δὲ om. DAD γὰρ S	ὡμῶν DΣ	24 ὅτι — θεοῦ om. P
om. A	26 τεθναίη — σκιά om. V	τεθναίη] τεθνάναι ἢ MW	εἰπέ μοι] εἶπομι U
28 ἐκείνων ὁ D	ἀπόβρασμα U	τὰ om. MW	παρ' αὐτοῖς VMPAW ἐκείνων SD
28/29 ἡγώμεθα AUΣΔ	ἡγούμεθα VMPSPDW	29 προκατεμήνυσε DA	30 γινώσκεται VAU
31 δ om. SW, corr. W	32 καὶ πάλιν πᾶν PW	33 ἀκούετε P	

μὴν ἀναβέβηκεν ἐν σαρκὶ πρὸς τὸν ἐν οὐρανοῖς πατέρα καὶ θεόν, οὐδ' ἄν ὑποστρέψειεν ἐξ οὐρανοῦ καθ' ἡμᾶς, ἄνθρωπος δηλονότι καὶ ἐν σαρκί.

PG 1148 10

Τὸ δὲ δὴ καὶ ἐτέρους οἶεσθαι τε καὶ φρονεῖν ἐξ ἀμετρήτου νωθείας γέννησιν μὲν ἀνήνασθαι τὴν διὰ τῆς ἀγίας παρθένου τὸν ἐκ θεοῦ φύντα λόγον καὶ φύσιν μὲν ἀτιμάσαι τὴν καθ' ἡμᾶς, παρατετράφθαι δὲ μᾶλλον αὐτὸν εἰς τὴν ἀπὸ γῆς σάρκα, δυσφημούντων 5 ἐστὶ τὴν οἰκονομίαν καὶ τοῖς θείοις σκέμμασιν ἐπιτιμᾶν ἡρημένων. ὁ μὲν γὰρ τῶν ὄλων δημιουργὸς καὶ πολὺς εἰς ἔλεον τοῦ θεοῦ λόγος κεκένωκεν ἑαυτὸν δι' ἡμᾶς γενόμε-
 nos ἄνθρωπος, γενόμενος ἐκ γυναικός, ἵν' ἐπέιπερ αἵματος καὶ σαρκὸς κεκοινῶνῃκε τὰ παι-
 15 δία, τουτέστιν ἡμεῖς, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετάσχη τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον, 10 καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. ὥδε γὰρ ἔφη τὸ γράμμα τὸ ἱερόν· οἱ δὲ τῆς οὕτω παγκάλης καὶ ἀρίστης βουλῆς τὸ ἀπρεπὲς καθορίζουσι καὶ ὥσπερ ἐνὸν αὐτοῖς τὰ ἀμείνω φρονεῖν, καὶ τοῖς τῆς σοφίας ἐπιτιμῶσι σκέμμασι. μὴ γὰρ δὴ χρῆναι λέγουσιν ὠδῖνα καὶ τόκον τὸν ἐκ γυναι-
 κὸς καταγράφειν ἡμᾶς τοῦ μονογενοῦς, οἶεσθαι δὲ μᾶλλον τὴν τοῦ λόγου φύσιν εἰς τὸ 15 σαθρὸν δὴ τοῦτο καὶ γηγενὲς μετεστοιχειῶσθαι σῶμα καὶ τροπὴν φαντάζονται τοῦ τροπῆν οὐκ εἰδότος. ἐρήρεισται γὰρ ἡ τοῦ θεοῦ φύσις ἐν ἰδίῳ ἀγαθοῖς καὶ ἀκατάσειστον ἔχει τὴν ἐφ' οἷς ἐστὶ διαμονήν. φύσις μὲν γὰρ ἡ γεννητὴ καὶ χρόνῳ παρενεχθεῖσα πρὸς ὑπαρξιν πάθοι ἂν τὴν ἀλλοίωσιν καὶ οὐκ ἔξω λόγου τοῦ καθήκοντός τε καὶ ἀληθοῦς τὸ χρήμα κείσεται· τὸ γὰρ ἀρχὴν ὅλως τοῦ εἶναι λαχὸν οἶονεῖ πως ἤδη καὶ συνεσπαρμένον 20 ἔχει τὸ ἀλλοιοῦσθαι δεῖν. θεὸς δὲ ὁ παντὸς ἐπέκεινα νοῦ γενέσεως καὶ φθορᾶς τὴν ὑπαρξιν ἔχων ἐξηρημένην τε καὶ ὑπερίσχουσιν ἀμείνων ἔσται καὶ τροπῆς, καὶ ὥσπερ τῷ τῆς ἰδίας φύσεως λόγῳ παντὸς τοῦ κεκλημένου πρὸς γένεσιν ὑπερανέστηκ' τε καὶ ὑπερέρεται, καὶ τοῦτο ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς, οὕτω καὶ ἐν τοῖς εἰωθόσι συμβαίνειν τοῖς δι' αὐτοῦ γεγονόσιν ὑπερανέστηξαι πάλιν, παθεῖν οὐκ εἰδώς τὸ πεφυκὸς ἀδικεῖν. οὐκοῦν ἐν ἀγαθοῖς μὲν τὸ θεῖον 25 ἀμεταπτύτοις ἐστί, τὰ δὲ γε τῆς κτίσεως ἐν ἀλλοιώσει καὶ τροπαῖς καὶ ἀγχίθυρον ἔχοντα τὴν παραφθοράν. καὶ τοῦτο γινώσκων εὖ μάλα καὶ ὡς ἄριστα φιλοσοφῶν ὁ προφήτης
 Bar. 3, 3 Ἱερεμίας ἀνεφώνει πρὸς θεὸν ὅτι σὺ καθήμενος τὸν αἰῶνα καὶ ἡμεῖς ἀπολλύμενοι τὸν αἰῶνα. καθεδεῖται γὰρ ὥσπερ ἐν ἰδίῳ θώκοις τὸ θεῖον αἰεὶ βασιλεῦον καὶ κατακρα-
 τοῦν τῶν ὄλων καὶ ὑπὸ μηδενὸς τῶν παθῶν τυραννοῦμενον, ἡμεῖς δὲ τὴν φύσιν εὐτροχω- 30 τάτην τε καὶ εὐπαράφορον κομιδῇ πρὸς ἀλλοίωσιν ἔχοντες καὶ τροπὴν ἀπολλύμεθα τὸν αἰῶνα, τουτέστιν ἐν παντὶ καιρῷ καὶ χρόνῳ φθαρτοί τε ἐσμέν καὶ τρεπτοί. οὗτ' οὖν τὸ θεῖον ἐν παρατροπαῖς γένοιτ' ἂν ποτε, τῆς ἰδίας ἐδραιότητος ἐξωσθὲν ὑπὸ τοῦ τῶν

12—25 Flor. Cyr. 138 οἱ δὲ — ἀδικεῖν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 τοῖς οὐρανοῖς MP	SA	καὶ om. M	ὑποστρέψη V	3 νύκην V	γένεσιν MPAW
4 ἀρνήσασθαι A	5 τῆς γῆς VMPW	8 γενόμενος SDAΣΔ om. VMPWU	ἐπεὶ W	αἵματος	
om. S	9 παραπλησίως om. V	12 δουλεία D	τὸ ἱερόν γράμμα M	12/13 τῆς — ὥσπερ τοῖς	
οὐπερ S	12 παγκάλους V	14 τὸν DAΔΣ Flor. Cyr. om. VMPSWU	14/15 ἐκ γυναικὸς om. S		
15 θῷ λόγου SD	ἐς SD	16 δὴ om. A	φαντάζεσθαι VA	17 τοῦ om. AD	18 ἐν Flor. Cyr.
μὲν om. A	γεννητὴ VPSAW Flor. Cyr., corr. A	19 ὑπαρξιν SDAΔ Flor. Cyr.	γένεσιν VMPWU		
τε] δὲ Flor. Cyr.	20 τοῦ εἶναι om. S	ἤδη om. A	διεσπαρμένον D	21 νοῦ MSDAUΣΔ	
Flor. Cyr. νοῦ καὶ φύσεως PW	νοῦ καὶ φύσεως καὶ V	22 ἔχων om. D	ὑπερέχουσιν U		
ὑπερίσχουσιν SDA Flor. Cyr.	ἐστὶ DA Flor. Cyr.	23 τὸ V	πρὸς γένεσιν om. M	24 δια	
τούτου A	25 ὑπερανέστηξαι] τας A ὑπερανέστηκε Flor. Cyr.	παθεῖν om. A	εἰδὼς VP		
27 παραφορὰν VU	28 θν SAΔ τὸν θν VMPDWU	29 καθευδεῖται W	θάκοις SD	σαλευθὸν V	
29/30 κρατοῦν SDA	30/31 εὐτροχοτάτην M ἐντροχωτάτην D	31 τε om. V	παραφορὸν SD		
32 καιρῷ SDAΔ καιρῷ τέ MPWU	τέ καιρῷ V	τέ om. VD	33 γένοιτ' ἂν ποτε ἐν παρατρο-		
παῖς VMPW	παρὰ τῆς S	ἐξωσθὲν S	ἐξωσθὲν VMPWU	του om. DA	τε S

παθῶν, οὐτ' ἂν ἡ φθαρτή τε καὶ ἀλλοιουμένη φύσις, τουτέστιν ἡ γεννητὴ καταπλουτήσειεν ἂν οὐσιώδη τὴν ἀτρεψίαν οὐδ' ἂν ἐπαυχήσειε τοῖς τῆς θείας φύσεως ἀγαθοῖς ὡς ἰδίοις ἢ κτίσις. ἀκούσεται γὰρ εὐλόγως τί γὰρ ἔχεις, ὃ οὐκ ἔλαβες; ὅτι δέ ἐστιν ἀτρεπ- 1 Cor. 4, 7
τος μὲν καὶ ἀναλλοίωτος παντελῶς ἡ τοῦ λόγου φύσις, ἀλλοιωτὴ δὲ πάντως ἡ γεννητὴ, καταθρῆσαι τις ἂν καὶ λίαν εὐκόλως ἀναμελιωδούντος ἐν πνεύματι τοῦ μακαρίου Δαυὶδ· 5
οἱ οὐρανοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθή- Ps. 101, 27.
σονται καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίξεις αὐτούς, καὶ ἀλλαγῇσονται· σὺ δὲ ὁ 28
αὐτὸς εἰ καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι. ποῦ τοιγαροῦν μεμένηκεν ὁ αὐτὸς ὁ
ἐκ θεοῦ λόγος, εἴπερ ἐστὶν ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι μεθεῖς τὸ ἐρηρυσμένως τε καὶ ἀκλονήτως
ἔχειν καταπεφοίτηκε μὲν εἰς ὅπερ οὐκ ἦν, μεταπεποιήται δὲ καὶ εἰς σαρκὸς φύσιν καὶ εἰς 10
τὸ φθίρεσθαι πεφυκός; ἄρ' οὖν οὐχὶ λήρὸς τε ἤδη καὶ μανία ταυτί; καίτοι πῶς ἂν
ἐνδοιάσειέ τις (ὥρα γὰρ εἰπεῖν ταῖς ἐκείνων ἀμαθίαις ἀντιτείνοντας ἀμαθέστερον) ὡς
ἐστὶν οὐκ ἀπεικὸς καὶ τὴν ἀπὸ γῆς σάρκα πρὸς τὴν τῆς θεότητος φύσιν ἀναφοιτᾶν δύ-
νασθαι ποτε καὶ τῆς ἀνωτάτω πασῶν οὐσίας γενέσθαι σύστασιν; εἰ γὰρ αὕτη τῆς θεό-
τητος ἡ φύσις κατὰ γε τὴν ἐκείνων ἐμβροντησίαν εἰς τὴν τῆς σαρκὸς μετακεχώρηκε φύσιν, 15
οὐδὲν ὡς ἔοικε τὸ ἀπεῖργον ἔτι τὴν μὲν κάτω τε καὶ ἰδίαν φύσιν ὑπερπέτασθαι τὴν σάρκα,
μεταπλάττεσθαι δὲ πρὸς θεότητα καὶ εἰς οὐσίαν τὴν ἀνωτάτω. ἀλλ' οὐ ταῖς ἐκείνων
ἀσυνεσίαις τὸ εὐπειθὲς χαριούμεθα, προσκεισόμεθα δὲ μᾶλλον ταῖς θείαις γραφαῖς, καὶ προφήτου
μὲν λέγοντος ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέσουσι Ies. 7, 14
τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, κατασφραγίζοντος δὲ τὴν προαναφώνησιν τοῦ μακαρίου 20
Γαβριὴλ καὶ τὴν ἄνωθεν ψῆφον τῇ παρθένῳ διερχόμενον (μὴ φοβοῦ γὰρ ἔφη, Lc. 1, 30. 31
Μαριὰμ, ὅτι ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα
αὐτοῦ Ἰησοῦν), ἐκ γυναικὸς ἀληθῶς γεγεννησθαι πιστεύομεν τὸν Ἐμμανουήλ καὶ τὸ
λαμπρόν τε καὶ ἀξιάγαστον τῆς ἑαυτῶν φύσεως οὐ διωσόμεθα καύχημα, φρονούντες ὁρθῶς.
ἐπεδράξατο γὰρ ὁ μονογενὴς οὐχὶ τῆς ἰδίας φύσεως (ἦν γὰρ ἂν οὐδὲν τι μᾶλλον τὰ 25
καθ' ἡμᾶς ἐν ἀμείνοσιν), ἀλλ' οὐδὲ τῆς ἀγγέλων, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραάμ, καθὰ γέγρα- Hebr. 2, 16
πται. ἦν γὰρ οὕτω καὶ οὐχ ἑτέρως τὸ διολισθῆσαν εἰς φθορὰν ἀνασώσασθαι γένος.

12 Τί δέ; οὐχὶ κάκεινο πρὸς τοῖσδε καταθαυμάζειν ἄξιον; μόνον γὰρ οὐχὶ καὶ τὸ ἐρρῶ- PG 1152
σθαι φράσαντες τῇ θεοπνεύστῳ γραφῇ καὶ πνεύμασι πλάνης τὸν οἰκεῖον τινὲς ἀπονέ- 1 Tim. 4, 1
μοντες νοῦν εἰς τοῦτο καθίκοντο δυσβουλίας καὶ μεираκιώδους ἀβελτηρίας, ὡς οἶεσθαι δεῖν 30
τὸν τῶν αἰώνων δημιουργόν, τὸν συναίδιον τῷ θεῷ καὶ πατρὶ θεὸν λόγον, τῇ τῆς σαρ-
κὸς γενέσει συμπαρομαρτοῦσαν ἔχειν τῆς ὑπάρξεως τὴν ἀρχὴν καὶ ὁψιγενῇ φαντάζεσθαι
τὸν ἐπέκεινα παντὸς αἰῶνος καὶ χρόνου, ὡς ἐν ἐσχάτοις καὶ μόλις τοῖς τῆς ἐνανθρωπήσεως

3—17 Flor. Cyr. 139 ὅτι δέ — ἀνωτάτω

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 γεννητὴ PSA, corr. A 2 ἂν om. A οὐσιώδη DAA οὐσιωδῶς VMPSWU 4 μὲν
SDAA τε VMPWU πάντως MPAWU Flor. Cyr. πάντῃ V παντελῶς SDA γεννητὴ PSU
5 καταθρήσειεν ἂν τις D μακαριωτάτου P θεοπνεύστου D 6 διαμενεῖς VA 7 εἰλίξεις W
καὶ αὐτοῦ S 8 μεμένηκεν ὁ αὐτὸς PAΔ ἔτι [ὅτι Flor. Cyr.] μεμένηκεν ὁ αὐτὸς MSDWU με-
μένηκεν ὁ αὐτὸς ἔτι V 9 ἰδεῖν Flor. Cyr. ἐρηρυσμένον P Flor. Cyr. ἐρηρυσμένον U τε
om. A 11 ταυτὸ S ταύτῃ Flor. Cyr. ἂν om. A 13 ἀπεικὸς Flor. Cyr. εἰς SD
14/15 ποτὲ δύνασθαι A 15 ἡ om. V γε om. Flor. Cyr. 16 οὐδὲν ὡς] οὐδενὸς Flor. Cyr.
ἔτι] ἐστὶ A Flor. Cyr. ὑπεπετέσθαι S καὶ τὴν Flor. Cyr. 17 δὲ SDAΔ Flor. Cyr. δὲ καὶ
VMPWU εἰς om. V Flor. Cyr., corr. V 18 ἀπειθὲς An προσκεισόμεθα SDAΔ ἐπόμεθα
VMPWU 20 προφώνησιν P 23 Ἰησοῦν] ἐμμανουήλ V γυναικὸς οὖν V γεγεννησθαι SAU
'Εμμανουήλ] ἰν V 24 ἑαυτοῦ k αὐτοῦ h 25 ἐπελάβετο DA ἦν] ἦ W ἂν om. D
26 ἀλλὰ σπέρματος] σπέρματος δὲ V καθὼς MWU 27 οὕτως PAU διολισθῆσαν W
ἀνασώζεσθαι A 28 μόνον γὰρ οὐχὶ MSDW μονονοῦχὶ γὰρ VPAU 29 πλάνοις U 30 καθή-
κοντο mW ὡς om. W δεῖν] μὲν DA 31 τῶν om. SD πρὶ καὶ θῶ SD

- καιροῖς πατέρα μὲν γενέσθαι τὸν θεόν, συνεισβαλεῖν δὲ ὥσπερ εἰς τὸ εἶναί τε καὶ ὑφε-
 στάναι τῷ ἐκ τῆς παρθένου ναῶι τὸν δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἐν ᾧ τὰ πάντα. ἄρ' οὖν
 οὐχὶ πρὸς λῆξιν ἤδη τὴν ἀνωτάτω διεληλάκασιν τῶν κακῶν οἱ μῦθον οὕτω τὸν γραυδῆ
 καὶ βδελυρὸν προχειρότατα προσηκάμενοι καὶ τῆς ἀκράτου νωθείας τὸν οἰκείον ἀναπλή-
 Ps. 13, 3 σαντες νοῦν; τάφος ἀληθῶς ἀνενωγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις
 αὐτῶν ἐδολιοῦσαν· ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν, ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ
 πικρίας γέμει. τὸν γάρτοι δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ προυφεστάναι τῶν πάντων ἀνάγκη νοεῖν.
 Ioh. 1, 1-3 τί δὲ δὴ καὶ δρωῖεν ἄν; Ἰωάννου μὲν γράφοντος ἐν ἀρχῇ ἣν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος
 ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ
 Ioh. 1, 1-3 ἐγένετο οὐδὲν καὶ πάλιν ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλ-
 μοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς
 ζωῆς, καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη καὶ ἐωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλο-
 μεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἣτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη
 ἡμῖν, αὐτοῦ δὲ Χριστοῦ τῆς ἰδίας ὑπάρξεως τὴν ἀποπτον ἀρχαιότητα τοῖς Ἰουδαίοις κατα-
 Ioh. 8, 57 σημαίνοντος· ἐπεὶ γὰρ ἔφασκον πεντήκοντα ἔτη οὕτω ἔχεις, καὶ Ἀβραάμ ἐώρα-
 κας; ἀντήκουον ἐναργῶς ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραάμ γενέσθαι, ἐγὼ εἰμι.
 οὐδὲ τὸ ἦν ἔστιν ἐπεννηγεμένου μηδενὸς καὶ μὴν καὶ τὸ εἰμί τέτακται σαφῶς, τίνα τῆς
 γενέσεως κατίδοι τις ἂν τὴν ἀρχήν; ἢ τίνα δὴ τρόπον ὃ ὧν ἐν ἀρχῇ τῇ παντὸς ἐπέκεινα
 νοῦ παραδέξαιτο ἂν τὸ ἐν καιρῷ κεκληθῆσαι πρὸς ὑπαρξιν; εἰ μὲν οὖν τις ἔλοιτο τούτοις
 σχολαιότερον ἀντιφέρεσθαι, χαλεπὸν οὐδὲν τοὺς τῆς θεοπνεῦστου γραφῆς παρακομίζοντας
 λόγους τὰ ἐκ τῆς ἐκείνων ἐμβροντησίας ἀποκρούεσθαι βλάβη, τὰ γε μὴν οὕτως ἐναργῆ νο-
 σοῦντα τὸν ἐλεγχον καὶ πολὺ λίαν ἔχοντα τὸ ἀκαλλῆς περιττὸν οἶμαί που καὶ φροντίδος
 ἀξιοῦν. οὐκοῦν ἐπ' ἐκείνο ἴωμεν, ὅπερ ἐστὶ τῶν κατεγνωσμένων συγγενές.
- 13** Παρασημαίνουσι γὰρ τινὲς τῆς ἀληθείας τὸ κάλλος, καθάπερ τι νόμισμα κιβδηλεύοντες
 Ps. 74, 6 ἐπαίροντές τε εἰς ὕψος τὸ κέρας καὶ ἀδικίαν λαλοῦντες κατὰ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸ γεγραμ-
 PG 1153 μένον ἀνύπαρκτόν τε καὶ ἰδικῶς οὐχ ὑφεστηκότα φαντάζονται τὸν μονογενῆ, καὶ οὐκ εἶναι
 μὲν ἐν ὑποστάσει τῇ καθ' ἑαυτόν, ῥῆμα δὲ ἀπλῶς καὶ λόγον τὸν κατὰ μόνην τὴν προ-
 φορὰν γενέσθαι παρὰ θεοῦ καὶ ἐν ἀνθρώπῳ κατοικῆσαί φασιν οἱ τάλανες. συνθέντες
 δὲ οὕτως τὸν Ἰησοῦν, ἀρίων μὲν εἶναι φασιν ἀριώτερον, οὐ μὴν ἔτι καὶ θεόν. οὐκοῦν,
 Ioh. 2, 22. καθὰ καὶ ὁ τοῦ σωτῆρος ἐπιστέλλει μαθητῆς, τίς ἐστὶν ὁ ψεύστης εἰ μὴ ὁ ἀρνού-
 23 μένος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἐστὶν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος ὁ ἀρνού-
 μένος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πα-
 τέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. ἄμφω γὰρ δι' ἀμφοῖν
 καὶ ἐκάτερος ἐν ἐκατέρῳ πρὸς τε ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀγίων ἀγγέλων ἐπιγινώσκονται.
 οὐ γὰρ ἂν τις ἀναμάθοι τί ἐστὶ πατήρ, εἰ μὴ υἱὸν ὑφεστῶτά τε καὶ γεγεννημένον εἰσδέ-
 ξαιτο κατὰ νοῦν· ἀλλ' οὐδ' ἂν ὁ τί ποτέ ἐστιν υἱός, ἀναμάθοι πάλιν, εἰ μὴ ὅτι τέτοκεν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

- 1 συνεισβαλεῖν W συνεισβάλλειν SDA τέ A 2 τῆς οἰκ. D 3 διεληλάκασαν V 4 τῆς
 om. S ἀκρατοῦς PWU ἀκράτου A 5 ἀληθῶς om. A 7 γὰρ P καὶ προυφεστάναι! καὶ
 ἐν ᾧ τὰ πάντα ἕνα P καὶ — νοεῖν om. W spatio relicto ὄντων D de A non constat 8 δὲ
 om. D δεῖ P ἂν om. S 9 λόγος οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θῶ SD 10 οὐδέεν V οὐδέ
 ἐν nU 12/13 ἀπαγγελοῦμεν V 13 τὴν αἰώνιον ζωὴν M 14 ὑμῖν S τοῖς Ἰουδαίοις om. A
 14/15 κατασημάναντος MW κατασημήναντος VPU 15/16 εἶδες A 16 ἀντήκουσαν SDA ἀμὴν*
 om. P 17 ναὶ μὴν καὶ V καὶ μὴν D 18 δὴ om. D 19 παρεδέξατο A ἔλοιτό τις M βούλοιτο DA
 19/20 σχολαιότερον τούτοις M 20 σχολαιότερον SA 21 βλάβη SDAWUΔ βέλῃ VMPΣ 22 ἀκαλῆς A
 καὶ DAΔ om. VMPSWU 26 καὶ om. W ὑφεστῶτα PS δοξάζουσι S 28 ὡς καὶ DA
 29 τε DA 30 καὶ om. P ἐπέστειλε AΔ 32 πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν om. V πᾶς
 γὰρ P 33 τὸν υἱὸν om. S γὰρ καὶ D 34 ἐν ἐκατέρῳ ἐκάτερος DA γε V αὐ-
 τῶν om. U ἐπιγινώσκεται PU 34/35 ἐπιγινώσκονται — ὑφεστῶτά! ἐξαφανίζοντα S 35 τε
 om. SDA γεγεννημένον S 35/36 εἰσδέξεται DA 36 ὁ υἱός VMWΔ

ὁ πατήρ, διενθυμοῖτο σαφῶς οὐκοῦν ἀναγκαῖον οἶμαί που καὶ ἀσφαλὲς εἰπεῖν ὡς εἶπερ ἐστὶν ἀνὺπαρκτος ὁ υἱός, οὐδ' ἂν τὸν πατέρα πατέρα κατὰ τὸ ἀληθὲς νοήσαιμεν ἄν. ποῦ γὰρ ἐστὶ πατήρ, εἰ μὴ τέτοκεν ἀληθῶς; ἢ εἶπερ γεγέννηκε τὸ μὴ ὑφ' ἐστὶς μὴδὲ ὑπάρχον ὅλως, τὸ γεννηθὲν ἔσται τὸ μηδέν. τὸ γάρτοι μὴ ὑφ' ἐστὶς ἐν ἴσῳ τῷ μηδενί, 14 μᾶλλον δὲ παντελῶς οὐδέν. εἶτα τοῦ μηδενὸς ἔσται πατήρ ὁ θεός; ἀλλ' ὡ βέλτιστοι, 5 φαίην ἂν ἔγωγε πρὸς γε τοὺς τῶν τοιούτων ἐξηγητάς, ὕθλος εἰκαῖος τὰ παρ' ὑμῶν. ἢ γοῦν ἐρομένῳ φράζεσθε· πῶς ἐξαίρετος ἢ εἰς ἡμᾶς ἀγάπησις τοῦ θεοῦ καὶ πατρός; καὶ εἰ δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν τὸν υἱὸν τὸν καθ' ὑμᾶς οὐχ ὑφ' ἐστὶς, τὸ μηδέν ἄρα δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ οὔτε γέγονε σὰρξ ὁ λόγος οὔτε τὸν τίμιον ὑπέστη σταυρὸν οὔτε κατήργηκε τοῦ θανάτου τὸ κράτος οὔτε μὴν ἀνεβίω πάλιν. εἰ γὰρ ἐστὶ τὸ μηδέν καὶ ἀνὺπαρκτος καθ' ὑμᾶς, πῶς 10 ἐν γε τοῦτοις γένοιτ' ἄν; πεφενάκιεν οὖν ἄρα τῆς ἀγίας γραφῆς ὁ λόγος τοὺς πεπιστευκότας καὶ ἢ τῆς πίστεως ἐδραιότης οἴχεται πρὸς τὸ μηδέν. τί δέ; οὐκ ἐν μορφῇ θεοῦ Phil. 2, 6 ὑπάρχειν τὸν υἱὸν τὸ ἱερὸν ἡμῖν κατεσήμηνε γράμμα εἰκόνα τε αὐτὸν καὶ χαρακτήρα φησι Hebr. 1, 3 τοῦ γεγεννηκότος; καίτοι πῶς τοῦτό ἐστιν οὐχ ἅπασιν ἐναργές· αἱ δὲ εἰκόνες ὡς τὰ ἀρχέτυπα· δεῖ γὰρ οὕτως αὐτὰς καὶ οὐχ ἑτεροίως ἔχειν. οὐκοῦν εἰ μὴ ἐνυπόστατος ἢ 15 εἰκὼν μήτε μὴν ἐν ὑπάρξει νοοῖτο τῇ καθ' ἑαυτὸν ὁ χαρακτήρ, ἀνυπόστατον εἶναι δώσουσιν ὡς ἐξ ἀναγκαίου λόγου καὶ τὸν οὐπὲρ ἐστὶ χαρακτήρ, καὶ τὸ τῆς εἰκόνος ἀκαλλὲς ἀνα- 15 δραμεῖται που πάντως ἐπὶ τὸ ἀρχέτυπον. εἶτα εἰπέ μοι, Φίλιππος, χριστομαθὴς ὢν ἄγαν, τὸν ὄντα τε καὶ ὑφ' ἐστὶς πατέρα κατιδεῖν ἡξίου λέγων κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν Ioh. 14, 8 πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν ἢ γοῦν τὸν οὐκ ὄντα καὶ ἀνυπόστατον; ἀλλ' οἶμαι φαίη 20 τις ἂν μελλήσας οὐδὲν ὅτι τὸν ὄντα τε καὶ ὑφ' ἐστὶς. εἶπερ οὖν ἐστὶ τὸ μηδέν ὁ PG 1156 υἱός, ἅτε δὴ μὴ ὑφ' ἐστὶς κατὰ γε τὸ ἐκείνων ἀχάλινον θράσος, εἰς εἰκόνα καὶ γινώσκιν ἀκριβῆ τοῦ πατρὸς ἑαυτὸν ἡμῖν ἀνθ' ὅτου παρεκόμεζε λέγων· τοσοῦτον χρόνον μεθ' Ioh. 14, 9. 10 ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα. οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐμοί ἐστιν; ἐγὼ καὶ ὁ 25 πατήρ ἐν ἐσμέν. ἀλλ' οὐκ ἂν οἶμαί που τὸν ὑφ' ἐστὶς καταθρήσειέ τις ἐν γε τῷ μὴ ὑφ' ἐστὶς, οὐδ' ἂν ἐννοοῖτο ποτε καὶ ταυτὸν εἰς ἅπαν τῷ μὴ ὑπάρχοντι τὸ ὑπάρχον. ἔσται δὲ ὅπως ἐν υἱῷ μὲν ὁ πατήρ, ὁ υἱὸς δὲ αὐτὸν ἐν τῷ πατρὶ; ἢ οὐχ ἔτοιμον εἰπεῖν ὡς εἰ μὴ ἐστὶν ὁ λόγος ἐν ὑπάρξει τῇ καθ' ἑαυτὸν, κινδυνεύσειεν ἂν καὶ αὐτὸς ὁ πατήρ, ἔχων μὲν ἐν ἑαυτῷ τὸ μηδέν, νοούμενος δὲ ὑπάρχειν ἐν τῷ μηδενί; 30 τὸ γὰρ οὐκ ὄν ὅλως οὐδὲν ἂν νοοῖτο λοιπόν. καὶ οὐκ ἄτραχος μὲν ὁ λόγος (πλείστην γὰρ ὄσιν ἐν ἑαυτῷ τὴν ἀτοπίαν νοσεῖ), περιστήσιν δ' οὖν ὅμως εἰς τὸ ἀπηχὲς τῶν δι' ἐναντίας τὸ δόγμα. κατατεθήποι δ' ἂν τις εἰκότως τίνα δὴ τρόπον ἐν τῷ υἱῷ τῷ μὴ λαχόντι τὸ εἶναι τὰ ὄντα πεποίηκεν ὁ πατήρ. εἰ δὲ δὴ τις ἔροιτο πότερα τοῖς οὐσι τὸ εἶναι καλὸν ἢ γοῦν τὸ μὴ εἶναι τυχόν, φαίη τις ἂν εὐθύς ὅτι τὸ εἶναι. τοῖς γὰρ 35

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 σοφῶς WΔ	που om. A	2 πατέρα ³ om. SΔ	3 ἐστὶ VMPDAWUΣ	ἐτι SΔ	δ
πῇ P	γεγέννηκε S	ὑφ' ἐστὶς MW	4 ὑφ' ἐστὶς MW	6 γε om. SA	ἡμῶν S
ἔδωκεν DA	8 ὑφ' ἐστὶς S	ἄρα δέδωκεν]	παραδέδωκεν P	παρέδωκεν MW	ἄρα ἔδωκεν V
9 σὰρξ ὁ λόγος γέγονεν V	κατήργηται A	10 ἀνεβίωσε SD	ἀνὺπαρκτον VA	12 οὐκ]	
καὶ A	13 κατεσήμηνε MWU	κατεσήμανε VPA	ὑπεσήμανε SD	αὐτὸν om. A	φησι καὶ
χαρακτήρα PDA	14 γεγεννηκότος S	ὅτι αἱ δὲ A	15 ἐτέρως V	ἐνυπόστατον V	
17 ἀκαλὲς A	18 που om. V	19 τε om. V	20 τε καὶ S	21 μελήσας VPSDAU	
22 εἰς] ὡς Sn	23 ἀκριβῆ om. D	προεκόμιζε P	τοσοῦτω χρόνῳ MW	24 καὶ τὸν D	
πατέρα μου S	25 ἐστὶν om. U	25/26 ἐγὼ — ἐσμέν om. V	26 ἀλλ'] καὶ U	που τὸν	
SDA τοῦτον VMPWU	γε om. V	27 ἀλλ' οὐδ' A	καὶ ταυτὸν SDAΔ	καταυτὸν U	κατὰ
ταυτὸν VMPW	28 δ' αὐτὸν V δὲ DA	28/29 οὐκ ἔτοιμον U	οὐκ ἔτυμον A	30 ὁ πατήρ αὐτός	
M ὁ πατήρ U	31 οὐδὲ DA	32 ἐν αὐτῷ S om. VMPWU	33 κατατεθήπη U	34 πότε-	
ρον M	ἐνοῦσι A	35 τυχόν om. S	τοῖς γὰρ MPSDAWU	ὁ γὰρ τοῖς V	

- οὐκ οὐσί ποτε τὸ εἶναι διδούς ἀγαθός ὅτι μάλιστα κεχρημάτικέ τε καὶ ἔστιν ὁ δημιουργός·
 ἔχει γὰρ ἂν ὡδε τὸ χρῆμα τῇ φύσει. οὐκοῦν ἐν ἀμείνοσιν ἢ κτίσις ἥπερ ὁ δι' οὗ
 τὰ πάντα παρήχθη πρὸς γένεσιν· ὁ μὲν γὰρ οὐχ ὑφεστηκέναι λέγεται, τὰ δὲ ὑφέστηκε τε
 Hebr. 4, 12 καὶ ἐν τῷ εἶναι νοεῖται. ὡ τῆς τῶν ἐννοιῶν ἀτοπίας· ἅπαγε τῆς δυσφημίας. Ζῶν γὰρ
 Ioh. 14, 6 ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργῆς καθὰ γέγραπται. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκεν ἐγὼ εἰμι 5
 ἡ Ζωή, ἀλλ' οὐκ ἂν νοοῖτο Ζωή, μὴ ὑφεστηκώς· Ζωή δέ ἐστι κατὰ φύσιν, διαφεύσεται
 γὰρ οὐδαμῶς. τὸ ἄρα μὴ ὑφεστάναι λέγειν τὸν ἐκ θεοῦ πεφηνότα λόγον ψευδηγόρημα
 Exod. 3, 14 σαθρόν καὶ φρενὸς ἀπόβρασμα τῆς ἡλιθιωτάτης. Μωσεί γὰρ ἔφασκεν αὐτὸς ἐγὼ εἰμι 10
 ὁ ὢν. τὸ δὲ ὄν ἀληθῶς οὐκ ἐν ὑποστάσει τῇ καθ' ἑαυτὸ σιωζόμενον πῶς ἂν νοοῖτο
 ποτε; οὐκοῦν τῶν τῇδε διειληφόντων καθοριούμεν εἰκότως τὸ εἰς ἄκρον ἀμαθές.
 16 Οὐ μὴν οὐδὲ ἐκείνους ἐπαινέσομεν, φιλοθηρεῖν εὖ μάλα δεδιδαγμένοι τὸ ἀληθές, οἱ
 τητᾶσθαι λέγουσι ψυχῆς λογικῆς τὴν ἐνωθεῖσαν τῷ λόγῳ σάρκα. σαρκὶ γὰρ που μόνῃ
 καὶ τὴν ζωτικὴν τε καὶ αἰσθητικὴν λαχούσῃ κίνησιν ἀμφιεννύντες τὸν λόγον παραφέρουσιν
 εἰς κόσμον, τὴν νοῦ καὶ ψυχῆς ἐνέργειαν ἀπονέμοντες τῷ μονογενεῖ. καταπεφρίκασι
 PG 1157 γὰρ οὐκ οἶδ' ὅπως ψυχωθείσῃ ψυχῇ λογικῇ τῇ ἀνθρωπίνῃ σαρκὶ κατὰ φύσιν ἡνώσθαι 15
 τὸν λόγον ὁμολογεῖν, τῆς μὲν ἄνωθ' ἐν τε καὶ ἀρχαιοτάτης πίστεως τὴν παράδοσιν ὀλίγου
 παντελῶς ἀξιοῦντες λόγου, θελήσει δὲ μόνῃ τῇ κατὰ σφᾶς αὐτοὺς καὶ τοῖς ἀνθρωπίνους
 Rom. 12, 3 δεῖν ἔπεσθαι λογισμοῖς ἀμαθῶς ἡρημένοι καὶ φρονούντες ἀληθῶς παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν.
 καὶ τίς ὁ λόγος αὐτοῖς τοῦ τοιοῦδε δόγματος; ἐγὼ φράσω. τὸν θεοῦ μεσίτην καὶ
 1 Tim. 2, 5 ἀνθρώπων κατὰ τὰς γραφὰς συγκεῖσθαι φαμέν ἐκ τε τῆς καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητος τελείως 20
 ἐχούσης κατὰ τὸν ἴδιον λόγον καὶ ἐκ τοῦ πεφηνότος ἐκ θεοῦ κατὰ φύσιν υἱοῦ, τουτέστι
 τοῦ μονογενοῦς, διαβεβαιούμεθα δὲ σύνοδον μὲν τινα καὶ τὴν ὑπὲρ λόγον συνδρομὴν εἰς
 ἔνωσιν ἀνίσων τε καὶ ἀνομοίων πεπραχθαι φύσεων· ἓνα δ' οὖν ὅμως Χριστὸν καὶ κύριον
 καὶ υἱὸν ἐπιγινώσκουμεν, ἐν ταυτῷ καὶ ὑπάρχοντα καὶ νοούμενον θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἀνθρω-
 πον. ἀδιάσπαστον δὲ παντελῶς τὴν ἔνωσιν διατηρεῖν εἰθίσμεθα, τὸν αὐτὸν εἶναι πι- 25
 στεύοντες καὶ μονογενῇ καὶ πρωτότοκον, μονογενῇ μὲν ὡς ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον καὶ ἐκ
 Rom. 8, 29 τῆς οὐσίας αὐτοῦ πεφηνότα, πρωτότοκον δὲ αὐτὸ καθὼ γέγονεν ἄνθρωπος καὶ ἐν πολλοῖς
 1 Cor. 8, 6 ἀδελφοῖς. ὡς περ γὰρ εἰς ἐστὶ θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, οὕτως καὶ εἰς
 κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα. θεὸν γὰρ ὄντα κατὰ φύσιν ἐπιγινώ-
 σκουμεν τὸν δι' οὗ τὰ πάντα λόγον, καὶ εἰ γέγονε σὰρξ, τουτέστιν ἄνθρωπος. 30
 17 Ἀλλ' οὐτι που σφόδρα ταῖς ἐν ἡμῖν περὶ τούτου δόξαις τὰ ἐκείνων συμφέρεται.
 ἓνα μὲν γὰρ ὁμολογουμένως παραδέχονται καὶ αὐτοὶ Χριστὸν Ἰησοῦν, παρωθοῦνται δὲ λίαν,
 ὡς δυσσεβές ὅτι μάλιστα, καταδυστᾶν εἰς δύο τὸν Ἐμμανουήλ· ψυχῆς δ' οὖν ὅμως τῆς
 ἀνθρωπίνης καὶ λογικῆς τὴν σάρκα γυμνῶσαντες, ἡνώσθαι φασιν αὐτῇ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον.

11—25 Flor. Cyr. 140 οὐ μὴν — εἰθίσμεθα

VP [= bk], S, D [= mn], AWU

1 διδούς DAD δούσ VMPSWU τε om. PDA 2 ἔχει D γάρ] δ' A κτήσις S
 ἥπερ PAU εἶπερ VMSDW 3 γάρ om. W οὐχ om. M ὑφεστηκός S τε om. VA
 6 διαφεύδεται W 8 ἡλιθιωτάτης] λιθώδους V μωσῇ S 9 οὐκ om. VA 10 ποτέ μὴ
 ὑφεστηκώς [ὑφεστῶς A] VA καθαρῶς V 11 οὐ μὴν VMSAWU Flor. Cyr. οὐκοῦν P οὐκοῦν D
 οὐδὲ om. S ἐπαινέσομεν ἂν MA ἐπαινέσωμεν ἂν DU ἐπαινέσαιμεν ἂν Δ Flor. Cyr. δεδιδαγμένους
 Flor. Cyr. 12 ἡττάσθαι VM 12/13 μόνῃ καὶ DAD Flor. Cyr. μόνῃ MSWU μόνῃ VP 15 λογικῇ
 ψυχῇ V φύσιν] ἀλήθειαν Flor. Cyr. 16 τε om. A 17 αὐτοὺς om. S 19 αὐτοῦ S
 ἐγὼ γὰρ Flor. Cyr. τοῦ θεοῦ Flor. Cyr. 20 ἀνθρώπων Flor. Cyr. συγκεῖσθαι] νοεῖσθαι
 Flor. Cyr. τε om. DA 21 καὶ om. U ἐκ θεοῦ om. DA 22 μὲν om. D 23 ἀνίστην U
 ὁμοίων S κν ἰν DA 24 υἱὸν ὀνομαζέσθαι SD 24/25 καὶ ἄνῶν ὁμοῦ D 25 ἀδιάστατον DA
 τηρεῖν S 25/26 καὶ μονογενῇ πιστεύοντες V 26 ἐκ om. V 27 πεφηνότα καὶ VMPU
 καθὰ S 28 ὁ θς ὁ S ὁ θς καὶ DA 29 γάρ om. A 32 ὁμολογοῦμεν ὡς MPW ἰν χν VM
 33 τῆς om. D 34 χωρίσαντες καὶ γυμνῶσαντες V

ἐξεύρηται δέ τις αὐτοῖς πιθανός, ὥς οἶονται, πρὸς τοῦτο λόγος. τὰ γάρτοι, φασί, κατὰ σύνθεσιν πρὸς ἑνὸς τελείου σύστασιν συνδεδραμηκότα μέρη τε καὶ ἐξ ἀτελῶν ὀραῖσθαι φιλεῖ, τοῦ τελείως ἔχοντος καθ' ἑαυτὸ καὶ ὥς ἐν ἰδίᾳ φύσει τῆς ἐκ μερῶν συνθέσεως οὐ δεδμημένον. τοιγάρτοι, φασί, παραιτητέον εἰκότως ἄνθρωπον δοῦναι τέλειον τὸν συνενωθέντα τῷ λόγῳ ναόν, ἵνα καὶ ἡ σύνθεσις, ἥπερ ἂν ἐπὶ Χριστῷ νοοῖτο τυχόν, ἀκριβῆ τε καὶ ἀδιάβλητον τὸν ἐπ' αὐτῆς ἀποσώζοι λόγον. καὶ μὴν κακείνο προσθείεν ἄν, ὥσπερ οὖν ἐγῶμαι πάλιν. εἰ γὰρ ἐξ ἀνθρώπου τελείου, φασί, καὶ τοῦ ἐκ πατρὸς ὄντος λόγου συντίθεμεν τὸν Ἑμμανουήλ, οὐ βραχὺ τὸ δείμα, μᾶλλον δὲ ἀδιάφυκτον ἤδη πως ἀναφανείται λοιπὸν τὸ καὶ ἀβουλήτως δεῖν δύο μὲν υἱούς, Χριστοὺς δὲ αὖ δύο φρονεῖν τε καὶ λέγειν. εἴτα τί τούτοις ἀντεροῦμεν ἡμεῖς; πρῶτον μὲν ὅτι τῆς πίστεως τὴν οὕτως ἀρχαιοτάτην καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἀγίων ἀποστόλων διήκουσαν εἰς ἡμᾶς παράδοσιν οὐ ταῖς PG 1160 ὑπερμέτροις ἀκριβείαις καταλύειν ἄξιον οὔτε μὴν ταῖς εἰς ἄκρον ἐρευναις ὑποφέρειν τὰ ὑπὲρ νοῦν, ἀλλ' οὐδὲ ἥκειν εἰς μέσον οἷά περ τινὰς ὀριστὰς ῥιποκινδύνως λέγοντας ὥς τὸ δεῖνα μὲν ὀρθῶς, τὸ δεῖνα δὲ αὖ ἑτεροίως ἔχειν. ἐχρῆν δῆπου καὶ ἦν ἄμεινον ἀληθῶς ἀπονέμειν μᾶλλον τῷ πανσόφῳ θεῷ τῶν ἰδίων διασκέψεων τὴν ὁδὸν καὶ μὴ τοῖς εὖ ἔχειν παρ' αὐτῷ δεδοκιμασμένοις ἀνοσίως ἐπιτιμᾶν. ἀκουσόμεθα γὰρ λέγοντος ἐναργῶς· οὐ γὰρ εἰσιν αἱ βουλαὶ μου ὥσπερ αἱ βουλαὶ ὑμῶν οὐδὲ ὥσπερ αἱ Ies. 55, 8 ὁδοὶ ὑμῶν, αἱ ὁδοὶ μου· ἀλλ' ὥς ἀπέχει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆς γῆς, οὕτως ἀπέχει ἡ ὁδὸς μου ἀπὸ τῶν ὁδῶν ὑμῶν καὶ τὰ διανοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς διανοίας μου. υἱούς δὲ οὐ τι που δύο προσκυνήσομεν, ἀλλ' οὐδὲ Χριστοὺς ἐροῦμεν δύο, κἂν 18 ἐψυχῶσθαι πιστεύωμεν ψυχῇ λογικῇ τὸν ἐνωθέντα τῷ λόγῳ ναόν. ὥσπερ γὰρ κατὰ γε τὸ ἐκείνοις εὖ ἔχειν δοκοῦν κἂν εἰ ἐκ μόνης λέγοιτο τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ ἐκ θεοῦ πατρὸς πεφηνότος λόγου, οὐδεὶς αὐτοὺς ἀναπείσει τρόπος ἀνά μέρος τὴν σὰρκα τιθέντας καὶ ἀνά μέρος αὖ τὸν μονογενῆ δυάδα Χριστῶν ὁμολογεῖν, οὕτω κἂν τῇ καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητι τελείως ἐχούσῃ κατὰ γε τὸν τῆς ἰδίας φύσεως λόγον οἰοεὶ συνενηνέχθαι 25 τε καὶ ἡνωσθαι λέγωμεν ἀπορρήτως τε καὶ ὑπὲρ νοῦν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον, οὐχ υἱὼν δυάδα νοήσομεν, ἀλλ' ἓνα καὶ τὸν αὐτόν, φύσει μὲν ὄντα θεὸν καὶ ἐξ αὐτῆς πεφηνότα τῆς οὐσίας τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, ἐν ἐσχάτοις δὲ τοῦ αἰῶνος καιροῖς γενόμενον ἄνθρωπον καὶ διὰ τῆς ἀγίας [καὶ θεοτόκου] παρθένου γεγεννημένον καὶ πρὸς τε ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀγίων ἀγγέλων προσκυνούμενον κατὰ τὰς γραφάς. 30

19 Εἰ δὲ δὴ φαῖεν ὅτι μόνης μὲν ἔδειτο τὰ καθ' ἡμᾶς τῆς τοῦ μονογενοῦς ἐπιδημίας, ἐθελή-

20—27 Flor. Cyr. 141 υἱούς — νοήσομεν διὰ τοῦτο

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 ἐξεύρηται S	καὶ τις V	πιθανὸς αὐτοῖς DA	περὶ τούτου S	φησὶ A
2 δεδραμηκότα VMPW	3 οὐ om. D, de A non constat	4 καὶ δοῦναι D, de A non constat	5 σύνθεσις SDAΣΔ ἔνωσις VMPWU	6 τὸν om. VMPWU
αὐτοῖς S αὐτῇ DA	διασώζοι PDA	7 ἐγῶμαι πάλιν SDΣ ἐγῶμαι AΔ ἡγοῦμαι πάλιν VMPWU	8 συντίθεμεν DAΔ φήσομεν εἶναι VMPSWU	9 καὶ om. U
10 μὲν om. P	ὄντως P	11 εἰς] ὡς U	12 ὑπὲρ μέτρον S	καταλύειν VMPSWUΣ καταλιπεῖν DA καταλυπεῖν et καταλιπεῖν Δ codd.
13 εἶκειν S	ὀριστὰς VPSWUΣ ὀριστὰς καὶ DAΔ	14 μὲν om. S	15/16 τοῖς μὴ τοῖς U	20 δύο om. P
21 ἐμψυχῶσθαι SD	πιστεύωμεν W πιστεύσωμεν Flor. Cyr.	22 τὸ ἐκείνοις]	23 λόγος SU	24 τρόπος] λόγος S
25 ἰδίας om. Flor. Cyr.	26 τε om. SD	λέγομεν καὶ ἡνωσθαί πως S	27 αὐτοῖς U	29 καὶ θεοτόκου om. Δ
30 γεγεννημένον SA	καὶ om. S	31 τὰ om. VMW		

- Bar. 3, 38** σας δὲ ὀφθῆναι τοῖς ἐπὶ γῆς καὶ ἀνθρώποις συναναστραφῆναι παραδείξαί τε ἡμῖν τῆς εὐαγγελικῆς πολιτείας τὴν ὁδὸν οἰκονομικῶς ἡμπέσχετο τὴν ὁμοίαν ἡμῖν σάρκα (τὸ γάρτοι θεῖον κατὰ φύσιν ἰδίαν οὐχ ὁρατόν), ἡγνοήκοτες ἀλώσονται τῆς ἐνανθρωπήσεως τὸν σκοπὸν
- 1 Tim. 3, 16** καὶ συνέντες οὐδαμῶς τὸ μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον. εἰ γὰρ δὴ μόνην ἔχει τὴν ἀφορμὴν τὸ ὀφθῆναι τοῖς ἐπὶ γῆς τοῦ μονογενοῦς ἢ σάρκωσις ἢ γοῦν ἐνανθρώπησις, προσετίθει γε μὴν ἕτερον οὐδὲν τῇ ἀνθρώπου φύσει, πῶς οὐκ ἄμεινον ἤδη πως καὶ σοφὸν τῇ τῶν δοκητῶν συμφέρεσθαι δόξει καὶ ἡμᾶς αὐτούς; οἱ σαρκὸς τε ὁμοῦ καὶ γήινου σώματος ἀπαμφιεννύντες τὸν λόγον ὤφθαι μὲν ἐπὶ γῆς ὡς ἀνθρωπον μυθοπλαστοῦσιν
- PG 1161** οἱ δέιλαιοι, ἡμαρτηκότες δὲ τάληθοὺς ἀλοῖεν ἄν καὶ οὐ σὺν ἰδρώτι μακρῶι. ἢ οὐκ ἄμεινον ἐροῦσιν, εἰ μὴδὲν ὀνίνησι τὴν ἀνθρώπου φύσιν ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, καὶ εἰ γέγονε σὰρξ, ἀπαλλάττεσθαι μὲν ἀκαθαρσίας σαρκικῆς, δόξαι δ' οὖν ἅπαξ τῷ γήινῳ προσκεχρῆσθαι σώματι διαπερᾶναι τε οὕτως τὸν προτεθέντα σκοπόν; τίς οὖν ἂν γένοιτο λοιπὸν τῆς ἐπιδημίας ὁ λόγος ἢ τίς ὁ τρόπος τῆς ἐνανθρωπήσεως, πέπρακται δὲ ὅτου χάριν, εἴ τις ἔροιτο τυχόν, ἀντακούσεται παρ' ἡμῶν· ἢ θεία διδάξει γραφή. ἴθι δὴ οὖν ὦ γενναῖε, πυθοῦ τῶν ἱερῶν γραμμάτων καὶ ταῖς τῶν ἁγίων ἀποστόλων φωναῖς ἐνερείσας εὖ μάλα τῆς διανοίας τὸν ὀφθαλμὸν ἄθρει καλῶς τὸ ζητούμενον. ἔφη τοίνυν ὁ σοφὸς ἡμῖν
- 2 Cor. 13, 3** **Hebr. 2, 14.** Παῦλος, αὐτὸν ἔχων ἐν ἑαυτῷ λαλοῦντα Χριστόν· ἐπειδὴ γὰρ τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκὸς, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. καὶ μὴν καὶ ἐτέρωθι τρόπον ἡμῖν (ἕτερον) ἀφηγούμενος
- Rom. 8, 3. 4** τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, φησίν, ἐν ᾧ ἡσθένει διὰ τῆς σαρκὸς, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. ἄρ' οὖν οὐχὶ προδηλότατον καὶ οὐδενὶ τῶν ὄντων ἀσυμφανὲς ὅτι καθ' ἡμᾶς γέγονεν ὁ μονογενής, τουτέστι τέλειος ἄνθρωπος, ἵνα τῆς μὲν ἐπεισάκτου φθορᾶς τὸ γήινον ἡμῶν ἀπαλλάξῃ σῶμα, τῇ καθ' ἑνώσιν οἰκονομία τὴν ἰδίαν αὐτῷ ζωὴν ἐνείῃς, ψυχὴν δὲ ἰδίαν τὴν ἀνθρωπίνην ποιούμενος ἁμαρτίας αὐτὴν ἀποφῆναι κρείττονα, τῆς ἰδίας φύσεως τὸ πεπηγὸς τε καὶ ἄτρεπτον, οἷα περ ἐρίῳ βαφήν, ἐγκαταχρώσας αὐτῇ; δεῖν γὰρ οἶμαι τοῖς περὶ τούτων λό-
- 1 Cor. 13, 12** γοις παραδειγμάτων πολὺ λίαν ἔχουσι τὸ ἀσυμφανές· ὁρῶμεν γὰρ μόλις ἐν ἐσόπτρῳ καὶ αἰνίγματι τὰ θεῖα τε καὶ ὑπὲρ νοῦν μυστήρια. εἴη δ' ἂν οὐκ ἄτοπον οἰμαί που τὸ χρημα· φέρει γὰρ ἐν ἑαυτῷ τὸν εἰκότα, μᾶλλον δὲ τὸν ἀληθῆ λογισμόν. ὥσπερ οὖν ἐπειδὴ γέγονε σὰρξ τοῦ ζωοποιούντος τὰ πάντα λόγου, τὸ θανάτου καὶ φθορᾶς ὑπερφέρεται κρά-

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 τῆς γῆς MAWU	1/2 εὐαγγελικῆς SDAUSΔ	ἀγγελικῆς VMPW	2 ἡμπέσχετο VU
ὁμοίαν] ἰδίαν D	4 συνιέντες VWU	5 τὸ] τοῦ VW	τῆς γῆς MPWU
ἐνανθρώπωση U	6 προσετέθη V	ἀνθρωπεία DAΔ	πως καὶ] πῶς δ' οὐ V
7 δοκητῶν V	σαρκὸς] ψυχῆς S	τε om. A	8 ἀπαμφιαννύντες M
ἐπαμφιεννύντες D	9 ἄν om. VMPWU	μικρῶ U	10 εἰ καὶ VMPWU
11 ἅπαξ] ὅμως SD	κεκρῆσθαι S	12 οὖν om. P	13 ἢ om. D
τρόπος] λόγος A	13/14 εἴ τις — γενναῖε om. W	spatio rel.	14 πρὸς S
ἢ — γραφή om. V	ἴσθι V	15 πίθου V	ἐρείσας V
16 ἄθρει δὴ V	17 τὸν χῶν MSDA	γὰρ VMPWUΔ δὲ SDA	20 τούτου S
21 καὶ] ναί U	τὸν ante τρόπον add. S ^{corr}	αὐτὸν τρόπον P	ἕτερον Δ om. VMPSDAWU
22 τοῦ νόμον	— ἡσθένει VMPWU	τοῦ νόμου ἐν ᾧ ἡσθένει φησὶ SD	φησὶ τοῦ νόμου ἐν ᾧ ἡσθένει A
23 πέμψας ὧν M	ἐκπέμψας SD	καὶ περὶ ἁμαρτίας om. SD	26 προδηλώτατον U
ὄντων] πάντων W	27 τελείως A	γῆιον V	30 ἐν ἐρίῳ P
αὐτὴν SD	αὐτῷ U	τούτου SD	31 καὶ] τε καὶ VS
καὶ ἐν PA	32 ἄτοπον VMkW	ἀποπτον hk ^{mk} SDAU	που om. VMPW
33 φέροι A	γάρ] δὲ SD	ἐν om. SD	τὴν εἰκόνα D
δὲ καὶ VMPWU	τὸν om. P	34 ἐγένετο A	φθορᾶς καὶ
θανάτου V	ἐπιφέρεται W		

τος, κατὰ τὸν αὐτὸν οἶμαι τρόπον, ἐπεὶ τοι γέγονε ψυχὴ τοῦ πλημμελεῖν οὐκ εἰδότος, ἐρρη-
σμένην ἔχει λοιπὸν τὴν ἐφ' ἅπασι τοῖς ἀγαθοῖς ἀμεταποίητον στάσιν καὶ τῆς πάλαι καθ'
ἡμῶν τυραννοῦσης ἀμαρτίας ἀσυγκρίτως εὐσθενεστέραν. πρῶτός τε γὰρ καὶ μόνος
ἄνθρωπος ἐπὶ γῆς ὁ Χριστός, (ὃς) οὐκ ἐποίησεν ἀμαρτίαν οὐδὲ εὐρέθη δόλος 1 Petr. 2, 22
ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, ρίζα δὲ ὥσπερ καὶ ἀπαρχὴ τεθειμένος τῶν εἰς καινότητα ζωῆς 5
ἀναμορφουμένων ἐν πνεύματι καὶ τὴν τοῦ σώματος ἀφθαρσίαν καὶ τὸ [ἐκ] τῆς θεότητος
ἀσφαλές καὶ ἐρρητισμένον, ὡς ἐν μεθέξει καὶ κατὰ χάριν, καὶ εἰς ἅπαν ἤδη τὸ ἀνθρώπινον
παραπέμψει γένος. καὶ τοῦτο εἰδὼς ὁ θεσπέσιος γράφει Παῦλος· ὥσπερ γὰρ ἐφορέ- PG 1164
σαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοικοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου. 1 Cor. 15, 49
εἰκόνα μὲν γὰρ τοῦ χοικοῦ τὸ εὐόλισθον ἔφη πρὸς ἀμαρτίαν καὶ τὸν ἐντεῦθεν ἡμῖν ἐπιρ-
ριφέντα θάνατον, εἰκόνα δὲ αὐ τοῦ ἐπουρανίου, τουτέστι Χριστοῦ τὸ ἐδραῖον εἰς
ἀγιασμὸν καὶ τὴν ἐκ θανάτου καὶ φθορᾶς ἀνακομιδὴν τε καὶ ἀνακαίνισιν εἰς ἀφθαρσίαν
καὶ ζωὴν.

- 21 Ὅλον οὖν ὅληι συνηνώσθαι φαμέν τῇ καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητι τὸν ἐκ θεοῦ λόγον.
οὐ γάρ που τὸ ἄμεινον ἐν ἡμῖν, τουτέστι ψυχὴν οὐδενὸς ἂν ἡξίωσε λόγου, μόνῃ δωροῦ- 15
μενος τῇ σαρκὶ τῆς ἐπιδημίας τοὺς πόνους. ἐπράττετο δὲ δι' ἅμφω καλῶς τῆς οἰκονο-
μίας τὸ μυστήριον· προσεχρήσατο δὲ καθάπερ ὀργάνῳ τῇ μὲν ἰδίᾳ σαρκὶ πρὸς τὰ σαρκὸς
ἔργα τε καὶ ἄρρωσθήματα φυσικὰ καὶ ὅσα μώμου μακράν, ψυχῇ δὲ αὐ τῇ ἰδίᾳ πρὸς τὰ
ἀνθρώπινά τε καὶ ἀνυπαίτια πάθη. πεινῆσαι γὰρ λέγεται κόπους τε ὑπενεγκεῖν τοὺς ἐκ
μακρῶν ὁδοιποριῶν πτοίας τε καὶ φόβους καὶ λύπην καὶ ἀγωνίαν καὶ τὸν ἐπὶ τῷ σταυ- 20
ρῷ θάνατον. ἐπαναγκάζοντος γὰρ οὐδενὸς τέθεικεν ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν ἰδίαν ψυχὴν ὑπὲρ
ἡμῶν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ, σάρκα μὲν τὴν ἰδίαν τῆς ἀπάντων Rom. 14, 9
σαρκὸς ἀνταποτινὺς δῶρον ἀληθῶς ἀντάξιον, ψυχὴν δὲ ψυχῆς ἀντίλυτρον τῆς ἀπάντων
ποιούμενος, εἰ καὶ ἀνεβίω πάλιν, ζωὴ κατὰ φύσιν ὑπάρχων ὡς θεός. καὶ γοῦν ὁ θε- 24
σπέσιος Πέτρος ἄνδρες ἀδελφοί, φησὶν, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς Act. 2, 29-31
ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαυὶδ ὅτι καὶ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη καὶ τὸ
μνήμα αὐτοῦ ἐστὶν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. προφήτης οὖν ὑπάρ-
χων καὶ εἰδὼς ὅτι ὀρκῶι ὠμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος
αὐτοῦ καθίσθαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, προειδὼς ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστά-
σεως τοῦ Χριστοῦ ὅτι οὔτε ἐγκατελείφθη εἰς αἶδην ἡ ψυχὴ αὐτοῦ οὔτε ἡ 30
σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν. οὐ γάρτοι θέμις εἰπεῖν φθοραὶ μὲν δύνασθαι κρατεῖ-
σθαι ποτε τὴν ἐνωθείσαν τῷ λόγῳ σάρκα, κάτοχον δὲ αὐ ταῖς αἰδοῦ πύλαις τὴν θείαν γε-
νέσθαι ψυχὴν. οὐκ ἐγκατελείφθη γὰρ εἰς αἶδου, καθὰ καὶ ὁ θεσπέσιος ἔφη Πέτρος.
οὐ γάρ που τὴν γε ἄληπτον παντελῶς καὶ ἀνάλωτον τῷ θανάτῳ φύσιν, τουτέστι τὴν

14—24 Flor. Cyr. 142 ὅλον -- ποιούμενος

31—p. 56, 8 Flor. Cyr. 143 οὐ γάρτοι — κατεφαίνετο

VM, P [= h^k], S, D [= mn], AWU

1 τοι om. V 2 λοιπὸν om. DA 2/3 καθ' ἡμῶν πάλαι SD 3 τυραννεοῦσης VMWU
τυραννεοῦσης P 4 τῆς γῆς VP 5 οὐδὲ γὰρ M 6 κενότητα W
6 ἐν om. S 7 καὶ om. VMPW 8 παραπέμψη
MPW παραπέμψει A 9 φορέσωμεν SD 10 τοῦ xū P 11 ἀνακαίνισιν P
13 τέ καὶ SD 14 ἐν om. P 15 τὴν ψυχὴν DA Flor. Cyr. 16 ἂν om. SD, de A non constat
16 τοῦ πόνου S τοὺς τρόπους P 17 καλῶς δι' ἅμφω V 18 τε om. A 19 τὰ om. D 20 τε
om. Flor. Cyr. 21 κόπους τε] κόπους V καὶ κόπους Flor. Cyr. 22 ἄνθ' P 23 ἵνα μὴν Flor. Cyr.
23 ἀποτινὺς A 24 δῶρον ἀληθῶς VMWUΔ Flor. Cyr. 25 ἀληθῶς δῶρον SDA δῶρον P 26 τῆς om.
Flor. Cyr. 27 καὶ ζωὴ A 28 ἡμᾶς SU 29 ὑμῖν SD 30 26/27 καὶ τὸ — ταύτης om. Σ
27 ἄχρι — ταύτης om. S 31 ὁ θς αὐτῷ M 32 τοῦ θρόνου SDA 33 οὐκ PS 34 κατελείφθη V
ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς αἶδην VMPWU 35 γὰρ τι Flor. Cyr. 36 31/32 κρατεῖσθαι δύνασθαι SD 37 αἶδην
VP καὶ om. A 38 γε Δ Flor. Cyr. 39 τε VMPSDAWU

- θεότητα τοῦ μονογενοῦς τῶν ὑπὸ χθόνα μυχῶν ἀνακεκομίσθαι φήσομεν. οὐ γάρ ἂν ἡξιώθη τὸ χρῆμα θαύματος, εἰ μὴ μεμένηκεν εἰς τὸν αἶδην ὁ ἐκ θεοῦ λόγος, τῇ τῆς θεότητος ἐνεργείᾳ τε καὶ φύσει παραδόξως καὶ ὑπὲρ λόγον πληρῶν μὲν τὰ πάντα καὶ τοῖς πᾶσιν ἐπιδημῶν. ἀνωτέρω γὰρ τόπου καὶ περιορισμοῦ καὶ μεγέθους μετρητοῦ τὸ θεῖον, PG 1165 22 αὐτὸ δὲ ὑπὸ μηδενὸς χωρούμενον. παράδοξον δὲ καὶ οὐδενὶ τῶν ὄντων ἀθαύμαστον ὅτι σῶμα μὲν ἀνεβίω τὸ τῇ φύσει φθαρτόν (ἦν γὰρ ἴδιον τοῦ ἀφθάρτου λόγου), ψυχὴ δὲ δὴ πάλιν τὴν πρὸς αὐτὸν λαχοῦσα συνδρομὴν τε καὶ ἔνωσην καταπεφοίτηκε μὲν εἰς αἶδου, θεοπρεπεῖ δὲ δυνάμει καὶ ἐξουσίᾳ χρωμένη καὶ τοῖς ἐκείσε πνεύμασι κατεφαίνετο. τοι-
- Ies. 49, 9 γάρτοι καὶ ἔφασκε τοῖς ἐν δεσμοῖς ἐξέλθετε, καὶ τοῖς ἐν τῷ σκότει ἀνακα-
λύφθητε. καὶ μοι δοκεῖ φάναι τι τοιοῦτον καὶ ὁ θεσπέσιος Πέτρος περὶ τοῦ θεοῦ 10
- 1 Petr. 3, 17-20 λόγου καὶ τῆς καθ' ἔνωσην οἰκονομικὴν γεγενημένης αὐτοῦ ψυχῆς· κρεῖττον γὰρ ἀγα-
θοποιοῦντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας, ὅτ
καὶ Χριστὸς ἅπαξ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν ἀπέθανε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα
ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεῖς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεῖς δὲ πνεύ-
ματι, ἐν ᾧ, φησί, καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθεῖς ἐκήρυξεν ἀπει- 15
θήσασι ποτέ. οὐδὲ γάρ, οἶμαι, φαῖεν ἂν ὡς γυμνὴ καὶ καθ' ἑαυτὴν ἡ θεότης τοῦ
μονογενοῦς καταπεφοίτηκε μὲν εἰς αἶδου, διεκήρυξε δὲ τοῖς ἐκείσε πνεύμασιν, ἄποπτος
οὔσα παντελῶς (κρεῖττον γὰρ αἰ τοῦ ὁρᾶσθαι τὸ θεῖον), ἀλλ' οὐδὲ δοκήσει καὶ ἐσχηματι-
σμένως εἰς τὸ ψυχῆς εἶδος αὐτὴν μεμορφῶσθαι δῶσομεν (παραιτητέον γὰρ πανταχῇ
τὴν δόκησιν), ἀλλ' ὥσπερ τοῖς ἔτι μετὰ σαρκὸς συνανестράφη μετὰ σαρκός, οὕτω καὶ ταῖς 20
εἰς αἶδου ψυχαῖς διεκήρυξεν, ἴδιον ἔχων φόρημα τὴν ἐνθωεῖσαν αὐτῷ ψυχὴν.
- 23 Καὶ βαθὺς μὲν ἴσως καὶ ἀπόρρητος ἀληθῶς καὶ ταῖς ἡμετέραις διανοίαις οὐχ ἀλώ-
σιμος ὁ τῆς ἐνανθρωπήσεως τρόπος, ἐκείνο δ' οὖν ὅμως ἀναλογίζεσθαι πρέπει. τὰ
γάρτοι μὴ καθ' ἡμᾶς πολυπραγμονεῖν οὐκ ἀζήμιον, ἀνούστατον δὲ παντελῶς τὸ βασάνοις
ὑποφέρειν τὰ ὑπὲρ νοῦν καὶ πειρᾶσθαι νοεῖν ἢ νοεῖν οὐχ οἶόν τε. ἢ οὐκ οἶσθα ὅτι τὸ βαθὺ 25
δὴ τοῦτο μυστήριον καὶ νοῦν ὑπερέχον τὸν ἐν ἡμῖν ἀπεριεργάστῳ πίστει τετίμηται; τὸ
- Ioh. 3, 9 δὲ ἀσυνέτως λέγειν πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι Νικοδήμῳ τε ἐκείνῳ καὶ τοῖς
κατ' αὐτὸν ἀπονέμοντες, ἀνενδοιάστως παραδεξώμεθα τὰ διὰ τοῦ θεοῦ πνεύματος χρη-
- Ioh. 3, 11 σμιωδούμενα, καὶ αὐτῷ δὲ πιστεύσωμεν λέγοντι τῷ Χριστῷ· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ἃ οἶδαμεν, λαλοῦμεν, καὶ ἃ ἑώρακαμεν, μαρτυροῦμεν. οἰχέσθω δὴ οὖν 30
λῆρος μὲν ἅπας μῦθός τε ἀδρανῆς καὶ ψευδοδοξία καὶ κεκομψευμένων ῥημάτων φενακισμός.

16—21 Flor. Cyr. 144 οὐδὲ γάρ — ψυχὴν

VM, P [= bk], S, D [= mn], AWU
1 θόνα U φήσομεν VMPSPDWUΣ Flor. Cyr. φησίν AΔ οὐ SDAΔ Flor. Cyr. οὐδὲ MPWU
οὔτε V 3 καὶ] τε καὶ SDA 4 ἀνώτερον VS τόπου καὶ περιορισμοῦ MPSWUΔ Flor. Cyr. με-
τροῦ καὶ τόπου [τύπου A] καὶ περιορισμοῦ DA που καὶ περιορισμοῦ καὶ τόπου V μετρητοῦ] με-
στοῦ M 5 δὲ] τε DA οὐδενὶ τῶν ὄντων] οὐδενὸς ἦττον P θαυμαστὸν VMPW 7 δὴ
om. MSDAW Flor. Cyr. αὐτὸ PSD 8 χρωμένοσ A ἐκείσε πνεύμασι] ἐκεῖ πᾶσι P
9 ἐξέλθατε A 9/10 ἀνακαλύφθητε VMAWUΔ ἀνακαλύπτεσθε V suprascr., PSD 10 τοιοῦτο MWU
τε om. V 11 τοῖς D αὐτῷ P 12 εἰ θέλει D ἐθέλοι V 13 καὶ om. SD 14 ὁ χῶ
VMWUΔ περὶ A ἁμαρτωλῶν VSDA ἔπαθε A 14 τῷ om. A μὲν om. AΔ
θανατωθῇ — ζωοποιηθῇ V 14/15 τῷ πνὶ D 15 ἐν om. V 16 ἀν om. S 17 ὡς om. U
17 μὲν om. Flor. Cyr. διακηρύξει A δὲ om. A 19 τῆς ψυχῆς D αὐτὸν P πανταχοῦ
Flor. Cyr. 20 ἔτι μετὰ σαρκός] ἐπὶ γῆς V ἀνεστράφη Flor. Cyr. 21 ἐν P ἐκήρυξεν
Flor. Cyr. φρόνημα VA αὐτοῦ S 23 ἐνανθρωπήσεως] ἐνώσεως Δ 23/24 τὰ γάρτοι]
ὡς τάγε W 24 καθ' ἡμᾶς μὴ U καθ' ἡμᾶς A 25 νοεῖν ἢ νοεῖν DAD νοεῖν ἢ MPSWU ἢ V
26 δὴ om. PD τουτὶ AΔ ἐν ἡμῖν τῇ ἡμῶν D ἡμῶν A 27 νικοδίου V τε VPSDWU
δὴ A utrumque Δ codd. 28 παραδεξόμεθα PD θείου] ἰδίου S 29 πιστεύσωμεν PS τῷ
om. VM 31 μὲν om. P δὲ A ῥηματίων SD et ῥηματίων et ῥηματίων Δ codd.

προσίεμεθα γὰρ οὔτι που τὸ κατασίνεσθαι πεφυκός, κἂν εἰ τοῖς ἄγαν ἐξησκημένοις καὶ μὴν καὶ πικροῖς ἡμᾶς κατακροτοῖεν λόγοις οἱ δι' ἐναντίας. ἔστι γὰρ τὸ θεῖον ἡμῶν μυστήριον οὐκ ἐν πειθοῖ σοφίας ἀνθρωπίνης λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύ- 1 Cor. 2, 4 ματος.

24 Θεὸς οὖν ὑπάρχων καὶ τῶν ὅλων κύριος κατὰ τὰς γραφὰς ὁ μονογενὴς ἐπέφανεν Ps. 117, 27
ἡμῖν. ὤφθη γὰρ ἐπὶ γῆς καὶ ἐπέλαμψε τοῖς ἐν σκότει, γενόμενος ἄνθρωπος, οὐ δοκῆσει PG 1168
(μὴ γένοιτο· μανία γὰρ τοῦτό γε φρονεῖν ἢ λέγειν), οὔτε μὴν εἰς σάρκα παρενεχθεὶς κατὰ Bar. 3, 38
μετάστασιν καὶ τροπὴν (ἀναλλοίωτος γὰρ καὶ αἰετὰ κατὰ τὸ αὐτὸ καὶ ὡσαύτως ἔχων ὁ ἐκ
θεοῦ λόγος), ἀλλ' οὐδὲ ὁμόχρονον τῇ σαρκὶ τὴν ὑπαρξιν ἔχων (αὐτὸς γὰρ ἔστι τῶν αἰ-
ῶνων ὁ ποιητής), οὔτε μὴν ὡς λόγος ἀνυπόστατος οὐδὲ ὡς ῥῆμα ψιλὸν ἐν ἀνθρώπῳ 10
γεγονώς· ὁ γάρτοι καλῶν τὰ οὐκ ὄντα ποτὲ πρὸς ὑπαρξίν τε καὶ γένεσιν προυφίστηκεν
ἀναγκαίως· αὐτὸς γὰρ ἔστιν ἡ Ζωή, πεφηνώς ἐκ ζωῆς, τοῦ θεοῦ καὶ πατρός ὄντος
τε καὶ νοουμένου κατ' ἰδίαν ὑπόστασιν. ἀλλ' οὐδὲ μόνην ἡμπέσχετο σάρκα ψυχῆς
ἐρήμην τῆς λογικῆς, γεγέννηται δὲ κατὰ ἀλήθειαν ἐκ γυναικὸς καὶ πέφηνεν ἄνθρωπος ὁ
ζῶν καὶ ὑπάρχων καὶ συναίδιος τῷ θεῷ καὶ πατρὶ θεὸς λόγος, μορφήν δούλου λαβὼν, 15
καὶ ἔστιν ὡς περ ἐν θεότητι τέλειος, οὕτω καὶ ἐν ἀνθρωπότητι τέλειος, οὐκ ἐκ μόνης θεό-
τητος καὶ σαρκὸς εἰς ἓνα Χριστὸν καὶ κύριον καὶ υἱὸν συγκεείμενος, ἀλλ' ἐκ δυοῖν τελείων,
ἀνθρωπότητος δὴ λέγω καὶ θεότητος, εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν παραδόξως συνδούμενος.

25 Ἐρεῖ δέ τις κατὰ τὸ εἶκος· τίνα δὴ οὖν τέτοκεν ἡ ἁγία παρθένος; τὸν ἄνθρωπον
ἢ γοῦν τὸν ἐκ θεοῦ λόγον; φαμέν δὲ ἡμεῖς· καὶ μὴν τοῦτό γε ἔστιν ἡ πλάνησις καὶ τὸ 20
ἀμαρτεῖν τοῦ πρέποντός τε καὶ ἀληθοῦς. μὴ γὰρ μοι διέλησις μετὰ τὴν ἔνωσιν μηδὲ
διιστάς εἰς ἄνθρωπον ἰδικῶς καὶ εἰς θεὸν λόγον διπρόσωπον ἡμῖν ἀνατύπου τὸν Ἐμμανουήλ,
μὴ ἄρα τις ἡμῖν εἰκότως διαμωμήσαιο φρονεῖν ἐλομένοις ὀρθὸν μὲν οὐδέν, ἐκεῖνο δὲ
μᾶλλον ὃ καὶ διὰ τῆς ἁγίας κατεδικάσθη γραφῆς. ὣδε γὰρ τις ἔφη τῶν Χριστοῦ Iuda 17-19
μαθητῶν· ὑμεῖς δὲ ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ 25
τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι ἔλεγον ὑμῖν ὅτι ἐπ'
ἐσχάτου τῶν χρόνων ἐλεύσονται ἐν παιγμονῇ ἐμπαίκεται, κατὰ τὰς ἑαυτῶν
ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες,
ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. οὐ διοριστέον οὖν ἄρα κατ' οὐδένα τρόπον εἰς γε δὴ
μάλιστα τὸ δύο φάναι μετὰ τὴν ἔνωσιν καὶ ἀνὰ μέρος ἐκάτερον ἐννοεῖν. ἰστέον δ' οὖν 30

16—18 Flor. Cyr. 145 καὶ ἔστιν — συνδούμενος
30—p. 58, 3 Flor. Cyr. 146 ἰστέον — συνδρομήν

VM, P [= bk], S, D [= mn], AWU

1 προσιέμεθα — πεφυκός om. VMPW προιέμεθα A 1/2 κἂν εἰ — ἐναντίας om. A 2 ἡμᾶς
om. DU κατακροτοῖεν W κρατοῖεν SD 3 πειθῶ, suprascr. οι V πειθοῖς SD σοφίας ἀνθρω-
πίνους VP ἀνθρωπίνης σοφίας SDA λόγων A 5 οὖν ἄρα SDA τὰς om. U ἐπεφάνη A
6 τῆς γῆς SD σκότῳ MSA γενομένοις ἀνθρώπων A 7 γε om. SDA ἢ φρονεῖν ἢ MPW
8 καὶ SDA ἢ VMPWU καὶ² om. V 9/10 ὁ ποιητὴς τῶν αἰώνων M 10 ὁ om. SD οὔτε A
11 τε om. VMPWU ὑφίστηκεν D προυφίστηκώς A 13 ἡμπέσχετο VP 14 ἔρημον MU
γεγέννηται SU δὲ VMPWU γὰρ SDAΣ 15 πρὶ καὶ θῶ SD πρὶ PA ὁ λόγος MW
16 ὡς P οὕτω — τέλειος om. PSD οὕτω om. A 17 κν καὶ υν καὶ χν D θν χν A
ἀλλ' — τελείων om. D ἐν Flor. Cyr. τέλειον Flor. Cyr. 18 ἀνθρωπότητα V δὴ
VMWU Flor. Cyr. om. PA τε SD θεότητα V καὶ εἰς Flor. Cyr. 19 οὖν δὴ S δὴ DA
20 γοῦν om. VMΔ ἐκ θεοῦ θν A δὲ om. D οὖν W μὴν om. V μὴν καὶ MWU 21 ἀμαρ-
τημα V 22 ἰδικῶς] ἀληθῶς SD εἰς om. A λόγον] ἰδικῶς D ἡμῖν om. D 23 μὲν
ἐλομένοισι A μὲν οὖν MWU 24 τοῦ χυ V ἐν χυ A 26 ἔλεγεν SD ἡμῖν SDW
27 ἐσχάτων SD τοῦ χρόνου MPAU ἐν παιγμονῇ MPW ἐμπαίγμονῃ VU ἐν ἐμπαίγμονῃ SDAΔ
28 οὗτοι δὲ P 29 εἰς γε PSUΔ εἰς τε VA εἰς δὲ γε MW εἴτε D δεῖ D 30 τὰ D
φανῆναι SD νοεῖν V οὖν V Flor. Cyr.

ὅτι θεωρεῖ μὲν τινα φύσεων διαφορὰν ὁ νοῦς (ταυτὸν γὰρ οὐτι που θεότης τε καὶ ἀνθρωπότης), εἰσδέξεται δὲ ὁμοῦ ταῖς περὶ τούτων ἐννοίαις καὶ τὴν ἀμφοῖν εἰς ἐνότητα συνδρομήν. οὐκοῦν θεοῦ μὲν ἔξέφυ τοῦ πατρὸς ὡς θεός, ἐκ παρθένου δὲ ἀνθρωπος.

PG 1169 ὁ γὰρ ἐκ θεοῦ πατρὸς ἀπορρήτως τε καὶ ὑπὲρ νοῦν ἀναλάμπας λόγος γεγενῆσθαι λέγεται καὶ ἐκ γυναικός, καταφοιτήσας εἰς ἀνθρωπότητα καὶ καθείς ἑαυτὸν εἰς ὅπερ οὐκ ἦν, οὐχ ἵνα μείνη κεκενωμένος, ἀλλ' ἵνα θεὸς εἶναι πιστεύηται καὶ ἐν εἴδει τῷ καθ' ἡμᾶς πεφηνῶς ἐπὶ γῆς, οὐχ ὡς ἐν ἀνθρώπῳ κατοικήσας, ἀλλ' ὡς αὐτὸς κατὰ φύσιν ἀνθρωπος γεγονώς μετὰ τοῦ τὴν ἰδίαν ἀνασῶσθαι δόξαν. καὶ γοῦν ὁ θεσπέσιος Παῦλος τὰ πολὺ τῆς ἀλλήλων ὁμοουσιότητος διεστηκότα τε καὶ ἀμετρήτῳ διαφορᾷ διεσχοινισμένα, θεότητά τε καὶ ἀνθρωπότητα, συλλέγων εἰς ἓν οἰκονομικῶς καὶ ἔξ ἀμφοῖν τὸν ἓνα κατασημαίνων Χριστὸν καὶ υἱὸν καὶ θεόν¹⁰

Rom. 1, 1-4 Παῦλος δοῦλος, φησὶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίαις περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ σάρκα, τοῦ ὀρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγίωσύνης. ἰδοὺ δὴ σαφῶς ἀφωρίσθαι φησὶν ἑαυτὸν εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, καίτοι γράφων ἀναφανδόν·¹⁵
² Cor. 4, 5 οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, καὶ πάλιν· οὐ γὰρ
¹ Cor. 2, 2 ἔκρινά τι εἰδέναι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον.

26 υἱὸν δὲ αὐτὸν ὀνομάσας θεοῦ, καὶ ἐκ σπέρματος τοῦ Δαυὶδ γεγενῆσθαι φησιν ὠρίσθαι τε δισχυρίζεται καὶ εἰς υἱὸν θεοῦ. πῶς οὖν, εἰπέ μοι, θεὸς ὁ ἐκ σπέρματος ἀναφύς τοῦ Δαυὶδ; ὁ δὲ δὴ καὶ πρὸ αἰώνων καὶ αἰδίως υἱὸς καθὼ πέφηνεν ἐκ θεοῦ, τίνα δὴ τρόπον²⁰ εἰς υἱὸν ὠρίσθη θεοῦ, καθάπερ εἰς ἀρχὰς τοῦ ὑφεστάναι παρενεχθεῖς; ἔφη γὰρ αὐτὸς πε-

Ps. 2, 7 ρὶ ἑαυτοῦ· κύριος εἶπε πρὸς με· υἱός μου εἰ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε, καίτοι τοῦ σήμερον αἰέ πως ἡμῖν οὐχ ὅτι τὸν παρωιχηκότα, τὸν ἐνεστῶτα δὲ μᾶλλον καταδηλοῦντος καιρόν. βαθὺ τὸ μυστήριον, ἀλλὰ τοῖς μὲν ἀνὰ μέρος τιθεῖσι καὶ διορίζουσι δυσέφικτόν τε καὶ ἄπορον ἀληθῶς, τοῖς γε μὴν εἰς ἐνότητα κατασφίγγουσι τὸν Ἑμμανουὴλ ἐγγύς τε ἐλεῖν καὶ ἐτοιμοτάτῃ λίαν ἢ τῶν ἱερῶν δογμάτων ἀκιβδήλευτος γνῶσις. ὁ γὰρ τῷ φύσαντι συναίδιος καὶ πρὸ παντός αἰώνος υἱὸς ἐπειδὴ καταβέβηκεν εἰς τὴν ἀνθρώπου φύσιν, οὐκ ἀπολισθήσας τοῦ εἶναι θεός, προσλαβὼν δὲ τὸ ἀνθρώπινον, νοοῖτ' ἂν εἰκότως καὶ ἐκ σπέρματος γεγενῆσθαι Δαυὶδ καὶ νεωτάτην ἔχειν τὴν ἐν ἀνθρωπότητι γέννησιν· ἔστι δὲ οὐκ ἀλλότριον αὐτοῦ τὸ προσληφθέν, ἀλλ' ἴδιον ἀληθῶς. λελόγισται³⁰ τοιγαροῦν ὡς ἐν πρὸς αὐτόν, καθάπερ ἀμέλει καὶ τὴν ἀνθρώπου σύνθεσιν καταθρῆσαι τις ἂν. πέπλεκται μὲν γὰρ ἐξ ἀνομοίων τὴν φύσιν, ψυχῆς δὴ λέγω καὶ σώματος, ἀλλ' οὖν

27—30 Flor. Cyr. 147 ὁ γὰρ — λελόγισται

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 διαφορὰν φύσεων W	φύσεως S Flor. Cyr.	ταυτὶ S	1/2 θεότης — ἀνθρωπότης
MPWUΔ θεότητος — ἀνθρωπότητος VSDA Flor. Cyr.	2 τούτου S	3 θ̄ VMPW	ἔξέφυ
τοῦ] ἔξ ἐμφύτου VMWU	ἔξέφη P	4 τε om. V	γεγενῆσθαι S
5 καὶ om. VA	6 εἶναι om. D καὶ erasum S ὡν P	7 φύσιν VMPWUΔ	ἐν
ἀνθρωπότητι V	οὐχὶ S	8 κλητὸς ἀπόστολος om. P	12 θεοῦ
ἀλήθειαν SDA	9 θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος S	11 κλητὸς ἀπόστολος om. P	12 θεοῦ
om. S	15 δὴ om. D	16 κηρύσσομεν A	17 ὡς VMW ὡρίσθη U
om. PSD	17 ὡς VMW ὡρίσθη U	18 τοῦ om. SD	19 ἀναφύς D
20 αἰδῖος W	21 υἱός] θ̄ M	21 ἀρχὴν SD	21 ὑφεστάναι] εἶναι postea add. ὑφεστάναι W
21/22 περὶ αὐτοῦ VP	23 πρὸς ἑαυτόν S	23 πῶς ἡμῖν αἰεῖ A	22/23 παραδη-
λοῦντος DA	25 τε — ἀληθῶς] ἀληθῶς καὶ ἄπορον P	25 ἀληθῶς V ^{ms}	παντελῶς V
κατασφίγγοντι SD	26 ἐτοιμοτάτος S	27 τῷ φύσαντι VMAWU	τῷ φύσει S τῇ φύσει P τῷ
φῶντι S ^{ms} D	28 τὸ M ^W	προσλαβὼν δὲ [δὲ om. SD]	MPSDWUΣΔ Flor. Cyr. προελθεῖν εἰς VA
νοοῖτο SD	29 γεγενῆσθαι SA	30 γένεσιν MPSPU Flor. Cyr.	ἔστι δὲ] ὥστε V
31 αὐτὸ D	ἀνθρωπείαν V	σύνθεσιν] φύσιν A	καταθρῆσαι VMPWU καταθρῆσει A κατα-
θρῆσει S καταθρήση D	32 συμπέπλεκται SD	μὲν om. V	

εἰς νοεῖται τὸ συναμφοτέρων ἄνθρωπος, ὡς ἀπὸ μόνης μὲν τῆς σαρκὸς ὅλον ἔσθ' ὅτε κατωνομάσθαι τὸ Ζῶιον, ψυχῆς δὲ ὠνομασμένης νοεῖσθαι τὸ συναμφοτέρων. κατὰ τὸν PG 1172 ἴσον οὖν ἄρα τρόπον καὶ ἐπ' αὐτοῦ παραδεξόμεθα τοῦ Χριστοῦ· εἰς γὰρ υἱὸς καὶ εἰς κύριος Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς καὶ πρὸ σαρκὸς καὶ ὅτε πέφηνεν ἄνθρωπος.

27 Καὶ τὸν ἀγοράσαντα ἡμᾶς δεσπότην οὐκ ἀρνησόμεθα, κἄν εἰ διὰ τῶν ἀνθρωπίνων ἡμῖν καὶ ἐκ τῶν τῆς κενώσεως ἔσθ' ὅτε μέτρων κατασημαίνοντο. Ἰουδαίοις μὲν γὰρ ἔφη προσλαλῶν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός· εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἦτε, τὰ Ioh. 8, 39. 40 ἔργα τοῦ Ἀβραάμ ἐποιεῖτε ἄν· νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτείνειν, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα. τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ ἐποίησε. γράφει δὲ καὶ Παῦ- 9 λος περὶ αὐτοῦ· ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἰκετη- Hebr. 5, 7. 8 ρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σῶζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυ- ρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, καίπερ ὦν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε, τὴν ὑπακοήν. ἄρ' οὖν ἄνθρωπον αὐτὸ δὴ τοῦτο ψιλὸν καὶ κατ' οὐδένα τρόπον ἀνεστηκότα τῶν καθ' ἡμᾶς λογιούμεθα τὸν Χριστόν; μὴ γένοιτο. τὴν δὲ τοῦ θεοῦ σοφίαν καὶ δύναμιν ἀσθενείας εἰς τοῦτο καθικέσθαι δώσο- 15 μεν, ὡς δεδιέναι μὲν θάνατον, ἐξαιτεῖν δὲ τὸ σῶζεσθαι παρὰ τοῦ πατρός, καὶ τοῦ κατὰ φύσιν εἶναι Ζωὴν ἐκπέμφομεν τὸν Ἐμμανουήλ; ἢ περιτρέποντες εἰς τὴν ἀνθρωπότητα καὶ εἰς μέτρον φύσεως τῆς καθ' ἡμᾶς τὸ ὡς ἐν λόγοις σμικροπρεπές, δράσομέν τι τῶν ἐπαι- νουμένων καὶ ἐξ ὧν ἐστι θεός, τὴν ὑπερκόσμιον αὐτοῦ κατοψόμεθα δόξαν, τὸν αὐτὸν εἶναι συ- νέντες θεὸν τε ὁμοίως καὶ ἄνθρωπον ἥτοι θεὸν ἐνηνθρωπηκότα; ἡκέτω δὴ οὖν εἰς μέσον ἡμῖν 20 ὁ δοκιμώτατος Παῦλος, ταυτὶ βοῶν τε καὶ λέγων· σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, 1 Cor. 2, 6-8 σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων, ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκε- κρυμμένην, ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν. εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. καὶ μὴν ἐπὶ τούτοις· 25 ὃς ὦν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ φέρων Hebr. 1, 3. 4 τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καθαρισμόν τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ποιησάμενος, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, τοσοῦτωι κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορῶτερον παρ' αὐτοὺς κεκλη- ρονόμηκεν ὄνομα. καίτοι τό γε εἶναί τε καὶ ὀνομάζεσθαι τῆς δόξης κύριον πῶς οὐ 30 λῖαν ὑπερτενὲς καὶ παντὸς ἐπέκεινα γενητοῦ καὶ παρηγμένου πρὸς γένεσιν; καὶ παρήμι μὲν τὰ ἀνθρώπινα (σμικρὰ γὰρ δὴ λῖαν), ἐρῶ δ' οὖν ὅτι κἄν ἀγγέλους ὀνομάσαι καὶ ἀρχὰς καὶ θρόνους καὶ κυριότηας ἀπαριθμήσαιοις τις καὶ μὴν καὶ εἰ τῶν ἀνωτάτω διαμεμνήσεται σερα- φῖμ, κατόπιν ἰόντα τῆς οὕτως ὑπερτενοῦς ὁμολογήσειεν ἂν εὐκλείας, εἴ γε νοῦν ἔχοι τὸν εὐ βεβη- PG 1173

13—20 Flor. Cyr. 148 ἄρ' οὖν — ἄνθρωπον

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 ὅλον] 8 ἔστιν S 2 κατωνομάζεσθαι W 3 οὖν om. A αὐτοῖς S παραδεξόμεθα
VMWU εἰς γὰρ] εἰ γὰρ S εἰ γὰρ εἰς D 3/4 κς καὶ εἰς υς D 3 ὁ υἱὸς P 4 ὁ om. Vka
ὅτι P 5 εἰ om. A 6 μέτρων ἔσθ' ὅτε VMPWU κατασημαίνεται D κατασημαίνονται A
7 ις χς Vk 8 με ζητεῖτε SD ἄνως S 10 ὃς — αὐτοῦ om. P τε om. P 13/14 αὐ-
τὸν δὴ τοῦτον D δὴ τοῦτον A 16 τὸν θάνατον SDA ἐξαιτῶν SD τοῦ Flor. Cyr.
18 μικροπρεπὲς VSW 19 καὶ om. SD, de A non constat τὸν om. Flor. Cyr. 19/20 συνιέν-
τες VMP συνθέντες A 20 τε om. U ὁμοῦ SDU Flor. Cyr., de A non constat δὴ om. P
23 σοφίαν θῷ λαλοῦμεν P λαλοῦμεν σοφίαν SD 24 ἀρχόντων] ἐνῶν μάλλον δὲ τῶν ἀρχόντων V
25 ἔγνωκεν S ἔγνωκαν D ἐσταύρωσε S καὶ μὴν καὶ VMPWU 27 ἡμῶν SDΣΔ om. VMPAWU
28 τοῖς ὑψηλοῖς VMPWU τοσοῦτον V τούτω S 29 κρείττω mA ὅσον VP 30 τὸ γε
MPAWUD γε τὸ V τὸ SD 31 ὑπερτελὲς V γεννητοῦ VSDA παρενηνεγμένου A 32 σμικρὰ
— λῖαν om. SD ὁρῶ γ' οὖν ὁμωσ A ὅτι om. D ὀνομάσαιοι M om. U 33 καί* om. SD
διαμεμνήσεται MSDWΔ διαμεμνήσετε U διαμεμνήσαιοι PA διαμένονται V 33/34 σεραφεῖμ MW
34 ἔχει VMPSDU

κότα καὶ σοφόν. ἔκκριτον γὰρ εἶναι φημί τὸ γέρας καὶ δεῖν ἀνακείσθαι μόνῃ τῇ τῶν
 ὄλων βασιλίδι φύσει. πῶς οὖν ἂν γένοιτο τῆς δόξης κύριος ὁ ἐσταυρωμένος, τὸ δὲ
 ἀπαύγασμα τοῦ πατρὸς καὶ τῆς οὐσίας ὁ χαρακτήρ, ὁ φέρων τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυ-
 νάμεως αὐτοῦ, κρείττων ἀγγέλων γεγενῆσθαι λέγεται; τάχα που τὸ ἔλαττον, ὡς ἐγώ μαι,
 λαβὼν, ὅτε πέφηνεν ἄνθρωπος. γέγραπται γὰρ ὅτι τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους
 ἡλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ
 ἐστεφανωμένον. ἄρ' οὖν ἐξώσωμεν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς πεφηνότα λόγον τῆς αὐτῷ
 πρεπούσης οὐσιώδους ὑπεροχῆς καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀκριβοῦς ἐμπερείας, τῆς ἀγγέλων εὐ-
 κλείας ἡττώμενον βλέποντες διὰ τὸ ἐκ τῆς οἰκονομίας σμικροπρεπές; οὐ μὲν οὖν. οἶμαι
 γὰρ δεῖν οὔτε τῶν ἀνθρωπίνων ἀπαλλάττειν παντελῶς τὸν ἐκ θεοῦ λόγον μετὰ τὴν πρὸς
 σάρκα σύνοδον οὔτε μὴν δόξης τῆς θεοπρεποῦς ἀποστερεῖν τὸ ἀνθρώπινον, εἰ ἐν Χριστῷ
 νοοῖτο καὶ λέγοιτο.

28 Πλὴν ἐρησομένους οὐκ ἡγνόνῃσά τινας· τίς δὴ ἄρα ἐστὶν ἀληθῶς Ἰησοῦς ὁ Χριστός;
 ὁ ἐκ γυναικὸς ἄνθρωπος ἢ γοῦν ὁ ἐκ θεοῦ λόγος; καὶ ἡλίθιον μὲν κομιδῇ τὸ διατείνεσθαι
 περιττὰ καὶ φληνάφοις εἰκαιομυθίαις ἀνταναφωνεῖν, ἐρῶ δ' οὖν ὅτι σφαλερόν τε καὶ οὐκ
 ἀζήμιον τὸ διατέμνειν εἰς δύο καὶ ἀνὰ μέρος ἰστᾶν ἄνθρωπόν τε καὶ λόγον οὐκ ἀνεχομένης
 τῆς οἰκονομίας καὶ Χριστὸν ἓνα βούσης τῆς θεοπνεύστου γραφῆς. χρῆναι γὰρ ἔγωγε
 φημί μήτε τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἀνθρωπότητος δίχα μήτε μὴν τὸν ἐκ γυναικὸς ἀποτεχθέντα
 ναὸν οὐχ ἐνωθέντα τῷ λόγῳ Χριστὸν Ἰησοῦν ὀνομάζεσθαι. ἀνθρωπότητι γὰρ καθ' ἑνω-
 σιν οἰκονομικὴν ἀπορρήτως συνενηγεμένος ὁ ἐκ θεοῦ λόγος νοεῖται Χριστός, ἀνωτέρῳ μὲν
 ἀνθρωπότητος, ὡς φύσει θεὸς καὶ υἱός, οὐκ ἀτιμάζων δὲ καὶ τὸ ἐν ὑφέσει γενέσθαι δοκεῖν
 διὰ τὸ ἀνθρώπινον. τοιγάρτοι ποτὲ μὲν ἔφασκεν ὁ ἑωρακὺς ἐμὲ ἑώρακε τὸν πα-
 τέρα· ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐσμέν, ὅτε δὲ αὐτὸς πάλιν ὁ πατήρ μου μείζων μου
 ἐστίν. οὐ μείων γὰρ ὢν τοῦ πατρὸς κατὰ γε τὸ ἐν οὐσίαι ταῦτόν καὶ κατὰ πᾶν
 ὅτι οὖν τὸ ἴσοστατοῦν, ἐν ἐλάττωσιν εἶναι φησι διὰ τὸ ἀνθρώπινον. κηρύττεται δὲ καὶ
 διὰ τῶν ἱερῶν γραμμάτων ποτὲ μὲν ὡς ὅλος ὢν ἄνθρωπος σεσιωπημένης αὐτοῦ τῆς
 θεότητος οἰκονομικῶς, ποτὲ δὲ αὐτὸς πάλιν ὡς θεὸς σεσιγημένης αὐτοῦ τῆς ἀνθρωπότητος·
 ἀδικεῖται δὲ κατ' οὐδένα τρόπον διὰ τὴν ἀμφοῖν εἰς ἐνότητα σύμβασιν. καὶ γοῦν ὁ
 θεοσπέσιος Παῦλος ὁ Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων καὶ φυλῆς Βενιαμίν, ὁ κλητὸς ἀπόστολος, ἐπι-
 στέλλει τοῖς διὰ πίστεως δεικναιμένοις καὶ κατανεκρώσασιν τὰ μέλη τῆς σαρκός, πορνείαν
 δὴ λέγω καὶ πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν καὶ τὴν πλεονεξίαν· ἀπεθάνετε γὰρ
 καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ. αὐτὸς γε μὴν ἔφη
 περὶ τῶν ἑαυτοῦ μαθητῶν· πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ὡς
 δέδωκάς μοι, ἵνα ὡσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς. ὅτε ἡμην μετ' αὐτῶν, ἐγὼ ἐτήρουν

17—28 Flor. Cyr. 149 χρῆναι — σύμβασιν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 γένος SD	2 πῶς οὖν] ὡς SD	δ' ἂν A	κς τῆς δόξης VMPWU	4 τάχα που
om. SD	ἐγώ μαι SDAΔ οἶμαι U ἡγοῦμαι VMPW	5 ὅτι VMPWU	τὸν δὲ om. A	6 ἡλατ-
τωμένον om. SD	θανάτου] σταυροῦ SD	7 ἐξώσωμεν W	αὐτῆς S om. VMPWU	8 τῆς
SD καὶ τῆς VMPAWUΔ	τῶν ἀγγέλων VMPWU	9 ἐκ om. VP	μικροπρεπὲς MSW	νοοῦμενον
οὐόμενον SD	οἶμαι] οὐ U	13 εἰ ἡγνόνῃκα SD	δὲ SD	ἀληθῶς om. SDA
14 γοῦν om. M	15 φληνάφους SD	εἰκαιομύθοις V	εἰκαιομυθίας SD	16 ἀνατέμνειν D
ἀνεχόμενον S	18 γυναικὸς] παρθένου S	τεχθέντα S	19 οὐχ SDA Flor. Cyr. ὡς MPAWU	20 ἀνωτέρως VS
ὡς μὴ V	ἀνθρωπότητα S	20 ἀπορρήτω M	συνενηγεμένος V	ἀντὶ τούτου VS
21 τὸ καὶ Flor. Cyr. τὸ S	23 καὶ ἐγὼ καὶ Σ Flor. Cyr.	ποτὲ Flor. Cyr.	πάλιν om. MSD	
μου om. S	μου om. U	25 φασι S	διὰ om. Flor. Cyr.	κηρύσσεται SD
αὐτῆς S	27 αὐτὸς om. M	σεσιγημένης SDA	σεσιωπημένης VMPAWU Flor. Cyr.	αὐτῆς S
29 δ' om. DA	30 κατανεκρώσας VMPW	τῆς om. VPW	32 ἡμῶν W	γε μὴν] οὖν V
PAU	34 καὶ ἡμεῖς DA			33 οὐδ

αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, καὶ ἐφύλαξα αὐτοὺς καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς. συνίης οὖν ὅπως ἀπὸ μόνης ὥσπερ ἡμῖν τῆς ἀνθρωπότητος ἔν γε τουτοισὶ κατασημαίνεσθαι δοκεῖ; οἰησόμεθα γὰρ οὐδαμῶς 5 κεκρύφθαι τε καὶ ἀποδημεῖν τοῦ κόσμου, καίτοι λέγοντα σαφῶς ἁμὴν ἁμὴν λέγω Mt. 18, 20 ὑμῖν ὅτι ὅπου ἂν συναχθῶσι δύο ἢ τρεῖς εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ πάλιν ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς Mt. 28, 20 συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ἰδοὺς δ' ἂν καὶ αὐτὸν τὸν ἱερώτατον Παῦλον καταρραθυ- 9 μούντα πολλάκις τοῦ καὶ ἀνθρώπου δεῖν ἀνακηρύττειν αὐτόν· Παῦλος γὰρ φησιν, ἀπό- Gal. 1, 1 στολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τούτοις γνωρίζω δὲ ὑμῖν τὸ εὐαγγέλιον, φησί, τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' Gal. 1, 11. 12 ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἐστὶ κατὰ ἀνθρώπον· οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὐδὲ ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. καὶ μὴν καὶ 14 ἐτέρωθι φησιν εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι 2 Cor. 5, 16 γινώσκομεν. τίς οὖν ἐστὶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός ὁ τὴν οὕτως ἀπόρρητον ἀπλανῆ τε καὶ θείαν ἀποκάλυψιν τῶν ἑαυτοῦ μυστηρίων ἐναστράπτων αὐτῷ; ἄρ' οὐχὶ γενόμενος σὰρξ ὁ λόγος καὶ τὴν ἐκ γυναικὸς δι' ἡμᾶς οὐκ ἀτιμάσας γέννησιν; καίτοι πῶς οὐκ ἀληθὲς ὅπερ ἔφην; μεμνήμεθα γὰρ τοῦ μακαρίου λέγοντος Γαβριὴλ πρὸς τὴν ἁγίαν παρ- 19 θένον μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· ἰδοὺ γὰρ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱὸν καὶ Lc. 1, 30 καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. καινὸν δὲ οἶμαι τουτὶ παρὰ τοῦ πατρός ὄνομα δεδόσθαι τῷ λόγῳ διὰ τῆς ἀγγέλου φωνῆς· προανακεκράγει γὰρ οὕτω καὶ χρη- σμῶδημα προφητικόν καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ τὸ καινὸν ὃ ὁ κύριος Ies. 62, 2 ὀνομάσει αὐτό. ὅτε τοίνυν ὁ συναίδιος τῷ πατρὶ καὶ πρὸ παντός αἰῶνος υἱὸς καὶ μονογενὴς ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς γέγονεν ἀνθρώπος, γεγέννηται δὲ καὶ ἐκ γυναι- 25 κὸς καὶ ὑρίσθη μὲν υἱός, κεκηράτικε δὲ καὶ πρωτότοκος καὶ γέγονεν ἐν πολλοῖς ἀδελ- Rom. 8, 29 φοῖς, τότε καὶ ὁ φύσει πατὴρ ὀρίζει τοῦνομα, τοῖς τῆς πατρότητος, ἵν' οὕτως εἴπωμεν, ἐπόμενος νόμοις.

30 Ὁ αὐτὸς οὖν ἄρα καὶ μονογενὴς ἐστὶ καὶ πρωτότοκος. ὁ γάρτοι μονογενὴς ὡς PG 1177 θεός, πρωτότοκος ἐν ἡμῖν καθ' ἔνωσιν οἰκονομικὴν καὶ ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς ὡς ἀνθρώπος, 30 ἵνα καὶ ἡμεῖς ὡς ἐν αὐτῷ τε καὶ δι' αὐτοῦ υἱοὶ θεοῦ φυσικῶς τε καὶ κατὰ χάριν, φυσικῶς μὲν ὡς ἐν αὐτῷ τε καὶ μόνῳ, μεθεκτικῶς δὲ καὶ κατὰ χάριν ἡμεῖς δι' αὐτοῦ ἐν πνεύματι. ὥσπερ οὖν γέγονεν ἴδιον τῆς ἀνθρωπότητος ἐν Χριστῷ τὸ μονογενὲς διὰ τὸ ἡνώσθαι τῷ

33—p. 62, 2 Flor. Cyr. 150 ὥσπερ — σαρκὶ ψυχὴν ἐχούσῃ τὴν λογικὴν

VM, P [= bk], S, D [= mn], AWU

1 ᾧ — μοι om. VΣ	οὐς A	καὶ ¹ om. A	3 λέγω A	4 αὐτοῖς M ἑαυτοῖς UΔ	συ-
νιεῖς MAW	ὅπως] ὥσπερ A	ὥσπερ om. A	5 ἡμεῖς P	τουτοις] τουτοις εἰ MW	τού-
τοις U	οἰήσομαι VMPWU	6 κόσμου] σκοποῦ W	λέγοντος SD	ἁμὴν ² om. SD	
7 ὅτι om. A	ἂν A δ' ἂν SD	8 ἡμῶν SU	καὶ ἕως MPAW	9 αὐτόν] τὸν τὸν U	
10 καὶ om. D	γὰρ om. A	10/11 ὁ ἀπόστολος P	12/13 τὸ — ἐμοῦ VMPWU	φησι τὸ	
εὐαγγέλιον — ἐμοῦ SD	τὸ εὐαγγέλιον τὸ — ἐμοῦ φησιν A	15 εἰ δὲ ἐγνώκαμεν S	κατὰ		
σάρκα om. D	16/17 ἀπλανῆ τε καὶ ἀπόρρητον θείαν VMPW	17 ἀπαστράπτων A			
18 ἐκ om. A	19 ἀληθὴς S	ἔθεν S	γὰρ om. A	μακαρίου om. VΣ	γαβριὴλ λέγον-
τος V	20 γὰρ om. PU	τέξεις U	20/21 καὶ καλέσεις — Ἰησοῦν om. A	21 καλέσης S	τοῦτο
VMPWU	22 δίδοσθαι SD	22/23 ἀγγέλου — προφητικόν] προφητείας V	22 τοῦ ἀγγέλου SDA		
προανακεκράγει D	23 τὸ ² om. A	24 αὐτῷ AW	ὁ om. D	καὶ ³ om. V	ὁ A
αἰῶνος om. V	γεγέννηται S	26 υἱὸς SDAΣΔ υἱὸς θῷ VMPWU	27 τὸ ὄνομα VSDΔ		
28 νόμοις ἐπόμενος V	29 οὖν om. M	29/30 ὁ γάρτοι — πρωτότοκος om. U	30 οἰκονομικῶς V		
ὡς om. SDAU, corr. U	31 καὶ om. VMPWU	ἡμεῖς MPSDWUΔ	ἡμεῖς ὡμεν VA	χάριν γενώμεθα W	
32 μεθεκτικῶς V	τέ S	33 ἴδιον γέγονε A	τὸ μονογενὲς om. A		

- Rom. 8, 29** λόγῳ κατὰ σύμβασιν οἰκονομικήν, οὕτως ἴδιον τοῦ λόγου τὸ ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς καὶ τὸ πρωτότοκος διὰ τὸ ἡνωσθαι σαρκί. ἐρηρυσμένον δ' οὖν ἔχων τὸ εἶναι θεὸς καὶ τροπῆς ἀμείνων ὑπάρχων ἀεὶ, μεμένηκεν ὅπερ ἦν, καὶ ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος, τῇ κατὰ πάντων ὑπεροχῇ δόξῃ τε τῇ ἀνωτάτῳ κατεστεμμένος. τοιγάρτοι κεκέλευσται μεθ' ἡμῶν καὶ αὐτὴ τῶν ἄνω πνευμάτων ἡ ἀγία τε καὶ παμμακαρία πληθὺς προσκυνεῖν αὐτῷ. ἦν γὰρ δὴ 5 καὶ μάλα εἰκὸς ἀνήνασθαι τὴν προσκύνησιν καὶ κατοκνήσαι τιμάν, τὸ τῆς ἀνθρωπότητος ὀρῶντας μικροπρεπές, καὶ τὸν δι' ἡμᾶς γενόμενον καθ' ἡμᾶς οὐκ ἀξιῶσαι δοξολογεῖν, ἀποφοιτῶντας ὡς ἀπωτάτῳ τοῦ πεπλανῆσθαι δοκεῖν. ἄποπτον γὰρ καὶ αὐτοῖς ἦν ἔτι τὸ ἐπὶ Χριστῷ μυστήριον, ἐξεκάλυπτε δὲ τὸ πνεῦμα αὐτοῖς καὶ δυσσεβεῖν οὐκ ἠφίει τοὺς
- Hebr. 1, 6** ἡγιασμένους. τοιγάρτοι φησὶν ὁ θεσπέσιος Παῦλος· ὅταν δὲ εἰσαγάγῃ τὸν πρω- 10 τότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. ὁ γὰρ ιδιότητι φυσικῇ τῆς οἰκουμένης ἀπάσης διενεγκὼν ἔξω τε αὐτῆς ὑπάρχων καθὸ νοεῖται θεός, εἰσβέβηκεν εἰς αὐτήν, μέρος κόσμου πεφηνῶς ὡς ἄνθρωπος, πλὴν οὐ διὰ τοῦτο τῆς θείας ὑπώλισθε δόξης. προσκυνεῖται γὰρ ὡς μονογενὴς κἄν εἰ καλοῖτο πρωτότοκος, ὅπερ ἐστὶν ἐναργῶς τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις ὅτι μά- 15 λιστα πρέπον.
- 31** Ἄρ' οὖν ὡς ἄνθρωπον προσκυνήσομεν τὸν Ἐμμανουήλ; μὴ γένοιτο. λῆρος γὰρ ἤδη τουτὶ καὶ ἀπάτη καὶ πλάνησις, διοίσομεν δὲ κατ' οὐδὲν τῶν τῇ κτίσει λελατρευκότων
- Rom. 1, 25** παρὰ τὸν κτίστην καὶ ποιητὴν, οἳ τινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει κατὰ τὸ γεγραμμένον, οἷς εἰ φρονήσαιμεν ἀδελφά, καὶ συνακουσόμεθα πάντως· 20
- Rom. 1, 22.23** φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν καὶ ἥλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνοσ φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. ἡ γὰρ οὐχὶ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ ἰσουργοὶ καὶ σύμφρονες τοῖς μνημονευθεῖσιν ἐσόμεθα τὴν τοῦ θεοῦ δόξαν ἐν τῷ ψεύδει μεταλλάττοντες ἐν ὁμοιώματι εἰκόνοσ φθαρτοῦ ἀνθρώπου, εἰ ὡς ἀνθρώπῳ φιλῶι καὶ ἐνὶ τῶν καθ' ἡμᾶς προσοίσομεν τὴν προσ- 25
- PG 1180** κύνησιν τῷ Ἐμμανουήλ; τί δέ; οὐχὶ καὶ αὐτὴ τῶν ἀγγέλων ἡ ἄνω πληθὺς τοῖς εἰς τοῦτο μανίας ἤκουσι συντετάσσεται; ἀνεξίτητον δὲ οἶμαί που τὴν ἐπὶ τῷ πεπλανῆσθαι γραφὴν καὶ τῇ τῶν ἐθνῶν ἀγέλῃ περιθήσομεν καὶ δυσαπόνιπτον ἔξει τῶν ἀρχαίων αἰτι- 30 μάτων τὸ βλάβος. πλανᾶται γὰρ οἶμαι καὶ νῦν καὶ οὐδὲν ἦττον ἢ πάλαι, καὶ τὴν εἰς εὐθὺ διαστείχουσιν ἡγήνηκε τρίβον, καὶ περιττός, ὡς ἔοικεν, ὁ μακάριος Παῦλος προ-
- Gal. 4, 8.9** σφωνῶν τε αὐτοῖς καὶ λέγων· ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ οὖσι θεοῖς, νῦν δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε; ποῖον γὰρ ἔτι θεὸν ἐγνώκασιν, εἰ μὴ φύσει θεὸς ὁ Χριστὸς εἰς ὃν πεπιστεύκασιν; καὶ εἰ λελατρεύκασιν ἀνθρώπῳ, τοῖς τῆς ἀρχαίας πλάνης 35

VM. P [= hk], S, D [= mn], AWU

- 2 σαρκί ψυχὴν ἐχούσῃ τὴν λογικὴν Flor. Cyr. οὖν W om. U 3 ὅταν V 4 ἀνωτάτῃ S
5 μακαρία PU δὴ om. A 6 εἰκότως A 6/7 τὸ τῆς — ὀρῶντας μικροπρεπές S τὸ τῆς —
ὀρῶντας μικροπρεπές D ὀρῶντας τὸ τῆς — μικροπρεπές A τὸ τῆς — μικροπρεπές [σ μικρὸν P]
ὀρῶντας VMPWU 8 ἀποτάτῳ DA ὑποπτον U ἦν καὶ αὐτοῖς A αὐτοῖς ἦν D αὐτῶν εἶναι
τι S ἔτι om. A 9 ᾠ P ἠφίει A ἐφίει VW 13 αὐτὴν] ἑαυτὸν S 14 ἀπολεῖσθαι S
17 προσκυνήσομεν SDAΣΔ προσκυνήσομεν μόνον VMPWU 18 ἤδη om. SD τοῦτο VMPWU
καὶ ἀπάτῃ om. A διοισόμεθα A καὶ κατ' P τῶν om. S 19 κτίσαντα VMPWU τοῦ
θεοῦ om. SDA 20 εἰ φρονήσαιμεν VMPAWU ἐφρονήσαμεν S εἰ συμφρονήσαιμεν D ἀδελφοὶ SD
21 ἥλλαξαν SD 22 φθαρτοῦ om. D 22/23 ἐρπετῶν καὶ τετραπόδων SD 23 οὐχὶ om. U
24 ἐν — μεταλλάττοντες τὴν — δόξαν P μεταλλάσσοντες SD 25 ἄνω φθαρτοῦ A εἰ] ἡ
SD 26 ἄνω om. V τῆς V 27 ἀντιτάσσεται SD ἀνεξίτηλον SDA ἀνεκζήτητον P
τῶν W 28 ἔξει ΣΔ ἔχει VMPSDAWU 29 οἶμαι] ἔτι A καὶ SDA om. VMPWAU οὐδὲν
ἦττον om. A 30 ἡγνοῦναι VMPW 31 τε] γε U 32 ἀπὸ M 35 πεπιστεύκαμεν S

ένέχονται βρόχοις. ἢ οὐκ ἀληθές ὁ φημί; ἀληθές μὲν οὖν. ἄθρει δὴ οὖν, ὦ φιλό-
 χριστε βασιλεῦ, ὅπως ἐξ ἀναγκαίων ἤδη συλλογισμῶν μόνον οὐχὶ συνωθούμεθα πρὸς γε
 τὸ δεῖν ἐμφρόνως ὡς θεῷ τῷ κατὰ φύσιν προσκυνεῖν τῷ ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντι λόγῳ
 καὶ ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς πεφηνότι σχήματι, τῆς ἀμφοῖν εἰς ἐνότητα συνδρομῆς οὐκ ἀνικάνως
 ἐχούσης πρὸς τὸ ἀφανίσαι τυχὸν τὸ καὶ ἔσθ' ὅτε λυποῦν εἰς μόνης ἡμᾶς ἀνθρωπότητος 5
 ὑποψίαν. προσλαβοῦσα γὰρ ἡ τοῦ λόγου φύσις τὸ ἀνθρώπινον οὐκ ἀνθρωπότης ἔσται
 ψιλὴ, νικῶσα δὲ μᾶλλον ἰδίαι δόξει τὸ προσληφθὲν ἐν ἀκλονήτῳ σώζεται διαμονῇ τῆς
 θεοπρεποῦς ὑπεροχῆς. ταυτὶ φρονούντες οἱ μαθηταὶ προσεκύνουν, λέγοντες ἀληθῶς Mt. 14, 33
 θεοῦ υἱὸς εἶ, καίτοι βάδην ἰόντα βλέποντες καὶ ἐν σαρκὶ καθ' ἡμᾶς ἐπ' ἄκρου γὰρ δὴ
 δίδει κύματος παραδόξως ὡς θεός. 10

32 Ἐρεῖ δὲ ἴσως ὁ τῇ τοιαύτῃ δόξει μαχόμενος· καὶ τίς ἦν ὁ λέγων πρὸς τὴν ἐν τῇ
 Σαμαρείᾳ γυναῖκα· ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὁ οὐκ οἶδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὁ οἶδα- Ioh. 4, 22
 μεν; εἰτα πῶς ἔσται προσκυνητὸς ὁ τοῖς προσκυνούσι συντεταγμένος; ἐγὼ δὲ φαίην ἂν
 ὅτι τὸ τίς ἦν ὅλως ἐπὶ Χριστοῦ λεγόμενον ἀσύμφλόν τε καὶ ἀμαθές· μεμέρισται γὰρ οὐδαμῶς.
 ὁ δὲ τῷ γυναίκῳ προσλαλῶν ὁ εἰς τε καὶ μόνος κύριος ἦν Ἰησοῦς Χριστός, ἐκ τῆς προσ- 15
 κυνούσης ἀνθρωπότητος καὶ ἐκ τῆς προσκυνουμένης θεότητος τὸ εἶναί τε καὶ ὀνομάζεσθαι
 θεός τε ὁμοῦ καὶ ἀνθρώπος ἀληθές ἔχων ἐφ' ἑαυτῷ, καθάπερ ἀμέλει φαίη τις ἂν καὶ
 ἐτέρως περὶ αὐτοῦ. ἦι μὲν γὰρ ἐστὶ θεός, νοοῖτ' ἂν ὑπάρχων αὐτὸς ὁ τῆς δόξης κύ- 1 Cor. 2, 8
 ριος· ἦι δὲ γέγονεν ὁ κατὰ μέθεξιν τὴν παρὰ θεοῦ δοξαζόμενος ἀνθρώπος, ἐδεῖτο καὶ δόξης, 19
 λέγων πάτερ, δοξασόν σου τὸν υἱόν. ἀλλ' εἰς κύριος, μία πίστις, ἐν βάπ- Ioh. 17, 1
 τισμα κατὰ τὸ γεγραμμένον. ὥσπερ οὖν ἐστὶ μία πίστις ἡ εἰς Χριστὸν καὶ ἐν ἀληθῶς Eph. 4, 5
 τὸ βάπτισμα, καίτοι βαπτιζομένων καὶ πεπιστευκότων ἡμῶν εἰς πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον
 πνεῦμα, κατὰ τὸν αὐτὸν οἶμαι τρόπον τε καὶ λόγον μία προσκύνησις ἡ πατρὸς καὶ ἐναν- PG 1181
 θρωπήσαντος υἱοῦ καὶ ἀγίου πνεύματος. ἐξωσθήσεται γὰρ οὐδαμῶς τοῦ προσκυνεῖσθαι 24
 δεῖν πρὸς τε ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀγίων ἀγγέλων ὁ μονογενής, καὶ εἰ γέγονε σὰρξ καὶ Ioh. 1, 14
 ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν κεκλημάτικέ τε πρωτότοκος ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς. ἐπεὶ τίς ἂν εἴη Rom. 8, 29
 πάλιν ὁ τῆς ἐπ' αὐτῷ πίστεως λόγος; πῶς οὐκ ἄξιον ἰδεῖν; οὐδὲ γὰρ οἶμαι φαίην ἂν
 οἵπερ ἂν ἔλαιντο φρονεῖν ὁρθῶς, ὡς εἰς μόνον πεπιστεύκαμεν τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς φύντα
 λόγον, ἀπογυμνοῦντες αὐτὸν τῆς σαρκός. οὐδ' αὖ ἐκεῖνο παρήσομεν εἰπεῖν (λελέζεται
 γάρ)· οὐ γὰρ ὡς εἰς ἓνα τῶν καθ' ἡμᾶς οὔτε μὴν ὡς εἰς ἀνθρώπον ἢ πίστις, ἀλλ' ὡς 30
 εἰς θεὸν πράττεται τὸν φύσει καὶ ἀληθῶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ. συλλήψεται δὲ τῷ
 λόγῳ καὶ ὁ σοφὸς γράφων Παῦλος· οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χριστὸν 2 Cor. 4, 5. 6
 Ἰησοῦν κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι ὁ θεὸς ὁ

12—17 Flor. Cyr. 151 ὑμεῖς — ἑαυτῷ

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

2 γε om. DA τε S	3 τῷ ¹ om. SD	θῷ καὶ A	4 τῷ τοῖς MW	οὐκ ἂν
ἱκανῶς MPS οὐχ ἱκανῶς D	5 ἐμφανίσαι A	καὶ τὸ A τὸ P	6 οὐκ om. W	ἀνθρωπό-
τητος V	8 ταυτὶ DΔ ταύτῃ MWU ταῦτα VPSDA	10 κύματα S	11 τῇ om. VMPWU	
12 ἡμεῖς W	ἡμεῖς δὲ AΣ Flor. Cyr.	13 ἔσται om. M	τεταγμένος S	14 ἀσύμφλόν A
Flor. Cyr.	καὶ om. S	15 δὲ om. V	τε δὲ V	μόνος Ἰησοῦς Χριστός ἦν Flor.
Cyr.	ἦν κύριος SD	κῶ ἡμῶν A, de ἦν non constat	15/16 προσκυνήσεως Flor. Cyr.	
16 καὶ — θεότητος om. V	προσκυνούσης Flor. Cyr.	17 ἀληθῶς A	18 ἦ εἰ DA	ἐστὶ
θῶ VA θῶ ἐστὶ SD ἐστὶ MPWU	αὐτὸς ὑπάρχων A	19 ἦ εἰ DA	δεξάμενος D	21 ἐν
χῶ VMPWU	22 τὸ om. DA	23 καὶ μία SD	23/24 τοῦ ἐνανθρωπήσαντος U	24 οὐδα-
μοῦ D	τὸ A	25 τε γε V	εἰ καὶ VMPWU	26 ὡς ἐν ² VMWU
27 τῆς — πίστεως ὁ λόγος VMPWU	οὖν οὐκ VMPWU	ἂν om. VMPWU	28 εἶπερ V	
29 εἰπεῖν om. V	30 οὐ γὰρ οὐκ A οὕτε γὰρ U	ὡς MSDWUΣΔ om. PA	ὡς VMPWUΣ	
om. DA	ὡς ³ om. DΔ	31 τέ καὶ A	32 ἑαυτὸν S	32/33 ἰν ⁴ χῶ καὶ κῶ S
ὅτι — Χριστοῦ om. P				33—p. 64, 2

- είπων ἐκ σκότους φῶς λάμπαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης αὐτοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἰδοὺ δὴ σαφῶς τε καὶ ἐναργῶς ὁ φωτισμὸς τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἐν προσώπῳ
- Ioh. 14, 9 διέλαμψε τοῦ Χριστοῦ. τοιγάρτοι καὶ ἔφασκεν ὁ ἑωρακὴς ἐμὲ ἐώρακε τὸν πα-
- Ioh. 10, 30³³ τέρα· ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐσμέν. χαρακτήρ δὲ ὁ θεὸς οὐ σωματικός, ἀλλ' ἐν 5
δυνάμει καὶ δόξῃ τῇ θεοπρεπεστάτῃ, τοῦτο δὲ ἦν ἀκραιφνὲς ἐν Χριστῷ. γνωρίζεσθαι
δὲ καὶ διὰ τούτων ἡξίου καὶ διὰ τῆς τῶν δρωμένων ὑπεροχῆς εἰς ἐννοίας ἀναφοιτᾶν τὰς
ἐπ' αὐτῷ τοὺς ἀκρωμένους ἤθελε, κατασμικρυνούσης αὐτὸν ἡρέμα παρά γε τοῖς ἀσυνέτοις
- Ioh. 10, 37-38 τῆς ὀρωμένης σαρκός. εἰ γὰρ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς μου, φησί, μὴ
πιστεύετε μοι· εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις μου πιστεύ- 10
ετε. φάναι δὲ οἶμαι ταυτὶ τὸ τηνικάδε Χριστὸν οὐκ ἀσυντελὲς εἰς ὄνησιν εἰδότα τὸ
χρῆμα. ἐπειδὴ γὰρ ὥιοντο θεὸν μὲν οὐκ εἶναι κατὰ φύσιν τὸν δι' ἡμᾶς ἐνηνθρωπη-
κότα, ψιλὸν δὲ ἀπλῶς ἄνθρωπον καθ' ἡμᾶς ἀπαράδεκτόν τε διὰ τοῦτο τὴν ἐπ' αὐτῷ
πίστιν ἐποιοῦντο τινές, ἀναγκαίως τὸ δέημα καὶ τὸν ἐπὶ τούτοις ὄκνον ὑποτεμνόμενος τῇ
τῆς θεότητος φύσει τὴν πίστιν ἀνατιθεῖς ὡς ἐν προσώπῳ πατρὸς καὶ οὐχὶ τῇ καθ' ἡμᾶς 15
- Ioh. 12, 44-45 σμικροπρεπεῖαι προσνέμων ἔφασκεν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμέ,
ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με, καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με.
ἄρ' οὖν οὐκ ἴσον εἰπεῖν· ὡ τῶν ἐμῶν κατήκοοι λόγων, μὴ μικρὰ καὶ χαμαιριφῇ τὰ εἰς ἐμὲ
δοξάζετε, ἵστε δὲ ὅτι τὴν εἰς αὐτὸν ἐμὲ τὸν ὀρώμενον ἐν σαρκὶ προσιέμενοι πίστιν οὐκ
εἰς ἄνθρωπον ἀπλῶς ἔσεσθε πεπιστευκότες, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν πατέρα δι' ἐμοῦ τοῦ κατὰ 20
πάν ὁτιοῦν ἴσως τε καὶ ἀπαράλλάκτως ἔχοντος υἱοῦ, σαρκωθέντος μὲν δι' ὑμᾶς καὶ περι-
βλημα σμικροπρεπὲς οἰκειουμένου τὴν ἀνθρωπότητα, τό γε μὴν ἰσοφυὲς τε καὶ ἰσουργὸν
καὶ ἐν ταυτότητι δόξης ἀδιαλώβητον παντελῶς ἔχοντος πρὸς αὐτόν;
- 84 Μάθοι δ' ἂν τις καὶ ἐτέρως αὐτὸν τὴν πίστιν οὐ διωθούμενον, ἀλλὰ τομῆς πινος
δίχα καὶ διαφορᾶς εἰσδεδεγμένον αὐτὴν ὡς ἐν ἰδίῳ προσώπῳ, καὶ εἰ γέγονεν ἄνθρωπος. 25
ἐπειδὴ γὰρ τὸν ἐκ γενετῆς ἰάτο τυφλὸν καὶ τὸ γλυκὺ μὲν, ἀηθὲς δ' οὖν ἐνεφύτευσε φῶς
αὐτῷ, παρά πάντων εἰκότως ἐθαυμάζετο. ἀλλ' ὁ μὲν τοῦ πάθους ἀπηλλαγμένος παρά
- Ioh. 9, 35-38 τοῖς Ἰουδαίοις ἐκρίνετο καὶ ὡμολόγει τὸν ἱατρὸν, Χριστὸς δὲ αὐτῷ περιτυχὼν σὺ πιστεύεις,
ἔφασκεν, εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ; τοῦ δὲ τίς ἐστι, κύριε διακεκραγὸτος, ἵνα πιστεύσω
εἰς αὐτόν; ἀντεφώνει λέγων· καὶ ἐώρακας αὐτόν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός 30
ἐστιν. ὁ δὲ ἔφη· πιστεύω κύριε, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. καίτοι πῶς οὐχ
- Ioh. 1, 18 ἅπασι συμφανὲς ὡς ἀποπτος παντελῶς ἡ θεία τε καὶ ἀνωτάτω φύσις; θεὸν γὰρ οὐδεὶς ἐώ-
ρακε πώποτε κατὰ τὸ γεγραμμένον. εἴπερ οὖν διστὰς ἑαυτοῦ τὸ ἀνθρώπινον ὡς
αὐτὸ δὴ τοῦτο πεφηνῶς ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος γυμνὸς καὶ μόνος ἡξίου πιστεῦεσθαι, τί
μὴ μᾶλλον τὴν τοῦ θεοῦ φύσιν ἀναλογίζεσθαι δεῖν, ἥτις ποτέ ἐστι, τὸν εὖ παθόντα διεκε- 35
λεύετο, παρέδειξε δὲ σωματικῶς, ὡς καὶ αὐτοῖς ὄμμασι καταθεῖσθαι παρόν; ἔφη γὰρ

31—33 Flor. Cyr. 152 καίτοι — γεγραμμένον

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU					
2 Ἰησοῦ om. SΣΔ	3 τέ om. VMPWU	5 σωματικῶς SU	6 θεοπρεπεστάτῳ V	δὲ	
om. A	7 ἀποφοιτᾶν τὰς A ἀναφοιτῶντας S	8 κατασμικρυνούσας V	10 πιστεύητέ A	μὴ	
om. S	πιστεύηται W	μου om. A	10/11 πιστεύσατε VMPWU	11 ταυτὶ om. V	ἀτελὲς SD
12 γὰρ om. W	13 ἀνὼν ἀπλῶς V	τέ MWUΔ δὲ VPSDA	ἐπ' αὐτῷ ἐαυτῶν SD	14 ὑποτεμό-	
μενος A	16 μικροπρεπεῖα MPSWU	17 θεωρῶν] ἐωρακῶς A	18 ἄρα SD	οὖν om. AΔ	
19 ἐν σαρκὶ om. D	21 ἡμᾶς SD	22 μικροπρεπὲς U	οἰκειωσαμένου VMPWU	23 ἀδιά-	
βλητον D	πρὸς αὐτόν ἔχοντος παντελῶς P	26 γεννητῆς SD	ἰάται U	26/27 αὐτῷ	
φῶς D	27 ἀλλὰ SD	28 τοῖς om. A	σὺ] οὐ P	29 δὲ τὸ τίς AΔ	κύριε om. A
30 ἀνταναφωνεῖ SDA	32 ὡς — παντελῶς om. S	τε om. S	ἀνωτάτῃ SU	33 αὐτοῦ SD	
34 τοῦτο om. A	τοῦτο καὶ V	ὁ om. VMPWU	35 εὐπαθοῦντα A	36 καταθεῖσθαι SΔΔ	
καταθεῖσθαι VMAW	παραθεῖσθαι P	θεῖσθαι U	παρῶν S	παρόντα DA	

ὅτι καὶ ἑώρακας αὐτὸν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. ἢ οὐχὶ τὴν **Ioh. 9, 37**
σάρκα παραδείξει φήσομεν; εἴτα πῶς αὐτὸς ἂν εἴη λοιπὸν ἢ σὰρξ, εἰ μὴ νοοῖτο καθ'
ἑνωσιν, ὡς αὐτὸς ὑπάρχων τὸ ἴδιον αὐτοῦ; καθάπερ ἀμέλει καὶ ἐφ' ἡμῶν γένοιτ' ἂν· κατα-
δείξειε γὰρ ἂν τις οὐ μεμερισμένως οὐδὲ ἀτελῶς τὸν καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπον, τὸν ἐκ ψυχῆς
δὴ λέγω καὶ σώματος, καὶ ἀπὸ μόνης αὐτοῦ τῆς σαρκός. 5

- 85** Γέγραφε δέ που καὶ ὁ σοφὸς ἡμῖν Ἰωάννης ὅτι πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα **Ioh. 20, 30.**
ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἀ οὐκ ἐστὶ γεγραμμένα ἐν 31
τῷ βιβλίῳ τούτῳ· ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν
ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι
αὐτοῦ. κατατεθήποι δ' ἂν τις οὐ μείον καὶ τὸν θεσπέσιον Πέτρον Ἰουδαίους προσπε- 10
φωνηκότα σαφῶς καὶ ἀναφανδόν· ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι, εἰ ἡμεῖς **Act. 4, 8-10.**
σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίαι ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος 12
σέσωσται, γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ ὅτι ἐν
τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ
θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν 15
ὑγιής. καὶ μεθ' ἕτερα πάλιν· καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία. οὐδὲ
γὰρ ὄνομα ἕτερόν ἐστιν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις,
ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς. τίς οὖν ἄρα ἐστὶν ὁ καὶ θάνατον ὑποδύς καὶ ἐγγεγερμένος **PG 1185**
ἐν δόξῃ καὶ ἐκ Ναζαρέτ, εἰ μὴ Χριστὸς Ἰησοῦς, τουτέστιν ὁ πρὸ παντὸς μὲν αἰῶνος ἐκ
πατρὸς ἀπορρήτως γεγεννημένος, ἐν δὲ γε τῷ λοίσθῳ καὶ εἰς πέρας ἤκοντι τοῦ αἰῶνος 20
καιρῷ καὶ σωματικῶς ἐκ γυναικός; ὁ πίστιν οὖν ἄρα τὴν εἰς αὐτὸν προσιέμενος γέρας
ἀποίσεται τὸ ἑξαίρετον· διακεκλήσεται γὰρ υἱὸς θεοῦ. ὅσοι γὰρ ἔλαβον αὐτόν, **Ioh. 1, 12, 13**
ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν, φησί, τέκνα θεοῦ γενέσθαι τοῖς πιστεύουσιν εἰς
τὸ ὄνομα αὐτοῦ, οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελή- 24
ματος ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. ἵνα γὰρ γένηται πρωτεύων ἐν πᾶσιν **Col. 1, 18**
86 αὐτός, καθὰ γέγραπται, γεγέννηται μὲν ἐκ γυναικός, ἐπειδὴ δὲ ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς ἀναμορ-
φουμένης κτίσεως δι' ἁγιασμοῦ πρὸς θεόν, καὶ πρὸ γε τῶν ἄλλων αὐτὸς γεννητὸς ἐδείχθη
πνεύματος, τὴν ἀνδρὸς τε καὶ γυναικὸς οὐ περιμένων σύνοδον καὶ οὐκ ἀτιμίαι καὶ μύμῳι
καταδικάζων τὴν φύσιν (τίμιος γὰρ ὁ γάμος καὶ ὁ πλάσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ **Hebr. 13, 4**
θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς), ἀλλὰ τῷ μείζονι καὶ ἀσυγκρίτως ὑπερκειμένῳ προσνέμων 30
ἤδη πως τὰ ἀνθρώπινα. γεννητοὺς γὰρ πνεύματος, οὐκ ἀνδρῶν ἡμᾶς ἔτι χρηματίζειν
ἤθελε. καὶ γοῦν πατέρα, φησί, μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἰς γὰρ ἐστὶν **Mt. 23, 9, 8**
ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοὶ ἐστέ. οὐκοῦν ἀμώμητον
παντελῶς τὸ πιστεύειν εἰς αὐτόν, μᾶλλον δὲ καὶ τῇ τῶν πλημμελημάτων ἀμνηστία τετίμη- 34
ται. γράφει γὰρ ὡδε πάλιν ὁ ἔκκριτος Παῦλος· εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται **Gal. 2, 16**

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 ἢ om. P 2 ἂν — λοιπὸν αὐτὸς SDA 3 ὡς om. S αὐτὸ W 3/4 καταδείξει S
καταδείξει D καταδείξη A 5 δὴ om. D 6 οὖν om. SD 8 πιστεύητε A 8 τι om. U
9 ὁ Χριστὸς om. A 10 οὐ μείον] τὸ ὅμοιον SD 11 καὶ om. S
13 ἡμῖν W 15 παρέστηκεν] ἐστὶν S ἡμῶν S 16 ἕτερον S ἐν οὐδενὶ ἄλλῳ SD
ἐν ἄλλῳ ἐν οὐδενὶ W 17/18 ἐν ᾧ — ἡμᾶς τὸ — ἀντίσ SD ἐν ᾧ — ἡμᾶς A 19 καὶ ἐκ] ἐν S
Ἰησοῦς χς ΑΔ 19/20 ἀπορρήτως ἐκ θῦ πρὸς SD 20 γεγεννημένος S γε om. A 21 ὁ
erasm S προσιέμενος om. S 22 ἀποίσοιτο A τὸ om. A διακεκλήσοιτο A 22/23 ὅσοι —
τοῖς] καὶ ὅσοι W 23 φησί — γενέσθαι SDA τέκνα — γενέσθαι φησί MPU τέκνα θῦ γενέσθαι V
θῦ πρὸς S 24/25 ἀνδρὸς — σαρκὸς U 25 ἐγεννήθησαν S 25/26 αὐτὸς ἐν πᾶσι SDA
26 καθὼς γέγραπται P κατὰ τὸ γεγραμμένον A ἐστὶν ἀπαρχὴ] ἀπαρχὴν S 26/27 τοῖς ἀναμορ-
φουμένοις D 27 κτίσεως om. D ἁγιασμόν MWU πρὸς θεόν om. S ἐδείχθη γεννητὸς P
28 πρὸς SDA τοῦ πρὸς Mscr WU τοῦ πρὸς MP ἐκ πρὸς V περιμείνας S μύμῳι U 30 κρείτ-
τονι SD 31 ἤδη πως] εἶδει V ἀνδρὸς P ἔτι om. DA 32 ὑμῶν μὴ καλέσητε A
μὴ καλέσητε V 33 ὑμῶν ὁ πρὸς S ὑμῶν D

ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐν αὐτῷ. κατοκνήσω δὲ οὐδαμῶς, ὅπερ ἤδη φθάσας ἔφην, ἀνακυκλήσας εἰπεῖν ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς οὐ γυμνὸς καὶ καθ' ἑαυτὸν ὁ ἐκ θεοῦ νοεῖται λόγος, ἀλλ' ὅτε προσέλαβε τὸ ἀνθρώπινον καὶ ἀσυγχύτως ἐνεπλάκη σαρκί, οὕτως ἔχοντα καὶ ὀρῶμενον καὶ ἐν εἵδει τῷ καθ' ἡμᾶς τυγχάνοντα τοῖς ἁγίοις ἀπο- 5

Mt. 17, 5 στόλοις παρέδειξεν ὁ πατήρ, φωνῆς ἄνωθεν ἐκπεποιημένης τοιαύδε· οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε. σύνες οὖν ὅπως οὐκ ἐν τούτῳ, φησίν, ἐστὶν ὁ υἱὸς μου, ἵνα μὴ ἀνὰ μέρος ὡς ἕτερος ἐν ἐτέρῳ τυχόν, ἀλλ' εἰς νοοῖτο καὶ ὁ αὐτός καθ' ἑνωσιν οἰκονομικῇ. πλημμελὲς δὲ ὅτι τὸ ἀντιτείνειν ἐστὶ

Ioh. 5, 9. 10 καὶ τῶν ὅτι μάλιστα σφαλερωτάτων, ἀναπείθει γράφων Ἰωάννης ὡδὶ· ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ 10 μαρτυρία τοῦ θεοῦ ὅτι μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυρίαν τοῦ θεοῦ ἐν ἑαυτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἐπίστευσεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. μεμαρτύρηκε δὲ ὅτι οὗτος ὁ

PG 1188 μετὰ σαρκὸς καὶ ἐν τῇ τοῦ δούλου μορφῇ μοναδικῶς τε καὶ ἰδικῶς ἐμὸς ἀληθῶς υἱός. 15 καὶ αὐτὴν δὲ τὴν διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος εὐκλεᾶ χάριν καὶ τὴν ἐν αὐτῷ ζωοποίησιν καὶ τὴν θεοῦ μέθεξιν δι' ἁγιασμοῦ ἐν πνεύματι διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ πεπραχθαι δώσομεν

Mt. 3, 11 ἀναγκαίως. μεμνήμεθα γὰρ Ἰωάννου λέγοντος· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότε- 20 ρός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· ἐκεῖνος ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. ἄρ' οὖν, εἰπέ μοι, τῆς καθ' ἡμᾶς ἀνθρω- 20 πότητος ἔργον εἶναι φαμέν τὸ ἐν πνεύματι ἁγίῳ βαπτίζειν δύνασθαι καὶ πυρί; καὶ πῶς ἂν εἴη τοῦτό γε; καὶ μὴν ἄνδρα λέγων τὸν ὅσον οὐδέπω παρεσόμενον τε καὶ ὀφθησόμενον αὐτόν ἔφη βαπτίζειν ἐν πυρὶ καὶ ἁγίῳ πνεύματι, οὐ τὸ ἀλλότριον τοῖς βαπτιζομένοις ἐνιέντα πνεῦμα δουλοπρεπῶς καὶ ὑπουργικῶς, ἀλλ' ὡς θεὸν κατὰ φύσιν μετ' ἐξουσίας τῆς ἀνωτάτω τὸ ἐξ αὐτοῦ τε καὶ ἰδιον αὐτοῦ, δι' οὗ καὶ ὁ θεὸς ἡμῖν ἐνσημαίνεται χαρακτήρ. ἀναμορφούμεθα γὰρ 25 ὡς εἰς εἰκόνα τὴν θείαν, εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, οὐ σωματικὸν ὑπομένοντες τὸν ἀναπλασμόν (κοιμῇ γὰρ εὐθεὶς οἶσθαι τουτί), διὰ δὲ τοῦ μεταλαχεῖν ἁγίου πνεύματος αὐτόν ἐν ἑαυ-

Ies. 61, 10 τοῖς πλουτοῦντες Χριστόν, ὡς ἤδη χαίροντας ἐκεῖνο φωνεῖν ἀγαλλιάσθω ἡ ψυχὴ μου ἐπὶ τῷ κυρίῳ· ἐνέδυσσε γὰρ με ἱμάτιον σωτηρίου καὶ χιτῶνα εὐφροσύνης.

Gal. 3, 27 ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε, φησίν. 30

37 Εἰ δὲ δή τις ἔροίτο προσιών· ἄρ' οὖν εἰς ἄνθρωπον βεβαπτίσμεθα καὶ τοῦτο εἶναι φήσομεν ἀληθές; καὶ πρὸς γε ἡμῶν ἀντακούσεται· εὐφήμει, ἄνθρωπε· τί δρᾷς, ὦ οὗτος; κατακομίζεις ἡμῶν εἰς γῆν τὴν ἐλπίδα; βεβαπτίσμεθα γὰρ οὐκ εἰς ἄνθρωπον ἀπλῶς, ἀλλ' εἰς θεὸν ἐνηνθρωπηκότα καὶ ἀνιέντα ποιότης καὶ τῶν ἀρχαίων αἰτιαμάτων τοὺς τὴν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

3 εἶπον A 4 νοεῖται ὁ ἐκ θῷ V 5 ὅτι P 6 προσεπλάκη SD 6 φωνῶν S 7 ἐκπε-
ποιημένης MPSWUΔ 8 ἐκπεποιημένης VDA 9 ἡδύοκησα MDU 10 ἀκούετε αὐτοῦ S 11 ὁ υἱὸς
ἐστίν SD 12 μου om. SD 13 ἐν om. SD 14 καὶ ὁ MPSAWU ὁ V καὶ D 15 τὸ om. P
16 ὅτι] ὄντι A 17 σφαλερωτέρων D 18 ὡδε SD 19 11/12 ὅτι — θεοῦ² om. S, add. S^{mg} 20 11 ὅτι]
ἦν S^{mg} D 21 12 μαρτυρίαν τοῦ θῷ VMAWU 22 μαρτυρίαν ἀληθῆ τοῦ θῷ P 23 μαρτυρίαν SD 24 αὐτῷ P
25 τῷ θῷ DAΔ 26 τῷ υἱῷ VMPSWU 27 εἰς τὸν υἱὸν Σ 28 οὗτος] αὐτός S 29 15 καὶ om. AW
30 τε om. VMPWU 31 υἱὸς ἐστὶν ἀληθῶς SD 32 αὐτός S 33 βαπτίσματος DAΣΔ πᾶς VMPSWU
34 τοῦ θῷ P 35 18 μεμνησόμεθα S 36 μεμνήσομαι Δ 37 19 ἐκεῖνος] αὐτός SD 38 20/21 ἄρ' — πυρὶ om. P
39 20 ἄρα οὖν SD 40 ἄρ' V 41 21 τῷ S 42 βαπτίζειν δύνασθαι] βαπτίζεσθαι D 43 καὶ² om. VMPWU
44 22 γε om. SD 45 ὅσον om. W 46 οὕτω A 47 24 θῷ PA 48 25 τε om. VMPWU 49 12] δι' SD
50 26 εἰς om. PS 51 εἰς om. A 52 ἀναμένοντες A 53 27 οἶσθαι εὐθεὶς A 54 τουτί SDΔ 55 ταυτί
56 VMPAWU 57 28 χαίροντες A 58 30 γὰρ φησιν — ἐνεδύσασθε S 59 γὰρ εἰς — ἐνεδύσασθε D
60 32 ἀλήθειαν V 61 γε A 62 τε SD om. VMPWU 63 ὡς ἄνε A 64 ἄνῳ S 65 33 καὶ κατακομίζεις DA 66 κατα-
67 κομίζων V 68 ἡμῶν τὴν ἐλπίδα εἰς γῆν S 69 ἡμῶν τὴν ἐλπίδα D 70 εἰς γῆν ἡμῶν τὴν ἐλπίδα A 71 ἀλη-
72 θῶς S 73 34 ποινῶν SD 74 τὴν om. MPW

εἰς αὐτὸν πίστιν εἰσδεδεγμένους. καὶ γοῦν ὁ θεσπέσιος Πέτρος Ἰουδαίοις ἔφη προσλαλῶν μετανοήσατε οὖν καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Act. 2, 38 Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος. ἀπολύων γὰρ ἁμαρτίας τὸν αὐτῷ προσκείμενον τῷ ἰδίῳ λοιπὸν καταχρίει πνεύματι, ὅπερ ἐνίησι μὲν αὐτὸς ὡς ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος καὶ ἐξ ἰδίας ἡμῖν ἀναπηγάξει φύσεως, κοινὸν 5 δὲ ὥσπερ τὸ χρῆμα τιθεῖς τῇ μετὰ σαρκὸς οἰκονομία διὰ τὴν ἔνωσιν καὶ ὡς ἄνθρωπος ἐνέπνει σωματικῶς. ἐνεφύσησε γὰρ τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις εἰπὼν λάβετε πνεῦμα Ioh. 20, 22 ἅγιον, καὶ οὐκ ἐκ μέτρου δίδωσι τὸ πνεῦμα κατὰ τὴν Ἰωάννου φωνήν, ἀλλ' αὐτὸς Ioh. 3, 34 ἐνίησιν ἐξ ἑαυτοῦ, καθάπερ ἀμέλει καὶ ὁ πατήρ. καὶ γοῦν ὁ θεσπέσιος Παῦλος, ὄλην ἀποστήσας τὴν ἔν γε τούτῳ διαφοράν, ποτὲ μὲν αὐτὸ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ προσνέμων 10 ὁρᾶται, ποτὲ δὲ αὐτῷ υἱῷ. γράφει γὰρ ὡδε· ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ἀλλ' Rom. 8, 9. 10 ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δὲ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ PG 1189 ἔχει, οὗτος οὐκ ἐστὶν αὐτοῦ. εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζῶν διὰ δικαιοσύνην. ἄραρεν οὖν ὅτι καὶ ἰδιὸν ἐστὶ τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ καὶ οὐτι που μόνον ἢ λόγος ἐστὶ πεφηνῶς ἐκ πατρὸς, ἀλλ' εἰ καὶ 15 νοοῖτο καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος γεγονῶς ὁ τῶν τῆς θεότητος ἰδιωμάτων ὡς ἐν ἰδίᾳ φύσει λειπόμενος. καὶ γοῦν αὐτὸς ὑπάρχων ἡ πάντων ζωὴ διὰ τὴν ἐκ ζώντος πατρὸς ἄρρητον γέννησιν, ζωοποιεῖσθαι λέγεται μεθ' ἡμῶν. πάρα δ' οὖν ὅμως ἰδεῖν χαριζόμενον μὲν τῇ ἰδίᾳ σαρκὶ τῆς θεοπρεποῦς ἐνεργείας τὴν δόξαν, οἰκειούμενον δὲ αὐτὰ τὰ σαρκὸς καὶ οἰονεῖ πως καθ' ἔνωσιν οἰκονομικὴν καὶ τῇ ἰδίᾳ περιτιθέντα φύσει. 20

88 Ἡ οὐχὶ δὴ μάλιστα πρέπει τις τῷ γε ὄντι κατὰ φύσιν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγῳ τὸ ἄνωθεν ἦκειν καὶ ἐξ οὐρανοῦ τὸ ζωογονεῖν δύνασθαι τὰ οἷς ἂν ἐνιέναι βούλοιτο τὴν ζωὴν; τί δέ; τὸ δημιουργεῖν, εἶπέ μοι, θεικῶς δοίη τις ἂν εἶναι τῶν ἀνθρωπίνων; οὐδαμῶς. πῶς τοίνυν; ἡμᾶς ζωοποιεῖ μὲν ὡς θεός, πλὴν οὐ μόνῳ τῷ μεταλαχεῖν ἁγίου 24 πνεύματος, ἀλλ' ἐδεσθὴν παραθεῖς καὶ τὴν ἀναληφθεῖσαν σάρκα. ἔφη γὰρ ὅτι ἁμὴν Ioh. 6, 53 ἁμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. κατακερτομούντων δὲ αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων ποτὲ καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς ἀμείνοσι ψῆφον ἀνάπτειν οὐκ οἶδ' ὅπως ἐπικεχειρη- 24 κώτων τῷ μακαρίῳ Μωσῇ εἰρηκώτων τε ἀναφανδὸν οἱ πατέρες ἡμῶν ἔφαγον τὸ Ioh. 6, 31. 30 μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς ἐστὶ γεγραμμένον· ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν 30 αὐτοῖς φαγεῖν. τί ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ, ὡς ἄνωθεν ἡμῖν καὶ ἐξ οὐρανοῦ κατακομίσας τὸ σῶμα; φησὶν· ἁμὴν ἁμὴν λέγω ὑμῖν, Ioh. 6, 32. 33 οὐ Μωυσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδούς τῷ κόσμῳ. καὶ πρὸς γε τούτοις πάλιν μόνον οὐχὶ καὶ δακτύλῳ καταδεικνὺς ἑαυτὸν ἐν- 35

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 ἐκδεδεγμένους A ἐνδεδεγμένους μάλλον δὲ εἰσδεδεγμένους V προσλαλῶν ἔφη V 2 οὖν
om. SD 2/3 εἰς ὄνομα τοῦ κυ ἰω χυ S 3 ἁμαρτιῶν MSDΣ τῶν ἁμαρτιῶν A ἁμαρτιῶν ὑμῶν VPWU
τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν W^{corr}Δ 4 ἁμαρτιῶν SD 5 ὡς] ὁ W καὶ om. W ἀναπηγάζων MW
6 διὰ om. SW, corr. W 8 κατὰ — φωνήν τὸ πᾶν V 9 αὐτοῦ SDA 10 αὐτὸ MSAWUΣ αὐτῷ VPDΔ
11 αὐτῷ τῷ P γὰρ PWUΣΔ δὲ VSDA om. M 12 εἰ τις δὲ V Χριστοῦ] θῷ W 14 ζῶν
VMPWUΣ ζωὴ SDAΔ τὴν δικαιοσύνην SD ἄραρεν] ἄρα γε V 15 υἱοῦ] θῷ SD 16 ὁ
MWΣΔ ὁ μὴ VPSDAU 17 λειπόμενον S ὑπάρχει SD διὰ δὲ D ἐκ τοῦ V 17/18 ἀπόρ-
ρητον γένεσιν S 18 πάρα δ' οὖν om. W spatío relicto 19 τὴν σάρκα V 21 πρέπον V
τε A 22 καὶ om. P coniciam τό (τε) 23 δὲ δὴ D εἶναι om. A ἡ τῶν V 24 ζωοποιεῖ μὲν
ἡμᾶς SD μόνον A 25 σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθῶ D 26 ὅτι ἐὰν S τοῦ* om. M 27 πίετε U
αὐτοῦ om. V 28 ποτὲ om. U 28/29 ἐπιχειρηκώτων W 29 μωσῆ PSW τέ MPWUΔ
δὲ VSDA ὑμῶν V 30 ἐρήμῳ καὶ ἀπέθανον κατὰ τὸ W 32 ἁμὴν* om. VP λέγω λέγω U
33 μωσῆς U οὐρανοῦ] οὐρανοῦ ἀλλ' ὁ πᾶρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ VDAΣ 35 δακ-
τύλοισ κατασημαίνων αὐτὸν S 35—p. 68, 1 ἐν σώματι D

- Ioh. 6, 51. 56. σώματον ἐγὼ εἰμι, φησίν, ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς. ἐάν
 57 τις φάγηι ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ
 δώσω, ἡ σὰρξ μου ἐστὶν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. ὁ τρώγων μου τὴν
 σὰρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ. καθὼς ἀπέστειλέ
 με ὁ ζῶν πατήρ καὶ γὰρ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με καὶ κεῖνος ζήσει 5
 δι' ἐμέ. καίτοι πῶς οὐκ ἀληθὲς εἶπείν ὡς οὐ καταπεφοίτηκε μὲν ἐξ οὐρανῶν ἡ σὰρξ,
 PG 1192 ἀλλ' ἦν ἐκ παρθένου κατὰ τὰς γραφάς; ἔστι δὲ οὐκ ἐδεστός ὁ λόγος, ἀλλ' εἰς ἓν ἄμφω
 συλλέγων κατὰ σύμβασιν οἰκονομικὴν τὰ τῶν φύσεων ἰδιώματα διὰ μυρίων ὅσων ἡμῖν
 ὁράται λόγων. Νικοδήμωι μὲν γὰρ οὐ συνιέντι τὸ μυστήριον, ἀνακεκραγότι δὲ ἀμαθῶς
 Ioh. 3, 9 πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; εἰ τὰ ἐπίγεια, φησίν, εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύ- 10
 Ioh. 3, 12. 13 ετε, πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε; καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν
 εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.
 Ἰουδαίοις δὲ πάλιν τὴν ἴσην ἐκείνῳ νοσοῦσιν ἀπαιδευσίαν καὶ διαγελᾶν οὐκ οἶδ' ὅπως
 Ioh. 6, 61. 62 ἐλομένοις αὐτόν, ἐπέειπε ἔφη ζωοποιὸν καὶ ἐξ οὐρανοῦ τὸ ἴδιον σῶμα, τοῦτο ὑμᾶς σκαν-
 δαλίζει; φησίν· ἐὰν οὖν θεωρῇτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου 15
 ἦν τὸ πρότερον; ἢ οὐχὶ τετέχθαι φαμέν ἐκ γυναικὸς τὸν Ἑμμανουήλ; ποῦ τοιγαρὺν
 τὸ πρότερον ἦν ἢ πῶς ἀναβέβηκεν ἔνθαπερ εἶναί φησιν αὐτός, καίτοι τεχθέντος διὰ τῆς
 ἁγίας παρθένου τοῦ ἐνωθέντος αὐτῷ σώματος; οὐχὶ δὲ καὶ ἀπρακτεῖν ὁμολογήσαιμεν
 ἂν τὴν ἀπὸ γῆς σὰρκα πρὸς τὸ δύνασθαι ζωοποιεῖν ὅσον ἦκεν εἰς ἰδίαν φύσιν; πῶς οὖν,
 εἶπέ μοι, ζωοποιὸς ἡ σὰρξ; ἢ πῶς ἂν νοοῖτο καὶ ἐξ οὐρανοῦ τὸ ἀπὸ γῆς; καθ' ἑνωσιν 20
 δηλονότι τὴν πρὸς γε φημί τὸν ζῶντά τε καὶ οὐρανόθεν λόγον. φρονήσομεν γὰρ ὡδὶ
 τὰ λῖαν ὀρθὰ καὶ τοῖς ἱεροῖς συμβαίνοντα λόγοις· εἴη γὰρ ἂν οὐχ ἑτέρως καὶ δημιουργὸς
 39 θεικῶς καὶ ὅτε μὴ δίχα νοοῖτο σαρκός. συλλήπτορα δὲ τοῦ λόγου ποιήσομαι πάλιν ὡδὶ
 Col. 1, 12-20 γεγραφότα τὸν θεσπέσιον Παῦλον· εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τῷ ἱκα-
 νώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί, ὃς ἐρρυ- 25
 σατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν
 τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν
 τῶν ἁμαρτιῶν, ὃς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης
 κτίσεως, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ 30
 ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι, τὰ 30
 πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται, καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα
 ἐν αὐτῷ συνέστηκε, καὶ αὐτός ἐστὶν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλη-
 σίας, ὃς ἐστὶν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐ-
 τὸς πρωτεύων, ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι καὶ δι'

6—9 Flor. Cyr. 153 πῶς — λόγων

16—21 Flor. Cyr. 154 τετέχθαι — λόγον

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 φησίν om. V ὁ ζῶν om. SD 2 τοῦ ἄρτου τούτου VMPU Ζήσει VMPWAU Ζήσεται
 SDA δὲ om. SW 3 ἦν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ VΣ 5 ζῶ om. M 6 καταπεφοίτηκε
 μὲν οὐκ VMWU καταπεφοίτηκε μὲν A Flor. Cyr. 7 ἔστι MPSPDUΣΔ Flor. Cyr. ὅτι VAW
 8 συμβίβασιν P ἡμῖν ὅσων A ἡμῖν ὅσων ἡμῖν Flor. Cyr. ἡμῖν VMPWU 10 εἶπον ὑμῖν φησί DA
 11 ἂν A πιστεύσητε U 13 δέ] τέ V 14 ἴδιον] ἁγίον A 15 θεωρῇτε φησί A
 16 οὖν V 17 τὸ] τὰ A ἢ om. A ἔνθα φησίν εἶναί V αὐτόν SDA καίτοιγε D
 τεχθέντα SD ἐκ Flor. Cyr. 18 αὐτῇ S τῷ λόγῳ Flor. Cyr. σώματος ψυχὴν ἔχοντος
 τὴν λογικὴν Flor. Cyr. cf. Σ ὁμολογήσαιμ' V ὁμολογήσομεν SA ὁμολογήσωμεν D 20 τῆς γῆς SΔ
 21 ἐξ οὐρανοῦ SD φρονήσωμεν VMDW ὡδὶ om. V 22 ἂν om. V ἕτερος D 23 ὅτι
 VMPW ποιήσομεν P 24 γράφοντα S οὐρανόφρονα καὶ θεσπέσιον DA 25 ἐν τῇ μερίδι A
 27 τῆς ἀγάπης] τοῦ ἀγαπητοῦ A ἢ U 27/28 τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν om. V 29 τὰ om. SDA
 τοῖς om. W τὰ om. SDA 33 τῶν om. U 34 ἡδύοκησε S

αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ [δι' αὐτοῦ] εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ἰδοὺ δὴ πάλιν ἀναφανδὸν δι' αὐτοῦ, φησί, καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται τὰ πάντα, καὶ μὴν ὅτι πρὸ πάντων ἐστὶ καὶ ὅτι τὰ πάντα συνέστηκεν ἐν αὐτῷ, καὶ αὐτὸν εἶναι φησι πρωτότοκον ἐκ νεκρῶν, εἰρηνοποιήσαντα διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ τὰ τε ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς 5 γῆς. εἴτα τίς ὁ ἐκ νεκρῶν πρωτότοκος, εἰ μὴ Χριστὸς Ἰησοῦς, τουτέστιν ἐν σαρκὶ καὶ PG 1193 μετὰ σαρκὸς ὁ λόγος; τεθναίη γὰρ ἂν οὐδαμῶς τό γε ἦκον εἰς ἰδίαν φύσιν θεὸς ὦν ὁ λόγος οὐδ' ἂν νοοῖτο τῶν ὄλων δημιουργὸς καθ' ἡμᾶς ὦν ἄνθρωπος, εἰ μὴ δεδημιούργηκε μὲν ὡς θεός, καὶ εἰ μὴ δίχα σαρκὸς νοοῖτο μετὰ τὴν ἔνωσιν, πρωτότοκος δὲ καὶ ἐκ νεκρῶν καθὸ πέφηνεν ἄνθρωπος, οὐκ ἀποβαλὼν τὸ εἶναι θεὸς διὰ τὴν ἐνανθρώπησιν. 10

40 Ἰδοὺς δ' ἂν καὶ ἐτέρωθι διὰ τῶν αὐτῶν ἰόντας λόγων τοὺς πνευματοφόρους. Ἰωάννης μὲν γὰρ ἐν ἀρχῇ φησὶν ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν καὶ θεὸς Ioh. 1, 1-3 ἦν ὁ λόγος. οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδέν. Παῦλος δὲ αὖ· εἰς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ 1 Cor. 8, 6 τὰ πάντα, καὶ εἰς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα. ἀλλ' εἶπερ ἦν 15 τι μεσολαβοῦν μετὰ τὸ ἡνώσθαι σαρκὶ τὸν λόγον καὶ εἰς ἑτερότητα καταδιαιροῦν, τὴν ὡς ἐν υἱῶν δυάδι φημί κατὰ τὸ τισὶ δοκοῦν, πῶς ἐκτίσθη τὰ πάντα διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ; ἀλλὰ μὴν ἐκτίσθη δι' αὐτοῦ τὰ πάντα. πρόδηλον οὖν ὅτι τὰ φύσει τε καὶ ἰδικῶς ἐνυπάρχοντα τῷ ἐκ πατρὸς ὄντι λόγῳ τετήρηται πάλιν αὐτῷ καὶ ὅτε πέφηνεν ἄνθρωπος. ἐπισημασθὲν οὖν ἄρα τὸ διατέμναι ἀποτολμᾶν. εἰς γὰρ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ δι' 20 αὐτοῦ τὰ πάντα δεδημιούργηκεν ὁ πατήρ. ἔστι τοιγαροῦν καὶ δημιουργὸς θεϊκῶς καὶ ζωοποιὸς ὡς Ζωὴ ἀνθρωπίνους τε αὐ καὶ τοῖς ὑπὲρ ἄνθρωπον ἰδιώμασιν εἰς ἓν τι τὸ μεταξὺ συγκεείμενος. μεσίτης γάρ ἐστι θεοῦ καὶ ἀνθρώπων κατὰ τὰς γραφάς, φύσει μὲν 1 Tim. 2, 5 ὑπάρχων θεὸς καὶ οὐ δίχα σαρκὸς, ἄνθρωπος δὲ ἀληθῶς καὶ οὐ ψιλὸς καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' ὦν 24 ὅπερ ἦν, καὶ εἰ γέγονε σὰρξ. γεγράφται γάρ ὅτι Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. ἡ γὰρ οὐχὶ διὰ τῆς ἀγίας [καὶ θεοτόκου] παρ- 41 θένου τετέχθαι πιστεύομεν ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς τὸν Ἐμμανουὴλ; εἴτα πῶς τοῦτο οὐκ ἀληθές; τὸ δὲ δὴ χθὲς καὶ σήμερον, ὦ φιλόχριστε βασιλεῦ, καιρὸν ἡμῖν τὸν ἐνεστηκότα καὶ τὸν ἤδη παρωικηκότα κατασημῆνειν ἄν. πῶς οὖν ὁ αὐτὸς εἴη ἂν εἰς γε τὸν παρωικηκότα, καίτοι γένεσιν οὐπω τὴν κατὰ σάρκα λαχών; οὐκοῦν ἦν ὁ λόγος ἐν 30 ἀρχῇ καὶ ὡς ἐξ αἰδίου καὶ ἀτρέπτου πεφηνῶς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἔχει καὶ αὐτὸς ἐν ἰδίᾳ φύσει τὸ αἰδιὸν τε καὶ ἀτρέπτον. ἡ οὐχὶ νεώτατον κομιδῇ καὶ τοῖς τῆς ἐνανθρω-

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 καταλλάξαι V 2 τοῦ διὰ V αὐτῷ SD δι' αὐτοῦ MPSDAU om. VWΣΔ
εἴτε τὰ] τὰ τε W τῆς om. A εἴτε τὰ] τὰ τε W τοῖς om. S 3 φησι δι' αὐτοῦ SD
4 τὰ om. S φησι om. A 5 τῶν νεκρῶν SDA εἰρηνοποιήσας S αἵματος VMPAWUΔ
αἵματος τοῦ σταυροῦ SDΣ τε om. A τοῖς om. VA ἐπὶ om. S τῆς om. VA 6 ἐκ
om. D 7 τεθναίη M ἂν om. A ἦκον — φύσιν SDA εἰς — φύσιν ἦκον V εἰς ἰδίαν
φύσιν MPWU θεὸς ὦν om. A 8 ὦν] ὡς SW 9 μὲν om. SD καὶ SDAΔ κἂν VMPWU νοοῖτ'
ἂν A καὶ om. MPA 10 ἄνθρωπος] εἶναι θεός U 10/11 τὴν ἐνανθρώπησιν — λόγων om. W 10 τὴν
om. MU 11 δ' om. D καὶ om. SDA λόγον S 12 γὰρ om. VP φησιν ἐν ἀρχῇ SD
14 οὐδέ ἐν MSDΔ αὐ om. DA ὁ θς ὁ U 15 καὶ εἰς — τὰ πάντα om. A 17 δυάδα V
φημί om. D 17/18 τὰ πάντα — ἐκτίσθη om. MPWU 17 τὰ πάντα SDA ἅπαντα VA 18 οὖν
om. VMPWU ἰδίᾳ VMPWU 19 τετήρηται] ταῦτα MPWU αὐτῷ] οὕτω A γέγονεν A
21 ἔστι om. SD θεικῶς] ὡς θς SD 22 ζῶν ΑΣ ἀνθρωπίνως SDA 24 οὐχὶ δίχα P ψιλῶς SD
25 ὅτι om. A 26 οὐ A καὶ θεοτόκου om. Δ 27 φαμέν καὶ πιστεύομεν SD τοῦ αἰῶνος
om. P 28 ἀλήθεια V 28/29 ἐνεστῶτα A 29 ἤδη om. SD κατασημῆνοιεν P καταση-
μαίνη A κατασημαίνει SD ἂν om. SD οὖν om. A ἂν εἴη V γε PUΔ τε VMSDAW
30 καίτοι VMPSUΔ καίτοι γε DAW τὴν κατὰ σάρκα οὐπω VMPWU ἦν om. A 32 ἡ] καὶ A
καί om. VS 32—p. 70, 1 ἐνανθρωπίσεως W ἐνθρωπήσεως P

- πίσεως χρόνους συνδεδραμηκός ὄνομα τῷ λόγῳ τὸ Ἰησοῦς Χριστός; καὶ μὴν τοῦτο ἡμῖν διὰ πλείστων ὅσων ἐδείχθη λόγων. σύνες οὖν ὅτι Χριστὸν Ἰησοῦν καὶ οὐ μονοειδῶς τὸν λόγον χθές τε καὶ σήμερον τὸν αὐτὸν εἶναι φησι καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. πῶς δ' ἂν PG 1196 ἔχοι τὸ ἄτρεπτόν τε καὶ τὴν ἐν ταυτότητι διαμονὴν ἢ ἀνθρώπου φύσις, καίτοι κίνησιν ὑπομένουσα καὶ πρό γε τῶν ἄλλων τὴν ἐξ οὐκ ὄντων εἰς τὸ εἶναι καὶ Ζῆν; διημάρτηκεν 5 οὖν ἄρα τάληθοῦς ἡμῖν τὸ γράμμα τὸ ἱερὸν καὶ τὸν χθές οὐκ ὄντα προεῖναι φησι; φαίην ἂν οὐχὶ τοῦτο ἐγώ, πολλοῦ γε καὶ δεῖ (χθές γὰρ καὶ σήμερον ὁ αὐτός καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας Χριστός Ἰησοῦς)· τὸ δὲ τοῦ λόγου πρεσβύτατόν τε καὶ ἀκλινές ἥκιστα μὲν ἀρνήσομαι, καὶ εἰ γέγονε σὰρξ, οἰήσομαι δὲ καθ' ἑνωσιν μετὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ὡς χθές ὄντα καὶ προυπάρχοντα καταδηλοῦσθαι πάλιν αὐτόν. καὶ γοῦν κατεμυσάττετο μὲν ὁ παράφρων 10 Ἰουδαῖος καὶ καταλιθοῦν αὐτὸν ἐπεχείρει, τὴν πίστιν οὐ προσιέμενος. κατατεθῆπει γὰρ ὅτι καίτοι καθ' ἡμᾶς ὁρώμενος ἄνθρωπος τῆς ὑπὲρ ἄνθρωπον ἀρχαιότητος ἑαυτῷ τὸ Ioh. 8, 58 πρεσβύτερον ἐπεμαρτύρει, λέγων ὡς θεὸς ἄμην ἄμην λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγὼ εἰμί, ὅτε καὶ πρὸς τοῦτο ἔφασκον ἐκείνοι πεντήκοντα ἔτη οὐπω Ioh. 1, 30 ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἐώρακας; ἔφη δὲ καὶ Ἰωάννης· οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ 15 εἶπον· ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. καίτοι πῶς ἄνδρα τε εἰδὼς καὶ ὀνομάζων τὸν Ἐμμανουὴλ ἔμπροσθέν τε αὐτοῦ καὶ πρῶτον γενέσθαι φησὶ τὸν ὀπιγενῆ τε καὶ μετ' αὐτόν; ἀλλ' ἐρεῖ πς ἴσως· ἔμπροσθεν αὐτόν καὶ πρῶτον γενέσθαι φησὶ κατὰ γε τὴν δόξαν, ὥσπερ οὖν ἔπεισί μοι νοεῖν. καὶ μὴν ὅτι κίβδηλόν τε καὶ ἀμαθές τὸ τῇδε νοεῖν, οὐ μακρὸς ἡμῖν διαδείξει 20 λόγος. παραδεξάμενοι γὰρ τὸ ἔμπροσθεν εἰς τὸ ἄμεινον ἐν δόξῃ, κατὰ τὸν ἴσον που λόγον καὶ τὸ ὀπίσω φήσομεν τὸ ὡς ἐν εὐκλείᾳ δεύτερον εὖ μάλα καταδηλοῦν. συμβήσεται τοίνυν ὡς ἐξ ἀνάγκης ἡμῖν τῆς Ἰωάννου δόξης ἡττάσθαι Χριστὸν καὶ ὀπίσω δραμεῖν ἀσυνέτως ὑπονοεῖν. ἔφη γὰρ ὅτι ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ. ὦ τῆς ἀτοπίας· Ps. 88, 7 οἰησόμεθα γὰρ οὐχ ὥδε ἔχειν, ἐννενοηκότες ὀρθῶς τὸ ἐν ψαλμοῖς γεγραμμένον ὅτι τίς 25 ἐν νεφέλαις ἴσωθήσεται τῷ κυρίῳ; ὁμοιωθήσεται τῷ κυρίῳ ἐν υἱοῖς θεοῦ; ἀναθετόν οὖν ἄρα καὶ μετὰ σαρκὸς αὐτῷ τὸ πρεσβύτατον ὡς θεῷ κατὰ φύσιν ἐνωθέντι σαρκὶ καὶ τὰ τῆς ἰδίας φύσεως ἀγαθὰ κοινοποιεῖν εἰωθότι τῷ ἰδίῳ σώματι.
- 42 Τοῦτο δ' ἂν μάθοις ὡδὲ τε ἔχον καὶ εἰρημένον ὀρθῶς καὶ ἐξ ἐτέρων εὐθύς, εἴπερ ἔλοιο, μαρτυρίων. ἔφη μὲν γὰρ που θεὸς περὶ τοῦ ἐκ σπέρματος Δαυὶδ τὸ κατὰ σάρκα 30 Mich. 5, 2 Χριστοῦ δι' ἐνὸς τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ σύ, Βηθλεὲμ οἶκος τοῦ Ἐφραθᾶ, μὴ ὀλιγοστός εἴ τοῦ εἶναι ἐν χιλιάσιν Ἰουδα; ἐκ σοῦ μοι ἐξελεύσεται τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ αἱ ἔξοδοι αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν 1 Cor. 10, 2-4 αἰῶνος· περὶ δὲ γε τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὁ ἱερώτατος Παῦλος ὅτι πάντες εἰς τὸν Μωυσὴν ἐβαπτίσθησαν ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ πάντες βρώμα 35

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 $\chi\sigma$ $\iota\theta$ VMPWU ἡμῖν SDAΔ ἤδη VMPWU ἤδη ἡμῖν Σ 2 καὶ om. SD 3 γε τὸν A
 ἐχθές SD τοὺς om. SD 4 τε om. U ἡ om. A 5 τὴν] τῶν A διήμαρτεν SD
 6 τὸ ἱερὸν γράμμα M ἐχθές SD 7 δεῖ] δὴ A 8 $\iota\theta$ $\chi\sigma$ A τε om. SΔ 10 μὲν SΔΔ
 μὲν καὶ VMPWU καὶ A παραφρονῶν VMPWU 11 προσιέμενος A κατετεθῆπει MD
 12 ὁρώμενος $\alpha\nu\sigma$ καθ' ἡμᾶς P 13 πρεσβύτατον SD κατεμαρτύρει PW αὐτῷ³ om. P
 15 δὲ πάλιν καὶ VP καὶ om. S 15/16 εἶπον ἐγὼ M 16 εἶπον ὅτι S εἶπον ὑμῖν DΣ
 17 τὸν ἐμμανουὴλ καὶ ὀνομάζων P 18 ἑαυτοῦ U 18/19 τὸν ὀπιγενῆ — φησὶ om. A 19 αὐ-
 τοῦ W οὖν om. V 20 διδάξει D 22 θήσομεν A κατάδηλον S 24 ὅτι om. A
 25 ὀρθῶς om. S 26 ὁμοιωθήσεται τῷ κυρίῳ om. MPW τὶς ὁμοιωθήσεται S καὶ τὶς ὁμοιω-
 θήσεται UΔ 27 οὖν ἄρα] τοίνυν S τὸ om. S ὡς] ἡ S 28 οἰκείας VMWU 29 ὡδέ]
 τῇδε A τε om. SD ἔχων WU ἐξ — εὐθύς] ἐξαιρέτως A 30 ἔχοιο A μὲν om. MPSP
 ὁ $\theta\sigma$ P τὸ om. SDA 31 ἁγίων om. P εὐφραθᾶ PSD μὴ VSDUΣ om. MPAWΔ
 32 γὰρ μοι W 34/35 μωσὴν SA 35—p. 71, 1 βρώμα τὸ πνευματικόν VMΔ βρώμα πνευματικόν
 AW τὸ αὐτὸ βρώμα πνευματικόν PU τὸ αὐτὸ πνευματικόν βρώμα SD

τὸ πνευματικὸν ἔφαγον καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα. ἔπι- PG 1197
νον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθοῦσης πέτρας, ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός.
ἄθρει δὴ οὖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ δεικνύμενον καθ' ἑνωσιν οἰκονομικὴν τὸ ἰδικῶς τοῦ λόγου
πρεσβύτατον. ἢ οὐκ ἐναργὴς ὁ λόγος; τὸν γάρτοι Βηθλεεμίτην ὡς ἄνθρωπον καὶ ἐκ
γυναικὸς ἀπ' ἀρχῆς αἰῶνος τὰς ἐξόδους ἔχειν εὖ μάλα φησίν. ἐν ἀρχῇ γάρ ἦν καὶ 5
πρὸ παντὸς αἰῶνος ὁ ἐνανθρωπήσας λόγος καὶ αὐτὸς ἦν ἡ πέτρα, δεδιψηκότα τὸν Ἰσραὴλ
τοῖς παρ' ἐλπίδα καὶ ἀδοκήτοις ἐκμεθύσκων νάμασι, καίτοι γεννηθεὶς κατὰ γε τὴν σάρκα
καὶ τὸ ἀνθρώπινον ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς καὶ κεχρισμένος εἰς τὴν εἰς τόνδε τὸν
κόσμον ἀποστολὴν παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς· κατωνόμασται γὰρ οὐχ ἑτέρου του χάριν
ἀλλ' ἡ διὰ τοῦτο Χριστός, Χριστὸς δὲ ἦν ἡ πέτρα κατὰ τὸν Παῦλον. ἐπαγωνιέται δὲ 10
αὐ καὶ συναθλήσει τῷ λόγῳ καὶ ὁ σοφὸς Ἰωάννης, μόνον οὐχὶ καὶ συναγείρων τὰς
φύσεις καὶ συνδέων εἰς ἑνωσιν τῶν ἐκατέρω προσόντων ιδιωμάτων τὴν δύναμιν. θέα
γάρ ὁ φησιν· ὁ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὁ ἀκηκόαμεν, ὁ ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς 1 Ioh. 1, 1. 2
ἡμῶν, ὁ ἔθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς
ζωῆς, καὶ ἡ Ζωὴ ἐφανερώθη καὶ ἐωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγ- 15
γέλλομεν ὑμῖν τὴν Ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἣτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφα-
νερώθη ἡμῖν. ἰδοὺ τὸν ὄντα ἀπ' ἀρχῆς ὡφθαί τέ φησιν ἐναργῶς, ὑπομείναι δὲ καὶ
ἀφήν. ἀνακεκράγει γὰρ ὁ Θωμᾶς· ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου, ἀναμετρήσας Ioh. 20, 28
δακτύλῳ πλευράν τε τὴν σώματος καὶ τὰς διατηρήσεις τῶν ἥλων. γεγενῆσθαι δὲ φησι
τοὺς ἀγίους ἀποστόλους καὶ ὁ θεὸς ἡμῖν Λουκᾶς αὐτόπτας τε καὶ ὑπηρέτας τοῦ λόγου. Lc. 1, 2
γέγονε γὰρ ἐμφανὴς ὁ ἀσώματος καὶ ἀπτὸς ὁ ἀναφής, οὐκ ὀθνείον ἔχων περίβλημα τὴν 21
ἀπὸ γῆς σάρκα, ἀλλ' ἴδιον αὐτὴν ποιησάμενος ναὸν καὶ ἐν αὐτῇ τε καὶ σὺν αὐτῇ γνω-
ριζόμενος ὡς θεὸς καὶ κύριος. γεγραφότα δὲ οἶσθαι πού τὸν ἱερώτατον Παῦλον· οὐδεὶς Rom. 14, 7-9
γάρ ἡμῶν ἑαυτῷ Ζῆι καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει. ἐάν τε γὰρ Ζῶμεν,
τῷ κυρίῳ Ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν 25
τε οὖν Ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. εἰς τοῦτο γὰρ
Χριστὸς ἀπέθανε καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ.

48 Ἄραρεν οὖν ὅτι κεκυρίευκεν ἀληθῶς νεκρῶν τε καὶ ζώντων ὁ μὴ ἑτέρου του χάριν
πλήν ὅτι τοῦδὲ γε καὶ μόνου τεθνεώς καὶ ἐξηγερέμενος. τίνα δὴ οὖν ἄρα φαμέν ὡς
ὑπέδου μὲν θάνατον, ἀνεβίω δὲ αὐτῷ, ἡ τὸν υἱὸν δηλονότι; ἀλλ' ὅτι μὲν τὸν υἱόν, ἅπας τις 30
οὖν, οἶμαι, συννεύσειεν ἄν. τί οὖν ἐροῦμεν; πότερα δὴ οὖν θνητός τέ ἐστι καὶ
φθορᾷ ἀτόχος ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος ἢ πέρα θανάτου καὶ φθορᾶς ἀμείνων ὡς Ζωή;
καίτοι πῶς οὐχ ἅπασιν ἐναργὲς ὅτι θανάτου κρείττων ὡς Ζωή; εἶτα πῶς γέγονεν
ἐν νεκροῖς καὶ ἐλεύθερος κατὰ τὰς γραφάς; τεθναίῃ γὰρ ἄν οὔτι πού καθ' ἑαυτὸν ὁ λόγος.

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

1 πόμα πνευματικὸν ἔπιον PU ἔπιον V 2 ἐκ τῆς U 3—12 δεικνύμενον —
προσόντων] δι A 4 βηθλεεμίτην D βηθλεέμ τὴν S 6 ὁ om. SD θῶ λόγος VΣ 7 ἀδο-
κήτως SD γε om. SD 8 κεχρημένος M εἰς¹ om. D 9 του] τοῦ δὴ SD 10 ἀλλ' om. VMWU
ἦν om. P τὸν νόμον καὶ τὸν παῦλον V 11 τῷ λόγῳ καὶ ἐπαθλήσει SD 12 ἐκατέρω W 13 8
φησιν] φασιν S 16 τὴν¹ om. A 17 δὲ] τέ A 18 ἀνεκεκράγει D γάρ] δὲ W 19 τὴν om. MA
σώματος PUΔ τοῦ σώματος VMSDAW 19/20 τοὺς ἀγίους ἀποστόλους φησί SD 20 θεός] θαυ-
μάσιος SD 21 ἀπτῶς S 22 ἐν VMPWUΣ σὺν SDA τε om. V σὺν αὐτῇ VMPWUΣ ἐν
ἀρχῇ SD, de A non constat 23 πού καὶ V τῶν ἱερωτάτων M 24 ὑμῶν S 25 ἀποθνήσκο-
μεν PU ἀποθνήσκωμεν W 26 ἀποθνήσκομεν S 27 Χριστός om. W καὶ² om. V 28 ὅτι —
ζώντων VMAWUΔ ὅτι καὶ νεκρῶν τε καὶ ζώντων κεκυρίευκεν ἀληθῶς P ἀληθῶς ὅτι κεκυρίευκε [καὶ
κεκυρίευκεν D] καὶ ζώντων καὶ νεκρῶν SD 29 γε καὶ SA τέ καὶ VMPWU καὶ DΔ τέ καὶ M 29—p.
72, 3 τίνα δὴ — ἐξηγερέμενος om. V 31 πότερα SDA πότερον PΔ ποτέρῳ MWU δὴ οὖν
om. SD οὖν om. A τέ om. U 32 ἢ πέρα θανάτου] εἰπερ ἄθνατος A ὡς] ἡ A 33 καί-
τοι — ζωὴ om. PΔ θανάτων M κρείττον S 34 καὶ ἐν νεκροῖς ἐλεύθερος A ἄν U om. MPSDAW

- PG 1200 φαμέν οὖν ὅτι τεθνεώσης αὐτοῦ τῆς σαρκὸς αὐτὸς τοῦτο λέγεται παθεῖν. οὐκοῦν οὐ δίχα σαρκὸς, ἐν αὐτῇ δὲ μᾶλλον καὶ μετ' αὐτῆς τὴν τῆς κυριότητος ἀνεδήσατο δόξαν ὁ νόμῳ σαρκὸς καὶ φύσει τῇ καθ' ἡμᾶς τεθνεῶς καὶ ἐγηγερμένος, ἀνθρώπινον μὲν τὸ τεθνάναι πάθος, ἐνέργημα δὲ θεικὸν τὸ ἀναβιώσθαι δεικνύς, ἵνα δι' ἀμφοῖν γνωρίζηται καθ' ἡμᾶς τε ἅμα καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς ὡς θεὸς καὶ τῶν ὄλων γεγονώς ὁρῶιτο κύριος ὁ καὶ πρὸ 5 σαρκὸς βασιλεύων μετὰ τοῦ ἰδίου πατρός. οὕτως αὐτὸν ὁ Ναθαναὴλ ἐπιγινώσκων
- Ioh. 1, 50 ἔφασκε· ῥαββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ, αὐτὸς δὲ Ioh. 13, 13 τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς ὑμεῖς καλεῖτέ με φησὶν ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ Mt. 10, 1 καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ. ἔργῳ δὲ αὐτὸ πιστούμενος ἀνίησι μὲν ἁμαρτίας, ἐξουσίαν δὲ δέδωκε κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν 10
- Act. 3, 6. 2 πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. ἐν ὀνόματι γὰρ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου τεθεράπεται μὲν ὁ τῷ πόδε λελωβημένος καὶ τῇ ὠραίᾳ προσιζάνων πύλη, ἄρρωστίαν δὲ τὴν οὕτω μακρὰν ἀπεσείσατο καὶ κομιδῇ δυσδιάφυκτον διέδρα νόσον Αἰνέας,
- Act. 9, 34 πρὸς ὃν ὁ θεσπέσιος ἔφη Πέτρος· Αἰνέα, ἰάταί σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός.
- 44 Πανταχόθεν οὖν ἄρα συνωθούμενοι πρὸς ἀλήθειαν καὶ τὸ τοῖς ἱεροῖς γράμμασι δο- 15 κοῦν ἰχνηλατεῖν εὖ μάλα σπουδάζοντες καὶ ταῖς τῶν πατέρων ἐπόμενοι δόξαις, τὸν ἐκ ῥίζης Ἰεσσαί, τὸν ἐκ σπέρματος Δαυὶδ, τὸν ἐκ γυναικὸς κατὰ σάρκα, τὸν μεθ' ἡμῶν ὑπὸ νόμον ὡς ἄνθρωπον καὶ ὑπὲρ ἡμᾶς ὑπὲρ νόμον ὡς θεόν, τὸν δι' ἡμᾶς τε καὶ μεθ' ἡμῶν ἐν νεκροῖς, τὸν ὑπὲρ ἡμᾶς δι' ἑαυτὸν ζωοποιὸν καὶ ζωὴν υἱὸν εἶναι τοῦ θεοῦ κατὰ ἀλήθειαν πιστεύομεν, οὔτε ψιλοῦντες θεότητος τὸ ἀνθρώπινον οὔτε μὴν ἀνθρωπότητος ἀπαμ- 20 φιεχνύντες τὸν λόγον μετὰ τὴν ἄφραστόν τε καὶ ἀπερινόητον ἔνωσιν, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦντες υἱὸν ἐκ δυοῖν πραγμάτων εἰς ἓν τι τὸ ἐξ ἀμφοῖν ἀπορρήτως ἐκπε- 45 φηνότα, καθ' ἔνωσιν δηλονότι τὴν ἀνωτάτω καὶ οὐ φύσεως παρατροπήν. ὅσον γὰρ
- Ioh. 4, 15 οὕτω δοξάζουσι περιέσται τὸ κέρδος, σαφηνεῖ λέγων ὁ Χριστοῦ μαθητῆς· ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς 25 ἐν τῷ θεῷ. ὅτι δὲ Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἐκ Δαυὶδ κατὰ σάρκα κατὰ φύσιν καὶ ἀληθῶς
- Ioh. 1, 14 υἱὸς ἐστὶ τοῦ θεοῦ καθὼ γέγονε σὰρξ ὁ λόγος καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, κατασφραγίει λέγων
- Ioh. 5, 20 ὁ σοφὸς Ἰωάννης· καὶ οἶδαμεν ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἥκει καὶ ἔδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινὸν θεόν, καὶ ἐσμὲν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ 30 αἰώνιος, καὶ δι' αὐτοῦ τε καὶ σὺν αὐτῷ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ ἡ δόξα σὺν ἁγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν.

15—21 Flor. Cyr. 155 πανταχόθεν — ἔνωσιν

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWU

2 ἐν PWUΣ σὺν SDAΔ μετ' αὐτῆς MPWUΣΔ ἐν αὐτῇ SD αὐτὴν A ἀνεδήσατο MWUΔ ἀνεδύσατο P ἀνεδέξατο SDA ὁ om. A 3 τεθνηκώς SD 5 ὠρῶτο MW, corr. M ὁ om. A 6 ἐπιγινώσκων ὁ ναθαναὴλ [ναθαὴλ S] SD 7 ῥαββί A ραββῆ S σὺ βασιλεὺς εἶ A 10 δ' ἔδωκε P αὐτὰ ἐκβάλλειν D 11 πᾶσαν² om. V ἐν τῷ U 12 τῷ ποδι A προσκαθήμενος M 13 δυσδιάφυκτον A ἀπέδρα SD 14 Ἰησοῦς om. V 15 τὴν ἀλήθειαν P 18 τε om. DA μεθ' ἡμῶν AΣΔ Flor. Cyr. καθ' ἡμᾶς μεθ' ἡμῶν SD καθ' ἡμᾶς VMPWU 19 τὸν] καὶ Flor. Cyr. ἑαυτοῦ Flor. Cyr. 20 ἀνθρώπινον] ἀναληφθέν Flor. Cyr. ἀνθρωπότητος om. D 21 τε om. S Flor. Cyr. ἀπερινόητον VMPWU ἀπορρήτον SDA Flor. Cyr. 22 υἱὸν VMPWUΣΔ χῡ SDA δυεῖν D τὸ SDAUΔ τὸν VMW τῶν P 23 οὐ om. S 24 τοῖς οὕτω SD γράφων DA χῡ θεσπέσιος DA 25 αὐτός SDAΔ οὗτος VMPWU 26 καὶ om. SD 27 ἐστὶν υἱὸς SDA κατασφραγίσει SD 28 ἦκε W 29 γινώσκωμεν Pm 30 ἡ ζωὴ ἡ SDA ζωὴ ἡ U 31 καὶ om. SD τε om. SD ἡ om. P ἁγίῳ MPWUΣΔ τῷ ἁγίῳ S τῷ ἁγίῳ καὶ προσκυνητῷ καὶ ζωοποιῷ D τῷ ἁγίῳ καὶ ζωοποιῷ καὶ προσκυνητῷ VA νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς VA 32 τῶν αἰώνων om. VMSD

8 = S 6 A 5. Latine extat in Collectione CT 20

- 1 Αὐτοκράτορες Καίσαρες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς νικηταὶ τροπαιοῦχοι μέγιστοι **L III 434**
 ἀεισέβαστοι αὐγουστοὶ Κυρίλλω ἐπισκόπῳ. Μέλει πλείστον θεοσεβείας ἡμῖν, δι' ἣν οἱ **M III 1109**
 πλημμελοῦντες ἀξιοῦνται συγγνώμης, οὐ μὴν εὐδόκιμον [τὸ δεῖσθαι συγγνώμης] τοῖς ἐπαι-
 νείσθαι παρ' ἡμῶν ὀφείλουσι καὶ διὰ τὴν σεπτὴν μάλιστα τιμᾶσθαι θρησκείαν. τοὺς δὲ 5
 ἱερέας χρὴ καὶ ἀπὸ τῆς τῶν ἡθῶν χρηστότητος καὶ ἀπὸ τῆς περὶ τὴν πίστιν ἀκριβείας
 θαυμάζεσθαι καὶ τὴν ἀπλότητα τοῦ βίου διὰ παντὸς ἐπιδεικνύναι γινώσκειν τε ὡς τὴν
 ἐκάστου πράγματος φύσιν καὶ τοὺς περὶ τὴν εὐσέβειαν μάλιστα λόγους μᾶλλον ἢ εὖροι
 2 Ζήτησις ἥπερ αὐθάδεια. καὶ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἡμῖν αὐτοὺς οὐκ ἀπειλὴ τινος δυναστεύοντος
 ἢ δυναστεύειν νομίζοντος, ἀλλ' ἡ τῶν ἀγίων πατέρων καὶ τῆς ἱερᾶς συνόδου βουλὴ κατε- 10
 στήσατο, καὶ παντὶ δῆλον ὡς ἡ θρησκεία τὸ βέβαιον οὐκ ἂν ἐκ κελεύσεως σχοίη μᾶλλον
 ἢ συναινέσεως. νῦν οὖν ἡμᾶς ἡ σὴ θεοσεβεία διδασκᾷ τί δήποτε ἡμῶν, οἷς τοσοῦτον
 οἶσθα μέλειν αἰεὶ εὐσεβείας, ὑπεριδῶν, ὑπεριδῶν δὲ καὶ τῶν ἀπανταχοῦ ἱερέων, οὓς
 συλλεχθέντας ἦν ἄμεινον λῦσαι τὴν ἀμφισβήτησιν, ταραχὴν τό γε ἐπὶ σαυτῷ καὶ χωρι-
 σμὸν ταῖς ἐκκλησίαις ἐμβέβληκας, ὡς δὴ τοῖς ὑπὲρ εὐσεβείας λόγοις θρασυτέρας ὁρμῆς 15
 πρεπούσης μᾶλλον ἢ ἀκριβείας καὶ παρ' ἡμῖν αὐτοῖς οὐκ ἐμμελείας πλέον ἰσχυροῦσης ἢ
 θράσους καὶ ποικιλίας μᾶλλον ἡμῖν ἥπερ ἀπλότητος ἀρεσκούσης. καὶ μὴν οὐχ οὕτως
 ἡμῶν τὴν πολλὴν ὠϊόμεθα τιμὴν παρά τῆς σῆς θεοσεβείας δεχθήσεσθαι οὐδὲ ὥσπερ οὐχὶ
 3 καὶ ἀγανακτεῖν εἰδόντων ἡμῶν πάντα συνταραχθήσεσθαι· νῦν δὲ μελήσει ἡμῖν τῆς ἱερᾶς
 γαλήνης. πάντα δὲ ἴσθι συγκινήσας οὐχ' ὡς ἐχρῆν, καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν τὸ 20
 μέτρον ἐκβεβηκότα μὴ μέχρι τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν συνιερέων στήσαι τὴν ἐπιχείρησιν,
 ἀλλὰ καὶ περὶ ἡμῶν αὐτῶν πιστεῦσαι τῆς ἡμετέρας τι εὐσεβείας ἀνάξιον. ἡ τίνα εἶχε
 λόγον ἕτερα μὲν πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν εὐσεβεστάτην αὐγουσταν Εὐδοκίαν τὴν ἐμὴν σύμβιον **nr. 7**
 ἐπιστέλλειν, ἕτερα δὲ πρὸς τὴν ἐμὴν ἀδελφὴν τὴν εὐσεβεστάτην αὐγουσταν Πουλχερίαν; **nr. 149**
 ἡ διχονοεῖν ἡμᾶς ὠϊήτης ἢ διχονοήσιν ἡλπισας ἐκ τῶν τῆς σῆς θεοσεβείας γραμμάτων. 25
 τοῦτο δὲ καὶ γεγονός, εἴπερ οὕτως εἶχεν, ἐκ περιεργίας εἰδέναι τὸν οὕτω πόρρωθεν ὄντα παντε-

8 VM, P [= bk], S, D [= mn], A, WRA¹Λ^c

inser. deest VMPWΛ^c ἴσον σάκρασ [σάκρας ἀποσταλείσης D] παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν βασιλέως
 θεοδοσίου πρὸς κύριλλον ἐπίσκοπον ἀλεξανδρείας SD σάκρα ἀποσταλείσα τῷ ὁσιωτάτῳ κυρίλλῳ A του
 βασιλεως θεοδοσίου ἐπιστολὴ πρὸς κύριλλον R

ἡ V ζ SD 2—3 αὐτοκράτορες — ἐπισκόπῳ DARA^c θεοδόσιος ἔνδοξος θριαμβευτὴς ἀειαύγουστος κυ-
 ρίλλῳ ἐπισκόπῳ VMPW om. S 3 μέλλει VPSD θεοσεβείας SDARA^c ἐν ἄλλῃ φιλοσοφίας A^{ms} φιλοσο-
 φίας VMPW 4 εὐδόκιμον SDARA^c εὐδαιμον VMPW τὸ δεῖσθαι συγγνώμης VMPWΛ^c om. SDARA^c
 4/5 τοὺς — ὀφείλοντας P ἡμῖν R 5 σεπτὴν VMPWΛ^c om. SDARA^c 7 τοῦ βίου διὰ παν-
 τὸς ἐπιδεικνύναι [ἐπιδεικνύνειν V] VMPWΛ^c διὰ παντὸς ἐπιδεικνύναι τοῦ βίου SR διὰ παντὸς ἐπιδείκνυ-
 σθαι τοῦ βίου DA 8 τὴν εὐσέβειαν SDARA^c τῆς εὐσεβείας VMPW 9 αὐτοὺς SDARA^c αὐτοῖς
 VMPW 10 δυναστεύειν om. R 11 καὶ VMPWΛ^c καίπερ SR καίτοι DA δῆλον
 παντὶ M παντὶ τῷ A ἢ om. VMPWR οὐκ ἂν om. S 11/12 σχοίη μᾶλλον ἢ SDARA^c
 ἔχει μᾶλλον δὲ ἐκ A ἔχει ἢ μᾶλλον VMPW 12 συναινέσεως SAA^c συνέσεως VMPWDR ἡμᾶς
 om. A οἷς VMPWRΛ^c οἷ S οὓς DA 13 οἶσθα μέλειν VMPW οἶσθα μὲν DAA^c ἡσθημεν S
 οἶσθα R αἰεὶ SDARA^c om. VMPW εὐσεβεῖς DA ὑπεριδῶν ὑπεριδῶν δὲ VMPW ὑπεριδῶν
 SDARA^c ὑπεριδῶν δὲ AR πανταχοῦ DA 14 συναφθέντας A ἄμεινον ἦν M τῷ W
 σὲ αὐτῷ R 14/15 χωρισμὸν SDARA^c om. VMPW 15 ὀργῆς A 16 προσοῦσης S αὐτοῖς
 SDARA^c om. VMPW 17 μᾶλλον VMPW καὶ μᾶλλον τούτων SDARA^c ἥπερ ἀπλότητος ἀρεσ-
 κούσης SDARA^c ἀρκούσης ἥπερ ἀπλότητος VMPW 18 δειχθήσεσθαι SR 18/19 οὐδὲ — συν-
 ταραχθήσεσθαι om. R οὐχὶ καὶ MPW καὶ VA om. SD 19 πάντας A 20 οὐχ' ὡς ἐχρῆν
 SDARA^c ὡς οὐκ ἐχρῆν VMPWR οὐδὲν SDARA^c οὐδὲν ἐν τούτοις VMPW 21 τῶν τῆς ἐκκλησίας
 SRA^c τῆς ἐκκλησίας DA καὶ τῶν om. R συνιερέων SDARA^c ἱερέων VMPW τὰ τῆς
 ἐπιχειρήσεως P 22 τῆς ἡμετέρας τι SDARA^c τι τῆς ἡμετέρας VMPW τίνα μὲν V 25 ἢ
 SDARA^c εἰ μὴ VMPW ὠϊήτης R ἔλπισας R 26 καὶ om. W γεγονώς D περιεργίας WR

M III 1112 λῶς ἐστὶν ἐπίπογον, καὶ μὴ γεγονὸς ποιῆσαι βούλεσθαι παντὸς μᾶλλον ἢ ἱερέως. ὁρμῆς
 μέντοι μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς προθέσεως τὰ τε τῶν ἐκκλησιῶν τὰ τε τῶν βασιλέων μέλη χωρίζειν
 LIII 435 4 βούλεσθαι ὡς οὐκ οὔσης ἀφορμῆς ἑτέρας εὐδοκίμησεως. ὡς ἂν οὖν εἰδείης ὅποιον
 τὸ ἡμέτερον, καὶ τὰς ἐκκλησίας ἴσθι καὶ τὴν βασιλείαν ἠνώσθαι καὶ ἔτι μᾶλλον κελευόντων
 ἡμῶν ἐνωθήσεσθαι σὺν τῇ τοῦ σωτῆρος προνοίᾳ θεοῦ καὶ δεδόσθαι τῇ σῇ θεοσεβείᾳ 5
 συγγνώμην, ὡς ἂν μὴ πρόφασις εἴη μηδὲ λέγειν δύναο διὰ τοὺς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἐγ-
 κεκλήσθαι λόγους. γυμνασθῆναι γὰρ τούτους ἐπὶ τῆς ἱερᾶς συνόδου βουλόμεθα καὶ
 κρατεῖν ὥς ἂν καλῶς ἔχειν δόξειεν, εἴτε μεταλαμβάνοιεν συγγνώμης εἴτε μὴ παρὰ τῶν
 πατέρων οἱ νικηθέντες. ἡμεῖς μέντοι γε συνταράσσεσθαι τὰς πόλεις καὶ τὰς ἐκκλησίας
 οὐκ ἀνεξόμεθα οὔτε μὴν ἀνεξετάστους ἡμῖν τοὺς λόγους, ὧν κριτὰς προκαθίσει δεῖ τοὺς 10
 τῆς ἀπανταχοῦ προεστῶτας ἱερωσύνης καὶ δι' ὧν ἡμεῖς ἐγκρατέστεροι τῆς ἀληθινῆς δόξης
 ἐσμέν τε καὶ ἐσόμεθα. πάντως δὲ οὐδεὶς ὅτι κἂν μικρὸν μέτεστι πολιτείας ἀξίας
 παρρησιάζεσθαι ἢ τῆς κατὰ τὴν εὐσέβειαν πεποιθήσεως, τὴν τοιαύτην ἀποφυγεῖν αἰρήσεται
 κρίσιν, ἐπεὶ μηδὲ βουλευθέντι τοῦτο ἐξέσται, τῆς ἡμετέρας θειότητος ἐπαινούσης μὲν
 ἀναγκαίως τοὺς ἐπὶ προθυμίᾳ θαρροῦντας ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν τοιαύτην ἐξέτασιν, οὐκ ἀνεξο- 15
 μένης δὲ εἴ τις κελεύειν μᾶλλον ἢ συμβουλεύειν καὶ συμβουλεύεσθαι περὶ τῶν τοιούτων
 5 ἐθέλοι. ὥστε ἦκειν δεῖ σου τὴν εὐλάβειαν κατὰ τὸν χρόνον ὃν τὰ ἕτερα δηλοῖ γράμματα
 ep. 25 πρὸς ἅπαντας ἀπεσταλμένα τοὺς τῶν μητροπόλεων ἐπισκόπους, καὶ τὴν παρ' ἡμῶν σχέσιν
 μὴ ἄλλως ἀνακτήσασθαι προσδοκᾶν, εἰ μὴ πᾶν μὲν λυπηρὸν καὶ ταραχῶδες παύσειας, ἐπὶ
 δὲ τὴν τῶν ζητουμένων ἔρευναν ἔλθοις ἐθέλοντί. καὶ γὰρ ἂν οὕτως δόξιας οὔτε 20
 οἰκεία πεπληγμένος λύπη οὔτε τινὶ δυσμεναίνων παρὰ τὸ προσῆκον τὰ τε ἤδη γεγονότα
 σκληρῶς μὲν καὶ παραλόγως, ὅμως δὲ ὑπὲρ δόξης πεποιηκέναι καὶ τὰ ἐξῆς ἐνδίκως ἐθέλιν
 οὐ γὰρ ἐτέρως ἂν ἐθέλοντος ἀνεξόμεθα.

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWRΛ^Λ

1—3 παντὸς — βούλεσθαι om. PSDARΛ^Λ 2 μέλη MΛ^Λ μέλλει W μέλλειν V 3 εἰδείης S
 εἰδῆς D 4 κελευόντων VMPWDAL^Λ καὶ λεγόντων SKΛ^Λ 5 τοῦ ὁρᾶς προνοία SRA^Λ τοῦ ὁρᾶς
 ἡμῶν προνοία DA προνοία τοῦ ὁρᾶς VMW προνοία P τοῦ θεοῦ P om. R δεδόσθαι δὲ P
 6 μήτε SDAR τῆς εὐσεβείας S εὐσεβείας DAR *pietatis* Λ^Λ τῆς ἐκκλησίας VMPW 6/7 ἐγκεκλι-
 σθαι VMW ἐκεκλήσθαι R *excluderis* Λ^Λ 8 ἔχειν καλῶς SR δείξειεν D μεταλαμβάνειεν S
 καὶ μὴ SDAR 9 κινηθέντες P γε om. SDAR συνταράττεσθαι MPWR τοὺς ἐκκλησίας A
 10 οὐδε R ἡμῖν SDARΛ^Λ εἶναι VMPW 11 καὶ δι' SDARΛ^Λ δι' VMPW 12 ὅτω MWSDRA^Λ
 οὕτω VPAΛ^Λ κἂν VDARΛ^Λ καὶ MPWSΛ^Λ μέτεστι SDA^Λ μέτεστιν αὐτῷ VA ἐστὶ MPW πρόσσεστι R
 πολιτείας VSDARΛ^Λ τὰς αἰτίας MPW 12/13 ἀξίας παρρησιάζεσθαι *scripsi* ἀξιος [ἀξίως MW] παρρησιάζε-
 σθαι VSDARΛ^Λ παρρησιάζεσθαι ἀξίως P 13 ἢ τῆς MPWSRA^Λ εἰ τις VDA τῆς M^{corr} τὴν εὐσέβειαν
 πεποιθήσεως MPWA^Λ τὴν πεποιθήσιν SDA^Λ τὴν πεφοίτησιν R πεποιθήσιν V τὴν τοιάνδε DAR τέ
 τοιάνδε S ἀποφεύγειν R 14 μὴ MPW βουλευθέντος S τούτω P 14/15 ἐπαινούσης — ἐξέτασιν
 om. SDARΛ^Λ 15 ὑπὸ M ex corr. προθυμία W προθυμίας VMP 15/16 ἀνεξομένης VMPW ἀνεχομένης
 SDARΛ^Λ 16 δὲ om. SDARΛ^Λ ἦτις SDAKΛ^Λ κελεύει SDAR συμβουλεύει D καὶ SDAWR ἢ
 VMPA^Λ 17 ἐθέλει DAR ὥστε καὶ SD ὧν P ἕτερα] ἡμέτερα W συγγράμματα S 18 πάντα
 SDAR τῶν om. M 19 ὅλως S ὅλλως R μὲν SDAKΛ^Λ om. VMPW 20 ἔλθῃς SDAR ἐθέλοντῆς
 SDAR ἂν om. R 21 οὔτε] οὐδέ D τι S παρὰ τὸ προσῆκον om. S τε] δὲ R
 22 παρὰ λόγον A 22/23 ὅμως — ἀνεξόμεθα om. W *spatio relicto* 22 ὅμως VAR ὅλως MPSDA^Λ
 τέ h τὸ Mk ἐθέλιν ἐνδίκως VMP 23 οὐ γὰρ ἐτέρως ἂν V οὐ γὰρ ἂν ἐτέρως SDA οὐ γὰρ ἐτέρως R
 ὅπερ ἂν MI^Λ θέλοντας S

9 = S 15 A 6. epistula Latina extat in Collectionibus Turonensi [A¹], Casinensi [A^c], Veronensi [A^u], Frisingensi [A¹], edita est uol. II p. 5. 6

- 1 Τῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ Κυρίλλῳ Κελεστίνῳ. Τῇ ἡμετέρῃ συγγνώμῃ τὰ διὰ τοῦ υἱοῦ ἡμῶν Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου ἀποσταλέντα παρὰ τῆς σῆς ἀγιότητος γράμματα ἀπέδωκεν εὐθυμίαν καὶ ἀντικατηλλαξάμεθα τὸ ἥδον πρὸς τὸ λυποῦν. ἀποβλέποντες γὰρ καὶ ἐννοοῦντες ἅπερ εἶπεν ὁ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησίαν διεστραμμέναις προσομιλίας ταραττεῖν ἐπιχειρῶν, οὐ σμικρῶι κατ' αὐτὴν τὴν ψυχὴν πεπληγμένοι πόνῳ διαφόροις σκέψεων κέντροις βασανιζόμεθα ἐννοοῦντες ὅπως βοηθηθεῖεν εἰς τὸ ἐμμένειν τῇ πίστει· ὡς δὲ τὴν ἡμετέραν διάνοιαν εἰς τὰ παρὰ τῆς σῆς ἀδελφότητος γραφέντα μετεστήσαμεν, ὥφθη ἡμῖν εὐθὺς ἐτοιμοτάτη θεραπεία, δι' ἧς ἡ λοιμώδης νόσος ὑγιεινῶι φαρμάκῳ ἀπελα- 10 θείῃ, φημὶ δὴ τὴν τῆς καθαρᾶς πηγῆς ἔκροιν τὴν ἀπὸ τοῦ λόγου τῆς σῆς ἀγάπης ἐκρέουσαν, δι' οὗ πᾶσα καθαριεῖται ἡ ἰλὺς τοῦ κακῶς διαχεομένου ρείθρου καὶ πᾶσιν ἀνοίγεται ὁ τρόπος τῆς δεούσης περὶ τὴν ἡμετέραν πίστιν ἐννοίας. ὥσπερ οὖν ἐκείνον καὶ στίζομεν καὶ μεμφόμεθα, οὕτως τὴν σὴν ἀγιότητα ὥσπερ παροῦσαν ἐν τοῖς ἰδίῳις γράμμασιν τῇ τοῦ κυρίου ἀγάπῃ περιπλεκόμεθα, ὁρῶντες ὅτι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ περὶ τοῦ δεσπότου φρο- 15 νοῦμεν. καὶ θαυμαστὸν οὐδὲν τὸν προνοητικώτατον τοῦ κυρίου ἱερέα ὑπὲρ τοῦ τῆς πίστεως ἔρωτος τοιαύτῃ διαμάχεσθαι ἀρετῇ, ὥστε τῇ ἀτόπῳ τῶν ἐναντίων τόλμῃ ἀνθίστασθαι καὶ τοὺς ἑαυτῷ ἐμπειστευμένους τοιαύταις ὑπομνήσεσι βεβαιοῦν. ὥσπερ τοῖ- νυν ἐκεῖνα ἡμῖν πικρά, οὕτω ταῦτά ἐστιν ἡδέα· ὥσπερ ἐκεῖνα ἰλυώδη, οὕτω ταῦτα καθαρὰ. καὶ χαίρομεν τοσαύτην ἐνεῖναι τῇ σῇ εὐλαβείᾳ γρηγόρησιν, ὡς ἤδη σε νενικη- 20 κέναι τὰ ὑποδείγματα τῶν σου προηγησαμένων, γενόμενων αἰ καὶ αὐτῶν ἐκδίκων τοῦ ὀρθοδόξου δόγματος. ἀληθῶς ἐπὶ σοῦ ἀρμόσει ἡ εὐαγγελικὴ μαρτυρία ἡ λέγουσα· ὁ ποιμὴν ὁ ἀγαθὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν ἰδίων προβάτων. ἀλλ' ἰοῦ. 10, 11 ὥσπερ σὺ ποιμὴν ἀγαθός, οὕτως ἐκεῖνος οὐδὲ ὡς κακὸς μισθωτὸς κατηγορεῖσθαι ἄξιός, 24 ὅς οὐ διὰ τοῦτο διαβάλλεται ὡς τὰ ἑαυτοῦ καταλιπὼν πρόβατα, ἀλλ' ὅτι ἠρέθη αὐτὸς ἰοῦ. 10, 12
- 3 διασπαράττων αὐτά. προσθεῖναι δὲ καὶ ἡμεῖς τινὰ ἐμέλλομεν, ἀγαπητὲ ἀδελφέ, εἰ μὴ ἐρωμέν σε τὰ αὐτά φρονοῦντα πάντα ἅπερ φρονοῦμεν ἡμεῖς, καὶ ἐν τῇ βεβαιώσει τῆς 25 πίστεως ἐδοκιμάζομεν σε ἐκδικὸν ἰσχυρότατον. ἀπεδόθη γάρ ἡμῖν πάντα κατὰ τάξιν παρὰ τοῦ υἱοῦ ἡμῶν Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου ὅσα περὶ τοῦτου τοῦ πράγματος ἡ σὴ

V, P [= hk], S, D [= mn], AWA¹A^cA^uA¹

inscr. deest VMPW κελεστίνου ἐπισκόπου πρὸς κύριλλον S κελεστίνου ἐπισκόπου πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον κύριλλον D κελεστίνου ἀρχιεπισκόπου ῥώμησ πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον κύριλλον A θ VMP 1ε S 1ε D

3 Τῷ — Κελεστίνος [cf. A¹] om. S [= A^c] 4 ἡμῶν om. W 5 ἀπέδω- 6 ὁμιλίας PA
κεν VMPW [= A] παρέσχηκεν SD παρέσχον A 7 τὸ ἥδον VSDA τὸν δόντα MPW 8 postulatur ἐβασανιζόμεθα τὸ πῶς A βοηθηθεῖεν S βοηθεῖεν D βοηθηθῆς VMP βοηθηθεῖς W
βοηθηθῆ A in exemplari Latino deerat *populis* sicut in A¹ ἐν τῷ A πίστει οὐ κατεδέξατο W
9 ἐννοίαν S 10 ἡπίω A 11 καθαρᾶς] καθ' ἡμᾶς W 12 καθαριεῖται VPW καθαρεῖται M
καθαίρεται SD καθαίρεται A ἡ om. A ἰσχύς MPW 13/14 καὶ στίζομεν καὶ om. V
14 γράμμασιν om. M 15 ὁρῶντες SDA [= A] εἰδότες VMPW 16 τοῦ κυρίου VPWS [= A] τοῦ
χυ A χριστὸν D 17 τοιαύτη VMPW μετὰ τοσαύτησ SD μετὰ τοιαύτησ A in exemplari Latino lege-
batur sive intellegebatur *hac pro ac* ἀρετῇ SDA ὥστε VMPW [= A] ὡς καὶ SDA 17/18 ἀν-
θίστασθαι δύνασθαι SDA 18 ἑαυτοῦ S αὐτῷ VA αὐτὴν W ἐμπειστευσαμένους P 20 εἶναι P
ἐνεῖναι ὁρῶντες SD ἐνοῦσαν ὁρῶντες A εὐσεβεία S γρηγόρσιν M ἐγρηγόρσιν SD σε om.
VMPW 21 γενομένων om. V 22 ὀρθοῦ DA ἀληθῶς DA [= A] ἀληθῶς τε VMPSW ἀρμόσει VMPW
ἀρμόζουσα εὐρίσκεται SDA *potest...conuenire* A 23 καλὸς S τῶν ἰδίων προβάτων VMPW τῶν
προβάτων τῶν ἰδίων SD τῶν προβάτων A 24 οὗτος P 25 ἑαυτοῦ] ἐκείνου M 26 προ-
σθεῖναι VMW προσθεῖναι P προστιθέναι SDA 27 σε om. W ταῦτα πάντα φρονοῦντα S τὰ αὐτά φρονοῦν-
τα P καὶ ἡμεῖς καὶ V 28 σοι S ἰσχυρότατον εἶναι SDA κατὰ τὰξιν πάντα V 29 πα-
ρὰ SDA [= A] διὰ VMPW τούτου om. A

- ἀγιότης γεγράφηκεν. πάντα τὰ δίκτυα τῆς δολερᾶς προσομιλίας ἐγύμνωσας καὶ οὕτως τὴν πίστιν ὠχύρωσας, ὥς μὴ δύνασθαι τὴν καρδίαν τῶν τῷ Χριστῷ καὶ θεῷ ἡμῶν πιστευ-
 4 ὄντων εἰς ἕτερον ἐλकुσθῆναι μέρος. μέγας οὗτός ἐστι τῆς ἡμετέρας πίστεως θρίαμβος τὸ καὶ ἀποδείξαι τὰ ἡμέτερα οὕτως ἰσχυρῶς καὶ νενικηκέναι τὰ ἐναντία διὰ τῆς τῶν θείων γραφῶν μαρτυρίας. τί λοιπὸν διαπράζεται ἢ ποῦ ἑαυτὸν ἐκείνος περιστρέψει; ὃς γενόμε- 5 νος ἑραστής ἀσεβοῦς νεωτερισμοῦ, ὥς ἐβούλετο ταῖς ἑαυτοῦ μάλλον ἐννοίαις δουλεύειν ἢ τῷ Χριστῷ, τὸν ἐμπιστευθέντα ἑαυτῷ δῆμον βλάψαι ἠθέλησε τῷ τῆς ἰδίας προσομιλίας
- Tit. 3, 9** δηλητηρίῳ, δέον καὶ ἀναγνῶναι τοῦτο καὶ κατέχειν ὅτι τὰ μάταια ζητήματα καὶ μὴ προκόπτοντα εἰς ὑγίειαν, ἀλλὰ χωροῦντα εἰς ψυχῶν ἀπώλειαν φεύγειν μάλλον ἢ ἐπιζητεῖν δεῖ.
 5 ἀλλ' ὅμως εἰς κρημνοὺς αὐτὸν ἐπειγόμενον, μάλλον δὲ ἤδη ἐν αὐτῷ τῷ κρημνῷ ὅθεν 10 πεσεῖται, διάγοντα, εἴ γε δυνάμεθα, ἀνακαλεῖσθαι ὁφείλομεν, μὴ τὴν πτώσιν αὐτοῦ τῷ μὴ βοηθεῖν προσωθήσωμεν. ὁ Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν, ὡς ἐπάγεται Ζήτησις περὶ τῆς ἰδίας
- Lc. 15, 4· 5** γεννήσεως, ἐδίδαξεν ἡμᾶς κάμνειν ὑπὲρ προβάτου ἑνός, θέλων καὶ διὰ τῶν ἰδίων ὤμων ἀνακαλεῖσθαι, μὴ ἐκκέηται τῷ λύκῳ εἰς ἀρπαγὴν· εἶτα ὁ διδάξας ἡμᾶς οὕτως δραμεῖν ὑπὲρ σωτηρίας προβάτου ἑνός, πῶς ἄρα ἡμᾶς κάμνειν βούλεται ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ τῶν προβάτων 15 ποιμένος; ὃς τῆς προσηγορίας ταύτης καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος ἐπιλεησμένος αὐτὸς ἑαυτὸν εἰς ἀρπαγὴν λύκου μετήλλαξεν, ἐπιθυμῶν ἀπολέσαι τὴν ἀγέλην ἣν αὐτὸς ὤφειλε συντηρῆσαι.
- 6 τοῦτον οὖν ἡμεῖς ἀπὸ τῆς περικλείσεως τῶν ἀμνῶν ἀποκινήσαι ὁφείλομεν, ἐὰν μὴ αὐτόν,
Ez. 32, 11 ὥς θέλομεν, διορθώσωμεθα. εἴη ἔτι συγγνώμης ἐλπίς διορθούμενῳ· θέλομεν γὰρ ἵνα ὑποστρέψῃ καὶ Ζήσει, εἰ μὴ αὐτὸς τὴν Ζωὴν τῶν ἐμπεπιστευμένων ἑαυτῷ ἀπολέσειεν· 20 εἴη δὲ τις φανερά ἀπόφασις κατ' αὐτοῦ ἐμμένοντος. ἐκκοπτόν γὰρ τὸ τοιοῦτον τραῦμα,
- cf. Mt. 5, 29** δι' οὗ οὐχ ἓν μέλος βλάπτεται, ἀλλὰ πᾶν τὸ σῶμα τῆς ἐκκλησίας τιτρώσκεται. τί γὰρ ποιεῖ μετὰ τῶν ἀλλήλοις ὁμονοούντων, ὃς μόνος ἑαυτῷ φρονεῖν δοκῶν ἀπὸ τῆς ἡμετέρας
- L III 350** διχονοεῖ πίστεως; ὅθεν μενέτωσαν ἐν τῇ κοινωνίᾳ οὓς αὐτὸς ἀντιλέγοντας αὐτῷ ἀπεκίνησε τῆς κοινωνίας, καὶ γινωσκέτω ὅτι αὐτὸς τὴν ἡμετέραν κοινωνίαν ἔχειν οὐ δύναται, 25 ἐὰν ἐν ταύτῃ τῇ τῆς διαστροφῆς ὁδῷ παραμείνῃ ἐναντιούμενος τῇ ἀποστολικῇ διδαχῇ.
- 7 συναφθείσης σοι τοῖνυν τῆς αὐθεντίας τοῦ ἡμετέρου θρόνου, τῇ ἡμετέρᾳ διαδοχῇ χρη-
- VM, P [= hk], S, D [= mn], AWAΛΛΑΛ
- 1 δολερᾶς SDA δολίας VMPW 2 τῷ om. P καὶ om. M τῷ P 3 ἐστι om. A
 4 ὁ θρίαμβος P 4 τὸ καὶ DA [= Λ] τὸ VMPSW καὶ SDA [= Λ] καὶ οὕτως VMPW 5 μαρ-
 τυρίας ἐδείχθη DA ποῦ λοιπὸν W αὐτόν V περιστρέψει VMPW περιτάγγοι SDA *circumferat* Λ
 6 ἀσεβοῦς om. P ὥς VDA [= Λ] 8σ MPSW μάλλον ταῖς ἑαυτοῦ VMPW δουλεύων D
 7 ἢ τῷ ᾠ MPW [= Λ] ὡφθη ἑαυτῷ ἢ [μάλλον ἢ Α] τῷ ᾠ ἐξακολουθῶν καὶ VSDA αὐτῷ PDA
 ἠθέλησε VMPW [= Λ] ἐσπούδασε SDA 8 ἀναγνόντι W τοῦτον DA τὰ om. A τὸ S
 8/9 προκόπτοντα εἰς ὑγίειαν VMPW εἰς ὑγίαν προκόπτοντα SDA 10 αὐτοὺς V om. D ἐπεισα-
 γόμενον SD ἐπιγενόμενον A ἐν om. S 11/12 μὴ — προσωθήσωμεν om. M τῷ μὴ βοηθεῖν
 VS [= Λ] τῷ βοηθεῖν PDW τοῦ βοηθεῖν A προσωθήσωμεν DA προσωθίσωμεν W ὡς ἐπαγγέ-
 λεται A 13 γενέσεως A περὶ P θέλειν S καὶ om. P ὤμων om. W *spatio relicto* ἡμῶν DA
 14 ἀνακεῖσθαι S καὶ μὴ M ὥς μὴ D δραμεῖν VMPW τρέχειν SDA 15 ὅπως A
 πόσον SD τῶν om. P 16 ὅσον S τοῦ om. MW αὐτόν ἑαυτόν D 17 ἀρπαγὴν
 λύκου MPW [= Λ] ἀρπαγα λύκον VS^{mcort} A ἀρπαγμα λύκον D μετήλλαξεν VMPW μετέβαλεν SDA
 μάλλον ὡφείλε S 18 καὶ ἡμεῖς S περικλείσεως VMPW μάνδρας SDA τὸν αὐτόν S ἑαυ-
 τόν DA 19 ἐθέλομεν A διορθώσωμεθα VMP [= Λ] διορθώσωμεθα W σπουδάσωμεν διορθώσα-
 σθαι S σπουδάσῃ διορθώσασθαι DA εἴη Λ ἢ εἰ MPW εἰ VSDA διορθούμενῳ MPW *corrigenti*
 Λ διορθωθησομένῳ [διορθωθησομένου S] δυνήσεται περιλείπεσθαι VSDA 20 ἐπιστρέψῃ P τῶν
 ἐμπεπιστευμένων τὴν ζωὴν S αὐτῷ PDA 21 εἴη VMPW ἔσται SDA 22 διατιτρώ-
 σκεται V 23 ὃς VMPW [= Λ] ὁ SDA ἑαυτόν S φρονεῖν δοκῶν VMPW δοκῶν φρονεῖν
 ἄριστα SDA καὶ ἀπὸ DA 24 διχονοεῖ VMPW [= Λ] διχονοῶν SDA μενέτωσαν ἐν τῇ κοινωνίᾳ
 VMPW [= Λ] μένειν ἑαυτοὺς πάντες ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κοινωνίᾳ εἰδέτωσαν [ιδέτωσαν SD] SDA 25 κοινωνίας
 ὡς ἐνόμισε SDA γινωσκέτω VMPW [= Λ] γινωσκέτωσαν SD om. A δυνήσεται VMPW 26 ἐν om.
 SDA διαμείνῃ S διατάξει S 27 τοῖνυν σοι M καὶ τῇ SDA διαδοχῇ MW [= Λ]
 δοχῇ P τοῦ τόπου διαδοχῇ ἐπ' ἐξουσία VSDA

σάμενος ταύτην ἐκβιάσεις ἀκριβεῖ στερρότητι τὴν ἀπόφασιν ἵνα ἡ ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ἀριθμουμένων ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ὑπομνήσεως ταύτης τὰ κακὰ κηρύγματα ἑαυτοῦ ἐγγράφῳ ὁμολογίαι ἀθετήσῃ καὶ ἑαυτὸν διαβεβαιώσῃται ταύτην κατέχειν τὴν πίστιν περὶ τῆς M III 1021
γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἦν καὶ ἡ Ῥωμαίων καὶ ἡ τῆς σῆς ἀγιότητος ἐκκλησία καὶ ἡ καθόλου καθοσίωσις κατέχει, ἡ ἐὰν μὴ τοῦτο ποιήσῃ, εὐθὺς ἡ σὴ ἀγιότης 5
ἐκείνης τῆς ἐκκλησίας προνοησομένη μάθῃ αὐτὸν παντὶ τρόπῳ ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου σω-
ματίου ἀποκινήτεον, ὃς οὔτε τῶν θεραπευόντων ἴασιν ἠθέλησε καταδέξασθαι καὶ εἰς ἀπώ-
λειαν αὐτοῦ τε καὶ πάντων τῶν αὐτῷ ἐμπειστευμένων καθὼς λοιμώδης ἠπείχθη.
8 Τὰ δὲ αὐτὰ ἐγράψαμεν πρὸς τοὺς ἀγίους ἀδελφοὺς καὶ συνεπισκόπους ἡμῶν Ἰωάννην
Ῥοῦφον Ἰουβενάλιον καὶ Φλαβιανόν, ἵνα φανερά ᾗ ἡ περὶ αὐτοῦ ἡμῶν, μᾶλλον δὲ ἡ τοῦ 10
Χριστοῦ ἡμῶν θεία ἀπόφασις.

10 = S 16 A 7. Latina epistula extat in Collectionibus Turonensi [Λ'], Casinensi [Λ^c],
Veronensi [Λ^v], Frisingensi [Λ^f], Vaticana [Λ'], edita est uol. II p. 7—12

1 Τῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ Νεστορίῳ Κελεστίνος. Ἐφ' ἡμέρας τινὰς τῆς ζωῆς ἡμῶν L III 354
μετὰ τὸ ἀνόσιον καὶ πολλάκις κατακριθὲν δόγμα Πελαγίου καὶ Κελεστίου ἡ καθολικὴ πίστις M III 1025
εἰρήνευσεν, ὅποτε ἐκείνους μετὰ τῶν ἐπομένων τῇ δόξῃ αὐτῶν ἢ τε Ἀνατολὴ καὶ ἡ Δύσις 18
ἀκοντίῳ συμφωνούσης ἀποφάσεως ἔπληξεν. αὐτίκα ὁ τῆς ἀγίας μνήμης Ἀττικὸς ὁ δι-
δάσκαλος τῆς καθολικῆς πίστεως καὶ ἀληθῶς τοῦ μακαρίου Ἰωάννου καὶ εἰς ταῦτα διάδοχος
οὕτως ἐκείνους ἐδίωξεν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ βασιλέως, ὥστε αὐτοῖς μὴδὲ τοῦ ἐκεῖ ἐστάναι ἀνε-
σιν συγχωρηθῆναι. ἔσχεν ἡμᾶς μετὰ τὴν ἐκείνου ἔξοδον οὐχ ἡ τυχούσα φροντίς ἐκδεχομένους 20
πότερον ὁ ἐκείνον διαδεξιόμενος εἴη αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν πίστιν διάδοχος, ἐπεὶ δὲ δυσχερές ἐστίν ἐ-
κτείνεσθαι τὰ καλὰ· πολλάκις γὰρ ἑαυτὰς ἀμοιβαδὸν αἱ ἐναντιότητες διαδέχονται. ἀλλ'
ἔσχῃκαμεν μετ' ἐκείνον· τὸν μέλλοντα ἡμᾶς ταχέως καταλιπεῖν τὸν ἅγιον Σισίνιον εὐδοκι-
μήσαντα ἐπὶ τε ἀπλότῃ καὶ ἀγιότητι κοινωνόν, αὐτὴν τὴν πίστιν ἦν εὖρε, κηρύττοντα. 24
ἀνεγνώκει δηλαδὴ ἡ ἀπλὴ ἐκείνη εὐλάβεια καὶ εὐλαβὴς ἀπλότης δεῖν μᾶλλον φοβεῖσθαι ἢ Rom. 11, 20

VM, P [= bk], S, D [= mn], AWAΛΛΛΛΛΛΛ

1 ἵνα om. P ἡ VMPW [= Λ] εἰ μὴ SDA ἡμερῶν δέκα M 2 τῆς ὑπομνήσεως VMPW
[= Λ] τῆς κατὰ τὴν ὑπόμνησιν ταύτην SDA 3 ὁμολογία ἀθετήση VMPW ἀναθεματίση [ἀναθεματί-
σει SA] ὁμολογία SDA 4 γενέσεως A τοῦ² om. W χῦ τοῦ εὔ VPW [= Λ^u] χῦ καὶ θῦ SDA [= Λ^c]
ἡ τῆς Ῥωμαίων DA 4/5 ἐκκλησία om. S 5 καθοσίωσις VMPW [= Λ] θρησκεία SDA κατέχει
VMPW [= Λ] κηρύττει SDA ἡ — ποιήσῃ VMPW [= Λ] om. SDA δσιότης SDA 6 προ-
νοησομένη Λ προνοησαμένη VMPW ποιήσῃται πρόνοιαν καὶ SDA αὐτὸν VMPW ἑαυτὸν SDA
ἀπὸ om. SDA 7 ἀποκινήτεον VMPW ἀποκινήτεον τυγχάνειν SDA τὴν τῶν SD δέξασθαι S
8 αὐτοῦ VMPW ἑαυτοῦ SD καθ' ἑαυτοῦ A πεπιστευμένων VMPW καθὼς [καθὰ MP] λοιμώδης
MPW *male pestifer* Λ δυστρόπως καὶ ὡς [οἶα A] λοιμώδης νόσος SDA οἶα λοιμώδης νόσος V ἠπείχ-
θη MP [= Λ] ὑπείχθη W ὑπείχθη δραμεῖν διὰ παντός τοῦ τῆς ἐκκλησίας σώματος ἐλαυνόμενος VSDA
9—11 Τὰ — ἀπόφασις VMPW [= Λ] om. SDA

10 VM, P [= bk], S, D [= mn], AWAΛΛΛΛΛΛΛ

inscr. deest in VMPW τοῦ αὐτοῦ πρὸς νεστόριον SA τοῦ αὐτοῦ κελεστίνου πρὸς νεστόριον D
τ VMP ιξ S ιε D

14 Τῷ — κελεστίνος VMPW [= Λ^u] τῷ ἀγιωτάτῳ ἀδελφῷ νεστορίῳ κελεστίνος ἐν κυρίῳ χαίρειν
D om. SA 15 τὸ τὸ W καὶ om. W καὶ om. M κελεστίνου MSAW, corr. S
16 ἡρεύνῃσεν P αὐτῶν τῇ δόξῃ P καὶ δύσις MA 17 συμφωνούντων S 19 ἐκεῖνος
VMP om. A αὐτοῦς MPSW μήτε VDA μὴ MPW 20 ἐκείνου om. S ἐκδεχομένους
om. VMPW 21 διαδεξιόμενος D διαδεξιόμενος VMPSAW 22 αἰ om. P 23 ταχέως om. MA
διαδέχεσθαι MA γρ καταλιπεῖν m in mg. σισίνιον MD 24 τε τῇ V αὐτὸν P 25—78, 1
ἀνεγνώκει — Ζητεῖν om. W spatio relicto 25 γὰρ δηλαδὴ M ἡ ἀπλὴ ἐκείνη VA ἐκείνη ἡ ἀπλὴ
MPSD εὐλάβεια VMFA εὐσέβεια SD εὐλαβὴς VMFA ἡ εὐσεβὴς SD δεῖ P

- Sir. 3, 22 ἰδίας συνέσεως βάθος ζητεῖν, καὶ ἀλλαχοῦ· μὴ δεῖν ἀνερευνᾶν τὰ βαθύτερα, καὶ πάλιν· εἴ
 Gal. 1, 8 2 τις ἄλλο κηρύξειεν παρ' ὃ ἐκηρύξαμεν, ἀνάθεμα εἴη. ἀλλὰ καὶ τούτου ἐκ τοῦ κόσμου
 μεθισταμένου, ὡς ἡ ἡμετέρα φροντίς ἐπὶ τοσοῦτον ἑαυτὴν ἐξέτεινεν, ἐφ' ὅσον ὁ κύριος
 ἐπέτρεψεν, ἔχαροποίησεν ἡμῶν τὴν ψυχὴν ἡ διήγησις τῶν ἐρχομένων ἀγγέλων, ἣν εὐθέως
 ἐβεβαίωσεν ἡ τῶν ἡμετέρων κοινωνῶν ἀναφορὰ τῶν παραγενομένων τῇ σῇ χειροτονίαι, 5
 οἵτινες τοσοῦτόν σοι ἐμαρτύρησαν ὅσον ἐχρῆν τῷ ἀλλαχόθεν ἐπιλεχθέντι. μετὰ τοσαύτης
 πρότερον ὑπολήψεως ἔζησας, ὥστε καὶ ἐφθόνησε τοῖς σοῖς ἀλλοτρία πόλις· μετὰ τοσαύτης
 δὲ νῦν ἀτοπίας φευκτέον σεαυτὸν παρεσκεύασας, ὡς τοὺς σοὺς ἐν ἀλλοτρίοις ὁρᾶν ὅπως
 8 ἀπηλλάγησαν. πρῶην ἐδεξάμεθα τὰς σὰς ἐπιστολάς, αἷς ἐν στενωί οὐκ ἡδυνήθημεν
 ἀποκρίνασθαι· ἔδει γὰρ τὸν λόγον εἰς Ῥωμαϊκὸν μεταβληθῆναι. ὅπερ ὡς βραδέως διὰ τὴν 10
 ἀνάγκην ποιοῦμεν, ἐδεξάμεθα τοιαῦτα περὶ σοῦ γράμματα τοῦ ἀγίου ἀδελφοῦ καὶ συνεπισκόπου
 μου Κυρίλλου τοῦ δοκιμωτάτου ἱερέως διὰ τοῦ υἱοῦ μου Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου, ἀφ'
 ὧν σφόδρα ἐλυπήθημεν ἀπολωλέναι τῶν περὶ σοῦ ἀνενεγκόντων τὴν μαρτυρίαν. καλὰς
 γὰρ σου τὰς ἀρχὰς κακὴ, ὡς ὁρῶμεν, ἀπόβασις διεδέξατο, καλὰς φημί ἀρχὰς τὰς παρ'
 ἡμῖν οὕτω φημισθείσας, ὡς δεῖξαι ἡμᾶς ἐν τῇ ἀποκρίσει τῇ πρὸς τὴν ἀναφορὰν τῶν 15
 ἀδελφῶν ὅπως ἡμεν κοινωνοὶ τῆς χαρᾶς· ἀλλὰ νῦν ἐννοοῦντες καὶ τὴν περὶ σοῦ μέμψιν
 τοῦ προειρημένου ἀδελφοῦ καὶ τὰς σὰς ἐπιστολάς ἐρμηνευθείσας, αἵτινες φανεράς περιέχουσι
 Gal. 4, 20 βλασφημίας, ὁρῶμεν ὅτι λεκτέον παρ' ἡμῶν τὸ ἀποστολικὸν ἐκεῖνο· ἤθελον ἀλλάξαι μου
 τὴν φωνήν, ὅτι καταισχύνομαι ἐν ὑμῖν. μᾶλλον δὲ ἥλλαξα, εἰ μὴ ἑαυτὸν ἀπὸ τοῦ
 1 Cor. 5, 13 κρημοῦ ἀνακαλέσειεν ὁ ἀσεβὴς προσομιλητής· ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἵνα ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν τὸ 20
 κακόν, ὥσπερ ἐκελεύσθη, ἀποστήσωμεν.
 L III 355 4 Ἀνέγνωμεν τοίνυν τῶν ἐπιστολῶν τὸ ὕφος καὶ τὰς βίβλους τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου
 ἀνδρὸς τοῦ υἱοῦ ἡμῶν Ἀντιόχου ἀποδιδόντος ὑπεδεξάμεθα. ἐπὶ ταύταις ἀνιχνευθεὶς μὲν
 ἡμῖν καὶ εὐρεθεὶς καὶ κατασχεθεὶς, πολυλαλῆσαι τινὶ ἐξωλίσθανες, τάληθῃ τοῖς σκοτεινοῖς ἐγ-
 καλύπτων καὶ πάλιν συγχέων ἐκάτερα τῷ ὁμολογεῖν μὲν τὰ ἀρνηθέντα, ἐπιχειρεῖν δὲ 25
 ἀρνεῖσθαι τὰ ὁμολογημένα· ἐν δὲ ταῖς σαῖς ἐπιστολαῖς φανεράν ἀπόφασιν οὐχ οὕτως περὶ τῆς
 ἡμετέρας πίστεως ὡς περὶ σεαυτοῦ ἐξήνεγκας, θέλων περὶ τοῦ θεοῦ λόγου ἄλλως κηρύξει ἢ περὶ
 5 πάντων πίστις ἔχει. ἰδοὺ νῦν εἰς οἷαν καλοῦμεθα ἀπόφασιν περὶ σοῦ· ἰδοὺ οἵαί εἰσιν αἱ εὐεργεσίαι
 τῶν σῶν καινοτήτων. ἀφ' οὗ ἀγνοούμενος μὲν ἐπελέχθης, γνωσθεὶς δὲ κατηγορήθης, λοιπὸν
 Rom. 8, 26 μετὰ τοῦ τῶν ἐθνῶν διδασκάλου λεκτέον· τί γὰρ εὐξόμεθα ὡς χρή, οὐκ ἴσμεν. ἄρα οὐ ταῦτα 30
 τὰ ῥήματα ἐκείνηι τῇ ἐκκλησίαι πρέπει, ἥτις δεδοκιμασμένων ἐν αὐτῇ ἀνθρώπων κατε-
 φρόνησεν, ἀκολουθήσασα τῇ σῇ φήμῃ, οὐ τῇ γνώσει; ἡπατήθη ἡ ὑπόνοια τῶν καλῶς

V, P [= bk], S, D [= mn], AWΛ'Λ'Λ'Λ'Λ'Λ'			
1 ἐρευνᾶν PWA	καὶ DA [= Λ] om. VMPSW	πλήν P	2 κηρύξειε καὶ νομοθετήσει
V κηρύξει PDA	ἔστω VMPW	3 ἑαυτὴν MSDA αὐτὴν V	ἑαυτὸν PW
5 ὑμετέρων VMP	6 οἱ DA	σοι om. S	τοσαύτης οὖν M
ἔθεν SD	8 σαυτὸν A	παρασκεύασας S	10 ῥωμαϊκὴν P
μεν MPWS [= Λ]	ἐποιοῦμεν VDA	τοιαῦτα SDA [= Λ] om. VMPW	παρα D
μου] ἡμῶν D	τοῦ διακόνου om. A	ἀφ'] δι' DA	13 ἐλυπήθη S
τὴν om. MPW	14 κακὴν S	ἀπόβασιν S	ἀπόφασιν PD
ἀδελφῶν] ἀναφορὰ τῇ	πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς A	16 παρὰ D	17 ἀδελφοῦ VMPW [= Λ]
μου SDA	ἐπιστολάς τὰς DA	ἔχουσι VMPW	18 ἀναλλάξαι P
ἡμῖν S	ἐκ P	20 ἐστὶν om. S	21 ἐκελεύσθη DA [= Λ]
22 postulatur τὰς βίβλους ἂς	23 ἀπεδεξάμεθα VA	ἀνιχνεύθησ SD	24 ἡμῖν om. P
εὐρέθησ SD	καὶ κατασχεθεὶς om. S	κατεσχέθησ D	πολυλαλῆσαι τινὶ VMPW [= Λ]
τινὶ A	πολύλογα τινα SD	ἐξωλίσθανες [ἐξωλίσθαινας A]	VPAW [= Λ]
oblitteratum in M	26 ὁμολογηθέντα P	27 σαυτοῦ A	θεοῦ] υἱοῦ M
νῦν MPWS [= Λ']	τοίνυν VDA om. Λ ^u Π	29 καινοτήτων SDA [= Λ]	κενοτήτων VMPW
κατηγορή A	30 τῶν om. A	καθὼς W	ἄρα οὐ] ἀρ' οὖν A
ἀκολουθοῦσα VMPSW			32 ἀκολουθήσασα DA [= Λ]

- περὶ σοῦ πιστευσάντων. τίς γὰρ ἐντὸς προβατείου μαλλοῦ ἄρπαγα κεκρύφθαι λύκον Mt. 7, 15 νομίσειε; φωνή ἐστὶν αὐτοῦ τοῦ ἀποστόλου δεῖν καὶ αἰρέσεις εἶναι, ἵνα οἱ δεδοκιμασμένοι 1 Cor. 11, 19 φανεροὶ ᾧσιν. ἄνοιγέ σου τὰς ἀκοάς καὶ τούτου τοὺς πρὸς Τιμόθεον καὶ Τίτον ἄκουε λόγους· τί ἄλλο κελεύει ἢ ἵνα τὰς βεβήλους καινότητος τῶν φωνῶν ἀποστρέφονται; ταῦτα 2 Tim. 2, 16 Tit. 3, 9 γὰρ εἰς ἀσέβειαν προχωρεῖ, ἅπερ αἰὶ ἀκάνθας καὶ τριβόλους ποιεῖ. τὸν δὲ Τιμόθεον καὶ 1 Tim. 1, 3 παρακεκληκέναι αὐτὸν φησιν, ἵνα τῇ Ἐφέσῳ παραμένων παραγγείλῃ τισὶ μὴ τις ἄλλο 8 κηρύξῃ. πρὸ ὀφθαλμῶν μοί ἐστι τὰ ῥήματα Ἱερεμίου τοῦ προφήτου· φοβερά, φησὶν Ier. 5, 30. 31
- 6 ἐγένετο ἐπάνω τῆς γῆς· οἱ προφῆται ἀδικίαν προφητεύουσι. ταῦτα, εἶπέ μοι, ὡς ἄγνωστα σε παρέρχεται ἢ ὡς ἐγνωσμένων καταφρονεῖς; εἰ μὲν ὡς ἄγνωστά σε παρέρχεται, μὴ αἰδεσθῆις μαθεῖν τὸ ὀρθόν, ὡς οὐκ ἐφοβήθης τὸ διεστραμμένον διδάξαι· εἰ δὲ 10 ὡς ἐγνωσμένων καταφρονεῖς, νόει ὅτι ἀναπολόγητά σοι ἔσται, ὅταν ἀπο σοῦ τοῦ ἐπτρα- Mt. 25, 24 sq. πέντος σοι ταλάντου τὸν λόγον ἐκείνος ἐπιζητήσῃ, ὃς δι' ἡμῶν ἀπὸ τούτου τοῦ ἀγίου δανείσματος ἑαυτοῦ αἰὶ κέρδος ἐκδέχεται. ὅρα οἷα τιμωρία ἐκείνον μένει τὸν κρύψαντα ὅπερ εἰλήφει, ἔτι γε μὴν τὸν ὀλόκληρον ἀποκαταστήσαντα ὅπερ εἰλήφει. ὅθεν φανερώς
- 7 πρόσεχε ὅσος καὶ οἶος ὁ κίνδυνος μηδὲ ὅπερ ἔλαβες, ἀποδιδόναι. ἄρα σὺ τῷ δεσπότῃ 15 ἡμῶν ἑρεῖς· οὓς δέδωκάς μοι, ἐφύλαξα, ὅποτε οὕτως ἀκούομεν σχίζεσθαι εἰς μέρη τὴν Iob. 17, 12 ἐκκλησίαν αὐτοῦ; μεθ' οἷας συνειδήσεως Ζῆις, σχεδὸν ὑπὸ πάντων τῶν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει καταλειφθεῖς; νῦν ὁμῶν αὐτοὺς τότε μᾶλλον γεγενῆσθαι ἀσφαλεῖς ἢ νῦν εἰσιν, ὅτε ἑαυτοῖς ἐπιζητοῦσι βοήθειαν. πόθεν σοι εἰς τοιαῦτα ζητήματα ἰθύνειν λόγους, ἅπερ ἐν- νοεῖν βλάσφημον; πόθεν ἐπισκόπων ταῦτα εἰς δῆμους κηρύττειν, δι' ὧν τὸ σέβας τοῦ 20 παρθενικοῦ τόκου τιτρώσκεται; οὐκ ὀφείλουσι τῆς ἀρχαίας πίστεως τὴν καθαρότητα βλάσφημοι εἰς τὸν θεὸν λόγοι διαταράξαι. τίς πώποτε οὐκ ἄξιος τοῦ ἀναθεματισθῆναι ἐκρίθη ἢ ἀφαιρῶν τι ἢ προστιθεῖς τῇ πίστει; τὰ γὰρ μεστῶς καὶ φανερώς παραδοθέντα ἡμῖν παρὰ τῶν ἀποστόλων οὔτε προσθήκην οὔτε μείωσιν ἐπιδέχεται. ἀνέγνωμεν ἐν ταῖς Apoc. 22, 18. 19 M III 1029 L III 358 βίβλοις ἡμῶν μήτε προστιθέναι δεῖν μήτε ἀφαιρεῖν· μεγίστη γὰρ καὶ τὸν προστιθέντα καὶ 26 τὸν ἀφαιροῦντα τιμωρία δεσμεῖ.
- 8 Ὅθεν καυτήρα καὶ σίδηρον ἐτοιμάζομεν, ἐπειδήπερ ἐτέρως οὐκ ἐστὶ καταντλητέα τὰ τραύματα, ἅπερ ἐστὶ λοιπὸν ἀποκοπῆς ἀξία· ἴσμεν γὰρ τὰ μέγιστα ἐλαττώματα μετὰ μεί- ζονος αἰὶ πόνου θεραπευόμενα. ἀλλὰ μεταξύ πολλῶν ἅπερ παρὰ σοῦ ἀσεβῶς κηρυτ- τόμενα ἢ καθόλου ἀπωθεῖται ἐκκλησία, κλαίομεν μάλιστα τὸ ταῦτα τὰ ῥήματα παρὰ σοῦ 30 ἐπῆρθαι ἀπὸ τοῦ συμβόλου, ἅπερ ἡμῖν πάσης ζωῆς καὶ σωτηρίας ἐπαγγέλλεται τὴν ἐλπίδα.

V, M [usque ad 2 νομίσειε], P [= bk], S, D [= mn], AWΛιΛοΛοΛιΛι

1 προβατίου S προβάτου V μαλοῦ VSW ἄρπαγα κεκρύφθαι λύκον VMPW ἄρπαγα λύκον κεκρύφθαι S κεκρύφθαι λύκον ἄρπαγα DA 2 νομίσειε VMPS νομίσει W ὑποτοπάσειε A ὑποτοπάσεις D 2—p. 83, 3 φωνή — κρίσει om. M, pro his ponendo ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα τῆς τοιαύτης ἐπιστολῆς περι- εχοῦσης καὶ πῇ μὲν τὸν δυσσεβῆ νεστόριον κατονειδιζούσης πῇ δὲ καὶ πρὸς μετὰμελον προκαλούσης πρὸς τῷ τέλει διαλαμβάνει M 2 φωνῆς A 3 τούτου DA [= Λ] om. VPSW 4 καινότητος SDA [= Λ] κενότητος VPW 5 αἰὶ SDA [= Λ] ἂν VPW ποιῇ VhW 6 ἑαυτὸν P παραγγέλλῃ A 7 μου SD τὰ ῥήματα τὰ [τὰ διὰ τοῦ S] SA 8 προφῆται φησὶν DA 9 σοι PSD 9/10 εἰ — παρέρχεται om. A 9 μὲν om. VPSW σοι PD 10 μαθεῖν τὸ διεστραμμένον καὶ V 11 καταφρονεῖν A 13 ἑαυτοῦ VPWA [= Λ] ἑαυτῷ SD κέρδος αἰὶ V μένει ἐκείνον DA 14 ὅπερ om. V ἔτι γε — εἰλήφει om. PW μὴν καὶ D τὸν A [= Λ] τὸν μὴ VSD 15 προσέχετε A ὁ om. PAW ἀποδιδότω S 16 ἔδωκάς A σχίζεσθαι εἰς μέρη PWSDA [= Λ] σφάζεσθαι καὶ σχίζεσθαι V 17 ἀπὸ VPSW τῶν om. VPW ταύτῃ VPW [= Λ] αὐτῇ DA om. S 18 καταληφθεῖς P τότε SDA [= Λ] om. VPW 19 αὐτοῖς SA τὴν βοήθειαν SD 20 εἰς δῆμους ταῦτα VP 21 τὴν τῆς — καθαρότητα SDA 22 εἰς τὸν θεὸν λόγοι SD [= Λ] εἰς θεολογίαν A λόγοι VPW ἀνάξιος A 23 τι om. S τί τῇ S 24 γὰρ ἐν V 25 προσθεῖναι PS προσθεῖναι VW ἀφελεῖν S καὶ om. S 27 καυστήρα A τὰ om. A 28 λοιπὸν ἐστὶν A καὶ μετὰ P 29 τοῦ πόνου DA ἀσεβῶς SDA [= Λ] om. VPW 29/30 ἢ — ἐκκλη- σία τὰ κηρυττόμενα διὰ σοῦ A 30 καθολικῇ SD ἀπὸ A 31 fuisse sublata A ἐπῆρθαι VPWSDA ἀπῆρθαι conit. edd. Rom. συμβόλου VPSDA διαβόλου W symbolo ab apostolis tradito A

- ὅπερ διὰ τί γίνεται, λαλοῦσιν αἱ ἐπιστολαί σου, περὶ ὧν οὐδεμία ἀμφιβολία ἐστίν, ἐπειδὴ ταύτας αὐτὸς ἀπέστειλας, ὥς οὐκ ἤβουλόμεθα ἐληλυθέναι εἰς ἡμετέρας χεῖρας, μὴ ἀναγκασθῶμεν δικάσαι περὶ τοῦ εἵδους τοῦ τηλικούτου μύσους. πασῶν τῶν διαλέξεών σου τὰς ὁδοὺς ὁ βραχὺς ἐκείνων περιέκλεισε λόγος· ἥπλωσας σεαυτὸν πλατύτερον καὶ πολλαῖς στροφαῖς περιήλθες, ὥπὲρ δὲ ὅμως διὰ διαφόρων ὁδῶν εἰς τὸν ἀσεβῆ ὅρον ἔφθασας. ἴσμεν τί 5
- Tit. 3, 9** ἐκεῖνος διέταξεν ὁ κελεύσας φεύγειν τὰς ἔριδας καὶ τὰς μάχας τὰς περὶ τοῦ νόμου· εἰσὶ γάρ, φησίν, ἄχρηστοι καὶ μάταιοι. ὅπερ τοίνυν ἄχρηστον καὶ μάταιον κρίνεται, οὐδεὶς 9 ἀμφιβάλλει μακρὰν εἶναι ὠφελείας. τοιγαροῦν εἰ καὶ ὁ ἀδελφὸς Κύριλλος ἤδη σε διὰ δευτέρων ἐπιστολῶν μεθοδευθῆναί φησι, θέλω σε τοῦτο νοεῖν ὅτι μετὰ τὴν πρώτην καὶ δευτέραν ἐκείνου καὶ ταύτην τὴν ἡμετέραν ἐπιτίμησιν, ἣν δηλὸν ἐστὶν εἶναι λοιπὸν τρίτην, 10 παντελῶς ἀπὸ τοῦ συνεδρίου ἡμῶν καὶ τῆς τῶν Χριστιανῶν συνόδου ἀπεκλείσθης, ἔάν
- Io. h. 14, 6** μὴ εὐθέως τὰ κακῶς εἰρημένα διορθωθῇ, ἔάν μὴ εἰς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐπανέλθῃς, ἣν ἑαυτὸν ὁ Χριστὸς εἶναι μαρτύρεται. κακῶς κατὰ τούτου ὅπλα κατ' ἀνελπιστίαν ἐκίνησας, 15
- Mt. 24, 45 sq.** ὃς ἐπάνω σε τῶν οἰκετῶν ἑαυτοῦ ὡς πιστὸν καὶ συνετὸν δοῦλον ἐπέτρεψε πρότερον καταστήναι. ἀπώλετό σοι ἡ ὑπὲρ τῆς τοιαύτης ὑπηρεσίας ἐπαγγελθεῖσα μακαριότης· οὐ 15 γὰρ μόνον τροφὴν οὐ παρέχεις ἐν καιρῷ, ἀλλὰ καὶ δηλητηρίῳ ἀναιρεῖς οὓς ἐκεῖνος τῷ
- Ps. 13, 3** ἰδίῳ αἵματι καὶ τῷ ἰδίῳ θανάτῳ ἐκέρδανε. δηλητήριον γὰρ ὑπὸ τοῖς σοῖς χεῖλεσιν ἐστὶ ταῦτα ἅπερ κατάρας καὶ πικρότητος μεστὰ καθορῶμεν, ὅποτε κατὰ τοῦ ὄντος ἡδέος
- Io. h. 10, 10** ἐπιχειρεῖς διαλέγεσθαι. ποῦ ἐστὶν ἡ ποιμενικὴ ἐπιμέλεια; ποιμὴν ἀγαθὸς τὴν ψυχὴν 11. 12 αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν ἰδίων προβάτων, μισθωτὸς δὲ ἐστὶν, ὃς ταῦτα τοῖς λύκοις 20 καταλιμπάνει καὶ παραδίδωσι. τί δὲ σύ, ὦ ποιμὴν, ἐνταῦθα πράξεις, ὅτε τὴν δεσποτικὴν ἀγέλην ἀντὶ λύκων αὐτὸς διασπαράττεις; εἰς ποίους λοιπὸν φραγμοὺς ἡ δεσποτικὴ ἀγέλη καταφυγεῖν δύναται, εἰ ἐντὸς τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιβόλων τιτρώσκεται; ἡ
- Io. h. 10, 16** ποῖαι παραφυλακῇ ἀσφαλῆς ἔσται, ὅποτε σε φάσκει ἀντὶ φύλακος ἄρπαγα; καὶ ἄλλα, φησίν ὁ κύριος, ἔχω ἅπερ οὐκ ἐστὶν ἀπὸ τούτου τοῦ προβατεῶνος κάκεινα δεῖ με ἀγαγεῖν. 25 ἐκεῖνος ἄλλα ἐπαγγέλλεται ἀγαγεῖν, σοὶ δὲ ἅπερ εἶχες, ἀπόλλυται, εἰ καὶ τὰ μάλιστα φανερόν ἐστιν, ὅσάκις ταῦτα συμβαίνει, οὐ τὰ πρόβατα τοῖς ποιμέσιν, ἀλλὰ μάλλον τοῖς προβάτοις τοὺς ποιμένας ἀπόλλυσθαι. καὶ τὴν φωνὴν μου, φησίν, ἀκούσονται. διὰ τί; ἵνα γένηται μία ἀγέλη. πρὸς τὴν ἐκείνου φωνὴν μία ἀγέλη γίνεται, πρὸς δὲ τὴν σὴν 30
- 11** ἡ βλάπτεται ἡ φυγαδεύεται. σκληρόν ἐστιν ἵνα ἐπὶ σοῦ ἀρμόσῃ τὰ ῥήματα τοῦ μακαρίου 30
- M III 1032** Παύλου ἀπὸ τῶν Πράξεων τῶν ἀποστόλων· ἐγώ, φησίν, οἶδα ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν
- Act. Ap. 20, 29** ἐμὴν ἀναχώρησιν λύκοι βαρεῖς καθ' ὑμῶν, μὴ φειδόμενοι τῆς ἀγέλης· ἀφ' ὑμῶν ἀνα-
- L III 359** στήσονται ἄνθρωποι λαλοῦντες διεστραμμένα, ἵνα ἀγάγῃ τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν.

V, P [= bk], S, D [= mn], AW, H [inde a 23 — βόλων], Λ'Λ^cΛ^uΛ'Λⁱ
 2 πρὸς D 4 ἐκεῖνος A περιέκλυσε SD περιστροφῆς VA 5 διήλθες P διὰ
 om. PW τί SDA ὅτι VPW 9 θέλω A [= Λ] θέλων VPSDW νοεῖν Λ ποιεῖν VPSDAW
 11 τοῦ DA τῆς τοῦ VPSW *ab universitate collegii* Λ 12 εἰρημένα ὑπὸ σοῦ SD 14 αὐτοῦ P
 ὡς VPW ὡς περ SDA δοῦλον καὶ συνετὸν DA ἐκέλευσε D πρότερον S 15 τῆς om.
 SDA 16 παρέχεις VPW [= Λ] παρέσχεος SDA 18 εἰσὶ DA ὄντως VA ἡδέως D 20 ἑαυτοῦ PW
 τῶν ἰδίων προβάτων VPW τῶν προβάτων τῶν ἰδίων S τῶν προβάτων DA 21 ὁ ποιμὴν S
 ὅτε SDA ὅτι VPW *qui* Λ 23 καταφεύγειν DSA εἰ] ἡ D ἐν τοῖς τῶν ἐκκλη-
 σιαστικῶν περιβόλοις V 24 ἀσφαλὲς V om. H φάσκει] *postulatur* πᾶσχει 25 ἃ P πρό-
 βατα ἅπερ V ἀπὸ τούτου τοῦ προβατεῶνος VA ἀπὸ τούτου τοῦ προβατῶνος D ἐκ τούτου τοῦ
 προβατῶνος S ἀπὸ τούτων τῶν προβάτων ὡς WH ἀπὸ τῶν προβάτων τούτων δς P 26 ἐκεῖνος —
 ἀγαγεῖν om. P ἐκεῖνος VSWH [= Λ] ὁ *kā* DA σοὶ H [= Λ] σὺ VPSDAW ἃ DA εἶχες
 V^m PSW [= Λ] ἔχεις VDA ἀπόλλυται VPSW [= Λ] ἀπόλλυνται H ἀπολλύεις D ἀπολύεις Λ
 27 ἐστὶν om. A 28 τῆς φωνῆς PDA 29 γένωνται S ἀγέλη SDAH ποίμνη PW ποίμνη εἰς ποιμὴν V
 ποίμνη V γέννηται H 30 ἡ βλάπτεται SDAH [= Λⁱ] βλάπτεται VPW [= Λ^cu] σκληρόν σοι Λ
 31 VPWH σοὶ SDA 32 τοῦ ποιμνίου P καὶ ἀφ' H 33 ἄνδρες H ἀγάγῃ VPW
 [= Λ^cu] ἀπαγάγῃ SDAH [= Λ^u] ἑαυτῶν SD

- ταῦτα ἡβουλόμεθα παρὰ σοῦ ἄλλοις ἢ σοὶ εἰρήσθαι· διδακτέα γὰρ ἦν παρὰ σοῦ, οὐ μαθη-
τέα σοι ἅπερ λέγομεν. τίς γὰρ φέρει διδάσκεσθαι ἐπίσκοπον ὅπως ὀφείλει εἶναι Χρι-
στιανός; ἐπιμελῶς πρόσεχε εἰς οἷαν αἴρεσιν κέκλησαι· προκαλῆ, διαβάλλη, κατηγορή-
τί τούτων ἱερεῖ πρέπει; σκληροῖς σκληρὰ ἀπόκρισις, εἴ τις ἄρα ἐστὶν ἄμυνα λόγοις τιμωρεῖσθαι
τὰ βλάσφημα. ἡ ὑπολαμβάνεις ὅτι ἡμεῖς σου φεισόμεθα, ὁπότε τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς αὐτὸς οὐ
φείδῃ; ὅς πάντας θέλεις τοὺς φθάσαντας καὶ τοὺς παρόντας καὶ τοὺς μέλλοντας ἀφαιρεῖσθαι
12 τὴν εὐεργεσίαν τῆς σωτηρίας. διώκω δηλονότι τοὺς ἐχθροὺς τοῦ καλοῦ δεσπότου μου δοῦ-
λος πιστός, ὁπότε φησὶν ὁ προφήτης τελείω μίσει τούτους μισεῖν· ὑπομιμνήσκομαι πάλιν Ps. 138, 22
ἄλλου λαλοῦντος ἵνα μὴ φείσωμαι. τίνι ἐγὼ ἐνταῦθα προσχῶ; τίνι δὲ τιμὴν τινα φυλά- Deut. 13, 8
ξω, ὁπότε τοῦτο ὁρῶ πραττόμενον, ἵνα μοι ἀρθῇ ἡ ἀπάσης ἐλπίδος ὑπόθεσις; αὐτοῦ 10
τοῦ κυρίου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ ῥήματά ἐστιν οἷς φησιν μὴ πατέρα μὴ μητέρα μὴ τέκνα μὴ τινα Mt. 10, 37
συγγένειαν ὀφείλιν αὐτοῦ προτιμᾶσθαι. ἔστι γὰρ πολλάκις τοιαύτη εὐσέβεια ἀφ' ἧς ἀσέ-
βεια τίκεται, ὅτε, νικῶσης τῆς κατὰ σάρκα διαθέσεως, ἐκείνης τῆς ἀγάπης, ἣτις ἐστὶν ὁ 1 Ioh. 4, 16
θεός, ἡ σωματικὴ ἀγάπη προκρίνεται. δι' ἣν πολλάκις [μὲν] τιμῶμέν τινας· ἀλλ' ὅτε κατ'
ἐκείνου ἐστίν, ὅς ἐστιν αὐτὴ ἡ ἀγάπη, ἀνάγκη λοιπὸν κακέιναι τὰς ἐννοίας ἐκβάλλεσθαι, 15
13 ὡν ὁ ἀρχηγὸς εἰς δίκην καλεῖται. ἐξυπνίσθητι ὅπερ ποτε· οὐ γὰρ λεκτέον ταύτας ἐγρη-
γόρσεις ἅς ἀπονέμεις οὐ τῇ φυλακῇ, ἀλλὰ τῇ ἀρπαγῇ. ἡβουλόμεθά σε ἐν τούτῳ ὡι
κηρύττεις, κοιμᾶσθαι καὶ ἐγρηγορεῖν ἐν τούτῳ καθ' οὗ πολεμεῖς· τί δὲ λέγω; φορητό-
τερον ἦν ἡμῖν, εἰ ἐκοιμῶ εἰς ἐκάτερον. οὐδένα ἀπώλλυες, οὐδένα ἐκέρδαινες· ἐν οὐδεμῇ Ζημία
ψυχῶν ἡ ἐκκλησία ἐστύγναζεν, ἐν οὐδενὶ κέρδει ἔχαιρεν· ἥρκει αὐτῇ εἰ τῷ ἰδίῳ νυμφίῳ 20
αὐτὴν ὥσπερ παρείληφεις, καὶ παρεδίδους. ἀλλὰ τί πολλοῖς ἐμβραδύνω; λέγοντος
τοῦ ἀρχιτέκτονος Παύλου, μάτην διὰ σοῦ ἐπικτισθέν τι ζητῶ, ἐν ὧ οὐχ ὁρῶ θεμέλιον. 1 Cor. 3, 10. 11
- 14 Ἀκούω βίαν ὑπομένειν τοὺς κληρικοὺς μεγίστην τοὺς καθολικῶς φρονούντας, οἷς
ἡμεῖς κοινωνοῦμεν, ὡς λέγεσθαι αὐτοὺς καὶ τῆς πόλεως ἀποκεκλείσθαι. χαίρουμεν ὅτι
τὸ ἔπαθλον τῆς ὁμολογίας ἐκέρδαναν, ἀλλὰ λυπούμεθα ὅτι ἐπίσκοπος ὁ διώκων. ὁ 25
μακάριος ἀπόστολος Παῦλος ἀπὸ διώκτου εἰς κήρυκα μετελλάγη· νῦν δὲ μέγιστον ἀσέ-
15 βημα εἰς διώκτην ἀπὸ κήρυκος μετελλάχθαι. ἀρίθμει τοὺς πάλαι αἵρετικούς, οἵτινες
τοιαύτας ζητήσεις ταῖς ἐκκλησίαις ἐπήνεγκαν. τίς πώποτε ἀπὸ τοιαύτης ἔριδος νικήσας
ἀνεχώρησεν; ἔχεις τῆς πόλεως τῆς σῆς ὑπόδειγμα· Παῦλος ὁ Σαμοσατεὺς ἐπιβάς τῆς
Ἀντιοχείων ἐκκλησίας ὡς τινα ἐκήρυττε, συνῆξε τῶν ἰδίων σπερμάτων τὸ θέρος. τοὺς M III 1033
λοιποὺς τῶν κακῶν εὐρετὰς κατασχόντας τῶν ἐκκλησιῶν αἰεὶ ἡ αὐτὴ στερρότης τῆς ἀπο- 31
φάσεως κατεβάλλετο· ἀλλὰ καὶ τούτους τοὺς αἵρετικούς, περὶ ὧν ἡμᾶς, ὡς τὰ κατ' αὐτοὺς

V, P [= hk], S, D [= mn], AWHΛΓΛΛΛΛΛ

1 ἐβουλόμεθα P παρὰ σοῦ ἡβουλόμεθα DA 2 σοὶ σου A ἐλέγομεν S γὰρ —
διδάσκεσθαι om. H 2/3 χριστιανὸς εἶναι V 3 προσέχετε A ποῖαν DH κέκλησαι VA
προσκαλῆ P 4 εἴ DAH [= Λ] ἢ PSW ἢ V λόγων S 5 ὅτι om. H σου φεισόμεθα
ἡμεῖς V ἡμεῖς σου φειδόμεθα Λ σαυτοῦ A αὐτὸς om. VS 6 θέλει S τοὺς παρόντας καὶ om. P
καὶ τοὺς om. H 7 διώκω VSD [= Λ] διώκων PAWH 7/8 δοῦλος PAWH [= Λ] ὡς
δοῦλος VSD 9 μὴ om. PW φήσωμαι PA γὰρ ἐγὼ H τιμὰ S τινα om. V τίνα
δὲ DA 10 μοι SDAH [= Λ] μὴ VPW ἀρεσθῇ A πάσης SDAH 11 ῥήμα AH 11/12 συγγένειαν
τινὰ DA 12 ὀφείλει S 13 ὅτι A ἐκείνην τὴν ἀγάπην PW 14 ἦς A μὲν om. VDH
ἔτε] ὡ A 15 ἐκείνου PW ἐκείνον H ὡς W 16 ταύτης S 16/17 ἐγρηγορήσεις V εἰ
γρηγορεῖς DA ἐγρηγορεῖν H 17 ἐβουλόμεθα PSDAH ὡι om. H 18 καὶ ἡ D ἐν τού-
τῳ SDAH [= Λ] om. VPW 18/19 φορητέον W 19 ἦν ἐν V ἀπώλυες SA ἐκέρδανες
PAW 20 ψυχῆς SD ἐν om. A αὐτὴν W 21 παρείφης V παρείληφας A
παρεδίδως PDA 22 ἐπικτηθέν A 23 βίαν ὑπομένειν μεγίστην τοὺς κληρικοὺς A μεγίστην
ὑπομένειν βίαν τοὺς κληρικοὺς D 25 ἐκέρδανον A ἀλλὰ SDAH [= Λ] om. VPW 26 ἀπόστολος
om. V μετελλάγη] εἰς τὴν H δὲ] ὡς H 27 ἀπὸ κήρυκος εἰς διώκτην S 28 ταῖς ἐκκλη-
σίαις SDAH [= Λ^{ει}] τῇ ἐκκλησίᾳ VPW [= Λ] 29 τῆς — ὑπόδειγμα SDAH ὑπόδειγμα τῆς πόλεως τῆς σῆς
VPW 31 λοιπῶν W αὐτὴ ἡ αἰεὶ A αὐτῆς W 32 κατεβάλλετο AH τούτους om. H

- ἀγνοῶν, ἐρωτῆσαι ἠθέλησας, ἐκ τῶν ἰδίων θρόνων ὡς ἄδικα λαλοῦντας καταδίκη δικαία ἐξέωσεν. οὕς ἐκεῖ εὐρηκέναι ἀνάπαυσιν οὐ θαυμάζομεν· εὐρήκασιν γὰρ ἀσεβὲς κήρυγμα,
- L III 362 16** ὅτε ἐν συγκρίσει ἑαυτοὺς ἐνόμισαν ἀνευθύνους. ἐνταῦθα ἐπειδὴ ἡ εὐκαιρία τοῦ λόγου ἀπήτησεν, οὐ δυνάμεθα σιωπᾶν ὅπερ θαυμάζομεν. ἀνέγνωμεν ὅπως καλῶς πιστεύεις περὶ τῆς κατὰ γένεσιν ἁμαρτίας καὶ ὅπως αὐτὴν τὴν φύσιν δεικνύεις εἶναι κατάχρεω καὶ 5 τοῦτον δικαίως ἀποδιδόναι τὸ χρέος, ὃς ἀπὸ τοῦ γένους τοῦ χρεώστου κατάγεται. τί μετὰ σοῦ ποιοῦσιν οἱ κατακριθέντες, ὅτι ταῦτα ἠρνήσαντο; οὐδέποτε ἀνυπόπτως τὰ ἐναντία ἑαυτοῖς συμφωνεῖ· ἀλλὰ μὴν ἐξεβάλλοντο, εἰ καὶ σοὶ ὁμοίως ἀπήρεσκον. ὅμως διὰ τί νῦν τὰ κατ' ἐκείνων πεπραγμένα ζητεῖται, ὅποτε δῆλόν ἐστιν ὅτι ἐκείθεν πρὸς ἡμᾶς παρὰ τοῦ τότε ἐπισκόπου τοῦ καθολικοῦ Ἀττικοῦ τὰ ὑπομνήματα ἀπεστάλη; διὰ τί μὴ 10 ὁ τῆς ἁγίας μνήμης Σισίνιος ἐζήτησε; δηλαδή, ὅτι ἐδοκίμασεν αὐτοὺς παρὰ τοῦ προηγ-σαμένου δικαίως κατακεκρίσθαι. κλαιέτωσαν οἱ ἄθλιοι ἐκπεπτωκότες τῆς κατὰ ἀνθρώπους ἐλπίδος, οἵτινες εἰς μόνην τὴν κοινωνίαν διὰ μετανοίας βοηθεῖσθαι ἠδύναντο. ἰδοὺ ἤρξω μαθεῖν περὶ αὐτῶν, εἴ τι πρῶτον ἠγγόνησας· ἀλλὰ τὸ σὸν πρᾶγμα μᾶλλον ἢ τὸ ἄλλων
- Lc. 4, 23** καθολικῇ καὶ ἐπιταχυνομένῃ σκέψει θεράπευε, ὅτι ἡρμοσμένως λέγομεν· ἰατρέ, θεράπευσον 15 σεαυτὸν ὃ βοηθεῖν ἄλλοις σκεπτόμενος. ἡ ποιότης τῆς νόσου τῆς σῆς οὔτε ἐπιδέχεται οὔτε
- 17** ἐπιτρέπει δοθῆναι ἀνακωχήν. τοῦ ἱερέως τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας τὴν πίστιν καὶ ἐσχήκαμεν καὶ ἔχομεν δεδοκιμασμένην, καὶ σὺ δι' αὐτοῦ ὑπομνησθεῖς τὰ αὐτὰ ἡμῖν πάλιν φρόνει, εἰ μεθ' ἡμῶν εἶναι θέλεις. ὦι, ἀδελφέ, εἰ δίδεται παρὰ σοῦ συναίνεσις, πάντων καταγνούς, ὧν ἄχρι τοῦ παρόντος ἐφρόνησας, εὐθύς ταῦτα, ὡς θέλομεν, κήρυττε, ἅπερ αὐτὸν κη- 20 ρύττοντα καθορᾷς. ἡμεῖς γὰρ παρὰ τὸ πρέπον καὶ τοὺς ἱερεῖς ἀνεχόμεθα διορθωθῆναι· ἀλλ' ὥσπερ φροντίζομεν αὐτῶν τῷ πρότερον μεθοδεύειν, οὕτως εἰ ἀποχρήσονται τῇ ὑγι-εινῇ ὑπομνήσει, ἀνάγκη ἡμᾶς βεβαιῶσαι κατ' αὐτῶν τὴν τῆς καταδίκης ἀπόφασιν. τοῦτο δὲ ἔσται μετὰ τὸ καταγνῶναί σε τοῦ φαύλου δόγματος μεστὸν μαρτύριον τῆς διορθώσεως· ἀνακληθῶσι πάντες εἰς τὴν ἐκκλησίαν, οὕς δῆλόν ἐστιν ἀποκεκλείσθαι διὰ τὸν Χριστόν, 25 ὃς ἐστὶ ταύτης κεφαλὴ. ἀνακληθῶσι πάντες, οὕς εἰ μὴ γίνεται ὃ λέγομεν, ὃ ἐκβλητέος ἐξέβαλεν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐν τῇ ἡμετέρῃ κοινωνίᾳ εἰσὶν εἰς οὓς ὠφθης τοιοῦτος.
- 18** Καὶ πρὸς τὸν κλῆρον δὲ τῆς ἐκκλησίας τῆς κατὰ Κωνσταντινουπόλιν καὶ πάντας τοὺς ἐπιγραφομένους τὸ τοῦ Χριστοῦ ὄνομα, οἷα ἀπήτησεν ἡ ἀνάγκη, ἀπεστείλαμεν γράμματα, ἵνα ἔὰν ἐν τῇ τῆς διεστραμμένης διαλέξεως παραμονῇ διατελέσης καὶ μὴ ταῦτα ἅπερ ὁ 30 ἀδελφὸς Κύριλλος μεθ' ἡμῶν κηρύττει, κηρύξης, μάθωσί σε ἀποκεχωρίσθαι τοῦ ἡμετέρου

V, P [= hk], S, D [= mn], AWHΛ'ΛεΛ'Λ'Λ'

1 ἠθέλησας ἐρωτῆσαι V	2 ἐξέωθησεν P	3 ὅτε ἐν] <i>cuius</i> Λετὶ <i>cui</i> Λ'	κρίσει P
4 ὅπως DAH [= Λ] ὅτι ὡς S ὅπερ VPW	4/5 περὶ — ἁμαρτίας πιστεύεις S	5 κατάχρεων A	
κατάχρεωσ H	6 κατάγεται] κατέσται H	7 ἠρνήσατο A	8 συμ-φωνήσει DA
9 νῦν om. V	ζητεῖτε PSWH	ὅτε S om. PW	10/11 ὁ μὴ S ὁ P W
WH	12 κεκρίσθαι VPW	κλαέτωσαν SAW	κλάστωσαν H
πράγμα H [= Λ] τραῦμα VPSDAW	15 ἐπισκέψει V	θεράπευε VW	16 βοηθήσειν D
μενός P	17 καὶ om. V	18 ἔσχομεν S	πάλιν om. H
19 δίδεται Λ δέδοται VPSDAWH	παρὰ σοῦ PSWH [= Λ]	ἄρα σοὶ VDA	συναίνεσις Λ σύνεσις
VPSDAWH	20 παρόντος VPDASH νῦν S	ἐθέλομεν A	κηρύττομεν P
κηρύττοντα S	21 τοὺς ἱερεῖς] τὴν εἰς τοὺς ἱερεῖς μέψιν W	22 ἐφροντίζομεν DA	20/21 καθορᾷς
PSDA	τῷ] τὸ WH	22/23 ὑγιεῖ VA	24 ἐστὶν H
τοσ VPSW	μεστὸν SDAH [= Λ]	μεστὸν γὰρ VPW	διορθώσεως PSDWH [= Λ]
25 ἀνακληθῶσι SDAWH [= Λ'ε]	ἀνακληθῶμεν V	εἰ ἀνακληθῶσι P [= Λ ^u]	ἀν ἀνακληθῶσι W ^{corr}
οὓς] οὐ H	26 ἀνακληθῶσι πάντες om. W	ἀνακληθῶμεν V	πάντα S
ὡς WH	γίνεται DA γίνηται S γένηται VPWH	ὁ ἐκβλητέος A [= Λ]	ἐκβλητέος δσ VPSDW
ἐκβέβληται δσ H	28 τοὺς om. VP	29 τοῦ $\chi\upsilon$ VPDWH $\chi\upsilon$ S	τούτου A
ἢ om. D	ἐπεστείλαμεν H	30 εἰ VPW	διατελέσεις VP
κηρύξεις AH		31 ἀδελφὸς ἡμῶν D	ἐμῶν H

συνεδρίου, μεθ' ὧν σοι οὐ δύναται εἶναι κοινωνία, εἰσόμενοι καὶ τοῦτο καὶ λοιπὸν ὄντες τῷ ὑποδείγματι ἀσφαλείς, ὅπως τῆς ψυχῆς ἑαυτῶν προνοεῖσθαι ὀφείλουσι καθηψημένη καὶ πεπεμένη κρίσει. φανερώς τοίνυν ἴσθι ταύτην ἡμῶν εἶναι τὴν ἀπόφασιν ὡς ἔαν M III 1036 μὴ περὶ τοῦ θεοῦ τοῦ Χριστοῦ ἡμῶν ταῦτα κηρύξεις ἄπερ καὶ ἡ Ῥωμαίων καὶ ἡ Ἀλεξανδρέων καὶ πᾶσα ἡ καθολικὴ ἐκκλησία κατέχει, ὡς καὶ ἡ ἁγία ἡ κατὰ τὴν μεγάλην Κων- 5 σταντινούπολιν ἐκκλησία ἕως σοῦ κάλλιστα κατέσχε, καὶ ταύτην τὴν ἀπιστον καινότητα, ἣτις ἐπιχειρεῖ χωρίζειν ἄπερ συνάπτει ἡ ἁγία γραφή, ἐντὸς δεκάτης ἡμέρας ἀριθμουμένης ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης τῆς ὑπομνήσεως φανεραὶ καὶ ἐγγράφωι ὁμολογίαι ἀθετήσεως, ἀπὸ L III 363 πάσης κοινωνίας καθολικῆς ἐκκλησίας ἐκβέβλησαι. ὄνπερ τύπον πρὸς σὲ τῆς ἡμετέρας κρίσεως διὰ τοῦ μνημονευθέντος υἱοῦ ἡμῶν Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου μετὰ πάντων τῶν 10 χαρτίων πρὸς τὸν ἅγιον καὶ συνεπίσκοπόν μου τῆς μνημονευθείσης Ἀλεξανδρέων ἱερέα τὸν πρὸς ἡμᾶς περὶ τούτου αὐτοῦ ἐντελέστερον ἀνενεγκόντα ἀπεστείλαμεν, ἵνα τοποτηρῶν ἡμῖν τοῦτο πράξει ὥστε τὸ παρ' ἡμῶν ὠρισμένον σοί τε καὶ πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς φανερωθῆναι, ἐπειδὴ πάντες εἰδέναι ὀφείλουσι τὸ πραττόμενον, ὅσάκις ἢ περὶ κοινου πράγματος ἡ σκέψις. 15

11 = S 17 A 8. Latina epistula extat in iisdem Collectionibus atque 10

- 1 Κελεστίνος ἐπίσκοπος πρεσβυτέροις διακόνοις κλήρωι θεοῦ δούλοις καὶ καθολικῶι λαῷ διάγουσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς ἐν κυρίῳ χαίρειν. Πρὸς τούτους μοι διαλεχθησομένωι οἵτινες ἐκκλησίαν ποιοῦσι, παράσχοι ὁ ἀποστολικὸς λόγος προοίμιον, ἵνα οἱ εὐλαβεῖς μαθηταὶ πρῶτον ἀκούσωσιν ἐκείνου τοῦ διδασκάλου τὰ ῥήματα, 20 ὃς τοῖς ἔθνεσιν ἐκήρυξεν. ἐκτὸς ἐκείνων, φησίν, ἄπερ ἐστὶν ἔξωθεν, ἡ ἐπιμονή μου 2 Cor. 11, 28. ἡ καθημερινή, ἡ φροντὶς πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. καὶ πάλιν· τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; 29 τίς σκανδαλίζεται, καὶ ἐγὼ οὐ καίομαι; οὕτω καὶ ἡμεῖς, εἰ καὶ πόρρω ὄντες, ὡς ἐγνώκαμεν ἐνταῦθα διαστροφῇ διδασκαλίας τὰ ἡμέτερα μέλη διασπαράττεσθαι, πατρικῆς φροντίδος ἡμᾶς ὑπὲρ ὑμῶν καιούσης, ἀλλοτρίωι πυρὶ ἐνεπρήσθημεν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα παρὰ ταῖς 25

subscr. Αὕτη ἡ ἐπιστολὴ ἀνεγνώσθη ἐν τῇ συνόδῳ τῇ ἐν Ἐφέσῳ μετὰ τὰς καταθέσεις τὰς κατὰ τῆς ἐπιστολῆς Νεστορίου, ἣτις καὶ ἀνελήθη ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν: — SD

V, M [inde a 3], P [= hk], S, D [= mn], AWHΛ'Λ'Λ'Λ'Λ'

1 μεθ' ἡμῶν γάρ DA κοινωνὸν εἶναι V τοῦτο καὶ om. S 2 ὅπερ VPW καθε-
ψημένη D καθηψημένη PWH 4 τοῦ θῦ τοῦ χῦ MP [= Λ] τοῦ θῦ καὶ χῦ S τοῦ χῦ τοῦ θῦ VD χῦ τοῦ
θῦ A τοῦ χῦ καὶ θῦ WH καὶ om. H ἡ om. H 5 ἁγία κατὰ SD 5/6 μεγάλην κωνσταν-
τινούπολιν SDH μεγαλόπολιν VMPW μεγαλόπολιν κωνσταντινούπολιν A 6 σοῦ SDA [= Λ] οὐ VMPWH
καινότητα SDA [= Λ] κενότητα VMPWH 7/8 ἀριθμουμένης — ἡμέρας om. H 8 ἀθετήσεις AWH
8/9 ἀπὸ πάσης om. MPW 9 ἐκβέβλησαι κοινωνίας — ἐκκλησίας M τῆς καθολικῆς P 11 χαρ-
τῶν S μνημονευθείσης om. V ἀλεξανδρέων MP [cf. Λ] ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας SDAH ἐκκλη-
σίας ἀλεξανδρέων W ἀλεξανδρείας V 12 πρὸς ἡμᾶς om. V τούτου αὐτοῦ VMPWS [= Λ] τοῦ
αὐτοῦ DA 12/13 ἵνα -- πράξει om. M τοποτηρῶν — ὥστε om. V 12 τοποτηρητῶν PWm
διὰ τοποτηρητῶν W^{corr} τόπον τηρῶν H ἡμῶν P 13 φανερωθῇ V 14 ἢ VDA om.
MPSWH

V M, P [= hk], S [multa abscissa], D [= mn], AWHΛ'Λ'Λ'Λ'Λ'

inscr. deest VMPWS τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολὴ A
Κελεστίνου ἀρχιεπισκόπου ῥώμης πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν κωνσταντινουπόλεως ἐπιστολὴ D 1a
VMP 12 S 13 D

17 ἐπισκόποις MPW 18 ἀγαπητοῖς om. D ἐν — χαίρειν om. V 19 ἐκκλησίαν A [= Λ]
ἐκκλησίας SD ἐκκλησίαν θεοῦ VMPW παράσχη MS παράσχοι μοι P 20 πρῶτον om. SD
22 ἡ om. AW καθ' ἡμέραν A ἡ om. PW 23 ἐγὼ οὐ καίομαι MPW οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι VSDA
εἰ καὶ εἶναι P om. MW 24 πατρικῇ A 25 ἡμῶν S

ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ, αἵτινες εἰς ἓνα θάλαμον Χριστοῦ πανταχοῦ ἀναφέρονται, τί ἂν εἴη πόρρω;
 2 τί δὲ νομισθεῖν ἀλλότριον; ὄντων οὖν ὑμῶν ἡμετέρων μελῶν, δικαίως ἡγωνιάσαμεν ἡ
 τὴν ὑμετέραν πίστιν τὴν πανταχοῦ κηρυττομένην ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας ἡ ἐνδελέ-
 χεια τοῦ κακῶς διδάσκοντος ἀποστρέψῃ. Νεστόριος γὰρ ὁ ἐπίσκοπος περὶ τοῦ παρ-
 θενικοῦ τόκου καὶ περὶ τῆς θεότητος τοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, ὥσπερ τοῦ 5
 σεβάσματος αὐτοῦ καὶ τῆς κοινῆς πάντων σωτηρίας ἐπιλελησμένος, ἀθέμιτα κηρύττει, φευ-
 κτέα συμβουλεύει, ὥς καὶ τὰ γράμματα αὐτοῦ μετ' ἰδίας ὑπογραφῆς ἀποσταλέντα ἡμῖν, ὥς
 καὶ ἡ ἀναφορὰ τοῦ ἁγίου ἀδελφοῦ καὶ συνεπισκόπου μου Κυρίλλου διὰ τοῦ υἱοῦ μου
 M III 1037 Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου πρὸς ἐμὲ ἀποσταλῆσα ἐδίδαξεν. ὧν πάντων ἀναγνωσθέντων,
 μερίστην καὶ φευκτέαν διαστροφὴν ἀσεβοῦς κηρύγματος εὐρήκαμεν. τὴν γὰρ ἀνθρω- 10
 πίνην καὶ τὴν θεϊαν φύσιν ἐν τῷ Χριστῷ ἀνακρίνει, νῦν μόνον ἄνθρωπον, νῦν αὐτῷ
 3 κοινωνίαν θεοῦ, ὅσακις καταξιοῖ, προσάπτων. ἀλλ' ἡμεῖς, ὥς Ἱερεμίας φησί, τῶν τοι-
 Jer. 23, 16 οὔτων προφητῶν τοὺς ματαίους ἀκούσαι οὐ δυνάμεθα λόγους. ἀκούσῃ τοῦ Ἰεζεκιήλ
 Ezech. 13, 9. καὶ ἐπιγνώι τί αὐτῷ ἀπειλεῖ. ἐκτενῶ, φησί, τὴν χεῖρα μου ἐπάνω τῶν προφητῶν τῶν
 L III 366 ὁρώντων ψευδῇ καὶ λαλούντων κενά. ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τοῦ λαοῦ μου οὐκ ἔσονται οὐ- 15
 δὲ ἐν τῇ γραφῇ τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ γραφήσονται καὶ εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ οὐκ εἰσελεύ-
 σονται, ὅτι τὸν λαόν μου ἠπάτησαν. ποῦ ἐστὶν ἡ χρεωστούμενη περὶ τὴν ἱερὰν ἀγέλην
 φροντὶς τοῦ ποιμένος; ποῦ ἡ πρόνοια τῶν δεσποτικῶν περιβόλων; ποῖαν δὲ ἐλπί-
 δα ἔξει ἡ ἀγέλη, ὅτε λύκον ἑαυτὸν ὁ ποιμὴν δείκνυσιν καὶ οὕτως τοῖς προβάτοις ἐπέρ-
 χεται, ὥς καθ' ἑκάστου λυσσᾶν; ἐκείνῳ γὰρ τῷ στόματι διασπαράττονται, ἀφ' οὗ τὰ 20
 ἀσεβῆ προφέρεται. τροφαὶ παραβάλλονται οὐχ αἱ πιαίνουσai, ἀλλ' αἱ βλάπτουσai· μα-
 4 καρία δὲ ὅμως ἡ ἀγέλη ἢ παρέσχεν ὁ κύριος κρίνειν περὶ τῆς ἰδίας νομῆς. ὅθεν, ὥς
 οὐκ ἀμφιβάλλομεν ὅτι ποιεῖτε, τὴν ἀσεβῆ διάλεξιν ἀπωθεῖσθαι ὀφείλει ἡ πίστις ὑμῶν, ἵνα
 παρ' ὑμῖν ἐν Χριστῷ ἐγρηγορόσι φανερά ἢ διαφορὰ τροφῆς καὶ δηλητηρίου καὶ ἐπιμείνητε
 τούτοις ἅπερ τοῦ λόγου τῶν προτέρων ποιμένων διδάσκοντος μεμαθήκατε, εἰδότες ὅτι 25
 ἄχρι τοῦ παρόντος ἐσχῆκατε ἱερέας ἐν τε διδασκαλίᾳ καὶ ἀγιότητι προύχοντας, οἵτινες
 οὐδέποτε χωριζόμενοι τῶν πατρικῶν παραδόσεων τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κυρίου μετὰ μερίστης
 5 ἐκυβέρνησαν ἡσυχίας. ἵνα γὰρ ἀπὸ τῶν νεαρῶν ἀρξώμεθα, τί οὐκ ἐνέβαλε ταῖς ψυχαῖς
 ὑμῶν ἡ παιδείσις τοῦ τῆς ἀγίας μνήμης ἐπισκόπου Ἰωάννου; οὐ ὁ λόγος εἰς πάντα τὸν
 κόσμον ἔξεχύθη οἰκοδομῶν τὴν καθολικὴν πίστιν, ὅς οὐδαμοῦ κατὰ διδασκαλίαν ἀπῆν· 30
 ὅπου γὰρ δῆποτε ἀνεγνώσθη, ἐκήρυξεν. τὴν δὲ ἐκείνου ἐπιμελὴ σύνεσιν στερρότης δια-
 βεβοημένη διεδέξατο· ἐκυβέρνησε γὰρ ὁ τῆς ἀγίας μνήμης ἐπίσκοπος Ἀττικὸς τὸν Χριστια-
 νὸν λαὸν τῷ τοῦ προηγησαμένου ὑποδείγματι καὶ ἐδίωξε τὰς ἱεροσύλους τῶν αἵρετικῶν
 μανίας. ἐσχῆκαμεν δὲ τούτου ἀπογενομένου κοινωνὸν τὸν τῆς ἀγίας μνήμης Σισίνιον,

V, M [usque ad 12 προσάπτων], P [= hk], S, D [= mn], AWΛ'Λ'Λ'Λ'Λ'

1 τοῦ θεοῦ om. SD τοῦ χυ S πανταχῇ S 2 ὑμῶν ex ἡμῶν corr. S om. A
 ἡγωνισάμεθα P 3 ὑμετέραν MhW [= Λ] ἡμετέραν VksDA πανταχῇ S 5 θειότητος A
 τοῦ χυ καὶ θυ V 8 μου¹ om. SD 8/9 διὰ — διακόνου SDA [= Λ] om. VMPW 10 ἀσεβοῦς
 κηρύγματος διαστροφὴν A εὐρηκα S 11 καὶ θεϊαν A in Christo nostro Λ νῦν δὲ αὐτῷ SD
 12 ἀλλ' — p. 85, 10 διαμερίζεσθαι om. M, ponendo pro illis καὶ μεθ' ἕτερα 13 ἀκούση W ἀκούσει VPSDA
 14 ἐκτενῶ VSD [= Λ] ἐκτείνω PAW φησί τὴν χεῖρα μου SD [= Λ] τὴν χεῖρα μου φησὶν A φησί
 τὴν μάχαιράν μου VPW 15 κενὰ λαλούντων SD 15/16 οὕτε SDA 16 τοῦ² om. SDA 19 ὅτι A
 19/20 ἐπέρχεσθαι D 20 ἐν ἐκείνῳ SD διασπαράσσονται A 21 προφέρεται — παραβάλλονται] προ-
 βάλλονται A προφέρονται W οὐχ αἰ] οὐχὶ A ἀλλ' αἰ] ἀλλὰ A βλάπτουσai SDA [= Λ] λεπ-
 τύνουσai VPW 22 ἡ om. SD παρεῖχεν P τομῆς PW ὡς SDA [= Λ] om. VPW 24 φανερά
 παρ' ὑμῖν ἐγρηγορόσιν ἢ διαφορὰ SD καὶ² om. A ἐπιμείνητε δὲ A 25 διδάσκοντες W 26 τε
 τῇ V τῇ DA 27 χυ S 29 ἡμῶν VS μακαρίας DA ἐπισκόπου om. DA 30 τὴν
 πίστιν τὴν καθολικὴν S ἀπῇ A 32 ἐπίσκοπος om. S 34 τὸν om. VPW σισίνιον D

εἰδότα ὅση δόξα αὐτοῦ ἔμενεν, εἰ φυλάξειεν ὁλόκληρα καὶ ἀβλαβῆ τὰ ἄχρισ αὐτοῦ διαμείναντα τῆς καθολικῆς πίστεως κόσμια. ἐνόησαμεν ὅπως ἐκείνῳ οὐκ ἔλειψε καὶ ἀπλότης περιστερᾶς καὶ σύνεσις ἔρπετοῦ. ἐκλαύσαμεν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὥσπερ προορῶντες Mt. 10, 16
 6 τὰ μέλλοντα, τὸ ταχέως ὑμᾶς τῆς ἐκείνου βοηθείας ἀπεστερηθῆναι. ἐν τούτῳ γὰρ ἀγνοῶ ποῖαν ἐλπίδα εὐρήσομεν, ὅς περὶ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἄλλως διαλαμβάνει ἢ αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ 5 ἢ οἱ ἀπόστολοι περὶ αὐτοῦ παραδεδώκασιν· οὐ μόνον τοὺς συντετριμμένους οὐ συνδυσμεῖ, cf. Ezech. 34, ἀλλὰ καὶ συντρίβει τοὺς συνδεδεμένους· οὐ μόνον τοὺς καταβεβλημένους οὐκ ἐγείρει, ἀλλὰ 4 καὶ τοὺς ἱσταμένους καταβάλλει ἐπιχειρεῖ· οὐ μόνον τὰ διεσπαρμένα οὐ συνάγει, ἀλλὰ καὶ cf. Mt. 12, 30 τὰ συνηγμένα διαμερίζει, εἰ καὶ τὰ μάλιστα οὔτε συντριβῆναι δύναται διάνοια ἀφιερωμένη M III 1040 θεῶι οὔτε καταβληθῆναι ἱσταμένους οὐρανίαι δύναμις οὔτε τὸ ἱερὸν πλήθος διαμερίζεσθαι. 10 φανερώς οὖν τῇ ἀγάπῃ ὑμῶν, ὅπερ χωρὶς δακρύων οὐ δυνάμεθα εἰπεῖν, ἀπαγγέλλομεν· ἐκίνησεν ὁ διαλεκτικὸς ὑμῶν μάχην πρὸς τὴν ἀλήθειαν, τῇ ἀρχαίᾳ πίστει χεῖρας ἐπήνεγκεν, πολεμεῖ πρὸς τοὺς ἀποστόλους, τοὺς προφῆτας ἐκβάλλει, αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν περὶ
 7 ἑαυτοῦ λέγοντος τοῖς ῥήμασιν οὐκ ἀκολουθεῖ. ποῖας θρησκείας ἢ ποίοις νόμοις ἑαυτὸν ἐπίσκοπον λέγει, ἀποχρησάμενος τῇ καινῇ καὶ τῇ παλαιᾷ διαθήκῃ; καὶ γὰρ καὶ τὸ νοητὸν 15 τοῦ σχήματος ἐκβάλλει καὶ οὐ δέχεται τὴν μεταξὺ ἡμῶν ἀναστραφεῖσαν ἀλήθειαν καὶ ἀπλῶς ἄλλως περὶ τοῦ μυστηρίου τοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν διαλαμβάνει ἢ ἀνέχεται τὸ L III 367 τῆς πίστεως τῆς ἡμετέρας ἀγίασμα, ὡς μετὰ σεβάσματος ἠκολούθησε πᾶς καθολικῶς διαλεγόμενος. οὐδεὶς γὰρ καλῶς τῇ θρησκείᾳ ἐκδεδομένος ἄλλως περὶ τοῦ Χριστοῦ
 8 ἐφρόνησεν ἢ αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ φρονεῖσθαι ἠθέλησεν. ἐκίνησέ ποτε ἱερόσυλον Ζήτησιν 20 ὁ Σαμοσατεὺς Παῦλος, ὅτε τῆς ἀγίας κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν ἐκκλησίας προΐστατο· ἀλλὰ τοῦτον ἀπὸ τοῦ θρόνου, ἐν ᾧ μιαιώως προουκαθέζετο, καθήρηκεν ἐνωθείσα τῶν καθολικῶν ἱερέων ἀπόφασις. αἰεὶ γὰρ ἐκκόπτεσθαι ὀφείλουσιν οἱ τοιοῦτοι, οἵτινες τὴν ψυχὴν τοῦ Χριστιανοῦ λαοῦ διαταράττοντες καὶ πρὸς τὴν γνῶμην τὴν ἰδίαν τὰ εὐαγγέλια διαστρέφοντες τῷ θεῷ καρποφορεῖν οὐ δύνανται, καὶ γεωργητέα ἐστὶν ἢ ἄμπελος ἢ τὸ δίκαιον τοῦ κτήτορος 25
 9 ἐπιγινώσκουσα. δῆλον δέ ἐστιν ὅτι αἱ τοιαῦται τῶν λόγων καινότητες ἀπὸ ματαιοῦ ἔρωτος δόξης γεννῶνται· ὡς τινες ἐθέλουσι παρ' ἑαυτοῖς δοκεῖν ὀξεῖς, ὀπτικοὶ καὶ φρόνιμοι, ζητοῦσι τί προσενέγκωσι ξένον, ὅθεν παρὰ ταῖς ἀπαιδεύτοις ψυχαῖς πρόσκαιρον δόξαν ὀξύτητος ἀπενέγκωνται. ἀλλὰ τίς πώποτε ἀληθῆ δόξαν ἐκέρδανεν ἑαυτῷ δοκῶν φρόνιμος; ὁ γὰρ θεὸς ἡμῶν τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐπιλέγεται καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων συγχέει 1 Cor. 1, 27 τὰ ἰσχυρὰ καὶ τοὺς φρονίμους διὰ τῶν τοῦ κόσμου μωρῶν. τίς ἐν τῇ τοῦ κόσμου 31 σοφίᾳ καυχᾶται, εἰ μὴ ὁ ὁμολογῶν ἑαυτὸν ἐκ τοῦ κόσμου εἶναι, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ἑαυ-

V, M [inde a 11 φανερώς usque ad 20 ἠθέλησεν], P [= hk], S, D [= mn], AWA'Λ'Λ'Λ'Λ'

1 δόξα αὐτοῦ V αὐτοῦ δόξα PW δόξα αὐτὸν D δόξα αὐ . . S αὐτὸν δόξα A ἔμενεν SDA
 ἔμεινεν VPW 1/2 μέιναντα SD 4 τῷ SD ὑμᾶς VPW [= Λ] ἡμᾶς SDA [= Λ'] ἀπο-
 στερηθῆναι V ἀποστερεῖσθαι PW γὰρ τούτῳ V τούτῳ δέ W ἀνοῶ S 5 αὐτοῦ P 6 οὐ
 μόνον VPWSDA *qui non solum* Λ συνέδρουν A 7 ἡγείρεν A 8 καταβαλεῖν DA τὰ
 διεσπαρμένα PWA [= Λ] τὰ διεστῶτα [διεστῶτα καὶ D] διεσπαρμένα S τοὺς διεσπαρμένους V συνάγειν
 οὐ βούλεται W 9 τὰ συνηγμένα PWD [= Λ] τὰ συνηγμένα SA τοὺς συνηγμένους V καὶ μάλιστα
 VPW 10 καταβληθῆναι δύναται A οὐδὲ A 12 ἐπήνεγκε S 13 πρὸς τοὺς ἀποστόλους
 VMPSW τοὺς ἀποστόλους D τοῖς ἀποστόλοις A ἡμῶν om. S 14 αὐτοῦ S ποίου νόμου VW
 15 ἀποταξάμενος A τῇ καινῇ καὶ τῇ παλαιᾷ VMAW [= Λ] τῇ παλαιᾷ καὶ τῇ [τῇ om. SD] καινῇ P γὰρ τὸ
 VP γὰρ τὸν MW 17 τοῦ χϛ καὶ θϛ SD χϛ τοῦ θϛ W 19 καλῶς] ὅλως A ἐκδεδομένος VMPW
 τοῦ om. SD 20—p. 86, 13 ἐκίνησε — ἐκβληθῆ om. M 21 τὴν om. DA ἐκκλησίας προ-
 ἱστατο] πρωτοεκκλησίας S 22 προεκαθέζετο DA ἐκαθέζετο S προουκαθίζετο V 23 ἐκκόπτεσθαι
 ὀφείλουσιν οἱ τοιοῦτοι SDA [= Λ] ἐκκόπτεσθαι ὀφείλουσι καιρίως οἱ τοιοῦτοι V ὀφείλουσιν οἱ τοιοῦτοι
 καιρίως ἐκκόπτεσθαι P ἐκκόπτεσθαι ὀφείλουσιν οἱ τοιοῦτοι καιρίως W 24 λαοῦ om. PW [= Λ']
 τὴν ἰδίαν γνῶμην SD μεταστρέφοντες τὰ εὐαγγέλια SD τὰ εὐαγγέλια μεταστρέφοντες A 25 δίκαιον]
 ἴδιον W 26 καὶ εὐθὺς ἐπιγινώσκουσα P κενότητες PSW 27 γενῶνται VS γίνονται A αὐταῖς V
 28 δοκοῦσι SD παρενέγκωσι A ξένον προσενέγκουσιν D ἐξ S 29 πώποτε SDA [= Λ]
 τούτων ποτὲ VPW

- Ioh. 17, 16 τὸν ἐκείνου εἶναι μαθητὴν τοῦ εἰπόντος μὴ εἶναι ἑαυτὸν ἀπὸ τοῦ κόσμου; μία ἐστὶ δόξα
 1 Cor. 1, 31 10 ἵνα, ὡς φησιν ὁ ἀπόστολος, ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω. ἄρα οὐ τούτῳ τῷ
 ὑμετέρῳ ἐπισκόπῳ, ἀλλὰ ἄχρι νῦν ὑμετέρῳ, ἐὰν μὴ πιστεύσῃ ὅπερ πιστεύομεν, ὁρῶμεν
 Rom. 1, 22 ταύτην τὴν γνῶμην πρέπουσαν; μωρὸς ἐγένετο, ὃς λέγει ἑαυτὸν σοφόν· ὡμολογημένη
 1 Cor. 1, 24 γὰρ ἐστὶ μωρία τὸ ἐκείνον ἀγνοεῖν, ὃν ἴσμεν θεοῦ σοφίαν εἶναι καὶ δύναμιν. ὁμολογεῖ 5
 γὰρ ἑαυτὸν ταῦτα ἀγνοεῖν ἅπερ ἀνακρίνει. καὶ μὴ θαυμάσῃ ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἀπὸ τῆς
 Ioh. 14, 6 ὁδοῦ τῆς ἀληθείας ἀποπλανᾶσθαι τοῦτον, ὁρῶσα ὅτι τὸν Χριστόν, ὅστις ἡ ὁδὸς ἡμῶν
 τυγχάνει, ἀπώλεσε. κατειλήφαμεν αὐτὸν ἐνίοτε σκαιᾷ διαλέξει προδιδόμενον, ἐνίοτε
 κρυπτόμενόν τισι λανθανούσαις διόδοις καὶ σκέποντα τὰ ἴδια δηλητήρια. καὶ δέσιν ἡμᾶς
 Prou. 26, 4 ἀκολουθοῦντας τῇ γνῶμῃ τοῦ σοφωτάτου Σολομῶντος μηδεμίαν διδόναι ἀπόκρισιν πρὸς τὴν 10
 ἄνοιαν αὐτοῦ, μὴ ὅμοιοι αὐτῷ γενώμεθα, ὅμως συμβουλευόμεν ἵνα μεθ' ἡμῶν τοῖς ἀπο-
 στόλοις καὶ τοῖς προφήταις ἀκολουθήσῃ, μὴ, ὡς πᾶσι μόνος ἀνθίσταται, μόνος παρὰ πάν-
 11 των ἐκβληθῇ. ὑμεῖς δὲ ἐπιμελέστερον ἐγρηγορέναι ὀφείλετε, ἵνα ἀντιστήτε τοῖς τοῦ
 ἐχθροῦ κηρύγμασι· μείζων γὰρ ὑμῖν ἐστὶ φροντίς, ὅταν ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας λέγηται
 M III 1041 ὑμῖν τὰ τῇ ἐκκλησίᾳ ἐναντιούμενα. ἐχέτωσαν ἐκεῖνοι ἀνακωχὴν τῶν καμάτων, οὓς 15
 προκαλεῖται ὁ ἀντίδικος ἔξω διάγων, καὶ οἵτινες περὶ τοὺς προμαχῶνας διεσπαρμένοι ἀ-
 σφαλίζονται ἑαυτοὺς τῇ τῶν τειχῶν βοηθείᾳ· οἱ δὲ ἔχοντες ἔνδον τὸν πολέμιον ἀργίαν
 οὐκ ἴσασιν. ὅμως ἐν τούτῳ τῷ ἐμφυλίῳ πολέμῳ, ἐν ταύτῃ τῇ οἰκιακῇ μάχῃ εἴη
 ὑμῖν τείχος ἡ πίστις καὶ κατὰ τῆς ἀπιστίας αὐτὴ ἑαυτὴν ἐκδικήσῃ πνευματικοῖς ἀκοντίοις.
 Ps. 70, 3 φυλάξωμεν ταύτην, ὅτι φυλαττομένη φυλάττει ἡμᾶς· διὰ ταύτης ἡ ἀσφάλεια ἡμῶν ἐστίν 20
 ὁ θεὸς καὶ ἡ καταφυγή. ἀρπάζει ἐκ χειρὸς ἀμαρτωλοῦ· τούτῳ ὑμᾶς ἐν κλύδωνι κει-
 Mt. 8, 25 μένους πρέπει λέγειν· κύριε ἐλευθέρωσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα.
 L III 370 12 Πρὸς ὑμᾶς νῦν, ὦ κληρικοὶ καὶ πάντες οἱ καθιερωμένοι ἐστὲ τῷ κυρίῳ, μεταστρε-
 πτέος ὁ παρ' ἡμῶν λόγος. ἐρεῖ τις τυχὸν τὴν τάξιν μὴ πεφυλάχθαι. ἠθελήσαμεν καὶ
 ἡμεῖς πρότερον, ὅπερ ἀπῆται ἡ ἀκολουθία, διαλεχθῆναι ὑμῖν· ἀλλ' ἐκράτησεν ἡ περὶ ἐκεί- 25
 νους μείζων φροντίς, οὓς θέλομεν εἰς τὸ κοινὸν σῶσαι. οὔτε γὰρ περὶ ὑμῶν ἀμφιβάλ-
 λειν ὀφείλομεν, ὧν δηλαδὴ ἡγεμονευόντων ἐκείνους ἐν τῇ πίστει ἐστάναι πιστεύομεν.
 ἡ ἀναφορὰ τοῦ ἀγίου καὶ θεοῦ ἐρασμίου τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συνεπισκόπου μου Κυρίλλου,
 ἣν ἀπέστειλέ μοι διὰ τοῦ υἱοῦ μου Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου ἑαυτοῦ, ταῦτα ἀνεδίδαξε
 πράττεσθαι καθ' ὑμῶν ἅπερ δύναται κατὰ τῶν μελῶν τῆς ἐκκλησίας ποιεῖν ὁ τῆς κεφαλῆς 30
 αὐτῆς μὴ φεισάμενος. ἀλλὰ ταῦτα ὑμᾶς μὴ βασανίζετω. μείζων γὰρ δόξα ἐστίν
 2 Tim. 2, 5 ἐν μείζονι καμάτῳ, ὅτι ἡ ποιότης τοῦ ἀγῶνος ποιεῖ τὴν τοῦ ἄθλου ποιότητα. ἀναγινώ-
 13 σκετε γὰρ μεθ' ἡμῶν ὅτι ὁ νομίμως ἀγωνισάμενος στεφανοῦται. ὁθεν ἡ προτροπὴ

V, M [inde a 13 ὑμεῖς — 32 ποιότητα], P [= hk], S [multa abscissa], D [= mn], AWAΛΛΑΛΛΑΛΛΑ
 1 μαθητῆς A αὐτὸν A ἐκ SDW 2 καυχᾶται A οὐ A οὖν VPSDW 3 ἡμε-
 τέρω D [= Λε] def. S 5 εἶναι θῷ σοφίαν SD εἶναι σοφίαν θῷ A 6 θραύση PW 7 τὸν om.
 D def. S ἡ A om. VPDW def. S 8 ἑαυτὸν D def. S σκιά PmW καὶ A 9 σκέποντα
 hDA def. S 10 σολομώνος A 11 αὐτοῖς SD 12 καὶ τοῖς προφήταις om. D def. S
 μόνος πᾶσιν SD 13 ὀφείλετε ἐγρηγορέναι SD 14 ἐστὶν ὑμῖν PSD ὅταν VPW ὅτε MDA def. S
 λέγεται VMPW λέγεται SDA 15 ἡμῖν W οὐ M 16 προσκαλεῖται MDW def. S
 εἰ τινες P 17 τειχῶν A ἔνδοθεν P πολέμιον D [= Λ] def. S πόλεμον VMPAW
 18 οἰκεία D def. S 19 τὰς ἀπιστίας P 21 ἀπὸ SD τούτῳ MDA [= Λ] def. S
 τοῦτο VPW ὑμᾶς VA [= Λ] def. S ἡμᾶς MPDW ἐν VPW [= Λ] τῷ SDA 21/22 κει-
 μένους VMPAW [= Λ] κινουμένους SD 23 νῦν VMPAW [= Λ] οὖν SD ὦ om. D πάντες
 PDA πάντας VMSW ὅσοι SD τῷ θῷ ἐστὲ D . . . ἐστὲ S 24 ἡμῖν V μὴ om. nA
 25 ἀπαιτεῖ A διαφυλαχθῆναι A 25/26 ἐκείνων VA 26 οὓς] οὐ A ἐθέλομεν V ἡμῶν P 27 ὧν]
 τῶν SD 28 θεῷ ἐρασμίου τοῦ VMPSDW quod in θεῷ ἐρασμιωτάτου emendem θεοφιλεστάτου A
 29 μου om. SD διὰ — ἑαυτοῦ SDA [= Λ] om. VMPW αὐτοῦ A ἐδίδαξε V 32 ἐν
 — καμάτῳ om. A 32—p. 89, 7 προσκαλεσαμένου om. M 32 αἰῶνος A 32/33 ἀναγινωσκεται S
 33 ὑμῶν S ἀγωνισάμενος SD [= Λ] ἀγωνιζόμενος VPAW τροπὴ VW βοτῇ P

ἡμῶν χρεωστεῖται ὑμῖν, ἡ καὶ τοῖς μικροψύχοις καὶ τοῖς ἀνδρείως ἀνθισταμένοις ἀναγκαῖα ἐστίν, ἵνα τοὺς πειρασμοὺς δυνηθῶσι φέρειν οἱ μὴ δυνάμενοι καὶ ἰσχυρότερον στῶσιν οἱ ἀνθιστάμενοι. οὐδέποτε τοῦ βασιλέως ἡμῶν τὰ ὄπλα ἡττᾶται. ἐλεγχὸς ἐστὶ πᾶς πειρασμὸς τῷ Χριστιανῷ· τοῦτον γάρ, ὡς ἀνέγνωμεν, ὑπομονὴ ἐργάζεται, ἐκ ταύτης ἐλπίς Rom. 5, 3. 4 γεννᾶται, ἥτις οὐδένα, τῆς γραφῆς ἐπαγγελλομένης, ἠπάτησεν. ὅθεν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, 5 ἐπειδὴ ἡ παραμυθία ὑμῶν ἐκ θεοῦ ἐστίν, ὡς τὰ σώματα ὑμῶν, τουτέστιν ὑμᾶς αὐτοὺς ζώσας, ὡς φησιν ὁ ἀπόστολος, θυσίας προσφέρετε, μὴ ἀποκάμητε ἀνθιστάμενοι. παρε- 2 Cor. 6, 7
14 εἶναι τῆς ἑαυτοῦ δικαιοσύνης. ἔχετε ὑποδείγματα τῶν ἁγίων, οἵτινές ποτε ἔσπειραν ἐν Ps. 125, 5 δάκρυσιν, ὕστερον δὲ ἐν χαρᾷ θεριοῦσιν. οὐ φιλεῖ ὁ ἡμέτερος δεσπότης δούλον, εἰ μὴ 10 τὸν ἐν πείρᾳ δεδοκιμασμένον· τὰς Χριστιανὰς ψυχὰς αἰεὶ ἡ τῶν πραγμάτων παλαιστρα γυμνάζει. τρέχετε, ἵνα ἀλλήλους ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ κυρίου παρέλθῃτε· οὐ θέλω ὑμᾶς ὑπὸ cf. 1 Cor. 9, 24 τῶν ἀντιδίκων καταλαμβάνεσθαι. φησὶν [δὲ καὶ] ὁ ἀπόστολος χρῆναι γενέσθαι ἅπερ ὁρῶ- cf. 1 Cor. 11, 9
 μεν· ἰσχὺν καὶ πίστιν οὐ δοκιμάζει εἰ μὴ ὁ τόπος τῆς συμβολῆς. ἡσυχίαν στεφανοῦ-
 σθαι δυσχερές· τὰ ἔπαθλα εἰ μὴ τοῖς καμάτοις οὐ δίδονται. τὴν περικεφαλαίαν τῆς Eph. 6, 17. 14
 ὑγείας αἱ κεφαλαὶ ὑμῶν μὴ ἀπόθωνται· μὴ ἐκδύσῃται τὸν θώρακα τῆς πίστεως ὁ ἐπαγ- 18
 γελλόμενος στρατιώτην τοῦ Χριστοῦ ἀξιόχρεων. οἱ ἡμέτεροι καθ' ἡμῶν πόλεμον κεκινή-
 κασιν, εἰ ἄρα ἡμέτεροι λεκτέοι οὗτοι οὓς ἡισθόμεθα ῥαγέντος τοῦ τῆς φιλίας νόμου πρὸς
 τὸν ἐχθρὸν ἠυτομοληκέναι. ὑμέτερόν ἐστιν ἰσταμένους ἔχειν τοὺς πόδας ἐν τοῖς πυλῶ- Ps. 121, 2
 σιν Ἱερουσαλήμ. θέλομεν ὑμῶν τὰς βάσεις εἶναι τελείας, μὴ ποτε πρὸς ἴσον ὑπόδειγμα 20
 τὰ ἴχνη τινὸς παρασαλευθῇ· ἀκολουθήσωσι τῷ διαβόλῳ μετὰ τοῦ κακοῦ οἱ ἐπιγινώσκοντες M III 1044
15 ἑαυτοὺς ἐξ ἐκείνου ὄντας. ὑμεῖς, οἵτινες υἱοὶ θεοῦ τοῖς ἔργοις φαίνεσθε, ἐπειδὴ ἐκ τῶν
 καρπῶν θέλει ἕκαστον διαγινώσκεσθαι, ἀμοιβὰ δὲ τὰς διανοίας τῶν μικροψύχων παραμυθί- Mt. 7, 20
 σασθε καὶ ἕκαστον τῶν ἀσθενῶν ὑποδέξασθε βεβαιοῦντες αὐτούς. μὴ δὴ ἀπατήσῃ
 ὑμᾶς ἡ ἀσέβεια, ἀλλὰ περὶ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ κατὰ τὴν ἐκάστου ποιότητα τὴν κρίσιν 25
 κατέχετε, φεύγοντες τὰ διεστραμμένα καὶ τὰ ὀρθὰ ἐπαινοῦντες. ἀποβλητέος γάρ ἐστι
 τῷ θεῷ, λέγοντος Σολομώντος, ὅστις ἢ τὸν δίκαιον ἀντὶ ἀδίκου ἢ ἀντὶ δικαίου δέχεται Prou. 17, 15
 ἀδικον. οὐδὲν ἐστὶν ἡ πρόσκαιρος θλίψις, ἀλλὰ πρὸ ὀφθαλμῶν ἦι τὸ αἰώνιον ἔπαθλον, L III 371
16 οὐ οὐδὲν προκριτέον. βοᾷ ὁ ἡμέτερος ὑμνωιδὸς ὅτι ἐὰν κατ' αὐτοῦ συστήῃ πόλεμος, Ps. 26, 3
 ἐλπίδι ἐκείνου τοῦ φωτισμοῦ ὅλως οὐ φοβηθήσεται. εἰ ἀγῶνα πρὸς τὰ ἔθνη εἴχετε, 30

V, P [= hk], S [nonnulla abscissa], D [= mn], AWA:Λ^cΛ^aΛ^fΛⁱ

1 ἡμῶν] ὑμῶν A 2 ἵνα VPW [= Λ^{cif}] ἵνα καὶ DA [= Λ^u] def. S ἰσχυρότεροι DA def. S
 3 τὰ ὄπλα τοῦ βασιλέως ἡμῶν V ἐστὶ δὲ A 4 τοῦτον — ὑπομονή] *quippe quae patientiam* Λ
 ἔγνωμεν VPW 5 ἠθέτησεν A ἀδελφοὶ ἀγαπητοὶ A 6 ὑμῶν W [= Λ] ἡμῶν VPSDA ἡμῶν
 SDA ἡμᾶς SD 7 ὥσπερ P θυσίας om. D 8/9 εἶναι ὄπλα P 9 αὐτοῦ AW om. SD ὑπο-
 δείγματα] ὑπόδειγμα τὸ A 10 ὕστερον δὲ ἐν χαρᾷ θεριοῦσιν VPW ὕστερον θεριοῦσιν ἐν χαρᾷ Sn
 θεριοῦσιν ἐν χαρᾷ ὕστερον m θεριοῦσιν ὕστερον ἐν χαρᾷ A 12 δικάζει V γυμνάζει in mg. ἀλλή-
 λους S ὑπὸ VP ἀπὸ W παρὰ SDA 13 δὲ καὶ VPWA καὶ om. S δὲ om. D δὲ καὶ om. Λ
 ἅπερ PW [= Λ] ὅπερ VSDA 14 πίστιν VSDA [= Λ] τόπον W κόπον P συμβουλήσ W
 ἡσυχίαν VW [= Λ] ἡσυχία P ἡσ δίχα SDA 16 ὑγείας PSDA ἐκδύσῃτε PS 17 στρα-
 τιώτην Λ στρατιώτης VPSDAW ἀξιόχρεων VPW [= Λ] ἀξιόχρεος SDA 18 ἡισθόμεθα VA
sentiamus Λ εἰσόμεθα W εὐξόμεθα P αἰσθάνομαι SD φιλαίας P 19 ἡμέτερόν V ὑστερόν P
 19/20 τῷ πυλῶνι SD 20 πρὸς — ὑπόδειγμα] προελθόντων ὑπὸ δῆγματος A 21 τινὸς
 τὰ ἴχνη A τὰ ἴχνη VPW 21 ἀκολουθήσωσι A [= Λ] ἀκολουθήσουσι SD καὶ ἀκολουθήσωσι VPW
 22 ὑμεῖς δὲ P 23 ἕκαστον VPS [= Λ] ἕκαστος DAW διαγινώσκεσθε W ἐπιγινώσκεσθαι PS
 ὀλγοψύχων [sic] A 23/24 παραμυθεῖσθε P 24 μὴ δὲ S 25 ἡ om. V τοῦ κακοῦ καὶ
 τοῦ καλοῦ VSD 26 ἐπαινοῦντες VPAW [= Λ] φρονούντες SD 27 τοῦ σολομώντος V
 28 οὐδὲν V [= Λ] οὐδὲν δὲ PDAW def. S ἀλλὰ VSDAW om. Λ^{uf} ἂν P *si* Λ^{cd} τὸ ἔπαθλον τὸ
 αἰώνιον A 29 στή VPW 30 ἀγώνιαν SDA ἔχετε DA def. S

- δηλαδή μεγίστης ἂν ἦν νίκης νικᾶν τοὺς αἰὶ ὑμῖν γενομένους ἐχθρούς· πηλίκη δὲ ἐκείνη ἢ νίκη λεκτέα ὅπου ὁ ἱερεὺς ἀλλαγέντος τοῦ κηρύγματος διώκτης τῶν καθολικῶν ἐγένετο; ἰδικῶς ἐν ἅπασι κατὰ Παύλου φρονῶν, ὅς τοῦ εὐαγγελίου τοῦ κυρίου, οὐ διώκτης ἦν πρότερον, ὕστερον ἐγένετο κήρυξ. κατελείφθη ὁ ἀσεβὴς διαλεκτικός παρὰ τοῦ θείου
- 17 πνεύματος, ὁπότε κατ' αὐτοῦ τοῦ θείου πνεύματος ἐφρόνησεν ἐναντία. δικαίως, ἐὰν 5 ἐπιμείνη, ἀκούσεται παρ' ἡμῶν τὰ ῥήματα τοῦ Σαμουὴλ ἅπερ τότε τῷ Σαοὺλ παρ' αὐτοῦ τοῦ
- 1 Reg. 15, 23 ἱερέως εἶρηται· ἐξουθενήσῃ σε κύριος, ἵνα μὴ βασιλεύσῃς ἐπὶ Ἰσραὴλ. ἐκείνος ἄξιος γέγονεν, ὅτι μόνον ἐν πράγμασιν ἅπερ ἔπραττε, κατεφρόνησε τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ· ποία τούτῳ χρεωσθησέται τιμωρία, ὅς ἑαυτὸν κατὰ τοῦ κυρίου τῆς θεϊότητος ὕψωσε; νῦν ὑμέτερόν ἐστι θεραπεῦσαι τὸ παρ' ἐκείνου τραῦμα καὶ ἰάσασθαι τοὺς τοῖς παρ' αὐτοῦ 10 ῥήμασι τετρωμένους. ἀσφαλέσιν ἴχνεσιν ἴστασθε κατὰ τοῦ ἤδη πεσόντος, ὡς ὁ παρ' αὐτοῦ λόγος δείκνυσι, καὶ εἴ τι ὑμῖν ἐπήνεγκεν, ἀνεξικάκως φέρετε. ἐμηχανήσατο ὕβρεις, ἐμηχανήσατο ἀφορισμούς· ἐκείνος αὐτὸν ἐν τοῖς ἰδίῳις πέπονθεν, ὃν ὑποδεδέχθαι ὑπὲρ ἡμῶν ἄνθρωπον ἀρνεί-
- 18 ται. ὅθεν μηδεὶς κλαύσῃ τὰ κατὰ τινος ὑμῶν ἐπινοηθέντα. τῆς ἀνεξικακίας καὶ τῆς ὑπο-
- Act. Ap. 7, 54-56 μονῆς τύπος εἶη Στέφανος ὁ πρῶτος τοῦ Χριστοῦ μάρτυς. ὁ ὄχλος τῶν ἀπίστων κατ' 15 αὐτοῦ ἔβρυχε, καὶ ὅμως ὁ συνοδοιπόρος τοῦ Χριστοῦ οὐκ ἐσιώπησεν ὅπερ ἐώρα. ἐβόα μεταξὺ μαινομένων, μεταξὺ τῶν τῆς θρησκείας ἐχθρῶν, λέγων ἑαυτὸν ὄραν ἀνειγμένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, δι' ὃν ταῦτα ἔπασχεν, ἰστάμενον πρὸς τῇ
- 19 δεξιᾷ τοῦ θεοῦ. μακρόν ἐστι χωρεῖν δι' ἐκάστου τῶν πριαμένων ἑαυτοῖς ζωὴν ἢ θανά- τω ἢ ὁμολογίᾳ· ἔχετε ὑμεῖς, ὅσοι τῆς ἐκκλησίας ἐκβέβλησθε, σχεδὸν τῶν ἡμετέρων καιρῶν 20 ὑπόδειγμα τὸ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Ἀθανασίου τοῦ σοφωτάτου ἱερέως τῆς Ἀλεξαν- δρέων ἐκκλησίας. τίни οὐκ ἂν εἶη παραμυθία ἢ ἐκείνου ὑπομονή; τίни οὐκ ἂν εἶη ὑπο- δειγμα ἢ ἐκείνου στερρότης; τίни οὐκ ἂν ποιήσῃεν ἐλπίδα ἢ ἐκείνου πολυπόθητος ἐπάνοδος; ἐκβάλλεται Ἀρείου διώκοντος, ἀλλὰ ἀνακλητέος τοῦ κυρίου προπέμποντος. ἔπαθε φυλακὴν, ἔπαθε θλίψεις, καὶ οὐ θαυμαστὸν εἰ ὁ ἀποστολικὸς ἀνὴρ ταῦτα πέπον- 25
- M III 1045 θε δι' ὧν ἑαυτὸν γεγυμνάσθαι καυχᾶται ὁ ἀπόστολος, καὶ ἐν τούτους πᾶσιν ἐκείνῳ ἡ-
- 2 Cor. 11, 23 sq. κολούθησε τῷ μαρτυρομένῳ ὅτι ἑαυτῷ ἐν ταῖς θλίψεσιν ἀρέσκει. ἐδιώχθη ἐκεῖθεν καὶ
- 2 Cor. 12, 10 ἐν τοῖς ἡμετέροις μέρεσιν ἀνεκτήσατο· ἀμέλει ἐνταῦθα αὐτοῦ ἢ κατάστασις ἀνεκαινίσθη καὶ ἐν τούτῳ τῷ θρόνῳ εὗρε κοινωνίας ἀνάπαυσιν, ἀφ' οὗ αἰὶ τοῖς καθολικοῖς γεννᾶται βοήθεια. καὶ ὅμως ἐν ταῖς θλίψεσιν οὐκ ἡσθήθη πόνου ὁ γενόμενος ἐν τῷ διωγμῷ 30
- 20 ὁμολογητής. ὅθεν οὐδεὶς τῶν Χριστιανῶν κλαῦσαι ὀφείλει τὴν ἐπενεχθεῖσαν αὐτῷ πρόσκαιρον ἐξορίαν, ὅτι ἐκείνων οὐδεὶς ἐξωρισμένος ἐστὶ θεῷ. μᾶλλον φοβηθῶμεν μὴ

V, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛ'Λ'Λ'Λ'Λ'

1 ἂν ἦν νίκης VPW [= Λ] ἢ ἀνάγκη S ἡμῖν ἀνάγκη DA ἡμῖν S γινομένους S
1/2 ἐκείνη ἢ νίκη SD ἢ νίκη ἐκείνη A uictoria Λ ἐκείνη VPW ἐκείνος ὁ ἱερεὺς A 2 ἐγένετο
ὕστερον SDA 4 κατελήφθη SDA 4/5 παρὰ — πνεύματος om. A ἀγίου P 5 κατ' A
[= Λ] καὶ VPSDW 6 τότε VPW [= Λ] om. SDA 7 ἐξουθενήσῃ SD σαλεύσης V
εἰ ἐκείνος V ἄξιος PAW [= Λ] ἀνάξιος VSD 8 ὅτι VPSW ἐπειδὴ D ὅτι ἐπειδὴ A 9 τῆς
θεότητος τοῦ κῶ P θειότητος A [= Λ] θεότητος V(P)SDAW 10 ἡμέτερόν PSD [= Λ^c] 10/11 τοῖς
παρ' αὐτοῦ [ἐκείνου S] ῥήμασι τετρωμένους SDA [τετραυματισμένους A] eius sermonibus Λειφ παρ' αὐτοῦ
ῥήματι τετρωμένους PW ῥήματι τετρωμένους παρ' αὐτοῦ V eius sermone Λⁱ 11 ἰστασθαι PW om. A
12 καὶ om. Λ praeter Λ^c 13 αὐτὸν SD [= Λ] αὐτὸς VPAW πέπουθεν SD ὃν om. A
ὑποδεδεῖσθαι A 14 ἐπινοηθέντα VPW ἐπενεχθέντα SDA 16 ἔβρυχε VPW [= Λ] ἐβρύχετο
S ἐβρυχάτο DA ἐβόα VAW [= Λ] ἀλλ' ἐβόα P καὶ ἀνεβόα D . . . νεβόα S 17 τῶν om. A
19 μικρόν A 20 ἐτύχετε D καιρῶν om. A ἡμερῶν D 21 ὑπόδειγμα τὸ scripsi ὑποδείγματα
τὸ A ὑποδείγματα SD ὑπόδειγμα VPW 22/23 τίни — στερρότης VAW [= Λ^(l)] τίни οὐκ ἂν εἶη
παραμυθία — ὑπομονή om. PSD τίни οὐκ ἂν εἶη ὑπόδειγμα — στερρότης om. Act⁽ⁱ⁾ 24 πρέποντος S
25 ὁ om. A 26 ὃν VAW ἑαυτὸν om. P γεγυμνώσθαι A 27 μαρτυρουμένῳ P
αὐτῷ VA ἐν om. SD 30 τῇ θλίψει S ἡσθήθη VSA ἡσθετο P ἡσθη DW 31 ἐπαινεθεῖ-
σαν P 32 πρόσκαιρον] πρότερον P ἐκείνῳ V

- ἀπὸ τῆς χώρας τῶν ζώντων, τουτέστιν ἀπ' ἐκείνης ἣν ἡμετέραν θέλομεν εἶναι πατρίδα, ἐξορισθῶμεν. ἐκείνὸ ἐστὶν ἡμέτερον, ἐκείνο διηνεκές, ἐκείνο αἰώνιον. οὐκ ἐστὶ γάρ L III 374 ἐκείνο ἡμέτερον, δι' οὗ μόνη πάροδος· ἀλλὰ ταῦτα ἀληθῶς ἡμέτερα, ἅπερ ἀσφαλεστάτη ἐλπίς ἐπαγγέλλεται. ἔστι δὲ λέγοντος ἀκοῦσαι τοῦ ἀποστόλου· ἃ ὁ φθαλμὸς οὐκ 1 Cor. 2, 9 εἶδεν οὐδὲ ἀκοή ἤκουσεν οὐδὲ εἰς καρδίαν ἀνθρώπου ἀνῆλθεν, ταῦτα ἡ- 5
- 21 τοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. ἵνα δὲ μηδὲ πρὸς καιρὸν δοκῇ τοῦτου ἰσχύειν ἡ ἀπόφασις τοῦ ἤδη καθ' ἑαυτοῦ τὴν θείαν ἀπόφασιν προσκαλεσαμένου, φανερώς ἡ αὐθεντία τοῦ ἡμέτερου θρόνου ὠρίσατο μηδένα ἢ ἐπίσκοπον ἢ κληρικόν ἢ κατὰ τι ἐπάγγελμα Χριστιανὸν τῶν παρὰ Νεστορίου ἢ τῶν τούτου ὁμοίων, ἀφ' οὗ τοιαῦτα κηρύττειν ἤρξαντο, ἢ τοῦ ἰδίου τόπου ἢ τῆς κοινωνίας ἀποκινήθωντων δοκεῖν ἢ ἀποκεκινήσθαι ἢ 10 ἀποκοινώνητον γεγενῆσθαι· ἀλλ' οὗτοι πάντες ἐν τῇ ἡμέτραι κοινωνίαι καὶ ἐγένοντο καὶ ἄχρι τοῦ παρόντος εἰσὶν, ὅτι οὐδένα ἢ καθελεῖν ἢ ἀποκινήσαι ἡδύνατο ὃς ἐν τῷ κηρύττειν τοιαῦτα ἀσφαλῶς οὐχ εἰστήκει. πάντας τοίνυν ὁ παρὼν λόγος εἰς τὸ κοινὸν περιπλέκεται, ἵνα μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἰσχυροποιηθέντες καὶ θαρσαλέοι γενόμενοι ἐν κυρίῳ μὴ μετακινήθῃτε, ἀλλὰ μᾶλλον θεραπεύσῃτε τὰς ἀλλήλων ἀσθενείας. ἥδη γὰρ ὑμῖν ἐκεῖ 15
- 22 τοὺς ἀσθενεῖς παρατιθέμεθα, ὅπου ὀρώμεν αὐτὸν νοσοῦντα τὸν ἱατρὸν. ὡς θέλομεν ὁμῶς, εἰ ἔτι δυνάμεθα, βοηθεῖν. ὥς γὰρ πρὸς τὸν ἅγιον ἀδελφὸν καὶ συνεπίσκοπον ἡμῶν Κύριλλον ἁρμοδίους ἀποκρίσεις ἐπέμπομεν, καὶ ὑμῖν ἐπεστείλαμεν διὰ τοῦ ποθεινοτάτου Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου αὐτοῦ τὰ πεμπτέα παρὰ τοῦ αὐτοῦ ἀδελφοῦ μου καὶ πρὸς ἐκείνον περὶ οὗ ὁ λόγος. καὶ ἐπειδὴ ἐν τηλικούτῳ πράγματι ἡ ἡμέτερα σχεδὸν παρουσία 20 ἀναγκαῖα ἐφαίνετο, τὴν ἡμετέραν διαδοχὴν διὰ τὰ κατὰ θάλατταν καὶ γῆν διαστήματα αὐτῷ τῷ ἀγίῳ ἀδελφῷ μου Κυρίλλῳ ἀπενείμαμεν, μὴ αὕτη ἡ νόσος ἀφορμὴ τῆς μακρότητος ἐπιτριβῇ. μόνον ὑμεῖς τοὺς ἀποστολικοὺς πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχετε λόγους· 1 Cor. 1, 10 ἐν τῇ αὐτῇ διανοίᾳ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ γίνεσθε τέλειοι, ἵνα, ὥς ἀνέγνωμεν, παρα- Mt. 10, 22 μένοντες ἄχρι τέλους δυνηθῇτε σωθῆναι. ἵνα δὲ γνῶτε ἐφ' οἷῳ ὄρωι τὰ γεγραμμένα 25 ἀπεστείλαμεν, αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν ἐποιήσαμεν ταύτῃ τῇ ἐπιστολῇ ὑποταγῆναι.
- Ὁ θεὸς ὑμᾶς ὑγιεῖς φυλάξει, ἀδελφοὶ ποθεινότατοι.

- 28 Σαφῶς τοιγαροῦν μαθήσῃ ταύτην ἡμετέραν εἶναι τὴν ἀπόφασιν, ὥς εἰ μὴ περὶ τοῦ M III 1048 θεοῦ τοῦ Χριστοῦ ἡμῶν ταῦτα ἐξηγήσῃ ἃ καὶ ἡ Ῥωμαϊκὴ καὶ ἡ Ἀλεξανδρῶν καὶ ἅπαντα καθολικὴ ἐκκλησία νοεῖ, καθὼς καὶ ἡ εὐαγεστάτη Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησία μέχρι σοῦ, 30

V, M [inde a 7 φανερώς], P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWA'ΛcΛuΛ'Λ'

1 χαράς A ἡ ἀπ' A 1/2 ἡμετέραν — ἐστὶν om. P 2 οὐκ ἐστὶ ἐκείνο D γάρ om. A
3 παράδοσις SD 4 ἐλπίδι SD ἀκοῦσαι om. SD 5 οὐς SD ἀνέβη SD 6 μηδὲ
VPW [= Λ] μὴ SDA 7 τοῦ om. A μεθ' S φανερώς] διωρίσατο δὲ φανερώς M 8 θρό-
νου om. A ὠρίσατο om. M ἡ¹ om. SDW ἡ³ om. A 9 παρὰ om. P 10 ἤρξαντο
VM [= Λ] ἤρξατο PSDAW [= Λ¹] 11 ἀκοινώνητον A 12 ἡ² om. A ἐδύνατο M 13 πάν-
τα D 13/14 περιπλέκει A 14 μᾶλλον καὶ μᾶλλον VMPSW [= Λ] μᾶλλον DA 15 κατακινή-
θῃτε W ἀλλήλων] *aliorum* Λ ὑμῶν A 17/18 ἀδελφὸν καὶ ἐπίσκοπον ἡμῶν MW ἀδελφὸν
ἡμῶν καὶ ἐπίσκοπον P 18 ἀπεστείλαμεν V 19 τὰ om. A παρ' αὐτοῦ τοῦ A παρὰ τοῦ SD
21 γῆν VMPW [= Λ] τὰ μακρὰ S μακρὰ D τὰ A 22 ἐνείμαμεν A 23 ἐπιτριβῆναι S 24 ἐν τῇ
αὐτῇ γνώμῃ VMPW [= Λ] τῇ αὐτῇ γνώμῃ A γνώμῃ SD 24/25 ἄχρι τέλους παραμένοντες SDA
25 γράμματα DA 26 ἀπεστείλαμεν SDA [= Λ] ἀπεστείλαμεν τῷ πρὸς δν ἡμῖν ὁ λόγος VMPW
ἀπόφασιν SDA [= Λ] ἀπόφασιν τὴν κατ' αὐτοῦ νεστορίου VMPW ταύτην MS τὴν ἐπιστολὴν S
ὑποταγῆναι SDA [= Λ] ὑποταγῆναι ἵνα γνῶτε τὸν περὶ αὐτοῦ δοθέντα τύπον VMPW 27 φυλάξει W
φυλάξει M διαφυλάξει SD inser. deest in SA ἀπόφασιν DA ἐστὶ δὲ ὁ [ὁ om. VPW] ὁρὸς μεθ' ἑτέρα
οὕτως [οὕτος P] VMPW 28 τὴν om. PA 28/29 τοῦ θῦ τοῦ χῦ MW θῦ τοῦ χῦ P *de deo*
Christo Λ τοῦ χῦ τοῦ θῦ SDA χῦ τοῦ θῦ V 29 Ῥωμαίων DA ἡ³ om. P ἀλεξανδρῶν VDA
def. S ἀλεξανδρική P ἀλεξανδρινή W ἀλεξανδρεινή M πάσα A 30 τῆς κωνσταντινουπολιτῶν
VMPW ἐκκλησίας MW

ὡ βέλπιντε, ἐνόησε [κατὰ τὴν ἐκτεθείσαν πίστιν ἐν τῇ Νικαέων συνόδῳ], καὶ εἰ μὴ ταύτην τὴν δύσπιστον καινότητα τῇ σεβαστῇ καὶ σεβασμίᾳ γραφῇ διαστήσεις ἐντὸς δέκα ἡμερῶν, ἀφ' ἧς γνωρίζονται σοι, ταύτης τῆς μεθοδείας τὴν ἡμέραν ἐναρίθμιον, τὰ φανερά καὶ γεγραμμένα τῆς καταδικασίμου αἰρέσεως, ἀπὸ πάσης καθολικῆς ἐκκλησίας ἀκοινώνητον.

12 = S 18 A 9. Latina epistula extat in Collectionibus Turonensi [Λ'], Casinensi 5 [Λ'], Veronensi [Λ'], Frisingensi [Λ']

L III 375 1 Τῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ Ἰωάννῃ Κελεστίνῳ. Εὐχόμεθα μὲν, ὥσπερ μία ἐστὶ τῆς θεότητος ἡ οὐσία, οὕτω καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς ὁπουδήποτε οὖσιν ἀνθρώποις μίαν τῆς ὀρθῆς πίστεως ἀλήθειαν ἔχειν· ἐλάττων δὲ ὅμως ὁ στεναγμός ἐστιν, ἐὰν τινὲς ἑαυτοὺς ἐκτὸς τῆς ἀγέλης τῆς δεσποτικῆς ἀποχωρίζοντες καὶ διὰ γωνιῶν καὶ συσκίων τόπων λανθάνοντες 10 ἑαυτοῖς ἢ καὶ ὀλίγοις τισὶ συμβουλευώσιν ὁμονοοῦσιν ἑαυτοῖς ἐν τῇ λανθανούσῃ πλάνῃ. 2 ὅτε δὲ ἐν τῇ τοῦ θεοῦ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ ὁ προβεβλημένος ὑπὸ τῷ ὀνόματι τοῦ ἱερέως αὐτὸν τὸν τοῦ Χριστοῦ δῆμον ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀληθείας κατὰ κρημνῶν ἀποστρέφει τῇ οὐκ ὀρθῇ συμβουλῇ καὶ τοῦτο ἐν τῇ μεγίστῃ πόλει, εἰς ἣν διὰ τὴν τιμὴν τοῦ ἐνοικούντος βασιλείου ἀπὸ παντὸς τοῦ κόσμου συντρέχει τὸ πλῆθος, τότε δηλαδὴ διπλασιαστέος ἐστὶν 15 ὁ θρῆνος καὶ μείζων ἢ φροντίς, ἵνα μήτι ἡ ἀρπαγὴ τοῦ λύκου περιγενομένου κατισχύσῃ. ἐλάττων γὰρ ἐστὶν ἡ φροντίς πολιορκούντος τοῦ ἐχθροῦ ἢ ἐντὸς τειχῶν ἐκβακχεύοντος, καὶ κουφότερον παρενοχλεῖ ὁ λύκος ἐκτὸς τῶν ποιμνίων ἀποπλανώμενος ἥπερ ἐν αὐτῇ τῇ ἀγέλῃ τόπον ποιμένος ἐπιλαβόμενος, ἐπειδὴπερ πλεον τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ἐστίν, ὅταν ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας, τουτέστιν ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ δόρατα ἀκοντίζηται τῆς 20 3 ἀσεβοῦς θρησκείας. ὅθεν πάνυ συντετάρακται ἡμῶν τὰ σπλάγχνα, ὅτι οὗτος ὅστις δοκεῖ κατέχειν τὴν ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως, τοῖς καθωσιωμένοις τοῦ Χριστοῦ δήμοις διεστραμμένα τινὰ ἐγχέει, ὑπεναντία τῆς τιμῆς καὶ αἰδοῦς τοῦ τοκετοῦ τῆς ἀγίας παρθένου καὶ ὑπεναντία τῆς ἐλπίδος τῆς ἡμετέρας σωτηρίας. ταῦτα εἰς ἡμᾶς ἦλθεν ὑποβαλλούσης τῆς ἀληθδόνος τῶν πιστῶν, ἃ ἐγνωρίσθη διὰ τῶν βιβλίων ἅπερ αὐτὸς ἔπεμψε, καί, ὅπερ 25

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛ'Λ'Λ'Λ'Λ'

1 κατὰ — συνόδῳ om. AA ἐν — συνόδῳ VMPW ἐν νικαία SDA 2 δύσπιστον A κενότητα MPW τῇ DA om. VMPSW διαστήσεις PWA διαστήσεις VMS διαστήσης D 3 γνωρίζονται σοι A cf. A γνωρίζονται σοι ταῦτα τὰ γράμματα P γνωρίζονται σοι τὰ γράμματα ταῦτα VMW ταῦτα γνωρίζονται σοι τὰ γράμματα SD 3/4 ταύτης — αἰρέσεως! γίνωσκε V 3 ἡμετέραν MPSW ἐναρίθμιον P 4 ἀκοινώνητον MPSW [= Λ] ἀκοινώνητον εἶναι V ἀκοινώνητον ἴσθι σεαυτὸν DA in fine add. καὶ ἀνερέγητον πρὸς πᾶν ὁτιοῦν τῶν ἐξ αὐθεντίας ἱερατικῆς VMPSW

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛ'Λ'Λ'Λ'

inscr. τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀντιοχέα ἐπίσκοπον ἰῶ S τοῦ αὐτοῦ πρὸς ἰῶ τὸν ἀντιοχέα ἐπίσκοπον A deest VMPDW ἰβ VMP ἰζ D

7 ἀγαπητῷ om. S κελεστίνος ἐν κω χαίρειν n 7/8 ἐστὶ τῆς θεότητος [ὀρθότητος A] ἡ SDA ἐστὶ τῆς θεότητος VMW ἡ τῆς θεότητος ἐστὶν P 8 τοῖς om. S ὁπουδῆπου S 9 πίστεως om. S ἀληθείας ἔχειν S ἔχειν ἀλήθειαν DA ἐκτὸς ἑαυτοῦς DA 10 χωρίζοντες P 11 ἑαυτοῦς VA ἢ καὶ ὀλίγοις PW ἢ ὀλίγοις D [= Λ] ἴσθι S εἰκαίσις λόγοις VA συμβουλευώσιν V συμβουλεύουσιν MPSPDW συμβουλίας A ὁμονοοῦσιν PW ὁμονοεῖν VSD ὁμολογῶσιν A ἑαυτοῦς A 12 λαμπρά superscr. ἱερᾷ V ἐπὶ V ἐν D ὀνόματι} ναῦ A αὐτὸν A αὐτοῦ VMPSDAW 13 ἀποστρέφη MSAW 15 βασιλείου MA [= Λ] βασιλείου γένους P βασιλέως VSDW παντὸς κόσμου S τὸ πλῆθος om. S 16/17 ἵνα — φροντίς om. P 16 μὴ S περιγενομένου D παραγενομένου VMSW παραγενομένη A 19 τόπων A 20 αὐτοῦ SDA [= Λ] om. VMPW οἴκου θῷ S *Christi thalamum* Λ ἀκοντίζετε S ἀκοντίζη MPW 21 πάνυ SDA [= Λ] om. VMPW 23 τινὰ SDA [= Λ] om. VMPW ἐγχέει Λ ἐκχέει VMPSDAW ἐναντία DA 24 εἰς ἡμᾶς ἦλθεν [ἦλθεν DA] SDA εἰσῆλθεν VMPW ὑποβαλλούσης PSW 25 δ] *hac* Λ βιβλίων} πιστῶν V

μείζονος ἀποδείξεως ἦν, πεμφθεισῶν ἐπιστολῶν πρὸς ἡμᾶς ὑπογραφῇ αὐτοῦ τοῦ αὐθέν-
 4 του ὡχυρωμένων, ὡς ἀμφιβληθῆναι παρ' ἐτέρων μὴ ἔξόν εἶναι. ὅθεν ἐπειδὴ ὑπὲρ τοι-
 οῦτων αἰτιῶν οὐκ ἔστιν ἀσφαλῆς ἢ μακροτέρα παρενθύμησις (τοιοῦτον γὰρ ἔστι σχεδὸν M III 1049
 ἔγκλημα παρενθυμῆσθαι τὰ τοιαῦτα ὁποῖόν ἐστι μύσος τοιαῦτα ἱερόσυλα λέγειν), καὶ τὸν
 ἐπίσκοπον Νεστόριον καὶ εἴ τις ἄλλος αὐτῷ ἀκολουθήσας τοιαῦτα λέγει, ἀπὸ τῆς ἡμετέρας 5
 κοινωνίας ἀποχωρίζομεν, ἕως οὗ δι' ἐγγράφου ὁμολογίας πεμφθείσης τὴν διαστροφὴν ἢ
 ἤρξατο διδάσκειν, κατακρίνῃ καὶ ταύτην ἑαυτὸν περὶ τοῦ παρθενικοῦ τόκου, τουτέστι
 περὶ τῆς σωτηρίας τοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους τὴν πίστιν ὁμολογήσῃ κατέχειν, ἦντινα
 κατὰ τὴν ἀποστολικὴν διδασκαλίαν ἡ Ῥωμαίων καὶ ἡ Ἀλεξανδρέων καὶ ἡ καθολικὴ παν-
 ταχοῦ ἐκκλησία κατέχει, προσκυνήσῃ τε καὶ ὁμολογήσῃ. εἴ τις δὲ ἢ ἀπὸ Νεστορίου ἢ 10
 ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν αὐτῷ ἐξακολουθησάντων, ἀφ' οὗ τὰ τοιαῦτα ἤρξατο λαλεῖν, ἢ ἀκοινώνη-
 τος ἐγένετο ἢ ἐγμυνώθη τῆς τοῦ ἱερέως ἀξίας ἢ τῆς τοῦ κληρικοῦ, τοῦτον ἐν τῇ ἡμετέρᾳ
 κοινωνίᾳ καὶ μεμενηκέναι καὶ μένειν εἰς τὸ ἐξῆς ὡμολόγηται καὶ οὐδὲ λέγομεν αὐτὸν
 ἀποκεκινῆσθαι, ἐπειδὴ περ οὐδὲ ἡδύνατό τινα ἢ τούτου ἀπόφασις ἀποκινεῖν, ὅστις ἑαυτὸν
 παρέσχεν ἤδη ἀποκινήτεον. 15

5 Ταῦτα, ἀδελφε ἐτιμώτατε, πρὸς τὴν σὴν ἀγιωσύνην ἐγράψαμεν, ἵνα ἐνδυναμωθείς ἐν L III 378
 τῷ δεσπότῃ καὶ τὸν οἰκείον τῷ σῶι στήθῃ τοῦ Χριστοῦ θώρακα καὶ τὴν ἀσπίδα τῆς Εἰρ. 6, 15. 16
 καθολικῆς ὁμολογίας ἐνδυσάμενος τὴν ἀγέλην τοῦ ἡμετέρου δεσπότη Ἰησοῦ Χριστοῦ,
 ὅστις ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ἐγεννήθη καὶ ἔπαθεν, ὅστις καὶ ἀνοιγόντων τῶν καταχθονίων καὶ
 τοῦ θανάτου ἡττηθέντος ὑπὲρ ἡμῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνέστη, ἀπὸ τῆς πονηρᾶς καὶ 20
 αἰσχίστης διδασκαλίας ἐλκύσῃς. ὥσπερ δὲ καὶ πρὸς τὸν ἀγιώτατον ἀδελφὸν καὶ
 συνεπίσκοπον ἡμῶν Κύριλλον τὸν ἀκριβῆ τῆς καθολικῆς πίστεως ἔκδικον ἐγράψαμεν, ταύ-
 την περὶ τοῦ αὐτοῦ Νεστορίου γινωσκέτω ἢ σὴ ἀγιωσύνη παρ' ἡμῶν, μᾶλλον δὲ ὑπ' αὐ-
 τοῦ τοῦ δεσπότη θεοῦ Χριστοῦ ἐξενηνεγμένην εἶναι τὴν ἀπόφασιν ἵνα ἢ ἐντὸς δέκα
 ἡμερῶν ἀριθμοῦμένων ἀφ' ἧς ἂν ἡμέρας ὑπομνησθῇ, τὰς ἱεροσύλους αὐτοῦ διδασκαλίας 25
 περὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως ἐγγράφῳ ὁμολογίᾳ καταδικάσῃ καὶ ταύτῃ ἑαυτὸν
 ὁμολογήσῃ τῇ πίστει ἀκολουθεῖν ἦντινα καὶ ἡ Ῥωμαίων καὶ ἡ Ἀλεξανδρέων καὶ ἡ
 καθολικὴ φυλάττει ἐκκλησία, ἢ ἀπὸ τῆς συνόδου τῶν ἐπισκόπων ἀποκινήθῃς γινωσκέτω
 ἑαυτὸν οἰκείῳ βεβλάφθαι ὀλέθρῳ. ἵνα δὲ ταῦτα τὰ παρ' ἡμῶν ἀποφανθέντα σπου-
 δαιότερον ἐξανυσθεῖ, διὰ τοῦ ἡμετέρου υἱοῦ Ποσειδωνίου τοῦ διακόνου τῆς Ἀλεξανδρέων 30
 ἐκκλησίας τὰς ἡμετέρας ἐπιστολάς πρὸς τὴν σὴν διάθεσιν ἡβουλήθημεν πιστότερον διακομι-
 σθῆναι.

Ὁ θεὸς ὑγιαίνοντά σε διαφυλάξαι, ἀδελφε ἐτιμώτατε.

VM, P [= hk], S [paucissima abscissa]. D [= mn], ΛΛΛ'Λ'Λ'Λ'Λ'

1 πρὸς ἡμᾶς ἐπιστολῶν P	ἐπιγραφῇ SD	2 οὐκ P	ἐπειδὴ μὴ D ἐπειδὴ μοι A
3 ἢ om. D	4 ἱερόσυλα λεγεῖν] ἱερέα συλλέγειν V	6 θτου A	7 κατακρίνει VW κατακρινεῖ A
ὑπὲρ A	8 ὁμολογήσῃ V ^{corr} D ὁμολογήσει VPSAW	ἦν W	9 ἢ ² om. P 9/10 ἐκκλησία
πανταχοῦ S	10 προσκυνήσῃ MPSDW	ὁμολογήσει MPSDW	11 τῶν ἄλλων om. S
τῶν υἱ P	ἀκολουθησάντων SW	ἤρξατο] <i>coeperunt</i> Λ	11/12 ἢ ἀκοινώνητος VMPW [= Λ]
ἀκοινώνητος SDA	13 κοινωνίαι om. VMPW	14 οὔτε ἡδύνατο SDA	17 σῶ SDA [= Λ]
om. VMPW	τοῦ χυ SDA [= Λ] om. VMPW	ἀσπίδα Λ ἐλπίδα VMPSDAW	18 ὁμο-
λογίας VMPSAW [= Λ]	ἐκκλησίας τὴν ὁμολογίαν D ἐκκλησίας S	19 ἐγενήθη VS, corr. V	
21 δὲ A [= Λ] δὴ D om. VMPSW	22 τὸν DW om. VMPSA	ἐκκλησίας καὶ πίστεως V	
22/23 ταύτην S [= Λ] ταῦτα DA om. VMPW	23 γινωσκέτω καὶ DA	ἀπ' SDA	24 θυ χυ
SDA [= Λ] θυ καὶ χυ VMPW	εἰ SD	25 ἂν om. VDA, corr. A	ὑπομνησθῇ A ὑπομνησθεῖ
VMPSDW	26 καταδικάσει D καταφρονήσῃ S	αὐτὸν W	27 ὁμολογήσει SDW ἦντινα
ἢ SDA	ἢ ² om. A def. S	28 ἢ om. S	29 ἑαυτὸν οἰκείῳ P ἑαυτὸν τῷ οἰκείῳ DA οἰκείῳ
ἑαυτὸν VMW τῷ οἰκείῳ ἑαυτὸν S	βεβλήσθαι A	ὀλεθρίῳ MW	ἡμῶν] αὐτῶν P
31 ἐβουλή-	θημεν P βουλόμεθα S	33 Ὁ — τιμώτατε VMPWSD [= Λ ^c] om. A [= Λ ^ω]	διαφυλάξαι SD
διαφυλάξει MW διαφυλάξειεν P διαφυλάττοι V			

13 = S 19 A 16. Latine extat in Collectione CT 16

Κυρίω μου ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Ἰωάννῃ Κύριλλος ἐν κυρίῳ χαίρειν.
 Ἔγνω που πάντως καὶ διὰ πολλῶν ἢ σὴ θεοσεβεία τῆς ἀγίας Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας
 τὴν νῦν οὖσαν κατάστασιν ὅτι τεθορύβηται λίαν καὶ ἀποσύνακτοι μεμενήκασι πολλοὶ καὶ
 M III 1052 τῶν ἄγαν σπουδαίων καὶ ἐπιεικῶν, οὐ τὸν τυχόντα θόρυβον εἰς αὐτὴν ὑπομένοντες τὴν πί- 5
 στὴν ἐκ τῶν λεγομένων ἐπ' ἐκκλησίας αὐτῆς παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Νεστορίου,
 ep. 4 ὡὶ καὶ συνεβούλευσα διὰ γραμμάτων ἀποσχέσθαι τῶν τοιούτων σκαιῶν καὶ ἐξεστραμμένων
 ζητημάτων καὶ τῇ τῶν πατέρων ἀκολουθῆσαι πίστει. ἀλλ' ἐμὲ μὲν ὠϊήθη ταῦτα γρά-
 φοντα δυσμενῇ καὶ τοσοῦτον ἀπέσχε τοῦ προσέχειν ὥς ἐξ ἀγάπης ἐκεῖνα γεγραφότι πρὸς
 τὴν αὐτοῦ εὐλάβειαν, ὥστε καὶ ὠϊήθη τὰ τοιαῦτα φρονῶν καὶ λέγων καὶ τὰς Ῥωμαίων 10
 cf. Coll. Veron. ἀκοὰς συναρπάσαι δύνασθαι· γέγραφε γὰρ ἔκτοπά τινα συνθεῖς ἐν ἐπιστολῇ μακρᾷ τῷ
 ep. 3. 4 κυρίῳ μου τῷ θεοσεβεστάτῳ ἐπισκόπῳ τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Κελεστίνῳ καὶ δὴ καὶ
 τοῖς ἰδίῳ ἐνέθηκε γράμμασι κατὰ τῶν ἐναντία δοξαζόντων αὐτῷ ὅτι τὴν ἀγίαν παρθένον
 L III 379 θεστόκον λέγοντες οὐ φρίττουσιν, εἴτα καὶ τετράδας ἰδίων ἐξηγήσεων ἀπέστειλεν, ἃς καὶ ἀνα-
 γνόντες οἱ κατὰ τὴν μεγάλην Ῥώμην εὐρεθέντες θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι καὶ συνεδρίων πολλῶν 15
 γενομένων κατεβόησαν αὐτοῦ φάσκοντες ἐναργῶς αἶρεσιν αὐτὸν καινοτομῆσαι παγχάλεπον
 τὴν οὐδενὶ τῶν πάλαι γεγονότων ἐξευρημένην. ἐπειδὴ δὲ ἀνάγκη με γραψάσης αὐτοῦ
 ep. 4 τῆς εὐλαβείας ἐκέισε ταῦτα τὰ γεγονότα εἰπεῖν ἅπαντα, πέμψαι δὲ καὶ τὰ ἴσα τῶν παρ'
 ἐμοῦ γραφέντων πρὸς αὐτὸν γραμμάτων, ἐκδεδήμηκεν ἀναγκαίως κληρικὸς τῆς Ἀλεξανδρέ-
 ων, ὁ ἀγαπητὸς διάκονος Ποσειδώνιος. ἀναγνωσθέντων τοίνυν ἐν συνεδρίῳ τῶν τε ἐξηγή- 20
 σεων αὐτοῦ καὶ τῶν ἐπιστολῶν, μάλιστα ἐν οἷς οὐκ ἔστι συκοφαντίας τόπος (ἔχουσι γὰρ αὐτοῦ
 τὴν ὑπογραφήν), φανερά τετύπωκεν ἡ ἀγία Ῥωμαίων σύνοδος καὶ δὴ καὶ γεγράφηκε πρὸς τὴν
 ep. 12 σὴν θεοσεβείαν, οἷς καὶ ἀνάγκη πείθεσθαι τοὺς ἀντεχομένους τῆς πρὸς ἅπασαν τὴν Δύσιν κοινω-
 νίας· γεγράφασι γὰρ τὰ ἴσα καὶ πρὸς τὸν θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον τῆς Θεσσαλονίκης
 Ῥοῦφον καὶ πρὸς ἑτέρους τινὰς τῶν κατὰ τὴν Μακεδονίαν θεοσεβεστάτους ἐπισκόπους, 25
 οἱ καὶ αἰεὶ συντρέχουσι ταῖς παρ' αὐτοῦ ψήφοις. γεγράφασι δὲ οὐδὲν ἦττον καὶ πρὸς
 τὸν τῆς Αἰλιδίων θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Ἰουβενάλιον. τῆς σὴς τοίνυν θεοσεβείας ἐστὶ
 σκοπῆσαι τὸ συμφέρον· ἡμεῖς γὰρ τοῖς παρ' αὐτοῦ ἀκολουθήσομεν κρίμασι δεδοτές τὸ ἀπο-
 λισθεῖν τῆς τοσοῦτων κοινωνίας οὐκ ἐφ' ἑτέροις τισὶν ἡγανακτικῶν πράγμασιν οὐδὲ ἐπὶ

VM, P [= hk], S [haud pauca abscissa], D [= mn], AWUΛ'Λ'

inscr. om. VMPSDW τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἰωάννην τὸν ἀντιοχείας A τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ Ἰωάννη ἐπισκόπῳ
 ἀντιοχείας U ιγ VM ιθ S κ D

2 τῷ κυρίῳ VMD ἀγαπητῷ DAUΛ'Λ' om. VMPSW ἐν — χαίρειν om. S 4 τεθορύβηται καὶ
 τεθορύβηται V 5 θόρυβον] βόθυνον MPW 7 τοιούτων VMPSWUΛ'Λ' οὕτω DA καὶ ἐξεστραμμένων
 SDAUΛ'Λ' om. VMPW 9 προσχεῖν S ὡς SDAU τῷ VMPW γεγραφότα DA γράφοντι W
 γεγωνότι S 10 καὶ' om. V φρονῶν VMSWΛ'Λ' καὶ φρονῶν PDAU 11 γάρ om. P
 12 τῷ SDAU καὶ VMPW θεοσεβάστω P 13 ἐνέθηκα A τὰ ἐναντία MPSWU αὐτῷ
 SDAUΛ'Λ' om. VMPW 15 εὐρεθέντες om. DA καὶ om. U 16 γενομένων D αὐτὸν om. P
 17 ἐξευρημένην VMW με γραψάσης] μεταγραψάσης P 17/18 τῆς αὐτοῦ V 18 τὰ om. DU
 19 γραφέντων] γεγονότων S 20 ἀναγνωσθεισῶν VA τε om. VκS 21 καὶ μάλιστα DA αὐτοῦ
 μάλιστα S οὐκ om. Λ ἔχει W 22 φανερά [φανερὰν U] — σύνοδος DUΛ'Λ' φανερὰν
 τετύπωκεν ἡ ἀγία σύνοδος A ἡ ἀγία Ῥωμαίων σύνοδος φανερά τετύπωκε S ἡ ἀγία Ῥωμαίων σύνοδος
 φανερὰν MPW ἡ ἀγία Ῥωμαίων σύνοδος φανερὰν τετύπωκεν ἡ ἀγία σύνοδος V καὶ' om. P
 24 τὰ ἴσα καὶ MPDWU καὶ τὰ ἴσα καὶ V τὰ ἴσα SA τῆς om. DA Θεσσαλονίκης S 25 τὴν
 om. SD θεοσεβεστάτους DAUΛ' θεοσεβεστάτων S θεοσεβεῖς VMPW ἐπισκόπων S 26 δεῖ
 οἷα P περὶ P, corr. h in mg. ἦττον om. W 27 Ἰουβενάλιον A ἐστὶ θεοσεβείας SDU
 28 τὸ συμφέρον σκοπῆσαι U αὐτοῦ οὐκ W ἀκολουθοῦμεν U τὸ om. VMPSW 28/29 ἀπολι-
 σθαίνειν V 29 ἡγανακτικῶν P

σμικροῖς πεποιημένων τὴν κίνησιν, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῆς τῆς πίστεως καὶ τῶν ἀπανταχοῦ κειμένων ἐκκλησιῶν καὶ τῆς οἰκοδομῆς τῶν λωῶν.

Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα· σὲ ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσαγορεύει.

14 = S 41 A 20. Latine extat in Collectione CT 19

4

Ἀντίγραφον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ Ἰωάννου
ἐπισκόπου Ἀντιοχείας πρὸς Νεστόριον

L III 387
M III 1061

1 Τῷ δεσπότῃ τῷ θεοφιλεστάτῳ καὶ ὀσιωτάτῳ ἐπισκόπῳ Νεστορίῳ Ἰωάννης ἐν κυρίῳ χαίρειν. Τὸν ἑαυτοῦ σκοπὸν περὶ τὴν σὴν θεοσέβειαν μετὰ πάσης ἀληθείας διὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ τὰ πάντα μεγαλοπρεπεστάτου κόμητος Εἰρηναίου ἐδήλωσα τῇ σῇ διαθέσει καὶ ἐπειδὴ, ὡς νομίζω, πάσης εἰμὶ λοιπὸν ὑποψίας ἐκτὸς ἀληθῆσιν ἀπολογίαις χρησάμενος, πεπαρρη- 10 σιασμένην λοιπὸν χρῶμαι πρὸς τὴν σὴν γνησιότητα συμβουλία. ἔξεστιν δέ σοι ἐξ αὐτῶν ὧν συμβουλευώ, ἐνέχυρα ἡμῶν λαβεῖν τῆς περὶ σὲ γνησιότητος καὶ ὡς φροντὶς ἡμῖν ἐστὶν οὐ μικρὰ τῆς κατὰ θεὸν ἀγάπης, ἣν οἱ μετιόντες τοὺς θεῖους ἐκκληροῦσι νόμους, οἱ δὲ ἀμελοῦντες καὶ πανούργως προσφερόμενοι τοῖς οἰκείοις μέλεσιν ἑαυτοὺς πρότερον βλάπτου- 15 σιν ἢ καθ' ὧν ἐγχειροῦσιν.

Ἐπεὶ οὖν ταῦτά μοι καλῶς πεπροοιμιάσται, ὡς ἔγωγε οἶμαι, δέξαι με, παρακαλῶ, L III 390 ἀγαθὸν σοι ἐσόμενον σύμβουλον, μὴ παρωθούμενος τὸ ἐν τοῖς παρ' ἐμοῦ λεγομένοις χρήσιμον 2 καὶ μετὰ πάσης τῆς κατὰ θεὸν διαθέσεως λεγόμενον. ἔδει μὲν οὖν ἡμᾶς περὶ χρηστῶν πραγμάτων τὰ σκέμματα πρὸς ἀλλήλους ποιεῖσθαι· ἐπειδὴ δὲ αἱ ἁμαρτίαι ἡμῶν πολλὴν ἔξου- σίαν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ταραχαῖς ἐνεποίησαν, τούτου ἕνεκα ἠπείχθην τὰ πρόσφατον ἡμῖν γρα- 20 φέντα ἀπὸ τε Ῥώμης καὶ Ἀλεξανδρείας τῇ σῇ γνωρίσει ὀσιότητι. ἄθρόον γάρ Ἀλεξανδρέων κληρικοὶ ἐπιστάντες ἐπιστολὰς ἡμῖν δεδώκασι διαφόρους περὶ τῆς σῆς φιλοθείας ἐκπεμ- φθείσας, τὴν μὲν τοῦ ἀγιωτάτου ἐπισκόπου Κελεστίνου, τὰς δὲ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου ep. 12 Κυρίλλου, ὧν τὰ ἀντίγραφα ἀποστείλας παρακαλῶ σου τὴν διάθεσιν οὕτως αὐτοῖς ἐντυχεῖν, ὥστε ep. 13 μῆτε τάραχόν τινα κατὰ διάνοιαν ὑποστῆναι, ἀφ' ἧς πολλάκις φιλονεικίαι καὶ ἐνστάσεις ἐπιβλα- 25 βεῖς συμβαίνουσι, μῆτε μὴν καταφρονῆσαι τοῦ πράγματος, εἰδότος τοῦ διαβόλου δι' ὑπερ- οψίας πολλὰ τῶν οὐ χρηστῶν πραγμάτων κορυφῶν καὶ εἰς ὕψος αἶρειν, ὥστε ἀδιόρθωτα αὐτὰ ποιῆσαι γενέσθαι, ἀλλ' ἐμμελῶς αὐτοῖς ἐντυχεῖν, παραλαβεῖν δὲ τινὰς τῶν ὁμοψύχων

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWUL^ac

1 μικροῖς VMPW σμικρῷ U κρίσιν P κρίσιν καὶ κίνησιν V πανταχοῦ VMPW
1/2 κειμένων MPWUL^ac κινουμένων DA κεινημένων καὶ κειμένων V de S non constat 3 ἡ om. M
ἐμοὶ D in fine add. ἐρῶσθαι σε καὶ μνημονεύειν ἡμῶν τῷ κῶ εὐχομαι ἀγαπητέ καὶ ποθεινότητε U

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWRUL^ac

5. 6 ἀντίγραφον — νεστόριον VMP cf. A Ἰωάννου — νεστόριον SD ἐπιστολὴ Ἰωάννου — νεστό-
ριον W Ἰωάννου — νεστόριον ἐν ἧ μακάριον ἀποκαλεῖ θεόδωρον τὸν αἰρετικόν A ἐπιστολὴ Ἰωάννου
θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου ἀντιοχείας πρὸς νεστόριον R 1δ VMP μα S μβ' D 7/8 τῷ δεσπότῃ
— χαίρειν om. VMPR 7 τῷ¹² μου SD μου τῷ WL^ac καὶ ὀσιωτάτῳ om. A 10 εἰμὶ om. SW
ὑποψίας λοιπὸν παρ' ὑμῖν VMPR 11 συμβουλὴ W 12 ἐστὶν ἡμῖν R ἡμῶν P 13 μετιώντες
W τηροῦντες VMP 14 πανούργοι ὡς W φερόμενοι D βέλεσιν D 16 προοιμιάσται
MPSDAR 17 καὶ μὴ P 18 οὖν om. SD ἡμᾶς om. R 19 σκάμματα R πρὸς
ἀλλήλους τὰ σκέμματα DA ἀλλήλους] πρὸς αὐτοὺς ex ποιούμενους corr. W ἔπει S μαρτυρίαι P
20 ἐποίησαντο V ἕνεκεν VA ἠπείχθη P 22 φιλοθείας SDR θεοσεβείας VMPAL^ac θεοφι-
λείας W 23 τὰς] τὴν S; de quibus Cyrilli praeter eam quae praecedat epistulis loquatur, nescitur
θεοσεβεστάτου A 24 συντυχεῖν SDWR, corr. W 25 μὴ AR ταραχὴν VMPAR φιλονει-
κία AR ἐνστασις ἐπιβλαβὴς ARL^ac 26 συμβαίνει ARL^ac τυγχάνουσι SD 26/27 δι' ὑπεροψίαν V αἱ
ὑπεροψίαι S 27 κορυφῶν τε καὶ D κορυφόνται καὶ S αἵρουσιν S 27/28 ἀδιόρθωτον αὐτὸν S
28 αὐτὰ om. P αὐτοῖς om. VMPW συντυχεῖν S παραλαβῶν R συμπαραλαβεῖν M

σοι πρὸς τὴν τῶν προκειμένων διάσκεψιν, δοῦναι δὲ αὐτοῖς καὶ ἐξουσίαν τὸ συμφέρον, ἀλλὰ μὴ τερπνὸν εἰσηγήσασθαι. πάντως γὰρ εἰ σχοίεν ἄδειαν πολλοί τε ὄντες καὶ γνήσιοι οἱ τοῦ σκέμματος κοινωνοῦντες, ραϊδίως ἐπὶ τὴν συμβουλίαν ἤξομεν καὶ τὸ νομιζόμενον ὑπάρχειν σκυθρωπὸν παραχρῆμα (ἄν) εἴη φαιδρόν. καὶ γὰρ εἰ καὶ προθεσμίαν στενο-
ερ. 10 τάτην τοῖς γράμμασιν ἐνέθηκεν ὁ κύριός μου ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κελεστίνος, δέκα 5
μόναις ἡμέραις, ὡς τὰ γράμματα αὐτοῦ περιέχει, περιορίσας τὴν ἀπόκρισιν, ἀλλ' ἔξεστιν ἔργον αὐτὸ ποιῆσαι καὶ ἡμέρας μόνης μᾶς, τάχα δὲ καὶ ὥρων ὀλίγων. τὸ γὰρ χρήσασθαι προσφώρῳ ὀνόματι ἐν τῇ κατὰ τὸν παμβασιλέα Χριστὸν ὑπὲρ ἡμῶν οἰκονομία, τετριμμένῳ μὲν πολλοῖς τῶν πατέρων, ἐπαληθεύοντι δὲ καὶ τῇ σωτηρίῳ ἐκ παρθένου γεννήσει, τοῦτο ραϊδίων ὡς οὔτε ἐπικίνδυνον χρή παραιτήσασθαι τὴν σὴν ὁσιότητα οὔτε 10
ἐκείνο ὑπολογίσασθαι ὡς οὐ χρή σε ἑαυτῷ ἐναντία ἐκθέσθαι. εἰ γὰρ ἡ διάνοιά σου τοῦ αὐτοῦ τοῖς πατράσιν καὶ τῆς ἐκκλησίας διδασκάλους φρονήματος ἔχεται (τοῦτο γὰρ διὰ πολλῶν καὶ κοινῶν φίλων περὶ σοῦ, δέσποτα, μεμαθήκαμεν), τί λυπεῖ τὸ εὐσεβὲς φρόνημα καταλλήλῳ ὀνόματι δημοσιεῦσαι, καὶ τοῦτο τοσαύτης προκειμένης ταραχῆς καὶ [τοσαύτης] ζητήσεως ἐκ σοῦ; τοῦτο γὰρ εὖ ἴσθι, θεοφιλέστατε· κεκίνηται τὸ κεφάλαιον 15
καὶ τοῖς τε μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγὺς σφόδρα αὐτὸ περιτεθρύληται καὶ πλείστη ὅση περὶ τούτου ζάλη ἀδοκῆτως τὰς ἐκκλησίας διέλαβεν, τῶν πανταχοῦ πιστῶν ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας ἀλλήλοις καθ' ἐκάστην συρρηγνυμένων τὴν ἡμέραν. καὶ ὅτι τοῦτο ἐστὶν ἀληθές, ἀπ'
L III 39¹ αὐτῶν τῶν πραγμάτων εἴση σαφῶς. ἡ γὰρ Δύσις καὶ Αἴγυπτος, τάχα δὲ καὶ Μακε-
δονία ἔκρινεν ἀπορραγῆναι τῆς ἐνώσεως, ἣν ἰδρῶσι πολλοῖς καὶ πόνοις ἀγίων καὶ ἐπισή- 20
μων ἐπισκόπων καὶ μάλιστα τοῦ τὰ πάντα ἀγίου καὶ κοινοῦ ἡμῶν πατρὸς τοῦ μεγάλου Ἀκακίου ἢ τοῦ θεοῦ χάρις τῷ κοινῷ τῶν ἐκκλησιῶν κεχάρισται. τίς γὰρ ἂν μέμψαιτο, εἰ δόξεις λέγειν ἃ φρονεῖς; μᾶλλον δὲ τίς οὐκ ἂν ἀποδέξαιτο, εἰ δέξαιο προσηγορίαν, ἣς τὴν διάνοιαν, ὡς ἔγνωμεν, ἢ σὴ εὐλάβεια κέκτηται, καὶ τοῦτο ὑπὲρ εὐσταθείας καὶ εἰρήνης οἰκουμενικῆς;

25

Εἰ δοκεῖ δέ, καλοῦ παραδείγματος εἰς καιρὸν ὑπομνήσω σε, οὐ βούλομαί σε καὶ μεμνήσθαι· οὐδὲ γὰρ χρόνος πολὺς ἐστὶν ἐξ οὗ παρ' ἡμῖν συμβέβηκεν, ὥστε αὐτὸ καὶ λήθῃ παραδοθῆναι. μέμνησαί που πάντως τοῦ μακαρίου Θεοδώρου τοῦ ἐπισκόπου ἐν ἐξηγήσει εἰπόντος τι τῶν οὐ δοξάντων καλῶς εἰρῆσθαι πρώτῳ τε σοὶ τῷ καὶ παρρησιασα-

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWRΛ¹Λ^c, cf. Innocentium [t. III 2 p. 71] et Facund. 10, 2

1 σου S δέ] τέ D καὶ om. D πρὸς τὸ A 2 τὸ τερπνόν SDW εἰ om. R
ἔχοιεν VMPR ἔχοιμεν A 3 πράγματος SDA συμβουλὴν SW ἤξομεν MPSDAWR *descendi-*
mus Λ^c ἤξουσι VL^c 4 ἡ ὑπάρχον R παραυτίκα DA ἂν addidi 4/5 στενωτάτην P
5 ἐνέθηκεν] ἐνεκεν S ἐνέθηκε τοῖς γράμμασι DA 6 αὐτοῦ om. P 7 μόνης om. SD 8 ὑπὲρ
om. D 9 τετριμμένῳ S 10 ὡς οὔτε MPSDWR ὅπερ οὔτε ὡς VAL^c locus conceptoris negligentia
corruptus, uoluit τοῦτο οὔτε ὡς χρή om. R 11 ἐκείνου S ὑπολογίσασθαι P σε ἑαυ-
τῷ AR σε σεαυτῷ MPW σεαυτῷ VSD ἑναντία SDAR τάναντία V τὰ ἐναντία MPW σου
DARΛ^c ἕως S om. VMPW 12 πατράσιν] πράγμασι S τοῖς διδασκάλους τῆς ἐκκλησίας SD
13 παρὰ P σέ W λυπῇ PDW 14 καὶ om. S τοῦτο SDRΛ^c ταῦτα A τότε VMPW
περικειμένης V 15 τοσαύτης VMPWR om. SDAΛ^c ἔξου R καὶ τοῦτο S εὐ om. V θεοφι-
λέστατε καλῶς V 16 τοῖς SDW οἷς VMP οἷς AR οἷς VMP οἷς AR αὐτὸ SDARΛ^c om. VMPW
περιτεθρύλλεται VPSD περιτεθρύλλονται R περιτεθρύλλονται A καὶ om. AR 16/17 ἀδοκῆτος ζάλη —
διέλαβεν περὶ τούτου R 17 ἀδοκῆτος AR ἐνεκεν S 18 συρρηγνυμένων R ἀλήθεια S
19 αὐτῶν VPDA^c αὐτῶν τούτων MSAWR εἴη V σαφές VW καὶ om. S ἡ αἴγυπτος DL
20 ἔκρινεν SDARΛ^c ἔκριναν VMPW 21 τοῦ] καὶ AL^c 22 ὃν ἢ D γὰρ] δ' V 23 δό-
ξεις] δοξάζεις MPW ἀποδέξαιτο — δέξαιο om. S δέξαιο DARΛ^c δέξαιτο MPW δέξεται V 24 εὐσε-
βεια S εὐσταθείας VR 25 οἰκουμενικῆς εἰρήνης M 26 ὑπομνήσεως οὐ βούλομαι S καὶ
om. SA 27 οὐ παρ' VMPAW οὐπερ SD 27/28 καὶ λήθῃ αὐτὸ P λήθην S 28 παρα-
δοῦναι SDW παραδραμεῖν A πῶς SR θεοδώρου] παύλου V 28/29 ἐξήγει S 29 τινα
W^{corr} σοὶ καὶ τῷ SD 29—p. 95, 1 πεπαρρησιασμένῳ SDA παρρησιασμένῳ R

μένωι κατ' ἐκείνον τὸν καιρόν, ἔπειτα καὶ πᾶσιν τοῖς ἀκούσασιν, καὶ ὅπως ἐκείνος αἰσθό-
 μενος τῆς βλάβης καὶ τῆς ταραχῆς, ἣν ὁ μικρὸς ἐνεποίησε τονθορυσμός, ἐννοήσας ὡς ἡ
 ταραχὴ ποιήσει διάστασιν, μᾶλλον δὲ καὶ ἀντίστασιν, φιλοῦντων τῶν ἀνθρώπων, εἰ τοιαύ-
 της δρᾶζοιντο ἀφορμῆς, τῇδε κάκεισε διαιρεῖσθαι, καὶ τὴν ἀντίστασιν αὔξειν τὸν δοκοῦντα
 βραχὺν εἶναι τοῦ σκανδάλου σπινθήρα (ὃ δὴ καὶ νῦν παρ' ἡμῖν γέγνηται), ὅπως ὁ γεν- 5
 ναῖος ἐκείνος ἀναστὰς οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας τὸ παρ' αὐτοῦ λεχθὲν ἀνερυθριάστως ἐπὶ **M III 1065**
 χρησίμωι τῆς ἐκκλησίας διωρθώσατο, καὶ διορθωσάμενος, παραχρῆμα ἀπετρίψατο τὴν κατ'
 αὐτοῦ γεγονυῖαν διαβολήν, οὐ λογισάμενος εἶναι τι σαθρὸν τὴν διόρθωσιν, καὶ τοῦτο πάν-
 των εἰδόντων μὲν ὡς σαθρῶς παρ' αὐτοῦ ἐλέχθη τὸ λεχθὲν, ἀποδεξαμένων δὲ αὐτὸν τῆς
 παραυτίκα μεταστάσεως. 10

- 4 Ἐγὼ δέ σου τὴν θεοσέβειαν οὐκ ἐπὶ διαβεβλημένῃ μεταστάσει τοῦ λόγου προτρέπω
 οὔτε μὴ ἐναντιότητι μεираκιῶδει, ὡς ἂν τις εἴποι, ἀλλ' ἐπειδὴ σοι πολλάκις πρὸς πολλοὺς
 εἴρηται, ὡς μεμαθήκαμεν, ὡς οὐκ ἐκτρεπόμενος τὴν εὐσεβῇ ταύτην διάνοιαν μόνον τὸ ὄνομα
 παραιτῇ, εἰ δέ σοι τινὲς τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπισήμων καὶ τοῦτο ὑπόθωιντο, οὐκ ἂν
 παραιτήσαιο ἀνενδοιάστως καὶ θεοτόκον εἰπεῖν τὴν ἁγίαν παρθένον, τούτου ἕνεκα ἐπὶ τὸ 15
 σὸν σε προτρέπω, προενεγκεῖν ἐκκαλούμενος ὅπερ μεμαθήκαμεν, μὴ διασφάλλεσθαί σε φρο-
 νοῦντα, προστιθέντα δὲ ῥῆμα πράγματι καὶ ὄνομα πολλοῖς τῶν πατέρων καὶ συντεθὲν καὶ
 ῥηθὲν καὶ συγγραφὲν καὶ μὴ παραιτήσασθαι ὅλως ῥῆμα τὴν κατὰ ψυχὴν ἐλέγχον εὐσεβῇ
 διάνοιαν. τοῦτο γὰρ τὸ ὄνομα οὐδεὶς τῶν ἐκκλησιαστικῶν διδασκάλων παρήιτηται.
 οἱ τε γὰρ χρησάμενοι αὐτῷ πολλοὶ καὶ ἐπίσημοι οἱ τε μὴ χρησάμενοι οὐκ ἐπελάβοντο τῶν 20
 χρησαμένων, καὶ μάτην ἡμεῖς, ὡς ἔοικεν, δῆθεν ἀκριβείας περιττῆς ἕνεκα πρὸς αἰρετικὴν κακο-
 δοξίαν μόνον βλεπούσης τὰς συνειδήσεις τῶν ἀδελφῶν εἰς οὐδὲν δέον πληττομένας περιορῶ- **L III 394**
 μεν, ὄνομα παραιτούμενοι οὐ τὴν διάνοιαν εὖ καὶ καλῶς παραδεχόμεθα. εἰ γὰρ τὸ ἐξ αὐτοῦ
 σημαίνόμενον μὴ παραδεχοίμεθα, λείπεται περὶ πολλὰ ἡμᾶς διασφάλλεσθαι, μᾶλλον δὲ κιν-
 δυεύειν περὶ τὴν ἄρρητον οἰκονομίαν τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. ἀκολουθήσει γὰρ 25
 εὐθὺς τῇ τοῦ ὀνόματος τούτου ἀναιρέσει εἴτ' οὖν τῷ ἐξ αὐτοῦ σημαινομένῳ τὸ μήτε
 θεὸν εἶναι τὸν τὴν ἄρρητον οἰκονομίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἀναδεξάμενον μήτε μὴν τὸν θεὸν λόγον
 κενώσαντα ἑαυτὸν εἰς τὴν τοῦ δούλου μορφὴν ἄφατόν τι περὶ ἡμᾶς ἐπιδεδείχθαι φιλαν- **Phil. 2, 7**
 θρωπίας μέγεθος, ἅπερ αἱ θεῖαι γραφαὶ μάλιστα κυροῦσιν τὴν εἰς ἡμᾶς φιλανθρωπίαν, ὅταν
 τὸν προαιώνιον καὶ συναϊδίον καὶ μονογενῆ τοῦ θεοῦ υἱὸν ἐπὶ τὴν ἐκ παρθένου γέννησιν 30
 ἀπαθῶς τῷ λόγῳ καταγάγῃ κατὰ τὸ εἰρημένον τῷ θεῷ ἀποστόλῳ ἔξαπέστειλεν ὁ **Gal. 4, 4**
 θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικός, ἀποδεικνύντι σαφῶς τὴν τοῦ μονο-
 γενοῦς ἐκ παρθένου, ὡς φθάσας ἔφην, ἄρρητον γέννησιν, ἀφ' ἧς γεννήσεως εἰ προσαγο-

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWRΛ'Λ', cf. Fac. 7, 5

1 κατὰ τὸν καιρόν ἐκείνον M 1/2 αἰσθόμενος A αἰσθανόμενος R 2 μικρὸς τότε AR InnoC.
 τονθορισμός P τῶν θρυσμῶν S τὸν θρυσμὸν R θόρυβος V 5 βραχὺν] μικρὸν W σπινθήρα R
 παρ' ἡμῖν νῦν VMPSD ὑμῖν InnoC. Fac. 7 χρησῶν R διορθώσατο VDWV παραυτίκα V
 ἀπετρίψατο A 8 οὐ VMPSW Fac. om. DARΛ'Λ' λιγόμενος S σαθρὸν VMP Fac. ὀρθὸν SDAWRΛ'Λ'
 τὴν διόρθωσιν] ἢ τὴν ὀρθωσιν SW καὶ τοῦτο SDARΛ'Λ' καίτοι VMPW 10 μεταβολῆς DL
 12 ἐναντιότητα μεираκιῶδη PSDWR 13 ἐντρεπόμενος SD μόνον om. D 14 παραιτῇ
 VMPW παρητήσω SD παρήτησαι AR σοι om. A ἐν om. V 15 καὶ om. SDV
 τούτου ἕνεκα om. SD 15/16 τὸ σὸν σε] τοσόνδε A 16 προενεγκεῖν VMP διενεγκεῖν W
 ἐγκαλούμενος R 18 γραφὲν P ῥῆμα ὅλως V 21 δῆθεν om. D ἕνεκεν S 22 ὀρώ-
 σις M πλαττομένας S 23 εὖ καὶ καλῶς] εὐκόλως W 24 παραδεχοίμεθα ARΛ'Λ' παραδεχόμεθα
 VMPSDW περὶ om. VS ἡμῖν S 25 γὰρ om. S 26 εἴτ' οὖν — σημαινομένῳ om. V
 τῶν — σημαινομένων A cf. Fac. 29 ἅπερ VMPSW ὅπερ DR καίπερ A cum Λ'Λ' τούτοις μάλιστα AL'Λ'
 ταῦτα μάλιστα R τὴν — φιλανθρωπίαν conceptoris incuria addita 30 τῶν] τῶν S πρὸ
 αἰώνων SDAR συναϊδίον μονογενῆ A 31 τούτῳ ἀπαθῶς VM τοῦτο ἀπαθῶς P τοῦ λόγου R
 τῷ — καταγάγῃ] λέγῃ κατελθεῖν A καταγαγεῖν R 32 γενόμενον MPSARΛ'Λ' γεννώμενον
 VD om. W 33 γέννησιν ἄρρητον ὡς φθάσας ἔφην VMP εἶπον R

ρεῦοιτο ἡ παρθένος παρὰ τῶν πατέρων, ὥσπερ οὖν καὶ προσαγορεύεται, τούτῳ τῷ ὀνόματι, **M III 1068** οὐκ οἶδ' ὅτου χάριν τὴν οὐκ ἀναγκαίαν ταύτην ζήτησιν (καὶ μοι σύγγνωθι) καθ' ἑαυτῶν καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης, ὡς ὀραῖς, ἀναδεδέγμεθα. κίνδυνος γὰρ οὐδεὶς τὰ αὐτὰ λέγειν τε καὶ φρονεῖν τοῖς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ εὐδοκίμησας διδασκάλοις, ὧν περιττὸν μὲν τὰ ὀνόματα ἀπαριθμεῖσθαι· ἐπίστασαι γὰρ αὐτοὺς οὐδενὸς ἦττον, ἐπειδὴ τῷ εἶναι αὐτῶν μαθητῆς αὐτός 5 τε καὶ πάντες ἡμεῖς σεμνυνόμεθα.

Ταῦτα παρ' ἡμῶν συμβουλευθήτη, παρακαλῶ· ταῦτα πράξαι παρακλήθητι· μὴ δῶις χώραν καὶ νομὴν ἐρπούση διαστάσει. ἐννόησον γὰρ ὡς εἰ πρὸ τῶν νῦν ἀποσταλέντων γραμμάτων οἱ πολλοὶ ἄσχετοι ἦσαν καθ' ἡμῶν, νῦν δρασάμενοι τῆς ἀπὸ τῶν γραμμάτων τούτων παρρησίας τίνες οὐκ ἔσονται καὶ ποῖαι οὐ χρήσονται καθ' ἡμῶν τῇ παρρησίᾳ. 10 ταῦτα ἐγὼ πολλοὺς τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων καὶ τῶν τῆς σῆς φιλοθείας ἐραστῶν παρ' ἑμαυτὸν ἔχων, οἱ ἔτυχον παρεῖναι ἡμῖν τῶν γραμμάτων τούτων τῶν ἀπευκτῶν ἀποδοθέντων, νομίσας καὶ γνησίου ἔργον ποιεῖν κατὰ τὰς ἑμαυτοῦ ὑποσχέσεις καὶ ἀδελφικῇ συμβουλίᾳ ἀνορθοῦν κάμνουσάν σοι ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν ὑπόληψιν, ἐπέστειλα, εὐχόμενός σου τὴν φιλοθείαν ἀφιλονείκῃ τῇ γνώμῃ δέξασθαι, ἣν μετὰ φόβου θεοῦ καὶ φίλτρου τοῦ 15 περὶ σέ καὶ τοῦ ἀσφαλοῦς ἔνεκα τῆς ἐκκλησίας εἰσηγησάμην, οὐ μόνος ὢν, ὡς ἔφην, ἀλλὰ γὰρ παρόντων μοι τῶν περὶ τὸν κύριόν μου τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Ἀρχέλαον Ἀπρίγγιον Θεοδώρητον Ἠλιάδην Μελέτιον καὶ τὸν πρόσφατον τῇ τοῦ θεοῦ χάριτι προβληθέντα τῇ Λαοδικῇ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ ἐπίσκοπον Μακάριον, οἱ καὶ δογμάτων ἐντὸς ὑπάρχουσιν καὶ περὶ σέ διαπύρως διάκεινται, μεθ' ἡμῶν σε εὐχόμενοι, δέσποτα, φρονήματι 20 εὐπειθεῖ χρησάμενον στήσαι τῶν γραμμάτων τούτων καθάπερ λαίλαπος σφοδροτέραν φορὰν, ἱκανήν, εἰ μὲν εἴξαιμεν, μὴ θολῶσαι μηδὲ ταράξαι, εἰ δὲ ἐνσταίημεν, λυπήσαι. ταῦτα οἰκείουμενοι τὰ σὰ ἡμεῖς μὲν ἐδηλώσαμεν, αὐτὸς δὲ καταδέξασθαι καὶ ἀσμενίσαι καταξίωσον, εἰ μὴ ἄρα τις οὐκ ἀγαπῶν ἡμᾶς παρασκευάσειεν ἐπὶ βλάβῃ ἑαυτοῦ τε καὶ τοῦ κοινοῦ καταφρονῆσαι τούτου τοῦ πράγματος. τὸ δοκοῦν, παρακαλῶ, παραχρῆμα ἀντιγράψαι καταξίωσον, 25 μᾶλλον δὲ μὴ τὸ δοκοῦν, ἀλλὰ τὸ συμφέρον.

15 = S 23 A 18. Latine extat in Collectione CT 17

L III 386 Κυρίῳ μου ποθεινοτάτῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Ἰουβενάλι Κυρίλλος ἐν κυρίῳ
M III 1057 χαίρειν. Ὡς ὁμῶν μὲν τοῖς τῶν εὐδοκίμησάντων ἵχνεσι καὶ τῇ ὀρθῇ πίστει κατακολου-

VM, P [= hk]. S, D [= mn], AWRΛ'Λ^c

1 οὖν] αὖ D 2 οὐκ² om. A 3 τὰ αὐτὰ SDAW^{cor}Λ^c ταῦτα RΛ' τὸ ταῦτα P τῷ ταῦτα V
τὸ ταῦτα MW 5 τὸ MPSWR 7 δούσ V 8 καὶ νομὴν VMPWRΛ^c καινοτομήν A ἡ νομὴν SD
ἐρπούση τῇ A διαστάσει καινοτομεῖν D 10 τῇ om. VPW 11 πολλοῖς MDW τοῖς S
12 πρόσ R ἑμαυτῷ DA 13 ἔργου R 14 σου AW, corr. W ἀπέστειλα MPDR ἐχό-
μενος V 15 ἀφιλονείκῃ τῇ S ἀφιλονείκῃ D ἀφιλονεικήτῳ MPAR ἀφιλονεικοτάτῳ VW ἦν] δ A
16 ἀσφαλῶς S μόνον ὢν ἔφην S 17 μοι om. R τὸν θεοφιλέστατον κύριόν μου τὸν DA
18 ἀπριγγίου θεοδώρητου ἡλιάδου μελετίου καὶ τοῦ V ἀπριγγίου S θεοδώριτον MSDA μελί-
τιον AR τῇ τοῦ om. A τῇ om. R 18/19 προβληθέντος V 19 ἐπισκόπου μακαρίου V
20 ὑπάρχειν S διάκεινται] καίονται S εὐχόμενοι σε V εὐχόμενοι A 21 στήναι SD σφοδροτέ-
ραν — ἱκανήν] σφοδρὰ τὰ σφοδρότερα τὴν κοινήν S 22 μὴδὲ SD ἐνσταίημεν] ἐντεινομεν VMP
24 παρασκευάσει V 25 καὶ τούτου V παραγράματος R παραχρῆμα om. VA 26 εἰ
ante μᾶλλον adrasum S δὲ om. V

VM, P [= hk], S [paucā abscissa], D [= mn], AWRΛ'Λ^c

inser. om. VMPSW κυρίλλου [κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας D] πρόσ Ἰουβενάλιον ἐπίσκοπον
[ἐπίσκοπον ἱεροσολύμων A] DA 15 VP numerus abscissus in S κδ' D

28 τῷ κυρίῳ VM μου om. P ἀδελφῷ ποθεινοτάτῳ P Flauiano Iuuenali Λ^c
κύριλλος ἐπίσκοπος DA 29 μὲν om. DA probatissimorum patrum Λ^c τῇ om. A

θεῖν τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Νεστόριον (τίς γὰρ τῶν εὖ φρονούντων οὐκ ἂν εὐξαιτο δοκιμωτάτους εἶναι τοὺς καθηγεῖσθαι λαχόντας τῶν τοῦ σωτῆρος ποιμνίων;)· ἐπειδὴ δὲ παρ' ἐλπίδας ἢ τῶν πραγμάτων ἡμῖν ἐκβέβηκε φύσις (ὃν γὰρ ἔσεσθαι προσεδοκῶμεν ποιμένα γνήσιον, τοῦτον τῆς ὀρθῆς πίστεως διώκτην εὐρήκαμεν), δεῖ λοιπὸν μνημονεῦσαι τοῦ πάν- M III 1060
των ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ λέγοντος οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν, Mt. 10, 34. 35
ἀλλὰ μάχαιραν. ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. εἰ 6
δὲ δὴ καὶ πρὸς γονέας ἡμῖν ὁ πόλεμος ἀνέγκλητός τε καὶ ἀνεπίληπτος, μᾶλλον δὲ καὶ
παντὸς ἐπαίνου μεστός, ὅτε τῇ τοῦ Χριστοῦ δόξει συναθλεῖν ἐγνώκαμεν, πῶς οὐκ ἀνάγκη
πᾶσα, καίτοι δακρύοντας ὡς ἀδελφὸν ἀπολέσαντας, τὸν θεοφιλεῖ περιζῶσασθαι Ζῆλον καὶ
μόνον οὐχὶ τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν ἐκεῖνο εἰπεῖν εἴ τις πρὸς κύριον, ἴτω πρὸς με. Exod. 32, 26
ἐγὼ μὲν γὰρ καὶ δι' ἐνὸς καὶ δευτέρου γράμματος ὡς ἀδελφὸν παρεκάλεσα μὴ ταῖς ἰδίαις ep. 2. 4
ἀκολουθεῖν ἐννοίαις, ἀλλὰ τῇ ὀρθῇ καὶ ἀποστολικῇ πίστει τῇ παραδοθείσῃ ταῖς ἐκκλησί- 12
αις, οἵηθείς ἀπαλλάξαι αὐτὸν τῆς τῶν αὐτοῦ γραμμάτων σκαιότητος· ἀλλ' οὐδὲν ὤνησε
τὸ τῆς διαθέσεως φάρμακον, ἄπρακτος γέγονεν ἡ συμβουλὴ καὶ τοσοῦτον ἀπέσχε τοῦ
θέλειν τοῖς τῆς ἀληθείας ἔπεσθαι δόγμασιν, ὥστε καὶ ἐπιστολὴν ἀπέστειλε πρὸς με μεθ' ep. 5
ὑπογραφῆς ἰδίας, ἐν ἣ καὶ ἐπιπλήττει μὲν ὡς λυπούμενος, διωμολόγηκε δὲ σαφῶς θεοτό- 16
κον οὐκ εἶναι τὴν ἀγίαν παρθένον, ὅπερ ἐστὶν ἐναργῶς εἰπεῖν μὴ εἶναι θεὸν ἀληθῶς τὸν
'Εμμανουήλ, ἐφ' ᾧ τὰς τῆς σωτηρίας ἔχομεν ἐλπίδας. οἵηθείς δὲ ὅτι καὶ τὴν 'Ρωμαίων L III 387
ἐκκλησίαν συναρπάσαι δυνήσεται, ἔγραψε πρὸς τὸν κύριόν μου τὸν εὐλαβέστατον καὶ θεοσε- Coll. Veron.
βέστατον ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργὸν Κελεστίνον τῆς 'Ρωμαίων ἐκκλησίας ἐπίσκοπον, ἐνθéis 3. 4
ταῖς ἐπιστολαῖς τῶν αὐτοῦ δογμάτων τὴν διαστροφήν. πέπομφε δὲ καὶ ἐξηγήσεις πολλὰς,
ἐξ ὧν ἐλήλεγκται φρονῶν τὰ διεστραμμένα, καὶ κατεγνώσθη λοιπὸν ἀραρότως ὡς αἰρετικός.
ἐπειδὴ τοίνυν ὁ μνημονευθεὶς εὐλαβέστατος καὶ θεοσεβέστατος τῆς 'Ρωμαίων ἐκκλησίας
ἐπίσκοπος Κελεστίνος φανερά γέγραφε περὶ αὐτοῦ καὶ πέπομφε πρὸς με τὰς ἐπιστολάς, ep. 9-12
δεῖν ὑμῶν ἀποστεῖλαι ταύτας καὶ ἀκονηθεῖσαν οἴκοθεν εἰς εὐσεβῆ Ζῆλον τὴν σὴν θεοσε- PG 105
βειαν διαναστῆσαι διὰ τοῦ γράμματος, ὅπως ἂν ἐκ μιᾶς ψυχῆς καὶ συντόνου προθυμίας 26
τὴν εἰς Χριστὸν ἀγάπην ζωώμεθα καὶ σώσωμεν λαοὺς κινδυνεύοντας καὶ στήσωμεν ἐκ-
κλησίαν τὴν οὕτω διαφανῇ, σύμφρονες δηλονότι γεγονότες ἐκάστοις ἅπαντες καὶ κατὰ τὸν
ὀρισθέντα τύπον ἐπιστέλλοντες αὐτῷ καὶ τοῖς λαοῖς. ἂν μὲν ὠφελήσωμεν καὶ μεταστή-
σωμεν κατὰ τὸ ἀληθές αὐτὸν ὧν πεφρόνηκεν, κεκερδάκαμεν ἀδελφὸν καὶ σεσώκαμεν ποι- 30
μένα· ἐάν δὲ ἄπρακτος ἡμῶν ἡ συμβουλὴ γένηται, αὐτὸς ἐαυτῷ ἐπιγράψας τὸ συμβὰν αὐτῷ
τῶν ἰδίων πόνων ἔδεται τοὺς καρπούς. δεῖ δὲ ἡμᾶς ἀναγκαίως καὶ τῷ φιλοχρίστῳ καὶ les. 3, 10
εὐσεβεστάτῳ βασιλεῖ, καὶ ἅπασιν δὲ τοῖς ἐν τέλει γράψαι καὶ συμβουλευσαί μὴ προτιμῆσαι
τῆς εἰς Χριστὸν εὐσεβείας ἄνθρωπον, ἀλλὰ χαρίσασθαι τῇ οἰκουμένῃ τὸ βέβαιον εἰς

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWA'Λ^c

3/4 γνήσιον ποιμένα D 4 εὐρομεν DA διὸ δεῖ W 6 γὰρ om. S 7 ἡμῖν om. Λ^c
ἀνεπίληπτός τε καὶ ἀνέγκλητος S μᾶλλον δὲ om. P 8 τοῦ om. A δόξει P ἐδώκαμεν P
9 ὀλέσαντας A *lapsum* Λ^c θεοφιλεῖ P περισώζεσθαι P περισώσασθαι S 10 τοῖς τὴν P
ἐκεῖ ἐκεῖνο MP, corr. k 12 ταῖς SDAΛ^c ταῖς ἀγίαις VMPW 13 ἀπαλλάξιν VMPW τῆς —
γραμμάτων om. S 14 συμβουλῆ V 15 ἐπιστολάς DA ἀποστεῖλαι VMPW 16 αἰς SD
μὲν με A 17 οὐκ εἰπεῖν μὴ V ἀληθῶς om. V 18 ὅν W τῆς σωτηρίας] σωτηρίου V
19 εὐλαβέστατον καὶ om. P 19/20 θεοφιλέστατον D 22 ὡς om. A 23 καὶ θεοσεβέστατος
om. P θεοφιλέστατος DA 23/24 ἐπίσκοπος τῆς — ἐκκλησίας SDA 25 ταύτας πρὸς
σέ W εἰς om. S 26 διαστήσαι D ψυχῆς μίας M 27 Ζησιώμεθα M 27/28 καὶ —
διαφανῇ om. V 28 διαφωνῇ M om. spatio rel. W γεγονότες δηλονότι V 29 αὐτῷ] et
clero Λ^c 30 πεφρόνηκας S *sapuit et docere praesumpsit* Λ^c τὸν ἀδελφὸν V 31 γίνηται M
ἐαυτοῦ MW ἐπιγράψας SDA^c γράψας VMPAW αὐτῷ MPAWA^c ἐαυτῷ V αὐτὸς SD et clero Λ^c
32 οἰκείων V κόπων S τοὺς καρπούς ἔδεται M 33 εὐλαβεστάτῳ S πᾶσι DA
δὲ om. S μὴ] καὶ M

πίστιν ὀρθὴν καὶ ποιμένος ἀπαλλάξαι πονηροῦ τὰ θρέμματα, εἰ μὴ ταῖς ἀπάντιον εἴκει συμβουλαῖς.

Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα· σὲ ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσαγορεύει.

16 = S 21 A 35. Latine extat in Collectione CT 14

L III 379
M III 1053
PG 77, 97

Κυρίῳ μου ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Ἀκακίῳ Κύριλλος ἐν κυρίῳ χαίρειν. 5
Οἱ σφόδρα λυπούμενοι καὶ φροντίδι τετρωμένην ἔχοντες τὴν καρδίαν οὐ μικρῶς ἔχουσι παραψυχὴν, ὅταν τισὶ τῶν ὁμογνωμόνων τὰ ἐφ' οἷς λελύπηται, λέγωσι. τοιοῦτός τις γέγονα καγὼ· διὰ τοι τοῦτο τῇ σῇ τελειότητι γράψαι δεῖν ὠήθην τὰς αἰτίας ἐφ' αἷς εἰκότως, ὥς γε οἶμαι, λελύπημαι, μᾶλλον δὲ καὶ ἔτι λυποῦμαι. οὐ γὰρ ἤρκεσε τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Νεστορίῳ τὸ ἐπ' ἐκκλησίας εἰπεῖν ἃ ἐπ' ἐκκλησίας ἐσκανδάλισε καὶ 10 παρέλυσεν πίστιν τὴν ἐπὶ τῷ πάντων ἡμῶν σωτῆρι Χριστῷ, ἀλλὰ γὰρ καὶ ἠνέσχετο Δωροθέου τινὸς ἐπισκόπου τολμήσαντος ἐπ' ἐκκλησίας καὶ συνάξεως εἰπεῖν ἀναφανδόν· εἰ τις λέγει θεοτόκον τὴν Μαρίαν, ἀνάθεμα ἔστω. τί τοίνυν δράσομεν ἐν ἐκκλησίᾳ ὀρθοδόξων

L III 382 ἀναθεματισθέντες μετὰ τῶν ἁγίων πατέρων; εὐρίσκω γὰρ ἐν συγγραφαῖς καὶ τὸν τῆς αἰδίου μου μνήμης ἐπίσκοπον Ἀθανάσιον πλειστάκις αὐτὴν ὀνομάσαντα θεοτόκον, καὶ τὸν μακά- 15 ριον δὲ πατέρα ἡμῶν Θεόφιλον καὶ ἑτέρους πολλοὺς τῶν ἁγίων καὶ κατὰ καιροὺς ἐπισκόπων, τοῦτο μὲν Βασίλειον, τοῦτο δὲ Γρηγόριον, καὶ αὐτὸν δὲ τὸν μακάριον Ἀττικόν. οὐδεῖς δὲ οἶμαι τῶν ὀρθοδόξων θεοτόκον αὐτὴν δέδιεν εἰπεῖν, εἴπερ ἐστὶν ἀληθὲς ὅτι θεὸς ἐστὶν ὁ Ἑμμανουήλ. γέγονασι τοίνυν ἀνάθεμα πρὸς θεὸν ὄντες ἅγιοι πατέρες, καὶ πάντες δὲ ὅσοι τοῖς ὀρθοῖς τῆς ἀληθείας ἐπόμενοι δόγμασι θεὸν ὁμολογοῦσι Χριστόν, 20 καὶ οὐ μέχρι τούτων ἢ ἐκ τοῦ πράγματος Ζημία, ἀλλὰ γὰρ καὶ διεστράφησαν αἱ τῶν λαῶν γγῶμαι. τεθρήνηκα γὰρ ἀκούων τοὺς μὲν εἰς τοῦτο πεσόντας ἀπιστίας ἤδη καὶ ἀμαθίας, ὥς μὴδὲ θεὸν ὁμολογεῖν τὸν Χριστόν, τοὺς δὲ καὶ εἰ ἔλαιντο ὁμολογεῖν ὅλως αὐτὸν θεόν, μὴδὲν ὑγιὲς ἐπ' αὐτῷ δοξάζειν, ἀλλ' εὐδοκίαι καὶ χάριτι μεθ' ἡμῶν κεκληῖσθαι πρὸς τοῦτο λέγοντας. ταῦτα θρήνου καὶ οἰμωγῆς ἄξια. ποία γὰρ ὅλως ἡ χρεία καὶ εἰς μέσον 25 ἄγεσθαι τὰ οὕτως λεπτὰ καὶ κεκρυμμένα; διὰ τί δὲ μὴ μᾶλλον ἠθικαῖς ἐξηγήσεσιν ὠφελούμεν τοὺς λαοὺς, εἰ μὴ σφόδρα ἔχομεν ἱκανῶς εἰς ἀκρίβειαν τὴν δογματικὴν; ἐπειδὴ δὲ μονάζουσι τοῖς κατὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν τεθορυβημένοις ἐκ τῶν τοιού-
ep. 1 των ἀναγνωσμάτων ἢ γοῦν ἐξηγήσεων τὸν ὀρθὸν τῆς πίστεως ἐξηγησάμεθα λόγον, ἐκπεπολέμωται καὶ γέγονεν ἐχθρὸς καὶ συλλέγει τινὰς ἀγῦρτας καὶ ἀπεγνωσμένους καὶ παρα- 30 σκευάζει ψεύδεσθαι κατ' ἐμοῦ τινὰ ἐπὶ πολλῶν, καὶ τάχα δικαίως. εἰ γὰρ εἴχομεν ζῆλον

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWAΛc

1 ὀρθὴν πίστιν M ἡκει V 2 συμβουλαῖς V συμβουλίας S 3 περὶ σὲ P παρὰ σοῦ M

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWAΛc

inscr. κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας [τοῦ αὐτοῦ A] πρὸς ἀκάκιον ἐπίσκοπον βερροῖας περὶ τοῦ αἵρετικοῦ νεστορίου DAA ις VMP numerus abscissus S κβ' D

5 τῷ κυρίῳ V τῷ τῆς βερο . . . ἐπισκόπῳ κυρίῳ S μου om. M ἀγαπητῷ καὶ συλλειτουργῷ ἀδελφῷ MPW ἀγαπητῷ om. V 6 μικρὰν W 7 λέγουσι V 8 τοι om. P τε M 9 ἠρέκεσθαι MPW 9/10 εὐλαβεστάτῳ καὶ θεοσεβεστάτῳ S 10 ἐκκλησίαις S ἐπ' VMAWAΛc πάσας P τὰς SD 11 παραλῦσαι S ἡμῶν om. DA γὰρ om. SD καὶ om. P 12 ἀναφανδόν SDAΛc om. VMPAW 13 ἐκκλησίαις S ὀρθοδόξῳ V ὀρθόδοξοι Λc 14 γραφαῖς P 15 ἐπίσκοπον om. DA ταύτην A 16 ἁγίων om. A καὶ om. DA 19 οἱ πρὸς W τὸν θῶ SD 20 δὲ SDAΛc om. VMPW τῆς ἀληθείας ὀρθοῖς A θεὸν om. Λ' τὸν χν SD 21 ἐκ om. A γὰρ om. PS 23 θεὸν om. Λ' εἰ om. SDA ὅλως ὁμολογεῖν S 24 μὴ δὲ S 25 ἡ MW ἢν M^{corr} P 27 εἴχομεν SDA ἀκριβῶς W 28 τὴν om. VMPW τῶν om. VMPW 29/30 ἐκπεπολέμωται — συλλέγει om. P 30 κατεγνωσμένους VMPW καὶ om. P 30/31 κατασκευάζει DA 31 τινὰ ἐπὶ πολλῶν κατ' ἐμοῦ S ἔχομεν P

θεοῦ καὶ τῆς τῶν πατέρων φιλοθείας ἐγινόμεθα μιμηταί, πάλοι ἂν ἤμεν κατὰ τῶν τετολ-
μηκότων φλυαρῆσαι κατὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀναθεματισάντων ἡμᾶς τε τοὺς ζῶντας καὶ τοὺς M III 1056
πρὸς θεὸν ὄντας ἤδη πατέρας ἀγίους ψῆφον ὅσῃαν ἐξενέγκαντες, δι' ἧς ἦν εἰκὸς θεραπεύε- PG 100
σθαι καὶ τοὺς εἰς πίστιν ἡδικομένους τῶν λαῶν.

Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα· σὲ ἡ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσαγορεύει.

5

17 = S 22 A 36. Latine extat in Collectione CT 15

Τῷ δεσπότῃ μου τῷ τὰ πάντα ἀγιωτάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Κυρίλλῳ
Ἀκάκιος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Ἐνέτυχον γράμμασι τῆς σῆς θεοσεβείας ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἡμῖν
ἀποδοθεῖσιν ἀπευκτοῖς, δακρύων καὶ θρήνου μεστοῖς, τῶν κατὰ Κωνσταντινούπολιν θρυλου-
μένων ἔνεκεν, καὶ κρατεῖ τὸ βάθος τῆς κατὰ Χριστὸν πίστεως, καθὼς δεῖ, μετέχουσιν, ὡς 10
περιττόν ἦν τοῦτο καὶ τὴν ἀρχὴν εἰς μέσον ἀχθῆναι. τί γὰρ ὤνησεν Ἀπολινάριος ὁ
Λαοδικεύς, εἰς ὧν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὁ μέγας ἀγωνιστὴς ὁ ὑπὲρ τῆς ὀρθῆς πίστεως κρα-
ταιῶς πρὸς τοὺς ἐχθροὺς μαχεσάμενος θαρσύνσας ἑαυτοῦ τῇ σοφίᾳ καὶ ἐθελήσας παρεια- L III 383
γαγεῖν ἐξ ἀπόρων πόρους τινὰς τῇ καθαρᾷ καὶ ἀδόλῳ τοῦ Χριστοῦ πίστει; οὐ πα-
ρεσκεύασεν ἐν τοῖς σχισματικοῖς ἑαυτὸν παρὰ τῇ καθόλου ἐκκλησίᾳ λογισθῆναι; οὐκ εἴρηται 15
τινὶ τῶν πρὸ ἡμῶν ἐπισκόπων ἀναστεῖλαι βουλομένῳ τὰ ὑπὲρ ἀνθρώπων μὴ περιεργάζεσθαι
τοὺς εὖ διακειμένους, ἐρρωμένῃ τῇ διανοίᾳ καὶ ἐντελεῖ συνέσει ταύτην ῥήξαντι τὴν φω-
νὴν· »πῶς ὁ πατὴρ τὸν μονογενῆ ἐγέννησε, σιωπῇ τιμάσθω«; καὶ προϊόντος τοῦ λόγου
ἀπηριθμήσατο ὡς διαλανθάνει ἡδε ἡ ἔρευνα κατὰ μικρὸν πάσας ὁμοῦ τὰς κατ' οὐρανὸν
δυνάμεις, μήτι γε ἀνθρώπους καὶ ἔννοιαν ἀνθρώπων. πῶς δὲ οὐκ ἀναγκαῖα καὶ πρέπουσα 20
ἡ παραίνεσις τῶν θείων γραφῶν ἐκδιδάσκουσα· βαθυτέρα σου μὴ ζήτηι καὶ ἰσχυρό- Sir. 3, 21
τέρα σου μὴ περιεργάζου· ἃ προσετάγη σοι, ταῦτα διανοοῦ, οὐ γὰρ ἔστι σοι
χρεῖα τῶν κρυπτῶν; οἱ δὲ ὑπεραπολογεῖσθαι ζητοῦντες τῶν ταῦτα ἐννοῆσαι καὶ
φράσαι ἐπιχειρησάντων παρόμοιόν τι λέγουσι πεπονθέναι ὧν ὑπέμεινεν ὁ μακάριος Παυ-
λῖνος ὁ ἐπίσκοπος, ὃς παρητιέτο τρεῖς ὑποστάσεις λέγειν ῥητῶς, δυνάμει καὶ ἀληθῶς ταῦ- 25
τα φρονῶν, ταῦτα μετῶν, ἡκολούθησε δὲ τοῖς Δυτικοῖς θεοφιλέσιν ἐπισκόποις τῷ ἐστενω-
σθαι τὴν Ῥωμαϊκὴν φωνὴν καὶ μὴ δύνασθαι πρὸς τὴν ἡμετέραν τῶν Γραικῶν φράσιν
τρεῖς ὑποστάσεις λέγειν. πλὴν ὅτι χρὴ πάντας ἡμᾶς τοὺς δυναμένους συναλγεῖν καὶ PG 101

18—20 locum non inueni

V, M [usque ad 8], P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWA¹Λ^c
1 ἐγενόμεθα A 2 ἀναθεματίσαντας S τοὺς τε D τοὺς VS 3 τὸν θν S ἐξενεγ-
κόντες SD ἧς ἦν VMPWΛ^c ἧς ἂν SD ἦν A 4 ἡδικομένους] ἡδη κειμένους P 5 πρόσειπε
— προσαγορεύει om. AΛ^c σὲ — προσαγορεύει om. V ἐμοὶ SD
inscr. ἀκακίου ἐπισκόπου [om. S] βεροίας [βερροίας D om. A] πρὸς κύριλλον SDA cf. Λ^c 17
VMP κβ S κγ' D
7 ἀγίῳ AΛ^c καὶ θεοφιλεστάτῳ om. M 8—p. 100, 15 om. M pro iis ponendo Ἡ τοι-
αύτη ἐπιστολὴ διαλαμβάνει ὅτι ἐδεξάμεθα τὴν σταλεῖσάν μοι ἐπιστολὴν τε καὶ τὰ ἐν αὐτῇ διδαχθέντα....
[fere 12 litterae oblitteratae] ἐποίησα δὲ κτλ. 9 θρήνου SDAΛ^c θρήνων VPW 9/10 θρυλλουμέ-
νων VPSDW 10 ἔνεκεν PAWΛ^c ἔνεκεν ἐν οἷς VSD πάθος V, poli βάθος coniungere cum τῆς
πίστεως δεῖ VSW δὴ PDAΛ^c 12 ἐν om. PW ὁ ὑπὲρ] οὐ περὶ D 12/13 ὁ κραταιῶς SDAΛ^c
13 θαρρήσας DA 13/14 παραγαγεῖν A 14 ἀπόρου D 14/15 παρεσκευάσαμεν V 15 σχη-
ματιστικοῖς SD 16 ἀναγγεῖλαι VPW 17 ἐντελεῖ] ἐν τελείῳ P 18 μονογενῆ] υἱὸν PW
19 διαλανθάνοι P πάσας ὁμοῦ κατὰ μικρὸν S 20 μήτοι PD καὶ πρέπουσα om. S 21 βαρύτερά
VA 22 περιεργάζου SDA ἐξέταζε VPW προετὰγῃ D 22/23 ἔστι σοι χρεῖα SDA χρεῖα σοι VPW
23 ἀπολογεῖσθαι ζητοῦντες ὑπὲρ S νοῆσαι S 23/24 καὶ φράσαι om. D 24 λέγει S 25 ἀλη-
θεία SDW 25/26 τὰ αὐτὰ SD 26 ταῦτα μετῶν om. W τὰ αὐτὰ SDA μετῶν Λ^c
θεοφιλεστάτοις SDA 27 γραικῶν SDAΛ^c γραφῶν VPW 28 λέγειν ῥητῶς W

συμπάσχειν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι καταστεῖλαι τὴν ἐξαγγελθείσαν φωνήν, ὅπως μὴ πρόφασις δοθῇ τοῖς διασχίζουσιν καὶ διατέμνουσιν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ ἐτοιμῶς ἔχουσι. διὸ χρὴ τὴν σὴν ἐντελὴ καὶ ἀπηρτισμένην σύνεσιν, εἰ καὶ τι τοιοῦτον τὴν ἀρχὴν ἐλέχθη
M III 1057 τὸ λυπεῖν καὶ διαταράττειν πολλοὺς τῶν εὐλαβῶν καὶ φιλοχρίστων δυνάμενον, καταστεῖλαι τὸ κινηθέν, εἰ καὶ τὰ μάλιστα, ὡς φθάσας ἔφην, πολλοὶ τῶν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἀφικνουμένων, ἔτι μὴν καὶ πρὸς ἡμᾶς, τοῦτο μὲν κληρικῶν, τοῦτο δὲ λαϊκῶν, συνηγορεῖν δοκοῦσι τῷ ῥηθέντι ῥητῷ οὐκ ἐναντίως ἔχοντι κατὰ διάνοιαν τῇ ἀποστολικῇ πίστει, προσέτι δὲ καὶ τῇ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων περὶ τοῦ ὁμοουσίου θεοπισθείσῃ καὶ διαδοθείσῃ εἰς πᾶσαν τὴν καθόλου ἐκκλησίαν. τὸ τοίνυν συνετὸν καὶ συμπαθητικὸν καὶ ἐντελὲς τῆς σῆς ἱερωσύνης καιροῦ καλοῦντος ἐπιδείξασθαι καταξίωσον, μεσιτευούσης σου τῆς ἁγιωσύνης τῷ ῥηθέντι ῥητῷ πρὸς τοὺς ἀκούσαντας καὶ διαρραγέντας, ὥστε σου τὴν ἁγιωσύνην ἐκεῖνα φρονῆσαι τε καὶ ἐπιτελέσαι, ἃ δυνήσεται, χειμαζομένης ἐπὶ τοῦ παρόντος τῆς καθόλου ἐκκλησίας, ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς ὕψος ἀναπεμφθῆναι, δεσποτικῇ τινι φωνῇ χρώμενον καὶ ἐπιννοῦντα τῇ νοητῇ θαλάττῃ ἐπὶ τοῦ παρόντος δοκούσῃ
Mc. 4, 39 διαταράττεσθαι καὶ ἐπάγοντα τὸ σιῶπα, πεφίμωσο.

Ἐποίησα δὲ ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν τῆς σῆς θεοσεβείας τῷ τὰ πάντα ἀγιωτά-
L III 386 τω καὶ θεοφιλεστάτῳ Ἰωάννῃ τῷ τῆς Ἀντιοχείων ἐπισκόπῳ, καὶ κατακούσας μετὰ πολλῆς τῆς συναισθήσεως καὶ συμπαθείας, τὰ αὐτὰ ἡμῖν πρεσβυτικὴν ἄγουσιν ἡλικίαν νεωστὶ εἰς ἐπισκοπὴν ἐληλυθώς (ὅς τῇ τοῦ θεοῦ χάριτι ἀκμάζει ἐν τοῖς τῇ ἐπισκοπῇ προσεῖναι ὀφείλουσιν ἐπάθλοις, ὡς μέγα ἐπ' αὐτῷ φρονεῖν καὶ σεμνύνεσθαι πάντας τοὺς τῆς Ἀνατο-
2 Cor. 10, 8 λικῆς διοικήσεως θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους) παρακαλῶν σου τὴν θεοσέβειαν καταλαμβάνεται ὥστε σου τὴν ἁγιωσύνην τῇ προσοῦσῃ αὐτῇ συνέσει χρησαμένην μεταχειρίσασθαι τὸ ἐπισυμβάν οὐκ ἀνεκτὸν ῥῆμα, ὡς δι' ὧν λαλεῖς, δι' ὧν πράττεεις, τὸ ἀποστολικὸν καιροῦ
2 Cor. 10, 8 καλοῦντος ἐπιδείξει τὸ φάσκον· ἐὰν γὰρ θέλω χρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ, ἣ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν, οὐκ αἰσχυνοθήσομαι. τὸν δὲ πο-
2 Cor. 10, 8 θεινότατον τὸν τὰ γράμματα ἡμῶν ἐπαγόμενον πιστὸν ὄντα καὶ Χριστιανὸν ἐκ προγόνων καταξίωσον τῇ ἐνοῦσῃ καὶ ἐνυπαρχούσῃ σοι φιλαγαθίᾳ προσέσθαι καὶ ἐν οἷς ἂν δεηθῇ, προνοίας αὐτὸν ἀξιῶσαι τῆς σοι πρεπούσης.

Πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα ἐγὼ τε καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πλείστα προσαγορεύομεν.

V, M [inde a 16 ἐποίησα], P [= hk], S [paucā abscissa], D [= mn], AWAΛC
 1 ποιῆσαι VPW 2 τέμνειν S 3 τοιοῦτο W 4 λυποῦν VPW τοὺς πολλοὺς P
 5/6 εἰς τὴν [τὴν om. D] ἀντιόχειαν — καὶ SDA ἀφικνουμένων εἰς ἀντιόχειαν καὶ VPW 7 οὐκ
 om. P 8/9 θεοπισθείσαν καὶ διαδοθείσαν W 9 δοθείση P 10 καὶ ἐντελὲς om.
 VPW 11 καὶ ὡς PW 12 φρονῆσαι τε καὶ om. VPW 13 καθόλου om. VPW 14 τινι]
 τῇ P χρώμενον φωνῇ DA ἐπιννοῦντα SDWA^c ἐπιτιμῶντα VA ἐπιφωνοῦντα P θαλάσση SD
 15 καὶ ἐπάγοντα om. PW καὶ ἐπάδοντα V 16 θεοσεβείας] ἁγιωσύνης WA^c 16/17 τὰ — θεοφιλοστάτω
 SDAWA^c ἁγιωτάτῳ VMPSW 17 ἰωάννη — ἐπισκόπῳ DAWA^c ἐπισκόπῳ ἰωάννῃ τῷ τῆς ἀντιοχείας
 VMPSW 17—29 καὶ κατακούσας — προσαγορεύομεν om. M 17/18 μετὰ — συμπαθείας om. VPW
 ἡμῖν VPWA ἡμῖν βούλεται SD ἡμῖν φρονεῖ A 19 ὅς — χάριτι VW ὅς ἐν τῇ — χάριτι P ὅστις
 [ὅς S] χάριτι θῷ SDA τῆς ἐπισκοπῆς SA προσεῖναι A 20 καὶ σεμνύνεσθαι om. VPW
 20/21 ἀνατολικῆς διοικήσεως SDA ἀνατολῆς VPW θεοφιλεστάτους om. VPDW θεοσέβειαν ὡς DA
 21/22 καταλαμβάνεται VPWA παραλαμβάνεται SD 22 τῇ — χρησαμένην om. VPW αὐτῇ D
 23 ὥστε SD om. A 23/24 καιροῦ καλοῦντος om. VPW 24 γὰρ om. VPW 25—28 τὸν
 δὲ — πρεπούσης om. VPW 26 ἡμῖν A 27 προσέσθαι scripsi suscipere A προσέσθαι A προσήσεσθαι
 S προστήσεσθαι D 28 καταξιώσαι A 29 σὺν] ἐν W ἡμῖν P πλείστα om. VI'W

18 = S 10 A 21. Latina uersio extat in Collectione CT 4

Διαμαρτυρία προτεθείσα ἐν δημοσίῳ κατὰ τῶν κληρικῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ κατὰ ἐκκλησίαν ἐμφανισθεῖσα ὡς ὅτι ὁμόφρων ἐστὶ Νεστόριος Παύλου τοῦ Σαμοσατέως τοῦ ἀναθεματισθέντος πρὸ ἐτῶν ρξ ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων ἐπισκόπων

L III 338
M III 1008

Ὁρκίζω τὸν λαμβάνοντα τόδε τὸ χαρτίον κατὰ τῆς ἁγίας τριάδος ὥστε φανερόν αὐτὸ ποιῆσαι ἐπισκόποις πρεσβυτέροις διακόνοις ἀναγνώσταις λαϊκοῖς οἰκοῦσι Κωνσταντινούπολιν ἔτι τε καὶ τὸ ἴσον αὐτοῖς ἐκδοῦναι πρὸς ἔλεγχον τοῦ αἰρετικοῦ Νεστορίου ὅτι ὁμόφρων ἐστὶ τοῦ ἀναθεματισθέντος Παύλου τοῦ Σαμοσατέως πρὸ ἐτῶν ἑκατὸν ἐξήκοντα ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων πατέρων ἐπισκόπων. ἔστι δὲ τὰ παρ' ὁποτέρων εἰρημένα οὕτως

M III 1009

Παῦλος εἶπε· Μαρία τὸν λόγον οὐκ ἔτεκε. Νεστόριος συμφώνως εἶπεν· οὐκ ἔτεκεν, ὡ βέλτιστε, Μαρία τὴν θεότητα.

Loofs, Nestoriana p. 252, 5. 6

Παῦλος· οὐδὲ γὰρ ἦν πρὸ αἰώνων. Νεστόριος· καὶ μητέρα χρονικὴν τῇ δημιουργίᾳ τῶν χρόνων ἐφιστῶσι θεότητι.

ibid. p. 245, 18. 19

Παῦλος· Μαρία τὸν λόγον ὑπεδέξατο καὶ οὐκ ἐστὶ πρεσβύτερα τοῦ λόγου. Νεστόριος· πῶς οὖν Μαρία τὸν ἑαυτῆς ἀρχαιότερον ἔτεκεν;

ibid. p. 373, 17 15

Παῦλος· Μαρία ἔτεκεν ἄνθρωπον ἡμῖν ἴσον. Νεστόριος· ἄνθρωπος ὁ τεχθεὶς ἐκ παρθένου.

ibid. p. 373, 11

Παῦλος· κρείττονα δὲ κατὰ πάντα, ἐπεὶ ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ ἐξ ἐπαγγελιῶν καὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἢ ἐπ' αὐτῷ χάρις. Νεστόριος· τεθέσθαι γὰρ φησι, τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστεράν καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, τὸ τὴν ἀνάληψιν αὐτῷ χαρισάμενον (ἐντειλᾶμενος, φησί, τοῖς ἀποστόλοις οὓς ἐξελέξατο, διὰ πνεύματος ἁγίου ἀνελήφθη), τοῦτο δὴ τὸ τηλικαύτην Χριστῷ χαρισάμενον δόξαν.

ibid. p. 293, 20-294, 2
Ioh. 1, 32
Act. 1, 2

Παῦλος· ἵνα μήτε ὁ ἐκ Δαυὶδ χρισθεὶς ἀλλότριος ἢ τῆς σοφίας μήτε ἡ σοφία ἐν ἄλλῳ οὕτως οἰκῇ. καὶ γὰρ ἐν τοῖς προφήταις ἦν, μᾶλλον δὲ ἐν Μωσεί, καὶ ἐν πολλοῖς κυρίοις, μᾶλλον δὲ ἐν Χριστῷ ὡς ἐν ναυί. καὶ ἀλλαχοῦ λέγει ἄλλον εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ἄλλον τὸν λόγον. Νεστόριος· μὴ ἐγχωρεῖ τὸν πρὸ πάντων τῶν αἰώνων γεννηθέντα ἄλλο ἅπαξ γεννηθῆναι, καὶ ταῦτα θεότητι;

ibid. p. 378, 18. 19
Cassian. c. Nest. 6, 9^s

2—27 θεότητι adfert Anastasius Sinaita in Hodego 20, lectiones adfero, sed non omnes ex codice Monacensi 467 [H] et excerptorum codice Parisino 1115 [X]

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWΛ^cΛ^c

1η VMP ἰ S α' D 2—4 δημοσίῳ — ἐπισκόπων] κωνσταντινουπόλει A 2 δημοσία P
κατὰ VMPWA παρὰ SDHX 3 ἐκκλησίαν SDHA τὴν ἐκκλησίαν X ἐκκλησίας VPW propter scripturam
abbreviatam de M non constat 4 τοῦ ἀναθεματισθέντος — ἐπισκόπων om. HX ἑκατὸν ἐξήκοντα PA
ἐξήκοντα V ἀπὸ PSW 5 μεταλαμβάνοντα X λαβόντα SDAW 6 ποιῆσαι αὐτὸ S 6/7 κωνσταν-
τινουπόλει S 7 αὐτοῦ HXΛ^c 8 πρὸ — ἐξήκοντα om. V ρξ MSnWHX 9 ἀπὸ PSWHX
πατέρων om. DAΛ δὲ καὶ S καὶ D παρ' ὁποτέρων SD παρὰ ὁποτέρων H ab utrisque Λ^c παραποτέρων X
παρὰ πρῶν MPW om. VA 10 ὁ σαμοσατεὺς παῦλος DA τὸν om. DA σύμφωνα A 12 παῦλος
[ὁ σαμοσατεὺς παῦλος DA] εἶπεν DAHXΛ γὰρ ἦν] παρὴν S νεστόριος εἶπε DAHXΛ 13 ἐφίστησι
P ἐφιστῶν W ἐφεστῶση X 14 παῦλος εἶπε DAHXΛ 14/15 νεστόριος εἶπε DAHXΛ 15 ἀρχαι-
ότερον αὐτῆς S 16 παῦλος [ὁ σαμοσατεὺς παῦλος A] εἶπε DAHL παῦλος λέγει X ἡμῖν ἄνδρ S
νεστόριος εἶπεν DAHXΛ 18 παῦλος [ὁ σαμοσατεὺς παῦλος A] εἶπε DAHXΛ ἐπεὶ καὶ ἐκ Λ^c
ἐξ om. S ἀγγελῶν A 19 ἡ] ἦν Λ^c νεστόριος εἶπε DAHXΛ γὰρ SHXΛ om. VMPDAW 20 ὡς A
τὸ om. P 21 τοῖς ἀποστόλοις φησὶν DA 22 δὲ P τῷ xw SD αὐτῷ Λ^c χαρισάμενον
xw A 23 παῦλος [ὁ σαμοσατεὺς A] εἶπεν DAHXΛ ἡ om. SHX 24 οἰκεῖ MAHX
μωυσῇ SD μωσῇ H 25 ναῷ MPSPWXΛ ναῷ θῷ VDA οὐρανῷ H 26 νεστόριος εἶπε VDAHXL
om. MPW ἐγχωρεῖν PA πρὸ om. D πάντων om. S τῶν om. DHX 27 γεννη-
θέντα om. S ἄλλον P καὶ τοῦτο D om. A θεότητι MPWHX τῇ θεότητι V diuinitate Λ^c
θεότητος S θεότητα D κατὰ τὴν θεότητα AΛ^c

3 Ἰδοὺ δέδεικται σαφῶς λέγων ὁ παραβάτης· οὐκ ἐτέχθη ἀπὸ Μαρίας ὁ γεννηθεὶς ἐκ
 L III 339 τοῦ πατρὸς· ἰδοὺ συναινεί τῷ αἵρετικῷ Παύλῳ τῷ λέγοντι ἄλλον εἶναι τὸν λόγον καὶ
 ἄλλον τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ οὐκ ἐστὶν εἰς ὡς ἡ ὀρθοδοξία κηρύττει. διὰ τοῦτο
 ἐσημειωσάμην σοι, ὦ Ζηλωτὰ τῆς ἀγίας πίστεως, καὶ μέρος τοῦ μαθήματος τῆς ἐκκλησίας
 Act. 11, 26 Ἀντιοχέων, ἐξ ἧς καὶ τὴν τῶν Χριστιανῶν ἐπὶ κλήσιν ἐν πρώτοις ἔσχομεν, ὅτι οὐκ οἶδεν 5
 ἄλλον καὶ ἄλλον υἱὸν τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἓνα τὸν πρὸ πάντων αἰώνων γεννηθέντα θεὸν ἐκ
 θεοῦ ἀπὸ τοῦ πατρὸς, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ καὶ τὸν αὐτὸν ἐπὶ Αὐγούστου Καίσαρος ἐκ
 Μαρίας τῆς παρθένου γεννηθέντα. ἔχει γὰρ ῥητῶς

θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ, δι' οὗ καὶ οἱ αἰῶνες κατηρ-
 τίσθησαν καὶ τὰ πάντα ἐγένετο, τὸν δι' ἡμᾶς ἐλθόντα καὶ γεννηθέντα ἐκ Μαρίας τῆς ἀγίας 10
 παρθένου καὶ σταυρωθέντα ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ τὰ ἐξῆς τοῦ συμβόλου

4 Συνάιδει δὲ τούτοις καὶ ὁ μακάριος ἐπίσκοπος Εὐστάθιος ὁ τῆς αὐτῆς Ἀντιοχείας,
 εἰς ὧν ἐκ τῶν τριακοσίων δεκαοκτῶ ἐπισκόπων ἐπὶ τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης συνόδου, λέγων
 οὕτως

τὸ μὴ μόνον ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ θεόν, καθὼς καὶ Ἱερεμίας ὁ προφήτης λέγει· 15
 Bar. 3, 36-38 οὗτος ὁ θεὸς ἡμῶν, οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν. ἐξεύρε πᾶσαν
 ὁδὸν ἐπιστήμης καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Ἰακώβ τῷ παιδὶ αὐτοῦ καὶ Ἰσραὴλ τῷ
 ἡγαπημένῳ ὑπ' αὐτοῦ. μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς ὤφθη καὶ τοῖς ἀνθρώποις
 συνανέστραφη. πότε δὲ συνανέστραφη ἀνθρώποις, εἰ μὴ ὅτε συνεγεννήθη μετ' αὐ-
 τῶν ἐκ παρθένου καὶ συνενηπίασε καὶ συνηξήθη καὶ συνέφαγε καὶ συνέπιε καὶ τὰ ἄλλα; 20

Εἴ τις οὖν τολμήσειε λέγειν ἄλλον εἶναι υἱὸν τὸν πρὸ τῶν αἰώνων μονογενῆ τὸν
 ἀπὸ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα καὶ ἄλλον τὸν ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου τεχθέντα καὶ οὐ τὸν
 αὐτὸν ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἔστω ἀνάθεμα.

9—11 plura ex symbolo Antiocheno adfert Cassian. c. Nestor. 6, 3². 4². 9¹

αὕτη ἡ διαμαρτυρία προετέθη ἐν δημοσίῳ τόπῳ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπέχοντος ἔτι Νεστορίου
 τὸν θρόνον τῆς αὐτῆς πόλεως subscr. A, cf. A

V, M [inde a 12 μακάριος deficiunt phototypa], P [= hk], S, D [= mn], AWA¹Λ^c

1 ὁ παραβάτης λέγων DA 2 τοῦ om. SDA παύλῳ VMPSWA παύλῳ τῷ σαμοσατεί
 [σαμοσατέων D] DA 5 ἔσχομεν VMPSWA¹ ἔχομεν DAA^c 6 θῦ υἱὸν V αἰώνων om. V
 6/7 θῦ — τοῦ VMPSWA cf. Cass. 6, 6⁶ ἐκ θῦ [τοῦ θῦ A] καὶ DA 8 τεχθέντα VMPW 10 ἐγένοντο DA
 ἐλθόντα SDA Cass. 11. cc. et 6, 8 κατελθόντα VMPAW 10/11 ἀγίας παρθένου VMPSWA ἀειπαρθένου DA
 παρθένου Cass. 12 δὲ om. DA ἐπίσκοπος εὐστάθιος [εὐστάθιος om. S] ὁ τῆς αὐτῆς [αὐτῆς
 ἐκκλησίας P] VPSW εὐστάθιος ὁ γενόμενος ἐπίσκοπος [ἐπίσκοπος om. D] DAA ἀντιοχέων P
 13 ἐκ om. SA τῇ D 15 τὸν S καὶ² om. DA ὁ προφήτης Ἱερεμίας S 18 μετὰ δὲ P
 τῆς om. S 19 ὅτι ὅτε P 20 συνενηπίακε DA συνέφαγε καὶ συνέπιε SDA¹ συνέφαγεν
 ἀνοιῶ καὶ συνέπιε P συνέπιε καὶ συνέφαγε VW καὶ τὰ ἄλλα [τάλλα D] PSDAA om. V καὶ τὰ ἄλλα
 ἀπλῶς ἀνθρώπινα καὶ ἀδιάβλητα τῆς φύσεως ἡμῶν κατεδέξατο πάθη W 21 λέγειν ἄλλον — μονο-
 γενῆ] ἄλλον — μονογενῆ εἰπεῖν S τὸν υἱὸν τὸν W τῶν VPWA¹ πάντων τῶν SDA^c
 22 ἐκ V τεχθέντα] γεννηθέντα S

19 = S 93 A 19. Latina uersio extabat in cod. Vat. 3836, sed fere tota periit

Ὁμιλία Πρόκλου ἐπισκόπου Κυζίκου λεχθεῖσα καθεζομένου Νεστορίου ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως

L III 9
M IIII 577
PG 65, 680

1 Παρθενικὴ πανήγυρις σήμερον τὴν γλῶτταν, ἀδελφοί, πρὸς εὐφημίαν καλεῖ καὶ ἡ παροῦσα ἑορτὴ τοῖς συνελθοῦσιν ὠφελείας γίνεται πρόξενος. καὶ μάλα εἰκότως· ἀγνείας γὰρ ἔχει ὑπόθεσιν, καὶ τοῦ γένους τῶν γυναικῶν καύχημα τὸ τελούμενον καὶ δόξα τοῦ ὁ θήλεος διὰ τὴν ἐν καιρῷ μητέρα καὶ παρθένον. ἐπέραστος ἡ σύνοδος· ἰδοὺ γὰρ γῆ καὶ θάλαττα δορυφορεῖ τῇ παρθένῳ, ἥ μὲν τὰ νῦτα ταῖς ὀλκάσιν γαληνῶς ὑφαπλώσασα, ἥ δὲ τὰ ἴχνη τῶν βαδίζοντων ἀκωλύτως παραπέμπουσα. σκιρτάτω ἡ φύσις, καὶ γυναῖ- κες τιμῶνται· χορευέτω ἡ ἀνθρωπότης, καὶ παρθένοι δοξάζονται. ὅπου γὰρ ἐπλεόνα- σεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις. συνεκάλεσεν ἡμᾶς ἡ ἁγία Μαρία, Rom. 5, 20 τὸ ἀμόλυντον τῆς παρθενίας κειμήλιον, ὁ λογικὸς τοῦ δευτέρου Ἀδὰμ παράδεισος, τὸ ἐργαστήριον τῆς ἐνότητος τῶν φύσεων, ἡ πανήγυρις τοῦ σωτηρίου συναλλάγματος, ἡ 13 παστὰς ἐν ἣ ὁ λόγος ἐνυμφεύσατο τὴν σάρκα, ἡ ἔμψυχος τῆς φύσεως βάτος, ἦν τὸ τῆς Exod. 3, 2 θείας ὠδίνος πῦρ οὐ κατέκαυσεν, ἡ ὄντως κούφη νεφέλη ἡ τὸν ἐπὶ τῶν χερουβὶμ μετὰ σώ- Ies. 19, 1 ματος βαστάσασα, ὁ τοῦ ἑξ οὐρανῶν ὑετοῦ καθαρώτατος πόκος ἑξ οὗ ὁ ποιμὴν τὸ πρόβα- Iud. 6, 37. 38 τον ἐνεδύσατο, ἡ δούλη καὶ μήτηρ, ἡ παρθένος καὶ οὐρανός, ἡ μόνη θεῷ πρὸς ἀνθρώπους γέφυρα, ὁ φρικτὸς τῆς οἰκονομίας ἱστός ἐν ᾧ ἀρρήτως ὑφάνθη ὁ τῆς ἐνώσεως χιτών, 18 οὐπὲρ ἱστουργὸς μὲν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἔριθος δὲ ἡ ἐξ ὕψους ἐπισκιάσασα δυνάμις, M IIII 580 Le. 1, 35 ἔριον δὲ τὸ ἀρχαῖον τοῦ Ἀδὰμ κώιδιον, κρόκη δὲ ἡ ἐκ παρθένου ἀμόλυντος σάρξ, κερκὶς δὲ ἡ ἀμέτρητος τοῦ φορέσαντος χάρις, τεχνίτης δὲ ὁ δι' ἀκοῆς εἰσπηδήσας λόγος.

Τίς εἶδεν, τίς ἤκουσεν ὅτι μήτρان ὁ θεὸς ἀπεριγράπτως ὠίκησεν; ὃν οὐρανὸς οὐκ 2 ἐχώρησεν, γαστήρ οὐκ ἐστενοχώρησεν, ἀλλ' ἐγεννήθη ἐκ γυναικὸς θεὸς οὐ γυμνὸς καὶ ἄνθρωπος οὐ φιλόσ, καὶ πύλην σωτηρίας ὁ τεχθεὶς τὴν πάλαι τῆς ἁμαρτίας ἔδειξεν θύραν. ὅπου γὰρ ὁ ὄφιος διὰ τῆς παρακοῆς τὸν ἰὸν ἐνέχεεν, ἐκεῖ ὁ λόγος διὰ τῆς ἀκοῆς εἰσελθὼν 25 τὸν ναὸν ἐζωοπλάστησεν· ὅθεν ὁ πρῶτος μαθητὴς τῆς ἁμαρτίας Κάιν προέκυψεν, ἐκεῖθεν

23 cf. Nestorium in Collectione Palatina 22 p. 38, 10

V, P [= bk], S, D [= mn], AWR, Λ [deficit in 14 ἔμψυχος]

2/3 Ὁμιλία — ἐπισκόπου] τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία R 2 κυζίκου om. PSWR 2/3 καθεζο- μένου — κωνσταντινουπόλεως VPSW ἐν κωνσταντινουπόλει καθεζομένου νεστορίου εἰς τὴν ἐναν- θρώπησιν τοῦ κυ ἡμῶν ιϛ χϛ ὅτι θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένος μαρία καὶ ὅτι ὁ τεχθεὶς οὔτε θς γυμνὸς οὔτε ἄνθς φιλόσ ἀλλ' ἐμμανουὴλ τυγχάνει θς καὶ ἄνθς ἀσυγχύτως καὶ ἀμεταβλήτως ὑπάρχων DA περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ κυ ἡμῶν ιϛ χϛ R in fine add. εἶπε δὲ αὐτὴν [αὐτὴν ἐν κωνσταντινουπόλει εἰς τὴν ἁγίαν μαρίαν συνάξεως οὔσης R] ὅτε ἦν ἐπίσκοπος νεστόριος προτραπεῖς παρ' αὐτοῦ AR ιθ VP ζ D

4 γλῶτταν ἡμῶν ARA 5/6 ἔχει γὰρ ἀγνείας W 6 τοῦ κοινοῦ τῶν γυναικῶν γένους AR 7 ἐπέραστος αὕτη καὶ ἐξαίσιος D 8 δωροφορεῖ DA ὑφαπλώσασα VDA ἔφαπλώσασα R συν- πλώσασα PSW 9 ἀναλόγως W σκιρτὰ τέ W 10 καὶ — δοξάζονται om. ARA καὶ VPW αἱ SD 10/11 ἐπερίσσευσεν W 11 ὑπὲρ περίσσευσεν R ἡμᾶς DARA μὲν ἡμᾶς ἐνταῦθα VPSW ἁγία ARA ἁγία θεοτόκος D ἁγία καὶ θεοτόκος παρθένος VPS ἁγία παρθένος καὶ θεοτόκος W 13 ἐνώσεως DA 14 ἔμψυχος DARA ἐμψυτος VPSW 15 τῶν| τὸν mW 17 ἀνεδήσατο W μαρία ἡ δούλη DAR θϛ DAWK 18 ὑφάνθη ὁ τῆς ἐνώσεως PSW ὑφαν- θεὶς τῆς ἐνώσεως V ὁ τῆς ἐνώσεως [ἐνανθρωπήσεως A γρ καὶ ἐνώσεως A^{ms} ἐνσαρκώσεως K] ὑφάνθη DAR 19 ἱστουργία V 20 ἀμόλυντος ἐκ παρθένου S 21 δὲ om. VPSW ὑπακοῆς R 22 ὁ om. AR καὶ δν VAR 23 γαστήρ VPSW γαστήρ παρθένου AR ἡ γαστήρ τῆς παρθένου D οὐκ ἐστενοχώρησεν| ἐχώρισεν R ἐκ γυναικὸς ἐγεννήθη VS 24 πύλη SD πύλη ἦν R 25 ὁ ὄφιος| ἡ φύσις W ἐέχεεν VR ἐκεῖθεν PSDW ἀκοῆς AR ὑπακοῆς VPSDW 26 τὸν ναόν| τὸ κοινόν A ἐζωοπλάστησεν S μαθητὴς om. VPSDW ἐκεῖθεν γὰρ S

- ὁ τοῦ γένους λυτρωτῆς Χριστὸς ἀσπόρως ἐβλάστησεν. οὐκ ἠισχύνηται ὁ φιλόανθρωπος
 τὴν ἐκ γυναικὸς ὠδῖνα· ζωὴ γὰρ ἦν τὸ πραγματευόμενον. οὐκ ἐμίανθη οἰκήσας μόρια,
 PG 684 ἅπερ αὐτὸς ἀνυβρίστως ἐδημιούργησεν. εἰ μὴ παρθένος ἔμεινεν ἡ μήτηρ, φιλὸς ἄνθρω-
 πος ὁ τεχθεὶς καὶ οὐ παράδοξος ὁ τόκος· εἰ δὲ καὶ μετὰ τόκον ἔμεινεν παρθένος, ἐκεῖνος
 Ioh. 20, 26. 28 ἀφράστως ἐγεννήθη ὁ καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ἀκωλύτως εἰσελθών, οὗ τὴν συζυγίαν 5
 3 τῶν φύσεων ὁ Θωμᾶς ἀνακεκράγει λέγων ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου. μὴ
 ἐπαισχυνθῆς τὴν ὠδῖνα, ὦ ἄνθρωπε· αὕτη γὰρ ἡμῖν γέγονε σωτηρίας ἀφορμή. εἰ μὴ
 Hebr. 2, 14 ἐκ γυναικὸς ἐγεννήθη, οὐκ ἂν ἀπέθανεν· εἰ μὴ ἀπέθανεν, οὐκ ἂν διὰ τοῦ θανάτου
 κατήργησεν τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διάβολον.
 οὐχ ὕβρις ἀρχιτέκτονι μέναι ἐν οἷς ὠικοδόμησεν, οὐ μαιίνει πηλὸς τὸν κεραμέα ἀνακαινίζοντα 10
 ὅπερ ἔπλασεν· οὕτως οὐδὲ μαιίνει τὸν ἄχραντον τὸ ἐκ παρθενικῆς γαστρὸς προελθεῖν.
 ἦν γὰρ πλάσσων οὐκ ἐμολύνθη, διὰ ταύτης προελθὼν οὐκ ἐμίανθη. ὦ γαστήρ ἐν ἣ
 τὸ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας γραμματεῖον συνετάγη· ὦ κοιλία ἐν ἣ τὸ κατὰ τοῦ θανάτου
 ὄπλον ἐχαλκεύθη· ὦ ἄρουρα ἐν ἣ ὁ τῆς φύσεως γεωργὸς Χριστὸς ὡς στάχυς ἀσπόρως
 Hebr. 6, 20 ἐβλάστησεν· ὦ ναὸς ἐν ᾧ ὁ θεὸς γέγονεν ἱερεὺς, οὐ τὴν φύσιν μεταβαλὼν, ἀλλὰ τὸν 15
 L III 13 κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ δι' οἶκτον ἐνδυσάμενος. ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, κἂν
 Ioh. 1, 14 Ἰουδαῖοι ἀπιστῶσιν εἰπόντι τῷ κυρίῳ· ὁ θεὸς μορφὴν ἀνθρώπου ἐφόρεσεν, κἂν Ἕλληνες
 1 Cor. 1, 23 κωμωιδῶσι τὸ θαῦμα. διὰ γὰρ τοῦτο Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, ἔθνεσιν δὲ μωρία
 M III 581 τὸ μυστήριον, ἐπειδὴ ὑπὲρ λόγον τὸ θαῦμα. εἰ μὴ ὁ λόγος ὠίκησεν γαστέρα, οὐκ ἂν ἐκαθέ-
 Mt. 4, 11 σθη ἡ σὰρξ ἐπὶ τοῦ θρόνου· εἰ τῷ θεῷ ὕβρις εἰς μήτραν εἰσελθεῖν, [ἄρα] καὶ τοῖς ἀγγέλοις ὕβρις 20
 4 ἀνθρώπῳ διακονεῖν. ὁ οὖν κατὰ φύσιν ἀπαθὴς γέγονε δι' οἶκτον πολυπαθῆς. οὐκ
 PG 685 ἐκ προκοπῆς γέγονε θεὸς ὁ Χριστός, μὴ γένοιτο, ἀλλὰ δι' οἶκτον γέγονεν ἄνθρωπος, ὡς
 πιστεύομεν. οὐκ ἄνθρωπον ἀποθεωθέντα κηρύττομεν, ἀλλὰ θεὸν σαρκωθέντα ὁμολογοῦ-
 μεν. τὴν οἰκείαν δούλην ἐπεγράψατο μητέρα ὁ κατ' οὐσίαν ἀμήτωρ καὶ κατ' οἰκono-
 Hebr. 7, 3 μίαν ἀπάτωρ. ἐπεὶ πῶς ὁ αὐτὸς κατὰ Παῦλον ἀμήτωρ καὶ ἀπάτωρ; εἰ φιλὸς ἄνθρω- 25
 πος, οὐκ ἀμήτωρ· ἔχει γὰρ μητέρα. εἰ γυμνὸς θεός, οὐκ ἀπάτωρ· ἔχει γὰρ πατέρα.
 5 νῦν δὲ ὁ αὐτὸς ἀμήτωρ μὲν ὡς πλάστης, ἀπάτωρ δὲ ὡς πλάσμα. αἰδέσθητι κἂν τὴν
 προσηγορίαν τοῦ ἀρχαγγέλου. ὁ τὴν Μαριάμ εὐαγγελισάμενος Γαβριὴλ ἐλέγετο. τί
 δὲ ἐρμηνεύεται Γαβριήλ; θεὸς καὶ ἄνθρωπος. ἐπεὶ οὖν ὁ παρ' αὐτοῦ εὐαγγελιζόμενος
 θεὸς καὶ ἄνθρωπος, προέλαβεν ἡ προσηγορία τὸ θαῦμα, ἵνα πιστώσῃται τὴν οἰκονομίαν. 30

V, P [= hk], S, D [= mn], AWR

- 2 ταμειούμενον W ἐμολύνθη AR μόρια] μαρία P 4 τὸν τόκον A 6 ἐκέκραγε AR
 7 ὦ om. VPSW γέγονεν ἡμῖν DA μὴ AR γὰρ μὴ S μὴ γὰρ VPDW 8 ἂν om. SW εἰ μὴ
 ἀπέθανεν om. PSWR διὰ τοῦ θανάτου om. W 10 οἷς αὐτὸς AR ὦ W ὁ πηλὸς R 11 δ A
 ἔπλασεν PSWR ἔπλασε σκευὸς V ἐποίησε σκευὸς D ἐποίησε πλάσμα καὶ ὅπερ ἔπλασε σκευὸς A οὕτως
 — προελθεῖν om. P μολύνει R ἄνων S ἄχραντον θῶν D παρθένου D 12 παρελθὼν AR
 13 καινῆς VP om. W διαγραμματίον P κοιλίας S 14 ἡς ὡς στάχυς R om. VPSDAW
 15 ὁ om. A τὸν om. VP 16 τάξιν τοῦ AR δι' οἶκτον] οἶκον W οἶκτω S 17 οἱ ἰουδαῖοι V
 ἀπιστοῦσιν S εἰπόντι om. AR ἄνων μορφὴν R οἱ Ἕλληνες V 18 κωμωδοῦσι R
 κακῶς κωμωδῶσι P τουτο γὰρ R τουτο W μέν] τέ W ἔλλησι VD 18/19 μωρία [μωρίας
 R] — θαῦμα AR ὁ παῦλος ἐβόα τοῦ γὰρ μυστηρίου τὴν δύναμιν οὐκ ἔγνωσαν A^{mg} μωρίαν ὁ παῦλος βοᾷ
 τοῦ γὰρ μυστηρίου τὴν [τὴν γὰρ τοῦ μυστηρίου S] δύναμιν οὐκ ἔγνωσαν ἐπειδὴ ὑπὲρ λόγον τὸ θαῦμα εἰ
 γὰρ ἔγνωσαν [ἐπειδὴ — ἔγνωσαν om. S] οὐκ ἂν τὸν κῶν τῆς δόξης ἐσταύρωσαν VPSDW μὴ γὰρ
 VPDW γὰρ μὴ S τὴν γαστέρα AR εἰ σὰρξ ἐκαθέσθη R 20 ἁγίου θρόνου VPSDW μήτραν
 ἦν ἔπλασεν VPSDW ἄρα om. AR ὕβρις om. S 21 ἀνθρώπῳ om. W οὖν] ὦν R
 φύσιν ὡς θῶ R 22 ἄνωσ ὁ θῶ A 23 τὸν γὰρ χῶν οὐκ SW 24 ὑπεγράψατο P 24/25 οἰκono-
 μίαν ἐπὶ γῆς VPSDW 25 ὁ om. D τὸν παῦλον VD καὶ om. PSW ἀπάτωρ καὶ
 ἀμήτωρ R 26 εἰ γυμνός — πατέρα om. PA ἔχει — πατέρα om. S εἰ δὲ S 27 μέν om. A
 πλάσμα] ἄνωσ D καὶ S 28 ὁ γὰρ D μαρίαν PSDAW λέγεται R 29 post ἐρμηνεύεται
 superscr. τὰ R γαβριὴλ μάθε ἀκούσας VPSDW 29/30 ἐπεὶ — ἄνθρωπος om. S 29 οὖν
 om. VPW 30 θῶ DA θῶ ἐστι VPW ἦν R προσέλαβεν W τὸ θαῦμα om. AR

Μάθε τὴν αἰτίαν τῆς παρουσίας καὶ δόξασον τὴν δύναμιν τοῦ σαρκωθέντος. πολλὰ ὤφειλεν τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος καὶ πρὸς τὸ χρέος ἠπόρει. διὰ τοῦ Ἀδάμ πάντες τὴν ἁμαρτίαν ἐχειρογραφῆσαμεν· δούλους ἡμᾶς κατεῖχεν ὁ διάβολος· τὰς ὠνὰς ἡμῶν προέφε-
 ρεν, χάρτη κεκρημένος τῷ πολυπαθεῖ σώματι. εἰστίκει ὁ κακὸς πλαστογράφος, ἐπι-
 σείων ἡμῖν τὸ χρέος καὶ ἀπαιτῶν ἡμᾶς τὴν δίκην. ἔδει τοίνυν δυοῖν θάτερον, ἢ πᾶσιν 5
 ἐπαχθῆναι τὸν ἐκ τῆς δίκης θάνατον, ἐπειδὴ καὶ πάντες ἡμαρτον, ἢ τοιοῦτον δοθῆναι Rom. 3, 23
 πρὸς ἀντίδοσιν ὡς πᾶν ὑπῆρχεν δικαίωμα πρὸς παραίτησιν. ἄνθρωπος μὲν οὖν σῶσαι
 οὐκ ἠδύνατο· ὑπέκειτο γὰρ τῷ χρέει. ἄγγελος ἐξαγοράσαι οὐκ ἴσχυεν· ἠπόρει γὰρ τοι-
 οῦτου λύτρου. ἀναμάρτητος ὑπὲρ τῶν ἡμαρτηκόντων ἀποθανεῖν ὤφειλεν· αὕτη γὰρ ἐλεί- 9
 6 πετο μόνη τοῦ κακοῦ ἡ λύσις. τί οὖν; αὐτὸς ὁ πᾶσαν φύσιν εἰς τὸ εἶναι παραγαγὼν, ὡς M IIII 584
 μηδὲν πρὸς παροχὴν ἄπορον, ἐξεῦρε τοῖς κατακρίτοις ζωὴν ἀσφαλεστάτην καὶ τῷ θανάτῳ
 λύσιν εὐπρεπεστάτην, καὶ γίνεται ἄνθρωπος ὡς οἶδεν αὐτός (λόγος γὰρ ἐρμηνεύσαι τὸ L III 16
 θαῦμα οὐ δύναται), καὶ ἀποθνήσκει ὡς ἐγένετο, καὶ λυτροῦται ὡς ὑπῆρχεν κατὰ Παῦλον
 τὸν λέγοντα ἐν ὡς ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν δια τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν Eph. 1, 7
 τῶν παραπτωμάτων. ὦ τῶν πραγμάτων· ἄλλοις ἐπραγματεύσατο τὸ ἀθάνατον, 15
 αὐτὸς γὰρ ὑπῆρχεν ἀθάνατος. τοιοῦτος γὰρ ἄλλος κατ' οἰκονομίαν οὔτε ἦν οὔτε γέγο-
 νεν οὔτε ἔστιν οὔτε ἔσται ἢ μόνος ὁ ἐκ παρθένου τεχθεὶς θεὸς καὶ ἄνθρωπος, οὐκ ἀντιπα-
 λαντεύουσιν μόνον ἔχων τὴν ἀξίαν τῷ πλήθει τῶν ὑποδίκων, ἀλλὰ καὶ πᾶσαις ψήφοις PG 688
 ὑπερέχουσιν, ἐν μὲν τῷ υἱὸς εἶναι τὸ ἀπαράλλακτον σώζων πρὸς τὸν πατέρα, ἐν δὲ τῷ
 δημιουργὸς τὸ τῆς δυνάμεως ἀπροσδεὲς ἔχων, ἐν δὲ τῷ φιλοκτίρμων τὸ εἰς συμπάθειαν 20
 ἀνυπέρβλητον δημοσιεύων, ἐν δὲ τῷ ἀρχιερεὺς τὸ πρὸς παραίτησιν ἀξιόπιστον φέρων, Hebr. 3, 1
 ὧν οὐδὲν εὖροι τις ἂν ἐπ' οὐδενὶ ἴσον ἢ παραπλήσιον πώποτε. ὅρα γὰρ αὐτοῦ τὴν
 φιланθρωπίαν· ἐκὼν κατακριθεὶς τὸν κατὰ τῶν σταυρωσάντων ἔλυσεν θάνατον καὶ ἀπέστρε-
 ψεν τὴν τῶν ἀποκτεινάντων ἀνομίαν εἰς τὴν τῶν ἀνομησάντων σωτηρίαν.

7 Ἀνθρώπου τοίνυν ψιλοῦ τὸ σῶσαι οὐκ ἦν· καὶ γὰρ αὐτὸς ἐδεῖτο τοῦ σώζοντος κατὰ 25
 Παῦλον τὸν λέγοντα πάντες γὰρ ἡμαρτον. ἡ ἁμαρτία τῷ διαβόλῳ προσήγεν, ὁ διάβο- Rom. 3, 23
 λος τῷ θανάτῳ παρέπεμπε, ἐν μεγίστῳ κινδύνῳ τὰ καθ' ἡμᾶς προήγεν, ὑπῆρχεν ἐν ἀπόροις

V, M [unde a 2 ἀνθρώπων], P [= hk], S, D [= mn], AWR

1 μάθε πρῶτον D καὶ τότε D 2 ὤφειλεν ἐξ ἁμαρτιῶν VPSDW τῶν — γένος R
 ἢ τῶν ἀνῶν φύσις VMPSDWA ἠπόρει πρὸς τὸ χρέος VMPSW τοῦ AR γὰρ τοῦ VMPSD
 γὰρ W 3 ἐχειρογράφησαν VMPSW δούλους δὲ S 4 χάρτη DAR γραφὴ VMPW γραφῇ S
 ἡμῶν σώματι VMPSDW πλαστογράφος VMPSW τῶν παθῶν πλαστογράφος DAR 5 ἡμᾶς om. R
 ἔδει τοίνυν] ἢ δὲ ἦν P 6 ἐκ om S δίκης R καταδίκησ VMPSDAW post ἡμαρτον rel. spat. XX
 litt. W 7 ἀντίδοσιν τίμημα D οὖν] γὰρ DA σῶσαι] σῶμα A 8 χρεὶ τῆς ἁμαρτίας
 VMPSDW ἐξαγοράσαι [ἐξαγοράσασθαι VMPSW] τὴν ἀνθρωπότητα VMPSDW 8/9 τοῦ τοιοῦτου
 AR 9 ἀναμάρτητος] λοιπὸν οὖν ὁ ἀναμάρτητος. D γὰρ om. DA 10 τί οὖν om. VMPSW
 ἐκ μὴ ὄντων εἰς τὸ εἶναι D παραγαγὼν ὡς θῶ R ὡς] δ S 11 παροχὴν ἀγαθῶν R
 ἐξεῦρεν καὶ R ἐκπρεπεστάτην R 12 ἐκπρεπεστάτην W ἀσφαλεστάτην R ὡς AR ἐκ
 παρθένου ὡς VMPSDW 13 δ D ὡς W δ D 13/14 τὸν λέγοντα παῦλον VMPSDW
 τὸν παῦλον A 15 παραπτωμάτων] ἁμαρτιῶν R ὦ τῶν πραγμάτων VMSAR ὦ τῶν μεγάλων
 πραγμάτων D om. PW 16/17 ἦν οὔτε γέγονεν R γέγονεν οὔτε ἦν VMPSDWA 17 οὔτε ἔστιν
 SmWAR om. VMPn ἔσται ποτέ DA τε καὶ D 18 μόνον ἔχων VMPR μόνην ἔχων W
 ἔχων μόνον SDA ἀξίαν] ἐξουσίαν D πᾶσαις ψήφοις] παντάπασιν W 19 πρὸς τὸν πρᾶ
 σώζων R 21 δημοσιεύων R ἐδημοσίευσεν A ἐδημοσίευσεν VMPSDW τῷ] τὸ AR πρὸς
 παραίτησιν AR εἰς παράστασιν VMPSDW 22 εὖροι — ἐπ'] ἂν εὖροι τίς ἐν R ὅρα] ὁ MPS
 23/24 ἀπέστρεψεν R ἀντέστρεψε VMPSDAW ἀνέτρεψε P 25 ψιλοῦ τὸ om. MPSW οὐκ ἦν σῶ-
 σαι M σῶσαι] σῶμα R γὰρ αὐτὸς SWR γὰρ καὶ αὐτὸς VMP αὐτὸς γὰρ DA 26 πάντες
 γὰρ ἡμαρτον R ὅτι πάντες ἡμαρτον MPSW ὅτι πάντες ἡμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θῦ καὶ
 τὰ ἐξῆς [καὶ τὰ ἐξῆς om. D] ἐπειδὴ οὖν VDA τῷ διαβόλῳ R τῷ διαβόλῳ τὸν ταύτησ [αὐτῆσ DA]
 ὑπεύθυνον PMPSDAW τὸν ταύτησ ὑπεύθυνον τῷ διαβόλῳ V 26/27 διάβολος R διάβολος τοῦτον
 VMPSDAW 27 παρέπεμπε R παρέπεμπε τοιγάρτοι VMPSDAW προήγεν ὑπῆρχεν scripsi
 προήγεν VMPSA προήγε καὶ D ὑπῆρχεν WR

ἡ λύσις, οἱ πεμφθέντες ἱατροὶ κατηγοροῦν. τί οὖν; ὡς εἶδον οἱ προφῆται κρείττον τέχνης
 ἀνθρωπείας τὸ τραῦμα, τὸν ἐξ οὐρανῶν ἐπεβόων ἱατρόν. καὶ ὁ μὲν ἔλεγεν κλῖνον
 Ps. 143, 5 οὐρανοὺς σου καὶ κατάβηθι· ἄλλος ἴσασι με, κύριε, καὶ ἰαθήσομαι· ἕτερος
 Jer. 17, 14 ἐξέγειρον τὴν δυναστείαν σου καὶ ἐλθὲ εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς· ἄλλος εἰ ὄντως
 Ps. 79, 3 κατοικήσει θεὸς μετὰ ἀνθρώπων; ἄλλος ταχὺ προκαταλαβέτωσαν ἡμᾶς
 3 Reg. 8, 27 οἱ οἰκτιρμοὶ σου, κύριε, ὅτι ἐπτωχεύσαμεν σφόδρα· ἕτερος οἴμοι ψυχῇ, ὅτι
 Ps. 78, 8 ἀπόλωλεν εὐλαβὴς ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ὁ κατορθὼν ἐν ἀνθρώποις οὐχ ὑπάρχει·
 Mich. 7, 1, 2 ἄλλος ὁ θεὸς εἰς τὴν βοήθειάν μου πρόσχες, κύριε, εἰς τὸ βοηθησαί μοι
 Ps. 69, 2 σπεῦσον· ἄλλος ὅσον ὅσον ὁ ἐρχόμενος ἥξει καὶ οὐ χρονιεῖ· ἄλλος ἐπλανή-
 Hab. 2, 3 θὴν ὡς πρόβατον ἀπολωλός· Ζήτησον τὸν δοῦλόν σου τὸν ἐλπίζοντα ἐπὶ σέ·
 Ps. 118, 176 ἄλλος· ὁ θεὸς ἐμφανῶς ἥξει, ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐ παρασιωπήσεται. οὐ
 Ps. 49, 3 περιείδεν τοίνυν ἐπὶ πολὺ τὴν φύσιν τυραννουμένην ὁ φύσει βασιλεὺς, οὐκ ἀφῆκεν εἰς τέλος
 M III 585 εἶναι τῷ διαβόλῳ ὑπεύθυνον ὁ φιλοκτίρμων θεός, ἀλλ' ἦλθεν ὁ αἰὶ παρὼν καὶ κατέβαλεν
 λύτρον τὸ οἰκείον αἷμα καὶ ἔδωκεν ὑπὲρ τοῦ γένους ἀντάλλαγμα τῷ θανάτῳ ὁ ἐκ παρθέ-
 νου ἐφόρεσεν σῶμα, καὶ ἐξηγοράσατο τὸν κόσμον ἐκ τῆς τοῦ νόμου κατάρας θανάτῳ
 Gal. 3, 13 τὸν θάνατον καταργήσας καὶ βοᾷ Παῦλος Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρ-
 8 ρας τοῦ νόμου. ὁ τοίνυν ἀγοράσας οὐ φιλὸς ἀνθρωπος, ὡς Ἰουδαῖε· ἡ γὰρ τῶν ἀνθρώ-
 πων φύσις τῇ ἀμαρτίᾳ δεδούλωτο. ἀλλ' οὐδὲ θεὸς γυμνὸς ἀνθρωπότητος· σῶμα γὰρ
 εἶχεν, ὡς Μανιχαῖε· εἰ μὴ γὰρ ἐνεδύσατο ἐμέ, οὐκ ἂν ἔσωσεν ἐμέ· ἀλλ' ἐν τῇ γαστρὶ
 L III 17 τῆς παρθένου ὁ ἀποφηνάμενος τὸν κατάδικον ἐνεδύσατο καὶ ἐκεῖ τὸ φρικτὸν γέγονεν συν-
 PG 689 ἀλλαγμα. δοὺς γὰρ πνεῦμα ἔλαβεν σάρκα· ὁ αὐτὸς μετὰ τῆς παρθένου καὶ ἐκ τῆς
 Lc. 1, 35 παρθένου· ὡς μὲν ἐπεσκίασεν, μετ' αὐτῆς· ὡς δὲ ἐσαρκώθη, ἐξ αὐτῆς. εἰ ἄλλος ὁ Χριστὸς
 καὶ ἄλλος ὁ θεὸς λόγος, οὐκέτι τριάς, ἀλλὰ τετράς. μὴ σχίσῃς τὸν τῆς οἰκονομίας
 χιτῶνα τὸν ἄνωθεν ὑφαντόν· μὴ μαθητεύσης Ἀρείῳ. ἀσεβῶς ἐκεῖνος τὴν οὐσίαν τέ-
 Lc. 1, 79 μνει· σὺ τὴν ἔνωσιν μὴ μέριζε, ἵνα μὴ μερισθῇς ἀπὸ τοῦ θεοῦ. τίς ἐπέφανεν τοῖς
 ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις; ἀνθρωπος; καὶ πῶς; ὅς γε ἐν σκότει
 Col. 1, 13 διῆγεν κατὰ Παῦλον τὸν λέγοντα ὅς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκοτόους
 Eph. 5, 8 καὶ πάλιν ἦτε γὰρ ποτε σκότος. τίς οὖν ἐπέφανεν; Δαυὶδ σε διδάσκει λέγων

VM, P [= bk], S, D [= mn], AWR

1 ἦν ἡ λύσις τοῦ θανάτου VA οἱ — κατηγοροῦν om. MPSW μεῖζον VMPSDAW
 2 ἀνθρωπίνης DW ἀνῶ V οὐρανοῦ M ἱατρόν ἐπεβόων R ἔλεγε κύριε VDA 3 οὐρα-
 νοὺς] τὸ οὐς A σου om. VDW ἕτερος δὲ W 4 σου κύριε A 4—8 ἄλλος οἴμοι —
 τῆς γῆς ἄλλος εἰ — σου κύριε ἄλλος ὁ θς R 4/5 εἰ — ἀνθρώπων ἄλλος om. P 5 ὄντως]
 οὕτως MSW θς κατοικήσει R οἰκήσει ὁ [δ om. A] θς VMSDAW ἡμᾶς om. R 6 ὅτι — σφόδρα
 om. AR ψυχῇ om. VMPSDAW 7 καὶ ὁ — ὑπάρχει om. AR οὐκ ἔστιν D 8 ὁ θεός om. MPSAW
 9 καὶ ἄλλος A ὅσον — ἄλλος om. W ὅσον ὅσον ὁ VMPSD ὁ R om. A 10/11 τὸν ἐλπίζοντα
 — παρασιωπήσεται om. AR 10 τὸν ἐλπίζοντα ἐπὶ σέ om. V 12 παρέϊδε VMPSDAW ἐπὶ
 πολὺ R om. VMPSDAW τὴν φύσιν τὴν ἀνθρωπίνην VMPSDAW βασιλεὺς ὑπάρχων D βασι-
 λεὺς καὶ θς R 12/13 οὐκ — θεός om. AR 13 καὶ om. kA 14 λύτρον ὑπὲρ ἡμῶν D
 ἴδιον VMPSDW γένους] γενέσθαι W 14/15 τῷ — σῶμα om. MP 8 — σῶμα] ἦν ἐκὼν
 ἐφόρεσε σάρκα D 15/16 θανάτῳ — καταργήσας om. AR 16 τὸν om. D 16/17 καὶ βοᾷ —
 νόμου om. MPSW 17 ἀγοράσας ἡμᾶς VMPSDW Ἰουδαῖοι M τῶν om. V 18 δεδούλωται S
 οὐδὲ AR οὐτε μὴν VMPSDW θεός om. V 19 με DA ἔσωσέ με DA 19/20 ἀλλ' —
 παρθένου δ] ἄλλο — παρθένου R 20 παρθενίας S 21 δοὺς] οὐ MPS μετὰ — καὶ om.
 VMPS 22 ὡ R ὁ SW ἀλλ' ὁ DA τὸ VMP μὲν γὰρ VMPSW μετ' αὐτῆς R αὐτὴν DA
 om. VMPSW ὡ R ὁ VMPSDAW 23 καὶ om. S 23—25 μὴ — μέριζε om. D 24 μα-
 θητευθῇς VA ἀσεβῶς ἐκεῖνος R ἐκεῖνος γὰρ ἀσεβῶς A ἐκεῖνος γὰρ ἀσεβῶν VMPS ἐκεῖνος γὰρ
 ἀσεβῆς ὢν W 25 ἔνωσιν R συνάφειαν VMPSAW ἵνα — θεοῦ om. AR ἵνα om. S τοῦ om.
 MSDW ἐπέφανεν εἶπέ μοι VMPSDW 26/27 ἀνθρωπος — δς] ἡ τίς MPSW 26/27 ὅς — διῆ-
 γεν] ἡδύνατο ἐν σκότει διάγων D ὡς γε R οὐ γὰρ VA 28 καὶ πάλιν ἦτε AR ἡμεν VMPSDW
 σκότος κατὰ τὸ γεγραμμένον VMPSDW τίς — ἐπέφανεν om. MPSW ἐπέφανεν ἡμῖν D

εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. εἶπε φανερώς, ὡς Δαυὶδ, ἀναβόησον Ps. 117, 26
 τῇ ἰσχύι καὶ μὴ φείσῃ· ὡς σάλπιγγα ὕψωσον τὴν φωνὴν σου, εἶπε τίς οὗτος; Ies. 58, 1
 κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων· θεὸς κύριος, καὶ ἐπέφανεν ἡμῖν. συνήλθον αἱ φύσεις καὶ Ps. 117, 27
 9 ἀσύγχυτος ἔμεινεν ἡ ἔνωσις. ἦλθεν σῶσαι, ἀλλ' ἐχρῆν καὶ παθεῖν. πῶς ἦν δυνατόν ἐκάτερα;
 ἄνθρωπος ψιλὸς σῶσαι οὐκ ἴσχυεν· θεὸς γυμνὸς παθεῖν οὐκ ἠδύνατο. τί οὖν; αὐτὸς 5
 ὦν θεὸς [ὁ Ἐμμανουὴλ] γέγονεν ἄνθρωπος, καὶ ὦι μὲν ἦν, ἔσωσεν, ὦι δὲ γέγονεν, ἔπαθεν.
 διὰ τοῦτο ὡς εἶδεν ἡ ἐκκλησία στεφανώσασαν αὐτὸν ταῖς ἀκάνθαις τὴν συναγωγὴν,
 θρηνοῦσα τὴν τόλμαν ἔλεγεν· θυγατέρες Ἱερουσαλὴμ, ἐξέλθατε καὶ ἴδετε Cant. 3, 11
 τὸν στέφανον, ὦι ἐστεφάνωσεν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ. αὐτὸς γὰρ καὶ
 τὸν ἐξ ἀκανθῶν ἐφόρεσεν στέφανον καὶ τὴν τῶν ἀκανθῶν ἔλυσεν ἀπόφασιν. ὁ 10
 αὐτὸς ἐν κόλποις πατρὸς καὶ ἐν γαστρὶ παρθένου, ἐν ἀγκάλαις μητρὸς καὶ ἐπὶ πτερύγων Ioh. 1, 18
 ἀνέμων, ὑπ' ἀγγέλων προσεκυνεῖτο καὶ τελώναις συνανέκειτο· τὰ σεραφίμ οὐ προσέβλεπεν Ps. 103, 3
 καὶ Πιλάτος ἡρώτα· ὁ δοῦλος ἐράπιζεν καὶ ἡ κτίσις ἔφριπτεν. ἐπὶ σταυροῦ ἐπήγγυτο 13
 καὶ ὁ θρόνος οὐκ ἐγυμνοῦτο· ἐν τάφῳ κατεκλείετο καὶ τὸν οὐρανὸν ἐξέτεινεν ὥσπερ δέρριν· Ps. 103, 2
 ἐν νεκροῖς ἐλογίζετο καὶ τὸν αἶδην ἐσκόλευεν. κάτω πλάνος ἐσυκοφαντεῖτο καὶ ἄνω ἅγιος Mt. 27, 63
 ἐδοξολογεῖτο. ὡ τοῦ μυστηρίου· βλέπω τὰ θαύματα καὶ ἀνακηρύττω τὴν θεότητα· ὁρῶ M III 588
 τὰ πάθη καὶ οὐκ ἄρνούμαι τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλ' ὁ Ἐμμανουὴλ φύσεως μὲν πύλας ἀνέωι- PG 692
 ξεν ὡς ἄνθρωπος, παρθενίας δὲ κλείθρα οὐ διέρρηξεν ὡς θεός, ἀλλ' οὕτως ἐκ μήτρας ἐξήλ-
 θεν, ὡς δι' ἀκοῆς εἰσῆλθεν· οὕτως ἐτέχθη, ὡς συνελήφθη. ἀπαθῶς εἰσῆλθεν, ἀφρά- 19
 στως ἐξῆλθεν κατὰ τὸν προφήτην Ἰεζεκιὴλ τὸν λέγοντα· ἐπέστρεψέν με, φησί, κύριος Ezech. 44, 1. 2
 κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῶν ἁγίων τῆς ἐξωτέρας τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνα-
 τολάς, καὶ αὕτη ἦν κεκλεισμένη. καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με· υἱὲ ἀνθρώπου,
 ἡ πύλη αὕτη κεκλεισμένη ἔσται, οὐκ ἀνοιχθήσεται. οὐδεὶς οὐ μὴ διέλθῃ
 δι' αὐτῆς, ἀλλ' ἡ κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, μόνος αὐτὸς εἰσελεύσεται καὶ
 ἐξελεύσεται, καὶ ἔσται ἡ πύλη κεκλεισμένη. ἰδοὺ ἀπόδειξις ἐναργῆς τῆς ἁγίας 25
 καὶ θεοτόκου Μαρίας· λελύσθω λοιπὸν ἀντιλογία πᾶσα, καὶ τῇ τῶν γραφῶν φωτιζώμεθα L III 20
 διδασκαλαί, ἵνα καὶ βασιλείας οὐρανῶν τύχωμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, αὐ-
 τῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWR

1 εἶπε VMPSW τίς οὗτος εἶπε DAR 1—3 ἀναβόησον — δυνάμεων om. AR 2 ἰσχύι σου SD
 3 ἡμῖν AR ἡμῖν ὁ γὰρ λόγος σάρξ ἐγένετο VMPSDW 4 παθεῖν] ἀποθανεῖν A ἦν δυνατόν]
 ἔδύνατο A ἐκάτερα] ἀμφοτέρα γενέσθαι D 5 ἴσχυεν R τί οὖν om. AR 5/6 αὐτὸς —
 θεός] ὁ αὐτὸς οὖν ὡς θς φύσει R 6 θς ὦν D θεός δ] ὁ θς W ὁ Ἐμμανουὴλ om. AR
 ἐγένετο R ὦ — ὦ SAW δ — δ VMPDA^{cor} R ἦν om. P 7 ταῖς om. W 8 θρηνω-
 δοῦσα V ἐξέλθατε VMPSDA 9 ὦ DAR δν VMPSW 10 ἐξ ἀκανθῶν R ἀκάνθινον VMPSDAW
 11 ἐν AR ὁ αὐτὸς ἐν VMPSDW 12 ὑπ' R ὑπὸ A ὁ αὐτὸς ὑπ' VMPSDW συνανέκειτο R συνα-
 νεκλίνετο VPSDAW συνεκλίνετο M δν τὰ PMSW προέβλεπε S 13 καὶ] ὁ P ἔτρεμεν A
 14 θρόνος τῆς δόξης VMPSDW ἐγυμνοῦτο DAR ἐγεγύμνωτο VPSW ἐγύμνωτο M κατέκειτο R
 τοὺς οὐρανοὺς A ὡς περ A 15 ἐσκόλευσεν MPS κάτω AR ὡς VMPSDW ἄνω
 AR ἐκεῖ VMPSDW ὁ ἅγιος PSW, de M non constat 18/19 ἄνθρωπος — ἐξῆλθεν ὡς om. W
 ἠνέωξεν S 18 παρθένου S οὕτως om. A 19 ἐτέχθη] ἐγεννήθη V συνελήφθη R
 19/20 ἀπαθῶς — ἐξῆλθεν om. W ἀφράστως MDR ἀφθάρτως VPS 20 με om. M φησί
 om. VD 22 ἦν om. R 23 καὶ οὐκ R οὐκ ἀνοιχθήσεται om. A καὶ οὐδεὶς SDW
 διέλθῃ P 24 κύριος om. W Ἰσραὴλ om. R superscr. W μόνος om. D αὐτὸς τέ
 S om. AR 25 καὶ ἔσται om. P καὶ ἰδοὺ R 25/26 τῆς ἁγίας θεοτόκου παρθένου μαρίας S
 26 λελύσθω λυπὸν R λυέσθω τοίνυν VMPSDAW πᾶσα ἀντιλογία R τῶν ἁγίων γραφῶν R
 26/27 φωτιζώμεθα διδασκαλαί R καταφωτιζώμεθα γνώσει VMPSDAW 27 καὶ om. R 27/28 ἐν
 — δόξα om. VMPSW αὐτῷ — αἰώνων om. DA 28 τῶν αἰώνων om. R

20 = S 8 A 15. Latine extat in Collectione CT 18

L III 330
M III 1000
PG 77, 61

Κυρίλλου πρὸς τινὰ Ζηλωτὴν περὶ Νεστορίου

Οἶδα μὲν τῆς σῆς ἀγάπης τὸ εἰλικρινὲς καὶ οὐκ ἡγνόηκα τὴν σπουδὴν. καὶ εἰ
 μὲν ἔγραφον πρὸς τινὰς τὸν ἐμὸν οὐκ εἰδότες τρόπον, πολλοῖς ἂν ἐχρησάμην λόγοις
 ἀναπεύθων ὅτι σφόδρα εἰμί τις εἰρηνικὸς καὶ οὔτε δύσερις οὔτε φιλόμαχος, ἀλλ' εὐχόμενος
 καὶ φιλεῖν ἅπαντας καὶ φιλεῖσθαι παρ' ἁπάντων· ἐπειδὴ δὲ πρὸς εἰδότες γράφω, βραχυλογή-
 σας ἐκείνο διδάσκω ὅτι εἰ πραγμάτων ἦν ἢ χρημάτων ἀφαίρεσιν ὑπομεῖναι καὶ παῦσαι
 λύπην ἀδελφοῦ, ἐποίησα ἂν ἡδέως ὑπὲρ τοῦ μὴ δοκεῖν τι τῆς ἀγάπης ἡγεῖσθαι προτιμότερον·
 ἐπειδὴ δὲ ὁ τῆς πίστεως ἐστὶ λόγος καὶ ἐσκανδαλίσθησαν καὶ αἱ κατὰ πᾶσαν ὡς ἔπος
 εἰπεῖν τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἐκκλησίαι (οὐ γὰρ ἔστι τις τῶν ἐξ οἰασθησομένων πόλεως ἢ
 χώρας ἐρχόμενος καὶ μὴ λέγων ὅτι τί ταῦτ' ἐστὶ τὰ θρυλούμενα καὶ ποία καινὴ μάθησις
 ταῖς ἐκκλησίαις ἐπιφέρεται), πρὸς ταῦτα τί δράσομεν οἱ πεπιστευμένοι παρὰ θεοῦ τὸν τοῦ
 μυστηρίου λόγον; πρὸς οὓς ἐν ἡμέραι κρίσεως δικάσονται οἱ μυσταγωγούμενοι πάντως.
 ἐροῦσι γὰρ οὕτως τηρῆσαι τὴν πίστιν, ὡς μεμυσταγώγηται παρ' ἡμῶν. καὶ εἰ μὲν ὀρθῶς
 τοῦτο πεπράχαμεν, ἀποληψόμεθα καὶ μισθόν, τευζόμεθα δὲ καὶ ἐπαίνων· εἰ δὲ ἐτέρως καὶ
 διεστραμμένως, ποῖαι φλόγες ἡμῖν ἀρκέσουσιν; ἀκουσόμεθα γὰρ ὅτι τὴν γῆν μου
 ἀπώλεσας καὶ τὸν λαόν μου ἀπέκτεινας κατὰ τὸ γεγραμμένον. καὶ ἕκαστος
 μὲν τῶν ἐν τάξει λαϊκῶν τῆς ἑαυτοῦ Ζωῆς ὑπεραπολογήσεται, ἡμεῖς δὲ οἱ ταῖς τῆς ἱερωσύ-
 νης λειτουργίαις πεφορτισμένοι οὐχ ὑπὲρ μόνων ἑαυτῶν, ἀλλ' ὑπὲρ πάντων τῶν πιστευόν-
 των εἰς Χριστὸν ἀπολογησόμεθα. ἐμοὶ τοίνυν οὐδεὶς ἐστὶ λόγος οὐ λύπης, οὐχ ὕβρεως,
 οὐ λοιδορίας τῆς οὕτω πολλῆς ἥς πεποιήνται κατ' ἐμοῦ τῶν ἀνυπολήπτων πνέες, ἀλλ'
 οἰχέσθω ταῦτα πάντα πρὸς λήθην, δικάσει δὲ καὶ τοῖς πεφλυαρηκόσι θεός. μόνον
 σωζέσθω τὰ τῆς πίστεως, καὶ φίλος εἰμί καὶ ἀγαπητὸς καὶ οὐδενὶ παραχωρῶν πρὸς τὸ
 χρῆναι μεζόνως φιλεῖν τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Νεστόριον, ὃν, ὡς ἐπὶ τοῦ θεοῦ
 φημί, καὶ εὐδοκίμειν ἐν Χριστῷ βούλομαι καὶ τὸν ἐπὶ τοῖς παρελθούσιν ἀφανίσαι μῶμον
 καὶ δεῖξαι συκοφαντίαν καὶ οὐ πάντως ἀλήθειαν τὰ παρὰ τινων ἐπὶ τῇ πίστει θρυλούμενα.
 εἰ δὲ προστετάγμεθα παρὰ Χριστοῦ καὶ τοὺς μισοῦντας ἀγαπᾶν, πῶς οὐ μᾶλλον ἀκόλουθον
 ἀδελφοῖς τε καὶ συνιερεῦσι τοῦτο ποιεῖν; ὅτι γὰρ εἰ παραλύοιτο παρὰ πινων ἡ πίστις,
 τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς οὐ προδώσομεν, κἂν εἰ προκέοιτο παθεῖν καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, οὐκ
 ἐστὶν ἀμφίβολον. εἰ γὰρ δεδίαμεν ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ τὴν ἀλήθειαν εἰπεῖν, ἵνα

VM, P [= hk], S, D [= mn], AUA¹Λ^c

2 κυρίλλου VMP ἄλλη ἐπιστολὴ S ἄλλη ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου D τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ A
 κυρίλλου ἐπιστολὴ γραφεῖσα U πρὸς — νεστορίου VDA, add. Scott, πρὸς — τοῦ αὐτοῦ νεστορίου U
 πρὸς τοὺς ἐγγράφωσιν αὐτὸν αἰτιασαμένους ὅτιπερ οὐ σεσιώπηκεν ἔξ ἀκοῆς μαθὼν ἔρπειν ἐπὶ τὸ χεῖρον
 τὴν δυσσεβῆ νεστορίου διδασκαλίαν [cf. 21] MP κ VMP ἢ S θ' D

3 οἶδαμεν AL σῆς] ὑμετέρας σῆς P ἡγνόηκαμεν A 4 ἐγράφομεν A λόγοις] τρόποις
 λέγων P 5 εἰμί] εἰ μή U οὔτε] οὐ V ἀλλ' εὐχόμενος om. A 6 εἰδότες P 7 ἢ χρημά-
 των ἦν U ἢ] καὶ S 7/8 λύπην παῦσαι S 8 ἐποίησάμην VMP τῆς ἀγάπης ἡγεῖσθαι τι P
 τῆς ἀγάπης ἡγεῖσθαι M 9 λόγος ἐστὶ V καὶ om. U 11 ἐρχόμενος καὶ MSDAU ἐρχομένων
 καὶ V ἐρχομένων ὁ P τί ταῦτ' S ταῦτα VMPDAUA θρυλούμενα VMPSDAU ποία om. A
 14 ἐροῦσι γάρ] καὶ ἐροῦσιν P 15 καὶ om. S 16 ποῖα M 17 ἀπέκτεινας — ἀπώλεσας P
 δ καὶ S 18 αὐτοῦ U ταῖς om. P superscr. S 19 ἑαυτῶν μόνον ἀλλὰ καὶ PA 21 οὐδὲ
 λοιδορίας D τῆς — ἡς VMPD τῆς — οἷς S ἡς οὕτω πολλῆς A τῆς — ἦν U 22 πεφλυ-
 αरिकόσι P 23 καὶ om. MDA εἰμί καὶ om. MP καὶ om. DA οὐδεν M παραχωρῶ
 MPDA 24 τοῦ om. PDA 25 τοῖς AUA τοῖς ἤδη VMPSD ἀφανίσαι μῶμον VMPS μῶμον
 ἀφανίσαι DA ἀφανίσαι γέλωτα UA^c maculat et risum Λ^c 26 θρυλούμενα VPSDAU 27 προ-
 σταττόμεθα U Χριστοῦ] θῷ MP 28 τηρεῖν MP τινων VMPDA τινος SAU 29 οὐ om. V
 προδώσομεν] prodemus laetum nitale contenti Λ^c 30 ἀμφίβολον] dubium non est Christo donante uirtutem Λ^c

μη περιπέσωμεν ἀηδίαῖς, ποίωι λοιπὸν προσώπωι τὰ τῶν ἀγίων μαρτύρων ἐγκώμια ποιη-
σόμεθα πρὸς τοὺς λαούς; οὓς ἐπαινοῦμεν ὅτιπερ τετηρήκασι τὸ εἰρημένον ἕως θανάτου Sir. 4, 28
ἀγώνισαι ὑπὲρ τῆς ἀληθείας.

21 = S 7 A 14. Latine extat in Collectione CT 4

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐγγράφως αὐτὸν αἰτιασαμένους ὅτιπερ οὐ σεσιώπηκεν ἐξ
ἀκοῆς μαθὼν ἔρπειν ἐπὶ τὸ χεῖρον τὴν δυσσεβῆ τοῦ Νεστορίου διδασκαλίαν

4
L III 327
M III 1000
PG 77, 60

Ἐπειδὴ μοι γέγραφεν ἡ εὐλάβεια ὑμῶν ὡς λυπουμενὸν τοῦ θεοσεβεστάτου Νεστο-
ρίου ὅτι τὴν πρὸς μονάζοντας ἐποίησα ἐπιστολὴν ἀνασειράζειν βουλόμενος τοὺς ἐπὶ τῷ ἐρ. 1
θρύλλωι σκανδαλισθέντας, ἀναγκαίως τοῦτο φημί ὅτιπερ οὐ τοσοῦτον γέγονε παρ' ἡμῶν,
ὅσον παρὰ τῆς αὐτοῦ θεοσεβείας. ἐγὼ μὲν γὰρ σκανδαλισθεῖσιν ἀνθρώποις ἀπὸ τῶν 10
ἐξηγήσεων αὐτοῦ τὸν τῆς ὀρθῆς πίστεως ἐξεθέμην λόγον, αὐτὸς δὲ ἠνέσχετο ἐν ἐκκλησίαι
τῇ καθολικῇ καὶ τῇ τῶν ὀρθοδόξων τοῦ καλοῦ Δωροθέου τοῦ ἐπισκόπου φανερώς λέγον-
τος· ἀνάθεμα εἴ τις εἶναι λέγει θεοτόκον τὴν Μαρίαν. καὶ οὐ μόνον τοῦτ' ἀκούσας
σεσίγηκεν ἐκείνου λέγοντος, ἀλλὰ γὰρ καὶ εἰς κοινωνίαν αὐτὸν εὐθύς τὴν μυστικὴν ἐδέξατο L III 330
καὶ κοινωνὸν ἐποίησεν. ἰδοὺ τοίνυν ἀνεθεματίσθημεν ἐπ' αὐτοῦ, ἵνα τέως μὴ λέγοιμι 15
παρ' αὐτοῦ· οὐ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ἐπ' ἐκκλησίας ἐφθέγξατο τοιαῦτα παρὰ γνώμην αὐτοῦ.
τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς οἱ ζῶντες καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐπίσκοποι καὶ οἱ πρὸς
θεὸν ἀποδημήσαντες πατέρες ἡμῶν ἀνεθεματίσθημεν. τί οὖν ἐκώλυε καὶ ἡμᾶς ταῖς
ἐκείνου φωναῖς γράψαι τὰ ἐναντία καὶ εἰπεῖν· ἀνάθεμα εἴ τις οὐ λέγει θεοτόκον εἶναι τὴν
Μαρίαν; ἀλλ' οὐ πεποίηκα τοῦτο δι' αὐτὸν τέως, ἵνα μὴ λέγωσί τινες ὅτι ἀνεθεμάτισεν 20
αὐτὸν ὁ Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος ἦτοι σύνοδος ἡ Αἰγυπτιακή. ἐὰν δὲ μάθωσιν οἱ τε
κατὰ τὴν Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι ὅτι ἀνεθεματίσθησαν πάντες (πάν-
τες γὰρ λέγουσι καὶ ὁμολογοῦσιν ὅτι θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία Μαρία), πῶς ἄρα διατεθήσον-
ται; ἢ πῶς οὐχ ἅπαντες λυπηθήσονται, κἂν εἰ μὴ δι' ἑαυτούς, ἀλλ' οὖν διὰ τοὺς ἀγίους πατέ-
ρας, ὧν ἐν τοῖς συγγράμμασιν εὐρίσκομεν αἰεὶ θεοτόκον ὀνομαζομένην τὴν ἁγίαν παρθένον 25
Μαρίαν; εἰ δὲ μὴ ἐδόκει φορτικὸν εἶναι τὸ ἐσόμενον, πολλάς ἂν ἔπεμψα βίβλους πολλῶν
ἀγίων πατέρων, ἐν αἷς ἔστιν εὐρεῖν οὐχ ἅπαξ, ἀλλὰ πλειστάκις κειμένην τὴν φωνήν, ἐν PG 61
ἣ ὁμολογοῦσιν εἶναι θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν.

VM, P [= hk], S, D [= mn], AUL^c

2/3 ἕως — ἀγώνισαι] ἕως ἀγώνισαι M ἕως ἀγωνίσαιντο, in mg. οἶμαι ἕως ἀγῶν ἦν περὶ τῆς
ἀληθείας P 3 περὶ MP

VM, P [= hk], S, D [= mn], AL^c

5 τοῦ αὐτοῦ VMP κυρίλλου A τοῦ αὐτοῦ [om. S] κυρίλλου [κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας S]
ἐπιστολὴ α̅ β̅ καὶ γ̅ SD 5/6 πρὸς — διδασκαλίαν om. MP, sed cf. quæ ad inscriptionem ep. 20 ad-
notata sunt 6 τοῦ om. SDA κα̅ VMP ζ̅ S η̅ D

7 γεγράφηκεν DA εὐλαβεστάτου Λ^c 8 ἐποιήσαμην DA 9 θρύλλω VPSDA το-
σοῦτο A ἡμῶν VMPAL^c ἐμοῦ SDA^c 10/11 τῆς ἐξηγήσεως S 11 ἑαυτοῦ P 12/13 λέγοντος
φανερώς A 13 εἴ τις om. S λέγει [λέγοι M] θεοτόκον τὴν μαρίαν MP λέγειν θεοτόκον τὴν μαρίαν
S θεοτόκον λέγειν τὴν μαρίαν D θεοτόκον λέγοι τὴν μαρίαν A λέγει τὴν ἁγίαν μαρίαν θεοτόκον V
τοῦτ' [τοῦτο D] SDAAL ταῦτα VMP 14 γὰρ om. VMP 15 ἐπ' VPS^{cor} D ὑπ' SA μὴ τέως
λέγω M 19 ἐγγράψαι A τὰναντία V ἐναντία S 19/20 εἴ τις — μαρίαν ἀνάθεμα VMP
20 λέγωσι καὶ ἡμᾶς P 21 ἡ σύνοδος ἡ V σύνοδος D 22 τὴν ἀνατολὴν καὶ δύσιν DAL^c δύσιν
[τὴν δύσιν MS] καὶ ἀνατολὴν VMPSA^c 23 καὶ ὁμολογοῦσιν om. S 24 καὶ εἰ VM εἰ καὶ P
αὐτοῦ P 25 παρθένον om. S 27 ἀλλὰ PAA ἀλλὰ καὶ VMSD

22 = S 9 A 137. alia recensio epistulae seruata est uersione Marii Mercatoris in
Collectione Palatina 28

L III 331

M III 1004

PG 77, 64 1

Τοῦ αὐτοῦ

Ἀνέγνων τὸ ὑπομνηστικὸν τὸ ἀποσταλὲν παρ' ὑμῶν, δι' οὗ ἐμάνθανον ὅτι Ἀναστά-
σιος ὁ πρεσβύτερος συντυχῶν ὑμῖν προσεποιεῖτο ζητεῖν καὶ φιλίαν καὶ εἰρήνην καὶ ἔλεγεν 5
ep. 1 ὅτι ὡς ἔγραψεν τοῖς μονάζουσιν, οὕτως φρονοῦμεν· εἴτα πρὸς ἴδιον σκοπὸν βλέπων ἔλεγε
περὶ ἐμοῦ ὅτι καὶ αὐτὸς εἶρηκε τὴν ἀγίαν σύνοδον μὴ μεμνήσθαι τῆς λέξεως, τῆς θεοτό-
cf. ep. 1, 5 κου φημί. ἐγὼ δὲ γέγραφα ὅτι εἰ καὶ μὴ ἐμνήσθῃ ἡ σύνοδος τῆς λέξεως, καλῶς
ἐποίησεν· οὔτε γὰρ ἐκινήθη τοιοῦτόν τι κατ' ἐκείνο καιροῦ, δι' ὃ οὔτε ἦν ἀνάγκη τὰ μὴ
ζητούμενα φέρειν εἰς μέσον, εἰ καὶ τὰ μάλιστα τῇ δυνάμει τῶν ἐννοιῶν οἶδε θεοτόκον 10
τὴν ἀγίαν παρθένον. αὐτὸν γὰρ λέγει τὸν γεννηθέντα ἐκ τοῦ πατρός, τὸν δι' οὗ τὰ
πάντα ἐγένετο, σαρκωθῆναι ἐνανθρωπήσαι παθεῖν ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν. ἀνελθεῖν εἰς
οὐρανοὺς, ἦξιν δὲ καὶ κριτὴν ζώντων καὶ νεκρῶν καὶ οὐχ ὅτι πάντως αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ
Ioh. 19, 34 κατὰ φύσιν γεννηθεὶς λόγος ἀπέθανεν ἢ ἐνύχθη τῇ λόγῃ εἰς τὴν πλευράν (ποῖαν γὰρ
ἔχει πλευράν τὸ ἄσωματον ἢ πῶς ἂν ἀπέθανεν ἢ ζωή;), ἀλλ' ὅτι ἐνωθεὶς τῇ σαρκί, εἴτα 15
πασχούσης αὐτῆς, ὡς τοῦ ἰδίου πάσχοντος σώματος, αὐτὸς πρὸς ἑαυτὸν οἰκειοῦται τὸ πάθος.
L III 334 σοφιζόμενοι τοῖνυν καὶ ἀπατῶντες ἑαυτοὺς ταῦτα λέγουσιν· ὅτι γὰρ ψεύδονται καὶ τὸν ἴδιον
2 ἰὸν ἔχουσιν εἰς τὴν καρδίαν, ἔστιν καὶ διὰ τούτου ἰδεῖν. ἀπεστάλησαν γὰρ τῷ Βουφᾷ
Μαρτυρίῳ τῷ διακόνῳ τῷ φροντίζοντι τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων δύο χαρτία, ἐν
ep. 1 μὲν συνταχθὲν παρὰ Φωτίου ἢ παρ' ἐτέρου τινὸς κατὰ τοῦ τόμου τοῦ πρὸς τοὺς μονάζοντας, 20
PG 65 ἐν δὲ ὡς ἐν σχήματι τετράδος, ἀλλόκοτον ἔχον τὴν ἐπιγραφὴν, ἔχει δὲ οὕτως· Πρὸς τοὺς
Loofs Nestor. διὰ τὴν συνάφειαν ἢ τὴν θεότητα τοῦ μονογενοῦς νεκροῦντας ἢ ἀποθεοῦντας τὴν ἀνθρω-
P. 265, 3-5 πότητα. τὸ δὲ προοίμιον εἰς τὰς παρὰ τῶν αἰρετικῶν λοιδορίας ὡς ἐπὶ σκληρῶν
γενομένας· εἴτ' ἀποτείνεται καὶ δῆθεν πειρᾶται δεικνύειν ὅτι τὸ σῶμά ἐστι τὸ πεπονθὸς
καὶ οὐχ ὁ θεὸς λόγος, ὡς τινῶν λεγόντων ὅτι ὁ ἀπαθὴς τοῦ θεοῦ λόγος παθητὸς ἐστίν. 25
ἀλλ' οὐδεὶς οὕτω μαίνεται· ὡς δὲ πολλάκις εἵπομεν, ἡ ἀγία σύνοδος αὐτὸν ἔφη παθεῖν
1 Petr. 4, 1 τὸν λόγον τὸν δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, παθεῖν δὲ σαρκὶ κατὰ τὰς γραφάς. παθόντος
γὰρ τοῦ σώματος αὐτοῦ αὐτὸς λέγεται παθεῖν, ὅτι καὶ ἡ τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴ, καίτοι πά-
M III 1005 σχουσα μηδὲν εἰς ἰδίαν φύσιν, πάσχειν λέγεται τοῦ αὐτῆς παθόντος σώματος. ἀλλ'
ἐπειδὴ σκοπὸς ἐκείνοις δύο λέγειν Χριστοὺς καὶ δύο υἱοὺς καὶ τὸν μὲν ἄνθρωπον ἰδικῶς, 30
Ps. 140, 4 τὸν δὲ θεὸν ἰδικῶς, εἴτα μόνων τῶν προσώπων ποιοῦσιν τὴν ἐνωσιν, διὰ τοῦτο ποικίλλον-
3 ται καὶ προφάσεις πλάττονται ἐν ἀμαρτίαις, καθὰ γέγραπται. συντυχόντες τοῖνυν αὐτοῖς

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWOΛ

κβ VMP θ S 1' D

τοῦ αὐτοῦ VMP Τοῦ ἁγίου κυρίλλου A κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας
πρὸς τοὺς κληρικοὺς τοὺς στασιάζοντας ἐν κωνσταντινουπόλει S τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου ἑτέρα ἐπιστολὴ
πρὸς τοὺς κληρικοὺς τοὺς στασιάζοντας ἐν κωνσταντινουπόλει D τοῦ αὐτοῦ ἁγίου κυρίλλου πρὸς τοὺς
ἐν κωνσταντινουπόλει ὄντας κληρικοὺς αὐτοῦ V τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐκ τῆς
βίβλου τῆς τρίτης συνόδου ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς οἰκείους ἀποκρισιarioύς O 5 ἡμῖν S καί' om. D
7 μὴ om. VMPAWO, μεμνησθαι in μεμνησθαι corr. O 9 μὴ om. S 11 παρθένον| μαρίαν V
13 εἶξεν O οὐχ ὅτι VMPAW ουκ ὅτι O οὐχί SD αὐτὸς — θεοῦ om. P 15 ἔχει πλευράν
WA ἔχει εἰπέ μοι πλευράν VPAO ἔχει πλευράν εἰπέ μοι MSD ἂν om. SD 16 πρὸς VPAW
εἰς MSDO 17 γὰρ SDA δὲ VPWO om. MA τό A 18 ἔχουσιν ἰὸν V ἐν τῇ καρδίᾳ SD
καὶ PSD δὴ καὶ V δὲ καὶ MAO τοῦτο M 20 τοὺς om. SD 21 ἔχον om. SD ὑπογρα-
φήν W 22 μικροῦντας V 23 σκληρῶν VMPSDAW σκληρον O durissime A; Nestorium λήρωι
[λήρων Loofs] dixisse sequitur ex Coll. Palat. 21 [uol. V p. 31, 2] 24 γινομένας W εἴτ' ἀποτείνε-
ται VMPAW εἴτ' ἀποτείνεται O ἐπαποτείνεται SD 25 ἀπαθὴς τοῦ θεοῦ VMPSDAOΛ θεός W
26 αὐτὸν om. O εἶπε W 28 αὐτοῦ MSDOΛ om. VPAW αὐτὸς om. M τοῦ om. V καίτοι
καὶ SD 29 αὐτοῦ P 30 ἄνθρωπον| θανάτον O 31 μόνην MPA τὴν om. V 32 καθὼς 1)

ἐκεῖνα λέγετε ὅτι ποιεῖτε μὲν κακῶς εἰσβάλλοντες τινὰς καταφλυαρεῖν τοῦ ἐπισκόπου ἡμῶν καὶ τούτους θάλλοντες καὶ συγκροτοῦντες καὶ ὄργανα τῆς ἑαυτῶν μοχθηρίας ποιούμενοι. πλὴν οὐχ αὕτη τῆς λύπης ἐστὶν ἢ πρόφθοις, ἀλλ' οὐδὲ ὅλως ἐχθρός ἐστὶν ὁ ἐπίσκοπος ἡμῶν τοῦ ἐνταῦθα· λυπεῖ δὲ πάντας τοὺς κατὰ τὴν Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν ἐπίσκοπους τὸ μὴ γίνεσθαι ὀρθῶς τὸν περὶ Χριστοῦ λόγον, ἀλλὰ διεστραμμένως. ἀρκεῖ δὲ πρὸς ἀπό- 5 δειξιν καὶ ἔλεγχον αὐτῶν τὸ μὴδὲ πώποτε ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ταῦτα παρὰ τινος εἰρησθαι οἶον δὴ τὸ κείμενον ἐν ταῖς αὐτοῦ ἐξηγήσεσιν, ἔχει δὲ οὕτως·

- 4 Οὐ ταῖς κραυγαῖς κρίνω τὴν περὶ ἐμὲ φιλοστοργίαν, ἀλλὰ τῷ περὶ τὰ δόγματα πό-
θωι καὶ τῷ μεμνήσθαι τῆς τοῦ δεσπότου καὶ θεότητος ἅμα καὶ ἀνθρωπότητος
καὶ μετ' ὀλίγα

Loofs Nesto-
riana p. 282,
19-21

10

Καὶ προσέχω τοῖς ἡμετέροις δήμοις εὐλάβειαν μὲν πολλὴν κεκτημένοις καὶ θερμότητην
εὐσέβειαν, ὑπὸ δὲ τῆς περὶ τὸ δόγμα θεογνωσίας ἀγνοίας πεπηρωμένοις. τοῦτο δὲ οὐκ
ἐγκλημα τῶν λαῶν, ἀλλὰ (πῶς ἂν εὐπρεπῶς εἴποιμι;) τῷ μὴ ἔχειν τοὺς διδασκάλους και-
ρὸν καὶ τι τῶν ἀκριβεστέρων ὑμῖν παραθέσθαι δογμάτων.

ibid. p. 283,
2-8

Exc. Eph.
XXV

- 5 Πῶς γὰρ οὐκ ἐσχόλασαν οἱ πρὸ αὐτοῦ; ἀρὰ γε εὐστομώτερός ἐστιν Ἰωάννου, ἴσος 15
δὲ τοῦ μακαρίου Ἀττικοῦ ἢ συνετώτερος; τίς ἢ ὀφρὺς αὕτη; μᾶλλον δὲ πῶς οὐχ
ὠμολόγησεν ἐναργῶς ὅτι ξένην καὶ ἀσυνήθη διδασκαλίαν εἰσήγαγεν καὶ τοῖς πρὸ αὐτοῦ
μὴ ἐγνωσμένην διὰ τὴν ἀτοπίαν μήτε ἐν συλλόγῳ πιστῶν μήτε ἐν ἀγίαις ἐκκλησίαις;
ἐμοὶ τοίνυν πρὸς αὐτὸν περὶ πραγμάτων τέως λόγος οὐδὲ εἷς, γένοιτο δὲ μᾶλλον μετανοή- L III 335
σαι αὐτὸν καὶ τὴν ὀρθὴν ὁμολογήσαι πίστιν, καὶ ὑπὲρ ὧν εἰς ἐμὲ πεποίηκεν ἐρεθίζων καὶ 20

- 6 ἐπαλείφων κατ' ἐμοῦ τοὺς ἐχθρούς, ἀπολογήσεται τῷ θεῷ. οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν εἰ
κακῶς ἡμᾶς λέγουσιν αἱ κοπρίαι τῆς πόλεως, Χαϊρήμων Οὐίκτηρ Σωφρονᾶς καὶ τὸ τοῦ φυ- PG 68
ρατοῦ Φλαυιανοῦ παιδαρύλλιον· αἰεὶ γὰρ γεγόνασιν καὶ περὶ ἑαυτοὺς καὶ περὶ πάντας κακοί.
ἴστω δὲ ὁ εἰσβαλὼν αὐτοὺς ὅτι οὔτε ἀποδημίαν φοβούμεθα οὔτε ἀπολογίαν τὴν πρὸς ἐκεί-
νους, καὶ εἰ γένοιτο τούτου καιρὸς (συμβαίνει γὰρ ὅτι ἡ τοῦ σωτῆρος οἰκονομία διὰ μικρῶν 25
καὶ εὐτελεστάτων πραγμάτων συνάγει σύνοδον, ἵνα καθαρῇ τὴν ἑαυτοῦ ἐκκλησίαν ἀσπι-
λον καὶ ἀσύγχυτον ἔχουσιν τὴν εὐγενῆ πίστιν), μὴ προσδοκάτω [δὲ] ὁ δέιλαιος [ὅτι] εἰ
καὶ πλείους καὶ ἀξιόλογοι εἶεν οἱ διὰ τῆς αὐτοῦ σπουδῆς κατηγορεῖν ἡμῶν μέλλοντες,
δικαστὴς ἔσεσθαι τῶν καθ' ἡμᾶς, κἂν τοῦτο προσταχθῇ ἐξ ἀμβιτίωνος, παραιτησόμεθα

- 7 ἐκεῖσε ἐλθόντες καί, σὺν θεῷ φάναι, ταῖς ἑαυτοῦ δυσφημίαις ἀπολογήσεται. ὅθεν φεύγο- 30
μεν τὴν εἰρήνην οὐδαμῶς, ἀλλὰ μᾶλλον ἀρπάζομεν, ἐὰν ὁμολογηθῇ ἡ πίστις ὀρθή καὶ M III 1008
παύσωνται τοῦ λέγειν τοιαῦτα ἅπερ ξενοεποῦντες ἐπικαλοῦνται θάνατον· τοσαύτην γὰρ διαστρο-
φὴν ἔχει τὸ ἀποσταλὲν τετράδιον τῶν αὐτοῦ δυσφημιῶν, ὡς μολύνεσθαι τὸν ἀναγινώσκοντα.
ἐπειδὴ δὲ αἰτιάται ὡς λέξιν ἀσυνήθη εἴρηκεν ἢ γραφὴ ἢ γοῦν ἢ ἀγία σύνοδος θεοτόκον
ὀνομάσασα τὴν ἁγίαν παρθένον, ἐρωτάσθωσαν αὐτοὶ ποῦ Χριστοτόκον ἢ θεοδόχον εὗρον 35

VM, P [= hk], S, D [= mn], AWOA

1 ὡμῶν VM	3 οὐκ αὕτη VMPAWO	4 ὡμῶν VMP	τοῦ] τὸν M	τούς τε SD
τῷ MPW	5 γενέσθαι SDO	το O	6 τὸ VAA τοῦ MSPDWO	παρὰ — εἰρησθαι VPAW
ρηθῆναι παρὰ τινος SDO	παρὰ τινος M	8 ante Οὐ ins. νεστορίου D, in mg. S	9 καὶ τῷ om. MO	
καὶ' om. SD	11 ὑμετέροις D	12 ὑπὸ] ἐπὶ V	ἀγνείας M	πεπηρωμένοις Λ πεπληρω- μένοις VPDA πεπληρωμένους MSWO
ὀλισθαίνουσι Exc. Eph.	13 τὸ SDO	14 ὑμῖν VPSAOA		
ἡμῖν Scott DW	15 γε om. P	ἴσως P	19 τέως SDO om. VMPAWA	20 ὑπὲρ VA om.
MPSDWO	22 βίκτηρ SD	23 φλαβιανοῦ VPD	γὰρ om. SD	παρ' ἑαυτοῖς W
26 συλλέγει MPAWO	27 τὴν VMPAWO καὶ SD	προσδοκάσθω SD	δὲ deleui	ὅτι deleui
28 καὶ] εἰ καὶ P	σπουδῆς] πίστει P	ἡμᾶς W	29 ἔσεσθαι MSDWO	ἔσεται VA ἔσται P
κἂν VMPAWOA καὶ SD	προσταχθῇ om. SD	ἀμβιτίωνος MPAW	ἀμβιτίωνος O	ἀμμιτίωνος V
ἀμμιτίωνος SD	παραιτησόμεθα γὰρ SD	30 αὐτοῦ V	31 μᾶλλον ραδίως P	32 ἔξενoe- ποῦντες S ἔξενοποιούντες P
γὰρ] δὲ SD	32/33 ἔχει διαστροφὴν SD	33 καὶ τὸν V	34/35 εἴρηκεν	
— ὀνομάσασα confusa, uidentur εἴρηκεν —	σύνοδος ditto-graphia esse uerborum εὗρον γεγεγραμμένον (35) et	34 τῇ γραφῇ SD	35 ὀνομάζουσα M	ἡῦραν WO
scribendum esse τὸ θεοτόκον ὀνομάσαι, cf. A				

Coll. Pal. 21 γεγραμμένον. πρὸς τούτῳ κακείνο ἐνέθηκεν αὐταῖς λέξεσιν οὕτως· τὴν θεοδόχον τῷ
 P. 37, 9. 11. θεῷ μὴ συνθεολογῶμεν παρθένον, οὐκ εἰδῶς ὃ λέγει. εἰ γὰρ μὴ τέτοκε θεὸν μηδὲ
 12 ἔσχεν ἐν τῇ κοιλίᾳ θεὸν ὄντα Χριστόν, πῶς ἔτι θεοδόχος ἐστίν; καὶ αὐτὸς δὲ τὸν
 πατέρα εἶπεν θεοτόκον. ποῦ τοίνυν ἀνέγνω τὰς λέξεις ταύτας, ἀγνοῶ· πλὴν ἐπειδὴ καὶ
 ἄλλα πολλὰ ἐπισύρονται ἐγκλήματα ἐκ τῶν ἐξηγήσεων αὐτοῦ, φυλαχθήσονται ἕως καιροῦ, εἰ μὴ τις 5
 8 γένηται μετὰ γνῶσιν. τὸ δὲ γε σχεδάριον τῆς δεήσεως τὸ παρ' ὑμῶν ἀποσταλὲν ὡς
 ὀφείλον ἐπιδοθῆναι μὲν βασιλεῖ, οὐκ ἄνευ δὲ γνώμης ἡμῶν, λαβὼν ἀνέγνω· ἐπειδὴ δὲ
 πολλὴν εἶχεν καταδρομὴν κατὰ τοῦ ἐκείσε ἢ ἀδελφοῦ ἢ πῶς ἂν εἴποιμι; τέως ἐπέσχον, ἵνα
 μὴ ἐπέρχοιτο ἡμῖν λέγων· κατηγορήσατέ μου ἐπὶ τοῦ βασιλέως ὡς αἰρετικοῦ. ὑπηγορευ-
 σαμεν δὲ ἑτέρως μετὰ τοῦ καὶ παραιτεῖσθαι τὴν αὐτοῦ κρίσιν, εἰπόντες καὶ τῆς ἔχθρας 10
 τὸν τρόπον, καὶ τὴν δίκην μετασπάσαι, εἰ ἐνίστανται ὅλως ἐκεῖνοι, εἰς ἑτέρους ἄρχοντας.
 ἀναγνόντες τοίνυν τὸ σχεδάριον ἐπίδοτε, εἰ καλέσειεν χρεῖα, κἂν ἴδητε ὅτι ἐπιβουλεύων
 ἐμμένει καὶ ἀληθῶς πάντα κινεῖ τρόπον τὸν καθ' ἡμῶν ὀρώντα, σπουδαίως γράψατε καὶ
 L III 338 ἐπιλεξάμενος ἄνδρας εὐλαβεῖς καὶ φρονίμους ἐπισκόπους τε καὶ μονάζοντας ἑξαποστελῶ
 Ps. 131, 4 πρῶτῳ καιρῷ. οὐ γὰρ μὴ δώσω ὕπνον κατὰ τὸ γεγραμμένον τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ 15
 PG 69 τοῖς βλεφάροις μου νυσταγμὸν καὶ ἀνάπαυσιν τοῖς κροτάφοις μου, ἕως οὐ
 ἀγωνίσωμαι τὸν ὑπὲρ τῆς ἀπάντων σωτηρίας ἀγῶνα. τοιγάρτοι μεμαθηκότες τὴν ἡμῶν
 γνώμην, ἀνδρίσασθε· ἥδη γὰρ καὶ γενήσονται παρ' ἡμῶν γράμματα ἃ δεῖ καὶ πρὸς οὓς
 δεῖ. σκοπὸς γὰρ μοι διὰ τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν καὶ καμῖν καὶ ὑποστῆναι πᾶν ὀτιοῦν τῶν
 νομιζομένων εἶναι δεινῶν ἐν βασάνοις, ἕως οὐ καὶ τὸν ἡδὺν μοι διὰ τοῦτο ὑπομείνω θάνατον. 20

23 = S 94 A 138

L III 1087
M V 284

Ἰσον σάκρας γραφείσης πρὸς Ἀκάκιον τὸν τῆς Βεροιαίων καὶ Συμεῶνα τὸν Ἀντιο-
 χείας ἀναχωρητὴν καὶ ἄλλας ἐπαρχίας ἰδία ἐκάστωι

Οὐδὲν παντελῶς ἡμῖν παραλέλειπται τῶν ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν ὀφειλόντων σπουδασθῆναι
 θρησκείας καὶ τοῦτο ἀκριβῶς εἴσεται σου ἢ ὁσιότης παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου 25
 Ἀντιοχέων καὶ τῶν λοιπῶν μαθοῦσα τῶν σὺν αὐτῷ ἀγίων ἐπισκόπων. γεγέννηται δὲ
 τινες περὶ τὸ πρᾶγμα φιλονεικίαι καὶ δυσκολίαι, ἃς ἐξαλείψαι πειραθέντες ὑπὸ τῶν πολλῶν
 τέως πραγμάτων διεκωλύθημεν· οὐ μὴν ἀποστήναι ταύτης τῆς σπουδῆς αἰρησόμεθα, πρὶν
 ἂν ἡμῖν ὁ ἀγαθὸς θεὸς τὴν τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν ἔνωσιν χαρίσσοιτο δι' ὑμετέρων εὐχῶν,
 ὥστε προσήκει μετὰ πάσης σπουδῆς ταῦτα παρὰ τοῦ θεοῦ τὴν σὴν αἰτεῖν ἀγιότητα, τῆς 30
 Ῥωμαϊκῆς θρησκείας ἱερέας ἐπιδείξαντα εὐδοκίμους.

6—11 adfert Nestorius in Libro Heraclidae p. 154. 155

12—17 adfert Nestorius l. c. p. 155. 156

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWOL

1 γεγραμμένην V	τοῦτο D	2 εἰδῶς VMPAWO	εἰδῶς ὅλως SD	3 αὐτὸς SDA	αὐτὸν
VMPAWO	δέ] τοίνυν P	4 εἶρηκε SD	ταύτας VPAWOL	πάσας SD	5 πολλὰ VPAWOL
τινὰ SD	αὐτῶν MAW	6 ἀποσταλὲν παρ' ὑμῶν SD	ἡμῶν O	7 ὀφείλον] φιλον O	
ἡμῶν SDWO	ὑμῶν VPS ^{corr} A	9 ὡς om. PW, corr. W	10 τοῦ καὶ VAWO	τοῦτο καὶ SD	καὶ
τοῦ P	12 καλέσοι VP	καλέσειεν O	ἴδοιτε V	13 τὸν om. SD	14 ἑξαποστελλῶ P
ἑξαποστελλῶ MAW	15/16 ὀφθαλμοῖς μου SD	17 ἀγωνίσομαι VSm, corr. S			τοιγαροῦν SD
μεταμεμαθηκότες W	18 ἀνδριζεσθαι O ex corr.	19 ὁ σκοπὸς M			υπομείναι O

VM, P [= hk], S, D [= mn], AW

22 τῆς om. A	βεροιαίων VA	καὶ om. W	22/23 ἐν ἀντιοχείᾳ P om. SD	23 ἄλλας
ἐπαρχίας VA	ἄλλαις ἐπαρχίαις MPSPDW	ἐκάστη V	κγ VMP γα' D	26 τῆς ἀντιοχέων SD
λοιπῶν — τῶν om. W	δέ] καὶ S	27 περὶ τὸ πρᾶγμα om. S	τραῦμα P	28 γραμμάτων P
29 ὁ θς ἡμῖν ὁ ἀγαθὸς S	ἡμῖν om. V	ἀγίων om. D	30 προσήκειν MPSPDW	30 τοῦ om. V
αἰτεῖν τὴν σὴν P	31 ἐπιδείξαντα VPW	ἐπιδείξαντας SD	ἐπιδείξαντος A	

24 = S 14 A 22. Latine extat in Collectione CT 9

Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἐπιστολὴ γραφεῖσα πρὸς τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν Κωνσταντι-
νουπόλεως ἐν ἣι γράφει ὥστε μὴ προσέχειν αὐτοὺς τῇ δυσσεβεῖ διδασκαλίᾳ τοῦ αἵρετικοῦ
Νεστορίου μήτε μὴν κοινωνεῖν αὐτῷ, εἰ μένει λύκος ἀντὶ ποιμένος, ἀλλὰ μάλλον ἀνδρί-
ζεσθαι ἐν κυρίῳ καὶ τὴν ἑαυτῶν πίστιν τηρεῖν ἀπαρακόμιστον, ἔτι τε γράφει κοινωνικοὺς 6
εἶναι τοὺς ἐκβληθέντας παρὰ Νεστορίου ἀντειπόντας αὐτοῦ τῇ διδαχῇ

L III 419
M III 1093
PG 77, 124

Τοῖς ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ λαῷ Κωνσταντινου-
πόλεως Κύριλλος ἐπίσκοπος καὶ ἡ συνελθοῦσα σύνοδος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐκ τῆς Αἰγυπτιακῆς
διοικήσεως ἐν κυρίῳ χαίρειν. Ὅψε μὲν καὶ μόλις ἤλθομεν ἐφ' ὅπερ ἦν ἄμεινον ἐν
ἀρχαῖς ἐλθεῖν, τὸ φροντίδα θέσθαι φαμέν τῆς ἀπάντων ὑμῶν σωτηρίας καὶ τοῦ μὴ χρῆναι 10
παθεῖν τὸν ἐπὶ τῇ πίστει θόρυβον· ἀπολογούμεθα δὲ ταῖς ἀπάντων ὑμῶν διὰ τοῦτο λύ-
παις. διετελέσαμεν γὰρ οὐκ ἄδακρυτὶ τὸν παρῳηκόντα καιρόν, προσεδοκῶμεν δὲ ὅτι
συμβουλαῖς καὶ παραινέσεσιν ἐκκλησιαστικαῖς καὶ τοῖς παρὰ πάντων ὑμῶν ἐλέγχοις μετα-
στήσεται μὲν τῶν ἀπηχεσάτων ἑαυτοῦ δογμάτων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νεστόριος,
τιμῆσει δὲ μεθ' ἡμῶν τὴν πίστιν τὴν παραδοθεῖσαν ταῖς ἐκκλησίαις παρὰ τε τῶν ἁγίων 15
ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν καὶ παρὰ παντὸς ἱεροῦ γράμματος καὶ ταῖς διὰ τῶν ἁγίων
προφητῶν φωναῖς εἰς τὸ ἔχειν ὀρθῶς κατεσφραγισμένην. ἐπεὶ δὲ καὶ ἐξ ὧν παρ' ὑμῖν ἐπ'
ἐκκλησίας λαλῶν οὐ παύεται καὶ ἐκ τῶν ἐγγράφων ἐξηγήσεων αὐτοῦ πεπλανημένον εὐρί-
σκομεν καὶ οὐ μετρίως δυσσεβούντα περὶ τὴν πίστιν, λοιπὸν ἀναγκαίως ἤλθομεν ἐπὶ τὸ 19
χρῆναι διὰ συνοδικοῦ γράμματος αὐτῷ διαμαρτύρασθαι ὥς εἰ μὴ ἀπόσχοιτο τὴν ταχίστην ἐρ. 6
τῶν ἑαυτοῦ καινοτομιῶν καὶ κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν προθεσμίαν παρὰ τοῦ ὀσιωτάτου καὶ
θεοσεβεστάτου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἐπισκόπου Κελεστίνου ἀναθεματίσειε μὲν ἐκεῖνα M III 1096
ἐγγράφως ἅπερ εἶρηκε τε παρ' ὑμῖν καὶ βίβλοις ἐνέθηκεν ἢ γοῦν ἐντεθῆναι παρεσκευάσεν,
αἱ καὶ παρ' ἡμῖν εἰσιν, οὐδένα κοινωνίας ἔχει τόπον πρὸς τοὺς ἱερέας τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἔσται
πάντων ἀλλότριος. αἰτιάσθω δὲ μηδεὶς τὴν μέλλησιν· οὐ γὰρ ἐνυστάξαμεν θορυβουμένης 25
οὕτω μεγάλης ἀγέλης, μάλλον δὲ καὶ τῶν ἀπανταχόθεν λαῶν καὶ ἐκκλησιῶν, ἐμμησάμεθα
δὲ τοὺς ἱατρικὴν ἔχοντας ἐμπειρίαν, οἱ τὰ ἐν τοῖς σῶμασι γινόμενα τῶν παθῶν οὐκ εὐθὺς
ταῖς διὰ σιδήρου καὶ πυρὸς ὑποφέρουσιν ἀνάγκαις, ἀλλ' ἡπίοις ἐν ἀρχαῖς φαρμάκοις κατα-
μαλάσσουσι περιμένοντες τὸν ταῖς τομαῖς πρέποντα καιρόν.

PG 125

Ἀνδρίζεσθε τοίνυν ἐν κυρίῳ καὶ τὴν ἑαυτῶν πίστιν τηροῦντες ἀπαρακόμιστον εὐαρε- 30
στεῖν σπουδάζετε τῷ Χριστῷ τῷ ἐνὶ καὶ μόνῳ καὶ ἀληθῶς υἱῷ τοῦ θεοῦ, μεμνημένοι καὶ τῶν

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWA¹Λ^c
2—6 τοῦ — διδαχῇ om. S 2 ἁγίου VMP αὐτοῦ DAWA¹c Κυρίλλου om. W ἐπιστολὴ
γραφεῖσα VMPWA om. DA 3—6 ἐν ἣι — διδαχῇ VMPWA om. DA 5 ἀπαράθραυστον W καὶ
κοινωνούσ V
κδ VP κε M numerus abscissus S 1ε' D 7 ποθεινοτάτοις ἀδελφοῖς DA πρεσβυτέροις διακόνοις
VMPW 8 ἐπίσκοπος om. W 9 μὲν om. M 10 ἀρχῇ S φαμέν om. P ὑμῶν om. A
11 ἐν W πάντων DA 13 καὶ¹ ἢ S ἡμῶν S 15 ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις P 16 παρὰ
om. A τάγματος VS 17 ἀποστόλων καὶ προφητῶν S κατεσφραγισμένην P ἐπειδὴ δὲ
SD ἐπεὶ P ἡμῖν S 17/18 in ecclesiis Λ^c 18 ἐγγράφως VMP, corr. M, oblitteratum in W
19 δυσσεβούντα — πίστιν om. P 20 χρῆναι| χρῆμα A ἀπόσχηται A τὴν ταχίστην ἀπό-
σχοιτο SD 21 καὶ om. D 22 κελεστίνου ἐπισκόπου S ἀναθεματίσειε AΛ^c ἀναθεματίσει VM
καὶ ἀναθεματίσειε PSWA^c καὶ ἀναθεματίσει D 23 τε παρ' ὑμῖν καὶ SDA^c ταῖς παρ' ὑμῖν δὲ VMPW
εἴτ' οὖν S τεθῆναι D 24 αἱ — τόπον om. S ὑμῖν W τόπον ἔχει P ἔχει τρόπον DA
25 μέλησιν VPDWA 26 οὕτω om. S ἀγέλης| πόλεως S ἀπανταχόσε SD πανταχόσε A
27 ἱατρικῇ W γινόμενα om. V 28 ἀρχῇ S 28/29 καταμαλάσσουσι A 29 τὸν om. P
30 τηροῦντες πίστιν DA

L III 422 ἁγίων ἡμῶν πατέρων τῶν ἱερατευσάντων ὀρθῶς καὶ ἁγίως παρ' ὑμῖν, οἱ καὶ ἔτι περιόντες [καὶ] θεοτόκον ὠνόμαζον τὴν ἁγίαν παρθένον (τέτοκε γὰρ τὸν Ἑμμανουήλ, ὅς ἐστι θεὸς ἀληθῶς· γέγονε γὰρ σὰρξ ὁ λόγος καὶ γεγέννηται σαρκικῶς ἐκ γυναικὸς, ἵνα ἡμεῖς εὐρεθώμεν ἄδελφοὶ τοῦ ὑπὲρ πᾶσαν τὴν κτίσιν), ἐκήρυσσον δὲ οὐ δύο παρ' ὑμῖν Χριστοὺς, ἀλλ' ἓνα τὸν αὐτὸν θεὸν λόγον καὶ ἄνθρωπον κατὰ σάρκα ἐκ γυναικὸς οὐ συναφείαι ψιλῇ 5 καὶ ὡς ἐν ἰσότητι μόνῃ τῶν ἀξιωμάτων συνημμένον ἄνθρωπον θεῷ (ταῦτα γὰρ ἐκείνου τὰ ψυχρὰ καὶ ἀνωφελῆ καὶ γραῶδη δόγματα), τὸν αὐτὸν δὲ καὶ παθεῖν ἔφασκον σαρκικῶς ὑπὲρ ἡμῶν τὸν θάνατον καὶ ἀναστῆναι θεικῶς πατήσαντα τοῦ θανάτου τὸ κράτος ἥξειν τε ἔφασκον τῶν ὅλων κριτὴν. ταύτην ἑαυτοῖς ἀναζωπυροῦντες αἰετὴν τὴν πίστιν, ἀσπίλους καὶ ἀμώμους ἑαυτοὺς τηρήσατε, μήτε κοινωνοῦντες τῷ μνημονευθέντι μήτε μὴν ὡς δι- 10 δασκάλῳ προσέχοντες, εἰ μένοι λύκος ἀντὶ ποιμένος καὶ μετὰ ταύτην ἡμῶν τὴν ὑπόμνησιν τὴν πρὸς αὐτὸν γενομένην φρονεῖν ἔλοιτο τὰ διεστραμμένα. τοῖς δὲ γε τῶν κληρικῶν ἥτοι λαϊκῶν διὰ τὴν ὀρθὴν πίστιν κεχωρισμένοις ἢ καθαιρεθείσι παρ' αὐτοῦ κοινωνοῦμεν ἡμεῖς, οὐ τὴν ἐκείνου κυροῦντες ἄδικον ψήφον, ἐπαινοῦντες δὲ μᾶλλον τοὺς πεπονθότας 15 **1 Petr. 4, 14** καὶ ἐκεῖνο λέγοντες αὐτοῖς· εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν κυρίῳ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δυνάμεως 16 καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπέπαυται.

24^a Latine extat in Collectione CT ante Caelestini epistulam ad Nestorium [10]

L III 351
M III 1023

Δεξάμενος δὲ ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ῥώμης Κελεστίνος τετράδας ἐξηγήσεων παρ' αὐτοῦ Νεστορίου διὰ Ἀντιόχου καὶ εὐρῶν αὐτὰς πεπληρωμένας δυσφημιῶν ἔτι τε ὑπομνησθεῖς καὶ παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου ὡς μὴ καταδεχομένου τοῦ αὐτοῦ Νεστορίου τὰ 20 τῆς συμβουλῆς ἢ παραινέσεως εἰς τὸ τὰ ὀρθὰ φρονεῖν καὶ μὴ τὰ ἐναντία, ἔγραψεν αὐτῷ καὶ αὐτὸς Κελεστίνος ἀκοινώνητον ἐπιστολὴν, ὀρίσας καὶ δέκα ἡμερῶν προθεσμίαν, ἥτις **ep. 10** ἐστὶν αὕτη ἡ ἐπιστολή· Ἐφ' ἡμέρας τινὰς τῆς ζωῆς ἡμῶν καὶ τὰ λοιπά.

25 = S 24 A 30. Latinae versiones extant duae, altera in Collectione CT 22, altera in Collectione Veronensi 12 25

L III 435
M III 1112

Θεῖον γράμμα ἀποσταλὲν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Κυρίλλῳ ἀρχιεπισκόπῳ καὶ τοῖς κατὰ χῶ-
ραν τῶν μητροπόλεων ἐπισκόποις

1 Αὐτοκράτορες Καίσαρες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς νικηταὶ τροπαιοῦχοι μέγιστοι αἰσιέβαστοι αἰγυροῦχοι Κυρίλλῳ ἐπισκόπῳ. Ἦρτηται τῆς εἰς θεὸν εὐσεβείας ἡ τῆς

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWA^aΛ^c

1 πρῶν ἡμῶν S ὑμῶν πρῶν M 2 καὶ om. VDL^c 3 γὰρ om. MDW
δὲ V γεγέννηται MP 4 παρ' ὑμῖν οὐ δύο DA 5 καὶ ἐκ S 7 δὲ γὰρ A καὶ om. S
σαρκικῶς ἔφασκον παθεῖν S 8/9 θάνατον — τῶν om. S 8 ἀθάνατον V τὸ τοῦ θανάτου V
9 τε VMPWΛ^c δὲ SDA ἐν ἑαυτοῖς DA 10 ἑαυτοὺς καὶ ἀμώμους DA 11 μένει VP ὑμῶν VM
12 τὴν om. S γινομένην A γεγεννημένην SD τὰ om. A γε om. S 13 ἡ S 14 κηρύτ-
τοντες A 15 ἐκεῖνο A 16 τὸ τοῦ om. V εἰς VMPW ἡμᾶς SD

24^a suo loco inter epistulam Cyrilli ad clerum Constantinopolitanum et Caelestini ad Nestorium ponit A, sine intervallo ep. 24 adiungunt VMPW om. SDA

18 δὲ καὶ M 19 βλασφημιῶν V 21 τὰναντία V 22 ἀκοινώνητον VMPL τὴν προγραφείσαν W
22/23 ἥτις — λοιπῇ ἐν αὐτῇ W *est enim* Λ^a *quae est ista* Λ^c, utrobique sequitur ipsa epistula ἡ om. P
VM, P [= hk], S, D [= mn], AWA^aΛ^cΛ^a

26/27 θεῖον — ἐπισκόποις VMP περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ θῦ λόγου τοῦ υἱοῦ τοῦ πρῶ [περὶ — πρῶ om. SW]: ἴσον ὑπομνήματος τῶν πραχθέντων ἐν τῇ ἐν ἐφέσῳ συνόδῳ [ἀγία συνόδῳ D]: Ἀρχὴ τῆς συνόδου SDW ἀρχὴ τῆς συνόδου: σάκρα βασιλικὴ A κῆ VMD κδ PS

28 οὐαλεντιανὸς D 29 ἐπισκόπῳ AΛ^c ἀρχιεπισκόπῳ VMP ἐπισκόπῳ ἀλεξανδρείας SDW

ἡμετέρας πολιτείας κατάστασις καὶ πολὺ ταύταις ἔνεστι τὸ συγγενές τε καὶ προσφυές. ἔχονται γὰρ ἀλλήλων καὶ ἑκατέρα τῇ τῆς ἐτέρας συναύζεται προκοπῇ, ὥστε τὴν μὲν ἀληθῇ θρησκευίαν τῇ δικαιοπραγίαι, τὴν δὲ πολιτείαν ὑπ' ἀμφοτέρων συγκροτουμένην ἐκλάμπειν. βασιλεύειν οὖν τεταγμένοι παρὰ θεοῦ σύνδεσμοί τε τῆς τῶν ὑπηκόων εὐσεβείας τε καὶ 4 εὐπραγίας τυγχάνοντες, ἀρραγές αἰεὶ τὸ προσφυές τούτων φυλάττομεν, τῇ τε προνοίᾳ καὶ M IIII 1113 ἀνθρώποις μεσιτεύοντες ἐκείνῃ μὲν ὑπουργοῦμεν εἰς τὴν τῆς πολιτείας αὔξησιν, διὰ πάν- L III 438 των δὲ ὡς εἰπεῖν τῶν ὑπηκόων γινόμενοι τούτους εὐσεβεῖν τε καὶ πολιτεύεσθαι κατὰ τὸ εὐσεβέσι πρόπον παρασκευάζομεν. ἑκατέρου δεόντως ἐπιμελούμενοι (οὐδὲ γὰρ ἔνεστι τὸν θατέρου μεταποιούμενον μὴ ὁμοίως καὶ τοῦ ἐτέρου φροντίσαι) σπουδὴν τιθέμεθα πρὸ τῶν ἄλλων τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν θεῶι πρόπονσαν καὶ τοῖς ἡμετέροις καιροῖς 10 πρόσφορον διαμένειν ἔχειν τε ἐκ τῆς τῶν πάντων ὁμονοίας τὸ ἀτάραχον καὶ διὰ τῆς ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασιν εἰρήνης τὸ ἀστασίαστον προσεῖναι τε τῇ εὐσεβεῖ θρησκείᾳ τὸ ἀνεπίληπτον καὶ τοὺς εἰς τὸν κλῆρον τὴν τε μεγάλην ἱερωσύνην τελούντας πάσης 2 τῆς κατὰ τὸν βίον μέμψεως ἀπηλλάχθαι. ταῦτά τε συνορῶντες διὰ τῆς εἰς θεὸν ἀγάπης καὶ τῆς φιλαλλήλου γνώμης τῶν εὐσεβοῦντων κρατύνεσθαι, πολλάκις μὲν ἤδη διὰ τὰ κατὰ 15 καιρὸν συμπεσόντα ἀναγκαίαν τὴν τῶν ἀπανταχόθεν ἀγιωτάτων ἐπισκόπων θεοφιλῇ σύνοδον ἡγησάμεθα, ὀκνηρότεροι δὲ ὅμως περὶ τὸν σκυλμὸν τῆς αὐτῶν θεοσεβείας γεγόναμεν. ἀλλ' ἡ τῶν νῦν ἀναγκαίων ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ τῶν ταύταις συνημμένων δημοσίων χρειῶν ζήτησις χρειωδεστάτην τε καὶ ἀπαραίτητον ταύτην ἀπέδειξεν· ὅθεν ὡς ἂν μὴ τὰ τῆς προ- κειμένης τῶν οὕτω χρησίμων ἐξετάσεως ἀμελούμενα τὴν ἐπὶ τὸ χεῖρον λάβοι ῥοπήν, ὅπερ 20 ἐστὶ τῆς τῶν ἡμετέρων καιρῶν εὐσεβείας ἀλλότριον, φροντίσει ἡ σὴ θεοσεβεία μετὰ τὸ ἐπιόν, σὺν θεῶι δὲ εἰρήσθω, ἅγιον πάσχα εἰς τὴν Ἑφρεσίων τῆς Ἀσίας παραγενέσθαι κατ' d. 19. m. Apr. 431 αὐτὴν τῆς ἀγίας πεντηκοστῆς τὴν ἡμέραν, ὀλίγους οὖς ἂν δοκιμάσειεν, ἐκ τῆς ὑπ' αὐτὴν d. 7. m. Iun. 431 τεταγμένης ἐπαρχίας ἀγιωτάτους ἐπισκόπους εἰς τὴν αὐτὴν συνδραμεῖν παρασκευάσασα, ὥστε καὶ τοὺς ἀρκούντας ταῖς κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις καὶ τοὺς τῇ 25 3 συνόδῳ ἐπιτηδεύουσιν μηδαμῶς ἐλλεῖψαι. γέγραπται γάρ τὰ ἴσα παρὰ τῆς ἡμετέρας θειότητος περὶ τῆς προλεχθείσης ἀγιωτάτης συνόδου τοῖς θεοφιλέσιν ἐπισκόποις τῶν ἀπανταχοῦ μητροπόλεων, ὥστε τούτου γενομένου τὴν τε ἐκ τῶν ἀμφισβητούμενων συμβαίνουσιν ταραχὴν κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας διαλυθῆναι καὶ τὴν ἐπὶ τοῖς οὐ δεόντως γενομένοις δοθῆναι διόρθωσιν τῇ τε περὶ θεὸν εὐλαβείᾳ καὶ τῇ τῶν δημοσίων λυσιτελείᾳ ὑπάρξει τὸ βέβαιον, 30 δηλαδὴ μηδεμιᾶς πρὸ τῆς ἀγιωτάτης συνόδου καὶ τοῦ μέλλοντος παρ' αὐτῆς κοινῇ ψήφῳ ἐφ' ἅπασιν δίδοσθαι τύπου καινοτομίας ἰδίᾳ παρὰ τινων γινομένης. καὶ πεπεσμέθα μὲν ἕκαστον τῶν θεοφιλεστάτων ἱερέων γνόντας ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ οἰκουμενικῶν πραγμάτων χάριν τὴν ἀγιωτάτην σύνοδον τούτῳ ἡμῶν τῷ θεσπίσματι κατεπείγεσθαι συνδραμεῖν σπουδαίως τοῖς οὕτως ἀναγκαίοις καὶ εἰς θεοῦ ἀρέσκειαν φθάνουσι τὰ δυνατὰ 35

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWA'Λ'Λ'Λ'

1 ταύταις VMPSA'Λ'Λ'Λ' ταύτησ DAW 2 ἔχονται VAΛ'Λ'Λ' ἔχεται MPSDW τῇ om. M
τὴν μὲν] μὴν τὴν A 3 συγκροτουμένην P 4 θεῶ MP 6 τοῖς ἀνῶϊσ DA κακείνη V
7 γινόμενοι D γενόμενοι A τούτους VMPSWA'Λ'Λ'Λ' τουτέστιν DA εὐσεβεῖς P 8 ἑκατέρου
SWA'Λ'Λ'Λ' ἑκατέρου τέ VMP ἑκατέρου γε D ἑκατέρου δὲ A ἐπιμελόμενοι W 9 θατέρου SD
10 τὸ τὴν V καὶ τὴν W κατάστασιν om. MP θῶ τε SDW 10/11 πρόσφορον διαμένειν
καιροῖς V πρόσφορον διαμένειν MP 11 τε καὶ W 11/12 ἐν τοῖς om. A 13 τὸ] καὶ τὸ WA'Λ'Λ'Λ',
de S non constat 15 φιλαλήθους SD 18 οὐ συνημμένων MP 19 τε om. VMP ἀπέδειξαν D
21 ἐστὶ ἐπὶ VMP κατὰ P 22 δὲ om. A 23 τὴν τῆς — πεντηκοστῆς ἡμέραν VM^{corr}, τὴν om. M
οὖς DAWA'Λ'Λ'Λ' δ'σους VMP de S non constat αὐτὸν P 24 παρασκευάσας MP 25 ταῖς om. P
25/26 τῆς συνόδου VMP 26 ἐκλείπει A γαληνότητος V 27 πρότερον λεχθείσης V
29 διαλεχθῆναι S γινόμενοις S γιγνομένοις W 30 εὐλαβεία MPSWA'Λ'Λ'Λ' εὐσεβεία VDA 31 αὐτῇ
SW αὐτοῖς V 32 δίδοσθαι ἐφ' ἅπασιν S δεδοσθαι P γενομένης VMP 33 γνόντας
VMPSDA'Λ'Λ'Λ' γνόντας AWA'Λ'Λ'Λ' 34/35 συνδραμεῖν δὲ V 35 ἀναγκαίως S δυνατὰ] δοκοῦντα A

M III 1116 συμβαλλόμενον· καὶ ἡμεῖς δὲ τούτων πολλὴν ποιούμενοι φροντίδα ἀπολιμπάνεσθαι οὐδένα φορητῶς ἀνεξόμεθα οὐδεμίαν τε ἔξει πρὸς θεὸν οὐδὲ πρὸς ἡμᾶς ἀπολογία ὃ μὴ παρα-
χρήμα κατὰ τὸν προειρημένον καιρὸν εἰς τὸν ἀφορισθέντα τόπον σπουδαίως παραγενόμενος.

L III 439 καὶ γὰρ ὁ καλούμενος εἰς ἱερατικὴν σύνοδον καὶ μὴ προθύμως συντρέχων οὐκ ἀγαθὴς εἶναι δείκνυται συνειδήσεως.

5

d. 19. m. Nou. 430 Ὁ θεὸς σε διαφυλάξαι πολλοῖς χρόνοις, πάτερ ὁσιώτατε καὶ εὐλαβέστατε.
Ἐδόθη τῇ πρὸ δεκατριῶν Καλανδῶν Δεκεμβρίων ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπατεία τῶν
δεσποτῶν ἡμῶν Θεοδοσίου τὸ τρισκαιδέκατον καὶ Οὐαλεντιανοῦ τὸ τρίτον τῶν αἰωνίων
αὐγούστων.

26 = S 95 A 139

10

Πρὸ τῆς συνόδου ἐπιστολὴ πρώτη ἀπὸ Ῥόδου

- PG 77, 128** Κύριλλος πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ λαῷ Ἀλεξανδρείας ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτά-
τοις ἐν κυρίῳ χαίρειν. Χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ
τὸ πλατὺ καὶ μέγα διενηξάμεθα πέλαγος ἀπαλοῖς τε καὶ ἡμερωτάτοις πνεύμασιν, ὥστε
δίχα φόβου καὶ κινδύνου παντὸς τὸν πλοῦν ἐξανύσαντας ἀφικέσθαι εἰς τὴν Ῥοδίῶν 15
Ps. 88, 10 δοξολογοῦντας θεὸν καὶ λέγοντας μετὰ τῆς τοῦ ψάλλοντος φωνῆς σὺ δεσπότης τοῦ
κράτους τῆς θαλάσσης καὶ τὸν σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραύνεις.
Col. 2, 5 ἐπειδὴ δὲ ἦν ἀναγκαῖον ἀπόντας τῷ σώματι, παρόντας δὲ τῷ πνεύματι περιπτύξασθαι
PG 129 διὰ τοῦ γράμματος ὡς τέκνα, δεῖν ὠλήθη ἐπιστεῖλαι τέως ταῦτα ὑμῖν καὶ ἐναργῆ κατα-
στήσαι. πιστεύω γὰρ ὅτι προσθήσει θεὸς τὰ λοιπὰ καὶ διὰ τῆς ἀπάντων ὑμῶν προ- 20
σευχῆς παρακεκλημένος. δεῖξτε τοίνυν εἰς τὸν παρόντα μάλιστα καιρὸν ὡς καρπὸν
ἀγάπης τὰς ὑπὲρ ἡμῶν προσευχάς· καγὼ γὰρ τοῦτο ποιῶν οὐ διαλιμπάνω, ἵνα πάλιν ὁ
Iudith 16, 2 πάντας συντρίβων πολέμους ὁ τῶν δυνάμεων κύριος καταστήσας τὰ μεταξὺ καὶ πάντα
βραίσας θόρυβον χαίροντας ἡμᾶς χαίρουσιν ὡς τέκνοις ἀποδώ. πάντα γὰρ δύναται κατὰ
Lc. 1, 37 τὸ γεγραμμένον, ἀδυνατεῖ δὲ αὐτῷ παντελῶς οὐδέν. τῆς δὲ ὑμῖν συντροφίου καὶ πρε- 25
πούσης ἐπεικειάς ἀντέχεσθε· τοῦτο γὰρ ὑμᾶς ἀποφανεῖ μάλιστα δοκιμωτάτους, οἳ καὶ ἀπόν-
τος καὶ παρόντος τοῦ κατὰ πνεῦμα πατρὸς τὸν εὐγενῆ καὶ ἀξιόληπτον τιμάτε βίον.
Rom. 16, 16 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ
ἀδελφοί. ἐρρῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ εὐχομαι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότατοι.

VM, P [= hk], S [pauca abscissa], D [= mn], AWA'AcAu

1 συμβαλλόμενον P 2 τε] τὸ S οὔτε SW 3 εἰρημένον P ἀφωρισμένον SW
παραγινόμενος A 4 τρέχων A ὀρθῆς V 5 δείκνυσι S 6 ὁ θεός — εὐλαβέστατε om. AL^{cu}
διαφυλάξει SD διαφυλάξει W διαφυλάττοι VMP χρόνοις πολλοῖς VMP 7—9 ἐδόθη — αὐγού-
στων om. V 7 ιγ MW δεκεμβρίου M νοεμβρίων A 8 ιγ M οὐαλεντιανοῦ D γ M
in fine add. καὶ ἀναγνωσθεῖσιν πράττεται τὰ ὑπομνήματα πραχθέντα ἐν ἐφέσω παρὰ τῆς ἀγίας καὶ
οἰκουμένης συνόδου ἕνεκεν [ἕνεκα W] τοῦ δυσσεβοῦς νεστορίου SDW

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

11 πρὸ — ῥόδου VPSD κυρίλλου ἐπιστολαὶ πρὸς τοὺς ἀλεξανδρεῖς πρὸ — ῥόδου W κυρίλλου
ἐπιστολὴ πρώτη ἀπὸ ῥόδου στα(τιῶνος) πρὸ τοῦ ἀπαντῆσαι εἰς τὴν σύνοδον A κς V κε P 4β' D
12/13 ποθεινοτάτοις ἀδελφοῖς SD 14 ἡμεροτάτοις D 16 τὸν θν SDA 17 καὶ τὸν
VPWA τὸν δὲ SD 18 ἦν om. A 19 ἡμῖν S 20 προσθήσει θσ PA προσθήσει ὁ θσ VW θσ
προσθήσει SD ἡμῶν SD 22 πάλιν om. V 23 πάντα — πόλεμον SDW θσ ὁ V
τὰ om. A 24 ὑμᾶς P τέκνα P 25 δεῖ om. A ἐν ὑμῖν V 26 ὑμᾶς ἀποφανεῖ PAW
ὑμᾶς ἀποφανεῖ SD ἀποφανεῖ ὑμᾶς V δοκιμωτάτοις D

27 = S 96 A 140

Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ δευτέρα

M III 1117

Κύριλλος πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ λαῶι Ἀλεξανδρείας ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινο-
τάτοις ἐν κυρίῳ χαίρειν. Διψῶντί μοι πάλιν τῆς ὑμῶν ἐπιεικείας τὴν πρόσρησιν δέδο- 4
ται τοῦ γράφειν καιρὸς καὶ τόπος. ἔσμεν τοιγαροῦν ἐν τῇ Ἐφεσίῳ, διὰ τὰς πάντων L III 442
ὑμῶν εὐχὰς ἐν εὐρωστίαι διατελοῦντες καὶ λοιπὸν ἐγγὺς ἔχοντες τὸν τῆς συνόδου καιρὸν.
πιστεύομεν δέ ὅτι Χριστὸς ὁ πάντων σωτὴρ καθαρὰς ἀποφανεῖ διεστραμμένων ἐννοιῶν
τὰς ἑαυτοῦ ἐκκλησίας καὶ τὴν ὀρθὴν πίστιν φανοτάτην ἅπασι καταστήσει, ὥστε πάντας
πανταχῇ καθαρὰς καὶ ἀμώμους, ἀκαπήλευτον ἔχοντας αὐτήν, ὅσας αἶρειν χεῖρας εἰς προ- 1 Tim. 2, 8
εὐχὰς, ἐκεῖνο λέγοντας τὸ διὰ φωνῆς τοῦ μακαρίου Δαυὶδ κατευθυνθήτω ἡ προσευ- Ps. 140, 2
χή μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου· ἔπαρσις τῶν χειρῶν μου θυσία ἐσπερινή. 11
περιέρχεται γὰρ ὁ πονηρὸς, τὸ ἀκοίμητον θηρίον, ἐπιβουλεύων τῇ δόξῃ Χριστοῦ, ἰσχύει 1 Petr. 5, 8
δὲ ὅλως οὐδέν, ἀργούσης αὐτοῦ τῆς σκαιότητος καὶ ἀπρακτοῦσης τῆς πονηρίας. ἐπιβου-
λεύει γὰρ οὐκ ἀνθρώπῳ κοινῶι οὐδὲ ἐνὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἀπλῶς κατὰ τὸ δοκοῦν τοῖς νέοις
δογματισταῖς, ἀλλὰ θεῷ τῷ πάντα ἰσχύοντι. οὐκοῦν ἀκουέτω παρὰ παντὸς ἀγαπῶντος 15
Χριστὸν σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. πλήττει γὰρ ἑαυτὸν ὁ δέιλαιος Act. 9, 5
καὶ ὁμοῦ τοῖς ἰδίοις τέκνοις πεσεῖται πρὸς ὄλεθρον. οἱ γὰρ τὰ ὀρθὰ τῶν ἁγίων ἐκκλη- PG 130
σιῶν διαστρέφοντες δόγματα τῆς ἐκείνου μερίδος εἰσίν, οὐ φεύξονται δὲ τὸ κρίμα τοῦ
θεοῦ. προσεύχεσθε τοίνυν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα ὁ θεὸς ὁ πάντων σωτὴρ δοίῃ πάλιν χαίρουσι 19
χαίροντας ἀποδοθῆναι· πάντα γὰρ δύναται καὶ ἀδυνατεῖ παντελῶς οὐδὲν αὐτῷ. Lc. 1, 37
Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ Rom. 16, 16
ἀδελφοί. ἐρῶσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ εὐχομαι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότατοι.

28 = S 97. Latine extat in Collectione CT 29

Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ τρίτη

L III 573
M III 1241

Κύριλλος πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ λαῶι Ἀλεξανδρείας ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτά- PG 77, 137
τοις ἐν κυρίῳ χαίρειν. Εἰ καὶ πλατύτερον ἔδει τὰ γεγενημένα τῇ ὑμετέρῃ θεοσεβείᾳ 26
γνωρίσαι, ἀλλὰ διὰ τὸ κατεπίγεσθαι τοὺς τοῦ γράμματος διακομιστὰς συντόμως ἐπέστειλα.
ἴστε τοίνυν ὅτι κατὰ τὴν ὁγδόην καὶ εἰκάδα τοῦ Παυλὶ μηνὸς ἡ ἁγία σύνοδος γέγονεν ἐν d. 22. m. Iun.
τῇ Ἐφεσίῳ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τῆς πόλεως, ἥτις καλεῖται Μαρία θεοτόκος, δια- 431

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

2 τοῦ — δευτέρα Pm τοῦ — δευτέρα ἐπιστολὴ SnW om. V τοῦ αὐτοῦ δευτέρα πρὸς τοὺς αὐτοὺς
μεθὸ κατήντησεν A κζ V κς P γγ' D

3 καὶ om. P ἀγαπητοῖς] ἀγαθοῖς W 4/5 δέδονται SD 5 τοῦ γράφειν om. W
6 εὐρωστία S χρόνον P 7 ἀπὸ τῶν διεστραμμένων D 8 φανοτάτην — καταστήσει] ἀπο-
καταστήσει φανοτάτην V 8/9 πανταχῇ πάντας W 9 καὶ ἀκαπήλευτον A 12 ἐπιβουλεύων]
ἐπιζητῶν τίνα καταπίη καὶ ἐπιβουλεύων P τοῦ χῦ VP 13—15 ἐπιβουλεύει — παρὰ om. D
15 τὰ πάντα W 16 τὸν χῦ PA τὸ πρὸς V 17 ὁμοῦ] ἡμῖν W ἁγίων om. SD
18 ἐκείνων A 20 παντελῶς — αὐτῷ] αὐτῷ οὐδέν SD 21 καὶ οἱ S 22 ἀγαπητοὶ καὶ]
ἀδελφοὶ V

VM, P [= hk], S, D [= mn], WJAΛ^c

præmittit Τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἐπιστολαὶ β' πρὸ τῆς συνόδου προσαγορευτικαὶ πρὸς τοὺς πρεσβυ-
τέρους καὶ διακόνους καὶ τὸν λαὸν Ἀλεξανδρείας ἡ μὲν μία σταλεῖσα ἀπὸ τῆς βόδου ἡ δὲ ἑτέρα ἀπὸ τῆς
ἐφέσου: — Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς αὐτοὺς τρίτη ἐπιστολὴ M 24 τοῦ — τρίτη om. V ἐπιστολὴ
τρίτη om. S κη V κζ MP γδ' D

25/26 Κύριλλος — χαίρειν om. M 25 καὶ om. P 26 καὶ om. V 27 συντόμως om. DJ
ἀπέστειλα V ἐπέστειλεν S 28 πανέμου MP 29 ἐφέσω VMPS ἐν] μεν M 29/p. 118, 1 διατελέσαντες M

τελέσαντες δὲ πᾶσαν τὴν ἡμέραν τελευταῖον καταγνωσθέντα καὶ οὐδὲ τολμήσαντα παρα-
βαλεῖν ἐν τῇ ἁγίαι συνόδῳ τὸν δύσφημον Νεστόριον καθαιρέσει ὑποβεβλήκαμεν καὶ
ἐξεβάλομεν τῆς ἐπισκοπῆς. ἤμεν δὲ οἱ συνελθόντες ἐπίσκοποι ὑπὲρ τοὺς διακοσίους.
ἐπέμεινε δὲ πᾶς ὁ λαὸς τῆς πόλεως ἀπὸ πρωτὶ ἕως ἑσπέρας περιμένων τὸ κρίμα τῆς ἁγίας
συνόδου· ὡς δὲ ἤκουσαν ὅτι καθιρέθη ὁ δύσφημος, πάντες μιᾷ φωνῇ ἤρξαντο εὐφημεῖν 5
τὴν ἁγίαν σύνοδον καὶ δοξολογεῖν τὸν θεὸν ὅτι πέπτωκεν ὁ τῆς πίστεως ἐχθρὸς. ἐξελθόν-
τας δὲ ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐκκλησίας προέπεμψαν μετὰ λαμπάδων ἕως τοῦ καταγωγίου (λοιπὸν
γὰρ ἦν ἑσπέρα) καὶ γέγονε πολλὴ θυμηδία καὶ λυχναψία ἐν τῇ πόλει, ὥστε καὶ τὰς γυναῖ-
κας θυμιατήρια κατεχούσας προηγῆσθαι ἡμῶν. καὶ ἔδειξεν ὁ σωτὴρ τοῖς δυσφημοῦσι
M III 1244 τὴν δόξαν αὐτοῦ ὅτι πάντα δύναται. μέλλομεν οὖν τοὺς χάρτας τελειώσαντες τοὺς 10
γενομένους ἐπὶ τῇ καθαιρέσει αὐτοῦ, λοιπὸν ἐπιταχύνειν πρὸς ὑμᾶς σὺν θεῷ.

Πάντες ἐσμέν ἐν εὐθυμίαι καὶ ὑγίαι διὰ τὴν τοῦ σωτῆρος χάριν. ἐρρῶσθαι ὑμᾶς
ἐν κυρίῳ εὐχομαι, ἀγαπητοὶ καὶ ποθεινότατοι.

29 = S 98 A 141

Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ τετάρτη

15

- L III 576 Κύριλλος πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις καὶ λαῷ Ἀλεξανδρείας ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτά-
τοις ἐν κυρίῳ χαίρειν. Τὰ λαμπρὰ καὶ μεγάλα τῶν κατορθωμάτων οὐ δίχα πόνων εἰς
πέρας ἄγεται, δεῖ δὲ δὴ πάντως ἀγαθοῦ παντὸς ἰδρῶτα προανατεῖλαι καὶ οὐ θαυμαστὸν
PG 140 εἰ ἐν τοῖς μεγάλοις ἀκολουθοῦν ὁρῶμεν τὸ τοιοῦτον, ὅτε καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰ κάτωθεν καὶ
μερίμνης γέμει καὶ διὰ πόνων ἔρχεται. ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ πονεῖν δεδιδάγμεθα λέγειν 20
Ps. 26, 14 ἀνδρίζου καὶ κραταιοῦσθω ἡ καρδία σου καὶ ὑπόμεινον τὸν κύριον. τε-
θαρσῆκαμεν γὰρ ὅτι καρπὸς εὐκλεῆς τοῖς εἰς ἀρετὴν σπουδάσμασιν ἔπεται καὶ πνευματικῆς
ἀνδρείας ξένιον εὐρίσκομεν τὸν παρὰ θεοῦ μισθόν. αἴρεσιν τοίνυν μιαιωντῆς ἐπιχειρή-
Ps. 74, 6 σασαν ἤδη κατὰ πάσης αἵρεσθαι τῆς ὑπ' οὐρανὸν καὶ ἀνιστῶσαν εἰς ὕψος τό κέρας καὶ
λαλοῦσαν ἀδικίαν κατὰ τοῦ θεοῦ καθεῖλεν αὐτὸς καὶ οἵαπερ φλόγα κατεμπρήσαι θέλουσαν 25
τὰ ὀρθὰ τῆς ἐκκλησίας δόγματα κατέσβεσεν ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος, τὸν ταύτης
εὐρετὴν καὶ πατέρα καταργήσας τε ὁμοῦ καὶ παύσας τῆς ἱερωσύνης ψήφῳ τῆς ἁγίας
Ps. 125, 3 συνόδου, ὥστε καὶ χαίροντας ἡμᾶς λέγειν ἐμεγάλυνε κύριος τοῦ ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν·
ἐγενήθημεν εὐφραινόμενοι. εὐθυμία γὰρ διδασκάλοις καὶ τοῖς λαῶν ἡγουμένοις τὸ
τὴν ὀρθὴν κρατύνεσθαι πίστιν καὶ δοξάζεσθαι πανταχοῦ τὸν τῶν ὅλων σωτῆρα θεόν, 30
καταργουμένου τοῦ σατανᾶ καὶ ἀνηρημένων τῶν παρ' αὐτοῦ σκανδάλων καὶ τῶν τῆς
ἀληθείας δογμάτων κατισχυόντων τοῦ ψεύδους, ἵνα πάντες ἐξ ἑνὸς στόματος ὁμοφώνως
Eph. 4, 5 λέγωμεν εἰς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα. ταῦτα καὶ νῦν ὡς τέκνοις γράφω,

VM, P [= hk], S, D [= mn], A [inde a 15], W, JΛ'Λε [usque ad 13]
1 οὐ SDJ τολμήσαντες S 2 ἐν om. S 3 δὲ om. P οἱ om. W ὑπὲρ τοὺς
διακοσίους [διακοσίους ὡσεὶ τριακοσίους ἤτις ἢ πλείω S] SDWJA ὡσεὶ τριακοσίοι ἤτις ἢ πλείους
VMP 4 ἐπέμεινε W περιμένων om. SW 5 ἤκουσεν S δύσφημος DJA δύστηνος VMPSW
πάντα S ἤρξαντο πάντες μιᾷ φωνῇ P φωνῇ μιᾷ VM 6 δοξάζειν VMPSW 7 δὲ
om. W ἐκ om. W τοῦ om. J 9 πῆρ S τοῖς om. S 11 ἐπὶ τῇ — αὐτοῦ γενομένου P
ἐπὶ ἐν V 12 ὑγία DJ 13 εὐχομαι ἐν κω W καὶ om. MP
15 Τοῦ αὐτοῦ κυρίλλου δ' ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς αὐτοὺς τῆς αὐτῆς ἐχομένη ἐννοία: — M, ipsa
epistula omissa τοῦ — τετάρτη om. V ἐπιστολὴ om. P τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς αὐτοὺς ἀπὸ ἐφέσου A
κθ V κῆ P 9ε' D 16 καὶ om. P ἀγαπητοῖς ἀγαθοῖς W 17 εἰς ὡς S 18 δὴ om. DW
19 ἀκολουθοῦντες W τὸ om. W κάτωθεν VPA κατὰ τὸ θεῖον SD κατὰ τὸν βίον W καὶ
om. P 23 ἀνδρίας VD 24 ἀνιστάσαν P τὸ ὕψος A 26 κατέσβεσεν om. SD 28 καὶ
om. SDW 30 δέξασθαι SDW πανταχοῦ om. P θεόν] χν SD καὶ θν V

τά παράδοξα τοῦ σωτῆρος διηγούμενος, ἵνα ἐκτενεστέρας ποιήσθε τὰς προσευχάς, ὥστε ἰσχύσαι μετὰ τῆς τοῦ θεοῦ βουλῆς χαίροντας χαίρουσιν ἀποδοθῆναι μετ' εὐρωστίας.

Ἐρρωσθαι ὑμᾶς ἐν κυρίῳ εὐχομαι.

30 = S 20 A 17 Latine extat in Collectione CT 21

Ἐπιστολή Ἰωάννου Ἀντιοχείας πρὸς Κύριλλον

4
L III 443
M III 1121

Τῷ δεσπότῃ μου τῷ θεοφιλεστάτῳ καὶ ἀγιωτάτῳ συλλειτουργῷ Κυρίλλῳ Ἰωάννης PG 77, 132
ἐν κυρίῳ χαίρειν. Οὐδὲ ἐμὲ μετρίως δάκνει τὸ ὅλως τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος εἰς τὴν
Ἐφεσον παραγενομένης τὰς μικρὰς ταύτας ὑστερῆσαι ἡμέρας. τῆς γὰρ χρείας ὁ περὶ L III 446
τὴν σὴν ἀγιωσύνην πόθος πλέον μοι ἔγκειται συντόνως τὴν ὁδὸν ἐξανύσαι. εἰμὶ γοῦν
εὐχαῖς τῆς σῆς ὁσιότητος ἐπὶ θύραις λοιπόν, πολὺν ὑποστάς τὸν τῆς ὁδοιπορίας πόνον. 10
ἡμέρας γὰρ ἔχω τριάκοντα (τοσοῦτον γὰρ ὁ κύκλος τῆς ὁδοῦ ἔχει) ὁδεύων, οὐδαμοῦ οὐδ'
ὅλως ἐνδιδοὺς ἑμαυτῷ, ἐνίων τῶν κυρίων τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἀνωμαλίας κατὰ
τὴν ὁδὸν χρησαμένων, ζώων δὲ πολλῶν πεπτωκότων ἀπὸ τῆς συντόνου ὁδοιπορίας.
εὐχου οὖν, δέσποτα, καὶ ταύτας τὰς πέντε ἢ ἕξ μονὰς καὶ ἀλύπως ἡμᾶς ὁδεῦσαι καὶ δρα-
μεῖν καὶ περιπτύξασθαι τὴν ἱερὰν ἡμῖν καὶ ὁσίαν κεφαλὴν. 15

Οἱ περὶ τὸν κύριόν μου τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην Παῦλον Μακάριον
προσφθέγονταί σου τὴν ὁσιότητα. πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἀδελφότητα ἐγὼ τε καὶ οἱ σὺν
ἐμοὶ πλείστα προσαγορεύομεν. ἔρρωμένος ὑπερευχόμενος ἡμῶν διατελοίης, δέσποτα
θεοφιλέστατε καὶ ὁσιώτατε.

30^a Πρὸ τῆς ἐπιστολῆς Ἰωάννου ἡ σάκρα προαπεστάλη <ῆ> ἐξῆς· ἀλλ' ἐπειδὴ συνεδρεῖ- 20
σάντων τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων αὕτη ἡ σάκρα προλάμπει τῶν ὑπομνημάτων, προ-
ετάξαμεν τὴν ἐπιστολήν, ἵνα μὴ ἐκ δευτέρου γραφῇ ἡ αὕτη σάκρα ἡ καλοῦσα πάντας εἰς
τὸ συνέδριον.

Πάντων συνεδρευσάντων ἐν Ἐφέσῳ ἀπεστάλη ἐν Ἐφέσῳ τὸ ἐξῆς θεῖον γράμμα
περιέχον οὕτως 25

30 maximam epistolæ partem adfert Cyrillus in apologetico [V 118, 20 uol. I 3 p. 84]

V, P [= hk], S, D [= mn], AW

1 ποιείσθε S 2 εὐχαριστίας VP

VM, P [= hk], S [paucā abscissa], DAA^aΛ^c

5 ἐπιστολή Ἰωάννου [Ἰωάννου ἐπισκόπου MP] ἀντιοχείας πρὸς κύριλλον VP Ἰωάννου ἐπισκόπου
ἀντιοχείας πρὸς τὸν ἀγιώτατον κύριλλον DA om. SA^c ἄ V κθ P κῆ M κα' D numerus abscissus S
6 Τῷ — Κυρίλλῳ om. A τῷ² om. SD ἀγίῳ S 7 τὴν om. VMP 9 ἐξανύσας
MP διανύσαι S γοῦν] τοίνυν A 10 ἀγιότητος VMP ἐπὶ — λοιπὸν τῆς σῆς — εὐχαῖς V
11 τοσοῦτο A τοσοῦτος VP οὐδαμῶς V om. SD 11/12 οὐδὲ ὅλως SD μηδὲ ὅλως A 12 ἐαυ-
τῷ SD ἑμαυτῷ ἐν μηδενὶ A τῶν κυρίων om. SD 13 δέ] τέ P 14 μονὰς] ἡμέρας D
καί² om. M 14/15 δραμεῖν καὶ SDA^aΛ^c ἀλύπως VMP 15 ὑμῖν D 16 τὸν² SDA καὶ VP
καὶ μακάριον VP 17 προπροσφθέγονται Λ^c πᾶσαν SDA^aΛ^c καὶ πᾶσαν VMP σὺν σοὶ]
σὴν P σοὶ M τε om. A 18 διατελοίης ἡμῶν S 19 ὁσιώτατε] ἀγιώτατε A

VM, P [= hk]

30^a falsa narrat collector; neque enim ep. 31, sed ep. 25 in gesta relata est. melius res exponitur in
ea præfatione quæ in Collectione Casinensi huic epistolæ præmittitur, cf. Candidiani contestationem in uol. IIII p. 32

20 ἡ addidi ἄλλ' om. V 24 ἐν Ἐφέσῳ² om. P

31 = 147 [V₁] S 44 A 31. Latine extat in Collectione C 23

- L III 442 Αὐτοκράτορες Καίσαρες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανὸς νικηταὶ τροπαιοῦχοι μέγιστοι
M III 1117 αἰσέβαστοι αὐγουστοὶ τῇ ἁγίαι συνόδῳ. Πάντων μὲν τῶν κοινῇ λυσιτελούντων πολ-
λήν φροντίδα ποιούμεθα, διαφερόντως δὲ τῶν εἰς εὐσέβειαν ἡκόντων, δι' ὧν καὶ τῶν λοιπῶν
ep. 25 ἀγαθῶν ἡ χορηγία τοῖς ἀνθρώποις προσγίνεται. διὰ τοι τοῦτο πρώην μὲν περὶ τοῦ συ- 5
νελθεῖν τὴν ὑμετέραν θεοσέβειαν εἰς τὴν Ἐφεσίῳν μητρόπολιν τὰ εἰκότα γεγραφήκαμεν· ἐπει-
δὴ δὲ ἐχρῆν καὶ τῆς πρεπούσης εὐταξίας τε καὶ ἡσυχίας τῇ διασκέψει τῆς ἀγιωτάτης
M III 1120 ὑμῶν συνόδου δεόντως φροντίσαι, οὐδὲ τοῦτο παρήκαμεν ὥστε αὐτῇ πανταχόθεν ὑπάρξαι
τὸ ἀτάραχον. καὶ πεπεῖσμεθα μὲν ὡς οὐδεμιᾶς τῆς ἔξωθεν βοηθείας εἰς τὸ καὶ ἑτέροις
εἰρήνην παρασχεῖν δεῖται ὑμῶν ἡ θεοσέβεια, ἣν δὲ καὶ τοῦτο τῆς ἐμμελοῦς ἡμῶν περὶ 10
τὴν εὐσέβειαν προνοίας μὴ παριδεῖν. ἐντέταλται τοίνυν Κανδιδιανὸς ὁ μεγαλοπρεπέστατος
κόμης τῶν καθωσιωμένων δομεστίκων ἄχρι τῆς ἀγιωτάτης ὑμῶν διαβῆναι συνόδου καὶ μη-
δὲν μὲν ταῖς περὶ τῶν εὐσεβεστάτων δογμάτων γινομέναις ζητήσεσιν ἢ γοῦν εἰσηγήσεσι
L III 443 κοινωνῆσαι (ἀθέμιτον γὰρ τὸν μὴ τοῦ καταλόγου τῶν ὀσιωτάτων ἐπισκόπων τυγχάνοντα
τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς σκέμμασιν ἐπιμίγνυσθαι), τοὺς κοσμικοὺς δὲ καὶ μονάζοντας τοὺς τε 15
ἤδη διὰ τοῦτο συνηγμένους καὶ τοὺς συνάγεσθαι μέλλοντας τῆς αὐτῆς παντὶ τρόπῳ χωρί-
σαι πόλεως, ἐπειδὴ περ οὐ χρὴ τοὺς κατ' οὐδὲν ἀναγκαίους ὄντας τῇ μελλούσῃ τοῦ δόγ-
ματος διασκέψει κινεῖν θορύβους καὶ διὰ τοῦτο ἐμποδίζειν τοῖς εἰρηνικῶς τυπωθῆναι παρὰ
τῆς ὑμετέρας ἀγιωσύνης ὀφείλουσι, καὶ φροντίσαι τοῦ μὴ τινα διχόνοιαν ἐξ ἀντιπαθείας
ἐπὶ πλεον παραταθῆναι, ὡς ἂν μὴ ἐκ τούτου ἡ τῆς ἀγιωτάτης ὑμῶν συνόδου παρεμπο- 20
δίζοιτο διάσκεψις καὶ ἡ ἀκριβὴς τῆς ἀληθείας ζήτησις ἐκ τῆς ἐγγινομένης τυχὸν ἀτάκτου
περιηγήσεως διακρούηται, ἀνεξικάκως δὲ τῶν λεγομένων ἕκαστον ἀκροῶμενον προστιθέναι
τὸ δοκοῦν ἢ ἀντιτιθέναι καὶ οὕτως πᾶσαν κατὰ πρότασίν τε καὶ λύσιν τὴν περὶ τοῦ ἀληθοῦς
δόγματος ἔρευναν δίχα τινὸς ταραχῆς διακριθῆναι καὶ κοινῇ τῆς ὑμετέρας ἀγιότητος ψήφῳ
ἁστασίασθόν τε καὶ τὸν πᾶσιν ἀρέσκοντα τύπον λαβεῖν. πρωτοτύπως δὲ παρὰ τῆς ἡμε- 25
τέρας θειότητος ὁ αὐτὸς μεγαλοπρεπέστατος ἀνὴρ Κανδιδιανὸς ἐντέταλται παντὶ τρόπῳ

post formulam salutationis ins. Οὐκ ἐνεφανίσθη αὕτη τῇ ἁγίαι [om. V₁] συνόδῳ κατὰ τὸν δέοντα καιρὸν, ἀλλ' ὑπεκρύβη διὰ Κανδιδιανοῦ κόμητος Νεστορίῳ χαριζομένου, μετὰ δὲ [δὲ om. S καὶ μετὰ D] τὴν ἀπόφασιν ἀνεγνώσθη ὡς τὰ κεκριμένα ἀργῆσαι V₁SD

31 VV₁ M, P [= hk], S, D [= mn], AA

inscr. Θεῖον γράμμα ἀποσταλὲν [σταλὲν SD] τῇ ἁγίαι συνόδῳ διὰ κανδιδιανοῦ κόμητος δομεστίκων τοῦ καὶ τὴν εὐταξίαν τῆς συνόδου ἐγχειρισθέντος V₁SD ἴσον θεοῦ γράμματος ἀναγνωσθέντος τῇ συνόδῳ παρὰ τοῦ κόμητος κανδιδιανοῦ A om. VMPA λα V κθ MP ρμζ V₁ μδ S με' D

2/3 Αὐτοκράτορες — συνόδῳ V₁SD cf. A Θεοδόσιος ἐνδοξος θριαμβευτὴς ἀεὶ αὐγουστος πρὸς τὴν ἁγίαν τοῦ θῦ [τοῦ θῦ om. P] σύνοδον VMP om. A 3 λυσιτελούντων SDA συντελούντων VMPV₁
4 διὰ A 5 γίνεται VMP 6 θεοσέβειαν V₁SDAA εὐλάβειαν VMP ἐπὶ VM τῶν ἐφεσίῳν V₁
πόλιν VMP 7 ἐχρῆν V₁SDAA χρῆ VMP τε om. VMP ἡσυχίας] εὐκασμίας S 8 ὑμῶν om. A
ὑπαρχθῆναι MP περιφυλαχθῆναι V 9 μὲν om. D 10 δέεται VMP θεοσέβεια V₁SDAA
εὐσέβεια VMP ἐντελοῦς SD ὑμῶν V 11 οὐ A τοιγαροῦν VM 12 κόμης — δομε-
στίκων V₁SDAA καὶ καθωσιωμένος κόμης τῶν δομεστίκων VMP ἀγιωτάτης V₁SDAA ἀγίας VMP
13 εὐσεβεστάτων VMPA om. V₁SDA συζητήσεσι V₁ ἡγουν εἰσηγήσεσι VA εἴτ' οὖν [ἡτουν M]
γινομέναις εἰσηγήσεσι MP om. V₁SDA 14 μὴ VMPA ἔξω V₁SDA ὀσιωτάτων V₁SDA ἀγιωτάτων VMP
15 τοὺς V₁SDA om. VMP δέ] τε A καὶ om. S 16 συνηγμένους VMP συνειλεγμένους V₁SDA
καὶ τοὺς VMPA ἢ καὶ V₁SDA συνεῖναι A 16/17 χωρίσει MP 17 ἀναγκαῖον P 20 πλείον VMP
ἐπιτεθῆναι DA 22 προτιθέναι SDA προταθῆναι MP 23 τὸ δοκοῦν ἢ ἀντιτιθέναι V₁SD τὸ δοκοῦν
ἢ ἀνατιθέναι A τὴν ἀντιτιθέναι τὸ δοκοῦν V τὴν καὶ ἀντιτεθῆναι [ἀντιταθῆναι P] πρὸς τὸ δοκοῦν MP
πᾶσαν κατὰ VMPA κατὰ V₁ κατὰ πᾶσαν SD τὴν περὶ om. VMP 24 διακριθῆναι V₁SDAA
διαλυθῆναι VMP καὶ κοινῇ VPV₁SA τῇ D om. A ὀσιότητος VMP 25 τε] δὲ SD 25/26 ὑμετέ-
ρας V₁ 26 ἀγιότητος S

παραφυλάττειν μηδένα τῶν τῆς ἀγιωτάτης ὑμῶν συνόδου, ὡς οἵκαδε ἐπανιόντα ἢ καὶ τὸ θεῖον ἡμῶν στρατόπεδον καταλαβεῖν βουλόμενον ἢ καὶ ἀλλαχοῦ που ἀφικνεῖσθαι προηρημένον, ἀπολιπεῖν τὸν ἀφορισθέντα τῇ διασκέψει τόπον μήτε μὴν ἑτέραν τὸ παράπαν προτεθῆναι ἐκκλησιαστικὴν Ζήτησιν ἢ τινῶν ἐξαιτούντων ἢ ὁπωσοῦν ἕκ τινος ἀνακύπτουσιν ὑποθέσεως μὴ συντείνουσιν εἰς τὴν προκειμένην τοῦ ἀγίου δόγματος διάσκεψιν, πρὶν ἂν 5 πᾶσα ἡ περὶ τούτου κινουμένη λυθῇ ἀμφισβήτησις καὶ τὰ εἰς τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ ἔρευναν συντελοῦντα πρὸς ἀκρίβειαν ζητηθέντα τέλους τύχηι τοῦ τῇ ὀρθοδόξῳ θρησκείᾳ συμβαίνοντος.

Γινωσκέτω δὲ ὑμῶν ἡ θεοσέβεια δεδόχθαι τῇ ἡμετέρῃ γαληνότητι μηδεμίαν ἢ ἐπὶ τῆς ἀγιωτάτης ὑμῶν συνόδου ἢ καὶ ἐν δημοσίῳ αὐτόθι δικαστηρίῳ χρηματικὴν ἢ ἐγκλη- 10 ματικὴν κατὰ τινος κινήθῃναι αἰτίασιν, εἴ τιτι τυχὸν ταύτην εἶναι συμβαίνοι, πᾶσαν δὲ τὴν περὶ τούτων διάγνωσιν συγκροτηθῆναι κατὰ ταύτην τὴν μεγαλύνυμον πόλιν· Εἰρηναῖον δὲ τὸν μεγαλοπρεπέστατον ἄνδρα φιλίας μόνης χάριν συνεκδεδημηκέναι τῷ ἀγιωτάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ τῆσδε τῆς μεγαλυνύμου πόλεως Νεστορίῳ μήτε τοῖς σκέμμασι τῆς ἀγιωτάτης ὑμῶν συνόδου μήτε μὴν τοῖς ἐγχειρισθεῖσι τῷ παρ' ἡμῶν ἀποσταλέντι ἐν- 15 δοξοτάτῳ ἀνδρὶ Κανδιδιανῷ κατὰ τινὰ λόγον κοινωνήσοντα.

32 Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι ἐν Ἐφέσῳ τοῦτο αὐτὸ τὸ προγεγραμμένον θεῖον γράμμα πράττεται παρὰ τῶν ἀγίων πατέρων καὶ ἐπισκόπων τὰ τῇ ὑποθέσει ἡρμοσμένα, ἅτινα καὶ ὑποτέτακται.

VV₁M, P [= hk], S, D [= mn], AA

1 φυλάττειν S καὶ om. S 2 καὶ om. MP 2/3 προειρημένον V₁A 3 ἀπολείπειν A
 ὀρισθέντα V₁SDA σκέψει A τόπον VMP τύπον V₁SDA 3/4 προταθῆναι MP₁SDA
 5 ὑποθέσεως A ὑπόθεσιν VPV₁SDA, de M propter scripturam abbreviatam non constat δόγματος]
 πᾶσιν A διάσκεψιν V₁SDA διάγνωσιν MP Ζήτησιν καὶ διάγνωσιν V 6 περὶ om. V₁ τούτου
 κινουμένη VMPA τοῦ ζητουμένου V₁SDA λυθείη V₁SDA τὰ om. MP αὐτοῦ ἔρευναν V
 ἔρευναν αὐτοῦ MP *eius inquisitionem* A ἔρευναν V₁SDA 7 λυσιτελοῦντα V τὰ λυσιτελοῦντα MP
 καὶ πρὸς VMP πρὸς ἀκρίβειαν συντελοῦντα S Ζητηθέντα om. S τύχοι P τοῦ τῇ
 PMV₁A τοῦ V τῇ SD 9 ἡ ὑμῶν V₁SDA ἢ om. VMP 10 ἀγιωτάτης VMPA ἀγίας V₁SDA
 καὶ om. S 11 ἢ M τινὰ MP ταύτη MP συμβαίνει MP πᾶσι P 12 τούτων
 VMPA τούτου V₁SDA ταύτην VMPA om. V₁SDA μεγαλύνυμον πόλιν VMPV₁AA μεγαλόπολιν SD
 13 μόνης SDAΛ μόνην V₁ μόνον VMP χάριν ἤδη VP ἀγιωτάτῳ [ἀγίῳ S] καὶ V₁SDAΛ om. VMP
 14 μήτε V₁SDAΛ μὴ VMP 15 ἀγιωτάτῳ V₁SDAΛ ἀγίας VMP μὴν om. VMPA τῆς
 ἐγχειρισθείσης M 15/16 ἐνδοξοτάτῳ V₁DAΛ μεγαλοπρεπεστάτῳ VMP om. S 16 κοινωνήσαντα M

VM, P [= hk]

32 cf. quæ ad 30^a adnotata sunt

λβ V λ M λα P

INDICES

I

IN HAC VOLVMINIS I PARTE I CONTINENTVR

Capitulatio Collectionis Vaticanae	p. 3—9
Sacra ad Cyrillum	8 p. 73. 74
Sacra ad Cyrillum et metropolitas qua synodus Ephesum conuocatur.....	25 p. 114—116
Imperatorum scriptum ad synodum	31 p. 120. 121
Sacra ad Acacium Beroeensem et Symeonem styliten	23 p. 112
Acacii Beroeensis ep. ad Cyrillum	17 p. 99. 100
Caelestini ep. ad Constantinopolitanos [Coll. Veron. 5]	11 p. 83—90
Caelestini ep. ad Cyrillum [Coll. Veron. 1]	9 p. 75—77
Caelestini ep. ad Iohannem Antiochenum [Coll. Veron. 6]	12 p. 90. 91
Caelestini ep. ad Nestorium [Coll. Veron. 2]	10 p. 77—83
Cyrilli oratio ad Theodosium	7 p. 42—72
Cyrilli epistulae IIII ad Alexandrinos [ep. 20. 21. 24. 25]	26—29 p. 116—119
Cyrilli ep. ad Acacium Beroeensem [ep. 14]	16 p. 98. 99
Cyrilli ep. ad Constantinopolitanos [ep. 18]	24 p. 113. 114
Cyrilli ep. ad Iohannem Antiochenum [ep. 13]	13 p. 92. 93
Cyrilli ep. ad Iuvenalem [ep. 16]	15 p. 96—98
Cyrilli ep. ad Nestorium I [ep. 2]	2 p. 23—25
Cyrilli ep. ad Nestorium II [ep. 4]	4 p. 25—28
Cyrilli ep. ad Nestorium III [ep. 17]	6 p. 33—42
Cyrilli ep. ad monachos [ep. 1]	1 p. 10—23
Cyrilli ep. ad apocrisiarios Constantinopoli constitutos [ep. 10]	22 p. 110—112
Cyrilli ep. ad uituperatores [ep. 8].....	21 p. 109
Cyrilli ep. ad zeloten quendam [ep. 9].....	20 p. 108. 109
Iohannis Antiocheni ep. ad Cyrillum	30 p. 119
Iohannis Antiocheni ep. ad Nestorium.....	14 p. 93—96
Nestorii ep. ad Cyrillum I [Loofs, Nestor. p. 169].....	3 p. 25
Nestorii ep. ad Cyrillum II [Loofs, Nestor. p. 173—180].....	5 p. 29—32
Procli sermo	19 p. 103—107
obtestatio Constantinopoli proposita.....	18 p. 101. 102
narratio de Caelestini ep. ad Nestorium [10].....	24 ^a p. 114
notae collectoris.....	30 ^a p. 119. 32 p. 121

II

ADFERVNTVR

Caelestini epistularum ratio habita non est

Gen.	3, 16	40, 12	2 Reg.	3, 1	32, 17
Exod.	3, 2	103, 14	3 Reg.	8, 27	106, 4
	3, 14	52, 8	Ps.	2, 7	58, 22
	7, 20	20, 20		13, 3	50, 5
	14, 21	20, 21		26, 14	118, 21
	17, 6	20, 22		44, 8	14, 24. 17, 3
	32, 26	97, 10		46, 6—9	23, 6
Deut.	6, 13	13, 18		49, 3	106, 11
Iud.	6, 37. 38	103, 16		69, 2	106, 8
1 Reg.	24, 7	14, 11		74, 6	50, 25. 118, 24

	78, 8	106, 5	Zach.	12, 1	15, 16
	79, 3	106, 4	Mal.	3, 6	17, 11. 35, 23
	80, 10	13, 20	Mt.	1, 1	31, 4
	88, 7	70, 25		1, 16	31, 5
	88, 10	116, 16		1, 18	31, 7
	101, 27. 28	49, 6		1, 20	31, 12
	103, 2	107, 14		2, 13	31, 12
	103, 3	107, 11		3, 3	19, 30
	104, 15	14, 9		3, 11	66, 18
	109, 1	17, 29		4, 11	104, 20
	113, 8	20, 23		5, 44	108, 27
	117, 26	107, 1		8, 3	19, 22
	117, 27	57, 5. 107, 3		10, 1	72, 9
	118, 176	106, 9		10, 20	12, 27
	125, 3	118, 28		10, 34. 35	33, 15. 97, 5
	131, 4	112, 15		10, 37	33, 6
	140, 2	117, 10		11, 27	46, 4
	140, 4	110, 32		14, 33	63, 8
	143, 5	106, 2		17, 5	66, 6
Prou.	8, 11	44, 24		17, 25. 26	18, 30
	8, 15	43, 2		17, 27	18, 28
	9, 12	13, 22		18, 6	26, 13
	9, 18	45, 1		18, 40	61, 6
Cant.	3, 11	107, 8		22, 29	46, 17
Sir.	3, 21	99, 21		22, 42—44	31, 21
	4, 28	109, 2		29, 9. 8	65, 32
Judith	16, 2	116, 23		27, 63	107, 15
Ies.	1, 4	23, 15		28, 19	46, 22
	3, 10	97, 32		28, 20	61, 8
	6, 3	42, 18	Mc.	4, 39	100, 15
	7, 14	49, 19	Lc.	1, 2	34, 2. 71, 20
	11, 9	32, 13		1, 30. 31	46, 8. 49, 21
	14, 20	108, 16		1, 30	61, 20
	19, 1	103, 15		1, 35	103, 19. 106, 22
	25, 8	40, 13		1, 37	116, 25. 117, 20
	33, 20	11, 9		1, 41	12, 10
	35, 3—6	19, 4		1, 79	106, 25
	37, 36	44, 8		2, 11. 12	46, 30
	40, 9—11	19, 14		2, 14	46, 28
	45, 23	42, 16		7, 14	19, 22
	49, 9	56, 9	Ioh.	1, 1—3	50, 8. 69, 12
	50, 6	47, 6		1, 1	40, 5
	53, 12	20, 7. 22, 10		1, 12. 13	65, 22
	55, 8	53, 17		1, 14	13, 32. 16, 34. 21, 30. 28, 13.
	61, 10	66, 28			36, 8. 41, 9. 63, 25. 72, 27.
	62, 2	61, 23			104, 16
Ier.	1, 5	12, 10		1, 18	64, 32. 107, 11
	17, 14	106, 3		1, 30	70, 15
	58, 1	107, 1		1, 32	101, 19
Baruch	3, 3	48, 28		1, 50	72, 7
	3, 36—38	102, 16		2, 1. 2	40, 16
	3, 38	54, 1. 57, 6		2, 1	31, 11
Ezech.	44, 1. 2	107, 20		2, 19	30, 29
Mich.	5, 2	70, 31		3, 9	56, 27. 68, 10
	7, 1. 2	106, 6		3, 11	56, 29
Habac.	2, 3	106, 9		3, 12. 13	68, 10
	3, 13	14, 14		3, 34	36, 5. 67, 8

	4, 22	63, 12		8, 9, 10	67, 11
	6, 31. 30	67, 29		8, 15	21, 26
	6, 32. 33	67, 32		8, 29	52, 27. 61, 26. 62, 1. 63, 26
	6, 51. 56. 57	68, 1		8, 31. 32	19, 34
	6, 53	37, 31. 67, 25		12, 3	52, 18
	6, 61. 62	68, 14		14, 7—9	71, 23
	8, 39. 40	59, 7		14, 9	55, 22
	8, 40	38, 13		16, 16	116, 28. 117, 21
	8, 57	50, 15	1. Cor.	1, 23	104, 18
	8, 58	70, 13		1, 24	40, 1
	9, 35—38	64, 28		2, 2	58, 16
	9, 37	65, 1		2, 4	57, 3
	10, 15. 16	19, 24		2, 6—8	59, 21
	10, 18	22, 29		2, 8	63, 18
	10, 30	38, 10. 60, 23. 64, 5		2, 16	21, 19
	10, 37	64, 9		4, 7	49, 3
	11, 25	37, 13		6, 17	36, 19
	12, 44. 45	64, 16		8, 6	38, 22. 52, 28
	13, 13	72, 8		10, 2—4	70, 34
	14, 6	39, 22. 52, 5		11, 16	32, 19
	14, 8	51, 19		11, 24	31, 17
	14, 9. 10	51, 23		12, 3	44, 30
	14, 9	38, 10. 60, 22. 64, 4		13, 12	11, 16. 44, 27. 54, 31
	14, 23	16, 24		15, 3—8	47, 14
	14, 28	60, 23		15, 3	31, 16
	16, 13	39, 22		15, 12—15	47, 20
	16, 14	39, 15. 26		15, 17	22, 22
	17, 1	63, 20		15, 20	37, 15
	17, 11—13	60, 33		15, 21	37, 18
	19, 34	47, 9. 110, 14		15, 22	22, 17
	20, 17	36, 26		15, 49	55, 8
	20, 22	67, 7	2. Cor.	4, 5. 6	63, 32
	20, 26. 28	104, 5		4, 5	58, 16
	20, 30. 31	65, 6		5, 16	61, 15
Act.	1, 2	101, 21		6, 16	21, 15
	1, 14	31, 11		10, 8	100, 24
	2, 29—31	55, 25		13, 3	54, 17
	2, 38	67, 2		13, 5	26, 18
	3, 6. 2	72, 11	Gal.	1, 1	61, 10
	4, 8—10. 12	65, 11		1, 11. 12	61, 12
	9, 5	117, 16		2, 16	65, 35
	9, 34	72, 14		3, 13	106, 16
	10, 38	14, 22		3, 27	66, 30
	11, 26	102, 5		4, 4	18, 23. 37, 2. 48, 8
	17, 31	37, 20		4, 8. 9	62, 31
Rom.	1, 1—4	58, 11	Eph.	1, 7	22, 24. 105, 14
	1, 1	60, 29		3, 17	21, 24
	1, 3	31, 13		4, 5	63, 20. 118, 33
	1, 22. 23	62, 21		4, 7	44, 28
	1, 25	62, 19		4, 10	23, 9
	3, 14	26, 9		4, 13	11, 2
	3, 23	39, 7. 105, 6. 26		5, 2	39, 1. 41, 22
	4, 25	20, 6		5, 5	14, 32
	5, 20	103, 10		5, 8	106, 28
	6, 3	22, 23	Phil.	1, 19	44, 28
	8, 3. 4	54, 22		2, 5. 6	30, 8
	8, 3	31, 15		2, 6—8	16, 4

	2, 6	51, 12
	2, 7	48, 7
	2, 8. 7	18, 11
	3, 5	60, 29
Col.	1, 12—20	68, 24
	1, 13	106, 27
	1, 16	42, 16
	1, 18	37, 13
	2, 5	116, 18
	2, 9	36, 9
	3, 5. 3	60, 30
1. Tim.	1, 7	45, 2
	2, 5	20, 23. 39, 1. 52, 19. 69, 23
	2, 8	117, 9
	3, 16	46, 18. 54, 4
	4, 1	49, 29
	4, 13. 16	29, 17
	4, 15	32, 6
Hebr.	1, 3. 4	59, 26
	1, 3	13, 29. 38, 12. 51, 13
	1, 6	17, 31. 62, 10. 107, 12
	2, 9	27, 20. 37, 12. 60, 5
	2, 14. 15	48, 8
	2, 14	28, 15. 41, 6. 54, 17. 104, 8
	2, 16. 14	18, 12
	2, 16. 17	47, 1
	2, 16	49, 26
	2, 17	18, 14. 27
	2, 18	47, 4
	3, 1—6	20, 30
	3, 1	38, 23. 41, 21. 105, 21
	4, 12	52, 4
	5, 7. 8	59, 10
	6, 20	104, 16
	7, 3	104, 25
	7, 7	17, 19
	10, 5—7	39, 2
	11, 35	33, 20
	12, 2	21, 33
	13, 4	65, 29
	13, 8	69, 25
1. Petr.	2, 22	55, 4
	2, 24	20, 7
	3, 17—20	56, 11
	3, 18	22, 21
	4, 1	31, 17. 37, 10. 110, 27
	4, 14	114, 15
	5, 8	117, 12
2. Petr.	1, 5—8	10, 18
1. Ioh.	1, 1—3	50, 10
	1, 1. 2	71, 13
	2, 20. 27	14, 19
	2, 22. 23	50, 30
	4, 1—3	47, 29
	4, 15	72, 24
	5, 9. 10	66, 10
	5, 20	72, 28

Iuda	17—19	57, 25
V 1		24, 2. 98, 29. 109, 8. 110, 6. 8. 20
V 2. 4		97, 11
V 4		29, 12. 92, 7. 18
V 5		97, 15
V 6		113, 20
V 7		73, 23
V 9—12		97, 24
V 10		34, 3. 94, 5. 114, 23
V 12		92, 22. 93, 23
V 13		93, 24
V 16		100, 16
V 25		120, 5
V 149		73, 24
Coll. Veron. 3. 4		92, 11. 97, 18
Coll. Veron. 3, 2		34, 12
[Nestorius]		
Coll. Palat. 21 p.		112, 1
37, 9. 11. 12		
[Nestorius p. 276,		
4. 5. 7]		
symbolum Nicaenum		12, 32. 35, 1
μέρος τοῦ μαθήμα-		
τος τῆς ἐκκλησίας		
Ἀντιοχείων		102, 9
Athanasius ἐν τῷ		
τρίτῳ λόγῳ περὶ		
τῆς τριάδος [c.		
Arian. 3, 29. 33]		12, 5. 9
Cyrilli βιβλίον περὶ		
τῆς ἁγίας καὶ		
ὁμοουσίου τριά-		
δος, ἐν ᾧ καὶ λό-		
γος περὶ τῆς ἐναν-		
θρωπήσεως τοῦ		
μονογενοῦς		24, 30
Eustathius Antioche-		
nus		102, 15
Nestorius [cf. supra]		
p. 217, 18. 19		46, 1
p. 217, 20—218, 7		46, 3
p. 245, 18. 19		101, 12
p. 252, 5. 6		101, 10
p. 262, 3. 4. 11. 12		37, 3
p. 265, 3—5		110, 21
p. 282, 19—21		111, 8
p. 283, 2—8		111, 11
p. 293, 20—294, 2		101, 19
p. 373, 11		101, 16
p. 373, 17		101, 15
p. 378, 18. 19		101, 26
Paulus Samosatenus		101, 10. 12. 14. 16. 18. 23
episcopus aliquis		99, 15

ceteri indices in calce voluminis proponuntur